

בומרנגי

סיפור חדש בהמשכים מבית סיפורי המגיד

בא

שנת תשפ"ג

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
06:27	06:05	05:48	04:33	ירושלים
06:23	06:01	05:49	04:47	בני ברק
06:23	06:01	05:47	04:37	חיפה
06:24	06:02	05:50	04:48	אשדוד
06:26	06:04	05:49	04:32	בית שמש
06:26	06:04	05:50	04:50	קרית גת
06:24	06:02	05:46	04:40	נוף הגליל

להרשמה
לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.

**לחצו
כאן**

שפיד
דפוס מהיר ומתקדם

פנים מאירות 8 ירושלים | טל' 02-500-4569 | דוא"ל So25004569@Gmail.com

מעל 15,000 קוראים

מהפעילות לא נחיס לרעף

אבות ובנים
תהלים
מלל ליל שישי
אירגון מתמידים

למוד מוצ"ש

מלל שישי

עלון
באלפי עותקים

סדר לימוד
שבת

שיעורי רבנים

שיעור

עין יעקב

ישיבת בין הזמנים

שיעור

בעלי בתים

פעילויות לילדים

מאירים
וכוראים הצלחה

קמצן מתעורר בלילה ורואה גנב, הוא אומר לו: "מה אתה מחפש פה?" הגנב משיב: "בעיקר דברים יקרים כמו יהלומים, זהב וכסף!" הקמצן חושב שניה ואומר: "טוב, אם יהיה משהו תעיר אותי"

לע"נ הילד הנעים
אליהו שור בן חנה
שהיה מקוראי העלון
ומשתתף בפעילויות

אני שוקל להוציא
פסק הלכה נגד ספרי
שלג בגלל הלבנת פנים.

לרווח שבין הקור
למיטה יש את
הפוטנציאל להכיל
כל עצם ביקום
מלבד ד אנושית.

בכל חתונה יש את זה
שבטוח שהתפקיד
שלו זה לסחוב אנשים
לתוך המעגל.

החורף מתחיל חזק
עם סופגניה
וקרמבו, אבל דועך
לאוזן המן וסוגר עם מצה.

דבר העורך

כשערך הגאון מוילנא זצ"ל גלות, הגיע לעירה קטנה בפולניה וסר לבית המדרש לעסוק בתורה, שקד על תלמודו כל הלילה והצטרף לתפילת שחרית, היה שם זקן עיור שישב בבית המדרש ושנן תלמודו בעל פה, לאחר התפילה הגיעה אשתו והביאה לו את ארוחתו, אמר לה כל הלילה שמעתי קול לימוד מרנין שאינו מוכר לי, ודאי אורח בן תורה הוא, בקשי ממנו שיחלוק עמי את לחמי.
סרב הגאון אם הובא לחם אחד אינו מספיק לשנים, אמר. אולם העיור בקש מיד מאשתו שתביא פרוסה נוספת, ואמר לגאון אל יחשוש מר שזו סעודה שאינה מספקת לבעליה יש לנו די והותר, וסיפר אמנם אין לנו פרנסה סדירה,
אבל אשתו עולה לטחנת הקמח ואוספת את שיירי הקמח שנשרו מן הרחיים, ברשותו של בעל הבית, גורפת היא כמה חופני קמח ואופה לחם לשובע, נאות הגאון לאכול מלחמם!
והעיור הזמינו לאכול על שולחנו בשבת, בשבת קודש נהרו פניו איננו מסתפקים בלחם יבש, אשתי עולה לבית השחיטה ועוזרת במריטת הנוצות, ובשכרה מקבלת היא את ראשיהם ורגליהם, משירים אלו מכינה היא מעדנים.
הלך הגאון עם העיור ונוכח לדעת שאורחים רבים סועדים על שולחן בני הזוג, תלמידי חכמים יראי אלוקים, והזקן העיור מיסב בראש, ופניו קורנות בזיו נועם השבת, וגדולה שמחתו כאלו היסב בסעודת שלמה בשעתו. והיה הגאון מספר על שבת זו בכיסופין ואומר כי מיני אז נושא הוא נפשו להגיע למדת ההסתפקות של אותו אדם, ועדיין לא הגיע עדיה.

בכל יום אנו נתקלים בהזדמנויות לעבוד על מידת ההסתפקות נצלו זאת...

בידידות ניר עזרא

משפט שרק טכנאי בישראל אומר:

אמרתי עוד 5 דקות אני מגיע, מה אתה מתקשר כל רבע שעה?

נכנס לי מים לרכב מפתחי האיוורור מישהו מכיר את התקלה?

אף אחד לא באמת יודע איך מתייבשת הנקודה בה האטב מחזיק את הבגד.

טלפון נייד בשנות השמונים

אני אדפדף בכל רשימת "השיחות האחרונות" ולא אכנס לרשימת אנשי הקשר.

מעשה שהיה

היו היה דייג שכול יום היה דג דגים, חלק אכל וחלק מכר בשוק. יום אחד פגש אותו איש עסקים יושב על שפת הים אווז בוחה אחת ודג ואמר לו: "בשעה שאתה דג עם חכה אחת היית יכול לדוג עם שתיים ולתפוס כפול דגים, "ואז מה?" שאל הדייג "ואז היית יכול לשבת עם שלוש וארבע או חמש חכות ולדוג הרבה יותר דגים." "ואז מה?" שאל הדייג ואז היה לך מספיק כסף כדי לקנות סירה ולצאת אל הים לפרוש רשת ולדוג הרבה יותר דגים." "ואז מה?" שאל הדייג "ואז היית מתעשר וקונה ספינת דייג ודג הרבה יותר דגים,

ואז היית גדל וקונה אנייה ושוכר עובדים וקונה עוד אניות ומנהל מפעל שלם, ואז במקום להתאמץ היית יושב במשרד ממוזג ומפקח על העובדים. "ואז מה?" שאל הדייג "ואז היה לך פנאי לרדת לים עם חכה אחת ולדוג..."

"ומה אתה רואה אותי עושה עכשיו?" שאל הדייג והמשיך לדוג

אדם רודף אחרי כסף ומותרות, כאשר כל מטרתו היא לזכות לשבת בשלווה, בסוף המרדף כאשר הוא עייף וייגע, הוא מגלה כי דווקא לפני הממוזג שם הייתה השלווה

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

ויעתר אליה' (ח, כו) - עד היום לא נכנס ארבה במצרים, ואם נכנס - לא מזיק. (רבנו חננאל)

וינח בכל גבול מצרים (ז, ד) - פעמים כתוב וינח בתורה, "וינח ביום השביעי", "וינח בכל גבול מצרים", שנח הארבה בשבת. (בעל הטורים)

לא יחרץ קלב לשנו (יא, ז) - החמור שנשא את משא העם והקלב של א הרוץ לשונו עזרו לישאל ביציאת מצרים. לקלב נותנים נבלה ולחמור עושים פטר חמור בכבוד גדול, מפני שהחמור טרח וסיע בנשיאת הרכוש הגדול ואלו הקלב רק שתק (רבי חיים זוננפלד)

ראשון הוא לכס לחדשי השנה (יב, ב) - "לכס" אותיות "מלך", כי ניסן ראש לחדשים.

"נתקשה משה במולד והראה לו הקב"ה פזה ראה וקדש" (רש"י). גם במנוחה ובמחצית השקל התקשה משה, ראשי וסופי התבות משה: מנוחה, שקלים, חודש. (הגר"א מוילנא)

מכאן רמז שמתר להתענות רק בראש חודש ניסן ולא כל החודש, "החדש הזה לכם ראש חדשים" - חודש ניסן בלוי יהיה בראש חודש ואין להתענות בו. אולם "ראשון הוא לכם" - היום הראשון שהוא ראש חודש, "לחדשי השנה" - יהיה לכם פשאר ימות השנה ומתרים אתם להתענות בו. (הגר"א מוילנא)

ישפטו אתו כל קהל עדתי ישראל (יב, ו) - לא יהיה זה שחטי חוץ, כי עם ישראל הגיע בענין למקום המקדש להקרבת הפסח. (תרגום יונתן)

תאכלו מצות (יב, יח) - היום הראשון של פסח חובה ויתר הימים רשות, ולכן נאמר "מצות" בלוי, ששתי ימי הרשות. (בעל הטורים)

במדרש כתוב "אין אוכלים פסח אלא בהמץ" - ראשי תבות: בליחה, חצות, מנוי, צלוי.

חדש שבט הוא חדש הצלחה, ורמז מתהלים: "ואין בשבטיו בושל" - בשבט אין פשולון, חס והלילה. (פרפראות)

ספורים בפרשה

וכליערל לא יאכל בו (יב, מח)

מוכא במדרש: "בשעה שאמר להם משה וכליערל לא יאכל בו, היה כל אחד ואחד נוטל חרב ומניחו על ירכו ומל עצמו. מי מלך? רבי ברכיה תני לה בשם רשב"י, משה מזהל ואהרן פורע ויהושע משקה".

רבי ליל'לה איגרי, הזמן פעם בלילין לברית מילה ושם בפרוהו בסנדקאות. מפיון שהיה מן המאחרים נערכה הברית באחור גדול. היו בין הלמדנים שחרה להם על שהצרכו להמתין לרבי זמן רב בלידה, ופנו בשאלה אל רבי שמעון סופר, רבה של קרקא, שיפסק הליכה אם משום כבודו של אדם חשוב, מתר לותר על "זריזון מקדימין למצות". בתשובתו הביא מדרש זה ושאל: מפני מה עסקו בקדו רק משה ואהרן ויהושע? הלא כדי לומר ששים רבוא נדרשו חדשים רבים, ולמה לא נעזרו בשבט לוי שנמולו במצרים, והנמול ראשי לומר? מפאן שאם רוצים לקים מצוה בידי אדם חשוב, מתר להמתין.

ולא יראה לה המץ (יג, ז)

בערב פסח לאחר חצות, אמר פעם רבי לוי יצחק מברדיטשוב אל שמשו: "בוא ונטל מעט ברחובות ברדיטשוב". יצאו ופגשו את אחד הערלים ממבריקי הקסם. שאלו הרבי בלחש: "יש לך סחורה אסורה שהגיעה מעבר לגבול?" "יש ויש!" ענהו הערל, "מכל המינים והסוגים". הניחו הרבי והמשיך בדרך. פגש אדם מישאל קשהו אמר לבית המרחץ לכבוד הקג. העמידו ושאלו: "יש לך חמץ בביתך או ברשותך?" נרתע הלה: "רבי ומורי! מה עול מצא כבוד תורתו בי, כי יחשד בי שאשאיר חמץ בביתי בערב פסח לאחר שש שעות?" פטרו הרבי לשלום והלה המשיך בדרך. פגש יהודי אחר ושוב שאלו הרבי: "יש לך חמץ?" נעץ הלה עיניו ברבי לוי יצחק והחל בוכה: "רבי, יהא חלקי עם זה שחושדים אותו ואין בו, חליקה לי להשחות חמץ ברשותי לאחר חצות!"

נשא רבי לוי יצחק עיניו כלפי מעלה ואמר: "ה' אלכי ישראל, השקיפה ממעון קדשך מן השמים וראה את עמך ישראל, איך ששומרים הם את מצותיך. קיסר רוסייה - מלך אדיר הוא, כמה שופטים ובתי מאסר יש לו? כמה אנשי צבא וחילי משמר העמיד כדי לפקח על הגבולות שלא להבריח סחורות? ואיך על פייכון, מכניסים כל מיני סחורות מחוץ למדינה ומצויות הן למכירה. ואלו אתה הזהרתנו "ולא יראה לה המץ", לא העמדת עלינו שוטרים ולא אנשי צבא, ובערב פסח מבעוד יום אין משהו חמץ מצוי בבתי ישראל.

והיה כיישאלך בך (יג, יד)

בילדותו של רבי עקיבא איגרי, היה רגיל להקשות לפני אביו ולפלפל עמו לפי עצם חריפותו. פעם ישבו ואכלו יחד מאכל של גריסים, שנקרא בלשון העם: "קאשע". שאלו אביו בהלצה: "איזה תרוץ יש לך על קשאי (קאשע) זו?" השיב הילד בחייה: "אין משיחין בשעת הסעודה..."

לאחר שהסתירה הסעודה הזכיר האב לבנו: "נג, ומה תרוץ לקשיא?" חיד הילד שוב ואמר: "הרי עכשו אין כבר קשיא (קאשע)..."

היה היה

העגלה שהתרוקנה

פעם הגיע אל רבי עקיבא איגור מכתב מרבה של ליסא, ה'חות דעת', בו הוא מודיע לו כי הוא מתעתד להגיע לפוזנא לבקור, ובהזדמנות זו הוא רוצה להפגש עמו. התמלא רבי עקיבא איגור שמחה, וכי מלתא זוטרתא היא?! הנה עומד להגיע אורח פה מכבד ששמו הולך לפניו מסוף העולם ועד סופו בגאונות וצדקות, ונוסף לכך גם ידידו האישי. מיד הודיע לראשי הקהלה להיות עתידים ליום הזה, שהנה עומד להגיע לעירם גאון גדול מפורסם הדור ויש להכין קבלת פנים כראוי לגאון כמותו וכיאה לכבוד התורה ולומדיה.

גם ה'חות דעת' עצמו התבונן לקראת נסיעה זו יותר מהרגילות, אף כי היה רגיל בנסיעות ובקורים בערים שונות, אבל לא הרי ערים אחרות כמו העיר פוזנא. מקום בו שוכן כבוד הגאון רבי עקיבא איגור, ששמו הולך מסוף העולם ועד סופו, ומלבד זאת הרי הוא גם ידידו האישי.

קהלת פוזנא הכינה קבלת פנים כראוי וכיאה לכבוד של תורה. הם גם הכינו כרפדה הדורה וסגורה, רתומה לארבעה סוסים אבירים, שבו ישב האורח הנכבד וינסם ברב פאר אל תוך העיר. ביום המיעד לבוא האורח הדגול, צוה הגאון רבי עקיבא איגור לכל בני העיר לצאת בשעות הבקר כבדת דרך אל מחוץ לעיר, שם יקבלו את פני הגאון האורח וילווהו בתפיש ובמחולות עד מרפז העיר. התפלאו התלמידים, לשם מה צריכים לצאת אל מחוץ לעיר? הלא די אם נקבל את פניו בהגיעו אל העיר?

"תמנהי עליכם שאתם שואלים שאלות", השיב להם, "ספר תורה חי מגיע אל עירנו ואנו נשב בחבוק ידים ונמתין עד שיגיע אל עירנו?" ואכן, ביום המיעד הכרו שבתון בכל העיר ויצאו אל מחוץ לעיר תלמידי חכמים עם סוחרים, בעלי מלאכה עם בחורים, זקנים עם נערים, ותינוקות של בית רבן עם רבותיהם.

רבי עקיבא איגור עצמו התישב אף הוא בכרפדה ההדורה שהוכנה בעבור האורח, ויצא יחד עם כל הצבור לקבל את פני האורח הגדול. כאשר יצאו כבדת דרך, הבחינו לפתע בכרפדה העושה דרפה אל העיר פוזנא.

מיד אור הגאון רבי עקיבא איגור מתניו ובכחות עלומים קפץ מהכרפדה ורץ אל פוזנא האורח. ה'חות דעת' ירד בצעדים מתונים מעגלתו וכל הצבור היה עד לפגישה המרגשת של שני גדולי הדור שהתחבקו בשמחה, כשדמעות של התרגשות חונקות את גרונם. רבי עקיבא הזמין את הרב מליסא שייעלה אל הכרפדה ההדורה שהוכנה בעבורו, ושינהיג יחדו התישבו בתוך הכרפדה המקשטת שהקהלה הכינה לכבוד האורח.

כל בני העיר נתנו בשיר קולם בתפיש ובמחולות ולוו את הכרפדה אל העיר פוזנא, כאשר בראש השירה נוסעת הכרפדה ההדורה עם שני גדולי הדור בתוכה. התרגשותם של בני העיר היתה עצומה, זכיה פה גדולה!

שני גדולי הדור שקעו מיד בשיחה בעניינים העומדים ברומו של עולם וכל אחד חזר על החדושים שנתחדשו לו בתקופה האחרונה. כך ישבו שני הגאונים תוך שהם שקועים בדברי תורה ואינם שמים לב לכל המתרחש סביבם. פתאום נענה אחד המקלטים ואמר: "האם זה יאה שנינו לסוסים הרתומים אל הכרפדה את הכבוד הגדול להכניס את שני הגדולים הללו לעירנו?" מיד הספימו עמו גם המקלטים האחרים העומדים סביב לכרפדה שהצדק עמו. "הבה ונתיר את מוסרות הסוסים" אמרו, "ואנחנו בעצמנו נמשך את העגלה".

אמרו ועשו. כבוצה של אנשים התיירו את הסוסים מהעגלה והתחילו למשך כמו ידיהם את העגלה. מיד הצטרפו אליהם גם אחרים ומשכו את העגלה מכל הכוונים.

מאזרות

הרב הקדוש רבי ישראל אבוהצירא ז"ע ליום ההולולא ד' בשבט תשמ"ד

נודע בכינוי "בבא סאלי" והתפרסם כאיש קדוש בדרך אבותיו ממשפחת אבוהצירא המפארת. היה קרן בכל חדרי התורה וכל מקצועותיה. זמחה בקדיקת ספין השחיטה ובקדיקת פנים הבהמה, מזהל ממחה וסופר סת"ם, מקבל וגאון בתורת הנגלה והנסתר וערץ על בני דורו.

לאחר פטירת אביו רבי מסעוד, מלא את מקומו ברבנות ולאחר שנים רבות עלה ארצה והשתקע בעיר נתיבות. ביתו היה לתל תלפיות ונסים גלויים היו אצלו מעשים שבקל יום.

בדרכו לארץ ישראל הפליג באניה ולמד תורה בתאו. בדרך פרצה סערה בים והאניה השבה להשבר. באו הנוסעים אליו ואמרו לו: "רבנו, האניה עומדת לסבע, אנא עשו משהו!". נטל גביע מסוף שהיה לו ביששה מזקנו ה"אביר יעקב", מזג בו יין וברך עליו "בורא פרי הגפן", שתה מעט מהיין וישף את הנוטר בים והסערה קמה לדממה.

פעם אחת הגיעו אליו הורים של נער שהיה נכה מלדה וכבו על צרתם. כאשר הכניסו את הנער לתדרו, תורה לו לקום מהפסא וללכת אליו ברגליו. הצטדק הנער שאינו יכול, מין שמעולם לא הלך ברגליו, אך הרב הפציר בו. לבסוף קם הנער מפסאו והחל הולך לקראת הרב, וכל הנוכחים ראו בחוש את הפס הגלוי.

יוסיף דעת

מכת חושך לא היתה העדר האור, אלא הקב"ה ברא בריאה חדשה של חושך שהעיקה על המצרים ולא אפשרה להם לזוז. חושך זה, היה כבר לפני בריאת העולם שנאמר: "וחושך על פני תהום", וכן היה בשעת מתן תורה שנאמר: "חושך ענ וערפל". במדרש מובא, שהחושך הזה הוא חושך שבא מהגיהנום, ועוביו היה כעובי של דינר גרדיון (גורדיאני), וכן מובא שם שאפילו היו מכנסים כל נרות וכל אבוקות שבעולם, לא היו מאירות להם. ומסביר הרמב"ן, שכל נר שהיו מדליקים היו נכבה מיד מחוסר אוויר, "כאשר בכל החפירות העמוקות ובכל מקומות החושך העצום לא יתקיים הנר, וכן העוברים בהרי חושך לא יעמוד להם שם הנר ולא האש כלל". רבי יהונתן אייבשיץ כתב, כי עובי דינר זהב הוא כשליש אצבע. יש שמצאו רמז נאה: "וימש" גימטריה "עב כדינר".

רבי ברוך עפשטיין מחדש, כי ייתכן והמכה לא היתה באוויר מצרים, אלא נוצר כעין תכלול על עיני המצרים שהסתמאו ולכן לא ראו מאומה, והתכלול היה כעובי דינר. יש מי שיער, שבמכת חושך התפרץ הר געש בשם 'סנטוריוני' והאבק גרם במצרים לעיוורון עד כדי מישוש.

פניני "אור החיים"

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

בארבה - אולי שיקשר ארבה אחד במטהו. או אפשר שזכיר שם הארבה בנטותו את ידו, לסמן כי נטת ידו הוא בשביל ארבה.

ולא יהיה וגו' למשחית - פרוש לסבת משחית שיוצא להשחית בזולת, אין בו אלא בחינת טבע ההשחית לכול זולת, בראות חותם שמו ותפוד שהוא המצוה ופחד וירא מגשת אליו ולזה הוא שצוה ה' לקחות הדם לאות. ואם תאמר אם כן מצרי שהיה נחבא אל בית ישראל יהיה נצל? תלמוד לומר "בכם" - ולא במצרים, כי לא תאיר אור המצוה להצלה אלא על ישראל, דקתיב "ועליו ירחם ה' וכבודו עליו ירחם".

ליל שמרים - יכון הכתוב לזמן חמשה נסים מפלאים שזמנם לילה זה. (א) בימי אברהם, כשהקה את ארבעה מלכים. (ב) ביציאת מצרים, והיה פחצי הלילה. (ג) בימי חזקיהו, כשהקה גבריאם מחנה סנחריב, והיה פלילה ההוא. (ד) בימי מרדכי ואסתר, פלילה ההוא נדה שנת הפלילה. (ה) גאלה השתידה. כנגד גם אברהם אמר "ליל שמרים הוא לה", וכנגד מצרים אמר "להוציאם מארץ מצרים", וכנגד גם חזקיהו אמר "הוא הלילה" הידוע לנס, וכנגד גם מרדכי אמר "הזה לה", וכנגד גאלה השתידה אמר "שמרים לכלי בני ישראל לדורתם".

דברי הימים

בד' בשבט תק"ד, ניצלו יהודי מסטיסלב בפלך מוהילוב, מפוגרום שרצו הקווקים לערוך בהם. לזכר זאת קבעו יום זה כ"פורים מסטיסלב".

ביום זה בשנת תש"ה, החלו הנאצים ימ"ש לפנות את מחנה ההשמדה הנועד "אשוויץ", מפחד התקרבותם של הצבא הרוסי. עשרות אלפי יהודים אולצו לצאת ל"צעדת מוות" ובמהלכה נספו רבים, הי"ד.

בה' בשבט תרס"ב נסגרה ישיבת וולווין המעטירה, עקב גזירת שר ההשכלה הרוסי ללמד בישיבה את השפה הרוסית. הנצי"ב העדיף לסגור את הישיבה מאשר להיכנע.

ביום זה בשנת תש"ח, נהרגו ל"ה יהודים שיצאו מירושלים לגוש עציון כדי לסייע לתושביה ולהצילם מהתקפות הערבים שבכפרי הסביבה. הגופות הושחתו והצדיק רבי אריה לוי זיהה את החללים על פי גורל הגר"א.

בט' בשבט תש"ד, ניצלו רבי אהרן מבעלזא ואחיו רבי מרדכי מבילגורייא מידי הנאצים ויום זה נחקק בבעלזא לדורות כ"יום ההצלה".

ב' בשבט תרצ"ט, הכריז הצורר היטלר ימ"ש על תוכניתו להשמדת העם היהודי, היל"ת.

ב' בשבט תשי"א, התמנה רבי מנחם מענדל שניאורסאהן כדאמו"ר השביעי של חסידות חב"ד, כממלא מקום חותנו הריי"ץ, שנפטר ביום זה שנה קודם לכן.

לפתע הבחין רבי עקיבא איגר מחלון הפרפרה, פיצד בעלי הבתים מעירו מושכים את העגלה בעצמם, כשפיהם מלא שירה: "תנו כבוד לתורה! אשריכם ישראל!"

הרהר רבי עקיבא לעצמו: "מה יפים מעשיכם, כך יאה וכך נאה לכבוד גאון גדול כמו ה'חות דעת. למי מגיע כבוד כזה, אם לא לבעל 'חות דעת' שהוא גדול הדור?"

"אבל היכן אני?" המשיך לטוות את חוט מחשבותיו, "האם אני פטור מלכבד את גאון הדור?" מיד חמק רבי עקיבא בלאט מהפרפרה והצטרף אל המושכים את הפרפרה, כשפיו מלמל: "תנו כבוד לתורה!" מרב ההתלהבות והדחק, לא הרגיש איש שהרב בעצמו הצטרף אליהם, נדמה להם פי עוז יהודי זקן מושך את מושכות העגלה.

ה'חות דעת, אשר ישב בתוך הפרפרה שקוע במחשבותיו ולא הרגיש בכל ההמלה, התנער אף הוא פתאום והציוץ מבעד לחלון הפרפרה לראות מה קול הרעש בחוץ. רק אז הבחין במה שנעשה.

"אה", חשב רבי יעקב לעצמו, "הלוואי וגם אני הייתי זוכה לכבד את רבותי בכבוד כזה שגני פוזנא חולקים לרבים, הגאון רבי עקיבא איגר, שהוא גדול הדור, עמוד התורה והיראה. הוא באמת ראוי לכבוד כזה".

"אבל", ממשיך ה'חות דעת' במחשבותיו, "מדוע שלא אצטרף גם אני אל המלוים באחד מאנשי פוזנא, בשעה שמכבדים את רבים בכבוד הראוי לו?"

פתח את דלת הפרפרה מהצד השני, ירד לאט מהפרפרה והצטרף אל צבור המושכים בפרפרה מצד ימין, ונבלע בקרב ההמון מבלי שירגישו בו. כך נמשך מסע המלוים, כשכלם נותנים קולם בשיר, ותהום כל הארץ לקול ההמלה, עד הגיעם אל תוככי העיר פוזנא.

בהגיע השירה אל תוך העיר סמוך לבית המדרש הגדול, עמדו שם אנשים, נשים וטף, לבושים בגדי חג, ממתנים לבואו של האורח הגדול. כאן גיעה המארע ההגיגי אל שיאו. כל הצבור ממתין בקצור רוח ובנשימה עצורה לרגע המרגש, בו תפתח דלת הפרפרה ושני גאוני הדור יופיעו במלוא הדרם.

הרגע הגדול קרב ובא. ראשי הקהלה נגשו בהתרגשות אל דלת הפרפרה ופתחו אותה לרוחה, אך הפרפרה ריקה! איש אינו נמצא בתוכה!

מיד נתעוררה בקלה: "מה קרה פה? היכן האורח ומלוהו? הרב, רבי עקיבא איגר, חמק מבין המלוים ופניו חורות. ממצחו נגרה הזעה: "היכן ידי האורח? היכן הוא הרב מליסא"? שאל בקהלה. רחש עבר בין הקהל ולפתע החל ה'חות דעת' פוסע בין ההמון והתקרב אל רבי עקיבא איגר.

הרגשת אכזבה חלפה בצבור. זאת אומרת, שבכל הדרך העמיסו על בתפיהם במקום הסוסיים, עגלה ריקה!

באותו רגע קם אחד מחשובי העדה והכריז בקול: "רבותי! אנו לא גרנו עגלה ריקה, אלא עגלה מלאה, עגלה שהיא מלאה במדות טובות. חלל המרובה היה מלא במדות היקרות של ענוה, שפלות הרוח ואהבת תורה ללא גבול, ולכפרה יקרה זו נרתמו גם שני גדולי הדור עמודי התורה הענוה והאמת של דורנו, רבנו האהוב והנערץ והגאון מליסא".

"זכינו לרתם עצמנו למרובה עמוסה במדות יקרות ונאצלו אליו. אשרינו מה טוב חלקנו שזכינו להיות עדים למעמד מרגש זה, מעמד המורה לנו את הדרך בה נלך ואת המדות אשר עלינו לדבק בהן".

♦ (הם)

משפחה

מטעם

והיה היום לכם לאת על הבתים אשר אתם שם (שמות יב, ג)

תבת "הבתים" היא מלה יהודית בתורה. התי"ו דגושה לאחר קמץ גדול שלא פדיו, והכמי הדקדוק הקדמונים בנו זאת: "דגש לתפארת הקריאה". מסבה זו יש פה הטעמה כפולה ובשעת הנגינה יש לעצור קמעה פאות ב"ת, בה יש מעמיד (מתג), אך המלה מטעמת מלרע.

רמו נאה כתב הרשב"א בתשובה: ידועה השאלה על בית המקדש השלישי, הרי על הבית השני כתוב בחגי: "גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון"? מכאן שאין אחריו ולא כלום? והתשובה: אחרון הוא גם שני, אחריו הראשון, כמו "הים האחרון" שהוא אחריו ארץ ישראל. וראיה משולשת המופתים שעשה משה: "והיה אס"ל לא יאמינו לך ולא ישמעו לךל האת הראשון והאמינו לךל האת האחרון", ואחר כך יש את שלישי של מימי היאור שהפכו לדם ביבשת, מכאן שאחרון אינו אחרון מעש.

זה מרמז בפסוק זה: "והיה היום לאות על הבתים", זה שנכתב אצל מפת דם לשון אחרון, ומיד לאחריו נכתב את שלישי, זה יהיה סמן "על הבתים" על שני פתי המקדש, שהאחרון אינו אחרון אלא יש אחריו בית מקדש שלישי...

מדגש

והיה כריאמרו אליכם בניכם מה העבדה הזאת לכם (שמות יב, כו) - "הז"ל מפרשים פסוק זה על הבן הרשע שמוכר בהגדה של פסח, "לכם" - ולא לו. ידועה השאלה, הרי גם הבן החכם שואל "מה העדת והחקים והמשפטים אשר צוה ה' א אתכם?" היו שהסבירו בהלצה, כי על הבן החכם שעוסק בתורה אין מקפידים בלשונו, אולם הרשע שעוסק רק בדקדוק הלשון קמנה המשפילים גדודות העבר, בודאי מוציא את עצמו מן הכלל... ויש שמסבירים, כי הרשע מתלונן: "מה העבודה הזאת?" מהו הטרחה שאתם מטריחים מדי שנה; וכן מכה שאינו "שואל" בבנים האחרים אלא "אומר" בהתרחס ובלעג.

ממלה

משפיל אחד בעירה, היה מתידד אך ורק עם אנשי הרותי - הרופא, הרוקח וביצא באלה, רק בבתיים היה מוכר ועמם היה מבלה את ימיו. פגש בו פעם רב העירה ואמר לו: "שלוש עליכם ר' פסח!" תמה האיש: "האם כבוד הרב אינו יודע, כי לא פסח שמי?" חנה הרב והשיב: "איני טועה, שהרי כה כתוב פסח - על-שום שפסח עליבתי בני ישראל, וגם אתה פוסח ומדלג על פתי בני ישראל, בהם איך נכנס, ולכן ראוי שתקרא פסח"...

פעם נסע החיד"א באניה עם סוחר אחד בן בליעל, שהביא עמו כמות גדולה של גבינה לא פשרה, אותה רצה למכר בקהלות איטליה. בקש הסוחר מהחיד"א שימתן לו הכשר על הגבינה. משפסר החיד"א, שכר הסוחר כמה מלחים שיאמו עליו ויוציאו ממנו הכשר בכה. ראה החיד"א שנשקפת לו סכנה, ישב וכתב הכשר שפופו: "הכותב והחותם ביום ג' לסדר מתניכם חגרים בספר שמו"ת תקי"ח לפ"ק". הגיע הסוחר אל אחת הקהלות ונגש אל הרב להראות לו את ההכשר, במקבל. עוד הרב בכתב ההכשר ותמה על סופו, מה ראה החיד"א לצנן את ספר שמות, ועוד בראשי תבות? לפתע אורו עיניו של הרב: "שמו"ת" - הרי זה ראשי תבות "שנים מקרא ואחד תרגום". עין בתרגום אנקלוס ומצא "מתניכם חגרים" - "הרציוכוו יהון אסירין", כלומר חרצי הגבינה אסורים הם. התפעל הרב מהכמתו של החיד"א והעניש את הסוחר הנוכל.

מספרת הגמרא במסכת סנהדרין: פעם אחת תבעו בני ארץ מצרים לדון את בני ישראל לפני הקיסר אלכסנדר מוקדון. טענו המצרים לפני הקיסר: "חייבים הם לנו כסף וזהב שנטלו מאתנו לפני שיצאו ממצרים ברכוש גדול". קם זקן אחד מבני ישראל, גביהה בן פסיסא שמו, פנה לחכמי ישראל ובקש: "תנו לי רשות ואני אשיב להם תשובה. אם ינצחו אותי בדיון - אמרו להם זקן פשוט נצחתם, ואם אנצח אני אותם - אמרו להם תורת משה רבנו נצחה אתכם". נתנו לו החכמים רשות לענות.

קם גביהה בן פסיסא ושאל את המצרים: "מהיכן אתם יודעים שלקחנו מכם כסף וזהב לפני שיצאנו ממצרים?" "דבר זה כתוב בפרוש בתורה", ענו לו המצרים. אמר להם: "אם כך אף אני אביא ראיה מן התורה, שכן כתוב: 'ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה', בשנים אלה היו ששים רבוא אשר מאות אלה) מבני ישראל במצרים ועבדו עבודת פרה, אם כן, תנו נא לנו קדם את שכר עבודתנו, ששים רבוא פועלים שעבדו ארבע מאות ושלושים שנה!" נבהלו המצרים מאד מתשובתו ונמלטו במהרה.

כאשר בא רבי משה ליב מסווב בפעם הראשונה אל רבו, רבי אלימלך מליז'נסק, היה זה לקראת שבת פרשת בא. בשבת קדש בקש ממנו הרבי לומר דברי תורה בשלחנו. אמר רבי משה ליב: "כתוב בפרשה, שהקב"ה פסח על פתי בני ישראל במצרים, אם הפנהה היא שהקדוש ברוך הוא הפותו את המצרים, דלג מעל פתי בני ישראל, היה צריך להפתח שפסח מעל פתי בני ישראל, ולא על. אלא יש לפרש זאת כך: כשהגיע הקדוש ברוך הוא אל בית יהודי, התחיל בבכיול לרקוד מרב שמחה - 'באן גר יהודי!' 'באן גר יהודי!' וזה ענינו של פסח. הינו רקד, על פתי בני ישראל".

כשפסם רבי משה ליב את דבריו התלהב כל כך, עד שקפץ על שלחנו של רבי אלימלך והחל לרקוד באש קדש וזמר: "באן גר יהודי!" "באן גר יהודי!"

מספר על רבי יחזקאל אברמסקי, שפעם אחת ראה ילדה קטנה בוכיה. שאל אותה לפשר בוכיה, וענתה פי חכרתה העליבה אותה, באמרה שהשמלה שלה לא רפה. אמר לה הרב: "אמרי לחברתך, שהרב אברמסקי אמר שהשמלה שלך רפה מאוד". לתמימה תלמידו, הסביר את הנהגתו זו כי צריך לדבק במדותיו של הקב"ה, וכתוב בישעיהו 'ומחה ה' אלקים מעל כלי-פנים, ותבת 'כל' באה לרבות שיש למחות דמעה אפלו ממלכה.

מספר על אשת הגרי"א שהיתה גבאית צדקה עם אשה צדקנית נוספת, והסימיו ביניהן, שמי שתמות ראשונה תבוא מהעולם העליון לספר מה נעשה בעולם העליון. החברה הצדקנית נפטרה ובאה בעולם לאשת הגרי"א ואמרה לה: "האם זוכרת את שהלכנו יחד לאסוף צדקה, ואני הראיתי לך באצבע על אשה בצד השני בדרך כדי שנגד אליה? לא אוכל לתאר לך את גדל השקר העצום שנתן על תנועת אצבע זו!"

"אל תגלה סודך לא למשפיל ולא לכסיל, כי המשפיל לפעמים יסביל, וכך שכן הכסיל"
(מנורת המאור" פרק דרך ארץ)

לקוּטִים וּסְפוּרִים נִפְלְאִים

פרשת בא

במסכת אחת והולך למקום שמכבדים אותו בשל שנים, צריך לומר להם האמת. (עפ"י חפץ חיים - חייו ופעלו)

פעם שאל הגאון רבי דוד מלינובסקי זצ"ל את החזון איש קושיה על חידושי רבינו חיים מבריסק זצ"ל. אמר לו החזון"א שיעיין בספר "חידושי רבי חיים" שבביתו וימצא שכבר כתב הערה זו בגליון הספר. חיפש רבי דוד את הספר ולא מצאו. אמר לחזון"א: הספר איננו. תיקן אותו החזון"א: אל תאמר "הספר איננו" אלא תאמר "לא מצאתיו".

מספר עד נאמן: פעם אמר לי החזון"א שאלך לגדול פלוני לומר בשמו משפט שכלל כעשר תיבות. אחר כך אמר לי: תחזור על זה, חזרתי על המשפט. אמר לי החזון"א בקפידא: אני לא אמרתי את זה! חזר החזון"א פעם שניה על המשפט וביקש שוב שאחזור עליו. חזרתי על המשפט וגם עתה העיר החזון"א: לא אמרתי את זה! ושוב חזר על המשפט פעם שלישית, וכשחזרתי עליו נחה דעתו ואמר "זה בסדר"! (מעשה איש)

"ויהי חשך אפלה בכל ארץ מצרים... ולא

קמו איש מתחתיו שלושת ימים" (י, כב-כג) "ולמה הביא עליהם חושך? שהיו בישראל שבאותו הדור רשעים, ומתו בשלושת ימי אפילה כדי שלא יראו המצרים במפלתם. (רש"י) ביקש הקדוש ברוך הוא למנוע מהמצרים מלראות במיתתם של אותם רשעים, ועל כן החשיך

"והעתירו לה' אלוקיכם" (י, יז)

מדייק הרמב"ן, למרות שפרעה אמר "והעתירו" בלשון רבים, ואכן מדרך הענווה היא שמשנה רבינו ייחס את מעשה עצמו בלשון רבים, ומשה העניו מכל אדם היה יכול להכליל עצמו בלשון רבים ולומר "והעתרנו אל ה'", אעפ"כ הקפיד משה שלא לסטות במשהו מדקדוק האמת, ואמר בלשון יחיד "למתי אעתיר לך", "והעתרתי אל ה'", "אפרוש כפי אל ה'", כפי שכך היה באמת.

בקיץ תרמ"ג הופיע החלק הראשון מסדרת המשנה ברורה של החפץ חיים. החפץ חיים סובב בעצמו להפיץ את ספרו, והיה גם נושא דרשה בכל מקום אליו הגיע.

פעם כששהה בעיר אחת, הבחין במודעה שעל דלת בית המדרש המקומי, בה מודיעים כי מחבר הספרים "חפץ חיים" ו"משנה ברורה" על שו"ע אורח חיים, ישא דרשתו. הוציא החפץ חיים בו

במקום עפרון מכיסו, והוסיף למודעה את המשפט: "לעת עתה הופיע רק חלק אחד של ה"משנה ברורה" עד סימן קכ"ח. החלקים הבאים יופיעו אי"ה לאחר זמן". בכך ביקש למנוע טעות, פן יהיו סבורים שכאילו כבר חיבר חיבור על שולחן ערוך בשלימות, וקרנו תרום בשל כך, וכדברי הירושלמי (מכות פ"ב ה"ו) מי שבקי

"לולי השם עזרתה לי" (תהלים צד, יז)

פעם הייתה חלוקת ביצים בביתו של הרה"צ ר' אשר פריינד זצוק"ל.

בין התבניות בחר ר' אשר את שתי התבניות הכי יפות, ושם אותם בצד עבור אשתו, צביה ע"ה.

לאחר זמן, נכנסה אישה אחת, וביקשה לקבל ביצים מהחלוקה, ר' אשר קם ורצה לתת לה מערימת התבניות.

אך לפתע, החלה להתעקש דווקא על אותם שתי תבניות ששכבו בצד, שיועדו עבור צביה.

ר' אשר ניסה להסביר לה, שהתבניות האלה אינם למסירה. אך היא בשלה, מתעקשת על אותם התבניות.

כשראתה שלא יעלה בידה, הודיעה כי לא תיקח שום תבנית אחרת, רק את אותם שתי תבניות, ומשעדיין לא נענתה, עזבה את הבית בבכיות.

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל
כ"ו בניסן תשע"ז

למצרים, ובאותו זמן הרג את רשעי ישראל. וצריך להבין מדוע דוקא כאן במכת חשך, שואל רש"י "ולמה הביא" ולא שואל זאת בשאר המכות? ונראה שבשאר המכות, אילו היה פרעה רוצה, היה יכול לשוב בתשובה, גם בזמן המכה עצמה, ואילו כאן, במכת חשך לא קמו פרעה והמצרים איש מתחתיו, ומכיון שכך, לא יכל פרעה לשלוח לקרוא למשה, וגם הוא עצמו לא יכל לקום ולבא אליו, ועל כן לא התאפשר לו לשוב בתשובה במשך שלושת ימי המכה, ועל כך מקשה רש"י: למה הביא עליו ה' יתברך מכה כזאת, המונעת ממנו את דרכי התשובה? והתרוץ הוא כדי שלא יראו המצרים במפלתם של רשעי ישראל. (כלי יקר)

נכנסה להיסטריה. ראה הרב שהיא כל כך מבוהלת, פנה אליה והרגיע, תכף נברר את הענין. שאל הרב את השמש: "מתי הדלקת את הנרות, בזמן או אחרי הזמן?" השמש הודה על האמת: "באמת איחרתני, אבל היה זה זמן שמותר עדיין להדליק. בטוח שעוד היה יום". אמר לו הרב בנעט: "דע לך שכשהדלקת את הנרות היה זה מאוחר מידי, וצריך הנך כפרה על חילול השבת. זו הסיבה שאיני רואה את האור, כי כל דבר שנעשה שלא על פי דין - אינני רואה!" ללמדנו כי אפשר שלאחד יהיה אור ולשני חושך. הכל תלוי במדרגתו! (יחי ראובן)

"לא ראו איש את אחיו" (י, כג)

הגאון הקדוש רבי מרדכי בנעט זצוק"ל. היה לו בביתו חדר ששימש כבית מדרש. שם למד עם התלמידים וענה תשובות.

"לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו" (י, כג)

פירש רבי שמואל משינובה בספרו "רמתים צופים" בשם

החידושי הרי"מ על מדת אהבת חברים שמביאה לידי תיקון המדות, כי אם האדם אינו רואה את אחיו, ואין האחדות שוררת ביניהם, אזי "ולא קמו איש מתחתיו" - האדם לא מצליח לשנות את טבעו ומדותיו שהוא משעבר אליהן. אולם כאשר יש אהבה בין החברים, מתקן כל אחד את עצמו ואת מידותיו, ואז מתקים בו ולכל בני ישראל היה אור במושבותם".

החברים התפלאו מאד. שאלו את ר' אשר: איך ייתכן, אדם בעל מידות טובות כמוך, להתעקש על ביצים מול אישה בוכיה? ר' אשר ענה: "מה אתם חושבים, אם לא אותה אישה, הייתי חושב שאני הכי מושלם ב"מידות", מגיע לי לאכול ולשתות בכלים מזהב, עכשיו זכיתי לראות מה אני באמת!!!"

..."אלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו" (קידושין ל, ב)

(המכתב היומי - ספינקא)

בכל יום שישי, לפני שבת, היתה הרבנית מכינה בחדר של בית המדרש נרות גדולים שיאירו שם בחדר כל הלילה. הנרות עליהם בירכה דלקו בחדר בו אכלו, ובבית המדרש היו נרות נוספים, אותם הדליק השמש. פעם בליל שבת ישב רבי ברוך עם משפחתו לסעודת שבת. כשנגמרה הסעודה נכנס לחדר ללמוד. כעבור מספר שניות יצא משם

"ואנחנו לא נדע מה נעבוד את ה' עד באנו שמה" (י, כו)

מבאר בעל החידושי הרי"ם זצ"ל: אדם מסתובב בעולם הזה מרוצה מעצמו, אני מסודר ב"ה, תורה למדתי ואף לימדתי אחרים, גמילות חסדים קיימתי בגופי ובמומוני... נכון שיש דברים פה ושם שעשיתי לא לשם שמים, אך אם ימנו את זכויותי ומעשי הטובים יגלו כי מדובר באדם צדיק ובוודאי בשמים מחשיבים אותי לאחד מן האנשים שגן העדן שלהם מובטח להם, אך עלינו לדעת כי לא מחשבותי מחשבותיכם. האדם יכול לחשוב את עצמו כאילו הוא אחד מל"ו צדיקים הנמצאים בעולם הזה אך בפועל הוא אחד הפחותים, גם אם באמתחתו מצוות וחסדים, חלק מהמצוות בוודאי נעשו לא לשם שמים, והצדקות שהוא נותן מיד הוא מאבד שכרן כי יתכן שגאווה ופרסום

וקרא: "שכחנו להדליק נרות בבית המדרש! צרה שכזו! חושך!" "כיצד יתכן הדבר", תמהה הרבנית, "והלא אני במיוחד נכנסתי לפני שבת לחדר וראיתי שיש בו נרות מוכנים להדלקה והכל בסדר. איך יכול להיות שחשך?" היא נכנסת פנימה ורואה שהחדר מואר. בכל ארבעת הצדדים יש נר! נבהלה הרבנית: "מה קורה פה? למה הרב אומר שאין אור? הלא החדר מואר כולו!" "היכן יש אור?" שאל הרב, והרבנית משיבה לעומתו: "בא תראה". הוא נכנס שוב לחדר ושואל: "היכן האור? הרי חושך מצרים כאן, לא רואים כלום!..." פחד גדול אחז ברבנית: שמה בעלה התעוור. אבל הרי הוא ישב בשולחן והכל היה בסדר...

לעי"נ האשה החשובה

מרת **מרים יוכבד** ב"ר **צבי ליבוביץ** ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

"ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו" (יא, ז)
דרש הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין, 'יחרץ' מלשון חרוץ ושנון.

מכאן ילמד כל אחד מבני ישראל, שלא ישתמש בלשון חדה ושנונה בדברו עם הזולת כדי שלא יפגעו בכבודו, אלא "כלב" לשונו" - כלב הרך כך ישתמש בלשון רכה...

"ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו" (יא, ז)

מפורש ברש"י (כב, ל) על הפסוק: "ובשר בשדה טרפה לא תאכלו, לכלב תשליכון אותו", מה היה שכרו של הכלב על שתיקתו, שהותר לנו לתת את בשר הטרפה לכלב, כי זה שכרו על שלא חרץ את לשונו לבני ישראל.

והנה, אף החמורים מקבלים שכר. על מה? על שסייעו את ישראל ביציאתן ממצרים, שאין לך אחד מישראל שלא נטל הרבה חמורים טעונים מכספם ומזהבם של מצרים" (רש"י יג, יג). ומה השכר, שקיבלו החמורים? מצות פדיון פטר חמור (שם).

והקשה רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, רבה של ירושלים: מדוע החמור מקבל את שכרו בדבר שבקדושה, ואילו הכלב מקבל את שכרו בבשר טריפה, והלא שניהם עשו לנו טובה ביציאת מצרים?

אלא, אמר רבי יוסף חיים זצ"ל - ההבדל הוא, שכאשר שמע החמור שבני ישראל יוצאים ממצרים, אמר להם: "תעמיסו עלי! אני איתכם", ואילו הכלב אמר: "אני רואה שיש כאן חילוקי דעות בין מצרים ובין ישראל, אני מעדיף שלא להתערב"... אני שותק... זה שכרו של מי שרק שותק ולא עוזר!

(ומתוק האור)

"וירדו כל עבדך אלה אלי" (יא, ח)

כתב רש"י (זבחים קב.): חלק כבוד למלכות, שהרי בסוף ירד פרעה בעצמו אליו בלילה, ויאמר "קומו צאו מתוך עמי", ולא אמר לו משה מתחילה וירדת אלי והשתחוית לי.

כותב הגה"צ ר' יהודה לייב חסמן זצ"ל (בספרו אור יהל) לאור דברי חז"ל, הרי הדברים ק"ו - ומה אם לפרעה הרשע, מקפיד כך הקב"ה, לשמור על כבוד

נלוו אליהם, על כן אל יהיה כל כך בטוח בזכויותיו. על כך נאמר: "ואנחנו לא נדע מה נעבוד את ה' עד בואנו שמה".

פעם סיפר הגאון ר' יהודה צדקה לתלמידיו: הלכתי בבוקר אל הבנק בכוונה למשוך סכום כסף להוצאותי. בטוח הייתי שיש לי בחשבוני סכום נכבד, אך מאוד הופתעתי כשהודיעני הפקיד שאין לי בחשבוני אפילו אגורה אחת.

כמה מוסר השכל יש ללמוד מזה, אדם מתהלך שלו ורענן בעוה"ז סמוך ובטוח שיש בקירבו יראת שמים ומובטח לו שהוא בן העולם הבא, וכשיגיע לעולם האמת יתברר שחשבונו ריק מכל וכל.

וכמאמר חז"ל: "אל תאמין בעצמך עד יום מותך". (פניני בית לוי)

"אחד יחיד ומיוחד,

היה הווה ויהיה, ויהיה..."

משה רבינו אומר לקב"ה: "ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם" (שמות ג, יג), כלל ישראל ישאלו אותי מה השם שלך, מה אומר להם?

עונה לו הקב"ה: "ויאמר אלוקים אל משה אהי-ה אשר אהי-ה, ויאמר כה תאמר לבני ישראל אהי-ה שלחני אליכם" (ג, יד)

פעמיים כתוב "ויאמר", ובפעם השניה, מופיע רק פעם אחת השם אהי-ה, ומדוע?

הסביר כ"ק אד"ש בשם צדיקים, שהקב"ה אמר למשה רבינו, תדע לך, אני נמצא עם יהודי בכל מצב, גם אם יחטא, גם אם ישוב עוד ויחטא, וגם אם ישלש ויחטא שוב, וגם אם אחרי כל מה שעשה הוא יחזור לאותו מקום ויחטא עוד פעם, ושוב ושוב - אהי-ה אשר אהי-ה, ת-מ-י-ד אני איתו.

"עוד נגע אחד אביא על פרעה ועל מצרים אחרי כן ישלח אתכם" (יא, א)

חז"ל הקשו: מדוע נצרכו עשר מכות, האם לא די היה במכה אחת, שלא תסור עד שישלח פרעה את העם?

את התשובה ביאר המגיד מדובנא זצ"ל בספרו "אהל יעקב" במשל: אדם המכין לעצמו ארוחה, די לו בתבשיל אחד שיהיה בו בכדי להשביעו.

אבל אכסנאי, המבשל לאורחיו, בתבשילים כדי להשביע את רצון כולם ולהציג

בפניהם מבחר מגוון ומינים ממינים שונים.

אף כאן, אילו היתה מטרת המכות שלוח בני ישראל בלבד, היה די במכה אחת, אבל הקב"ה מעיד שהמכות באו "למען תדע כי לה' הארץ", להראות את כוחו וגבורתו המלאים עולם, "ולמען ספר שמי בכל הארץ".

לשם כך רצוי שיהיה גיוון ומבחר, להשתומם ולהתפעל. זהו שאומר המדרש: "ולמען תספר באזני בנך - זו מכת הארבה". כי לכאורה מכת הברד והארבה כפולות היו, שהרי הארבה אכל את אשר הותיר הברד, ומדוע נצרכו שתיהן, הרי זה ממש כבעלת אכסניה המגישה שני סוגי בשר, כדי שיתפעלו מתבשיליה וישבחו את מאכליה.

אף מכת ארבה לא באה לאחר מכת הברד, אלא "למען תספר באזני בנך", להתפעל מיד ה'!

(המאיר אור)

לעי"נ האשה החשובה

מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי'

יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ואכן המנכ"ל הזדעזע והודיע נחרצות כי יטפל מיד בענין ויפסיק את חילולי השבת.

הרב והעסקן נפרדו בידידות מהמנכ"ל, אך בדרכם החוצה, קרא להם המנכ"ל לפתע, ובפיו שתי שאלות שהטרידוהו: איך ידעתם לתפוס אותי ברגע הנכון, מי גילה לכם רז זה שבעוד דקות ספורות אני אמור לעזוב את המפעל בדרכי לחו"ל שם אמור אני לשהות שבועיים? ושנית, כיצד זה שנכנסתם לחדרי בקלות כזו והמזכירה לא עצרה אתכם בפתח?!

נתברר עתה, לתדהמתם, שאם הרב היה ממתין מספר דקות לעסקו שרק יחליף בגדיו, כבר לא היו מוצאים את המנכ"ל במקום, וחילולי השבת היו ממשיכים.

רק דרישתו של הרב להזדרז ולבוא מיד, הצילה את המצב, וגם היתה להם סייעתא דשמיא מיוחדת שבדיוק ברגע שהגיעו יצאה המזכירה "לרגע" מחדרה והשאירה את הדלת פתוחה, ובכך התאפשר להם להכנס מיד לחדרו של המנכ"ל... מה שלא היה מתאפשר להם מספר דקות לאחר מכן.

"דברו אל כל עדת

ישראל" (יג, ג)

וכי אהרן מדבר, והלא כבר נאמר אתה תדבר, אלא חולקין כבוד זה לזה והדיבור יוצא מבין שניהם. (רש"י)

הגה"ק רבי עקיבא איגר זיע"א וידידו הגה"ק רבי יעקב לוברבוים רבה של ליסא בעל "נתיבות המשפט" באו לוורשה לכנס גדול של רבנים.

יצאו יהודי וורשה אל

שער העיר לקבל את פניהם של שני גדולי הדור, בכבוד רב הובילום במרכבה הדורה רתומה לשני סוסים, והכניסום לעיר בקול תרועת המון חוגג.

מרוב התלהבות לכבוד שני גאוני ומאורי הדור, התיירו אנשים את הסוסים מהמרכבה, רתמו את עצמם במקום הסוסים והסיעו את המרכבה.

כשהרגיש רבי עקיבא איגר בדבר אמר: למי כל הכבוד הזה אם לא לר' יעקב מליסא, ירד מן המרכבה ונבלע בין ההמון.

מרוב צפיפות לא הכירו בו, והוא כיתר ההמון הנלהב הצטרף להסיע את המרכבה.

ר' יעקב מליסא אמר בלבו למי כל הכבוד הגדול הזה, אם לא לר' עקיבא איגר גאון הדור.

ירד גם הוא מן המרכבה והצטרף לאנשים המסיעים.

כך הסיעו והסיעו עד שהרגישו שהיא ריקה מאדם.

המלך - לחלוק לו כבוד, אדם מישראל, באשר הוא, על אחת כמה וכמה שיש לשמור על כבודו.

יום אחד קיבל הגראי"ל שטיינמן זי"ע את הקהל בעודו יושב במקומו על מטתו.

אחד הנכנסים הניח על הכרית שליד רבי אהרן לייב את הקערה לנטילת ידיים ובה ספל מלא מים (הספל היה מכוסה, ולכן לא חשב שהמים עלולים להשפך).

לפתע הזיז מאן דהו את הספל והמים נשפכו על המיטה. רבי אהרן לייב לא סובב את ראשו כדי לראות מדוע נשפכו המים ומי שפכם, כדי שלא לבייש.

הוא המשיך לשבת ולדבר עם הנוכחים כאילו לא קרה מאומה.

רק אחרי שכולם עזבו את החדר התברר כי כל בגדיו הוטפגו במים ואף היה צורך להחליף את כל המצעים.

(רבי אהרן לייב)

"ושמרתם את המצות" (יב, ז)

דרשו חז"ל במכילתא: רבי יאשיה אומר אל תקרא כן, אלא ושמרתם את ה"מצוות", כדרך שאין מחמיצין את

המצה, כך אין מחמיצין את המצוה, אלא אם באה מצוה לידך עשה אותה מיד.

סיפר הגאון ר' יצחק זילברשטיין שליט"א: מעשה ברב עיר ידוע, ששמע כי מפעל בעירו מחלל שבת בפרהסיא.

השמועה הגיעה לאוזניו בשעה שהלך ברחוב עם אחד העסקנים המפורסמים.

הציע הרב בו ברגע לעסקן, שילכו שניהם

יחדיו למנכ"ל המפעל כדי למחות ולהתריע בפניו, ולדרוש את הפסקת חילולי השבת.

הרב סבר כי לאותו עסקן תהיה השפעה חזקה על המנכ"ל, כי ידוע הוא בקשריו הענפים עם גורמים שונים. העסקן לא היה לבוש כראוי באותה עת, הוא צעד בנעלי בית וגם חולצתו הוכתמה מספר דקות קודם לכן, מבויך שניתן עליו, ולכן ביקש מהרב שיתן לו שהות קצרה לשוב לביתו להחליף בגדיו ולנעול מנעליו, ואז יוכל להתייצב לפני מנכ"ל המפעל בצורה מכובדת...

הרב סירב להמתין, וטען כי כל השתהות עלולה להחמיץ את השעה בכך שהשטן ימציא בנתיים עכוכים שונים ומשונים לביצוע המשימה החשובה שלפניהם.

בלית ברירה התלווה העסקן מיד אל הרב כפי שהוא, הם מצאו את דלת לשכת המנכ"ל, שהיה יהודי שומר תורה ומצוות, פתוחה לפנייהם ומיד נכנסו ומחו בפניו על חילולי השבת המתבצעים במפעלו.

אמר משה רבינו, אי אפשר להגיד את זה ככה... עם ישראל יחשוב שחלילה "הרשות נתונה" לעשות ככל אשר יחפץ לבבם, ולעולם לא יחזרו בתשובה.

אמר הקב"ה: אז תגיד להם אהי-ה רק פעם אחת, שאם אדם חוטא אני נשאר איתו. ואל תפרט יותר.

אבל לך אני אומר את האמת, תדע לך אהי-ה אשר אהי-ה - מה שרק יהיה ואיך שרק יהיה, אני איתך!!!

(א נקודה'לע - ספינקא)

גליון 559
שנה י"ב תשפ"ג

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

תורה למשפחה קיימת על האישור לפרשת שבוע

סיפורי חז"ל

זאת חקת הפסח

בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא למשה "זאת חקת הפסח כל בן נכר לא יאכל בו" אמר להם משה לישראל, מי שאין חותמו של אברהם בבשרו לא יטעם מן הפסח. מיד נימולו רובם של ישראל בשעה קלה, אלא שעדיין היו שם מעטים שלא נענו לדבר ה' ביד משה, ולא היו מקבלים עליהם למול. מה עשה הקדוש ברוך הוא, ציווה למשה שיעשה את הפסח, כיוון שעשה הפסח, גזר לארבע רוחות העולם, ובאות ונושבות מן הריחות שבגן עדן, והלכו ונדבקו באותו הפסח של משה, והיה ריחו הערב הולך מהלך ארבעים יום. נתכנסו כל ישראל אצל משה אמרו לו, בבקשה ממך האכילנו מפסחך שאנו עייפים מריחו הטוב והיה משה אומר להם, הקדוש ברוך הוא אומר "וכל ערל לא יאכל בו" אם אין אתם נימולים אין אתם אוכלים, מיד נתנו עצמם ומלו, ונתערב דם הפסח בדם המילה, ומשעבר הקדוש ברוך הוא במצרים בלילה ההוא, וראה דם מילה שנתערב בדם הפסח, היה נוטל כל אחד ואחד מישראל ונושק ומברכו.

(שמו"ר י"ט - ה')

פרשת השבוע

לכלכל את צעדי מהיום למחר, כבר עשיתי כל מיני תחבולות, וניסיתי כמה וכמה דרכים מחוכמות כדי להצליח בעסקים, והכל היה לשוא, ומה אעשה עתה רבי? כשגמר החסיד לתנות את סאת צרותיו באוני הצדיק, השיב לו רבי מאיר בנחת: בתיאור מכת בכורות נאמר "ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב את לשונו", לדעתי יש בפסוק זה רמז, כיצד עליך לנהוג כדי לזכות בברכה ובהצלחה, "ולכל בני ישראל לא יחרץ" כדי להצליח בחיים, אין צורך בחריצות יוצאת דופן ובתחבולות מיוחדות במינך, כי אם "כלב לשונו", על האדם להקפיד בכל משא ומתן עם הוולת שלבו ולשונו יהיו שווים, ולא ינקוט ביחסיו עם הבריות דרכי מרמה של אחד בפה ואחד בלב, ואף אתה חדל לך מן התחבולות השונות שאתה נוקט בעסקיך המסועפים, ובמקום זה השתדל לנהוג תמיד בהגינות וביושר, מובטחני שתצליח בכל דרכיך.

ופסח ה' על הפתח (י"ב - כ"ג)

מסופר: כאשר כיבד הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק את הרה"ק רבי משה ליב מסאטוב זיע"א שיאמר דברי תורה, אמר רבי משה לייב: כתוב בתוה"ק "ופסח ה' על הפתח". אין הכוונה כפשוטו שהרי מלא כל הארץ כבודו. אלא הכוונה היא, שכאשר מצא השי"ת בין בתי המצרים בית יהודי אחד, אזי "ופסח ה' על הפתח" היה פוסח ורוקד וקורא, כאן גר יהודי! כאן גר יהודי.

לא ראו איש את אחיו (י' - כ"ג)
מסופר על אחד מתלמידי הגר"א הקדוש זיע"א, שנתעוור ל"ע בימי נעוריו, אולם לא פרש מאהלה של תורה, וכל הימים היה שקוד על משנתו, עד שהגיע למעלות רמות בתורה הקדושה. הגר"א נטל על עצמו להשיאו אשה, ואמנם נמצאה אחת מבנות וילנא שהסכימה לבנות את ביתה עם הצעיר העיוור, ואביה התחייב להחזיק את הזוג על שולחנו, כדי שיוסיף לעמול בתורה. שמחתו של הגר"א ביום הכנסת תלמידו לחופה היתה מרובה, והיא הגיעה לשיאה לפני העמדת החופה, כאשר השושבינין הובילו את החתן לכסות הכלה בהינומה כמנהג ישראל. באותה שעה פנה הגר"א אל החתן ואמר: "חול" אמרו אסור לקדש אשה עד שיראנה", ומשהשלים את דבריו פקח החתן העיוור את עיניו וחזר לראות. כל העומדים שם נוכחו לראות את כוחו האלקי. ובני הזוג ראו בחייהם בנים ובני בנים.

ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב את לשנו (י"א - ז')

מסופר על הרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זיע"א, שפעם בא לפניו חסיד אחד והתאונן בפניו על מצבו הכלכלי הקשה, רבי קדוש, קרא האיש בנימה של מרירות, איני יודע כיצד

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 5:47 ת"א: 5:49 ר"ת: 6:22

פרשת בא

זמני כניסת השבת
ירושלים: 4:33 ת"א: 4:47

אם בתחילה התכוונו האבלים לקיים הלוויה שקטה וחפוזה ולא עלה הדבר בידם, הרי עתה זו הייתה הלוויה גדולה ובולטת לעין-כל. בראש המסע צעדו הרש"ש ותלמידיו, ואחריהם אנשי החברה-קדישא ובני-המשפחה. כך התנהלה לה הלוויה במורד כפר-השילוח (סילוואן).

כשהתקרב המסע לבית המושל, שפסף הלה את עיניו בתימהון. הוא התקשה להאמין למראה עיניו. היהודים החצופים מתעלמים מהחוק, מצפצפים על אזהרת אנשיו ואף חוזרים על פעולתם הנפשעת כשהם מתגברים במלווים נוספים! כדי להיטיב לראות את הדברים, התקרב המושל אל מעקה הברזל שתחם את גווזטרת ביתו. חמתו בערה בו והוא שאל עצמו שוב ושוב אם עיניו אינן מתעתעות בו. המציאות הייתה ברורה כשמש בצהריים, והוא רתח מועם כפי שמעולם לא רתח. המושל היה על סף אבדן עשתונות, ובתוך כך נעץ את ראשו בחזקה בין שניים ממוטות ברזל של המעקה. כשניסה להוציא את ראשו, לא הצליח. המושל נבהל. הוא חש כחיה לכודה והחל לקרוא לעזרה.

בינתיים חלפה השיירה על פניו בדרכה לקבורת הנפטרת בהר-הזיתים. כעבור שעה קלה הסתיימה הקבורה והמלווים שבו לבתיהם, מחישים צעדיהם, מחשש לתגובתם הצפויה של המושל ואנשיו. רק הרש"ש ותלמידיו צעדו בנחת. בהתקרבתם לבית המושל פנה הרש"ש לעבר הבית עצמו. תלמידיו המשתאים צעדו אחריו בדממה. "קללת הרב היהודי פגעה ביו", זעק המושל בבהלה בדיוק כשהרש"ש התדפק על דלת ביתו. בני-הבית שפתחו את הדלת הביטו בו בחרדת-כבוד והובילוהו לגווזטרת הבית. המחזה היה מוזר ביותר: ראשו של המושל, שבימים כתיקונם הפיל חיתתו על כל יושבי העיר, היה לכוד במעקה הברזל בלי יכולת לחלצו משם. סביבו עמדו בני-הבית וצווחו בהיסטריה. שני ערבים גברתנים ניסו לכופף לצדדים את שני מוטות הברזל העבים, ללא הצלחה.

"התפלל עליי!", התחנן המושל לרש"ש בקול שהיה קרוב לבכי. "יהיה עליך לשלם על כך", ענה הרש"ש. "ככל שתרצה!", זעק המושל. "עליך לפטור אחת ולתמיד את היהודים ממש הקבורה", פסק הרש"ש. שתיקה השתררה במקום. פניו של המושל היו אדומות מכאב ומאמץ. "בסדר", מלמל לאחר כמה שניות. וראה זה פלא - בעודו מנסה, אינסטינקטיבית, להפנות ראש לעבר הרש"ש ולהביט בו, השתחרר באחת ראשו הלכוד.

המושל עמד בהבטחתו והסיר את המס המחפיר מעל יהודי העיר. יש שזקפו את המאורע המשמח גם לזכותה של התופרת הענייה, לא-פחות מאשר לכוחו של הצדיק והמקובל רבי שלום שרעבי.

(ליומא דהילולא של רבי שלום שרעבי הרש"ש הקדוש י' שבט) קולות נהי בקעו מביתה של התופרת הירושלמית. בעלה, בניה ובנותיה ביכו את מותה של אם המשפחה, אשת-חיל טובת-לב, שהלכה לעולמה בטרם עת והניחה אותם לאנחות. בעבודות התפירה שנודמנו לה מפעם לפעם פרנסה את ביתה הדל בימים של עוני ומחסור קשים ליהודי ירושלים. עם מותה נשבר אפוא גם מטה-לחמה של המשפחה. על הצער העמוק בשל פטירתה נוספה בעיה מעיקה ומיידית. בעת ההיא שלט בירושלים מושל טורקי, שהטיל על יהודי העיר מיסים רבים ובכללם מס קבורה. כל מי שביקש להביא את יקירו לקבורה נאלץ לשלם תחילה מס לקופת המושל. בני משפחתה של התופרת המנוחה התקשו לגייס את המס וקבורת האם התעכבה.

כשנקפו השעות והכסף לא הושג, הוחלט לערוך הלוויה קטנה וצנועה, בניסיון להסתיר את הדבר מידיעת המושל. זו הייתה משימה לא-פשוטה. ביתו של המושל ניצב במקום שממנו נשקפה הדרך העולה אל בית-העלמין היהודי בהר-הזיתים. שעות על שעות היה המושל הטורקי יושב על גווזטרת ביתו, נח על כיסא נצרים מרופד ומשקיף באפס-מעשה על הנעשה. למרות זאת החליטו בני-הבית להסתכן ויצאו לדרך. באותה שעה שהה המושל בביתו. צעדיהם החרישיים של המלווים הגיעו לאוזניו. חיש-מהר זינק אל הגווזטרה, ועיניו הקטנות והרעות לכדו קומץ יהודים המובילים את מתם לקבורה. הוא ידע בבטחה כי באותו בוקר לא הועלה לקופתו מס-קבורה, והיה ברור לו כי מעשה 'רמייה' יש כאן.

עד מהרה הזעיק את אנשיו והורה להם לעצור את חבורת ה'נוכלים' ולהחזירה על עקבותיה עד אשר ישולם המס. לא הועילו תחנוניהם של בני-המשפחה כי עניים מרודים הם ואין לאל-ידם לגייס את המס. בגסות ובבוטות גירשו שליחי המושל אותם ואת אנשי החברה-קדישא, שנשאו את מיטת הנפטרת הצדקת. באותה שעה ישב הרש"ש בהיכל ישיבת המקובלים 'בית-אל' וסביבו תלמידיו שומעי-לקחו. לפתע נשמעו דפיקות מבוהלות על דלת, ולהיכל פנימה התפרצו האבלים, כשדמעות ניגרות על פניהם שטחו לפני הצדיק את צרתם.

לאחר שסיימו את דבריהם קם הרש"ש על רגליו ואמר לתלמידיו: "הבה נקיים מצוות הלוויית המת ונחלוק לנפטרת, אישה תמה וצדקת, כבוד אחרון". נוכח עיניהם המשתאות של האבלים ציווה הרש"ש על אנשי החברה-קדישא לשאת את המיטה ולהביא את הנפטרת לקבורה כדת וכדין.

מישל ונמשל

כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו (י' - א')

רבים מן המפרשים שואלים, כיצד הכביד ה' את לב פרעה ונטל ממנו את בחירתו שלא ירצה לשלוח את ישראל מארצו על אף כל המכות שקיבל

והענין יובן על פי המסופר ביהודי אחד, שהיה לו סכסוך עם גוי, והדבר הגיע לכלל משפט. השופט היה נוצרי, עמד היהודי ושלח לו לשופט מתן נאה בסתר. שאל אותו השופט הכיצד הנך שולח לי שוחד, הלא בתורתכם כתוב שאסור לתת שוחד לדיין, כי לבו יטה אחרי נותן השוחד, והדין שיוציא לא יוכל להיות דין אמת, כיון שיהיה נוגע בדבר. השיב לו היהודי, אילו היית יהודי והיו באים ראובן ושמעון לפניך לדון הרי דעתך על שניהם שקולה ושוה היא, אין לבך נוטה לזה יותר מאשר לזה, והדין יכול להיות דין אמת, ועל כן אם צד אחד יתן שוחד, הרי הוא מכריע בכך את לבו של הדיין לצידו, וכך מאזני הדין תטה לטובתו. מדה שאין כן הדבר, כשבאים יהודי וגוי לדון בפני שופט גוי, כאן דעתו של השופט אינה שקולה ושוה לגבי שניהם, לבו של השופט כבר מלכתחילה נוטה לצד הגוי, על כן שלחתי לך שוחד, כדי לאון דעתך, כי כנגד נטיית לבך לצד הגוי, תבוא נטיית הלב אל השוחד, וכפות המאזניים של המשפט יהיו שקולות והדין יצא מתוקן.

לפי הספור הנ"ל יובן ענין הכבדת לב פרעה, כי פרעה לא רצה באמת לשלוח את ישראל ממצרים, ובבוא עליו המכות הכבדות מאת השם יתברך היה בכוחן של המכות להטות את לבו בעל כרחו להסכים לשלוח את ישראל, ובחירתו היתה אפוא נשללת ממנו, כי לא מדעתו היה מגיע להסכמה זו, על כן הכביד ה' את לבו לשם איזון, מצד אחד תוקף המכות, ומצד שני הכבדת הלב, וכך היו כפות המאזניים שקולות ושוות, ודעתו של פרעה שקולה ומאוזנת, והסכמתו לבסוף לשלוח את ישראל ממצרים, היתה מתוך בחירת אמת, כי כך גזרה חכמתו יתברך, שהאדם יעשה מה שיעשה על פי בחירת לבו.

(ילקוט מאמרים)

ליומא דהילולא של הרה"ק רבי דוד מלעלוב זיע"א

(ז' שבט)

בכפר הסמוך ללעלוב התגורר יהודי עני, אשר שמר אמונים להרה"ק רבי דוד מלעלוב זיע"א. פעם בא אל רבינו, ובשורה בפיו שנולד לו בן, והוא מכבד את הרבי להיות המוהל שימול את בנו. יעץ לו רבינו לפנות למוהל מסויים שבעיר. סיפר לו העני, כי אמנם פנה אליו כבר, אלא שהלה מסרב לצאת לכפר בקור ובגשם ששררו אז. שלח רבינו לקרוא למוהל, והורה לו ללכת לכפר למול את הבן הנולד, והבטיחו: "כי לא יאונה לך כל רע, ועוד תצא מאושר ומלא שמחה מכל העסק". הסכים המוהל, והבטיח לבוא ביום המילה.

כשבא המוהל לבית העני, חשכו עיניו, הדלות בצבצה מכל פינה, היולדת שכבה על גבי מצעות תבן שעל הספסל, ללא כרים וכסתות. בעל הבית עצמו שכב חולה על ספסל שני, והקור בבית היה נורא, אין טיפת מים חמים, אין אפילו שפוד עץ, ואין איש שיעזור לו למול את הילד, אין סנדק, ואין מי שיחזיק את הרך הנימול. ברוב יאושו יצא החוצה, אסף גזרי עצים להחם מים עבור התינוק, ותר אחרי יהודי לרפואה. והנה הרחק הרחק נראה באופק קבצן עלוב ששירך רגליו בדרכו העירה. רץ המוהל אחריו, השיגו, והתחנן לפניו לבוא לעזרתו, והעני סירב, דלפון הוא וביתו ריקם, והוא מוכרח להרויח היום מה, אין לו זמן לדרבים כאלו, ותוך כדי דיבורו האיץ צעדיו ומיהר להסתלק. הפציר בו המוהל בתחנונים נוגעים ללב, והבטיח לשלם לו את כל רווחיו שהוא עשוי להרויח ביום זה, הפציר והפציר עד שהעני ניאות לבקשתו.

נכנסו שניהם לבית, העני שימש כסנדק, והמוהל הכניס את התינוק בבריתו של אברהם אבינו, הוציא מילקוטו מזון לסעודת מצוה, סעדו וברכו ברכת המזון, וכשאמר המוהל: 'הרחמן הוא ישלח לנו את אליהו הנביא' וכו', נעלם העני מן הבית, ופרח לו איש האמת. הבין המוהל מיד מי היה הסנדק, שנשלה לנסותו אם יעמוד בנסיון, ומאושר על שראה פני אליהו הנביא, חזר לבית רבינו, אשר חיכה כבר למוהל בפתח ביתו, וקיבל פניו בצהלה ובחדוה גלויה, אמר: "הלא הבטחתי לך, שתצא מאושר ושמח מברית מילה זה, אשריך שזכית לכך".

צ"ן אדם לחברו

עמם אנוכי בצרה

כמה חודשים לאחר שחרורו של הרה"ק הרי"צ מליובאוויטש זיע"א (יומא דהילולא י' שבט) ממאסרו ברוסיה, נאלץ לעזוב את המדינה ועבר ללטוויה. כאשר הגיע יום השנה הראשון לשחרורו, בי"ב בתמוז תרפ"ח, שהה באתר מרפא ליד ריגה, והחסידיים התאספו לחגוג את חג-הגאולה. במהלך ההתוועדות החלו החסידיים לשיר את הניגון "פדה בשלום נפשי". הרבי הורה לחדול משירת הניגון ואמר: "כל זמן שליהודי רוסיה לא-טוב - עדיין לא הייתה הפדייה השלמה. עמם אנוכי בצרה.

להפחית מכה מהודי זה גדלות

מספרים: פעם אחת נפגש הרה"ק רבי מאיר יחיאל מאוסטרובצה זיע"א עם רבה של וילנא הגאון רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי זיע"א. ביקש רבי חיים עוזר מרבי מאיר יחיאל שיגיד דבר תורה, נענה רבי מאיר יחיאל ואמר דבר תורה חריף ועמוק מאד. נרעש רבי חיים עוזר והכריז: רבי מאיר יחיאל! אתה גברא רבא, אמר רבי מאיר יחיאל: מי שאומר דבר תורה מחודד, עדיין איננו גברא רבא. ומי כן ראוי להיקרא בתואר זה? תמה רבי חיים עוזר. ענה רבי מאיר יחיאל: אשאל אותך שאלה, הגמרא במסכת מכות אומרת: כמה טיפשים האנשים הקמים לפני ספר תורה ואינם קמים לפני אדם גדול, שבתורה כתוב "ארבעים יכנו" ובאו חכמים בכוחם הגדול ומיעטו

ואמרו שחיוב מלקות הוא רק שלושים ותשע ולא ארבעים. וקשה, המשיך רבי מאיר יחיאל - למה הגמרא מביאה ראיה מפסוק זה ולא מביאה ראיה מפסוק שנכתב לפני כן, שהרי בפרשת ויקרא (כ"ג-ט"ו) נאמר: "תספרו חמישים יום" וחכמים העמידו את הדבר בארבעים ותשע יום. זו אכן קושיא חזקה מאד, התפעל רבי חיים עוזר - ומה באמת התירוץ? ענה רבי מאיר יחיאל: התשובה היא: לדרוש שיש לספור ארבעים ותשע במקום חמישים זה עדיין לא פועל שום דבר, אבל להפחית מכה אחת מיהודי ובכך להקל את צערו זה גברא רבא.

למי נתן הצדיק את מעילו?

מסופר על הרה"ק רבי דוד מלעלוב זיע"א (יומא דהילולא ז' שבט) שגדל בבית הוריו שהיו עניים מרודים, פעם אחת הצליח אביו להשיג כמה פרוטות בכדי לקנות לבנו מלבוש חם לחורף, אך כעבור כמה ימים שב רבנו הביתה ללא המעיל. שאלה אותו אמו היכן שכח את מעילו, ענה הילד: לא שכחתי, ראיתי איזה ילד עני עם בגדים קרועים ושיניו נוקשות מרוב קור ונתתי לו את מעילי. פנתה אליו אמו ואמרה לו כי ילך מיד חזרה ויביא את מעילו, לפני שיבוא אביו ויפליא בו את מכותיו. לא עזרו כל השכנועים והדיבורים, בקור רוח ענה הילד לאמו כי שווה היא מצווה כה גדולה לקבל מעט מכות בעדה.

הילולא דצדקיא

שבת קודש ו' שבט הרה"ק רבי יצחק מקאליש ב"ר אהרן אריה מפרעמישלאן (ת"ר) הרה"ק רבי חיים צבי ב"ר חנניא יו"ט ליפא (עצי חיים - תרפ"ז)

יום ראשון ז' שבט הרה"ק רבי ישראל חריף מסטאנוס ב"ר שלמה (תלמיד הבעש"ט - תפארת ישראל) הרה"ק רבי דוד מלעלוב ב"ר שלמה-תקע"ג

יום שלישי ט' שבט הרה"ק רבי יוסף יוסקא הלוי מיאסי ב"ר אריה לייב מוואלטישיסק (תקס"ז) רבי ישראל יעקב מבילקאמין ב"ר מנחם מענדל מרימינוב (תקפ"ז) הרה"ק רבי ראובן הלוי ב"ר יעקב הורוויץ מדזארנאווצא (דודאים בשדה - תקפ"ט)

יום רביעי י"ב שבט הגה"ק רבי מאיר קאצינעלבוין ב"ר יצחק (מהר"ם פדווא - שכ"ה) הרה"ק רבי שלום מזרחי ידיע שרעבי (סידור הרש"ש - תקמ"ב) הרה"ק רבי יוסף יצחק הרי"צ מליובאוויטש ב"ר שלום דובער (תשי"ז)

יום חמישי י"א שבט רבי יהודה צבי הכהן מסאמבור ב"ר אורי מסאמבור (תרע"ט)

יום שישי י"ב שבט הרה"ק רבי דוד יהודה לייב מקאזאטין ב"ר אברהם יהושע העשיל מסקווירא (תר"פ)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רביטבין שליט"א
מח"ס "גם אני אורח" ר'פרום יוסף התרים" על המצוות.

גלילת התורה (א)

א) הגולל ספר תורה יעמידנו כנגד התפר, כדי שאם יקרע, יקרע התפר. (שו"ע או"ח, סימן קמ"ז, סעיף ג')
ב) המנהג לקשור האבנט בתחילת שלישי העליון של הספר תורה. (שערי חיים על שערי אפרים, שער י', ס"ק כ"א, דרכי חיים ושלום, אות רכ"ה, שו"ת בית אבי, ח"ד, סימן ט"ו, שו"ת דברי יציב, ח"א, סימן ע"ז)
ג) מי שנותנין לו ספר תורה להגביה ולגלול, ואי אפשר לו לעשות שתיקה, יגביה, ויתן לאחר לגלול, שהגבהה היא יותר מצוה מגלילה. (משנה ברורה סימן קמ"ז, ס"ק י"ט)
ד) מי שכיבדו אותו בהושטת המעיל לגלול, או לגלול, הגלילה עדיף, דהיא עיקר המצוה, ויתן לאחר להושיט המעיל. (שם)

לע"נ
הרה"ח ר' יעקב ישראל
ב"ר ישכר בער ז"ל
נלב"ע י"ב שבט תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות
טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות "דודי קאר"
הסוכן החרדי שלך להשכרת ומכירת
רכב בכל הארץ ומכל החברות
052-7655-222

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לבנות "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרָשַׁת בְּאֵ - פְּרָעָה קָטָן בְּלֵב

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה: בְּאֵ אֶל פְּרָעָה כִּי אָנֹכִי הַכְּבֹדְתִי אֶת לְבֹ" (שמות י, א)

אנחנו יודעים הכל, אבל חסרה לנו ההשבה אל הלב.

אנחנו למעשה שבויים ביד ליבנו. הלב הוא אשר מטה את רצוננו וגורם לנו לעשות מעשים אשר בהכרה שכלית ברורה אנחנו מבינים שמעשים אלו הם לא נכונים ולא ראוי לעשותם.

לכן אנחנו מצווים להזכיר מדי יום ביומנו מספר פעמים בתפילות את יציאת מצרים. כדי שנלמד מכך את הלקח שפרעה למד בדרך הקשה.

בדרך זו אנחנו נשיב את ההכרה אל הלב. נזכור כי עלינו לפעול על פי רצון ה' ולא על פי שרירות הלב.

עלינו לפעול כך אם אנחנו לא רוצים למצוא את עצמנו חלילה במצבו של פרעה הרשע!

על כך נאמר בפסוק: **"וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם וְהִשְׁבַּתְּ אֶל לְבָבְךָ כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד" (דברים ד, לט).**

כלומר, הידיעה כשלעצמה היא אומנם חשובה מאוד, אבל בלי השבה אל הלב- לא תהיה בה תועלת. יהי רצון שנשיב את ההכרה אל ליבנו ונקיים רק את רצון בוראנו.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

צמני לבת

ש"ק	כניסת לבת	צאת לבת	בינו חם
18:20	17:47	16:34	י"מ
18:16	17:43	16:50	ת"א
18:16	17:43	16:50	מ"ב
18:20	17:46	16:53	כ"ג

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב
 שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי
 מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים
 ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי
 יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה
 רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב
 רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית
 נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב
 יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים
 שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב
 י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה
 שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
 עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי
 תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה
 אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה
 דרוך בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית
 מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו
 טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה
 שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית
 שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית
 סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה
 אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי
 לאה בת תמר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דורי בן ימנה
 אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי
 סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית
 דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה
 נעמה בת יפה דגנית בת שושנה
 אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה
 מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא
 ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים
 מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים
 מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה
 סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים
 אורן בן אסתר דינה בת מזל
 נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל
 שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה
 לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה
 מוריה בת רחל ברכה נחום בן כירה
 יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה
 יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה
 משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה
 רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה
 רחל ברכה בת פדילה דליה קסנט בת דגטו
 רותית בת סבריה יצחק בן חנון
 רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל
 בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שלוט
 נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה
 נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות
 איתנה
 יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

אמר רבי יוחנן: "מכאן פתחון פה למינים שאומרים לא הייתה יכולת התשובה לפרעה".

אמר ריש לקיש: "ייסתם פיהם של מינים". משל לאדם שהזהירו אותו פעם אחת ושתיים ולא שמע. כך פרעה כיוון שהזהירו אותו אחת עד חמש פעמים ולא שמע, אמר לו הקדוש ברוך הוא: "הריני נועל את ליבך ומוסיף טומאה על טומאתך. הדא הוא דכתיב: 'אם לִלְצִים הוא יִלְיָץ' (משלי ג, לד) (מדרש רבה פ יג).

הגאון המקדש הלוי מעורר: "מה בנוגע אלינו? אנחנו תמהים על פרעה, יתכן וגם לועגים לו".

"אבל אם נהיה כנים עם עצמנו, כלום אין אנחנו נוהגים במקרים רבים בדיוק כמוהו?"

אנחנו הרי מכירים את בורא עולם. אנחנו יודעים כי ה' הוא האֱלֹקִים. אין עוד מלבדו" (דברים ד, לה). **למרות ידיעה זו, האם אנחנו בוחרים לעיתים להתעלם מרצונו של בורא עולם?**

לכאורה צריך להבין זאת. כיצד אנחנו מרהיבים עוז בנפשינו להמרות את פיו של מלך מלכי המלכים!?

כיצד אנחנו יכולים לסבור כי אנחנו רשאים לעשות ככל העולה על ליבנו למרות שמעשים אלו מנוגדים לרצונו של בורא עולם?

התשובה היא אחת: אנחנו מבינים הכל.

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה
לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
ולילד אלחנן רפאל בן איריס
ולילד אורי חיים בן שלי

שואל ומשיב בהלכה - משקאות - פרק ד'

אלו בעיות בכשרות עלולות להיות במשקאות חריפים?

שאלה: ?

תשובה: !

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

אנחנו נתקלים בבעיה של מקור האלכוהול כמעט בכל משקה חריף. מכאן הצורך להשתמש ממקור ידוע שנושא כשרות.

באירלנד וגם בניו זילנד קיים מפעל שמייצר אלכוהול ממי גבינה. מכיוון שיש בהם הרבה לקטוז [סוכר החלב], מוסיפים שמרים לתסיסה ומזקקים ומקבלים אלכוהול חלב. אלכוהול כזה שמגיע מחוץ לארץ - יש בו גם האיסור של חלב נוכרי. **הערה:** לכן קוניאק שנעשה על ידי שמרתיחים חלב, וכל האדים עוברים דרך צינור שמצנן אותו והופכים למשקה, מכיוון שהזיעה נחשב כמאכל עצמו, לא התבטל ממנו שם חלב. עיין בשו"ת הר צבי (חיו"ד סימן פד) שכתב לדון אם זיעת חלב נחשב כחלב גמור או כמי חלב. נפקא מינה אם הוא איסור דאורייתא או דרבנן. ע"ע שו"ת מנחת יצחק ח"ז (סימן נט). כן העלה בשו"ת שולחן הלוי - בעלסקי מראשי הכשרות OU בארה"ב (פכ"ב אות ג). אולם ראיתי בשו"ת ציץ אליעזר ח"ה (סימן יב) שדן בזה ומסיים: מכל הלין שהבאנו, נלפענ"ד שיש מקום להיתיר בסעודת בשר שתיית הקוניאק הנעשה מחלב ונשתנה מראייתו וטעמו לגמרי מטעם החלב. ע"ע לו בח"ו (סימן יז).

כאשר מפיקים אלכוהול מדגנים ותיירס או מענבים או מתסיסת פירות תוצרת ארץ ישראל, חייב בתרומות ומעשרות. **מקורות:** הר צבי -זרעים ח"א (סימן ל), שו"ת מנחת יצחק ח"ט (סימן קסג אות ה), שו"ת מנחת שלמה (תנינא סימן קיא). לכאורה כאשר מכינים בירה ומרתיחים את התערובת [דגנים, כשות] יש לחייב במעשר, למרות שהוא מיובא מחוץ לארץ מכיוון שהמלאכה נגמרה ביד ישראל. אולם כמה תלמידי חכמים מורי הוראות שדיברתי איתם בזה היתה דעתם לפטור מתרומות ומעשרות מכיוון שאינו גמר מלאכה של שדה אלא של בית.

אלכוהול שנעשה מאדי יין או מבישול זגים וחרצנים, לא נאסר במגע גוי כדין יין מבושל. **מקורות:** שו"ת הרדב"ז ח"ד (סימן רצט).

כאשר מייצרים ערק או אלכוהול מיין של גוי - המשקה אסור בהנאה כיין עצמו. הוא הדין אם עשו את הערק או אלכוהול מזגים וחרצנים של יין נסך שאסור. לכן בראנדי [קוניאק] שעשוי מאלכוהול של גויים אסור מכיוון שהיה בהתחלה יין. **מקורות:** שו"ע (יו"ד סימן קכג ס"ד). ע"ע בפתחי תשובה (שם ס"ק יז). עיין בן איש חי (ש"ב בלק ס"ה). אם היין המעורב בשיכר הוא פחות מ 14% המשקה מותר בשתייה, כ"כ בשו"ת אגרות משה ח"א (יו"ד סימן סב). ראה שו"ע (יו"ד סימן קלד ס"ה). בפרט בימות שלנו שהם רפויים דקיל טפי וכמ"ש הרב שולחן גבוה (שם אות יט) שביין קלוש, אפילו פחות משישה חלקים, יש ביטול, ומה שדיברו הפוסקים הוא דווקא ביין חזק.

מעשה ושכרו

מעשה באחד מבני העליה שבירושלים של מעלה לפני למעלה משמונים שנה. בתו הגיעה לפרקה ועמדה להינשא אבל לרש אין כל. הוא התחייב כלפי הצד של החתן אבל לא היה בידו אפילו שווה פרוטה כדי להכניס את בתו לחופה. הוא החליט לשפוך שיח לבורא עולם בכותל המערבי.

כאשר הגיע לשם, הוא התחיל להתפלל בבכי ובתחנונים בדמעות שלישי. באותה שעה הרה"ח ר' דוד שכטר זצ"ל (אביו של הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטר) היה שם ושמע אותו. רבי דוד ניגש אליו ושאל: "אמור נא לי אחי ורעי, מדוע אתה בוכה?". היהודי השיב: "כלה לי בבית ואין בידי אפילו פרוטה שחוקה אחת".

ר' דוד אמר לו שיבוא איתו אל ביתו. כשהגיעו לבית, ר' דוד נתן לו את כל הסכום שנדרש להוצאות הנישואין. ר' דוד לא היה מעשירי העיר, אלא שגם הוא עמד לחתן את אחד מצאצאיו. בסייעתא דשמיא הוא הצליח במשך חודשים רבים לחסוך פרוטה אחר פרוטה, עד שהיה בידו את כל הוצאות החתונה. מכיוון שלא היה זקוק כעת לסכום זה, העניק לאותו יהודי את כל הכסף שחסך במתנה. ר' דוד בטח בקב"ה שבוודאי יהיה בעזרו ויזמין לו את כל צרכיו עד שיגיע היום שבו יכניס את בנו לחופה.

באותו יום ר' דוד הלך להתפלל תפילת מנחה בבית מדרש של האדמו"ר הרה"ק רבי שלמה גולדמן מזוועהיל. ברגע שר' שלמה ראה את ר' דוד, הוא קרא לו ואמר: "אתה זוהר. אמור נא לי איזה זכות באה לידך?". ר' דוד השיב בתמימות שלא עשה ולא כלום, אבל הרה"ק מזוועהיל לא הירפה ממנו והפציר בו מאוד שיגלה לו את המצווה שעשה.

ר' דוד אמר שאם גילו לו מן השמיים שעשה מצווה, מדוע לא גילו לו גם איזו מצווה עשה? למרות שהרה"ק מזוועהיל דחק בו מאוד שיספר לו מה שעשה. כשראה שר' דוד מסרב לחלוטין הוא הבטיח לו, שאם ימלא רצונו, אז יקבע איתו לימוד בחברותא מדי יום ביומו (ר' דוד הפציר בהרה"ק מזוועהיל שילמד איתו והוא היה דוחה אותו בלך ושוב). רק אז ר' דוד הסכים לספר לו את כל מה שאירע. לאחר שהרה"ק מזוועהיל שמע את הדברים, הוא אמר לו: "ראיתי עליך הזדככות גדולה מאוד. דע לך כי במעשה זה תיקנת את נשמתך בגלגול זה ובכל הגלגולים הקודמים. עכשיו אני מבין איך זכית לכך".

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.

בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חיים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'

נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור לליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי

בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב דוד מלול זצ"ל

הגאון הרב דוד מלול זצ"ל - נולד בשנת ה'תרפ"ד (1924) באייט עטאב שבמרקו. בכור להוריו מבין שבעה ילדים. בילדותו למד במשך שנים רבות אצל אביו. כשבגר למד בישיבה במרקש ובהמשך בישיבה במקנס. לאחר נישואיו בשנת ה'תש"ג (1943) גר בדמנאת. לאחר תקופה קצרה הוזמן לשמש כרב הקהילה בעיר כְּנִיפֶּרָה. באותה שנה היתה בצורת קשה ורבינו לא נתן לעצמו מנוח עד שכל העניים שבעיר השביעו את רעבונם. ביתו היה פתוח לרווחה וכן דאג והשתדל עבורם אצל עשירי העיר. בתקופה זו עסק במסחר עורות מעובדים. בשנת ה'תש"י (1950) התחיל לשמש כרב בת"ת בדבדו, שם שימש גם כשוחט ובודק. לאחר תקופה עבר לשמש כמחנך, שוחט ובודק בעיר תַּאֲלִסְיִנָּה. כשהגיע לשם, גילה שעליו ללמד כמאה ילדים. היה עליו לחנך אותם וגם לשחוט עופות. מכיוון שמדובר בקהילה גדולה, הוא נפל למשכב. כשאביו שמע זאת, הוא הגיע לסייע לו במשך תקופה עד שועד הקהל הסכימו להביא מלמדים ושוחטים. משם עבר לשמש כרב הכפר בזו.

לאחר כחודשיים, עבר לשמש כשוחט ובודק בקזבלנקה למשך כשנתיים. בשנת ה'תשי"ד (1954) עלה לארץ והשתכן במעברת הר-טוב שבבית-שמש. במעברה שימש כרב וכפוסק במשך שלוש שנים. ביתו היה פתוח לכל שאלה ובעיה. בשנת ה'תשי"ח (1958) התחיל לשמש כרב הישוב ירוחם עד לפטירתו. חידש את מערך הכשרות בעיר. הקים מוסדות חינוך לתלמידים. יצא לשליחות גיוס כספים בחו"ל מספר פעמים עבור מכון הוצאת הספרים 'מכון הכתב'. בעל חסד מופלג, פיזר נתן לאביונים. מיעט להשתתף בטקסים ובאירועים פומביים. ענוותן מופלא. נפטר ב-י"ב שבט ה'תשע"א (2011). חי כ-87 שנים. ציונו בנתיבות לצד אביו.

אביו: ר' יוסף (מלומד בניסים. תלמיד הגאון ר' דוד סוויסה ממראקש. הוסמך לשחיטה ע"י ה'בבא סאלי'. למד בחברותא עם המקובל ר' אהרון הכהן אזוג). **אימו:** מרת גידא (בת ר' מימון מלכה). **אישתו:** מרת חסיבה (בת ר' מאיר קדוש. נישא בשנת ה'תש"ג-1943). **מרבתינו:** הגאונים אביו, ר' יוסף (רבו המובהק), ר' דוד סוויסה, ר' יעקב דהאן, ר' רפאל ברוך טולדנו. **חברותא:** הגאון ר' רפאל ברדוגו (דין בדבדו). **מספריו:** ייד יהודה- דרשות על התורה על דרך הפרד"ס **ילשון חכמים מתוק לנפש ומרפא לעצם**- על התורה **ייד יוסף**- דרשות על פרשיות השבוע ומוסר **בית דוד ושלמה- על התורה יודבר דוד**- דרשות **יוצבור יוסף** **ימכתם לדוד**- הלכות, מנהגים ופרשיות השבוע **יוסף עוד דוד** **ישושנים לדוד**.

להלן סיפורים שמעובדים מתוך 'בנתיבות ירוחם'. ניתן ללמוד מהם מעט מהנהגות רבינו: פעם אחת רבינו נכנס למשרד של ראש ישיבת סלבודקא בבני ברק והודיע לו שהוא מעונין לתרום סכום שנחשב אגדי באותם ימים. היה לרבינו תנאי אחד - **להקנות לו קניין עולמי בחלק מהבניין כדי לזכות אותו בהחזקת לימוד התורה אשר ילמדו שם כל השנים עד ביאת גואל צדק**. עד היום תלוי בישיבה שלט שמעיד על המכירה. השלט נתלה בפנים החדר ולא מחוצה לו בגלל רצונו להצניע את התרומה. **הסיוע לישיבה לא תם בזאת. במשך השנים שלאחר מכן רבינו היה שולח תרומות של אלפי שקלים.**

בכל דיבורו, מעשיו והילוכו היה ניכר שהוא עבד ה'. מנהגיו היו מיוסדים על אדני היראה ודקדוק ההלכה עד הפרט האחרון. היתה לו הנהגה קבועה שהיה משכים בכל לילה לאמירת תיקון-חצות. פעם אחת בערוב ימיו, לאחר שהשתתף בחתונת נכדו בבני ברק, התעכב יותר מהרגלו בשמחה, אבל למרות זאת התכוון לשוב לביתו באותו לילה. בנו ר' עמרם הי"ו הפציר בו שישאר ללון בביתו בבני ברק ולמחרת ישוב לירוחם בכוחות מחודשים. רבינו נענה לעומתו: "וכי הלילה קל בעיניך? יש לי סדר לימוד מיוחד בלילה לעבודת הבורא. אם אשאר בביתך, יקשה עלי לקיימו".

מ'מכון הכתב' אשר דאג להוצאת והדפסת ספרי קודש, היה אצל רבינו עניין של ממש. מסיבה זו, הוא יצא לשליחות גיוס כספים בחו"ל מספר פעמים עבור 'מכון הכתב'. הוא נמנע בכל תוקף מלקבל תגמול כלשהו עבור שליחותו, מלבד דמי נסיעה שהסתכמו בסכומים מועטים יחסית לתרומות המכובדות שהצליח בס"ד לגייס. בעת שליחותו העדיף להתאכסן רק אצל בעלי תורה ולא בבתי מלון. לא הכניס לפיו שום מאכל והיה צם עד אשר הגיע להיכלם של אדמו"רים, אצלם אכל מעט לשבוע נפשו. גדולי הדור נפעמו מהצניעות והפשטות שלו. כשהיה נפגש עם הנדיבים, דיבר איתם רק בדברי תורה. אע"פ שחלקם לא הבינו דבריו, היה ממשיך בשלו ואומר שטוב שישמעו קצת דברי תורה.

מנהג חסידיים להקפיד שלא להוריד ידיהם מתחת לקו הטבור. כבר העידו חז"ל שידיים עסקניות הן. על כן, כאשר הידיים פנויות ממשא וכו' מקפידים על הנהגה זו. כך רבינו נהג ויודעי דבר העידו שמעולם לא ראו את ידיו יורדות מתחת לטבור. אף לעת זקנותו כשנחלש ביותר, שמר על הנהגה זו.

היה לרבינו מנהג מיוחד. כל תרומה שתרם רשם בפנקסו. איש בעולם לא הורשה להביט בפנקסו. רק לאחר פטירתו התגלו הסכומים האדירים שהיוו יחד היקף מדהים של נתינה. סכומים שלא מביישים קופת צדקה עירונית. בענוותו המיוחדת ציווה שלאחר פטירתו יטמנו איתו את כל הרשימות. עם הקבלות האלה תכנן להתייצב לפני בית דין של מעלה ולענות על השאלה: "נשאת ונתת באמונה?". אכן משאו ובעיקר מתנו, היו ללא כל צל של ספק באמונה שלימה, ברורה ועמוקה. חז"ל אמרו: "הרוצה להחכים- ידרים". והוא אכן החכים בכל מידה נכונה ושלח ידו בכל עסקה רוחנית שעמדה לו לנצח נצחים.

מִדָּה כְּנֶגְד מִדָּה

רק עברנו לקריית-ספר ותוך תקופה קצרה אשתי מקבלת טלפון מבית ספר בעיר. להפתעתה הרבה שואלים אותה אם היא מחפשת עבודה קבועה.

אחרי שהשיבה בחיוב היא הזמנה לראיון. לאחר מכן היא שאלה בתמיהה: "איך הגעתם אלי? למה פניתם אלי?". הם סיפרו על מפקחת שהגיעה לבקר בבית הספר. שם דיווחו לה על כיתות חדשות שעומדות להיפתח.

מתוך דרך ארץ הם שאלו את מי לדעתה כדאי לקחת כמורות בבית הספר. המפקחת ענתה שיש לה שתי תלמידות מצוינות- אחת מהן היא אשתי.

המפקחת לא זכרה את שם המשפחה החדש, אלא את השם לפני החתונה. מנהל בית הספר התקשר לאחייניתו בעלת שם משפחה זהה לאשתי.

התברר למרבה הפלא כי מדובר בבת דודה של אשתי. זו כמובן המליצה בחום על אשתי וסיפרה עליה דברים נפלאים. גם החברה שלה, שגם עליה המפקחת המליצה, נכנסה לעבודה באותו מוסד.

ברוך ה', מאז יש לאשתי מקום עבודה קבוע. ב"ה יש הכנסה טובה. אפילו בזמנים שהיו שם בעיות במשכורות, בדיוק אז אשתי היתה בחופשת לידה. כשחזרה לעבודה הדברים הסתדרו והיה להם מהיכן לשלם".

גרנו במקום שבו כל כך הרבה מחכות לעבודה ומחפשות ושוב מחפשות. לא הספקנו אפילו להתחיל להתעניין בהיצע הקיים - וכבר אשתי קיבלה עבודה.

ראיתי בחוש כי הקב"ה ריחם עלינו בזכות הנכונות לוותר ולהוריד מהלחץ של ההורים. מוזר לדבר על דירה בקריית-ספר כיום כעל מקום מגורים סוג ב'.

היום זה מקום מבוקש מאוד. כשאירסתי את בתי עם חתן חשוב במזל טוב, התחייבתי לתת דירה בקריית-ספר. ההבטחה הזאת היתה לי קשה מאוד לקיום. מאיפה אני משיג סכום עתק לדירה במרכז?.

יום אחד החתן ניגש אלי ושאל אם אני מסכים לקנות בשבילו דירה באחת מערי הפריפריה, מכיוון שכמה חברים שלו הולכים לגור שם ולהקים קהילה איכותית.

הוא גם סיפר שיש תוכניות מסודרות למבני ציבור ומוסדות חינוך, שיתאימו להקמת משפחה. אני כמובן שמחתי מאוד על ההצעה כי היתה בזה הקלה גדולה.

הרגשתי שבורא עולם משיב לי כגמולי אז כשהייתי חתן בעצמי והסכמתי לגור בקריית-ספר. **אכן, מידה כנגד מידה לא בטלה מן העולם - וכל מה שאדם עושה - לעצמו הוא עושה.**

להלן סיפור המעובד מתוך העלון 'השגחה פרטית'. יש בו כדי ללמדנו כי מידה כנגד מידה לא בטלה מן העולם. **כמו שאנחנו עושים למען הזולת - כך בורא עולם נוהג איתנו.** להלן הסיפור מפי בעל המעשה, אברך שמתגורר במודיעין עילית:

אני נשוי כבר למעלה מעשרים שנה ב"ה. גר בקריית-ספר מאז התקופה שהעיר כולה היתה מועצה קטנה של כשלושה רחובות בערך.

באותו זמן קריית-ספר היתה בחיתוליה. אנשים התייחסו אליה כאל פרויקט מגורים רחוק שצריך הרבה אומץ כדי להסכים לגור בו.

כאשר התארסתי, לא ידעתי מה המחותנים סיכמו ביניהם. הכלה היתה יתומה, אבל ממה שהבנתי, לא היתה שום מגמה להפחית במענקי ההורים משני הצדדים לזוג הצעיר.

בתקופה שבין האירוסים לחתונה אחותי פנתה אלי ואמרה לי שפנו אליה מצד הכלה וביקשו שנתחשב בהם. אומנם סוכם על דירה בירושלים, אבל הכלה היא הבת הצעירה במשפחה. חמותי לעתיד נכנסה לחובות לא קטנים עבור הילדים הקודמים שהתחתנו.

בנוסף, עכשיו חמותי לעתיד צריכה לפנות את הדירה שגרה בה בדמי מפתח ולקנות דירה לעצמה. מכיוון שנפל עליהם עול כה גדול של קניית שתי דירות בירושלים, היא מבקשת שאסכים שיקנו לי דירה זולה בקריית-ספר במקום דירה בירושלים שעלותה עצומה.

אמרתי לאחותי שאיני רואה בזה שום בעיה. אף אחד לא חייב לי שום דבר. אני מלא הערכה והכרת טובה על כל מה שנותנים לי.

התשובה שלי התקבלה בשמחה רבה בעיני חמותי לעתיד. גם הורי הסכימו לדבר, ואכן הורינו רכשו לנו דירה במודיעין עילית - קריית ספר דאז.

זמן קצר אחרי החתונה עברנו לקריית ספר. כל מכריי הרימו גבה ועיקמו אף. "תגיד לי", חבר אחד חקר, **"אתה יודע מה אתה עושה? אתה עובר למקום שאין שם כלום. על כל מקום אחד של עבודה יש מאה מתמודדות. איך אתה מתכוון בדיוק להתפרנס שם?"**

אמרתי לו: **"ראה, כפי הידוע לי, אותו ריבונו של עולם שנמצא בירושלים נמצא גם בקריית-ספר.** כשם שבורא עולם זן ומפרנס בירושלים כך הוא יפרנס אותנו בקריית-ספר.

בוודאי שיקולים מעין אלו הם לא סיבה להלחץ את ההורים. במיוחד לא את האימא האלמנה של אשתי שנמצאת במצב כלכלי לא קל".

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל וילד יחיא בן יוסף ז"ל פואד אברהם בן רגינה ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברקו דב ז"ל יצחק יצקן בן רחל ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה יצחק בן יעקב צבי ע"ה אברהם בן יונה ז"ל מרים בן דבורה ז"ל אביגדור בן ג'ולי ז"ל סעידה בת שמועון ע"ה ר' שאול בן סילביה זצ"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל מזל בת שמועון ע"ה שני בת אסתר ע"ה דוד בר חסיבה ז"ל יוסף בן מרים נוסרת ז"ל מסודי בת חביבה ע"ה חווה בת יעקב צבי ע"ה יעקב בן אסתר ז"ל אסתר בת גולה גאולה ע"ה ברכה בת מרדכי ע"ה רחל רפאת בת השמת ע"ה יוסף בר סעדה ז"ל יעקב בן נעמה ז"ל לטיף בן פרחת ז"ל אריה בן מרים ז"ל מרים בת שרה ע"ה אביבה לויש ע"ה ארון בן סעדה ז"ל שרה בת נרקיס ע"ה אילנה (מתרזה) בת שרה ע"ה רחמה בת מסעודה ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה חי זידי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זורה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל דב בן יצחק ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה סלים בן פרוחה ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

אוֹצְרוֹת הַפֶּרֶשָׁה

פרשת "בא"

"העתירו אל ה'" [ט, כח].

חז"ל למדונו שיש תנאים מסוימים לקבלת התפילה במרומים, ולא כל תפילה נשמעת באותה צורה. אחד התנאים הללו הוא קביעת מקום לתפילה, כמו שאומרת הגמרא 'כל הקובע מקום לתפלתו אלוקי אברהם בעזרו, וכו', דכתיב וישכם אברהם בבוקר אל המקום אשר עמד שם, וכו'. תפילות מסודרות, קבע אחד הרבנים בבני ברק בקהילתו, תתקיימנה רק בתוך היכלות בתי הכנסת עצמם, ולא מחוץ להם, לא במסדרונות, לא בחצר, ועל אחת כמה וכמה שלא ברחוב שליד בתי הכנסת. וכל זה משום כבוד התפילה, ואין לך כבוד יותר מאשר קביעות המקום. לאחר שחלפו עשרות שנים מאז יסודה של השכונה ההיא, אפשר היה לראות בנקל עד כמה סייעה תקנה זו להעמדת כל המושג 'תפילה' על כנו ועל מקומו. לא פעם מזדמן לתושבי השכונה להאזין לתגובותיהם של אורחים המגיעים אליהם בשבתות, או אף בימי החול, המתבטאים ואומרים 'בשכונה זו אפשר להתפלל כמו בני אדם'... באנו להוכיח שכאשר מתקנים תקנות בנוגע לתפילה, ומשתדלים לכוון את יסודות התפילה כראוי, פועלים הדברים הרבה מעבר לאותה תקנה ולאותה הוראה ספציפית. וזה אומר, שלבד מהעובדה שהציבור בשכונה ההיא התרגל להעריך ולהוקיר את התפילה בבית הכנסת עצמו, והבין ששוויה וערכה של תפילה במסדרון, יורד בהרבה מאשר תפילה מסודרת בתוך ההיכל פנימה, עוד מעלה יתירה הורגשה בכך שכל התפילה נראית אחרת, מן הסיבה הפשוטה שאכן תפילה בתוך בית הכנסת נראית אחרת! וזאת, עוד בטרם נכנסו אל החלקים ההלכתיים שבדין זה, שהינחו את רב השכונה ההיא בבואו לתקן תקנה שכזו. כוונתו היא רק להעמיד את הדברים על מקומם, ולראות באספקלריה של שנים, עד כמה הועילה התקנה. כיום ברור לכל אחד מתושבי השכונה, שאם גם בתקופת בין הזמנים, נשמרת צורתה של התפילה, וגם כאשר מאות בני השכונה, בלעה"ר, חוזרים משיבותיהם, ובאים להתפלל בבתי הכנסת המקומיים, נערכים המניינים רק בתוך בתי הכנסת, הרי שחלק גדול מתופעה זו, נגרם כתוצאה מהתקנות שתוקנו בעניינה של התפילה. כי עצם מהותה של תפילה במסדרון משדרת למתפלל שיכול הוא לעשות תפילתו ארעי; שלא צריך להתכונן לתפילה; שניתן להתפלל בחופזה ובמהירות, ולסיים את התפילה עוד בטרם נכנסת לבית הכנסת... זו, הרי, כל מהותה של תפילה במסדרון.

והאם לתפילה שכזו יש טעם וריח? האם בתפילה כזו בחר ה'?! בוודאי ובוודאי שלא! והנה, במהלך השנים, הופרה תקנה זו פעמים ספורות בלבד, וזאת בדרך כלל על ידי אנשים שלא מן השכונה, שלא היו מודעים לתקנותיו של הרב, וגם לא הבחינו בשלט שבמסדרון, או שהיה זה על ידי תושבי השכונה שעשו זאת בשוגג גמור.

וגם הפעמים הללו, למרות שהן התרחשו אחת לכמה שנים, עוררו צער רב אצל המרא דאתרא בשכונה ההיא, והוא הגיב עליהן בכל חומרת הדין, ואפילו שהציבור עמד בתפילת הלחש, או בחזרת הש"ץ, הורה הרב להפסיק מיד את התפילה ולעזוב את המסדרון.

האדם שעמד מן הצד היה יכול להתפלא קמעה, ולשאול את עצמו: וכל כך למה? נו, אז מה קרה אם פעם אחת התפללו במסדרון? האם יש מקום לחומרת-דין שכזו? והתשובה: כדי להעמיד הדת על תילה, בדבר שיש בו רפיון גדול, יש לשמור מכל משמר שלא תהיה כל צווחה וכל פרץ, ולא ייפרץ אפילו קוצו של יו"ד. רק כך ניתן להביא למצב שבו אכן לא תתקיימנה יותר תפילות במסדרון, כשהתוצאה הישירה מכך תהיה חיזוק התפילה בתוך בתי הכנסת. בדור שבו מתפוררות ומתמוססות רבות מן ההנהגות שליוו אותנו במשך כל הדורות, כמה חשוב לתקן תקנות ולהקפיד שהן תישמרנה במלוא המחויבות! (ברכי נפשי).

"וברכתם גם אותי" [יב, לב].

כמה התעלל פרעה בבני ישראל, כמה התעמר בהם. ולבסוף לקה מכה אחר מכה עד שקם לילה לשלחם, רועד ופוחד מפני המוות המאיים, ובקשה בפיו: "וברכתם גם אותי". וכתב רבינו הרמב"ן זצ"ל: "כאשר אמר להם: וברכתם גם אותי, היה נותן ברצון את כל מקנהו לכפר עליו, אבל לא עלה על דעת משה לעשות זבח רשעים תועבה". תופעה רווחת היא, לצערנו. אנשים רבים - אחים רחוקים - הנתונים בצרה, רפואית או משפחתית, כספית או רגשית, יעזרם ה' ויושיעם מצרתם, פונים בצר להם לצדיקים ומקובלים לבקש את ברכתם, ומוכנים לשלם כסף רב. השאלה היא, מה סבורים הם - שהצדיק מחזיק בידיו את מפתחות השפע והישועה? אם כך סבורים הם, טעות בידם. הצדיק יכול להתפלל ולבקש מהקדוש ברוך הוא, להתחנן ולהעתיר. אבל כל זה, אם האדם עצמו ראוי שהברכה תחול עליו. והרי אפילו צדיק תמים ושלם כיעקב אבינו עליו השלום שאל: "מי אלה (נכדיו, מנשה ואפרים!) שאינם ראויים לברכה". אם האדם פורק עול, ואינו מקיים מצוות הבורא יתברך, איך ירצה להתברך

מפיו, ומה יועיל הכסף שיתן. כלום חושב הוא לשחד את הבורא, לקנות את ברכתו האם אין הוא דומה לפרעה, להבדיל, שלא עלה על דעתו של משה לקחת ממנו מקנה, כל זמן שאינו חוזר בו מרשעו!
ומעשה שארע לא מכבר - הגאון רבי דוד יוסף שליט"א, רבה של הר נוף וראש בית המדרש "יחווה דעת", ביקר בארצות הברית. בא לפניו זוג חשוד ילדים ובידם המחאה על סך חמשת אלפים דולר למוסדות התורה, באם הגי"ר דוד ישיג להם את ברכת אביו, מרן הראש"ל רבינו עובדיה יוסף זצ"ל, וכשהברכה תיתן פירותיה יוסיפו כהנה וכהנה. נכנס עמהם הגי"ר דוד בדברים, וסיפרו שהם משתייכים לקהילה קונסרבטיבית, ורחוקים משמירת תורה ומצוות. נענה ואמר: "כסבורים אתם שניתן לקנות ברכה במעות? אם מאמינים אתם בכוחו של הגדול בתורה מכוח קיום המצוות ועשיית רצון בוראו, כיצד יכולים אתם להתעלם מן המצוות! לא אוכל להמליץ בפני אבי להעתיר עבורכם, אלא אם תקבלו עליכם עול מצוות, ותתחילו בעיקרים: כשרות, שבת, וטהרת המשפחה".

על שמירת הכשרות הסכימו מיד, שבת - לא ידעו כיצד לשמור. מיד קישרם הרב עם רב בשכונתם, וקבע עימו שידריכם. נענו גם לכך, אבל על גרדי הטהרה - התעקשה האישה, לכך אינה מסכימה. "אם כך", אמר הרב, "לא אוכל לעזור לכם במאומה. ה' לא יתן ברכתו לבית שאינו מושתת על אדני הטהרה". קמה האישה, קם גם בעלה, ועזבו את המקום. כעבור שלושה חודשים, התקשרו מארצות הברית ל"יחווה דעת". הרב המקומי, שהחל להדריך את המשפחה בנתיבות הכשרות והשבת, שיכנעם גם בענין הטהרה. הם מוכנים לבוא לארץ ליום אחד, כדי לזכות בברכה. מיד התקשר הגי"ר דוד עם בית אביו מרן הראש"ל זצ"ל, והמועד נקבע. בני הזוג הגיעו - לאחר תיאום מוקדם - משדה התעופה היישר לבית מרן הראש"ל, שם המתין להם גם בנו הגי"ר דוד שליט"א. מרן הראש"ל חזר ושאלם האם מקבלים הם עליהם את שלושת העיקרים: שבת כשרות וטהרה. משנענו בחיוב, נטל מהבעל תקיעת כף על כך, וביקש מהרבנית עי"ה שתיטול תקיעת כף מהאישה. ואז הניח מרן הראש"ל ידו על ראש הבעל וברכו בזרע של קיימא במהרה, לרוב נחת ושמחה. ההתרגשות היתה רבה. לאחר מכן אמר הבעל: "באנו במיוחד לקבל את הברכה, ואנו חוזרים עוד היום - אבל יש עוד כמה שעות עד להמראה. יאמר נא הרב, האם כדאי לנצל שהות זאת כדי לבקר בבית איזה צדיק או מקובל, כדי לקבל גם את ברכתו?"

נענה מרן הראש"ל זצ"ל בתוקף ואמר: "לא ולא, אין צורך בברכה נוספת! לא זו בלבד, אלא שאני אוסר עליכם לקבל עוד ברכה!". תמהו, ומרן הראש"ל הסביר: "הלא תבינו, לא הצדקה פועל את הישועה, אלא הקדוש ברוך הוא בלבד. ובקבלתכם את עול מצוותיו - נושעתם, ואינכם צריכים עוד לאמצעי נוסף!"

נפרדו לשלום, ונסעו. כעבור חודש ימים טילפנו להגי"ר דוד, ובישרו שהברכה פעלה. וכעבור שמונה חודשים התבשר על הברית, שנחוגה ברוב צהלה ושמחה, ואושר אין קץ! כי זו - ורק זו - היא הדרך להתברך בברכה: להתקרב אל הבורא! (מעייין השבוע).

"אתה אל תירא עבדי יעקב נאום ה' כי איתך אני כי אעשה כלה בכל הגויים אשר הדחתך שמה ואותך לא אעשה כלה וייסרתך למשפט ונקה לא אנקך" (מתוך ההפטרה).

חז"ל דרשו פסוק זה על חלום יעקב:

"ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו". אמר רבי שמואל בר נחמני: אלו שרי אומות העולם. מלמד שהראה הקדוש ברוך הוא ליעקב אבינו ששרה של בבל עולה שבעים עווקים ויורד, שרה של מדי עולה נ"ב עווקים ויורד, ושל יוון ק"פ עווקים ויורד, ושל אותה אומה, אדום, עולה ועולה ואינו יורד. באותה שעה נתיירא יעקב אבינו: שמא אין לו ירידה. אמר לו הקדוש ברוך הוא: 'אל תירא עבדי יעקב, כביכול אפילו אתה רואה אותו יושב אצלי - משם אורידנו, שנאמר 'אם תגביה כנשר ואם בין כוכבים שים קינך משם אורידך נאום ה'". יעקב אבינו רואה את השר של כל אומה עולה במדרגות, שמספרן זהה לשנות מלכותה של אותה אומה. הוא רואה גם את הירידה במדרגות, כלומר את נפילתה של כל אומה. כך בנוגע לבל, למדי וליוון. בנוגע לשרה של אדום, אותו הוא רואה באחרונה - הוא רואה רק עליה. אין מספר למדרגות. גם אין ירידה מהן. חשש אפוא יעקב: "שמא אין לו ירידה, ואין קץ לגלות אדום".

אמר לו הקב"ה: "אל תירא עבדי יעקב... כי אעשה כלה בכל הגויים" - בכל הגויים, כולל אדום! וגם אם רואה אתה אותם שולטים שילטון ללא מצרים, עד כדי כך שלא ניתן לראות אצלם ירידה, הם נראים "בשמים", אל דאגה! גם מהשמיים אורידם, ואעשה בהם כלה. רק עם ישראל חי וקיים לעד - "ואותך לא אעשה כלה".

המפרשים שואלים, מדוע גזר הקב"ה שדווקא אדום היא תהיה הממלכה האחרונה? אלא, זכריה הנביא מנבא שלפני בוא משיח צדקנו, תהיה מלחמה בין אדום לישמעאל. בבל, שהם ישמעאל, היו הראשונים שהחריבו את בית המקדש הראשון, ולכן הקב"ה רוצה להיפרע מהם לפני בא הגאולה השלמה. דוד המלך מתנבא על חורבן בית המקדש הראשון ואומר: "על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון", ובתוך כך הוא אומר: "זכור ה' לבני אדום את יום ירושלים האומרים ערו ערו עד היסוד בה".

שואלים חז"ל, מדוע דוד מזכיר את "בני אדום" כשהוא מדבר על חורבן בית ראשון, שנחרב על ידי נבוכדנצר מלך בבל? מתרצים, שבזמן שנבוכדנצר החריב את בית המקדש, בא אדום והתסיס את בבל, עודד אותם להחריב עוד ועוד... אדום הציג את עצמו כ"איש הטוב" שלא עושה לעם ישראל כלום, ואת בבל כ"איש הרע", בה בשעה שהוא, אדום, התסיס וליבה את יצר החורבן אצל הבבלים ועודד אותם. זוהי מהותו של עשו - צביעות!

"כי ציד בפיו", פרש רש"י: "יודע לצוד ולרמות את אביו בפיו, ושואלו: אבא, היאך מעשרים את המלח ואת התבן? כדי שאביו יחשוב שהוא מדקדק במצוות". חז"ל אומרים, שאף לעתיד לבוא יבוא עשו כשהוא לבוש ציצית ותפילין, ויבקש לשבת בין הצדיקים, כאילו הוא חלק בלתי נפרד מעם ישראל. זהו שאמר דוד המלך: גם בזמן ש"על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו", בחורבן בית הראשון - ריבונו של עולם, אני מבקש ממך: "זכור ה' לבני אדום את יום ירושלים האומרים ערו ערו עד היסוד בה" - אדום שהתסיסו את בבל להעצים את החורבן.

לכן, לפני בוא הגאולה השלמה, ינקום הקב"ה בשתי האומות יחד - והן תלחמנה זו בזו, כפי שאומר הנביא זכריה: "ואספתי את כל הגויים אל ירושלים למלחמה" - "כל הגויים" הם בבל ואדום, כמו שפירש שם המלבי"ם וזה לשונו: "ה' ייתן בלב הגויים שיתאספו ויבאו אל ירושלים למלחמה, וכבר התבאר [יחזקאל לב] שבאחרית הימים יתאספו בני אדום לקחת את ירושלים מידי הישמעאלים".

משום כך אומר זכריה: "והחזיקו איש יד רעהו ועלתה ידו על יד רעהו" - בבל ואדום שהיו בעצה אחת, "לחצו ידיים" ביניהן, זו מתסיסה וזו מחריבה, ומשתיהן גם יחד הקב"ה ינקום על ידי שילחמו אחת בשנייה, "ועלתה ידו על יד רעהו" (דרוש ציון). זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן כורשיד ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ דוד בן שרה ז"ל, לע"נ מרים בת גוהר ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ עניס בעלאל בן כשוור ז"ל, לע"נ דוד חסוב בן רבקה ז"ל, לע"נ בנימין בן רחל ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ יחזקאל בן מזל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לי כהן בת פולין ז"ל, לע"נ רבקה בת שרה ז"ל, לע"נ אליהו בן מרים ז"ל, ולע"נ כל נפשות עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור לתעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

איטש לרענהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת
ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש ו שבט תשפג: הדלקת נרות: ירושלים: 4:33 תל-אביב: 4:47 חיפה: 4:37 מוצאי שבת: ירושלים: 5:48 תל-אביב: 5:49 חיפה: 5:47 ר"ת: 6:25

פרשת בא

אמת

לדקדק בכל דיבור היוצא מהפה שיהיה על טהרת האמת!

נלמד מהפסוק: "והעתירו לה' אלוקיכם" (פרק י-יז)

מדוע אמר פרעה "והעתירו" בלשון רבים? ביאר הרמב"ן: "כי כן יאמר פרעה בכל פעם דרך מוסר, כי יודע פרעה כי משה הוא המעתייר, כי כן אמר לו: "למתי אעתייר לך" "והעתירתי אל ה'" "אפרוש כפי אל ה'", כי לא ידבר [משה] בזה לשון רבים, שלא יוציא שקר מפיו.

הגה"צ רבי חיים פרידלנדר זצ"ל היה אומר (מובא בספרו שפתי חיים) כי שורש אמיתותם של דברים נובע מהדיוק בשמיעתם. על כן יש להטות אוזן ולב לשמוע סיפור הדברים לאמיתו על כל פרטי הפרטים.

רבי אבא גרוסברד זצ"ל סיפר על הגה"צ רבי ירוחם לייבוביץ זצ"ל שהיה קשה לספר לפניו מעשה, כיון שבשעת הסיפור היה שואל וחוקר את כל פרטי המעשה עד לפרטים הקטנים ביותר, כאלה שהמספר עצמו לא שם לבו אליהם, עד שהמספר היה נבוך ונוכח לדעת שהוא עצמו אינו יודע בדיוק איך היה המעשה, אלא רק היה נדמה לו שיודע.

אמנם - מוסיף רבי חיים - ענין דיוק הדברים לאמיתם, אינו רק בשמיעה ובדיבור דברי אמת גרידא, אלא צריך גם לראות את האמת. הרבה פעמים מספר אדם את אשר ראה, ולבסוף נמצא שאין הדברים מדויקים. ברוב המקרים אין זה נובע מכוונה רעה לסלף את האמת, אלא רק נובע מכך שראייתו היתה שטחית בלבד. הוא לא טרח לדייק בראייתו בפרטי המעשה.

סיבת הדבר היא, כי אדם שאינו רגיל להתרחק מן השקר, גם איננו מדייק במה שרואה ושומע. די לו לראות ולשמוע את פרטי המעשה בצורה שטחית בלבד, רק "בערך" ובהשערה בלבד.

אחד מיסודות העבודה בבית התלמוד ד"קלם" היה על מדת האמת, ואחד מדרכי העבודה למעשה, היה שאדם צריך לדייק מאוד בדיבורו, כגון כששואלים אותו מה השעה, לא לומר את השעה "בערך", אלא במדויק. וזאת כדי להשריש בו את מדת האמת.

הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל נשאל פעם ע"י מגיד שיעור, האם מותר לו לספר בשיעור מעשה שלא היה, כדי לעורר בלב השומעים את ההלכה למעשה בצורת סיפור?

השיב לו רבי שלמה זלמן, כי מותר הדבר. שהרי גם "התרומת הדשן" כתב שאלות למעשה שלא היו, וכן בספר "יערות דבש" מביא מהגמרא (יומא כג) מעשה בשני כהנים וכו' כדי להרבות בבכיה. רואים מכאן שמותר לומר שקר כדי להרבות בבכיה, והוא הדין כאן.

ללא סטיה מדקדוק האמת...

על מדת האמת הנוקבת של הגה"צ רבי אליהו דושניצר זצ"ל, סיפר הגה"צ רבי זאב איזלמן זצ"ל:

כשנפטרה אשתו של רבי אליהו דושניצר, הכינו מודעה על פטירתה ועל מועד ההלוויה כנהוג. כשהראו לרב אליהו את הנוסח "בצער רב" מחק את המילה "רב" בנימוק כי למרות צערו, אולי עדיין אי אפשר לקרוא לזה צער "רב" וממילא יש בזה סטיה מדקדוק האמת...

ר' ועלו על דער איידל מאן

"סליחה, אני לא מצטער..."

עד היכן הגיע דיקדוקו של הגאון רבי שלמה זלמן **אויערבאך** זצ"ל בכל תיבה היוצאת מפיו שתהיה על טהרת האמת, נוכל ללמוד מהעובדה שלפנינו:

אחד מתלמידיו הקשה בפניו קושיה בגמרא הנלמדת בישיבה, אבל כשהקשיב לדברים, ראה רבי שלמה זלמן שאין כאן מקום לשאלה כלל. הוא החל לומר לו כפי הלשון המקובלת "אני מצטער"... אך תוך כדי דיבור, תיקן רבי שלמה זלמן אומר: "סליחה, אני לא מצטער, אבל אינני מבין את שאלתך..."

הנה כי כן, רבי שלמה זלמן לא רצה שיתקבל הרושם כאילו הוא אכן "מצטער" על אי הבנת הקושיה של התלמיד שהרי לפי האמת לא חש כל צער בלבו, ואף שזו מטבע לשון מקובלת, תיקן עצמו מיד מתוך הקפדתו על דבר אמת.

[**ואגב:** העיר רבי שלמה זלמן, שבתפילת יום כיפור קטן, לפני הווידוי הגדול של רבינו ניסים, נכון להוסיף ולומר:

"**וכך** היה רבינו ניסים אומר", כדי שלא יהיה כדובר שקרים, שהרי אינו עומד בדרגות הפחד והאימה המובאות שם].

חיכו ממתקים - מז,מד

לשמור על כבודו של הזולת באשר הוא!

נלמד מהפסוק: "זירדו כל עבדך אלה אל"י" (פרק יא-ח)

וכתב רש"י (מגמרא זבחים קב.): חלק כבוד למלכות, שהרי בסוף ירד פרעה בעצמו אליו בלילה, ויאמר "קומו צאו מתוך עמי". ולא אמר לו משה מתחילה וירדת אלי והשתחוית לי. כיוצא בזה אמרו חז"ל על הפסוק "ויצום אל בני ישראל ואל פרעה מלך מצרים" (ו-ג): אמר להם הקב"ה, היו נוהגים [בפרעה] כבוד, וחלקו כבוד למלכות, אף על פי שאני צריך לעשות בו הדין. ונלמד ק"ו לעצמנו: ומה אם לפרעה הרשע, מקפיד כך הקב"ה לשמור על כבודו, אדם מישראל באשר הוא, על אחת כמה וכמה שיש לשמור על כבודו (אור יהל).

לאור דברי חז"ל, הרי הדברים ק"ו - כותב הגה"צ רבי יהודה לייב חסמון זצ"ל (בספרו אור יהל) - ומה אם לפרעה הרשע, מקפיד כך הקב"ה, לשמור על כבוד המלך - לחלוק לו כבוד. אדם מישראל, באשר הוא, על אחת כמה וכמה שיש לשמור על כבודו.

על הפסוק "בראשית ברא" אמרו חז"ל בשביל התורה שנקראת "ראשית דרכו" ובשביל ישראל שנקראו "ראשית תבואתו". לדעת הגר"ש פינקוס זצ"ל, מלמדת אותנו התורה כבר בתחילתה, כיצד יש להזהר בכבודו והרגשותיו של כל יהודי. יהודי הוא חלקו של ה' וחפץ של קדושה, וכמו שאת התורה חייבים לכבד בכבוד גדול ולהדרה ביותר, כך צריך לכבד כל אחד ואחד מישראל ולהדרו, שהוא חפץ של קדושה אשר שם ה' אלוקי ישראל נקרא עליו.

אנו מוצאים בדברי הרמב"ם שכתב (סוף הלכות מעילה): "בוא וראה כמה החמירה התורה במעילה, ומה אם עצים ואבנים ועפר ואפר כיון שנקרא שם אדון העולם עליהם בדברים בלבד, נתקדשו, וכל הנוהג בהם מנהג חול מעל בה ואפילו היה שוגג צריך כפרה, קל וחומר למצוה שחקק לנו הקב"ה, שלא יבעט האדם בהן מפני שלא ידע טעמן..."

דברים אלו שנאמרו על התורה הקדושה - אומר הרב פינקוס - נוגעים ממש גם לכל איש מישראל שיש לכבד את רצונו ודעתו! שהרי לא כל האנשים שוים ולא כל הדעות שוות, וכל יהודי באשר הוא שם, אהוב ונחמד הוא אצל הקב"ה וקדוש בקדושה עליונה.

וגם לכך מתאימים דברי הרמב"ם הנ"ל: "בוא וראה כמה החמירה תורה במעילה, ומה אם עצים..." קל וחומר יהודי שנופחה בו נשמה עליונה, חלק אלוה-ה ממעל, שאין לנהוג בו זילזול רק מפני שאין דעתו מכוונת לדעתו, וכדברי חז"ל (ברכות נח). שאין דעת בנ"א דומה זה לזה, שזוהי המציאות של עם ישראל ויופיו, ועל כך נתקנה ברכה מיוחדת: "הרואה אוכלסי ישראל אומר: "ברוך חכם הרזים".

ובלבד שלא לבייש...

בבחרותו למד הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל בישיבת דודו הגאון רבי וואלף איגר זצ"ל בברסלאו. בהיותו בן שתים עשרה כבר כתב את חידושו על מסכת חולין, ובהיותו בן חמש עשה כבר השמיע שיעוריו בישיבה.

הגביר רבי אייזיק פרנס מליסא, ביקש לזכות בו כחתן עבור בתו. הוא הגיע עם שני תלמיד חכמים מופלגים, כדי לתהות על קנקנו. הם החלו לשוחח עמו בלימוד, ולא ענה להם. התאכזבו, וביקשו לשוב על עקבותיהם. השתאה דודו ושאלו לפשר הדבר שלא ענה.

אמר לו רע"א: "אילו הייתי עונה להם, חייב הייתי לומר לאחד, שנעלמו ממנו דברי התוספות במקום פלוני, ומהשני נשמטה גמרא מפורשת. אמרתי לנפשי: מוטב שיתבטל השידוך, ולא אבייש ואלבין פניהם..."

אמר לו הדוד: "ניחא, אל תפלפל איתם, אלא השמיעם מחידושיך". נעתר רע"א ושטח בפניהם אחת ממערכותיו הנודעות. התפעמו מגאונותו והמליצו בכל פה על השידוך שקם ונהיה במז"ט.

והגדת

"באים כדי ללמוד מדות..."

כשהגיע כ"ק האדמו"ר רבי יצחק מבאהוש זצ"ל לארץ הקודש וגר בדרום תל אביב, החליטו גבאי בית הכנסת של האדמו"ר להביא חזן לתפלת הימים הנוראים, איש חסיד תלמיד חכם וירא שמים, וקיבלו את הסכמת הרבי

לאחר שהסתיימה התפלה ביום א' של ראש השנה, התברר שחלק מהמתפללים לא היו מרוצים מתפילתו. נכנסו הגבאים אל הרבי ושאלו: מכיון שהחזן לא ענה על הציפיות ממנו, אולי אפשר לבקשו, כמובן בעדינות שלא יפגע, שביום המחרת יתפלל אחר במקומו. השיב הרבי נחרצות: "ח"ו! יהודי זה הוזמן להתפלל כחזן בימים הנוראים וכפי שסוכם עמו כך יהיה..."

בעשרת ימי תשובה נכנסו שוב הגבאים והציעו, שאולי כיון שהחזן שוהה כבר בביתו, אולי אפשר להודיעו בצורה מכובדת שאין צורך שיחזור לקראת יום הכיפורים ולא יגרע ממשכורתו מאומה!

השיב להם הרבי בתקיפות "לבאהוש לא באים כדי לשמוע חזנים. לבאהוש באים כדי ללמוד מדות! לשמור על כבודו של יהודי! החזן יתפלל כאן ביום כיפור וכן בשמחת תורה בדיוק כפי שסוכם עמו!"

הלמות עמלים - ח"ב

כבוד בין חכמים

עדיקים המכבדים זה לזה...

בחודש אלול תרצ"ז - ערב פתיחת הכנסיה השלישית של אגו"י בה הופיע לראשונה כ"ק האדמו"ר מאלכסנדר - רבי יצחק מנדל דנציגר זצ"ל, נכנס אחד מעסקני התנועה אצל כ"ק האדמו"ר מגור זצ"ל בעל אמרי אמת והציע שלטובת הענין כדאי שיעשה הרבי מחווה מצידו - להקדים ביקור אצל האדמו"ר מאלכסנדר, שהגיע העירה לפני שעה קלה, בכדי להזמינו אישית שישתתף בכנסיה.

באותה שעה נמצא בחדרו של הרבי מגור, אדם יחידי נוסף - הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל שהמתיק סוד עם הרבי מגור בענינים שעל הפרק.

הפנה הרבי מגור את ראשו אל רבי אלחנן בשאלה: "מה אומר רבי אלחנן?" השיב: "גם אני סובר שתצמח טובה מזה". שאל אותו הרבי שנית: "האלך?" ורבי אלחנן השיב בחיוב.

כהרף עין קם הרבי מגור מכסאו בקריאה: "מצוה לשמוע בקול חכמים". הוא לבש את מעילו העליון, ואחרי שביקש את רבי אלחנן ואת העסקן להתלוות אליו, ירדו שלושתם בזריזות אל הרחוב, עצרו כרכרה שהבאתם תוך רגעים ספורים אל בית מלונו של האדמו"ר מאלכסנדר.

אחרי הפגישה נוכחו רבים לדעת, שהביקור קלע אל המטרה, כדברי רבי אלחנן אשר יעץ ונתקבלה דעתו על הרבי מגור.

אור אלחנן

מדה טובה לתלמידי

חכמים ובני תורה החולקים

כבוד זה לזה בכל עת!

נלמד מהפסוק: "דברו אל כל עדת

בני ישראל" (פרק יב-ג)

וכתב רש"י (מהמכילתא): וכי אהרן מדבר והלא כבר נאמר ואתה תדבר: אלא חולקין כבוד לזה לזה ואומרים זה לזה למדני, והדיבור יוצא מבין שניהם כאילו שניהם מדברים...

זכות גדולה היא לחכם, המוותר מכבודו למען כבודם של חבריו. ובזה זוכה שיקבלו הלכה כמותו. וכפי שאמרו חז"ל (עירובין יג): מפני מה זכו בית הלל לקבוע הלכה כמותן? מפני שנוחין ועלובין היו, ושונין דבריהן ודברי בית שמאי, ולא עוד אלא שמקדימין דברי בית שמאי לדבריהן.

המשך – כבוד בין חכמים

”כבוד חכמים ינחלו...”

אחד משרידי רבני בבל שעלה מבגדד, נתמנה לכהן כרב שכונה בעיר גדולה בארץ ישראל. פעם נזדמן הגאון **רבי יהודה צדקה** זצ”ל לעיר מגוריו של אותו רב, ונתכבד לדרוש שם ברבים. כיון שעלה לדוכן, מיד הכיר כי אותו רב יושב עם הציבור כאחד מהם להקשיב לדבריו. לא היתה דעתו נוחה מכך, ושלח אליו להזמין שיעלה על הבמה וישב לצידו. ביחד עם רבנים נוספים שישבו שם, כיאות לכבודה של תורה.

אולם הרב השתמט בענוותנותו, ולא רצה לעלות ולהתכבד, כי ביכר לקיים בנפשו ”בתוך עמי אנכי יושבת”, אולם הרב צדקה לא הניח לו, ולא נתקררה דעתו עד שירד מן הבימה ופנה לישב גם כן בתוך הקהל סמוך לכסאו של הרב מבבל, עד שהלה פשוט אנוס היה לעלות ביחד עמו אל הבימה... רק עתה הרשה הרב צדקה לעצמו להתחיל את הדרשה. **וזאת ליהודה**

בדומה לזה נהג רבן גמליאל הנשיא (כמובא בסנהדרין יא.) שהנהיג נשיאותו ביד רמה. ועם זאת כאשר שלח אגרת לבני הגולה להודיעם על עיבור השנה, לא תלה הדבר בהכרעתו בלבד, אלא הדגיש כי הוטב הדבר בעיני חבריו החכמים להוסיף אדר שני.

רבינו יונה ז”ל מונה בספרו **שערי תשובה** (שער ג-קמז) מספר סיבות מדוע יש להרבות בכבודם של ת”ת: (א) ”כי בהתהדר החכמים ובתתם עליונים, דבריהם נשמעים, וילוו אליהם העם כולו וידמו למועצתם”.

(ב) **בראותם** בני אדם את כל כבודם, ילמדו לקח לנחול כבוד ותרבה הדעת. ואמרו חז”ל לעולם יעסוק אדם בתורה ואפילו שלא לשמה, כי מתוך שלא לשמה בא לשמה.

(ג) **רבים** מישני לבבות, יעורו משנתם בראותם הדר כבוד התורה, ויכירו מעלתה, ויבוא חשקה בלבבם. ויהיה עיסוקם בה לשם יתעלה ולעבדו בלבב שלם”.

ומוסיף רבינו יונה (שם - קמח): הלא הדבר ידוע, כי אין העבודה מתקיימת בלתי על ידי לומדי התורה אשר יהגו בה יומם ולילה, כי הם יורו דעה ויודעי בינה לעיתם לדעת מה יעשה בישראל, והם יעמידוהו בישראל לבלתי תשכח מפי זרעם, ובמקום שאין עוסקי תורה, ירבו המכשולים וישר באדם אין, על כן יכבדו עבדי השי”ת את חכמי התורה לכבוד השי”ת, להודיע כי עבודתו לבדה עיקר הנמצא.

זריזות למצוות

השיטה הבטוחה ביותר...

מעשה ביהודי, ור’ ישראל אוירבאך שמו, שהחזיק סוכנות של בית חרושת לזכוכית בפיעטרקוב. והנה הסתבך היהודי בחובות ונשאר חייב כעשרת אלפים זהובים לחברה. מאחר וביתו של היהודי שועבד לחברה, עמדה החברה למוכרו במכירה פומבית.

היהודי לא ידע את נפשו מרוב צער ודאגה. הציע לו ידידו שיגש אל רב העיר - **המהר”ם שפירא** זצ”ל, כי אומרים שהוא מסוגל לחולל פלאים... הגיב ר’ ישראל בלעג מר: וכי מה בכוחו של הרב לעזור לי, האם יקרא לדין תורה את המנכ”ל של החברה?!

ברם, מכיון שכבר ממילא אין לו מה להפסיד, הלך בכל זאת אל הרב והחל לספר את כל פרטי המעשה. והנה עוד בטרם סיים לספר, התקשר הרב שפירא מיד אל החברה... וביקש לשוחח בדחפיות עם המנכ”ל...

היהודי נדהם ממש בשומעו כיצד מדבר הרב בצורה נחרצת אל המנכ”ל: ”כאן מדבר רבה של פיעטרקוב, ברצוני לבקרך בעוד עשר דקות, אבקש לחכות לי!!” וסגר את הטלפון.

בדרך עוד הספיק הרב להסביר לר’ ישראל הנדהם, כי השיטה הבטוחה ביותר במקרים כאלו היא תקיפות וזריזות...

הם הגיעו חיש מהר לביתו של המנכ”ל. הרב הציע לפרוס את תשלום החוב לעשר שנים... ומיד, עוד בטרם הספיק המנכ”ל להשיב, כבר הגיש לו המהר”ם שפירא ”זכרון דברים” והמנכ”ל הנבוך חתם... קיפל הרב את הגליון, נפרד מהמנכ”ל ויצא עם ר’ ישראל הצוהל... **האור המאיר**

להכניסו בברית בעיתו ובזמנו...

משפחה התארכה בראש השנה בשכונת גאולה לרגל הכנסת הבן לבריתו של א”א. בבוקר יום הברית הבחינו שיש לתינוק דלקת בעין, והשאלה האם לדחות את הברית המילה.

הרופא חיוה דעתו שאין זה חולי, אבל ביקש שיקחו את התינוק להגרי”ש אלישיב זצ”ל שיפסוק דינו. הגיעו להרב אלישיב בשעה שלוש וחצי אחה”צ ומצאו שהוא נח. המתינו שיקום. כחצי שעה לפני השקיעה ראה את התינוק ופסק שהוא בריא. יש לערוך מיד את הברית! הוא הורה: תעשו את הברית במנין בבית הכנסת, שקיעת החמה בעוד עשרים דקות!

מיד שלח לאחד משכניו שהיה מוהל. למרות גילו המופלג יצא בזריזות לבית הכנסת, הליכתו היתה כה מהירה שהיה קשה להשיגו. כל אחד מהאנשים שראה ברחוב קרא לו להצטרף, וכך היה מנין. מלבד ההורים לא ידעו כל בני המשפחה על קיום הברית. התינוק נכנס בבריתו של א”א בעיתו ובזמנו, מספר דקות לפני השקיעה, כשהרב אלישיב סנדקו!

ישא ברכה

לעשות כל מעשה מצוה, חסד והטבה לזולת, בזריזות!

נלמד מהפסוק: ”ושמרתם את המצוות” (פרק יב-ז)

ודרו חז”ל במכילתא: רבי יאשיה אומר אל תקרא כן, אלא ושמרתם את ה”מצוות”, כדרך שאין מחמיצין את המצה, כך אין מחמיצין את המצוה, אלא אם באה מצוה לידך עשה אותה מיד.

ידועה האימרה (אבות פ”ה-כג): ”הוי עז כנמר, קל כנשר, רץ כצבי וגיבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים” מדוע בחר התנא בדוקא את הסדר הזה? אלא בא ללמדנו שכדי לנצח את היצר ולעשות רצון ה’ אי אפשר בלי גבורה של אריה. אבל כדי להגיע לעשייה חזקה כזו, אי אפשר בלי שיוקדם לה קלות וזריזות כמו הנשר והצבי, וכדי להשיג זריזות מופלאה כזו, מוכרח שיוקדם לה החלטה תקיפה באומץ ובעוז כנמר.

הגה”צ רבי משה אהרן שטרן זצ”ל-משגיח דקמניץ הביא (בספרו **בית ומנוחה**) את ביאורו של המהר”ל שהתנא באמירתו ”הוי עז כנמר קל כנשר”... מלמדנו שאדם צריך להחליט במחשבתו לקיים המצוה כמו טבעו של נשר. מה נשר אין לו צורך בהכנה מוקדמת כדי לעלות למעלה, אלא כהרף עין הוא מתרומם ועף אל על, כך האדם צריך לבצע פעולותיו בזריזות כמו הנשר, ללא הכנה מוקדמת, אלא אומר ועושה!

הגאון רבי יהודה צדקה זצ”ל, היה רגיל לשבח את מדת הזריזות - כצורך חיוני בעבודת ה’ - בדברים הבאים: מציינו שדוד המלך ע”ה הזכיר זכות לעצמו באומרו ”דרך מצוותך ארוץ כי תרחיב לבי”. הוא לא אומר ”דרך מצוותיך אשמור ואקיים” אלא ”ארוץ” דוקא... ומדוע. משום שהריצה עדות היא על תשוקתו לקיים המצוות. עדות היא על תאות לבו אל הקדושה. מעולם לא ראינו אדם רץ לפרוע את מיסי המלך אלא א”כ אוהבו ומשתוקק לעשות חפצו. הנה כי כן, הריצה מעידה על העיקר ביהדות - החפץ וההשתוקקות!

משל לאדם שלא חש בטוב והלך לרופא. הוא אינו שואל את הפציינט אם הביא אוכל לפיו שכן מכיון שהוא חי הרי בהכרח שהוא אוכל. אלא שואלו האם אוכל בתאבון, האכילה בתאבון מעידה על בריאות. אדם שתאבוןו לקוי סימן שבריאותו לקויה, כך גם בקיום המצוות. הריצה לקיים מצוות מעידה שעבודתו לאלוקים שלמה היא.

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

חוק "נפשות שלזכות"

הסיפור הזה מכיל בקרבו מוסר השכל עצום:

יהודי עושה מעשה טוב, והוא חושב שהמעשה הסתיים. אך אינו קולט, ולא חולם, שהמעשה הטוב שעשה אינו אלא הזרע שנזרע כעת - ואשר עתיד לצמוח ממנו בעתיד **פירי-פירות!**

במקרה הזה קל לזהות את הקשר שבין שני המצוות, למרות עשרות השנים שחלפו ביניהם. אך האמת היא שכל החיים שלנו, וכל המעשים שלנו, מהווים שרשרת אינסופית של פעולות שנובעות זה מזה.

כדי להיות "מזכה הרבים" לא צריך לפתוח ארגון. כל פעולה טובה שיהודי עושה מהווה את הטבעת הראשונה בשרשרת ארוכה של מעשים טובים שיכולים להתפתח ממנה. ולא רק למשך שנה או שנתיים, אלא למשך עשרות שנים ואפילו לדורות!

* * *

מלבד ההשפעה הנגלית, ההגיונית, שיש לכל פעולה טובה שלנו מסתבר שישנה גם השפעה נסתרת, סגולית.

המחשה נפלאה לדבר מובאת בספר 'תפילת ישרים' (עמ' 248). "חוק כלים שלובים" קובע שכאשר קיים חיבור בין שני כלים, אם נכניס מים לכלי הראשון תמיד ישאפו המים לעבור גם לכלי השני - עד שהגובה שלהם ישתווה למים שבכלי הראשון.

וכך, נראים על פני השטח מקורות מים שונים ונפרדים, לכאורה בלי קשר כלשהו, אך מי שמתבונן במעמקים מגלה מערכת צינורות תת קרקעית המחברת ויוצרת קשר ממשי מוחלט עם השפעה הדדית חזקה וממשית של כל פרט על משנהו ושל כל מקור פרטי על השווית הלחצים של המערכת כולה - הגם שעל פני השטח החיצוני הדברים אינם נראים כך (זו הסיבה שמקימים בערים מאגרי מים במקומות גבוהים, כי כך המים שבכל הצנרת בעיר מטפסים לגובה כי הם שואפים להשתוות לגובה של המאגר...)

וכך, בדיוק, זה גם בעולם הרוחני. הפירוד הקיים במציאות הנו רק למראית העין החיצונית, אך בשורש הרוחני מתחת לפני השטח לפני ולפנים קיימת אחדות עמוקה בין כל חלקי עם-ישראל ובין כל חלקי הבריאה והמציאות. עמלו הרוחני מחשבותיו פעולותיו רצונותיו של פרט אחד במציאות הנם בעלי השפעה שורשית פנימית על חלקי המציאות כולה!

נשלח ע"י ד.מ.

בשבוע של פרשת וישלח, נולד במזל-טוב בן למשפחת א. מרחוב תורה מציון בירושלים. מזל-טוב!

השלום-זכר התקיים בליל-שבת בבית הסבא משפחת ט. רח' שדי חמד ירושלים. מרחק הליכה של כרבע שעה מרחוב תורה מציון.

מטבע הדברים, כאשר השלום-זכר מתקיים במקום רחוק, אזי פחות אנשים מסביבת המגורים הקרובה משתתפים בו. אך לא כך החליט השכן, הרה"ג **רבי משה מרגלית** שליט"א. הוא חשב לעצמו שבטח לא רבים מתושבי השכונה יטרו ללכת כזה מרחק, למרות שהם בוודאי היו שמחים לאחל מזל טוב - ומה גם שיש לאנשים מחויבויות ושמחות נוספות ברוך השם. החליט רבי משה לשמש כנציג השכנים - אשר בליבם וודאי משתתפים בשמחה.

הגיע למקום, ובעלי השמחה - אבי הבן והסבא - הביעו את שמחתם הרבה על טרחתו והשתתפותו.

* * *

בשלום-זכר, כמו בשלום-זכר, מדברים על הא ועל דא. ווארט טוב, משפט קולע ולפעמים סיפור קצר - כך גם רבי משה מספר באוזני הנוכחים:

לפני כשלושים וחמש שנה, בכ"ה סיון שנת תשמ"ז, נולד לי בן. השלום-זכר התקיים בבית הסבא ברחוב צפניה - מרחק זהה למרחק של השלום זכר הנוכחי...

לרגל המרחק אכן לא השתתפו כל-כך שכנים מרחוב תורה מציון, אבל היה אחד שהשתתפותו בלטה מאוד. הלוא הוא הרה"ג **רבי י.ג.ל. שליט"א**. הוא אמר אז שכיון שקשה לאנשים להגיע מכזה מרחק, אז הוא מתכבד להיות השליח של כל בני השכונה שבוודאי רוצים לשמוח וליטול חלק בשמחה!

הוסיף רבי משה: הדבר הזה מאוד שימח אותי. זה חימם את הלב, ועד היום - בחלוף 35 שנה מאז - אני עדיין מעריך את גודל המעשה...

ומי יודע, סיים רבי משה ואמר, אם הסיבה שאני הגעתי עכשיו להשתתף בשמחה, לא נובעת בעומק הענין, והלב, מאותה השתתפות של השכן בשמחתו... **מסתבר הדבר שהרושם שהותירה בי ההשתתפות דאז, היא שהניעה אותו להשתתף היום.**

* * *

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

אזור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל זאסתר, זמאיר בן אליהו זמיכל ז"ל

זי"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל
 זאסתר זצ"ל ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
 זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

650

אנו זקוקים לעזרת הציבור

העלון נקלע לקשיים וחובות כבדים, על מנת שנוכל להמשיך לתחזק את העלון שעלותו כ-1,000 ש"ח בשבוע ומופץ 10,000 עותקים אנו זקוקים לתרומתכם. ניתן לקבל חסות על העלון, לע"ג, לרפ"ש או לזווג הגון. ניתן לפנות בטל': 050-4120-812

העלון לעילוי נשמת מורנו הרב שלום כהן זצוק"ל לע"נ מאיר זאב בן משה זצ"ל

סיפור לשבת קודש

הכל מלמעלה

יש מנהל לעולם, וזה לא אנחנו. לעיתים אנו מוצאים את עצמנו מתלוננים, קוצפים, לא מסכימים עם דברים, מתאכזבים, מצפים לדבר מסוים ובפועל מתרחש בדיוק הדבר ההפוך. השאלה היא איך אנו מקבלים את המציאות, האם אנו משלימים עם העובדה ושומחים בה ואומרים באמונה שלמה 'אין עוד מלבדו והכל לטובה', או אולי להיפך, איננו מקבלים את הדין ומנסים לשנות את המציאות בתחבולות ובכל מיני דרכים שלעיתים אף גורמות לנו לעבור על רצונו יתברך בלי לשים לב?

בקובץ דרישה וחקירה מובא מעשה המסביר את דבריו של בעל המסילת ישרים: "אך לא ההשתדלות הוא המועיל אלא שההשתדלות מוכרת, כיון שהשתדל הרי יצא ידי חובתו". בכל רגע במהלך חייו אנו צריכים לחיות בהרגשה שה' הוא האלוקים.

היה זה בשנת ה'תשנ"ג לפני כחצי יובל שנים. בסימן טוב ובמזל טוב חגגה משפחת א' את שמחת אירוסים ביתם עם חתן מופלג בתורה וביראת שמים המתגורר בארצות הברית. כמקובל, ההורים סיכמו ביניהם את העניינים הכספיים, ונקבע כי הורי הכלה, משפחת א', יטפלו ברכישת דירה בבני ברק עוד קודם החתונה, ומועד החתונה ייקבע רק אחרי רכישת הדירה לבני הזוג, כדי להבטיח את כניסתם לקורת הגג משלהם כבר בליל הנישואין. ואכן, כבר למחרת היום התקשר אבי הכלה למתווכים שונים בעיר וביקש כי יציעו לו דירות. במשך תקופה ממושכת התרוצצו ההורים והכלה בין דירות שונות בניסיון למצוא דירה מתאימה, אלא שחודשים חולפים, כבר חצי שנה נקפה, ודירה אין. מועד החתונה מתעכב, ומתעכב, ומתעכב...

במשך אחד עשר חודשים, קרוב לשנה, נמשכה מלאכת החיפוש האינטנסיבית. קרובי משפחה גויסו, מכרים עודדו, מתווכים ניסו, ההורים התרוצצו והכלה לא הפסיקה להתפלל, עד שבסופו של דבר נמצאה הדירה המבוקשת שעונה על כל הקריטריונים: דירה נאה בסביבת מגורים טובה. אומנם הבניין ישן, אך גודל הדירה סביר. המחיר קצת יקר, מאה ושבעה עשר אלף דולר, אך אפשר לעמוד בו. יש להזדרז לחטוף את הדירה לפני שיהיה מאוחר, עד שנמצאה הדירה המיוחלת ואפשר להתקדם לחתונה, אי אפשר לאבד הזדמנות כזו. "יש לי הרבה קופצים" שח להם המוכר בחיך מסתורי, אני לא ממנה לחתום. "הראשון שיהיה פה עם כל הכסף במזומן - זוכה בדירה", הלחץ.

"אנחנו ממהרים להביא את הכסף", השיבו ההורים מיד, "רק אנא, אל תמכור למישהו אחר. עד שמצאנו דירה, כבר אחד עשר חודשים מתעכבת החתונה, תן לנו כמה שעות ונביא לך את כל הכסף". אך המוכר מיהר להשיב: "איני מחכה לאיש, הראשון שמביא את כל הכסף - זוכה בדירה".

ההורים יצאו מהדירה הנכספת, מרוצים אך לחוצים. מצד אחד, סוף נמצאה הדירה ואפשר להתחיל להתכונן לחתונה, ומצד שני יש לגייס סכום עתק תוך כמה שעות. הם התחילו בבנק, ומשם

לגמח"ם וגם מקרובי משפחתם ביקשו הלוואות. "תבינו, זו לא דירה על הכף, זו החתונה כולה, אתם יודעים כמה אנחנו מחכים לרגע הזה, לחתום חוזה ולהתקדם לחתונה". בשעות הקרובות היה ביתם כמרוקחה, כולם ניסו, כולם התרוצצו, משלוחנים התאמצו, צ'קים נפדו, תוכניות חיסכון נשברו, ובשעה תשע וחצי בערב נקשו ההורים בדלת הדירה ובידיהם שטרות ירוקים, מאה אלף דולר במזומן.

"תיכנסו", קיבל אותם המוכר בחיך רחב, עיניו נוצצות לנוכח השטרות המסודרים, "הבאתם את כל הכסף?". "כמעט" השיב המחותר, "הבאנו מאה אלף דולה. את השאר נשלים בימים הקרובים מאוד", הבטיח, מנסה לדבר על לב המוכר שלא מיהר לסגור.

"המתינו קמעה", ביקש מהם, "יש כאן עוד מישהו, נראה מה הוא מציע". המוכר עבר לחדר הסמוך. לאחר רבע שעה מתוחה ולחוצה חזר אליהם ובפיו הודעה קצרה ומאכזבת מאוד: "מצטער, הוא הצליח יותר מכך, הוא הביא את כל הכסף עד הדולר האחרון במזומן, סגרתי איתו", אמר קצרות והחווה באמצעו על הדלת. לא היה טעם להתווכח, לא היה ענין לבקש, היה ברור כי כלתה ונחרצה הגזירה, הרוכשים האחרים הביאו את מלוא הסכום ולכן זכו בדירה הנכספת.

בני הזוג א' וביתם הכלה יצאו מהדירה שבורים ומאוכזבים וצנחו על הספסל הראשון ברחוב בחוסר אונים. גם הדמעות לא המתו מלבוא, וכהרף עין פרצו מעיני הכלה כנחל שופך. "אוי, כמה חיכינו", ביכתה בצער, "כמה רצינו, כמה התאמצנו, כמעט הגענו לדירה, כמעט הגענו לחתונה, איזו אכזבה", זעקה בכאב, ואביה לא מצא מילים לחזק את נפשה השבורה.

שעה ארוכה של הפנמת הכאב חלפה, עד שהאב התאושש. "בבניין הסמוך גר הרב טויסיג", אמר לבני משפחתו, "אעלה אליו ואשיח את אשר אירע, אולי ימצא מילים בפיו לנחמנו" הוסיף בתקווה, וכעבור כמה דקות נקש בדלת ביתו של הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א, אשר סיפר לנו את הסיפור לפרטיו.

מיד כשנכנס האב ותיאר בארוכה את הפרטים, לא הצליח לכבוש את דמעותיו. המתנה הארוכה הציפה אותו, האכזבה הקשה לא נתנה לו מנוח, הדירה האבודה נראתה לו ככאב שאי אפשר להכיל. הרב טויסיג האזין בקשב רב, שמע את כל הפרטים ונאנח בהשתתפות בצער. רק לאחר כמה דקות השיב ואמר: "מה שעברתם באמת כואב ומאכזב, אך אספר לכם שיש ברשותי ספר קטן ושמו "קונטרס הצוואה", ואני נהנה לעיין בו ולהתעודד במצבים שכאלה. הבה נעיין בו יחדיו".

הרב טויסיג והמחותן החלו לעיין בין סעיפי פרק א' בספר, שבו מתאר המחבר התמודדות של אדם שרצה רווח מסוים, משרה נחשקת או דירה מבוקשת, והתאכזב לגלות שמישהו אחר שם ידו על המציאה, הצליח להשיגה והותיר אותו מאוכזב מאוחר. הוא מעודד את הקורא לבל יתאכזב ויישבר, כי "אין אדם נוגע במה שמוכן לחברו, וכי מה שמוכן בשבילך בשמך יקראוך ובמקומך יושיבוך", וגם יכול שעל ידי מניעת הרווח מזה ירויח ממקום אחר יותר", כלשונו.

הרב סיים לקרוא והסביר למחותן בפנים מאירות: "אנשים עשויים לחשוב: הרי הייתי יכול לחתום על העסקה הזו ולהרוויח ממנה יפה, איך פתאום מישהו זר נכנס לתמונה והצליח? הרי הייתי כמעט סגור

לע"נ שרה בת פכ"ב

לע"נ משה בן אסתר

משמח לשמוע סוף טוב לסיפור שנראה כאוב בהתחלה. "הרי זה בדיוק מה שראינו בספר", המשיך המחותן בהתלהבות, "שבאמת אין סיבה להצטער כשנחלים אכזבה, כי זו התוכנית של בורא עולם, ובוודאי היא טובה ונכונה ומועילה. הרי בזכות השיבוש הזה ניצלנו מהנוכל וזכינו בדירה טובה וזולה יותר".

(24/7)

על הדירה המקסימה הזו, המיקום, הנוף, המחיר - הכל התאים לי, איך זה שפתאום מישהו אחר לקח אותה? הרי תכננתי להשיג את המטרה בדרך מסוימת, מה גרם לכך שהתוכנית השתבשה ונסיימתי כשלו?

המחותן הקשיב מרותק, הוא חש כי הדברים מיועדים בדיוק לליבי, הן כך בדיוק הוא מרגיש. והרב הוסיף והסביר: "אך כמה טוב ומחזק לגלות, שהמחשבה הזו מוטעית מיסודה. הן לבורא עולם יש תוכנית סדורה מראש, מי ישיג את העיסקה הנוצצת, מי יקבל את המשרה הנחשקת ומי יגור בדירה המרווחת. הוא כבר קבע והכריע מי יצליח ועד כמה, הן הכל כבר קבוע, בחר ונחרץ מלמעלה. רק אנו, בני האדם, עשויים לטעות ולחשוב שאנחנו עושים משהו, כאילו אנו קובעים מה יהיה, כאילו מאמצינו יכריעו את הקף, אבל באמת זהו משחק דמיוני, כי בורא עולם כבר קבע את התוכנית, את הדרך, את התוצאה ואת ההשלכות, והחלק שלנו מתחיל ונגמר בלעשות השתדלות במידת האפשר, ואם לא הצלחנו זהו סימן מובהק כי משמים סידרו אחרת, והתוכנית האלוקית הסדורה קובעת משהו אחר, טוב בהרבה".

המחותן התרגש והודה בחום על הדברים מחממי הלב, שפתחו לו צוהר חשיבה חדש והבנה מעמיקה עד כמה אין להתאכזב ואין להישבר, כי התוכנית כבר מסודרת ובוודאי גם ביתו הכלה תגיע לדירה המיועדת לה. "חזק והתחזק", סיים הרב טויסיג, "תאמין כי הכל מלמעלה, אתה עשית את שלך, והקב"ה יש לו דרך משלו, והוא יובילך לדירה הנכונה".

המשך הסיפור מפתיע, אפילו מטלטל. לא חלפו עשרים וארבע שעות, וביום המחר, בשעת ערב מאוחרת, התקשר אבי הכלה לבית הרב טויסיג. "כבוד הרב", הוא אומר בסערת רגשות, "לא תאמינו מה קרה. התברר כי מוכר הדירה לא היה אלא נוכל שהשתלט על דירה לא לו ועשה מצג שווא של מכירה. הוא לקח את הכסף ונמלט לחו"ל, אף שהבטיח כי יתייצב היום אצל עורך הדין להסדיר את החוזה. לא ייאמן, ברוך המקום שהצילנו מידי של נוכל רמאי זה".

לא תמיד רואים בעיניים כי הקב"ה מציל, אך במקרה הזה לא היה ספק. הרי לו היה המוכר נענה לתחינות השבר של המחותנים והכלה-הכסף היה יורד לטמיון, לא היתה דירה ולא היה כסף. הקב"ה הצילם מהמוכר הנוכל, וממנום היה להם לשלל.

אך זו רק ההתחלה, כי יומיים אחר כך שוב התקשר המחותן לביתו של הרב טויסיג. "מגיע לנו מזל טוב", אמר בשמחה גלויה ודמעות אושר קוטעות את שטף דיבורו. "בדיוק היום התקשר אלי קבלן מוכר והציע לי אחת משתי דירות אחרונות שנותרו בבניין שבנה. כבר חתמנו חוזה על דירה חדשה וגדולה מקודמתה במאה ושלושה עשר אלף דולר, זולה יותר מהעיסקה ההיא. הודו לה' כי טוב". הרב טויסיג התרגש עימו,

ויש עוד גדר אמונה אחרת, אשר ממנה נמשכות כמה מעלות טובות, דהינו להאמין בהשגחתו יתברך בתחתונים על כל פרט ופרט, ושאין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן גוזרין עליו מלמעלה (חולין ז ב), ומפי עליון תצא הרעות והטוב, בין הבאות בידי שמים בין הבאות בידי אדם, כי הרבה שלוחים למקום הן לטוב והן למוטב, והוא הנותן כח לעשות חיל (דברים ח יח), כי לא לחכמים לחם ולא לקלים המרוץ (קהלת ט יא), ומתוך כך לא יחוס על חסרונו ממונו במקום עבודת קונו לעשות רצונו, ולא ייגע להעשיר במידי דאסיה, רק יכלכל דבריו במשפט כהגן וכשורה על פי התורה, ולא יקפיד ולא יחניף ולא ישנא את אחיו ולא יקם ולא יטה, כי ידע ויאמין כי ה' אמר לו קלל, והכל מאתו לנכות את מעותו לטובתו. אל אמונה ואין עול, צדיק וישר הוא (דברים לב ד). צדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו (תהלים קמה יז). וכל דעבד רחמנא, לטב עבד (ברכות ס, ב). ומתוך כך יקבל עליו דין שמים בשמחה, ולא יקוץ בתוכחתו:

... והנה גם מצוות אלו, להאמין במציאות ה' ולהאמין בהשגחתו, הם ממנין תרי"ג מצוות, והם מצוות תדיריות שיכול לקימן בכל עת ובכל רגע על ידי זכירה לבד. הנה כי כן טוב לגבר שיזכר בפה ואל ישכח בלב, וכפעם בפעם אמור יאמר העבד הישראלי מה לך יצרי, תמיד תרדפני. יגער ה' בך השטן, כי אני יהודי בן יהודי, ואני מאמין באמונה שלמה במציאות ה' לנגדי תמיד ובהשגחתו פרטית בפרטי פרטות, וכי הוא משלם שכר טוב על כל דהוא דבר טוב מחשבה, דבור ומעשה וענש רע ומר על כל דהוא דבר רע, אפלו על שיחה קלה ועל כל מחשבה רעה. הנה כי כן ראוי לי לעשות כך וכך, ולהתנהג בדרך זה באופן זה, ולמשך ידי ולהזהר ולהשמר מזה וזה, עד שיהא זך וישר פעלי במחשבה דבור ומעשה, לא ימצא בהם נפתל ועקש, כדי שלא תהא אמונתי כוזבת, ככה אעשה ולא אשנה. וכזאת וכזאת החי יתן אל לבו, ויתמיד במחשבתו ויעמיק בה לארכה ולרחבה ללכת בשבילי אמונה, והיו ידי אמונה, ידים מוכיחות כאשר היתה באמונה. אז טוב אמונה, לזכות לחיי העולם הבא למנוחה נכונה, ועקר הכל לעשות נחת רוח לפני שוכן מעוונה:

(פלא יועץ)

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. **תבורכו מפי עליון!**

לרפואה שלימה:
מיכל בת שמחה, משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה,

לעילוי נשמת: **זוהר עליזה עיישה בת אסתר, אליהו בן גוהר, רחמים בן חנום בשי, עמנואל בן אירן, משה זאב בן מרדכי בן רבקה,** שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רחל בת זוליקה, רותם בן סליה, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהר מרים

אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא!
 יחזקאל בן מהין ורעייתו כרְמִיסִית בת שרה, מנשה בן טובה ורעייתו, הרצל בן כתון ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, ירון מנשה בן פיניה ורעייתו. ענבל ג'מילה בת מרגלית לבנים זכרים, דניאל בן מהין ורעייתו, יוסף חיים בן שרה ורעייתו.

נא להתפלל לרפואת פנחס בן שמחה

הצלחת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'מילה

נא להתפלל לזווג הגון:
 איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, אילה בת שולמית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, מרים אסתר בת רחל, שרה בת לאה, משה בן רשל, רבקה בת רחל

העלון להצלחה בכל העניינים, לפרנסה ברווח ולזווג הגון ליוסף בן שולה

שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-ה - 21:00 - 22:30
טל: 036766049
שידוכי "חסדי חיי שרה" בימים ג', ד' ה' בשעה 9:00 - 10:00 **058-3297225**
 ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד
 c9595@okmail.co.il

מוהל מוסמך לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסמך לשם שמים, תלמידו של הרב אורן: 0583207037. אברך מוהל מוסמך לשם שמים 0527646963.

מספורי המגיד

”בומרנג” (בעין הסערה)

פרק א' החלום הגדול.

ישבת ”עין השׁ” ממוקמת בפאתי שכונת בית וגן בבניין בן ב' קומות, הבניין מוקף עצים מרהיבי עין על גבעה מוריקה, להרחיב דעת הלומדים, בראשות הישיבה ניצב הגאון רבי נחמן הרשקוביץ תלמיד ישיבת חברון, הישיבה הקטנה עומדת ברמה גבוהה מאד בזכות הצוות המובחר שהקים.

יש בה ג' שיעורים, בכל שיעור ישנם 38 בחורים, הוא מדקדק לא לקחת יותר, כדי שהרמׁים יוכלו לנווט את השיעורים ביד רמה, כשלכל בחור יש את ההכונה הנכונה. לכל שיעור מוצמדים שני רמׁים נוספים שמסייעים לבחורים הבינוניים ומטה להתחבר לשיעורים.

כעת בשעות הבקר מתנהל סדר הכנה, לקראת השיעור שינתן בעוד שעותיים, על ידי רבי אליעזר שניידר, רׁמ ותיק שכבר מצליח בסגנון השיעור שלו זה עשרים שנה, הוא התווה את הקו בישיבה שנבנתה על סגנון מיוחד במינו, הכנה לשיעור כבר מגיל בר מצווה, ראש הישיבה וצוות הרמׁים המובחר של עין השׁ הצליחו להוכיח כי השם אינו מותג חסר משמעות, הם הטמיעו מושג, להכין שיעור משיעור א'.

עושים טעויות? מה בק. הרׁמ ינווט אותם אך לתקן את הטעויות, כך יעשו למדנים כבר בגיל צעיר מאד.

האולם מלא בבחורים שמתייגעים בסוגית ”רקיק” אחת הסוגיות המורכבות של מסכת בׁב, לפתע בתוך סדר נזיקין נכנסת לה סוגית טומאה וטהרה, בנושאי חציצה באוהל, בחורים צעירים לא אמורים להתמודד בסוגיות כאלו, אבל הבחורים מסתערים על הסוגיא כזקנים ורגילים. קול התורה נשמע ברמה, הפנים המזועזעות מעידות על יגיעה עצומה בתורה, צעקות נשמעות מכל כיוון, גן עדן התחתון.

אבל ישנה גם פינה יוצאת דופן, הבה נסמית לנעשה במקום.

”אז מה הפשט בתוסׁ? לפי עניות דעתי הדברים מהווים סתירה מרשא לסיפא, זה לא יתכן? זועק יענקי קלוגהופט משיעור ב' אל חברו דודי סטוויצקי, וכשהלה אינו מגיב לו, הוא שואג בקול לא לו: אני לא מבין, אני לומד עצמי? אל תטיל עלי את כל העבודה” זוהי זעקת יאוש, בניסיון להחזיר את דודי אל לב הסוגיא.

זו לא זעקת יאוש פתאומית, יש ליענקי הרבה לדאוג, לדודי השותף יש הרבה חלומות באמצע הלימוד, הוא מאבד את החוט של הסוגיא באמצע העניין. אם נדייק יותר, עוד בתחילת העניין.

שלא נטעה לחשוב כי דודי נערך כישורים שקשה לו להבין את הסוגיא ומורב תסכול הוא בורח אל מחוזות הדמיון, ההיפך הוא הנכון, דודי מחונן בכישרונות מיוחדים במינם, מבחינת תפיסה הוא הטוב ביותר בשיעור, אפילו יוסי שרעבי החריף אינו מתחרה עמו במהירות התפיסה, הוא תופס בשניה אחת מה שליענקי נדרש בשתי דקות, הוא פשוט לא צריך להתאמץ כדי להבין את הסוגיא המסובכת ביותר, לכן הוא יכול להרשות לעצמו לחלום כבר בהתחלה.

כשהוא מתחיל את הסוגיא, הוא ממטיר ליענקי את כל מה שהוא רואה בזיק אחד, עיניו בולשות מידית לתוסׁ ובשניות בחדות הוא קולט את הנעשה. יענקי עוד לא קולט מה נעשה בשטח ואילו דודי כבר מבין את כל המהלך, כעת עליו להמתין בסבלנות שיענקי יעכל את הנתונים שלמדו זה עתה.

מה לעשות שׁ”זין פלייש” (כוח ההתמדה) אין לדודי, מה יעשה בחור עתיר הכישרונות ולא יחטא, הוא מיצה את הלימוד בחמש הדקות הראשונות של הסדר, בכמה הבזקים הוא רואה את הגמרא רשׁ”י תוסׁ ולקינוח מסתכל במהרשׁ”א ומהרׁ”ם, הוא יכול לומר לך את כל המהלך בבהירות רבה בלי טיפת מאמץ.

לעומתו יענקי חונן בכישרונות בינוניים פלוס, הוא מבין עניין היטב, אבל הוא צריך לעמול על הסוגיא ארבע וחמש פעמים, כדי להבין את הדברים לאשורם.

אבל כשהוא מבין, הוא מבחין בדקויות ומעמיק עד לרובדים הנסתרים, בעוד שדודי תופס רק מלמעלה את השלד, את הראש הזנב ועוד משהו שמחבר ביניהם, הוא שטחי מאד, לא מפני שכך טבעו, אלא שאינו מבין לשם מה צריכים לדגור על הסוגיא, מה יתווסף לו בפעם השניה יותר מהראשונה, אין לו שאיפות מיוחדות להיות למזן הדור, את זה ישאיר ליענקי, הוא יהיה למזן גם בלי מאמצים רבים.

דודי כועס על רב יצחק פרלמן שממונה על סידור החברותות, על מה ולמה עשה לו את העוולה הנוראה, להצמיד שור לחמור, הלא נאמר בתורה ”לא תחרוש בשור וחמור יחדיו” דודי מרגיש כמו שור בעל כוחות ועוצמה, לעומתו יענקי הוא לא יותר מׁ”חמור גרם” שרק בכוח ההתמדה שלו הוא מצליח להדביק פערים.

אי ההתאמה לא נסבל, כמעט כל יומיים הוא שופך את לבו בפני רב יצחק על העוול שעשה לו ומבקש לסדר לו חברותא אחרת, הוא פוזל לכיוון יוסי שרעבי החריף של השיעור אבל קליל מאד בהתנהגותו, הוא עושה צחוקים מכל דבר, גם הוא מתמודד עם ”פרידה לבנה” כלשונו, יוסי נראה חברותא מתאימה לדודי כמו ”תקע לשקע” שניהם יסתערו על סוגיא ותוך עשר דקות יסיימוהו פרפקט, אחרי כן יש להם מרווח זמן לדברים נוספים, הׁ”שמור.

אבל רב יצחק אחזניו אטומות, הוא מנחם את דודי ומדבר אל לבו כי יענקי הוא החברותא הטובה ביותר שיכולה להיות עבורו, גם הוא צריך להטות שכם ולשאת בנטל הסוגיא, כך יענקי יגדל ויעשה חייל בלימוד בזכותו.

מספורי המגיד

"האם רק אני צריך להקריב למענו, ומה אם חלוקה בנטל?" השאלה נשאלת ואין עליה מענה.

השבוע חצה דודי את כל הגבולות, הוא הפליג במרחבי הדמיון כבר בדקות הראשונות של הסדר, יענקי ניסה להשיב את דודי אל התלם במאמצים על אנושיים אך לשווא.

גם הוא חושב שגעשתה לו עוולה עצומה בק שהצמידו לו בחור שלא אווז בכלום, אין לו טיפת שאיפה לגדלות וההתמדה ממנו והלאה.

אף לו יש שאיפות ללמוד עם חברותא שמבחינתו "תאום סיאמי" נתן נטע כהן המתמיד של השיעור, אף הוא בעל כשורים בינוניים [פחותים משלו] הם מתחרים ביניהם מי צריך יותר להתאמן על הבנת הסוגיא, וראו זה פלא, רב יצחק הצמיד לו חברותא את יוסי שרעבי, הבחור החריף של השיעור, הלה אינו פוסק מלצחוק על זחלנותו, לכאורה נעשתה כאן טעות כפולה, יש התאמה טובה יותר, ילך דודי אל יוסי ויענקי אל הדומה לו.

לא אחת ולא שתיים נמצאים הצדדים בדיון אצל רב יצחק "להפריד בין הדבקים" ולשך בין הדומים, אבל רב יצחק מתעלם מדבריהם, כשעירבו הבחורים את הוריהם וזימנום לפגישה עם רב יצחק, הבהיר רב יצחק את משנתו להורים.

דודי ויוסי בצוותא מתכונת הרס לשיבה, שני הבחורים כשחזונים במיוחד, אך אין להם כוח התמדה בכי הוא זה, זיווג בין שניהם זה פרס לבטלנות, אבוי אם יהיו בחורים חסרי מעש בשיבה, הבטלה אם כל חטאת, אסור בשום פנים לשך את השניים יחד, אבל יענקי דודי עם כל חוסר ההתאמה זיווג הגון, יש ליענקי את כוח הבלימה, הוא מווסת את דודי פעמים רבות ולפיכך דודי אינו סוטה מהקו, אמנם הוא מפליג לא אחת בחלומות פז, אבל יענקי מצליח להחזירו אותו אל התלם.

דודי מפרה את ראשו של יענקי וק יענקי מגיע להשיגים מעולים. אותו דבר נאמר כלפי השידוך בין יוסי לנתן נטע, אבל אם יהיה יענקי החברותא של נתן נטע הזחלן, שניהם ידגרו עוד יותר באותה שורה ולבסוף ינשרו החוצה, רוב בני השיעור הם מצוינים יותר מהם, הר"מ רב אליעזר שניידר בונה את הקצב על פי רוב השיעור.

רק כאשר שני הבחורים הבינוניים מתמודדים עם בחורים שחזקים מהם הם מתקדמים ועומדים בקצב אף שהדבר עולה להם במאמצים מרובים, אך הם לא קורסים, זו חצי שנה ששניהם מתמודדים ועומדים בהצלחה לא מועטת בקצב. וכלל השידוך בין יוסי לנתן.

השתכנעו ההורים כי רב יצחק יודע את מלאכתו ולא נתנו לבנים לעשות ככל העולה על רוחם.

כעת נמצאים הזוג דודי ויענקי בתוך "סוגית ריקי" בבבא בתרא, סוגיא לא פשוטה, דודי כשישירותיו משיג גם שם את ההבנה הפשוטה ויענקי צריך להתאמן בעליה, הוא מתנשם ומתנשף אבל לא מוותר, יש לו נטל כפול, מלבד הבנת הסוגיא, חילוף דודי מסך החלומות בהם הוא מצוי, לא יום ולא יומיים.

על מה יכול דודי כל ק הרבה לחלום? יש לו חלום שנובע מקנאה גדולה, הוא רוצה להיות עשיר כמו הודד שימי, אחיו הגדול של אבא, שימי צלחה דרכו, כבר שנים רבות הוא יודע לזהות עסקים על סף קריסה ולרכוש אותם במחירי אפסיים, כשבדיו שורת פתרונות לבעיות, הוא מזניק אותם למעלה ומוכר אותם במחירים מפולפלים, בעולם העסקים קוראים לתהליך זה "אקזיט".

בתוך תקופה קצרה התעשר שימי מאד, הוא רכש לעצמו וילה גדולה בסבין בעלת שלושה מפלסים, לכל מקום הוא מגיע לבוש בגדים יוקרתיים שמפגימים את עושרו, לרשותו שתי מכוניות מפוארות, מדגמי מרצדס וביואיק, קשה לו להסביר למה הוא צריך שניים, כאשר רק לו רישיון נהיגה, אבל המבין יבין.

מאיך הוא שומר על עצמו, הוא מקפיד על סדרי לימוד, הוא לא מוותר על חברותא למזן גדול וגומע עמו מסכתות, כמו כן מחלק צדקה לעניים בשפע, אין ספור מוסדות תורה נתמכים על ידו, ביתו מתנהל כבית יהודי לכל דבר, מה יכול להיות יותר טוב מזה "תורה וגדולה במקום אחד" אבא סיפר לו על שימי שהיה אחד הבחורים הטובים ביותר בשיבת פוניבז', עד היום אי אפשר להבין אותו בסוגיא שאינו מכיר.

לזה חתר דודי בכל לבו, גם הוא רוצה להיות עשיר מופלג יודע תורה ועושה עסקים פורחים באויר, הוא יקבע לעצמו חברותא מתאימה (הפעם לא יעשה את הטעות של רב יצחק) בשום אופן הוא לא מוכן להיות כחוגמת אביו רב אברהם שטובל בעוני רגליו, הוא מתגורר בבית קטנטן ברחוב ש"ס בשכונת מאה שערים, שני החזרים מכילים בקושי את שבעת ילדיו, הוא מקיים את דברי המשנה פת במלח וקנקן של פושים לשחרית וערבית, רק פעם באמצע השבוע יש ארוחה חמה [מלבד שבת וי"ט] ביתר הימים אוכלים בצהרים מעט ירקות וסרדינים ולקינח בסקוויט טבול בתה חם.

לדודי נמאס מחיי עניות מרחים, הוא רוצה ליהנות מהעולם, אמנם יסתפק בקצה זרתו, הוא לא רוצה חיי תענוגות שרחוקים מאידישקייט, אבל לא להסתפק בקב חרובים כרבי חנינא בן דוסא.

היום הצליח יענקי במאמצי על לעורר אותו מחלום מתוק, בו ראה את עצמו כמיליונר גדול בשכונת מונסי העשירה, הוא שב אל הגמ' ואל יענקי שמתאמן בהבנת דברי המהרש"א, דודי מואיל ברוב טובו לפצח את המילים הקשות שנאמרו בקצרה ולהבהיר בהם את דברי התוס' שנראים תמוהים מאד.

תוך כדי החל לסלסל בגרונו, הוא שר את דברי המהרש"א במנגינה קצבית, מארש פולמי ששמע באחת מחצרות החסידות, כשהוא מנסה להעלות את קולו ולרדת (המכונה קאפ שטימע) כמיטב החזנים.

מספורי המגיד

יענקי סונט בדחיד בטוב לב: לא ידעתי שאתה קרוב משפחה של תרנגול של משה קוסוביצקי המפורסם. גם הוא מסלסל בטוב טעם כיאה לתרנגול, אתה שואל מה הקשר?... נו ברור שיש לך קשר משפחה, דחיד סטוביצקי הוא בן דחיד של התרנגול של משה קוסוביצקי.

"העלבת אותי קשות, כולם בבית ידעים שיש לי קול מצוין, אני יכול לחקות קטעי חזנות בהצלחה, אז למה אתה מזלזל בי בצורה פוגענית ביותר, אולי תפגין לי אתה את כישוריך בזמרה?"

"אני לא בעל קול נעים כשך, יש לי קול גליל שלפעמים מצטרד, אבל יש לי שמיעה מוסיקלית חדה, מאז ומתמיד אני יודע לזהות זיופי טונים, אתה אמנם בעל קול מצוין, אבל מזייף מאד בהשמעת הטונים, לכן לא תוכל להיות חזן גדול."

דחיד מוחה נמרצות בחברו שלפתע מתנשא עליו.

"שלוש תשובות לי אליך: א) להיות חזן זה לא חלום נעור, מעולם לא דמיינתי באחד החלומות שאהיה חזן לא ביום ולא בלילה, אין לנו במשפחה אחד ששיך לקלאסה זו, גם כשאני מקטיב לקטעי חזנות זה לא בא מתוך שאיפה להיות חזן מפורסם, זו חובבנות ותו לא. ב) אני לא מזייף, אני שר נכון את כל הקטעים, תיקח את הקלטות של איזה חזן שאתה רוצה ותבחן אותי ותראה אם אני מזייף, אני שר במדויק את השירים. ג) החלומות שלי הם בשטח אחר לחלוטין, את זה אני שומר לעצמי, יש לי את הפינה הפרטית ואיני חושף אותה לאיש. למה אם כן אתה פוגע בי באכזריות רבה?"

"חלילה וחס לא באתי לפגוע בכישוריך, רק אמרתי לך שחזן לא תוכל להיות אם תרצה, כי כדי להיות חזן צריכים לא רק לדעת את המנגינה, אלא גם להתאים את המילים לקטע שמתחזן, שנית עליו לשמור על אחידות צלילים, לא לעלות ולרדת בפתאומיות לאחור מיכן (קאפ שטימע) איפה שזה לא מתבקש, זו תורה שלימה ובזה אין לך הבנה מינימלית, לכן רציתי לרמוח לך שאולי תוכל להיות התרנגול של משה קוסוביצקי אף הוא הסתובב בסביבת החזן שנים רבות, אבל לא למד ממנו כלום, עצתי שטוחה לפניך, אם בכל זאת תרצה להיות חזן, עליך ללמוד אצל חזן גדול, הוא יתן לך הדרכה מלאה בנושא."

"ומאיפה ליענקי היקר שלי הבנה עמוקה כל כך בנושא, אם לעולם לא תוכל להיות חזן" עקץ דחיד את חברו על קולו החלוש.

"אני בא מבית של חזנים דורי דורות, אבי וסבי ואב סבי היו חזנים מעולים, אם כי לא כלל עולמיים, לפיך לא התפרסמו בעולם הרחב, אבל את הידע שאבתי משם, לבד זאת חוננתי מלמעלה בחוש מוסיקלי מפותח, אך לא בקול, דומה אני לנגן כלי זמר שיודע לנגן אך אין לו את הכלים, הוא נגן מעולה אבל לנגן לא יוכל, אתה לעומת זה כלי נגינה ולא נגן, זה השוני בין שנינו."

"למה החלטת היום להתלבש עלי, מה עוול עשיתי לך?" התקצף דחיד פגוע כולו.

"חלילה לא ביקשתי לפגוע בך, אלא באתי לומר לך שעדיף לך להתמקצע בלימוד, יש לך בזה את כל הכלים, ראש גאוני, זיכרון חזק מאד, כושר הסברה מעולה. קיצור יש לך עתיד של ראש ישיבה גדול! למה לך להסתפק בזוטות?"

"אני לא מבין מה אתה בא לרמוח לי, וכי אמרתי לך שאני שואף להיות חזן? ההיפך מזה, אין לי שום משיכה לך, זה לא חלום חיי, לפיך לא הבנתי על מה ולמה התחלת לתת לי הרצאה שלמה שלא אתאים להיות חזן?"

"אמת, שמעתי כבר בהתחלה את הבהרתך, אבל תשובתי הייתה רק על החלק השני, למה לך לחלום כל הזמן על מה שתהיה בעתיד ולאבד את כל העתיד, יש לך עתיד כל כך מושך וסביר, אם הייתי בר מזל כמוך הייתי יושב ולומד כל היום והלילה שיצא ממני משהו, אך האמת שזו תורה שלא לשמו, תורה לשמה מה היא? ללמוד בשל ציווי הבורא ולא בשל סיבה אחרת, הבה ננסה ללמוד ולהבין את סוגיית ריקי בעיון ולא חלילה נרקוק על הסוגיא"

"ישר כוח על דברי המוסר, לא די לי בשיחות המוסר של מורנו המשגיח הצדיק, עד שאף אתה בא להוסיף עליהם!! תנסה להיכנס לנגליים שלי, כשאני לומד בחברותא ותופס את הגמרא כבר במבט הראשון וצריך להמתין לך כל הזמן כדי שנוכל להמשיך, מה היית עושה במקומי? לא היית שורד יום אחד!"

"אני במקומך הייתי יושב ולומד את הגמרא שוב ושוב, לא בשביל החברותא החלט, אלא לעצמי, אינה דומה הגמרא לימוד ראשוני ללימוד חמישי ושישי, עצתי היא, תשב על המפרשים ביתרת הזמן ותפסיק לרחם עלי, אני מנסה ללמוד בכל כוחותיי, עם הכישורים החלשים שלי, אך בשל השאיפות יש לי סיכוי להיות תלמיד חכם על ידי העמל הגדול, גם המהר"ם שיק זצ"ל העיד על עצמו כי היה לו ראש חלש ביותר, עד שבכל הונגריה לא היה ראש חלש כשלו, לבסוף יצא גאון עולם, מסופר עליו שזכה לסיים את הש"ס בעיון מ"ב פעמים, דבר שאפילו גדולי הכישרונים לא עשו זאת."

דחיד מרגיש נחות לעומת חברו יענקי בעל הרמה המוסרית הגבוהה יותר, הוא תובע מעצמו יותר ממה שמסוגל, הוא לא מתייאש, למרות החולשה והפער העצום שיש בינו לחברותא שלו, הוא בא ממשפחה של חזנים ולמרות הכל יש לו אהבת התורה.

ואילו הוא בן של יהודי בעל צורה, שיושב עד כיום חצי יום בכלל ולומד בהתמדה נפלאה את כל הסדר עם חברותא, כשאש ניתנת לצדדים, הוא לא מסתפק בכך, אלא גם כשחוזר לבית, הוא יושב על תלמודו כמה שעות. יש לו סדר בהלכה וסדר חזרה על מסכתות הש"ס לפי הסדר, הוא כבר סיים לכל הפחות שני פעמים ש"ס, כך שומר הוא על חיוניותו הרוחנית שלא תיפגם מעבודתו כמוכר בחנות חצי יום.

לדחיד יש חלום אחד גדול, להיות עשיר בן תורה, הוא חושב ש"תורה וגדולה במקום אחד" זו השלמות הטובה ביותר שיש, בכסף הרב שיצבור יעשה הרבה מעשים טובים שעניים לא יכולים לעשות, הוא יתרום לשיבות וכוללים, הוא יחזיק מוסדות קהילתיות, כלל ישראל יהנה ממנו כעשיר יותר מאשר איזה רב.

פרשת בא

משכניהם, שהרי היה זה שכר עבודה (כפי שמבואר במסכת סנהדרין [צא].) במעשה שתבעו המצרים את ישראל לפני אלכסנדר מוקדון על כלי הכסף והזהב שהשאלום, והשיבם גביהא בן פסיסא שעדיין לא שילמו לישראל שכר עבודתם בשעבוד מצרים), ואף שהיו עוד טעמים והיתרים, מכל מקום חסידים אלו, כיוון שאמרו למצרים שיחזירו את אשר שאלו, גמרו בדעתם שאכן כך יעשו וישלחו להם לאחר מכן את כליהם.

אולם כאשר רדפו המצרים אחרי ישראל, אז בודאי הותר לישראל להורגם מדין "רודף", וממילא הותר להם גם ממונם (וכדברי הגמרא בבבא קמא ק"ט. "לא יהיה ממונו חמור מגופו" ואם הותר גופו - ממונו לא כל שכן) ומעתה לא היתה בדבר אפילו מידת חסידות להחזירם.

אולם כאשר יצאו בני ישראל ממצרים, לא יכלו להעלות על דעתם שעתידם מצרים לרדוף אחריהם, שהרי הפסוקים מעידים "וישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נוסע אחריהם וגו' ויראו מאוד ויצעקו וגו' " ולכן כאשר שאלו ממצרים את כלי הכסף והזהב והשמלות, היה בדעתם לשולחם להם בחזרה לאחר שיחוגו לה', ושאלו רק מפני שכך ציווה ה', ולכן היו הכלים עליהם לטורח ולמשו. רק הקב"ה ידע כי המצרים יטבעו בים וכליהם יישארו לנצח ביד ישראל.

(כמוצא שלל רב)

"ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים מבית עבדים ויהי פי הקשה פרעה לשלחנו ויהרג ה' כל בכור בארץ מצרים וגו' " (ג, יג, טו).

אם נתבונן, נמצא שסדר הפסוקים זועק להסבר: מדוע לאחר שכבר סיפר על היציאה ממצרים ("בחזק יד הוציאנו וגו'") הוא חוזר ומספר את מה שהיה קודם לכן ("ויהי כי הקשה פרעה לשלחנו ויהרג וגו'")?

וקושיא נוספת, על השינוי בלשון הכתוב - שבתחילה הוא אומר "הוציאנו ה'", ואילו בהמשך נוקט הכתוב לשון "ויהי בשלח פרעה את העם", ולכאורה היה עליו לומר "ויהי בהוציא ה' את העם"?

יישוב חריף אמר על כך הגאון רבי אלכסנדר סענדר שור, בעל "בכור שור"

(על הש"ס):

הגמרא (בבא קמא ק"ג): מביאה: "אמר רבא: עבד עברי גופו קנוי, והתבאר שכלל זה נסוב אפילו כאשר עבד עברי נמכר לגוי, גם אז גופו קנוי, ואפילו לא נתן הגוי כסף תמורתו אלא רק החזיק בו - מכל מקום גופו של העבד העברי קנוי לאותו גוי (כפי שמבואר בגמרא גיטין לח.).

על פי זה הקשו המפרשים: במה נפקע קנין הגוף שהיה למצריים בישראל? ותירצו, שהם בעצמם אמרו "קוצו צאו וגו' ", ובכך שיחררו אותם. ואף שאמירה זו היתה על ידי כפייה, שהרי ספגו עשר מכות כדי שייאותו לשחררם - מכל מקום הרי קיימא-לן "כופים אותו עד שיאמר רוצה אני", וגם כאשר אומר "רוצה אני" עקב הכפייה, בכל זאת היא נחשב כרצונו.

עוד תירצו המפרשים, שהמצרים נעשו בתחילה עבדים ליוסף, עוד בטרם קנו את ישראל לעבדים על ידי ההחזיקו בהם, כאשר אמרו ליוסף (בראשית מז, ט): "קנה אותנו ואת אדמתנו", ואף שאמרו לאחר מכן "עבדים לפרעה", היה זה משום כבודו של פרעה, אבל באמת נעשו עבדים ליוסף, ולאחר מכן כאשר קנו את ישראל, על כך כבר נאמר (סנהדרין צא): "עבד שקנה נכסים - עבד למי ונכסים למי?", ומה שקנה עבד - קנה רבו.

מעתה, מטעים הגאון בעל "בכור שור", יתבארו הפסוקים ההפליא: מתחילה נאמר "כי בחזק יד הוציאנו" - ולא ברצונם של המצרים, ואם כן קשה: במה נפקע קנין הגוף? והפסוק מתרץ: "מבית עבדים", כלומר שהמצרים היו עבדים לנו על ידי יוסף, כפי שהתבאר לעיל ולכן לא היה להם בנו קנין הגוף. אבל, הוסיף הכתוב ואמר: "ויהי כי הקשה פרעה לשלחנו", דהיינו: הרי פרעה עצמו לא נמכר כעבד ליוסף, ולא היה מן הדין להפקיע ממנו קדושת הגוף שהיה לו בנו, ולכן "ויהרג ה' כל בכור", ועל ידי מכת בכורות כפה הקב"ה על פרעה לומר "קומו צאו מתוך עמי", ובכך שיחרר את ישראל.

זו גם הסיבה שהכתוב ממשיך ואומר מיד: "ויהי בשלח פרעה את העם", כי הקב"ה כפה עליו לשלחם בעצמו, ובכך הרי שיחררם מקנין הגוף שהיה לו בהם.

(כמוצא שלל רב)

"דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה בלי כסף וכלי זהב" (יא, ב-ג).

מפרש רש"י: 'דבר נא - אין נא אלא לשון בקשה, בבקשה מכם הזהירים על כך, שלא יאמר אותו צדיק אברהם 'ועבדום ועינו אותם' קיים בהם, 'ואחרי כן יצאו ברכוש גדול' לא קיים בהם'.

נראה מדברי רש"י, שהסיבה שהורה הקב"ה לבני ישראל עימם את כספם וזהבם של המצרים, היתה רק כדי למונע מצב שבו אברהם יטען שהבטחת 'ואחרי כן יצאו ברכוש גדול' לא קויימה. וידועה הקושיה, וכי לולי טענתו של אברהם הקב"ה לא צריך לקיים את הבטחתו?

עוד היה מקום להקשות, מדוע לא נפטרו המצרים מתשלום הממון מדין 'קים ליה בדרבה מיניה' (=תן לגידון את העונש החמור), שהרי על כך שעינו אותם התחייבו מיתה, ואם כן היה עליהם להיפטר מן התשלום.

אלא - **מבאר הפרחי רש"י בשם ה'מנחה חדשה'** - כיון ש'קים ליה בדרבה מיניה' נאמר רק במקרה שחיוב המיתה והממון הם לאותו אדם, כגון שגזל את כספו והרגו. אך כאשר אדם הרג את פלוני וגנב כסף מאלמוני לא נאמר כלל זה. לכן כאן חוייבו המצרים לשלם למרות חיוב המיתה, כיון שחיוב המיתה היה כלפי בני ישראל שעונו על ידי המצרים, ואילו חיוב הממון היה כלפי אברהם אבינו 'שלא יאמר אותו צדיק וכו' '.

מובן, איפוא, מדוע פירש רש"י שהסיבה שהורה הקב"ה לבני ישראל לקחת מהמצרים את ממונם, היתה רק כדי 'שלא יאמר אותו צדיק'.

(ומתוק האור)

"ולכל בני ישראל לא יחרץ קלב לשונו" (יא, ז).

האדמו"ר בעל ה'אבני נזר' מסוכוטשוב, נסע פעם ברכבת. עמו בקרון נסעה גם קבוצת "משכילים". תוך כדי נסיעה, הם הסבו לסעודה ואכלו בשר טריפה. כמובן, באותה הזדמנות הם גם לגלגו לאברך שישב לצידם, הנזרה בקלה כבחמורה ונמנע ממאכלים אסורים, עד שהרהיבו עוז להזמינו לסעוד עימם ולטעום מגיעוליהם.

כאן כבר לא יכול היה ה'אבני נזר' לשתוק, והוא השיב להם כגמולם: "היודעים אתם", פתח ואמר: "כשבני ישראל יצאו ממצרים, הכלבים לא חרצו את לשונם, ושתקו. ומה שכר קיבלו על כך? את בשר הטריפות. וכשהתחילו ה'משכילים' לאכול אף הם את בשר הטריפות, תבעו אותם הכלבים לדין-תורה בשמים. הלא הטריפות שייכות לנו' - טענו הכלבים. בבית-דין של מעלה קראו ל'משכילים', ושטחו בפניהם את טענות הכלבים. 'ומה תשיבו על כך?' - שאלום. הם השיבו: 'מי אמר שכלב צריך להיות דוקא על ארבע? וכי כלב על שתיים אינו כלב?...'!

"אולם", הוסיף ה'אבני נזר' והיתל ב'משכילים' ההמומים: "הדין למעשה עדיין לא הוכרע, כי כל זמן שה'משכילים' אכלו את הנבלות והטרפות, ושתקו, לא הוכח כי ההולכים על שתיים הללו אינם כלבים. אבל עתה, שהם אוכלים טריפות ונובחים, אלא שנביחותיהם שונות משל כלבים ודומות יותר לדיבור של בני אדם, אות היא כי שונים הם הכלבים על שתיים מכלבים על ארבע, והדין יוכרע לטובת הכלבים..."

"וה' נתן את חן העם בעיני מצרים וישאלום" (יב, לו).

מובא בגמרא בברכות (דף טו): "אמר ר' אמי: מלמד שהשאלום בעל כרחם וכו', איכא דאמרי בעל כרחם דישאל - משום משאוי".

פלא עצום! וכי מי הוא שיהיו בעיניו כלי כסף וזהב שקיבל בחינם למשווי וטורח?

בחידושו לאגדות מסכת ברכות, מיישב קושיא זאת הגאון רבי אריה לייב ליפקין זצ"ל, אב"ד קרטינגן (בן דודו של הגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל, מייסד תנועת המוסר. חידושו נדפסו לאחר פטירתו בקובץ "תורה מציון"):

יש לומר שהיו בישראל חסידים שלא היו משנים דיבורם והבטחתם אפילו בדבר שמוותר לשנות בו, בדומה למה שאמרה הגמרא (מכות כד.) על רב ספרא שקיים בעצמו את הפסוק "ודובר אמת בלבבו". אותם חסידים שבישראל, אף שבודאי היה מותר להם שלא להחזיר את מה ששאלו

סיפור נפלא הובא בספר 'מאה ושניים סיפורים' - מאת ר' צבי נקר:

בית מסחר לעורות - הכריזו האותיות החרוטות על הפח המתנוסס מעל זלתות החנות שבעיירה ההונגרית. בפנים, ליד שולחן החנווני ישב בעל החנות אברך חסיד יר"ש בשם ר' חיים יעקב דייטש ז"ל, וניהל את החנות ביד רמה. מידי כמה רגעים סבה הדלת על צירה, קונים יהודים ולהבדיל נכריים נכנסו פנימה ובדקו בטיב הסחורות, המוצעות למכירה.

באותו היום, נכנס גוי הונגרי, בגיל העמידה, הוא בדק בעין בוחנת את העורות ומישש בכמה מהן, אך ניכר היה שלא מצא את מבוקשו. "כמה אפשר לעזור לך?" פנה אליו המוכר.

"יש לכם העור המיוחד לשולי הנעליים?" שאל הגוי בנימוס.

פניו של המוכר נשתנו ככרום, לשונו כמו נבלעה, והחל מגמגם, אהממ... השאלה נותרה תלויה באוויר זמן רב.

בימים כתיקונם היה משיב כמובן בחיוב על השאלה הזו, כלום ראיתם פעם סוחר שאינו חפץ למכור את הסחורה שבידיו?! אבל כעת, במצב הנוכחי, התשובה על השאלה הזו עלולה להיות עברו עניין של חיים או מוות, ה'".

במידת אונגארן (הונגריה), לפני שמונה שנה, שנת ת"ש, בה התרחש סיפור דנו, הוגבלו צעדיהם של הסוחרים, במיוחד סוחרים יהודים. מלחמת העולם טרם פרצה אמנם לתוככי המדינה, אך היא כבר הורגשה בכל תחומי החיים. הממשלה ההונגרית הכבידה את עולה ואסרה על הבאת סחורות שונות, ביניהם עור מסוג מסוים המשמש לייצור סוליות נעליים.

בדרכים שונות הצליח ר' חיים יעקב סוחר העורות, להביא ממדינה אחרת כמות קטנה של העור המדובר, אך המסחר בו נעשה בסודי סודות, מתחת לשולחן ובחדרי חדרים. זו הסיבה שהוא התכוון להשיב בשלילה לבקשתו של הקונה הגוי, אלא שאז החלו נשמעות מפיו זמירות שהשפיעו על נימי ליבו הרחום ומצפונו של ר' חיים יעקב המוכר.

"יש לי אב זקן וסובל מכאבים, הוא זקוק מאוד לנעליים אורטופדיות חדשות, שבועות ארוכים אני מחפש עבורו את העור המיוחד הזה. אל תדאג, אני לא אגלה לאיש שרכשתי אותו בחנות הזו..." התחנן הקונה מול פניו.

ור' חיים יעקב, שלב יהודי רחום פועם בקרבו, התקשה לדחות את הלקוח. הבעת פניו והסיפור שבפיו נשמעו כאמייתים, והוא החליט למכור לו את הסחורה. "בוא אחרי", הורה לו ר' יעקב חיים בלחשיה. הקונה והמוכר נבלעו מאחורי הפרגוד, יריעת העור המבוקשת נארזה היטב, ועברו לידיו של הקונה הגוי, כמובן תמורת תשלום נאה. גם כשהלוקח ביקש פתק קבלה על הקנייה לא סירב לו ר' חיים יעקב, תלש מהפנקס דף עליו התנוסס השם וציוורו של החנות, רשם עליו את שם העור והמחיר ששולם עבורו.

הלקוח 'התמים' יצא מהחנות, ומיד שם פעמיו לעבר השוטרים המקומיים, שלף מתרמילו את רצועת העור והקבלה, שני עדים מובהקים שדי בהם כדי להפלייל את ר' חיים יעקב באופן חמור, ומסר אותם לידי השוטרים. ר' חיים יעקב נפל בפח ויקשים, עיסקה זו עלתה לו ביוקר רב...

לא עברה שעה קלה, ופולגת שוטרים הונגריים פשטה על חנותו של ר' חיים יעקב, לאחר שהפכו את החנות וזרעו בה הרס ומחומה, מצאו בתוכה יריעה של העור האסור למכירה. החנות ננעלה מיד, ובעליה קיבל צו התייצבות למשפט, שייערך בעוד כיומיים בבית המשפט שבעיר בערגסאז.

מצבו של ר' חיים יעקב היה בכי רע. החוק בהונגריה, במיוחד המצב השורר כעת ברחבי המדינה (כידוע שגם ההונגרים לא היו אוהבי ישראל במיוחד, ולימים אף היו שותפים במישורין או תוקיפין במסע רציחת הרבבות שערכו הגרמנים בזרע עם קודש, וחובשי הונגריה), במצב כזה, לא היסס החוק להטיל עונש מוות על מי שחטא בבריחה וסחר בשוק השחור.

"מול שתי ראיות חזקות כאלו, אין הרבה מה לעשות"- הבהירו לו עורכי הדין עמם התייעץ, שאלו

יעקב חטף מבט קל על חבילתו שבידיו, ולגודל החרדה... קפא דמו בעורקיו... כאשר ראה והבחין בטיביות עינו, שבתוך השק מנוחתו: יריעת העור שהוא מכר שלא כדת לאותו איש בליעל, שהפיל אותו בפת, ומן הצד אף מתנוסס פתק הקבלה של המכירה.

צמרמורת אחזה בכל גופו, בבת אחת החל להבין את כל מה שאירע לו ביממה האחרונה, את סירובו המפליא של הרבי שלא להיכנס אליו, כדי לעכבו עד צאתה של הרכבת האחרונה, ומן השמים נשלח להתיישב ליד השליח המעביר את הראיות להאשימו בעונש הכבד. בכוחות לא לו, השתדל להסתיר משכנו הגוי את חרדתו, והמשיך לנהל עמו שיחה בידידות, ולנצל את הידידות כדי לרכוש את אמונו ולשלוף ממנו בדרכים שונות את החומר היקר הזה.

לאחר שעת נסיעה מראצפערט, הגיעה הרכבת לקליינווארדיין, שם ירדו שניהם בין הנוסעים הרבים, המחכים לרכבת הבאה שתוביל אותם לבערגסאז.

תוך כדי שיחתו עם הגוי, משך אותו לתוך בית המרזח הסמוך, לטוב קצת מטורח הדרך ולהחיות עצמותיהם היבשות בכמה כוסות משקה חריף המחמם ומחיה העצמות בקור הנורא.

בית המזיגה התנהל על ידי ידידו של ר' חיים יעקב, יהודי יקר בשם ר' יעקב שווארץ, וכאן מצא ר' חיים יעקב מקום מתאים לסיים העניין בכי טוב. מיד לקח את ר' יעקב בעל הפונדק לחדר צדדי, וסיפר לו בקצרה על השתלשלות העניינים עד כה, וגילה לו שהגוי הזה זהה לא אחר מזה שנשלח להעביר את חומר הראיות נגדו, ור' יעקב התפעל מעניו הפקוחות של הרבי.

ר' יעקב שווארץ, היה יהודי פיקח, וידע מיד את אשר עליו לעשות. הוא כיבד את הגוי בכוס משקה חריף מיוחד במינו. "תביא לנו בקבוק שלם", ביקש ר' חיים יעקב בנדיבות ליבו... והמשיך לכבד את ידידו החדש בכוס נוסף, עד שחטפתו שינה עמוקה, והוא נרדם על השולחן, כשנחירות אפיו נשמעו בכל הבית...

לרגע הזה חיכה ר' חיים יעקב. מיד ניגש בעל הפונדק אליו, המתחיל במצוה אומרים לו גמור, לקח את החבילה שפנה מידיו ונגזה הטיב בתוך עמקי האדמה.

בשעת בוקר הגיע ר' חיים יעקב לבית המשפט בבערגסאז, כחצי שעה לפני שהחל המשפט. בשעה היעודה נכנס השופט, והמשפט החל.

התובע מטעם המדינה הטיח בפניו את ההאשמות הכבדות, כשאינו חוסך כמילות נגאי לתאר את חומרת מעשיו. בפרט כשמדובר ביהודי. "אני דורש להטיל על הנאשם עונש מוות", קרא, "מסחר בלתי חוקי כמוהו כמרד בשלטון החוק, ויש למצות עמו הדין במלוא חומרתי".

"אני כופר בכל ההאשמות שהוטלו עלי", השיב הנאשם בעוז, "לא היה ולא נברא, אני מעולם לא מכרתי לאיש עור האסור על פי חוק".

"בלום פיך, יהודי", הכריז השופט בזעם, "עוד כרבע שעה יגיעו לכאן שתי ראיות המוכיחות כמאה עדים על מעשיך, יש תחת ידינו גם הסחורה האסורה שמכרת וגם הקבלה שנמסר לידי הקונה, לא נעלם דבר".

"לא ייתכן", הכריז הנאשם, "מעולם לא הייתה קבלה כזו, הכל בלבול גמור, אין שום כתב יד כזה היוצא מתחת ידי, ואם יש- מוזיק הוא מעיקרו".

הדין בבית המשפט נמשך. התובע המשיך לשפוך אש וגופרית על ראשו של הנאשם, והוא מצידו עמד בשלוות הנפש והכחיש את הסיפור כולו. מידי פעם הביט השופט בשעון וראה שכבר עברה יותר משעה תמימה ובניתיים אין שום ראיות נגדו. "השליח כבר בדרך, בעוד כמה דקות יגיעו הראיות", ניסה התובע המיוזע למשוך את הזמן.

מרגע לרגע הלכה ונתקצרה רוחו של השופט. "אם עד השעה אחת עשרה לא יגיעו הראיות, אני מזכה את הנאשם מכל אשמה", קרא באופן ברור באולם המשפטים, מול התובע הזועם שלא ידע את נפשו.

הראיות, כמובן, לא הגיעו, וב 11.00, הכריז השופט מיד שהוא נקי מכל אשמה, ויצא זכאי בדינו.

(ספר עשרת חיים ח"ב בהקדמה, מפי מבעל המעשה הרה"ח ר' חיים יעקב דייטש ז"ל).

הפילו עוד יותר את רוחו. המשפט המהיר שנקבע לו, לא נתן לו להתכונן יתר על המידה. בדמעות רותחות נפרד ר' חיים יעקב מבני ביתו ומשפחתו האהובה, בידיעה כי ייתכן וזו הפעם האחרונה שהם רואים זה את זה.

הוא עלה על רכבת מסילת הברזל, כשפניו מועדות לעיר ראצפערט, בה התגורר בנו של הרה"ק הדברי חיים מצאנז זיע"א, הלא הוא הצדיק רבי שלום אליעזר מראצפערט זיע"א, שנודע ברחבי הונגריה כבעל מופת ואיש קדוש. ר' חיים יעקב נמנה על חשובי חסידיו של אותו צדיק ולעיתים קרובות היה נוסע להסתופף בצילו.

בהגיעו לראצפערט, ביקש להיכנס בדחיפות לקודש פנימה, אך כאן הופתע לשמוע מפי הגבאי והמשמש בקודש ה"ה הרה"ח ר' צבי אלימלך דים ז"ל, כי "הרבי ציוה עלי שלא אנכנס עתה לחדרו שום אדם, יהיה מי שיהיה, בשום פנים ואופן", ומנע ממנו בגופו בניעימות כדרכו, להיכנס.

"הערש מיילעך", פנה אליו ר' חיים יעקב בתחנונים, "הזו אינו מקרה רגיל, לא באתי הנה לבקש ברכה רגילה, כפי שהורגלתי תמיד, באתי עכשיו לכאן בעניין הגובל בפיקוח נפש ממש. הרבי בוודאי לא התכוון למקרה כזה". במילים ספורות סיפר לו ר' חיים יעקב על האסון שניתך עליו בעקבות המשפט האמור להתקיים מחר. מול טענה כזו התקשה המשמש בקודש לעמוד נגדו.

נכנס לו המשמש לחדרו של הרבי, וסיפר לו כי חסיד ר' חיים יעקב מבקש להיכנס בעניין של פיקוח נפש. "וכי לא אמרתי לך שאין להכניס עתה שום אדם לכאן?! תמה הצדיק.

כל הדיבורים הללו שמע ר' חיים יעקב מבעד לחרכי הדלת, ולפלא גדול היה בעיניו שהרבי אינו מוכן לקבל אותו בשעה כה קשה וקריטית עבורו. "בבקשה, הערש מיילאך", פנה אליו, "תן לי את המפתחות, ואני מוכן לחרף את נפשי ולהיכנס בכל מחיר, אין לי מה להפסיד".

אבל הגאי המסור היה נאמן על משמרתו, והבין כי יש דברים בגו, אם הרבי אמר שאין להיכנס לא ייתן בשום אופן לעבור על דברי הרבי.

בלית ברירה נשאר להמתין שם בחדר ההמתנה, כשכל גופו רועד ומפחד, כי פנה יום, ועוד שעה קלה הרכבת יוצאת לקליינווארדיין, ומשם לבערגסאז, מקום בית המשפט, וידע גם ידע היטב מהו פירושן של הדברים 'שלא להשתתף במשפט', דבר זה עלול להיחשב כחטא נוסף על הפשע, ואז דמו בראשו ודינו נחרץ מיד למוות רח"ל בלי שום דין ודברים, ומאיך עוברים חלקי שעות הנראים כנצחיים, ודלתו של הרבי עדיין סגורה ומסוגרת.

כך, כשהוא מסתובב אנה ואנה בצעדה, עברו עליו כמה שעות מלאות פחד ורעדה, ודומה כמי שמונח עליו חרב חדה.

והנה, דלתו של הרבי נפתחה על צידה. הגבאי אין רץ מהר לקרוא לו: "מהרו והיכנס, הרבי קורא לך".

בעוד נשמתו באפו, החל לגולל בפני הרבי על חרון אפו, הסיפור הקשה שנחת עליו אפוא, שלא ברצונו. עוד טרם כילה החסיד לדבר, והרבי הושיט לו ידו לשלום, באמרו: "אמן קצר, לך לחיים ולשלום, ותצליח בעז"ה, אבל מהר לרכבת האחרונה פן תתאחר".

ר' חיים יעקב עודנו עמום מטושטש ומבולבל, אבל הרבי מאין בו: "נו, מהר לדרךך, ראה שלא להתעכב".

כולו נבוך ומבוהל, רץ אל עבר הרכבת, ונכנס דחף ברגע האחרון לפני סגירת הדלתות, אחרי שכבר השמיעה את צפירתה האחרונה בטרם יוצאת לדרך. הרכבת הייתה עמוסה בנוסעים, אף מקום פנוי לא נראה לו. אחרי חיפוש רב מצא מקום פנוי באחד הקרונות.

לאחר כמה רגעים משורגע מריצתו, ונשימותיו הקצרות הסתדרו, הבחין כי הגוי היושב לצידו מוכר לו מהיכן שהוא. כעבור חילופי דברים קצרים נודע לו כי הוא בן עירו.

"לאיזו מטרה אתה נוסע לבערגסאז?" מצא את עצמו ר' חיים יעקב שואל את הגוי היושב לצידו, לפי תומו.

"נשלחתי להעביר חבילה מאת שוטרי העיר לבית המשפט שבערגסאז" השיב הגוי בנימוס. ר' חיים

בביתנו בית לוי

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

מצוה שעלתה 3 מיליון דולר

בזכות הקשר הזה, כשעם ישראל הניחו תפילין בכל יום והתחברו לקב"ה, אותו הקשר הביא לכך שאחרי תקופה שעם ישראל יצאו ממצרים, כשהם מקפידים על המצווה הזו, הם הפכו לראויים לקבלת התורה הקדושה. מכך נבין את המעלה הגדולה והנשגבה של התפילין. עינינו רואות, שגם אנשים רחוקים שלא יודעים הרבה בתורה הקדושה, ויתכן שאפילו לא יודעים קרוא וכתוב, על מצווה אחת הם לא מוותרים - על מצוות תפילין. גם יהודים רחוקים, ואפילו אותם מסכנים שלא שומרים שבת - מניחים תפילין.

בספר 'עלת חן', מובא סיפור מדהים בשם הרב אריאל אלבו, ראש ישיבת "אחינו", על אדם בשם דוד רוזנבלום, שגדל בפולין והתחתן, ולא עלינו

תקופה קצרה לאחר החתונה, הנאצים לקחו את כל משפחתו לאושוויץ, ולדאבון לב הרגו את כולם, את אביו ואמו וכל אחיו ואחיותיו, וגם את אשתו הצעירה. בסופו של דבר, לאחר שנות סבל ויסורים הוא שרד את השואה, כשהדבר שהחזיק אותו במשך כל אותם שנים, הם התפילין שלו, אותם הקפיד להניח בסתר מדי יום מבלי לפספס אפילו יום אחד. לאחר השואה הוא הפליג לארצות הברית, שם נשא לאשה שניה את שרה, גם היא ניצולת שואה, ועם השנים הם זכו לעשרה ילדים. למחיתו הוא עבד בתור מתקן ומחדש מזרנים, עד שלימים הצליח בעסקיו בעצת אשתו והפך לעשיר גדול, וזכה להקים את מפעל המזרנים המצליח 'פרדייז', עם שלושים ושישה סניפים ברחבי ארצות הברית.

והנה יום אחד, כשהם כבר בני שמונים ויותר, הוא התקשר לשרה אשתו במהלך היום, ואמר לה שהוא מרגיש לא טוב ושכואבת לו הבטן. שרה ניסתה להרגיעו ואמרה שאולי אכל משהו לא טוב. אבל לאחר שעה הוא התקשר שוב ואמר, "זה לא אוכל, אני מרגיש שזה

משהו רציני, בואי בבקשה וקחי אותי לבית החולים". שרה התקשרה לנהג וביקשה שיקח אותם במהירות לבית החולים, שם ערכו לו בדיקות מקיפות ולא מצאו דבר. לבינתיים הכאבים התגברו והוא התפתל מכאבים. שרה קראה לבניו שהגיעו כולם במכוניות פאר, ויחדיו ביקשו לשוחח עם מנהל בית החולים. המנהל הגיע ועזר להכניסו מיד לבדיקת סי-טי. לאחר כמה דקות חזר המנהל לאשתו ולבנו הבכור, ואמר להם בצער, "יש לו חיידק טורף שהשתלט על המעיין, והתחיל לכרסם את כל האיזון, וזה עניין של כמה ימים עד שהוא יפרד מן העולם".

עולם חשך בעדם! "מה עושים?" שאלה שרה, "האם יש

סוף פרשת השבוע נצטוו בני ישראל במצוה מהחשובות ביותר שיש ליהודי בחיי חיותו בעולם הזה. "וְהָיָה לָךְ לְאוֹת עַל יָדְךָ וּלְזִכְרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ" (שמות יג, ט) - מצוות תפילין, הדבר הראשון שיהודי עושה כשהוא קם בבוקר, מניח תפילין של יד ושל ראש, ומתי נצטוו ישראל במצווה זו? מיד בצאתם ממצרים, עוד לפני שקיבלו את התורה בהר סיני. לכאורה זה פלא, מדוע ציווה הקב"ה מצוה זו עוד לפני מתן תורה, וכי לא היה אפשר לחכות עד קבלת התורה, שם קיבלו את כל התרי"ג מצוות, ובתוכם לצוות גם על מצוות תפילין. מה המיוחד במצוות תפילין?

אומרים המפרשים, כשעם ישראל יצאו ממצרים, המטרה היתה אחת, שיהיו מוכנים וראויים לקבל את התורה, שהרי אם לא בשביל קבלת התורה, לשם מה יצאו ממצרים? כך אומרת התורה, "בְּהוֹצִיאֲךָ אֶת הָעָם מִמִּצְרַיִם, תַּעֲבֹדֵן אֶת הָאֱלֹקִים עַל הָהָר הַזֶּה" (שמות ג, יב). אבל לאחר מאות שנות גלות ועבדות במצרים, נשאלת השאלה, כיצד יהיו עם ישראל ראויים לקבל את התורה, ובכח איזו זכות יאמרו לקב"ה שהם מוכנים לקבל את התורה הנצחית, שהיתה קיימת תתקע"ד דורות לפני בריאת העולם, ומה צריך כדי להכין את עם ישראל לכך?

אין זה אלא בדרך אחת, להיות קשורים לקב"ה בקשר הדוק, קשר של קיימא, זה התנאי כדי שיוכלו לעמוד לפני הקב"ה במעמד הר סיני ולקבל את התורה. כדי להיות ראויים לכך ולהיות קשורים לקב"ה, נתן לנו הקב"ה מצווה יומיומית, והיא מצוות התפילין, בכל יום זוכים אנו להניח תפילין על היד והראש וכך נקשרים לקב"ה, ולכן קוראים לזה קשר של תפילין, קשר מלשון להיות קשור לקב"ה, כשאנו מניחים תפילין של יד אנחנו מבטלים את כל התאוות והרצונות, וכשמניחים תפילין של ראש ממליכים את הקב"ה בכל העולמות כולם, וזה יוצר חיבור הדוק עם הקב"ה.

וכיצד יודעים שתפילין זהו אכן קשר אמיתי ונצחי עם בורא עולם? אומרת הגמרא שגם הקב"ה מניח תפילין, וזה לשון הגמרא (ברכות ו): מנין שהקב"ה מניח תפילין, שנאמר (ישעיהו סב, ח) "וְנִשְׁבַּע ה' בְּיָמֵינוּ וּבְזִרְעֵנוּ עֵזוֹ", בְּיָמֵינוּ - זו תורה שנאמר "מִיָּמֵינוּ אֵשׁ דָּת לְמוֹ", וּבְזִרְעֵנוּ עֵזוֹ - אלו תפילין שנאמר "ה' עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן"? פלא פלאים, אנחנו מניחים תפילין וגם הקב"ה עושה כן, ומדוע? כי כדי שיהיה קשר אמיתי צריך שזה יהיה הדדי, לא יתכן שרק צד אחד יהיה קשור והצד השני פחות. כאשר עם ישראל קשורים גם הקב"ה קשור, וזה מעיד על קשר של קיימא, וזו בעצם ההכנה הראויה ביותר לעם ישראל כדי שיוכלו לקבל את התורה.

כדי שיהיה קשר אמיתי, צריך שזה יהיה הדדי, לא יתכן שרק צד אחד יהיה קשור והצד השני פחות. כאשר עם ישראל קשורים גם הקב"ה קשור, וזה מעיד על קשר של קיימא, וזו בעצם ההכנה הראויה ביותר כדי שיוכלו לקבל את התורה

המשך בעמוד 4 >>

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
16:34	17:46	18:20

לע"נ יצחק שם טוב בן שרה ז"ל

לע"נ שאול חי בן מרים ז"ל

לע"נ רוג'ר אשר בן מרסל ז"ל

לע"נ רחל בת שושנה ע"ה

חיים מאושרים בזכות דרשה אחת

בשבת בישיבת הנגב.

באותו ליל שבת, ראש הישיבה, הגאון רבי יששכר מאיר זצ"ל, עלה לשאת דברים. באותה דרשה הוא אמר ווארט אחד שחדר לי עמוק ללב, ומאז ועד היום אני פשוט צועד לאורו וחי איתו יום יום. הרב הסביר על דרך הדרש, על חלק מהתפילה שהיה אומר הכהן הגדול ביום הכיפורים, כנמצא בנוסח אשכנז. מקורו בירושלמי, במסכת יומא פרק ה' הלכה ב': "ועל אנשי השרון היה אומר, יהי רצון מלפניך... שלא יהיו בתיהם קבריהם". לכל אדם יש סדר עדיפויות בחיים, יש את הדבר שהכי חשוב לו, ויש את מה שנמצא במקום השני והשלישי וכן הלאה. ברוב המקרים אם זה באמת חשוב לו, אדם מצליח להשיג את מה שנמצא בראש הפירמידה שלו!

בישיבה אמנם מחנכים את הבחורים לשאוף לידיעת התורה, ומחדירים בהם את הרצון לגדול בתורה! אבל מה קורה כשמתחננים ויוצאים מהישיבה? כל אחד מקים לעצמו בית, וסדר העדיפויות עלול להתערער. לפעמים האברך הצעיר מתחיל להשקיע בבית, כאן צריך ספה, פה שולחן חדש, וכו'. הבית הוא ביטוי לגשמיות באופן כללי, וזה משליך על כל מנעמי החיים, ואין לדבר סוף. מי שמתחיל לשאוף שאיפות להצלחה בגשמיות, קובר את הרוחניות שלו! הוא דוחה את השאיפה להיות תלמיד חכם עד שהיא יורדת לתחתית הרשימה. אחרי הבית והרכב, והטיול ועוד, ומגיע למצב שנשאר לו עוד איזו שאיפות קטנה בסוף הרשימה... מה השאיפה? אה נכון, הוא מאוד רוצה להיות תלמיד

גיד המישרים הרב יעקב שיש שליט"א, סיפר מעשה מרטיט ומעורר. לפני כשנה ראש כולל חשוב בעיר סיפר לי סיפור נפלא, וחשב שאולי יוכל לשמש אותי בדרשותיי אבל ביקש שאספרו בעילום שם. לאחר שזכיתי לשמוע את סיפורו, קיבלתי על עצמי לספר אותו בתקופה הקרובה בכל בית מדרש או סמינר בהם ארצה, כדי לעשות פרסום גדול ככל האפשר, למען ידעו דורותינו כיצד הקב"ה מנהיג ומסובב את הכל, ואיך צריכה להיות צורת ההסתכלות של יהודי על חיי העולם הזה.

הסיפור של ראש הכולל ארע לפני מספר שנים, והתחיל בטלפון שקיבל מאיש החסד הנודע, הרב חנניה צ'ולק, שסיפר לראש הכולל שהוא פונה אליו בשליחותו של מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל. "פנו אלי מכלי תקשורת גדול, של ציבור שאינו שומר תורה ומצוות", סיפר לי הרב צ'ולק, "וביקשו שאעזור להם למצוא משפחה שמתגוררת בצפיפות דיור בבני ברק. הם עושים כתבה על מחקר שהתפרסם, בו מצאו קשר מובהק בין צפיפות דיור והידרדרות בני נוער לפשע. לעומת זאת, בני ברק היא אחת הערים הצפופות ביותר בעולם, אבל גם אחת הערים עם רמת הפשיעה הנמוכה ביותר. זה מאוד מפליא, והם רוצים לדעת מה הסוד, ולכן ביקשו שאמצא להם את המשפחה הכי צפופה בבני ברק".

הרב צ'ולק החליט להתייעץ עם מרן הגראי"ל, ולשאול דעת תורה. "ברגע ששמע מרן את השאלה, הוא אמר לי שאני צריך לעזור להם למצוא משפחה, וגם הסביר מדוע: 'הרי אם הם החליטו למצוא משפחה בני ברקית, הם ימצאו אחת כזו בכל אופן. אנחנו יכולים לכוון אותם למשפחה שתדע לקדש שם שמים. אם הם ימצאו לבד, אולי יגיעו

למשפחה שתעשה את ההיפך, ולכן עדיף שנכוון אותם למשפחה שאנחנו מעדיפים שתשמיע את קולה ברבים!'. מרן הורה לי להכין לו רשימה, והוא יבחר מתוכה, וכשהגשתי לו את הרשימה הוא בחר בך", אמר הרב צ'ולק לראש הכולל. ומה מיוחד במשפחתו של ראש הכולל? ובכן, אותו ראש כולל זכה ל-13 ילדים, כן ירבו! והם גרו בדירה בת שני חדרים, ללא אפשרות לעבור לדירה גדולה יותר.

התלבטתי מאוד, מספר ראש הכולל, להכניס אלי הביתה אנשים כאלו עם מצלמות ומיקרופונים, מה לנו ולהם? האם הבית שלי הפקר? וכי צריך אני להראות אותו לכל המדינה, שכולם יראו כמה אנחנו 'מסכנים' וירחמו עלינו? מצד שני, הרב שטיינמן מבקש, ומחזיק בדעה שזה יכול לגרום לקידוש ה' גדול, לכן נרתמתי למערכה והסכמתי, אבל הצבתי שני תנאים: תנאי ראשון היה, שהילדים לא יצטרכו להיות בסביבה בזמן שהם מצלמים. ותנאי שני, שלא יצלמו אותי ואת אשתי. הם הסכימו לתנאי והגיעו לדירה שלנו. צילמו את המיטות ואת המטבח, את המקרר ואת מכונת הכביסה, צילמו וצילמו וצילמו, ושאלו איך אנחנו מסתדרים, ואיך אפשר להספיק לכבס כל כך הרבה בגדים ועוד ועוד.

באותו ביקור הם שאלו אותי: 'לא קשה לכם? הילדים לא מרגישים מסכנים בכזאת צפיפות קשה?'. עניתי להם שבודאי שזה קשה, אף אחד לא רוצה להתגורר בתנאים כאלו, אבל זה לא מה שהכי מעניין אותנו בחיים. מה שמעניין זה התורה, גם את אשתי וילדיי. העובדה שאבא לומד בכולל - זו הגאווה של כל המשפחה, הם מרגישים שמחים ומאושרים. 'יש אנשים שגרים באחוזות פאר ואינם שמחים', אמרתי להם, 'הם עצובים ומדוכאים למרות שלא חסר להם שום דבר גשמי, ויש אנשים שגרים בדירה צפופה ופשוטה, והחיוך לא מש מפניהם. הגודל של הדירה זה לא מה שעושה אותך מאושר!'. עכשיו ראש הכולל עבר לסיפור אחר שקרא לו בזמן שהיה תלמיד ישיבה, וכך היה המעשה: בצעירותי היה לי חבר שלמד בנתיבות בישיבת הנגב, שהיה צריך חיזוק, ומכיוון שהיתה לי השפעה עליו החלטתי להקדיש מזמני לעזור לו. הייתי נוסע בכל יום שישי מבני ברק לנתיבות באוטובוס, וישב איתו במשך שעה תמימה של לימוד בישיבת הנגב, ולאחר מכן חזר לבני ברק. והנה הגיעה תקופה מאוד לחוצה ומוקדמת בשידוך עם רעייתי לעתיד. הייתי נורא לחוץ, צריכים לקבל החלטה גורלית, לצאת לפגישות, התייעצות וסידורים וכו'. תכנתי באותו שבוע לוותר על הביקור הקבוע שלי בנתיבות. לא יקרה כלום אם שבוע אחד אני לא אסע ללמוד עם הבחור ההוא. אבל אחרי מחשבה נוספת החלטתי שלא לוותר. מה אשם אותו בחור שאני עומד להתארס? נסעתי למרות הלחץ הגדול המוטל על כתפי... ובתום הלימוד, בבואי לחזור לתחנת האוטובוס הבנתי שאיחרתי את האוטובוס האחרון לבני ברק! המשמעות: אני נשאר

הווארט הזה נשאר צרוב בלבי כל הימים, הקב"ה נתן לי מתנה נפלאה, וזיכה אותי לשבות שבת אחת בנתיבות, ובדרשה אחת שהשמיע הרב, אחת שהשמיע הרב, הוא השפיע על חיי זכינו לחיות בצפיפות אבל באושר

חכם... "שלא יהיו בתיהם קבריהם! שלא ישאפו שאיפות גשמיות שיעלו על השאיפות הרוחניות, כי כך הם קוברים את הרוחניות שלהם, חלילה וחס!..."

הווארט הזה נשאר צרוב בלבי כל הימים, הקב"ה נתן לי מתנה נפלאה, וזיכה אותי לשבות שבת אחת בנתיבות, ובדרשה אחת שהשמיע הרב, הוא השפיע על חיי עד היום הזה, וכך זכינו לחיות בצפיפות אבל באושר בדירה בת 2 חדרים. הסיפור לא נגמר. יהודי אחד שמע את הכתבה, והחליט לשים את מגורי בראש שאיפותיו האישיות, עד שידאג לי וילדיי לדירה רחבת ידיים! הוא רתם את עצמו לעניין, ושלח מכתבים למשרד הרווחה ומשרד השיכון, עד שגילה שיש 'דיר ציבורי' גם בבני ברק! עוד שנה ועוד שנה עברה כשהוא נמצא רבות במשרדי הממשלה, עד שלבסוף היה צריך להביא את זה לאישור חריג בוועדה בכנסת, כי בעצם יש לנו דירה והזכאות היא למי שאין לו דירה.

באותם זמנים הכנסת התפזרה פעם אחר פעם, ובכל פעם הוועדות שבתו ממלאכה. והנה אירע דבר פלא: הבקשה הספיקה להגיע לדין האחרון בוועדה לפני פיזור הכנסת. אמר לו יו"ר הוועדה, שעד לא מזמן עבד כעיתונאי: 'אותי אתה לא צריך לשכנע! גם אני הייתי שם בדירה, אני הייתי העיתונאי שראיין את היהודי המיוחד הזה... אני חותם על אישור הבקשה בלי להסס!'. מסיים הרב שיש את הסיפור, במהרה קיבל ראש הכולל הנחיה: אתם עוברים דירה! לדירה בת שישה חדרים, במרחק של רחובות בודדים מהדירה שלהם, וכך הילדים נשארו באותם מוסדות, והכל נשאר אותו הדבר, ורק הדירה התרחבה!".

זה לא הרב אשר קובלסקי שליט"א

- לע"נ אסתר בת נזירה ע"ה
- לע"נ מנחם בן תקוה גזר ג'ה ז"ל
- לע"נ אברהם אבהרון בן ג'נינה ז"ל
- לע"נ רפאל פואה בן רוזה ז"ל
- לע"נ בנימין בן טאוס ז"ל
- לע"נ אסתר בת חנה ז"ל
- לע"נ הרבנית חסיה ליליאן בת סוליקה ע"ה

לא להתמהמה

חידת רבינו החיד"א

"יִכְכָּה תֹאכְלוּ אֹתוֹ מִתְּנִיכִים חֲגָרִים" (שְׁמוֹת יב, יא)

מסופר על בעיה הלכתית חמורה שאירעה לרבינו החיד"א הקדוש, הגאון רבי חיים יוסף דוד אזולאי זצ"ל. באחד ממסעותיו לאיטליה, הפליג עימו באונייה סוחר יהודי שהוביל עמו מלאי גדול של גבינה לא כשרה. הסוחר השתדל להשיג מרבנו החיד"א "הכשר" לסחורתו, כדי שיקל עליו למכור אותה בקהילות ערי איטליה. אולם החיד"א ידע שאין הגבינה כשרה, ודחה בתוקף הצעות מפתות ושונות מצד הסוחר. כיון שכך, החליט האיש לכפות על החיד"א הוצאת הכשר בכח הזרוע. הוא שכר כמה ממלחי האניה, ואלו התנפלו על החיד"א באמצע הלילה, ואיימו להשליכו לתוך הים, אם לא יתן לסוחר את מבוקשו. בלית ברירה נאות החיד"א להוציא כתב "הכשר" לסחורתו של הסוחר הרשע, וכתב בו: הגבינה של פלוני כשרה למהדרין, יאכלו ענונים וישבעו וכו', ובסיום הוסיף: הכותב וחותם ביום ג' לסדר, "וככה תאכלו אתו מתניכם חגורים", וגו', בספר שמו"ת, שנת תק"ג.

כשהגיע הסוחר לאיטליה, הוא פרסם ברבים שבידו גבינה מארץ הקודש, ושהיא כשרה למהדרין מן המהדרין, וזאת בהכשר הגאון המפורסם בכל תפוצות ישראל, הרב החיד"א! כנהוג בזמנם, הוזמן הסוחר להציג את ההכשר שבידו בפני רב המקום. הרב קרא בעיון את נוסח ה"הכשר" שהוגש לו, וכשהגיע למשפט המסיים - תמה, על שום מה הוסיף החיד"א את המילים "בספר שמו"ת" לאחר הזכרת הכתוב: "וככה תאכלו אתו מתניכם חגורים", הרי כל אדם יודע שפסוק זה נמצא בפרשת 'החודש הזה לכם', בשמות פרק י"ב! ועוד למה כתב את שם החומש שמו"ת בראשי תיבות?

הרהר הרב שעה ארוכה, עד שנתחוויר לו, כי במילה "שמו"ת", התכוון החיד"א לראשי התיבות המפורסמים: "שנים מקרא ואחד תרגום"... וכך למעשה מרמז הרב לקוראים לחפש בתרגום על התורה. עיין הרב בתרגום אונקלוס על הפסוק המדובר, ומצא שם: "מתניכם חגורים - חרציכון יהון אסירין". מיד עמד הרב ופרש לעצמו את דברי התרגום: חריצי הגבינה יהיו אסורים... (וכדכתיב בתרגום על שמואל-א יז, פסוק יח, "חריצי החלב", ובתרגום: "גובנין דחלבא").

מיד ציווה הרב לאסור את הסוחר בבית המאסר שברשות הקהילה, ולאחר חקירה, הודה הסוחר שהוציא את ההכשר מידי החיד"א בדרכי כפיה ואלימות. הרב, שהיה מלא התפעלות מחכמתו של רבינו החיד"א, קם ממקומו, וקרא בהתרגשות: "ברוך שחלק מחכמתו ליראיו!".

(אחת שאלתי 1, מאוצרו של הגר"י זילברשטיין)

לפנינו משל מופלא מהמגיד מדובנא: עני אחד הוצרך למעות ולא נותר לו עוד ממי ללוות. בצר לו לקח את בגדי השבת אשר לו, ומשכן אותו תמורת סכום כסף, אותו קיבל מבעל הבית העשיר. כאשר עבר זמן רב והעני לא שב לקחת את משכונו, הבין המלוה כי כספו לא יושב לו עוד, לכן נטל את הבגד והביאו לחייט שיתאים אותו למידתו שלו. הכיר החייט את הבגד של ידידו העני, ולכן מיהר וסיפר לעני, כי ביגדו עומד לעבור שינוי והתאמה למידותיו של העשיר. התחנן העני לפני החייט שימתין יום אחד ולא יעשה דבר, והחייט הסכים.

מיהר העני וחיזר על דלתי נדיבים מהם אסף פרוטה לפרוטה, עד שהצליח בעמל רב לאסוף את סך ההלוואה שלקח. עם הסכום שבידו מיהר העני אל בית המלוה העשיר, השיב את ההלוואה וביקש שהבגד יושב לו בהקדם. אמור נא לי - שאל המלוה העשיר - הרי זמן רב הבגד מונח כאן ולא עשית דבר, והנה עתה נזכרת והשבת את ההלוואה בבהילות ובדחיפות. אכן כן - ענה העני - ידוע ידעתי כי אם לא אפעל עתה במהירות, ישתנה הבגד באופן שלא אוכל לעולם לשוב ולהשתמש בו, ומשום כך כה נחפזתי...

והנמשל - אמר המגיד מדובנא - מובן מאליו... ידועים דברי חז"ל, שבני ישראל בהיותם במצרים שקעו במ"ט שערי טומאה, ואם היו מתעכבים שם עוד רגע, היו נכנסים בשער הטומאה החמישים, ושוב לא היתה להם תקומה. משום כך גאל אותם הקב"ה מיד עם הגיע הרגע, ולא שהו אפילו מעט כדי שייספיק בצקם להחמיץ, ומעידה התורה שבני ישראל הבינו וידעו זאת, ועשו כדבר ה' במהירות כאשר נצטוו, "וְלֹא יָכֻלוּ לְהִתְמַהֵמֵהוּ וְגַם צָדָה לֹא עָשׂוּ לָהֶם" (שְׁמוֹת יב, טז). לו היו בני ישראל מתמהמהים, היו שוקעים בשער טומאה החמישים ושוב לא היתה להם כל תקנה, משום כך עשו הדבר בחפזון, עד שלא יכלו להתמהמה אף לא רגע אחד. כיוצא בזה נאמר גם אנו, נמצאים אנו בעיצומם של הימים הקדושים, ימי שובבי"ם, אין איש אשר יאמר כי אין הדברים נוגעים אליו, ולכל אחד מאיתנו מה לתקן וממה לברוח, ולכן צריך לנצל כל רגע ולא להתמהמה, פן חלילה תקשה הדרך למי שישאר במקומו, והבא להטהר מסייעין בידו.

השקפה לבית היהודי

לצאת ברכוש גדול

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה, בֹּא אֶל פְּרַעֲוֹה, כִּי אֲנִי הַכְּבֹדֶתִי אֶת לְבוֹ וְאֶת לֵב עֶבְדִּי, לְמַעַן שְׁתִּי אֶתִּי אֶלֶה בְּקִרְבּוֹ, וְלְמַעַן תִּסְפֹּר בְּאָזְנֵי בְנֵי וְבְנֵי בְנֵי, אֶת אֲשֶׁר הִתְעַלְלִיתִי בְּמִצְרַיִם..." (שְׁמוֹת י, א-ב) ורש"י הקדוש פירש, "התעללתי - שיחקתי".

מבאר הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע באופן נפלא (בשינוי לשון), על מהותו של 'השחוק' אשר שחק הקב"ה על המצריים. כשהיו אבותינו בארץ מצרים עבדים לפרעה הרשע, היה יכול לעלות בלבם תמיהות וקושיות, על מה אירע ככה להם, להיות משועבדים בתכלית השעבוד למצריים, והיה נראה להם שישארו כך הם ובניהם עד סוף כל הדורות, משועבדים לפרעה במצרים (ובפרט שפרעה היה מבני בניו של 'כנען', שנוח קיללו להיות עבד, והנה אירע שבניו של חם משתעבדים בבניו של שם, במקום להיות עבדים להם), ועוד יתפלאו מדוע הגיע כל הכסף והזהב בעולם למצרים בשנות הרעב, כשבאו מכל קצוות תבל לקנות שם אוכל בשנות הרעב, וכל זה נראה כ'שפחה' כי תירש גבירתה!.

עלינו לספר ביציאת מצרים
שעל ידי זה תיקבע האמונה
טהורה בלב בני ישראל
כל הדורות, שבכל נסיון
הסתרה ידעו בבירור
שהקב"ה מסובב כל הסיבות
לטובתם... ועבודתם היא
להאמין שהכל לטובה

אבל, מבאר הרב, בצאת ישראל ממצרים נתגלה ששחוק גדול שחק ה' במצריים, שהראה להם כאילו הם אוצרים הון ועושר רב לעצמם, ולמעשה, תכלית הדבר היה שכל ההון והעושר יגיע לידיהם של בני ישראל, וכך תתקיים הבטחת הבורא, ואחרי כן יצאו ברכוש גדול (בראשית טו, יד), ומטעם זה ירדו בני ישראל ונשתעבדו למצרים, כדי שבגמר השעבוד יצאו ברכוש גדול, ויעשו את מצרים כמצולה שאין בה דגים, ונמצא שכל ההסתר פנים בשעבוד בני ישראל היה לתכלית טובתם.

זוהי תכלית המטרה שנצטוונו לספר את יציאת מצרים לדורות, הרי שעבודם ארך שנים רבות, ורבים מבני ישראל כלל לא ראו את הטובה אלא נולדו ואף מתו בימי הרעה, אבל המאמין יודע שהבורא הוא 'היה הוה ויהיה', ועשה הכל על פי חשבון, ולכן עלינו לספר ביציאת מצרים, שעל ידי זה תיקבע האמונה הטהורה בלב בני ישראל לכל הדורות, שבכל נסיון והסתרה ידעו בבירור שהקב"ה מסובב כל הסיבות לטובתם, רק שבשעת מעשה אין בידי 'בשר ודם' להבין דרכי ההנהגה העליונה, ועבודתם היא להאמין שהכל לטובה.

דברי ה'חתם סופר' משיבי נפש, ויש בהם כדי להחיות כל אדם בשעת נסיון והסתרה, שידע ויאמין שתכלית הנסיון היא להיטיב עמו באחריתו, ומכך יתחזק לעמוד בכל נסיון. (עפ"י "באר הפרשה")

הם התקשרו לאדמו"ר מסאטמר, אליו היו מקושרים ושאלו, האם שווה להשקיע סכום עתק כזה, בשביל שאולי אביהם יחיה, וגם אם כן, יהיה זה לכמה חודשים ספורים לכל היותר? שמע זאת האדמו"ר וענה, "מדובר בסכומים עצומים, איך אפשר לפסוק בדבר הזה? אייעץ לכם לשלוח את השאלה בפקס לפוסק הדור, הרב אלישיב זצ"ל, הרב בודאי יענה לכם תשובה". בארץ הקודש היה זה לפנות בוקר, סמוך לשעה שהרב קם מידי יום. הם כתבו את השאלה ושלחו אותה בפקס, וכשהרב אלישיב קם, העוזר שלו הבחין בפקס שהגיע, והגיש את השאלה לרב אלישיב. הרב פסק מיד, "אם אפשר להציל חיים, בודאי!".

הבן התקשר לפרופסור הגרמני, ואמר לו שהם מסכימים להצעה, ומיד ביצעו את ההפקדה במלואה, ובמהירות האפשרית הטיסו את כל המעבדה מגרמניה לארצות הברית, וכל בית החולים היה כמרקחה. לבינתיים מצבו של דוד רוזנבלום הלך והתדרדר, הוא הונס לניתוח לאחר שכבר איבד את ההכרה, וכל ישיבת סאטמר הפסיקו את הלימוד והתפללו לרפואתו. הניתוח ארך תשע שעות, ולאחריהם יצא הפרופסור הגרמני בפנים חתומות ובישר לאשה, "הניתוח הצליח!". הם חיכו שיתעורר, ולאחר כמה שעות יצא אחד הרופאים ואמר, "הבן הבכור יכול להכנס לדבר עם אביו".

הבן נכנס בחיל ורעדה לאביו, לאחר שביקשו ממנו שלא ידבר איתו יותר מידי, כדי שלא יתרגש. הוא נכנס וראה את אביו כשעיניו פקוחות, לאחר שהיה כבר על סף מוות, לא יאומן כי יסופר! שאל הבן את אביו, "האם להביא לך משהו לשתות?". לא! ענה אביו, "הבא לי את התפילין שלי, עדיין לא הנחת תפילין היום, כל השנים שהייתי בשואה לא פספסתי אפילו פעם אחת, איך אוכל לפספס היום?". הבן הביא את התפילין ועזר לו להניחם בזהירות המתבקשת. הוא אמר "שמע ישראל" בהתרגשות! ומיד כשסיים לומר "אחד", ראה הבן שהראש של אביו נוטה לצידו, וכל קריאותיו לעברו לא נענו! מיד הזעיק הבן את הרופאים, שניסו לעשות לו החייאה במשך שעה שלמה, אבל דבר לא עזר, הוא נפטר לבית עולמו בדיוק לאחר שסיים לומר "שמע ישראל".

בעודם טרודים בהכנות להלוויה ולשבעה, היתה למשפחה קושיה אחת, הם הרי השקיעו פה כשלוש מיליון דולר והטיפול לא הצליח, האם זה היה שווה את זה? הם שלחו את השאלה לרב אלישיב שהשיב בזו הלשון: "שלוש מאות מיליון דולר בשביל פעם אחת נוספת שבה חזר לחיים והניח תפילין, זה כלום וזה בזול! וזה אפילו לא גרושים לעומת השכר האינסופי על הנחת התפילין הנוספת שזכה לה המנוח". פלא פלאים! ראו מה שווה הזכות לקיים מצוות תפילין פעם אחת נוספת. לנו יש את ההזדמנות והזכות לעשות כך בכל יום ללא עלות! להניח תפילין ולהתחבר לקב"ה, זו מצווה אינסופית, ועלינו לעשותה בתלהבות ובשמחה, והלוואי ונזכה שמצווה זו תגן עלינו ועל כל עם ישראל.

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה

תרופה או טיפול כלשהו שיכול להצילו?", ענה לה המנהל, "יש פרופסור גרמני בעל שם עולמי, היחיד בעולם שיכול לטפל במקרה זה, אבל זה יעלה הרבה מאוד כסף". שרה לא נרתעה ואמרה, "לא מעניין אותי הכסף, אני רוצה להציל את בעלי". המנהל שמע והתקשר מיד לפרופסור הגרמני, ושאל אותו כמה יעלה להביא אותו לכאן למטרת בדיקה ואבחון בלבד. הפרופסור ענה שהביקור והבדיקה לבדם יעלו ארבע מאות אלף דולר! והוסיף ואמר, "מחר בלילה יש לי טיסה לארצות הברית. אם תרצו אגיע אליכם לבדוק אותו".

"לחכות עד מחר בערב?", נבהלה שרה, "הרי המצב הולך ומתדרדר". המנהל השיב שאפשר להביאו במטוס פרטי, אבל העלות תהיה גבוהה עוד יותר! שוב ענתה שרה, "לא מעניין אותי הכסף, אני שולחת מטוס פרטי להביא אותו מיד", וכך היה. אחרי שעות ארוכות הגיע הפרופסור ישירות לבית החולים עם שניים מעוזריו. הוא התבונן בצילומים למשך זמן ממושך, ושרה חיכתה במתח למוצא פיו. אחרי שלוש שעות ארוכות, כשהסבלנות פקעה לגמרי, הרים הפרופסור את ראשו ואמר בצער, "אין מה לעשות, החיידק כבר השתלט עליו. מה שנשאר לעשות זה לסדר את ענייני ההלוויה".

שרה שמעה את דברי הפרופסור וכמעט שהתמוטטה. היא עצרה את הפרופסור שפנה ללכת ואמרה לו בנחרצות, "שב פה!". הפרופסור לא היה רגיל שמדברים אליו כך, אבל ראה שהאשה במצוקה ולכן ישב. שאלה אותו שרה, "האם יש סיכוי כלשהו להציל אותו?". "כן", ענה הפרופסור, "פיתחנו בגרמניה מעבדה נסיונית שעובדת כבר כמה חודשים, השקענו במעבדה הזו עשרות מיליוני יורו, שם פיתחנו חיידק שיכול להתגבר על החיידק שחדר לגופו. אבל זה לא מספיק, רקמות המעיים של בעלך אכולות לגמרי, וצריך לנתחו ולהשתיל רקמות חדשות במקום, וזהו אולי הסיכוי היחיד להצילו".

שאלה אותו שרה, וכמה זה יעלה? הוא פתח את המחשב וערך חשבונות, ובסיומם אמר לשרה, "צריכים להביא לכאן את כל המעבדה והציוד, מדובר בשלוש מטוסים, עם מאה אנשי צוות ושישים פרופסורים ומנתחים, וכל זה יעלה שתיים וחצי מיליון דולר בהפקדה מיידית, ועוד שתיים וחצי מיליון דולר ערבות, שעליה תחתמו למקרה שיהיו סיבוכים והיה צורך בניתוח נוסף. האם אתם מוכנים?". הבן הבכור שמע את דבריו ושאל, "היה והניתוח יצליח, כמה זמן הוא יכול להמשיך לחיות?". ענה הפרופסור, "חודשיים-שלוש, מקסימום חצי שנה", ושרה שאלה, "ומה הסיכוי שהניתוח יצליח?". ענה הפרופסור, "זו הפעם הראשונה שאעשה ניתוח כזה, אני מניח שמדובר בחמישים אחוז סיכויי הצלחה". הספקות היו עצומים, מדובר בסכומים שקשה להעלות על הדעת. לבינתיים הודיע הבן הבכור לפרופסור הגרמני, "שכרנו לך חדר במלון הקרוב, לך לשם לנוח, ועוד מספר שעות נחזיר לך תשובה".

אולם האירועים המחודש של בית הכנסת "בית לוי"

בסימן

אנו מזמינים אתכם לביקור והתרשמות ולערך את האירוע שלכם באולם החדש והמשופץ: ברית מילה // סיומי מסכת // אזכרות // שבת חתן // כנסים והרצאות

הכנסות קודש להחזקת הכול • לתחזוקת המקוה • לנדקקים

רח' יוסף חכמי ליד מלון רימונים-שלום שכונת מחוזי בית וגן ירושלים

לפרטים ותיאום מועד התרשמות: 054-4222931 // 054-3551383 // 02-6540906

בשורה משתתף
אירועי שכונת בית וגן

הפתעה
ופרסים
לרחב

מידי שבת קודש מתקיים לימוד מיוחד לילדים
בבית"נ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48
14:00 - לימוד משניות בע"פ
19:00 - במוצאי שבת קודש, לימוד אבות ובנים

מספר המקומות לא מוגבל וכל הקודם זוכה

לפניות לתרומות לעלון ליכני הרבים, וכן להקדשות לרפואה להצלחה לע"נ -

02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)

לקבלת העלון למייל ולכל צרכי העלון נא לשלוח מייל ל:

ALON.BEITLEVY@GMAIL.COM

לקבלת דבר תורה יומי מפי הרב שליט"א בקבוצת וואטסאפ שקטה, נא לשלוח בקשה במייל

נר לשולחן שבת

פרשת בא

גליין 816 תשפ"ג

הידה:

איזה מלך התיר את הארבה?
התשובה בסוף העמוד

התיישבנו ודיברנו. אחרי זמן הוא הצביע על אחד הציורים שלי - אני רוצה לקנות אותו, מה מחירו. באותו רגע חשבתי כמה להגיד לו, אולי שמונה עשר אלף, ואז נזכרתי במשפט של הבוקר "שהקב"ה ישלם לך כפול עשר". נקבתי בסכום של עשרים אלף שקל. "קניתי" אמר האיש. תוך חצי שעה הוא שילם את הכסף והתמונה היתה תלויה בביתו.

אתה צריך לדעת, זו לא הדרך בה אני מוכר תמונות כיום. אלו לא העסקאות הרגילות שלי, בדרך כלל כשאני מוכר תמונות זה לתיירים מחו"ל, יש עלויות של משלוח, ביטוח, מיסוי והרבה התעסקות בדבר, ופה תוך חצי שעה העסק סגור! שנתיים ימים אני מחפש אחריך לספר לך את המעשה הזה!"

"עניתי לו שאני לא חושב שזה בזכות הברכה שלי, אלא בזכות המסירות שלך לתפילה, הקב"ה רק נתן לי את המילים לומר זאת בפה!"

(נר לשולחן שבת)

מכתבו של המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין

יום ה' פרשת בא תש"ך - רב שלו' וברכה לכבוד ידידי ... מכתבו קיבלתי, אין זה כדאי להיות תמיד בדאגה ובצער, חס וחלילה, אין שכינה נוחה בעת צער ודאגה.

על דברי הרמב"ם "חייב אדם לראות עצמו כאילו יצא ממצרים" דיברתי בכל הועדים שלי כמעט כל השבוע. גם אני חישובתי וחזקתי את עצמי בענין הנ"ל.

(אור יחזקאל" מכתבים ש"ל)

"בא אל פרעה" - סבור היה משה שלא ישלח הקב"ה רק שבע מכות כנגד שבעה רקיעים, שבע מזלות, שבעה ימי השבוע וכל כיוצא בהן. אמר הקב"ה למשה: 'לא כמו שאתה סבור, אלא יבואו עליו עוד שלש מכות, כמנין בא'!

(י"א בעלי התוס')

סבור היה משה כיון שאמר פרעה 'ה' הצדיק' בוודאי ישלח כבר את ישראל מארצו, ויאמר להם, הכינו עצמכם לצאת לדרך. לכך אמר לו הקב"ה: 'בא אל פרעה, עדיין הוא לא שולח.

(שם)

'בא' גימטריא שלש, כלומר, אני אתה ואהרן נבוא אל פרעה. דבר אחר, עוד שלש מכות אביא עליו. (שם) 'בא אל פרעה', בא עימי. (שם)

פתרון החידה, איזה מלך התיר את הארבה, תשובה בדרך צחות: (סנהדרין כא): שלמה המלך 'אני ארבה ולא אסור' ... (נר לשולחן שבת)

ידועים דברי הרמב"ן בפרשת השבוע: "ומן הניסים הגדולים המפורסמים אדם מודה בניסים הנסתרים שהם יסוד התורה כולה, שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו עד שנאמין שהכל ניסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם, בין ברבים בין ביחיד". (י"ג ט"ז)

רבי אליה לאפאין היה אומר שראוי ללמוד את הרמב"ן הזה כל חודש! (לעבודך באמת)

קצת רקע לסיפור הבא: היהודי נשוא הסיפור הינו חוזר בתשובה. בעברו הוא היה צייר נחשב ואוטוריטה בתחום האמנות. מכר ציורים רבים. היו מזמינים אותו לראיונות ודיונים בכלי התקשורת. מוזיאון ישראל שלח אליו אספנים. ומאז שחזר בתשובה, נאלמו כולם. לא מזמינים אותו לאולפנים. לא כתובים עליו. מהקרנות שתומכות באמנים ובציירים לא מקבל מאומה. האליטות הפסיקו לקנות אצלו, הוא הרי בצד הלא נכון של כבוד האדם וחירותו... נפגע מאד קשה בפרנסתו.

והוא מה אומר על כל זה: "אני לא מתחרט לרגע ששמתי את הכיפה על הראש!!!"

מעגל שנסגר בחודש האחרון - ידידי, תלמיד חכם יקר הגיע לשמחה משפחתית - הנחת תפילין ראשונה - בבית הכנסת "פועלי צדק" ברחוב צ'לנוב בתל אביב. לפני התפילה ניגש אליו בהתרגשות היהודי מן ההקדמה, שהוא ממתפללי בית הכנסת. באומרו: "שנתיים אני מחפש אותך לספר לך סיפור.

היה זה בימי חול המועד סוכות לפני שנתיים, חג של קורונה וסגר. באתי לבית הכנסת גם מתוך אחריות לקיומו של המנין. חניתי בסמוך, בחניה המיועדת לפריקה וטעינה. כיון שכל העסקים היו סגורים, העיר תל אביב עמדה מלכת, סברתי שאין סיבה שלא לחנות במקום, אין סיבה שפקח יעבור ויתן לי דו"ח. אלא שלא כך היה הדבר... כשיצאתי מהתפילה גיליתי שהרכב איננו. גררו את הרכב. עלה לי אלפיים שקל לשחרר אותו.

חזרתי לבית הכנסת אבל וחפוי ראש. היתכן?! הרגשה מאד רעה, באתי למצוה, טרחתי וזה השכר...

סיפרתי לנאספים מה ארע. אתה עודדת אותי מאד, אמרת דברי טעם ובין הדברים אמרת: "תראה, בעזרת ה' הקב"ה ישלם לך עוד היום כפול עשר!"

החלטתי להרגע, ללכת לגלריה שלי, באיזור רחוב רוטשילד. נכנסתי ומיד נעלתי את הדלת, לבל אקבל דו"ח על פתיחת עסק בסגר. והנה דפיקות על הדלת, נבהלתי, בוודאי זה פקח שראה אותי נכנס, מה יהיה, עוד דו"ח היום... והדפיקות ממשיכות.

"מי שם" אני קורא "זה שכן, תפתח לי בבקשה את הדלת". פתחתי את הדלת. עמד שכן ממול ואמר: "אני כל כך בודד בסגר, ראיתי אותך נכנס לגלריה. אני חייב מישהו לדבר איתו..."

מצינו בראשונים על מעלת הבטחון שהיו לבני ישראל במצרים

"וגם צדה לא עשו להם" - לדרך. מגיד שבחן של ישראל, שלא אמרו איך נצא למדבר בלא אוכל, אלא האמינו והלכנו, זה שנאמר "זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר..." (רש"י י"ב ל"ט) "מתניכם חגורים" מזומנים לדרך - להורות על כטחון בלתי מסופק בה, בהיותם מכינים עצמם לדרך בעודם בבית כלא. (ספורנו י"ב ל"א)

הלכה ידועה בישראל שמחלקים קליות ואגוזים לתינוקות בליל הסדר שיראו השינוי וישאלו ונפסק בשו"ע שהוא מצוה (או"ח תע"ב ט"ו).

מצינו מנהגים חלוקים לגבי הזמן מתי מחלקים את הקליות והאגוזים, ונהגו רוב העם לחלק לפני הקידוש.

לפי מנהג זה נמצא שזה הדבר הראשון שעושים כשבאים הביתה בליל חג הפסח - התחלת הסדר, ובדרך כלל הדבר הראשון מורה שהוא הראשון במעלה. יש להבין מה המעלה בחלוקה הזו לילדים, הלא אנו עושים כמה וכמה שינויים.

באמת קשר הדוק יש בין חלוקת קליות ואגוזים ליציאת מצרים. במכילתא דרשב"י מובא על הפסוק "וגם צדה לא עשו להם" מלמד שאף קליות ואגוזים לא נטלו להביא לתינוקות בדרך.

יסוד הענין, בטחון מוחלט יש להם לישראל, הם יוצאים למדבר ולא לוקחים איתם דבר, אפילו ממתקים להרגיע את הילדים... נצייר לעצמנו משפחה יוצאת לדרך, תמיד לוקחים ממתקים להרגיע את הילדים, הלא בלי זה הצווחות יגיעו עד לב שמים... בכל זאת בני ישראל יוצאים בסדר מופתי, בשלווה ובשמחה.

זו התשובה בטעם חלוקת הקליות כעת אנו פורעים לילדים את החוב של קליות שלא דרשו זאת מהוריהם שגם הם הרגישו בנפשם הצורך לוותר על זה והעיקר לברוח ולצאת מתוך הזהומה של מצרים.

להבדיל אלפי הבדלות, כפי שלכלבים נקבע שכר על שתיקתם בליל הפסח במצרים. כך לתינוקות נקבע להם שכר לדורות.

לכן כהכנה לסדר מתחילים עם הכרת הטוב, כדי ללמד את הילדים ומשתתפי הסדר על יסוד זה, שהוא בעצם סיבת ההגדה בלילה זה. (הגדת הכוללים)

עוד הכרת הטוב בפרשת השבוע

פעמיים מוזכר בתורה וַיִּנַּח: בארבה נאמר וַיִּנַּח בכל ארץ מצרים ונאמר וַיִּנַּח ביום השביעי, מלמד שהארבה נח בשבת. (בעה"ט י"ד)

לכאורה יש להתפלא על שציווה הקב"ה את הארבה לנוח ביום השבת, כאשר בכך היה משום הקלה גדולה למצרים. הלא בוודאי הארבה אינו חייב בשבתה, אם כן מדוע להעניק לרשעים הללו יום חופש? (על שאלה זו הבאנו בעלון פר' בא תשע"א ט' תירוצים)

הגאון רבי יוסף צבי הלוי דינר כתב ליישב זאת - נראה לומר, על פי דברי המדרש (שמו"ר א' כ"ח) "ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלותם" ... ראה שאין להם מנוחה, הלך ואמר לפרעה: מי שיש לו עבד, אם אינו נח יום אחד, הוא מת, עבדיך ישראל אם אין אתה נותן להם יום מנוחה אחד בשבוע הם ימותו!

אמר לו פרעה, עשה להם כמו שאמרת. הלך משה ותיקן להם את יום השבת לנוח.

הרי לנו, כי לפרעה היתה זכות הקשורה ליום השבת. שנים רבות קודם, בתחילת השעבוד - הוא ניאות לאפשר לבני ישראל יום אחד של מנוחה, ביום השבת. אמנם זה לא היה מתוך טוב לב, אלא מתוך דאגה לטובתו האישית, להמשך תפקודם המלא של עבדיו, אולם ככלות הכל המעשה הביא תועלת לעם ישראל והקב"ה אינו מקפח שכר כל בריה.

מעתה אפשר לומר שבזכות אותו מעשה זכה פרעה למידה כנגד מידה וגם הארבה אשר בא בגבולו נח ביום השבת ואיפשר לו מנוחה קלה... (מקדש הלוי פר' בא)

תירוץ נחמד על שאלה זו, כתב הגאון רבי זלמן סורוצקין, על פי הידוע שיום השבת מסוגל לתשובה נח הארבה בשבת, כדי לתת זמן למצרים להתחרט, לשוב אל ה'! (אזנים לתורה)

כשם שמתענים ומתריעים על הגשמים כך היו מתענים ... על הארבה והחסיל, אפילו לא נראה מהם אלא כנף אחד בכל א"י, ואפילו אינו משחית יכול הארץ מתענים ומתריעים ... אבל על החגב זועקין בלבד. ועכשיו שאין אנו מכירים מינים הללו על כולם מתריעים. (או"ח תקע"ו)

חידש הרשב"ש: מה שכתב שמתענים על "כנף אחד בארץ ישראל" כוונתו שאפילו לא בא הארבה לבלב, אלא רק הגיע לארץ ישראל, בכל זאת יתענו גם בבבל - "דגבירה לוקה, שפחה לא כל שכן", אבל בוודאי כשיגיע ארבה למדינה, אפילו כנף אחד יתענה.

תמה הרשב"ש, מדוע הטור השמיט הלכות אלו, וכי מפני שאנו לא בקיאים בהם ובשמותם, לא נצום ונתפלל על אותם המינים שאנו רואים שהם מזיקים?! והרי אנו רואים שסוג הארבה כשמגיע אלינו בתחילה בלהקות מעטות, לבסוף מגיע בלהקות עצומות ומזיק הרבה!?

וכתב, שכנראה סבר הטור שכיון שאין אנו יודעים מיהו הארבה, החסיל או הגובאי. הרי אם על מין הראוי להתריע אנו נצעק, הרי זה נראה כחוכא. ואם על מין שראוי רק לצעוק עליו אנו נתריע, הרי זו תפילת שווא וברכה לבטלה, וכל שכן בסוגים שבהם אין להתריע ולצעוק, לכן נקט בשב ואל תעשה.

הרב "פרי האדמה" סבר שאנו נוהגים גם כיום להתענות ולהתריע. וסיפר שפעם הגיע הארבה לירושלים והתענו בה"ב.

וכתב "כף החיים" שבזמננו לא שמענו שמתענים, אלא רק מתפללים ומתחננים. (או"ח תקע"ו, שו"ת הרשב"ש תרכ"ט, כה"ח נ"ה)

פרעה בפנימה באמצע הלילה - פרעה בדילמה באמצע היום...

"הסר מעלי את המות". מפני מה דווקא במכת ארבה אומר זאת!?

הגמ' אומרת "דבר בעיר כנס רגליך! רעב בעיר פזר רגליך!" (ביק"ס) מובא במדרש כי הַדָּבָר היה מופיע עם כל מכה, יוצא שבמכת ארבה לא ידע פרעה מה לעשות. הארבה אכל את הכל, אם כך עליו לפזר רגליו ולחפש מזון. מאידך גיסא יש דָּבָר ועליו לכנס רגליו ולהסתגר... (ליקוטי יהושע"ב בא)

עוד ישוב על קושיה זו

עם הארבה באו גם נחשים והיו ממיטים את המצרים. (צדה לדרך, בעה"ט) גם נחשים' בגימטריא 451 'המות' אף הוא עולה 451! ("נר לשולחן שבת")

שני "והיה לשון שמחה"

"והיה כי יאמרו אליכם בניכם מה העבודה הזאת לכם ... ויקד העם וישתחוו". ביאר רש"י, ויקוד העם על בשורת הבנים שיהיו להם. (יבכ"ו ז')

תמה החת"ס, איזו שמחה היא על בנים כאלו, הרי הפסוק הזה מכונן על שאלתו של הרשע!?

הגאון רבי שלמה היימן, ראש ישיבת "תורה ודעת" בארה"ב תירץ, כשהבן הרשע בא לשאול, אפילו שאלות שיש בהם כפירה זו בשורה טובה, כי מתוך שאלותיו ישוב בסופו של דבר לדרך הטוב. באמת יש כאן עוד בשורה, שיש לו לבן הרשע את מי לשאול, את אביו, כי אם ההורים לא יעסקו בתורה לא יהיה את מי לשאול... (חיזושי רבי שלמה)

"והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת?". (י"ג י"ד)

יש להבין מה זה לשון 'מחר', למה שהבן לא ישאל זאת היום... שמעתי לפרש זאת דרך הלצה, והוא מוסר השכל גדול, שהבן רואה את אביו מתכונן לחג הפסח עם כל היגיעה והטרחה והמסירות לענין. רואה אותו בליל הסדר, עושה את עבודת הלילה, שמחה ומצוות רבות וכל הכרוך בזה. וביום המחרת רואה שאביו נראה כפי שהיה קודם החג בלי שום שינוי...

לכן הבן שואל "מה זאת?!" דהיינו, מה הועילה כל העבודה אם בסוף האדם נשאר כפי שהיה... (הגאון רבי נתן קופשיץ "הגדת הכוללים")

חלום מפלא בצהרי שבת

מצות ענג שבת. אחר שקדשתי על היין והתענגתי על סעדת השבת כדת וכהלכה, ב'בשר ודגים וכל מטעמים' ובשירים ותשבחות לקל עליון, ברכת המזון, ואחר פניתי אל הסטנדר כמנהגי להשלמת סדרי למודי היוםיים, בד בבד עם קיום מצות 'שנה בשבת תענוג'... בעודי יושב מול הגמרא הפתוחה כמנהגי חטפתי תנומה קלה...

ואישן, והנה חלום... בחלומי ואני יושב בבית הכנסת וממתין לתפלה, והנה מגיע אלי לא אחר מר' בנימין, החברותא שלי לברכות השחר, נוגע קלות בכתי ומעוררני במענה רך: "ר' אליעזר, רחמאי... ברכות!!!". התעוררתי מיד בבהלה והנה אנוכי בביתי, יושב על מושבי לצד הסטנדר. ר' בנימין פמוכן אינו לצדי, אך זכרוני מפה בי כי אכן צדקו דבריו, ועדן לא השלמתי היום את חובתי להודות לבוראי על כל הטוב והחסד שעשה עמדי; כבר שעת צהרים, וטרם אמרתי ברכות השחר.

ראיתי בכך אות ומופת מבהק משמים. כנראה שמלאכי מעלה צפו לברכות... היתה זו עבורי תזכורת ברורה, משמחת אך מחייבת על חשיבות אמירת הברכות בשלמות, בעגית אמן אחריו.

קמתי ממושב, כשאני אפוף בתחושה מרוממת, ובהתרגשות גדולה אספתי את ילדי ופניתי לברך לפניהם את ברכות השחר, כאשר הפעם בני ביתי משמשים כלם כאחד כחברותא ועונים בדבקות אמן אחר ברכותי. לפליאתם על פשר הענין ספרתי להם על דבר החלום, ואף הם הצטרפו להשתאות, הן מעצם החלום והן ובעקר ממשמעותו המפלאה.

אכן. על בשרי למדתי עד כמה 'אין גדול לפני הקדוש ברוך הוא יותר מאמן שישראל עונים'. כיון שזכיתי לראות זאת בחוש, אני מרשה לעצמי לומר בבטחון כי על אותו משקל יש לקרא אף על 'בני אמונים' את המשפט הבא: 'אין גדול לפני הקדוש ברוך הוא כפעלתה הנשגבת של מהפכת 'בני אמונים'.

בעודי אוזח את העט ומסים מכתב זה, לפי גאחז בתקוה כי אקיים בכך את מאמר הפתוב: 'האמנתי כי אדבר', תקנותי כי ספור הדברים יחזק בקרב שלומי אמוני ישראל את האמונה באמן, ויעצים עוד יותר את הידוע לכל, עד כמה חשובה כל אמן בשמי מרום, ועד כמה גדולה פעלתה עד אין חקר, ובכך אתרם למלוי יעוד הפתוב: 'ימלא כבודו את כל הארץ אמן ואמן, כן יהי רצון'.

אמונים' לרומם ולהדר את קרנה של אמן בעולם, ובעקבות קריאות קדשם של גדולי ישראל והפרסומים המיוחדים שהפיקו 'בני אמונים' והתפרסמו בכל בתי הכנסת בארץ ובעולם, החליטו ר' אליעזר ור' בנימין להיות מה'נחשונים' ולחולל את המהפך בבית הכנסת שלהם.

לשים פך, מדי בקר הקדימו השנים את בואם בשתי דקות נוספות, ולאחר הנחת התפלין נעמדו לומר יחדו את ברכות השחר בחברותא, כאשר הראשון מברך ומשנהו עונה אחריו אמן, וחוזר חלילה.

ככל שחלפו הימים, בבחינת 'קנאת סופרים תרבה אמונים', הצטרפו עוד ועוד מתפללים למהלך. כך, כמו בעוד עשרות ומאות בתי כנסת, גם בבית הכנסת שלהם התחולל המהפך המפלא של 'בני אמונים', דבר שגרם אף לתפלות להראות אחרת לגמרי.

בעוד בימות החל היי ר' אליעזר ור' בנימין מתפללים באותו מנגן ומקפידים לומר את ברכות השחר בחברותא יחד, הרי שבשבת קדש היו דרכיהם נפרדות. זאת לפי שכאמור השתיכו הם לקהלות שונות, ובהתאם לכך בשבת קבעו איש איש את מקום תפלתו בבית הכנסת של קהלתו.

כיון שפך, בשבת היה על כל אחד מהם להסתדר בכחות עצמו עם חברותא מזדמנת כדי לזכות ולומר את ברכות השחר בשלמות.

מספר ר' אליעזר, בעל המעשה, במכתבו:

"מדי שבת מחדש מוצא אני את עצמי תר אחר מישוהו שייסכים לומר עמי את ברכות השחר בחברותא. יש בכך אי נעימות מסוימת, אולם כיון שהדבר יקר בעיני עד מאד, מתגבר אני על טבעי ומשתדל להקפיד על כך.

בשבת קדש האחרונה זכיתי לאות משמים על חשיבות החברותא שלנו ועל רצון ה' בעגית אמן, וכך היה המעשה:

באותה שבת הגעתי לבית הכנסת שבו אני מתפלל בשבת קדש. לצערי הגעתי באחר קל, וכיון שמיד עם כניסתי נגש אלי הגבאי ובקש ממני לגשת לפני העמוד, לא עלה בידי לברך את ברכות השחר בחברותא לפני התפלה כמנהגי. תכונתי לברך את הברכות מיד לאחר התפלה, אף לצערי לאחר התפלה הענין פרח מזכרוני.

עם סיום התפלה צעדתי לביתי לקיום

הספור שלפנינו נשלח אלינו מיהודי יקר ממרפז הארץ ושמו ר' אליעזר. יהודי זה זוכה כמו רבבות ישראל בארץ ובעולם להתענג בכל יום מעין עולם הבא ולפתח שערי גן עדן ושערי תפלה באמירת ברכות השחר בחברותא כדת וכהלכה, כמנהגי צדיקים ומצוקי ארץ, בצותא חדא עם ידידו

ואישן, והנה חלום... בחלומי ואני יושב בבית הכנסת וממתין לתפלה, והנה מגיע אלי לא אחר מר' בנימין, החברותא שלי לברכות השחר, נוגע קלות בכתי ומעוררני במענה רך: "ר' אליעזר, רחמאי... ברכות!!!". התעוררתי מיד בבהלה והנה אנוכי בביתי, יושב על מושבי לצד הסטנדר.

הקרוב ר' בנימין.

ר' אליעזר מידענו וידדו ר' בנימין הם ידידים ותיקים. מזה שנים הם מתגוררים באותה שכונה, ואף כי הם שייכים לקהלות שונות, מצאו הם את עצמם מתפללים יחדו מדי בקר באותו מנגן לתפלת שחרית בבית הכנסת האזורי שבשכונתם.

כך, במשך שנים רבות מדי בקר נפגשים ר' אליעזר ור' בנימין בפתח בית הכנסת ומקפידים לזכות ולהמנות על 'עשרה ראשונים' הנוטלים שכר כנגד כל המתפללים - מעלה נשגבת שכידוע שבחיה חכמים באפן שאין לתאר ולשער.

בעשור האחרון, מאז החלה פעילות 'בני

מאמר 'קנא קנאתי לה' מהמקבל הנודע רבי אהרן הזקן מקרדינא

על אודות תולדות חייו של רבי אהרן הזקן מהעיר קרדינא שבצפון ספרד לא ידועים לנו פרטים רבים, אך מפקד שהוא מזכיר בכתיבתו את פתבי רבי שלמה מולכו שהעלה על המוקד בשנת רצ"ג, נראה שחי בתקופתו או ממש בסמוך לה.

רבי אהרן הזקן חבר כמה ספרי קבלה עמקים. הידוע שבהם הוא 'ספר קרנים', שכתב ספריו נכתב בתמצות ובקצרה, ומתוך כך טרח המקבל רבי שמשון מאוסטרופולי הי"ד לחבר לו פרוש בשם: 'דן ידיו'. 'ספר קרנים' עם פרוש 'דן ידיו' נדפס לראשונה בשנת תס"ט בזאלקווא. בשער הספר כתוב: 'ספר קרנים, אשר חברו ויסדו הקדוש האלקי מוהר"ר אהרן מעיר גולה קרדינא בעל ספר אגרת הטעמים'.

ספר 'אגרת הטעמים' נדפס לראשונה בשנת שמ"ב בעיר מנטובה שבאיטליה. כשלושים שנה לאחר מכן, בשנת שיע"ב, הדפס ספר זה בעיר הנאו שבגרימניה. בדפוס זה נוסף על הספר פרוש מקיף ומעמיק בשם 'שפע טל' שחבר רבי שבתי שעפטייל הורוויץ מפראג, פרוש שזכה אף להסכמה נלהבת מן משפחתו של המחבר, השל"ה הק'.

בסוף ספרו 'אגרת הטעמים' כתב המחבר מאמר המתחיל במילים 'קנא קנאתי לה' שבו הוא מתאר את מעלתה של עניית אמן ואת הפעולות הנשגבות שנגרמות בעטייה, ומוחה באלו המזלזלים בענייתה.

שלא כשאר כתיבתו של רבי אהרן שהם סתומים וחתומים מחמת שנוכחו בקצרה ובכריזמה, מאמר זה פתוח ברובו באופן ברור ומוכן לכל. דומה שמי שיקראו לא יוכל להשאיר שוה נפש לנכח הדברים הנוקבים שנוכחו בו.

להלן יובא מאמר זה, בהשקפה מתבקשת של סודות מסתרי קבלה השזורים בעקר בחלקו האחרון. מלבד השמטות אלו, מובאים הדברים ככתבם וכלשונם בתוספת מתבקשת של כותרות, נקוד ופסוק.

דברי הקדמה

רוח אלקים דבר בי, ומלחו על לשוני, דרך אמונה בחרתי לכבוד קוני, הוא יחול ויסלח לעוני, הנמשל לכתם אדם ושני, הוא יגאלני מלחם עוני, ויתן ברוח פרנסתי ומזוני, וירבה מאודי והוני, ויסר מעלי צערי ויגוני, ובשם כל ישראל אכנה, ובעושי עולה לא אקנא.

קיום העולמות תלוי בעניית אמן

קנא קנאתי לה' צב-אות, על אלה האנשים העומדים במקדש מעט לברך בשמו, ואינו משגיחים לחוס על כבוד קונם ואינם חוששים לתת לב לעניית אמן ושוגגים ומזלזלים ונכשלים באמונת אמן. והמכשלה הזאת תחת ידם, ואינם יודעים כי בתבת אמן יש בו קיום וחזק כל העולמות. והעליונים והתחתונים בכללם תלויים במלת אמן, כי הוא התחלת שבח ומקור וגרם הפעולות מכל הברכות, מברכה העליונה בתרא עלאה קדישא, סבת הסבות ועלת העלות, מה שאין הפה יכול לדבר והלשון לספר.

אמן קדש קדשים

כי תבת אמן מלא על כל גדותיו, פנים ואחור מעלה ומטה, דכולא ביה. לא יחסר כל בו, מנגלה ומנסתר, פנימי וחיצוני, פלא פלאות, מפלאים געלמים, סודות גדולות הערך, בארך וברחב, שהן כבשונו של עולם מסתרי תורה, עמוק עמוק מי ומצאנו, מי ימלא גבורת ה' והמשפיל יבין. ואין לנו עסק בנסתרות, וכבוד אלקים הסתר דבר.

וכמה פסוקים מורים ובגויים ורומזים על זאת הקדשה, שהיא באמת קדש קדשים עד אין סוף. כי כל שמות הקדושים פלם באחד פלולים, בלולים, סגלים, נסתרים, מכסים, כמוסים בתבת אמן.

פגם המזלזלים בעניית אמן

ואלה גורעים ולא מוסיפים, הם המצפצפים והמהגים, הוגים מלב, פוצים פה והבל יפצה פיהם. ילכו אחר ההבל למלל, לדבר, לספר בדברי הבאי ובמילי ובעסקי דעלמא. מניחים חיי עולם ועוסקים בחיי שעה, ואת פעל ה' לא יביטו ופוגמים בצורה העליונה לעילא ולתתא. מטילים מום בקדשים בכל העולמות, מתישים, מחלישים כביכול הכח של מעלה, כענין שכתוב (דברים לב יח): "צור ילדך תשי".

אמנם פשונים אל הטוב ואל הישר, עליהם הפתוב אומר (שם לג כו): "רכב שמים בעורף". רצה לומר: כשישראל מטיבים שמים ובוחרים בדרך האמונה לענות אמן, כאלו גותנים כח וגבורה בפמליא של מעלה. הרי מוכן מזה שיש ילכת ביד האדם, והרשות נתונה להרע או להיטיב.

ואותם האנשים, הענושים, העושים הריסה בעולם, והופכים הקערה על פיה, עליהם הכתוב אומר (שם לב כ): "כי זור תהפכת המה בנים לא אמן בם".

אשרי המקפיד על עניית אמן

אם כן ראה גם ראה אתה, בן אדם, כמה רמזים רזים וסודות מיוחדות על אדני פז, ולהיכן נוטה, ואיזהו מקומו של אמן קדש קדשים. ומהנה נוכל לידע, להודיע להבין ולהשפיל, מהו מאמין ומקיים, כמה מעלות לעלות בית א-ל, לקרא בשם ה' כי זה כל האדם.

אשרי תמימי דרך ההלכים, המעריצים, מתאחזים, מתדבקים, מתאחזים, המתחברים בעץ החיים האמתיים הנצחיים.

אמן ראש לכל הברכות

ראה זה מצאתי בדרשות של רבנו שלמה מולכו עליו השלום, ומהנה נוכל להבין ולהתבונן מה מאד יקר מאמר רז"ל (ברכות ג א): "גדול העונה אמן יותר מן המברך" [כפי הנראה פגנת המחבר לדברי רבי שלמה מולכו ב'ספר המפא"ר' סוד עניית אמן וברוך אתה, שם מבאר בהרחבה מאמר חכמים זה]. עתה, אתה תראה איך העמיקו והסתירו הענין בתבות במלות קצרות וכללו בהם סודות וסתרות שאינן סודות ושגורות בפי כל, ברוך שבחר בהם ובמשנתם.

אם כן נשמע ומוכן מזה, שמלת אמן הוא מקור עקר ועצם ראש וראשון לכל הברכות, וכל הברכות מתמלאות ממנו ומימיו אנו שותים, כי ממנו השתת העולם העליון. והרמז (שמואל ב' כג א): "וגאם הגבר הקם על" - 'גאם' אותיות 'אמן', 'הקם' עליון 'על' כל המעלות.

ושאר הדברים שאמרו רז"ל במלת אמן מפרשים במקומם לכותבם, כי מתוך הכלל נשמע להבין הפרט ותן לחכם ויחכם עוד, ושערי התרוצים לא ננעלו. והשם יתברך יפתח לנו שערי רחמים ויתן לנו לב מבין כמו שאמר המשורר (תהלים קיט יח): "גל עיני ואביטה ופלאות מתורתך". וא-ל-שדי האומר לעולמו די, לאמר די לצרותינו, ותקלית לגלותנו, וימהר גאלתנו ויחיש פדותנו, והשם יכפר בעדנו.

סיום המאמר

סימתי זאת הקדשה, אכן הראשה לנו למורשה, ביום ראשון חרושה, ונתחנן בעת הזאת אל ה' לעזרתנו חושה. על פו, על כל דברי האגרת הזאת, אני אומר כי היא אוגרת בקיץ לחמה, ומזון הנפש שהוא המאכל האמתי, צידה לדרך הידוע, כי זה כל האדם. ויקים בנו מקרא שכתוב (ישעיה סה טו): "אשר המתברך בארץ יתברך באלקי אמן", עצמה רבה לאין אונים, בשכר זה: 'ויבא גוי צדיק שמר אמנים' (ישעיה כו ב), "ה' אלקי אתה ארומקף אודה שמך כי עשית פלא עצות מרחק אמונה אמן" (שם כ א).

שער הספר דפוס מנטובה שמ"ב

עמוד מתוך מאמר 'קנא קנאתי לה' בסוף ספר 'אגרת הטעמים'

חומת בטחון של אמן

אמר רבי עמרם קוף, הצדיק מחיפה: מפליא לראות פיצד אנשים משקיעים סכומי כסף גדולים בשלל סוגי בטוחים, ואלו בעניית אמן, שחז"ל הרבו להפליג בשכרה הם מזלזלים. הלא הבטוח אינו יכל להבטיח לאדם חיים או בטחון, כי אם כסוי כספי בעת צרה חלילה. ואולם לאמן לעמת זאת יש כח לקרע גזר דין ולהגן על האדם לבל תפקד אותו הצרה כלל. בעניית אמן מקים האדם חומת בטחון סביבו שתגן עליו מפל צרה וצוקה, ומה ההגיון שאדם יתושל ולא ישקיע את כל כחותיו לענות אמן כראוי?! (האמונה מה למעשה' עמ' 122)

נעלם בלא היה

ספר רבי מנחם מנדל לעפקאוויטש תלמידו של בעל השומר אמונים: לאחר תקופה מסוימת שלא חשתי בטוב, הבהלתי לעריכת בדיקה רפואית מקיפה. לדאבוני ולחרדתי הבדיקה העלתה שבגופי מקננת מחלה קשה וחשובת מרפא. בהיות ועולמי חשך בעדי, מהרתי להתייצב לפני מורי ורבי בעל השומר אמונים, וכשדמעות בעיני הזכרתי את עצמי לפניו, התחננתי ואמרתי לרבי: "כיון שמעודי נזחרתי שלא לדבר בתפלה, ואף הקפדתי על עניית אמן ויהא שמה רבא כראוי, מבקש אני שיפעל הרבי ישועה בעבורי". כאשר שמע הרבי את דברי הרים את עיניו, הביט לעברי ואמר בהחלטיות: "אם כך, מה לך דואג, הלא ללא ספק תושעו!".

אמון על דברי הרבי בקשתי לשוב ולהבדק בשנית, ולתדהמת הרופאים בבדיקה השניה לא נצפתה כל מחלה (חותמו של כהן גדול עמ' צז).

שכר קטן ושכר גדול

דרש רבי אברהם שטרן בעל הגפי אש: ידועים הם דברי הש"ך (ח"מ שפ"ד) שדברי חכמים (חלין פו"ב) ששויה של כל ברכה הוא עשרה זהובים לא נאמרו אלא על ברכה שענו אחריה אמן. רמז לכך נתן להביא מקד שהגימטריה של אמן במספר קטן היא עשר [1+4+5]. לאמר, רק בזכות עניית אמן משתכרים עשרה זהובים על הברכה.

ויש לומר ששכר עשרה זהובים נרמז במספר קטן, כדי ללמד ששכר זה הוא השכר הקטן של האמן. אבל השכר האמתי הוא בעולם הבא, והוא רמזו בערפה הגימטרי רגיל של המלה אמן [מספר גדול]. שכן אמן בגימטריה צ"א כגימטריה של המלים "חיים וטוב", ללמד שהעונה אמן יזכה לחיים נצחיים ורב טובה בעולם הבא (שלחן א"ש או"ח סי' ו).

לכבוד צות בני אמונים' ובכללם מערכת עלון ז'כל מאמינים' הי"ו,

אחר מבוא הברכה וברכת ישר כח על כל הפעילות הנפלאה שלכם לחזק עניית אמן, זכיתי להקפיד לענות מדי יום אמן אחר ברכות השחר של כמה אנשים. התעוררתי לנהג כן בעקבות הנהגת האר"י הק' שהובאה ב'שערי תשובה' על השלחן ערוך' (או"ח ו' ו) שהיה עונה אמן אחר ברכות השחר של המתפללים: "אפלו היה מאה, היה עונה מאה אחריהם".

לפי שעניית אמן אחר מאה אנשים בכל יום אינה הנהגה שוה לכל נפש... קבלתי על עצמי שלכל הפחות במשך כל חדש אענה אמן אחר ברכות השחר של מאה אנשים. ואכן, יש אתי תמיד פנקס מיוחד, שבו אני מחשב שלא לפחות ממאה אנשים בחי'ש.

אני מרגיש כי ההקפדה על עניית אמן משרה עלי יראת שמים, והאמת שפך משמע מרש"י מפרש במסכת סנהדרין (קיא א), שעל שאלת הגמרא (שם) "מאי אמן" הוא מפרש: "כשעונין על כל ברכה וברכה אמן, היאך משמע קבלת יראת שמים". הרי מבאר מדבריו שכל עניית אמן היא "קבלת יראת שמים".

התרגשתי מאד כאשר תוף כדי אמירת תהלים היומית שלי, שמת לי לב לרמז מדהים הקושר בין יראת שמים לעניית אמן: ראשי תבות של הפסוק (תהלים ב' יא): "עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה" הם בגימטריה צ"א כגימטריה של אמן.

בשולי הדברים ברצוני להודות באפן מיוחד על העלון השבועי הנפלא, שמרחיב אפקים, מחזק ומלהיב לדבק במצוה נפלאה זו. אני באפן אישי לומד ממנו מדי שבת בעת הסעדה או מיד לאחריה, וממליץ לכל אחד לנהג כך.

בברכת התורה, א. כ. - טבריה

נתן לשלח מכתבים לפקס שמספרו 08-9746102 או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

צדיק באמונתו

ברכות ואמן במשנת בעל ההלולא

הרבי מפארציווא זצ"ל

הרבי מפארציווא ז' בשבט תר"צ

האדמו"ר רבי נתן דוד רבינוביץ מפארציווא נולד בשנת תרכ"ו בעיר אוסטרובה שבפולין לאביו רבי יצחק יעקב האדמו"ר הראשון מביאלא בעל ה'דברי בינה'.

בתחלה הקים את חצרו בעיר פארציווא שבפולין, ואולם במלחמת העולם הראשונה ברח לרוסיה, ובחזרתו לפולין הקים את בית מדרשו בעיר שעדליץ, שם הנהיג את קהל עדתו עד לפטירתו.

הרבי מפארציווא הנהיג את עדתו בדרך יחודית ומרוממת. אלפי חסידים מרחבי פולין כלה דבקו בו. היה ידוע כפועל ישועות, ורבים היו באים להושע בצל קורתו. דברי תורתו הדפסו בספר "ואלה הדברים שנאמרו לדוד".

נפטר בפתאומיות בתאריך ד' בשבט תר"צ, והוא בן ששים ושלוש. אלפי חסידים לאהו לבית החיים בעיר מגוריו - שעדליץ. בשנת תשל"ז העלו בניו את ארונו, והוא נטמן בבית החיים סגלה בפתח תקוה.

ציאת קדשו

ציאתו הקדושה של הרבי מפארציווא המלמדת על גדלותו הדפסה בנארשא עוד בשנת פטירתו.

בציאתו מתיחס האדמו"ר רבי נתן דוד מפארציווא לחשיבות אמירת ברכות השחר בתברותא, וכך הורה בה לחסידיו: "זכר אחד יאמר ברכות השחר והחברים יענו אמן" (ציאה של אדמו"ר מפארציווא [נארשא תר"צ] אות כח).

כאשר ישב כ"ק האדמו"ר הרי"ץ מליובאוויטש צוק"ל בבית הסוהר הנורא שברוסיה הסובייטית מאחורי מסך וברזל עיקשים, הוציאוהו יום אחד פלוגה של שוטרים סוביי. ק.ג.ב. חמורי סבר המטילים פחד ואימה קשה, והובילוהו אל

אולם בית המשפט המרכזי, שם נערך משפטו הגדול והמפורסם על ההאשמה הכבדה שבהפצת היהדות ברחבי ברית המועצות. הם ידעו היטב שהרבי הקדוש הוא האחראי על כל המחותרת הגדולה של חסידי תב"ד הפרוסה בכל רוסיה, וכמו המציא העליון שולח כל העת את גדודי צבאותיו להילחם כנגד חוקי רוסיה וכנגד הממשל. סעיפים רבים וחמומים היו במרכז כתב האשמה הגדול שנכתב נגדו, זמן רב עמלו החוקרים והשוטרים בחקירותיהם הרבות להעלות כנגדו את כתב האשמה החריף, ועתה עמד הוא בפני משפטו הקשה, שבמרכזו ביקשה התיביעה להטיל עליו עונש מוות, החמא ליציל.

כדרכם של הרוסים בכל רדיפותיהם, ובפרט כנגד היהודים, היו מטילים פחד ובהלה קשה על נתיניהם, הם הגיעו תמיד בדיבורים קשים, ובעזרת כלביהם האימתניים והאלות שבידיהם היו זורעים אימה ופחד מכים ומרביצים באכזריות, ובחודי החקירות מטילים אימים מפחידים, כדי לשבר את רוחו של הנאשם להודות על פשעים שמעולם לא עשה...

אך הנה פלא, כל האימים וההפחדות שניסו להטיל על הרבי הק' לא הועילו להם מאומה, הוא נשאר שליו ורגוע כל העת ובמנוחת הדעת שלמה תמיד. מצב זה הרגיו מאוד את החוקרים, הם ניסו להגביר יותר ויותר את מסע ההפחדות, ובאימים והצקות שונות ומשונות להפחידו ולהבהילו, אבל הוא הוכיח להם בכל פעם מחדש ששום דבר בעולם לא יפחיד אותו!

גם עתה בהופיעו בהדרו אל אולם בית המשפט הגדול, ניסו השופטים ועוזריהם להטיל עליו פחדים שונים, אבל הרבי כדרכו נשאר שליו ובטוח בשלמות הדעת, אף לאחר האימים הקשים שאיימו עליו ועל חייו. השופט הגדול נדהם למראה עיניו, הוא לא פגש מעולם אדם חזק ויציב כל כך, והורגל לראות תמיד את הנאשמים מפוחדים ומבוהלים בוכים ומתחננים על נפשם, וברוב פליאתו החליט לשאול זאת גלוית את הנאשם עצמו...

אמור נא ראבינער שניאורסון, הקשה השופט, כיצד עומד אתה בשלמות הנפש שכזו, לנוכח כל האימים המפחידים הללו? לשמע השאלה, ענה הרבי כשחיוך נקי על שפתי קדשו, האימים הללו שאתם מטילים עלי, והשכם והערב יכולים אולי להפחיד אדם שיש לו עולם אחד בלבד, ואין לו אלא את מה שענינו וראות שהוא העולם הזה בלבד, הוא בוודאי יתפחד מאוד כשיאיימו עליו להעבירו מעולמו...

אבל לי, סיים הרבי, יש שתי עולמות, עולם הזה ועולם הבא, את שתי העולמות לא תוכלו לקחת ממני בשום אופן, רק בסך הכל תוכלו אולי להעביר אותי מן העולם הזה לעולם שכולו טוב!

מי שמאמין אינו מפחד! - סיים הרבי בנחרצות.

הצדיקים הללו חיו בעולם הזה את חיי העולם הבא, כל חייהם ביקשו רק את התכלית הנרצה שבטורקלין ולא את חיי הפרוודו... על דרך שאמרו ר"ל בפ"ב דברכות (ע"ב), כי הוה מפטרי רבנן זה מזה מבי רבי אמי, שהיה כל אחד נוטל רשות מחברו לשוב לביתו ולארצו, ואמרו לה כשהיו הולכים מבי רבי חנינא, אמרו ליה הכי: "עולמן תראה בחיין". ופירש בש"ט מקובצת על אהרן ביה"ל: "פירוש, כאשר יגיע האדם לתכלית החכמה, דומה לעולם הנשמות, שהם שכל נבדל, ומגיע לקצת עולם הנשמות בחיין, והברכות האלה ממברכין כל אחד לחבירו" ע"כ.

§ § §

הרבי הרי"ץ מליובאוויטש צוק"ל היה מספר טיב מעשה' נפלא, ומוציא ממנו לימוד 'מוסר השכל' גדול, והוראה למעשה שצריך איש ישראל לדעת בחייו בעולם.

אחד מן החסידים הראשונים שלבליובאוויטש של מעלה היה "רבי גבריאל נושא-חן", אשר נמנה בין הבעלי בתים החשובים שבעיר ויטבסק.

הנה חלפו כבר עשרים וחמש שנים (1) מאז ינשואיהם ועדיין לא נפקדו בילדים, ובנוסף לכך באותה תקופה עקב כמה רדיפות שסבל איבד גם את רכושו רחמנא ליציל.

כתוצאה ממצבו העגום, נגרמה לו עגמת נפש גדולה כאשר לא היה באפשרותו להשתתף במגבית "פדיון שבויים" שערך האדמו"ר הזקן, ולא יכל לתת בידי השלוחים את סכום ההערכה שהעריך עבורו הרבי.

משנודע הדבר לזוגתו, שהיתה אשה תמימה ויראת שמים, הלכה בחשאי ומכרה את שרשרת הפנינים היקרה שלה, עם עוד כמה תכשיטים נוספים שהיו לה, עד שהצטבר בידיה הסכום הנקוב אותו דרש הרבי מהם. את המטבעות שקיבלה עבור תכשיטיה היא הבריקה ומירקה הדק היטב עד שזוהר ונצצו, תוך

כדי תפילה לפני הקב"ה שגם מזלם יזהר ויזרח...

צורה פאופא אותה אשה כשרה את המטבעות הכשרות בצורה נאה, ומסרה אותם לבעלה כדי להעבירם לרבו האדמו"ר הזקן.

רבי גבריאל שמח מאוד בצדקתה של אשתו ובחכמת ליבה, ובהיות שהשלוחים כבר עזבו את העיר והמשיכו בדרכם, יצא בעצמו בנסיעה להיכלו של הרבי הק' בליאזני, כדי לשלם את חלקו במצוה.

בהיכנסו אל הרבי ביחידות, הניח ר' גבריאל את תבילת הכסף על השולחן, ועל פי הוראת הרבי פתח ר' גבריאל את התבילה והניח את תכולתה על השולחן, והנה זהרו המטבעות והאירו בוהר מיוחד!

האדמו"ר הזקן הררה קמעה בדבקות קדשו, ניכר היה עליו שהתרגש מאד ממעשה הצדקה המופלא, שכן ידע היטב את מצבם.

ולאחר שנגעו מדבקותו אמר: מן הזהב ומן הכסף והנחושת שהתנדבו בני ישראל עבור המשכן, שום דבר לא זהר וזרח, מלבד הכיור וכנו, שעשאוהו מן המראות הצבאות שנשתן ישראל טהורות התנדבו במסירות נפש ומתוך שמחה! ספר נא לי ר' גבריאל,

כיצד הגיעו אליכם מטבעות זוהרות הללו?

ר' גבריאל נאלץ לספר לפני הרבי על עוגמת נפשו הגדולה, על כך שלא היה יכול לעמוד בסכום שהקציב לו הרבי, וכיצר זוגתו - ר'בקה בת בילאל - שראתה את גודל צערו נחלצה לעזרתו, והשיגה במסירות נפש את הסכום הזה על ידי מכירת תכשיטיה האישיים. והוסיף לציין את גודל שמחתם הגדולה שלו ושל אשתו על שזכו לעמוד במשימה שהטיל עליהם הרבי, וסיפר כיצד עמדה זוגתו וצנחנה את המטבעות של מצות הצדקה, כדי שיאירו באור יקרות!

הרבי הקדוש כשמעו הדברים השעין את ראשו על ידיו, ושקע שוב בדביקות למשך זמן, כשהרים את ראשו נהרו פניו בנהירו עילאה, ופנה לר' גבריאל וברכו בשמחה גדולה ואת זוגתו, בבנים, באריכות ימים, בעשירות, ובנשיאת-חן יוצאת מן הכלל! - לאחר מכן צוה על ר' גבריאל לסגור את עסקיו בויעבסק,

ולהתחיל לסחור באבנים טובות ומרגליות.

ברכתו של הרבי התקיימה בהם במלואה, ושערה אחת מברכת קדשו לא נפלה ארצה, ר' גבריאל התעשר במהרה, הצלחה שמימית בלתי מובנת לוותה אותו בכל עסקי מסחרו, ובזמן קצר מאוד גדל כאחד מסוחריו היהולמים הגדולים.

בכל אשר פנה נשא חן מיוחד ביותר כברכת הרבי, ונקרא מאז בפי כל: "רבי גבריאל נושא חן". נולדו להם בנים ובנות, נכדים רבים וננינים, זרע ברך ה', והוא נפטר בשיבה טובה בגיל 110 שנים (2), וזוגתו האריכה ימים עוד כשנתיים אחריו.

וכל משפחת "חן" הענפה שבחסידות חב"ד, הם כולם צאצאים של ר' גבריאל דגן.

לימוד מטיב זה המעשה, סיים בעל ההילולא הרבי הרי"ץ צוק"ל - בין יתר העניינים המופלאים הנלמדים - הוא: שלמותו שערבים ושויים של מטבעות הצדקה נשארו כמקודם, מכל מקום כאשר נותנים זאת במסירות נפש ומתוך רצון והתלהבות, בחשק ובשמחה פנימית ותשוקת לב, הרי מקבלים אותם המטבעות שוויו נעלה יותר, והם מאירים באור יקרות בזה העולם, ובוודאי גם בעולם שכולו אור.

§ § §

סיפר כ"ק אדמו"ר מטולנא - אשדוד שליט"א, טיב מעשה נאה שקיבל מפי אחד מזקני המשפיעים בליובאוויטש זצ"ל, וכה דבר המעשה.

מנהגו של האדמו"ר הרה"ק הרי"ץ מליובאוויטש צוק"ל, ללמד את חסידיו מדי שנה בשנה בחג שמחת תורה לפנות בוקר ניגון חדש.

שנה אחת לימד הרבי את החסידים ניגון מיוחד מאוד, על התיבות הפותחים את 'שיר הכבוד': 'אנעים זמירות ושירים אארוג, כי אלך נפשי תערוג. נפשי חמדה בצל ירך, לדעת כל רז סודך'. [כנס התפרסם תיעון תפלא וזהו, והתקבל בכל הפופות ישראל, מרחן].

בטרם פצח בנגינת קדשו הקדים הרבי ואמר לחסידים, שאת הניגון הזה חיבר איש יהודי אחד, בעת היותו שרוי בדבקות עילאית ביום הכיפורים, עד שמרוב דבקותו לא שת ליבו לכך שכבר פנה יום, והמשיך לעסוק בתפילות יום הקדוש כל הלילה של מוצאי יום הכיפורים, בלא שחש שום רעב וצמא מרוב דבקותו הרוחנית. ובהגיע לפנות בוקר כאשר החל השחר להפציע, וראה שכבר התחלף היום וזרחה השמש של מחרת יום הכיפורים, החל להתהלך ברחבי בית המדרש במחשבות קדושות של שגב ורוממות היום, שכתבת הפוסקים על יום שלמחרת יוה"כ פ' שהוא אחד מימי השכמה שבשנה, והוא יום גדול הנקרא: 'גאט'ס נאמען', [יש מאמרים: "גאט'ס טאג"], מכוח האור הגדול הזורח ביום זה שנשמתם של ישראל טהורה ומוכנת. - וכן מתוך מחשבות נשגבות שכלאו עלה בליבו שיאמר שירה, ובאותו מעמד חיבר את הניגון המרטיט על תיבות 'אנעים זמירות' לכבוד השם יתברך ויתעלה.

התלחשו להם החסידים בינם לבין עצמם, שכנראה אותו יהודי נשגב הוא הרבי הק' בעצמו... - אך משקלט הרבי את לחשושיהם חיין ואמר, הניגון הנעלה הזה של 'אנעים זמירות' הוא ניגון ישן נושן, הרבה לפני

הפער בעבוד הבא <

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו לפערכת ע"י הקוראים

מגלגלים זכות

נחנתני בשדה התעופה 'שארל דגול' שבצרפת. הייתי צמא מאוד. הנחתי את התיק שלי ובו חפצי ושני זוגות תפילין על הספסל והלכתי לתור אחר מים לשתיה. תוך כדי שתייה הגיעה הרכבת התחתית ומיהרתי לעלות עליה כאשר התיק נשאר מיותם על הספסל. תוך כדי שאני מסדיר את נשימתי אני שם לב שאין לי את התיק האישי. חזרתי לשדה על מנת לערוך חיפוש אך כל חיפושיי עלו בתוהו ולא הצלחתי לאתר את התיק עם התפילין שלי שיקרות עבורי יותר מכל דבר בעולם. ככל הנראה שמי שראה בפנים בקבוק יקר של י"ש העלים את התיק עם התפילין.

חזרתי לארץ שבור ורוצץ מהמחשבה שאין לי כסף בקושי למחייתי ועתה מהיכן אשיג כסף לתפילין של רש"י לכל הפחות וגם להשאיל כל בוקר מאנשים זה לא דבר קל.

נחתי בארץ ביום חמישי וביום שישי בבוקר סיפרתי לידיד שלי שאבדו התפילין שלי ואין לי דרך לקנות חדשים. הוא אמר לי להמתין כמה דקות עד שהוא יוצא מהמקווה ובינתיים פתחתי את הבסטסה של הפיצווחים שלי ליד השטיבלך.

הוא יצא מהמקווה ואמר לי שיש לו זוג תפילין בשבילי. לא האמנתי אבל במוצאי שבת הוא דפק אצלי בדלת ומסר לי שתי זוגות תפילין מהודרות אחת של רש"י והשני ר"ת. לשאלתי מהיכן יש לו לתת לי הוא סיפר את הסיפור הבא: "לפני שנים רבות עשיתי שליחות של הרבי במבצעים להנחת תפילין, והנחתי את התפילין על ארגז לרגע, נכנסתי לחנות סמוכה ואין שיצאתי ראיתי משאית זבל שגרס את כל הזבל כולל התפילין שלי.

נשברתי מאוד כי לא הצלחנו להציל את התפילין. באותו רגע נדרתי נדר בעזרת ה' אכתוב זוג נוסף של תפילין עבור אדם שאין לו כסף לקנות תפילין. חלפו שנים והבן שלי נהיה בר מצוה, הסופר סת"ם שהזמנתי אצלו תפילין עבור הבן שלי שאל אותי: "למה שלא תכתוב שתי זוגות תפילין? לעולם אי אפשר לדעת מה יקרה!?" נזכרתי בנדר והזמנתי עוד זוג. אלו התפילין שעכשיו הגיעו אלי ומשמים כבר זימנו לי לתת לך אותם, תפילין מהודרות בתכלית ההידור!!!!

בעל המעשה:ש.ג.

הפענוץ לדכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית עוזרן לשלוח אל ר' שפחה ספואלס בפקס: 15326517922

וזמנו של הבעל שם טוב הק' ז"עו - ועל אף שהרבי הזקן זצוק"ל בעל התינא לא הביא בסידורו את 'שיר הכבוד', הלא הוא כפי הנראה מחמת הוד שגב ורוממותו כנודע, כפי שנמנעו מלומר ולהדפיס בסידורים את 'שיר הייחוד' הנורא, כי אם פעם אחת בשנה ביום הקדוש. [פי' במחזורים ליום הכיפורים מ"ש בענין זה בשיר הייחוד]. - ושוב חזר הרבי על דבריו והדגיש זאת כמה פעמים, שאותו יהודי שחיבר את התינא דגן היה הרבה לפני הבעל שם טוב! לאחר מכן, פתח הרבי וסיפר את טיב אותו מעשה שהתרחש עם המלחין היהודי בעל מחבר ניגון אנעים זמירות: בתחילה היה אותו יהודי עשיר גדול, ועסק רבות במצוה הגדולה של 'פדין שבוים', שהיא מן המעולה שבמצוות.

היסודות שמלמדנו הבעש"ט, שצריך לחשוב ולחפש תמיד בכל דבר במה יהיה יותר נחת רוח לפניו יתברך שמו, ולא בחיפוש האישי של גדלות עצמית [שטיינען] בלבד, כי אם במה תעלה לפניו יתברך יותר שמחה ונחת רוח, כאשר הדבר מבואר בתורת החסידות רבות פעמים. וכלשונו הנחרץ של הספר"ק "שפת אמת" בפרשת בהעלותך (תמצ"ד דה מדרש בחוה"ק): "וכי הרצון לבוא לעלמא דקשטו בדרס מליאה מש"ס ופוסקים" ע"ש, הלא עיקר הרצון הוא "לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו". ואם כן כאשר נבוא לבחון אותה שאלה על פי השקפה טהורה זו, הרי ימצא שיותר טוב הוא דווקא בחירת הגמול הגשמי, כדי שיוכל להמשיך ולהוסיף לפדות עוד ועוד שבוים ולעסוק במצוות רבות, ולהעלות בהן נחת רוח עצומה לקונו. - מה שאין כן באפשרות השנית, מה יש לו להקב"ה מכך שיחיה חיי עולם הבא, ויתעלה ויתענג במדרגות הרוחניות. כשהמבחן הוא מה יותר טוב בשביל עצמי, אולי אכן הגמול הרוחני יעדיף יותר לנפשו. אבל כשהמבחן הוא מה טוב לשמים ומה טוב להם לישראל, הרי בוודאי עדיף שיהיה ממשיך לעזור ולסייע לכל הנדכאים והנצרכים, לעמוד לעזר ולאחיסמך לנענים, ולפזר את ממונו בשביל מצות פדין שבוים כדרכו מימים ימימה, ובכך יוסיף לעשות נחת רוח לפני אביו שבשמים!

טיב זה המעשה ללמד על הכלל כולו יצא, שיש לחפש תמיד בכל דבר וענין מהו רצון השם יתברך כאן, ולא מהו הרצון העצמי... כיצד ובמה ניתן להדר יותר ולהוסיף שמחה וקורת רוח לפני אביו שבשמים, אשה ריח ניחוח לה', נחת רוח לפני שאמרתיו ונעשה רצוני. § • § •

הכרתי בבית המדרש העתיק והישן דחסידי חב"ד בשנות מאה שערים יהודי יקר מטובי התמימים, שהיה איש חסיד נעלה בר אוריין ובר אבהן, ה"ה הרב דחסידי רבי יהודה לוי זצ"ל, ונמנה על היושבים החשובים של זקני חסידי ליובאוויטש בירושלים של הדור הקודם. מנהג נאה לקח לעצמו יהודי יקר זה, שאף כי לא נמנה בעשירי עם היה מידי שבעה מחיל מכיסו בהרחבה גדולה עבור ההוצאות של סעודה שלישית וסעודת מלוה מלכה בבית המדרש, שהיה נערכת ברוב עם כדרכן של חסידים בקיבוץ חברים, והוא בעצמו היה טורח ומכין הכל דוואג בכל מאורו שלא יחסר המזג.

[כבר נודע גדול ענינה וטובותיה של אותה סעודה עילאה, ללוח את שבת מלמטא בצווחא חזא בדיבוק חברים, ורבות בשנים יבנו והשתתפו בקביעות בקיבוץ זה]. בהזדמנות אחת התעניינתי אצל אותו חסיד, והצעתי את תמיהתי לפניו, מה ראה לתפוס דייקא מצוה זו ולעשותה בהידור רב ובכוריות, ומה הביאו לפזר מממונו כל כך עבור הסעודה שלישית והמלוה מלכה. ענה לי האיש בחכמה ואמר, שפעם בעת שנכנס ל'יחידות' בקודש פנימה אצל רבו הרה"ק הרי"צ מליובאוויטש זצוק"ל, סיפר לו בתוך הדברים שהוא מכין משלו מדי שבת בשבתו את הסעודה שלישית והמלוה מלכה בבית החסידים. התבטא הרבי בתקיפות ואמר: לא משלך אותה נותן, אלא הכל מיד הקב"ה! הפטיר החסיד ואמר, מעת ששמענו אותנו מילים אלו מפורש יוצא מפי כהן גדול, הם חדרו לעומק נבכי לבבי ונפשתי, והתחלתי לפזר בהרחבה גדולה לצורך סעודות אלו, שהרי הרבי אמר בפירוש שאין על חשבונתי אלא משפע של מעלה, ומה מקום לצמצם בהשפעתו יתברך, הלא אין עניות במקום עשירות [בחסידים פתח].

וזמנו הנודע של בעל חזונו ותנ עילוי ועל כל ישראל - אמן

השתחל פנימה אל תוככי תחתית הבור, שם גילה לצערו הגדול שהיהודי האסיר שוכב מת בר מינו, כנראה מזה זמן ארוך. הוא כמוהן העלה ומשך אותו תיכף החוצה, והביאו בכבוד אל קבר ישראל כדת וכדין. ויהי בחצי הלילה, נדה שנתו של העשיר לשעבר מאור, נפשו התהפכה מצער ועוגמת נפש, לאחר שהתברר שהוציא את כל כספו ורכושו על איש מת... - וכי על מה התקיים בי מאמר הגמרא (ספס) (כ) "יצא פלוני נקי מנכסיו, ואין לו בהם הנאה של כלום"... בשביל בר מינו? בכה האיש במר נפשו. צערו ויגונו היה קשה מנשוא, וכי בשביל כך עמלתי כל ימי חיי, בשביל שלבסוף יתעשר מכך אותו פריץ רשע, ואני אצא עם שבויה מת בידי? מתוך צערו ובכיותיו נרדם על יצועו, והנה בחלום הלילה התגלה אליו זקנו שהיה רב גדול וצדיק, ובפנים מאירות אמר לו: נתנו נא דעתך, תדע שמעשה מצוותך עשה רעש גדול בפמליא של מעלה! גם ערכו של איש ישראל מת אין לו ערך ומוחי, וגדולה ועצומה זכותך שהבאת אותו אל קבר ישראל, חכית לעשות נחת רוח עצומה לפניו יתברך שמו! הלא גם אצל המהר"ם מרוטנבורג זצוק"ל קיימו בו מצות פדין שבוים לאחר פטירתו כדי להביא לקבר ישראל כידוע. - לפיכך, סיים הזקן, ונתנים לך מן השמים שכר גמולך הטוב, ובידך לבחור בין שתי אפשרויות, או בגמול הגשמי, שתזכה להחזיר לך את כל עושרך משלם, ועוד להוסיף עליו הרבה. או בגמול הרוחני, שתזכה לראות את עולמך בחיין, ולחיות בעולם הזה חיי גן עדן של מעין עולם הבא, ולאחר מותך תזכה להיכנס למחיצתו של המהר"ם מרוטנבורג זצוק"ל.

חיך האיש בדעתו, ולבסוף אמר, הנה מוחי עולם הזה כבר שבעתי כל ימי, ועתה הגיעה העת לגמול הרוחני, לפיכך בחרו אני בשכר הרוחני שהוא גדול הרבה יותר מן הגמול הגשמי שאין בו אלא כסף וחוב... ואכן זכה האיש להתעלות עצומה במדרגות נשגבות של השגות בתורה ובדבקות אלקים חיים, ובהגיע יום הכיפורים הראשון זכה להשיג מדרגות עצומות של דבקות, עד שלא הרגיש כלל שכר חלף ועבר הצום, ולמחרת לפנות בוקר חיבר את הניגון המופלא הזה של 'אנעים זמירות'. כשיים הרבי הק' בעל ההילולא את סיפורו, הוסיף והסביר לחסידיו, עתה אבאר לפניכם מדוע הדגשתי כמה פעמים שזה המעשה היה לפני רבינו הבעל שם טוב. - משום שלאחר שזרחה בעולם משמו של רבינו הגדול אור שבעת הימים הבעש"ט הק' היה צריך האיש להעדיף את האפשרות השניה יותר מן הראשונה... שכן יסוד

ההצטרף רבי שבתאי הכהן בן הרה"ק רבן גמליאל זצוק"ל שעל שמו נתייחד קהלתנו שבתאי בבית ה' נלביע ח' שבת תשל"ז תנצב"ה

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לזכרה והצלחה או ליאריצייט

לקבלת העלון בכייל (דוא"ל) נא לשלוח לכייל המצוי"ב

Table with 8 columns: Name, Phone, Address, and other contact details for various organizations and individuals.

יר"ל ע"י קהילת שבתאי בבית ד' | רה' ישעיהו 7 ירושלים | טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגורניך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניניים יקבלו את העלון בכייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ ההדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zeligk@gmail.com or text 718-249-7173

פנינים

ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע "פרשת בא"

עורך: הרב יוסף ברגר

לתגובות והנצחות – לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com - 054 - 8455798 - ניתן לקבל את העלון במייל.

החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה (יב, ב) כתב רש"י: הראה הקב"ה למשה לבנה בהודושה, ואמר לו כשהירה מתחדש יהיה ראש חודש.

מתבאר מכך, שהקב"ה ציווה למשה, שעם ישראל יהיו מונים את ימי ומועדי השנה, לפי הילוך הלכנה. לעומת זאת, אומות העולם מונים לפי הילוך החמה. ולכאורה צריך להבין מדוע.

ביאור נפלא על כך שמעתי מאת כ"ק מרן אדמו"ר ממישקולין שליט"א, שהסביר זאת על פי דברי המדרש (הובא באבודרהם בשם רבינו סעדיה):

"במשך השנה השמן מקטרג על עם ישראל לפני הקב"ה, אולם הקב"ה דוחה אותו ליום הדין – ראש השנה, וכשמגיע ראש השנה, בא השמן לקטרג, ומביא גם את החמה שתעיד על עוונותיהם של ישראל, והחמה מעידה. אבל הקב"ה אומר לשמן, החמה היא רק עד אחד ואין עד אחד נאמן, לך תביא עוד עד אחר עמה, הולך השמן להביא את הלכנה להעיד, אולם הוא אינו מוצא אותה, מכיוון שהיא מתכסה, כנאמר (תהלים פא, ד) "תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגיגנו" – דהיינו מצוות תקיעת שופר היא ביום שהלכנה מתבקשת והיא אינה נמצאת, מפני שהיא התכסתה". עד כאן תוכן דברי המדרש.

ולפי זה ביאר מרן אדמו"ר שליט"א, מדוע עם ישראל מונים את ימי ומועדי השנה לפי הילוך הלכנה דווקא. כי אם הם היו מונים לפי הילוך החמה, יכול היה לחול ראש השנה ביום שהלכנה אינה מכוסה, מכיוון שהרי יש הבדל של אחד עשר יום, בין הילוך הלכנה להילוך החמה, כי אורכה של שנת לבנה הוא, שלוש מאות חמישים וארבע ימים, ואורכה של שנת חמה הוא, שלוש מאות שישים וחמש ימים. ואם כך, השמן היה יכול ה"ו להביא את הלכנה שתעיד על עם ישראל ביהוד עם החמה.

משום כך, ציווה הקב"ה לעם ישראל, למנות את ימי ומועדי השנה דווקא לפי הילוך הלכנה, ואז לא יהיה לשמן שני עדים להעיד ה"ו נגד עם ישראל.

החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה. דברו אל כל עדת ישראל לאמור בעשור לחדש הזה ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית (יב, ב-ג)

לכאורה צריכים להבין, הרי הקב"ה רוצה להכין כעת את עם ישראל ליציאת מצרים, ולכן ציווה לקחת את השה לבית אבות וכו' בשביל שחיטת קרבן פסח, ומפני מה קדמה לכך המצווה של קידוש החודש – החודש הזה לכם ראש חדשים, הרי אין זה מן העניין?

אלא הסביר זקני הגה"ק בעל ה"תפארת יחזקאל" זי"ע הסבר עמוק ונפלא: הנה המתכונן בהליכות הירה יראה רמז לעבודת האדם ובפרט לרשע שעבר על כל התורה כולה, שאל יתייבש מן התשובה, כי הלא גם הירה נתכסה אורו, ובכל זאת חוזר ומאיר מידי חודש מחדש.

והנה בעת שמשך רבינו דיבר אל בני ישראל את ציווי ה': "משכו וקחו לכם צאן וכו'" ועל כך אומר רש"י (יב, ו) "משכו ידיכם" – מאילולי, "וקחו לכם" – צאן של מצוה. נבוכו בני ישראל, איך אפשר להם להתקרב אל ה', אחרי מצבם הירוד, בו נמצאים כעת, שקועים במי"ט שערי טומאה?

על כן ציווה להם ה' מקודם מצוות קידוש החודש, המורה שגם אחרי שמתכסה אור הלכנה לגמרי, והכל סבורים שאיננה עוד, בכל זאת עולה ומאירה שוב, וממנה יקחו חייוק.

וזהו רמזו "החודש הזה לכם", מצוות קידוש החודש היא לכם דוגמא ומשל, שגם בדיומא התהוננה בשפל המדרגה אתם יכולים לשוב ולהאיר, אם תקבלו על עצמכם עול מצוות, ותמשכו ידיכם מעבודה זרה. והדוגמא הזאת אכן האירה את עיניהם, והפיחה רוח חדשה בקרבם.

וזהו א"כ הקשר בין שתי המצוות, דלפני שהכניסם לעול המצוות הקדים להם

החידוש הנפלא של ה"משנה למלך": מה שהחיש את גאולתם של ישראל ממצרים – יחיש את גאולתנו!

ידועה השאלה כיצד יצאו בני ישראל ממצרים אחרי כלות מאתיים ועשר שנים, הלא נגזר עליהם בכרית בין הבתרים להיות משועבדים ארבע מאות שנה, כדכתיב (בראשית טו, יג) "ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה". וכבר נאמרו בזה תירוצים רבים.

רבינו ה"משנה למלך" בספרו "פרשת דרכים" (הדרש החמישי) מאריך בשאלה זו, ומביא את אחד מתירוצי המפרשים – הקשור לפיסקא זו. וזה לשונו שם: "עוד אמרו תירוץ אחר, דמה שנתרבו ישראל שלא בדרך הטבע, כדכתיב (שמות א, ז): ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאוד מאוד, השלים החשבון של ארבע מאות שנה.

כלומר: כשיעור העבודה שהיו ראויים לעשות בארבע מאות שנה – עשו בזמן מועט מחמת ריבוי האנשים".

"ובזה יובן מאמר הנביא ישעיה שניבא על הגאולה העתידה (ם, כב): "הקטן יהיה לאלף והצעיר לגוי עצום אני ה' בעתה אחישנה". ויש לדקדק במאמר "בעתה אחישנה" – שהם דברים סותרים זה לזה: דאם הוא "בעתה" – אינו "אחישנה", ואם הוא "אחישנה" – אינו "בעתה"!

ורבותינו ז"ל נתעוררו בזה, ואמרו (סנהדרין צה, א): לא זכו – בעתה, זכו – אחישנה. אך כפי דרכנו שפירשנו, נאמר בענין אחר, שהכתוב ירמזו על העתיד, לימות המשיח, שיהיה כימי צאתנו מארץ מצרים (מיכה ז, טו). וזהו הכוונה: דכי היכי דבמצרים ריבוי האנשים היה סיבה למהר את הקץ, הכי נמי לעתיד לבוא, שאף שגזר ה' שנהיה בגלות סך מה, מכל מקום בסיבת ריבוי ישראל יבוא הגואל קודם הזמן שגזר ה', לפי שכך היא המידה שריבוי ישראל משלים הזמן.

וזהו פירוש הנבואה שניבא ישעיה הנביא על זמן הגאולה, דעל ידי שיתרבו עם ישראל ריבוי עצום דהיינו ש"הקטן יהיה לאלף והצעיר לגוי עצום", מבטיח לנו הקב"ה "אני ה' בעתה" – את הזמן החתום והגנוז של עת הגאולה באחרית הימים, "אחישנה" – אחיש ואורז הרבה לפני כן, בדיוק כפי שהיה בגאולת מצרים. כי אמנם נקבע זמן וקץ עד מתי יהיו ישראל בגלות, אך ע"י שמתרבים בכל העת, הקב"ה מחיש את הקץ, משום ששיעור הגלות שהיו ראויים להיות כפי הזמן שנקבע מראש, עושים בזמן מועט מחמת ריבוי עם ישראל שפרים ורבים בכל עת.

וממשיך ה"משנה למלך" בדבריו הנפלאים: "ובזה היה מתרץ הרב מר דודי ז"ל (הוא הג"ר אברהם רואזניס ז"ל המיו ודודו של ה"משנה למלך") מה שהקשה הרא"ם בפרשת שמות, על מה שכתב רש"י (שמות ב, כג): "וימת מלך מצרים" – מלמד שנצטרע והיה שוחט תינוקות ישראל ורוחץ בדמם וכו'. איך מתיישב המדרש הזה על המשך הכתוב: ויאנחו בני ישראל מן העבודה" דלפי המדרש הזה: "ויאנחו בני ישראל" שתמא מיבעי ליה, שאז היינו מפרשים שנאנחו מחמת הגזירה הרעה על שחיטת הבנים! ולא "מן העבודה". והניח הדבר בתימה.

וזהו הרב מר דודי ז"ל היה מפרש: דישאל ארבע מאות שנה ועדין היה מצטער, מחמת שראו שהגזירה היתה ארבע מאות שנה ועדין היה חסר מן המנין הרבה, אלא שכשראו שהיו מתרבים שלא כדרך הטבע – היו מתנחמים ואומרים דאין ספק דהקב"ה ידלג על הקץ מחמת ריבוי האנשים. אבל עכשיו שנצטרע פרעה והיה שוחט לרפואת ק"ץ ילדים בבוקר וק"ץ ילדים בערב (שמו"ר א, לד), אם כן אין כאן כעת ריבוי אנשים כדי למהר את הקץ, ועל זה: ויאנחו בני ישראל מן העבודה", כלומר: מי יוכל לסבול עבודה זו עד תשלום ארבע מאות שנה!

מצות קידוש החדש, כי התחדשות הלכנה היא להם לדוגמא, שאדם יכול להדבק בה' יתברך, למרות שעד עתה היה מרוחק, כי נר מצוה ותורה אור, המצוות והתורה יאירו אורם, להאיר באור פני מלך חיים...

ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו (יא, ז)

איתא במדרש (שמו"ר פל"א, ט) אשר בשכר שלא היו הכלבים נובחין לישראל בעת שיצאו ממצרים, נותנין לפניהם המריפות, כמו שנאמר (להלן כב, ל) "ובשר בשדה מריפה לא תאכלו לכלב תשליכונו אותו".

ולכאורה שאל הר"ק רבי דוד מטאלנא זי"ע - יש להבין, הרי הצפרדעים מצינו שמסרו נפשם לעשות רצון קונם, דכתיב בהם "ועלו ובאו כביתך וגו' ובתנוריד", כשעה שהתנור הם (פסחים נג, ב), ועם כל זה לא קיבלו שכר אלא לפי שעה, שנתרו כחיים, א"כ למה קיבלו הכלבים שכר גדול כזה על מניעת הריצת לשונם, שכר לדורות עולם, אלא רואים מזה כי נזה יותר להכנס לאש בווערת מאשר להתאפק ולשתוק בשעה שרוצים לדבר, לכן הכלבים שמסרו על לשונם גדול שחרם יותר מהצפרדעים שמסרו נפשם לכבוד השי"ת...

ויאמר משה כה אמר ה' כחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים, והיתה צעקה גדולה בכל ארץ מצרים, ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו (יא, ז-ד)

הרבה מן המפרשים ניסו להסביר מדוע התורה הדגישה שאפילו הכלבים לא הרצו את לשונם, דלכאורה, הרי הם לא היו כלל בענין בשעת אותה מכה - מכת בכורות, ולמה שבכלל יפתחו את פיהם.

נביא בפניהם ששה הסברים נפלאים שהסבירו מפרשי התורה:

א. הסבר נפלא מובא על כך בספר שי"ך על התורה בתהילת פרשת שמות, שכוונת הכתוב "ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו" הוא על כישופי המצרים ואלהיהם: דהנה אמרו ז"ל במדרשים כי "אין עבד יוצא ממצרים", ססתומה בכל מיני כישופים - כדי שלא יצא שום אחד מהם. וכבר אמרו חז"ל הטעם דהמלה "מצרים" ראשה מ' פתוחה וסופה מ' סתומה, מכיון שכידוע היא היתה עמויה בכשפים, וכל עבד הנכנס לתוכה אין לו דרך לצאת ממנה. לכן האות מ' בתחילתה פתוחה, לרמוז, שלהיכנס אפשר, ואילו האות מ' בסופה סגורה, לרמוז, שלצאת אי אפשר.

ומה עשו מצרים מצרים ככישופיהם? היה לה למצרים עשרה פתחים, ועשו ככישוף על כל פתח - צורה: בפתח אחד עשו צורת סוס, ובפתח אחר עשו צורת חמור, ובפתח אחד עשו צורת כלב, וכן בכל פתח עשו צורות מהצורות הנמצאות במדינה, כמו צורת אריה, צורת מלה, צורת שור, פרד, גמל, וצורת אדם עשו על כל הפתחים, כדי שאם יברח אחד - ידעו מאיזה פתח ברח, כי בכישוף עשו שאם יצא מאיזה פתח - שאותה צורה צועקת מיד, וכן אותן הכהמות שהם מאותו המין - כולם צועקים, ובזה ידעו מאיזה פתח ברח וירדפו אחריו.

והנה - ממשוך השי"ך ומסביר: על פי רצון ה' יצאו בדווקא מהפתח שבו היה צורת כלב, לפי שהם יותר מציניים אצל הכל, והם "עזי נפש" (ישעיה נג, יא). וזאת היה כדי לפרסם נסיו, ולהודיע נפלאותיו, ולהודיעם שהוא ברוך הוא שולט על כל הכוחות כולם, ואין מי שיאמר לו מה תעשה, והכל הם ברשותו ותחת ידו, וברשותו עשו כל מה שעשו, וכל מה שעשו לא הועיל לבטל רצונו יתברך, ולכן יצאו מהפתח של צורת הכלב - ונאלם פיהם. וזאת רמזה לנו התורה את הנס הגדול שהיה שם: "ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו, למאישי" - שהיא צורת אדם, "ועד בהמה" - שהם שאר צורות, כולם יצאו מאותו פתח ללא נביחותיו של צורת הכלב, וכך היה הנס גדול עד למאד...

ב. גם ה"אור החיים" הק' זי"ע מקשה מה הקשר בין מיתת הבכורות - לאי הרצם של הכלבים את לשונם? ואם זה בא לומר שלא ימות אדם מהם (מישראל), היה לו לומר בפירוש ולא ימות מבני ישראל?

אלא - ממשוך האור החיים הק' וכותב - שנתכוין בסדר הדיבור ע"ד אומרים ז"ל (ב"ק פ): "כלבים צועקים (בוכים) מלאך המות בא בעיר", לזה אמר ולכל בני ישראל וגו' כדי שתדע שלא ימות מהם אדם, שלא יחרץ כלב לשונו שם...

ג. ואילו הגה"ק רבי יונתן אייבשיץ זי"ע הסביר: דהנה על הפסוק "כחצות הלילה" אומר רש"י - רבותינו דרשו שאמר משה כחצות, שמשמעו סמוך לו, או לפניו או לאחוריו, ולא אמר בחצות, שלא יטעו אצטגניני פרעה ויאמרו משה בדאי הוא (שק"ך).

ולכאורה הרי יש להקשות מן הגמרא (ברכות ג) שלוש משמרות הוא הלילה: הראשונה חמור נוער, בשנייה כלבים צועקים, שלישית תינוק יונק משדי אמו וכו'. אם כן, היה להם סימן מובהק ל"חצות" באמצע האשמורת השנייה, עם צעקת הכלבים?

אלא, לכן ממשיכה התורה ואומרת לנו: "ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו", שבאותו לילה לא צעקו הכלבים...

ד. הגה"ק רבי יוסף דב מבריסק זי"ע - הסביר זאת באופן אחר, היה זה כאשר בעיר בריסק פרצה יום אחד מחלוקת בציבור, וכרגיל נתגבשו וקמו שני צדדים ונלחמו זה בזה.

בא רבי יושע בער, רבה של העיר, ופנה אל מספר בעלי בתים בעלי השפעה וביקש מהם, שיבואו בדברים עם שני הצדדים וישימו קץ למחלוקת שנתלקחה והלכה. אבל הללו מענו, שאין הם רוצים להתערב בדבר, והם מעדיפים להישאר ניטראליים... אמר להם הרב בהקפדה: בדרך "ניטראלית" זו כבר נקטו לפנים כלבי מצרים!

שכן חז"ל אומרים (בבא קמא פ): "כלבים בוכים - מלאך המוות בא לעיר. כלבים שוהקים - אליהו הנביא בא לעיר". ומכיוון שבמצרים נמצאו אז גם מלאך המוות, שבא להכות בכבורים, וגם אליהו הנביא, שבא לגאול את בני ישראל - לא ידעו הכלבים מה לעשות: לבכות או לצחוק? ולפיכך "ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו", החליטו להישאר ניטראליים, שלא לפצות פה ולא להתערב!...

מיותר לציין שהם הבינו את הירמוז, ומיד החלו לפעול!...

ה. הגה"ק רבי מרדכי באנעט זי"ע הסביר את הטעם שלא הרצו הכלבים את לשונם ביציאת מצרים, כך: כי במדרש רבה (שמות א) איתא, על הפסוק "אכן נודע הדבר": היה משה מהרהר בלבו ואומר מה הטאו ישראל שנתעבדו מכל האומות? כיוון ששמעו דבריו "הלהרגני אתה אומר כאשר הרגת את המצרי" אמר: לשון הרע יש ביניהן, ואיך יהיו ראוין להיגאל? ולא היו יכולים להיגאל עד שלא שירשו מהם עבירת לשון הרע ומלשינות.

וזה שמדגיש הכתוב: יודע אתה - למה זכו ישראל להיגאל? מכיוון ש"לא יחרץ כלב לשונו" - שלא נשאר בהם שמוץ מן המידה הרעה של לשון הרע. כי חז"ל אמרו "כל המספר לשון הרע, ראוי להשליכו לכלבים..."

ו. אמר הכותב: אולי אפשר להבין עוד הסבר מה קשורים הכלבים ליציאתם של ישראל ממצרים - מן הסיפור הבא - אותו היה מספר המגיד הירושלמי הנודע רבי בן ציון ידלר זי"ע

רבי בן ציון היה אומר תמיד, שחלק מהיכולת של רב ודיין צריכה להיות - הבנת דבר מתוך דבר! ולהמחשת דבריו היה מספר: הגה"ק מהר"ל דיסקין זי"ע, ערך פעם בבית דינו גט פישורין בין איש לאשתו. לפתע, בעיצומו של כתיבת הגט הפסיק את מלאכת הסופר והחליט להניח את המשך הכתיבה ליום המחרת.

הגאון לא הסביר את מניעו, הוא רק ביקש לברר שוב את פרטי המתגרשת, ולדחות את נתינת הגט למחרת. הדיינים שהיו מעורבים והכירו את הנושא מקרוב, התפלאו על החלטת הרב, אלא שאין מערערים אחר המלך. למחרת, בעקבות הביורורים נודע, לחרדת כולם, כי האשה מקבלת הגט שקרנית. היא החכימה לעשות - להביא איש אחר, שהציג את עצמו כבעלה ולקבל על ידו גט. הענין התגלה כאמור, בעיצומו של כתיבת הגט זמן קצר לפני מסירתו.

כאשר שב מהמרה"ל לביתו, בני הבית שאלוהו: הרי הרב אינו מאמין במופתים, וכי יש מופת גדול מזה?

אמר להם הרב: וכי מופת הוא זה? הכמה היא זו, שנתן הקב"ה לבני אדם להשכיל ולהבין דבר מתוך דבר!

בואו ואומר לכם איך 'עליתי' על השקר: אותו זוג, הביאו איתם כלב קטן בדרך המודרניים באותם ימים (לשונו של רבי בן ציון...), עד היום הם לא באו יחד לבית הדין, היום לקראת נתינת הגט באו שניהם. והנה בשעת כתיבת הגט הבחנתי כי הכלב הלך ממנה אליו וממנו אליה - הלך והזור כמה פעמים. התפלאתי כיצד מתרחש דבר כזה, אך הכלב רגיל עם שניהם, והרי בוודאי קודם הגט הם נפרדו זה מזה, מחמת המריבות ביניהם וכפי שסיפרו בבית הדין. וא"כ הכלב צריך להיות או אצלו או אצלה, ואיך זה שהוא פונה מאחד לרעהו?

מכאן הבנתי שדבריהם שקר - ואינו באמת בעלה, ולכן אין מריבה ביניהם - הכלב רגיל עם שניהם. חזלתי א"כ מלכתוב את הגט עד שאברר שוב את הדבר ואכן התגלתה התרמית!...

ואולי על פי זה נבין שזו גם הסיבה שבעת יציאת מצרים מציינת לנו התורה שהכלבים לא הרצו את לשונם. כי מטבע הדברים כאשר בני ישראל שהו במצרים כ"כ הרבה שנים, וחיו יחד עם כל מומאות מצרים כולל הכלבים והעבודה זרה שלהם, היה יכול להיווצר מצב שגם כאשר יצאו ממצרים הכלבים היו רודפים ונובחים אחריהם, בדרך הכלבים שנאמנים לאדוניהם, אבל כאן מציינת לנו התורה שברגע שעם ישראל שמעו את פעמי הגאולה, הם ניתקו את עצמם מכל וכל, עד כדי כך שגם הכלבים הרגישו שאין להם מה להרוץ וללכת אחריהם, וכי מה שהיה עד היום, יותר לא יהיה!...

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: ימי השובבי"ם

פרשת בא

בס"ד | גליון מס' 416

מדוע פשט הרבי את הגרביים ברחוב?

שובו בנים שובביים!

הלבוש! הביגוד! הם סימני היכר שליוו אותם, השכפ"ץ הייחודי שהגן עליהם. כן, דווקא הביגוד הצנוע, המוקפד, היהודי, העדין, האצילי - זה מה שהציל אותם, זה מה ששמר עליהם. בתוככי הקיר ואלכסנדריה, על גדות הנילוס ולצד הפירמידות, מוקפים במצרים שטופי טומאה ויצרים, בני ישראל שמרו על הבגדים הנכונים שלהם, והבגדים הללו השיבו להם בשמירה על זהותם, על טהרתם, על עוצמתם הרוחנית הייחודית!

מתברר, שכאשר אדם לובש בגדים שמיידים אותו, שמקנים לו מעמד, שמעניקים לו תחושה שהוא שונה ועילאי - זה מה שמגן עליו מפני הרוחות הסוערות הנושבות בחוץ, זה מה ששומר עליו לבל ייזק מהסביבה. כשאדם לובש בגד מוקפד, לפי כללי היהדות, לפי סימני היכר הייחודיים לעם היהודי - זה מזכיר לו שהוא שונה, שהוא מחובר לאבא שבשמים, ונותן לו להבין עד כמה המעמד שלו מחייב להתנהג ולהתנהל אחרת, וזה מה שבסופו של דבר שומר על זהותו!

לא בכדי, אלפי משפחות ששינו לחיוב את ההקפדה בצניעות בגדיהן, העידו כי הדבר העניק להן כוחות רוחניים, שידרג את הליכות ביתן, ואף הביא להן ישועות נכספות באופנים פלאיים ממש. מצוקות קשות נפתרו, שמחות נכספות הפכו למציאות, בעיות בריאות ופרנסה נעלמו כלעומת שבאו. כי כשיהודי או יהודיה מחזקים את תודעת הנסיך שבהם, כשהם מחדדים לעצמם שהם בני מלכים ומתלבשים בהתאם, גם אבא שבשמים מתקרב אליהם, ומעניק להם מאוצרו.

השבועות הללו, בהם אנו עוסקים בגאולה ממצרים והתייצבות לקבלת התורה - גילה האר"י הק' שהם מסוגלים לכל יהודי, בכל זמן ומצב, לצאת מכל מיצרי ומצוקותיהם האישיים, ולהיגאל מהם. כמה כדאי לאמץ את השיטה שבזכותה נגאלנו ממצרים המקורית, את הדרך שעמדה לאבותינו ואימותינו במצרים, ולהעניק ללבוננו את המעמד הראוי לו, כדי שנקבל את אותה שמירה מובטחת והגנה נכספת, את אותו רגש יהודי עילאי הנלווה לשומרי הצניעות במיטבה.

ואם נזכה בשבועות הללו לעבור על המלחמה הביתית, כולנו - אנשים נשים וטף, ונסיר ממנה כל בגד שאינו צנוע בתכלית, כל בגד שהוא צעקני מדי, כל בגד שאינו בסגנון העדין של בני ובנות מלכים, אזי נזכה לנצל את השבועות הללו כדי להיגאל באמת, כדי להתעלות מכל המיצרים, להתקרב לאבא שבשמים ולצאת מכל צרה.

כשהמלך רואה שבניו מקפידים על מעמדם, מעריכים את הקשר עמו, חשים מחוייבים לקשר הזה - הוא מעניק להם את חלקו בקשר המשותף, ומעניק להם מאוצרותיו. ככל שנתחזק בצניעות הבגדים, ככל שנבטא שאנו מכירים את מעמדה כבני מלכים ושומרים עליו בגבורה - כך נזכה שאבא שבשמים יראה את הצעדים שלנו להתקרב אליו, ויתקרב אלינו בחזרה, ישיט ידו לגאלנו ולעטרנו ברוב טובה וברכה!

זוג גרביים מרגש...

היה זה בחודש תמוז תשנ"ד, ימים ספורים לאחר שהעולם היהודי הוכה באבל כבד, עם היוודע דבר הסתלקותו של הרה"ק בעל ה'שפע חיים' מצאנז זי"ע. בית האבלים

בכינוי מיוחד, נדיר ויוצא דופן, מכונים בני העם היהודי: בני מלכים. יהודי הוא בנו של מלך מלכי המלכים, כך הוא מרגיש, בתודעה הזו הוא חי, זה חלק מהמנגנון הפנימי הפועם בתוכו. כולנו נסיכים של ממש, בניו של המלך! הן בורא עולם, הקדוש ברוך הוא, הוא אבינו האוהב, ואנו בניו, אשרינו!

ובהתאם לכך, פעולות, מעשים והתנהגויות שלנו - מותאמים לאופיים של בני מלכים. אנו מבינים שאיננו בני אנוש רגילים, יש לנו מעלה מיוחדת, הצטיינות עילאית. אנחנו בניו של המלך, ומצופה מאיתנו לנהוג בהתאם, בכל הילוכינו ומעשינו. מהרגע בו יהודי קם בבוקר ועד הרגע בו הוא עוצם את עיניו באישון ליל, מהרגע בו הוא נולד אל אוויר העולם ועד הרגע בו ייאסף אל עמיו - מלווה אותו התודעה הזו, מפעילה אותו, מכוונת את דרכיו ומעשי כולם.

אחד הביטויים הבולטים ביותר אצל נסיכים - בני מלכים, הוא עניין הלבוש. אם מי מאיתנו יצא פעם לרחובה של עיר באנגליה ויראה מי מנסיכי הממלכה או ממשמר המלכה, על אתר הוא יבחין כי זהו הנסיך. צורת הילוכו, עדינותו, אצילותו, וכמובן - לבושו. עדין, מהוקצע, מוקפד, מדיק, מותאם למעמד האישי. לא נוכל למצוא נסיך שכזה מהלך בבגדים מזרחיים, קרועים ומלוכלכים. לא נוכל למצוא נסיך בחוצות העיר לבוש בכפפים או חמוש במצחיה מאולתרת...

כי עניין ההופעה החיצונית אינו עיסוק בשוליים. זה נכון שהלבוש אינו העיקר, אבל הוא מבטא משהו על העיקר שבתוכי מי שלובש את הלבוש הזה. כדי שיהודי יראה כנסיך אמיתי - בנו של המלך, הציב לנו המלך - בורא עולם, כללי לבוש ברורים ומוקפדים, מהם לא נסטה ואתם לא נשנה.

הכללים הללו מצילים אותנו. הם שומרים על הזהות היהודית שלנו, הם שמטביעים בנו את החותם המזוהה ממרחקים, הם שמזכירים לנו בכל עת את מעמדנו הייחודי והעילאי. הבגדים הללו הופכים למאפיינים ומזוהים, מעניקים לנו את התחושה הייחודית של בני מלכים, ומזכירים לנו בכל עת שאנו מחוברים לבורא עולם. הבגדים הללו הם המדים שמזכירים לנו שאנו חיילים בצבא ה', שאנו קשורים לאבא שבשמים ושמהים לעמוד לשרת.

פרשיות השבוע הנקראות בשבתות אלו, עוסקות ביציאת בני ישראל ממצרים עד הגעתם לקבלת התורה ולבניית המשכן. מצרים היתה תחתית השפל האנושי, בירת הטומאה הבינלאומית באותם ימים. בני ישראל שהו בה, היו בתוכה, התגוררו במעמיקה 210 שנים, ובכל זאת הצליחו להיחלץ ממנה ולהתעלות לקבלת התורה.

רגע, איך זה יתכן? איך הצליחו בני ישראל לשמור על זהותם במצרים? כיצד הצליחו לשמור את טהרתם, את ייחודיותם, את עוצמתם הרוחנית? איך הם הצליחו לזכור בכלל שיש בורא לעולם, שיש להם היסטוריה, שנכון להם עתיד רוחני מרומם? כיצד נשאר העם היהודי עם, שיש לו משמעות, יש לו דרגה, טמונה בו עוצמה?!

חז"ל מגלים לנו תגלית מדהימה, המעמיקה את המבט על דבר שנראה בעינינו כחיצוני, ומתברר שהוא שולט בעומק הפנימי. חז"ל חושפים את הסוד, מגלים את הכור ממנו שאב העם היהודי עוצמה:

החלטת ילדות קטנות...

הסיפור הבא מתרחש בביתה של משפחה מאזור המרכז, לפני חודשים ספורים. אחד הבנים כבר הגיע מזמן לפרק 'האיש מקדש', אך ישועתו לא נראתה באופק. הוא הולך ומתבגר, הצעות עולות ויורדות, אך הבשורה הטובה מבוששת לבוא...

אחת מבנות המשפחה, ילדה כבת 7, שוחחה ערב אחד עם אחותה התאומה, ולחשה לה בסוד: 'הן אנו רוצות שאחינו יתארס, כולנו מבקשות לראותו מתחתן בשעה טובה ומוצלחת. עלה ברעיוני, כי אם נתחזק כולנו בקבלה אחת טובה בנושאי הצניעות, בורא עולם ברחמי ישלח לנו את ישועתו!'

הבנות שיתפו את אימן ברעיון, וזו מחתה דמעת אושר על כוונותיהן הטהורות של בנותיה, ילדות כה צעירות, ועודדה אותן לקבל על עצמן קבלה טובה בנושאי הצניעות לתקופה, לזכות הבחור - שיהפוך כבר לחתן. והנה, למרבה הפלא והשמחה, בתוך פחות מ-40 יום ממועד הקבלה - כבר ישבו כולם בשמחת האירוסין, כאשר בסייעתא דשמיא נמצאה הכלה המיוחלת!

סיפור זה, המוכר לנו ממקור ראשון, מאיר ומבהיר עד כמה קרוב ה' לכל קוראיו, לכל המתחזק בקבלה טובה בנושאי צניעות. הבה נאמץ את הדרך, נעתיק את השיטה ונפתח לנו שערי שמים ושערי שמחה וישועה. בקבלה אחת טובה בנושאי הצניעות - נזכה להרעיף עלינו שפע שמימי של ישועות ושמחות!

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטובל לעילוי נשמת
הרה"ח רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רחוב
מזקני חסידי בעלזא, נעקשה בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת
ר שלמה פּוֹץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אראלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

המה אדם, רבבות יהודים מכלל גוונים הקשת הגיעו לנחם את צאצאיו של הרבי ולהתאבל על לכתו. ביום מן הימים נראתה בפתח הבית אשה מבוגרת למדי, שיכר שהגיע הנה במאמץ רב, בידיה האחת היא נתמכת במקל הלכה, ובידה השנייה הרוטטת בהתרגשות - מחזיקה זוג גרביים בלויית וישנות...

היא נכנסת אל הבית, ועם כניסתה לעזרת הנשים - מיד פינו עבורה מקום ישיבה. חזותה העידה עליה כי המקום אינו מוכר לה, וכל רואיה ומביטיה הבחינו כי אכן כן - היא לא נמנית על נשות החצר החסידית המפורסמת. מה גורם לאשה מבוגרת להיטלטל בדרכים ולבוא לנחם? מדוע הטיחה את עצמה כל כך? ומה פשר זוג הגרביים אותן היא מחזיקה בידיה בהתרגשות כה בולטת?

לפתע, כחכחה האשה בגרונה וסיפרה את סיפורה האישי, שהותיר חותם בליימחה בלב כל שומעיו. וכך סיפרה האשה:

כפי שגילה מוכיח עליה, האשה הזו עברה את גיא ההריגה במחנות הריכוז של הנאצים ימ"ש. היא שתתה את כוס התרעלה עד תומה, לא פעם ניצלו חייה בניסים גלויים, ואך בקושי שרדה את התופת - יחידה מעירה וממשפחתה. עם תום המלחמה שוכנה במחנה עקורי 'פורנוולד' שהוקם בגרמניה, בו שכנו באותה עת אלפי ניצולים שנראו כצל-אדם, תשושים, עייפים, חסרי חיוניות ונטולי כח. הם אמנם זכו בחיים מחדש, אך נראה שאינם יודעים מה לעשות עם החיים הללו, כה חסרי אונים היו...

באותו מחנה שכן באותה עת גם האדמו"ר ה'שפע חיים' מצאנז, ששתה גם הוא את כוס התרעלה עד תומה, איבד את כל משפחתו על מזבח קידוש ה', ונותר מיוסר וכאוב לבדו. למרות זאת, דמותו הרוחנית ואישיותו התמירה ניכרו גם מבעד לצער שאפף את המחנה, והוא נהג להסתובב במחנה ולחזק לבבות נשברים, להרעיף טל תחיה על נפשות מיוסרות ולעודדן. באחד הימים, תוך כדי הליוכו, הבחין הרבי בנערה יהודיה תשושה ובוכיה, שמשוה במראה שלה נראה לא מושלם...

הרבי ניגש אליה מיד, שאל אותה ברוך על חייה ומעשיה, היכן עברה את המלחמה וכיצד היא מבררת על שרידי משפחתה - אם נשארו כאלה. הנערה פרצה בבכי, שיתפה את הרבי בכאבי לב ובדאבון נפשה, והרבי הרעיף עליה טללי עידוד ונוחם. לפתע, הבחינה הנערה כי גם הרבי מתפרץ בבכי מר...

הנערה נבהלה. סיפורה האישי אינו כה נדיר במחנה, זהו סיפורם של כל אחד מיושבי. מה מכאיב לרבי כל כך? מדוע עיניו זולגות דמעות? מה גרם לו להתחיל בככות?

לפתע, פצה הרבי את פיו ואמר: 'ראי נא, עברנו כוז מלחמה קשה, מלחמה מייסרת. כולנו איבדנו הכל, הכל ממש. משפחה, קהילה, חברים, בתים, נכסים. לא נשאר לנו כלום - רק הדמות היהודית שלנו, רק הנשמה היהודית המפעמת בנו. והנשמה הזו, שהיא הנכס היחיד שנותר לנו, היא כה מתייסרת כשאינה לבושה בצניעות מיטבית, כה קשה לה להסתובב בחוצות ללא גרביים, שהיא נדבך חשוב בצניעותן של בנות ישראל...'

האמיני לי' - המשיך הרבי ודמעתו על לחיו, כשכאבו ניבט מכל אות היוצאת מפיו, 'אנחנו באמת מסתובבים כעקורים, כניצולים, כחסרי בית או מעמד. אבל הלא אנו יודעים ומאמינים כי אנו בניו של המלך, לאמיתו של דבר אנו נסיכים רמי מעלה. אינני יכול לחשוב על כך שתמשיכי להסתובב ללא גרביים בחוצות קריה, אין זה נאה לבתו של מלך מלכי המלכים!'

הרבי לקח נשימה ארוכה, והנערה השיבה לו: 'אימין לי הרבי, כי לו היו לי גרביים - הייתי גורבת אותם בשמחה. יודעת אני שזה תפקידי, שמעמדי מחייבני, נסיכה לא יכולה ללכת ברחוב בצורה כזו. אך מה אעשה ולא נותרו לי כאלה, היה לי זוג אחד - והוא בלה ויצא מכלל שימוש לחלוטין. והרי לא ניתן להשיג גרביים במחנה...'

הרבי נותר כמוצא שלל רב, הניף את רגליו אל על בריקוד קליל, ושלף מעליהן את פוזמקאותיו בזו אחר זו. 'גם לי אין זוג גרביים נוסף, אבל את שלי אני יכול לתת לך, וזאת אעשה בשמחה!' - קרא הרבי, והניח לפניו את זוג הגרביים שלו. 'על פי ההלכה, הוסיף הרבי והסביר, 'גבר אינו חייב ללבוש גרביים, בעוד על אשה זו חובה גמורה. עדיף לי להסתובב בעצמי נטול גרביים, ולהעניק לך את היכולת להתלבש כבת ישראל כשרה, כנסיכה נאמנה של מלך מלכי המלכים...'

הנערה הביטה ברבי בעיניים מופתעות. לרגע שתקה במבוכה, ואח"כ פרצו מעיניה דמעות התרגשות. 'רבי, אני כבר אסתדר, אין זה ראוי שהרבי יסתובב בחוצות המחנה ללא גרביים!', ואילו הרבי בשלו, 'כואב לי לראות בת ישראל נטולת גרביים לרגליה, מוותר אני על הגרביים שלי למענך, כדי לאפשר לך לשמור על צניעותך!'

ומאותו היום ואילך, עד שגרביים הפכו למוצר בר השגה, היה הרבי מתהלך בחוצות המחנה ללא גרביים לרגליו. אמת, אין זה נאה שיהודי כה חשוב יסתובב כך, אך הרבה פחות נאה שבת ישראל תסתובב ללא גרביים. הרבי הקדוש העדיף להקריב את הגרביים שלו, כדי שבת ישראל, נסיכה של המלך, תשמור על קדושתה וטהרתה במלואן, כשרגליה עטופות בגרביים...

את הסיפור המרגש הזה, סיפרה אותה אשה מבוגרת שהגיעה לנחם את צאצאיו הרבי לאחר הסתלקותו, כשהיא מציגה בפניהם את הגרביים שהן של הרבי. 'ועד היום אני

שומרת אותן אצלי, מזכרת מרגשת ועדות קיימת, עד כמה כאבה לאותו צדיק המחשבה שבת ישראל אינה צנועה די הצורך, עד כמה זלגו עיניו דמעות של צער לנוכח העובדה שלא היו לי גרביים, עד כמה הקדיש והקריב למעני - כדי שאשמור על מעמדי כנסיכה!

וכל ימי אני זוכרת זאת, את הרגע המרגש בו קיבלתי את ערך הצניעות, בו הבנתי עד היכן היא מגעת. אז הבנתי שצניעות היא ערך עליון, שכדאי להקריב למענו הכל, ממש הכל, כדי לשמור עליו בכל מחיר. כי אם הרבי העניק לי את זוג הגרביים היחיד שהיה לו, והסכים ללכת יחף בחוצות המחנה - כנראה הצניעות היא ערך יקר ונעלה, ערך שאין לו אח ורע, ערך שמשדרג את ערכו של היהודי וקובע בו חותם לאורך ימים!'

סיפור נורא הוד זה, המופיע בספר 'טיב המעשיות', מאיר בפנינו מסר בוחק: אשירנו שזכינו, בדורנו אנו איננו נדרשים לכזו מסירות, לכזו הקרבה. בגדים צנועים הינם בהישג ידיהם של כולנו, קרוב אלינו הדבר מאוד. נכון, ההתחזקות בצניעות דורשת לעתים מאמץ, אבל המאמץ הזה עוסק בעיקר העיקרים, בערך הנעלה ביותר, ששווה כל מחיר ומאמץ!'

הבה נאמץ את המסר הזה לחיינו אנו. הבה נראה בעיני רוחנו זוג גרביים שחורות בלות, העוברות מידי של הרבי לידינו אנו, ובכנפייהן המסר על חשיבות הצניעות ומעלתה הייחודית. וככל שנאמץ את המסר הזה ונפנימו אל ליבנו - כך נחוש את הקשר עם בורא עולם הולך ומתעצם, מתחזק ומתגבר!'

הדאגה האמיתית במלחמה...

היה זה ימים ספורים, לפני שהתרגשה על העם היושב בציון מלחמת תש"ח. רוחות המלחמה נשבו באופק, העיתונים בישרו מדי יום בכותרות אדומות וצעקניות על מלחמה שמתקרבת. היה ברור שהעם היושב בציון עומד בפני תקופה קשה, וכל אחד ביקש להיערך לתקופה זו ככל שיוכל.

בבתי היהודים העניים שבירושלים, מקום בו מעולם לא היה שפע, הורגשה עוד יותר אווירת המתח. האנשים המסודרים לכללית הרשו לעצמם להיערך מראש, לרכוש כמויות מזון משומר, לצייד את הבית במזון שיחזיק מעמד לאורך התקופה בפתחה הם עומדים. היהודים העניים השתדלו אף הם להיערך ככל יכולתם, ורכשו פת קיבר וקמח סובין ועוד כמה מצרכי מזון נחוצים, שישמשו אותם בימי המלחמה והמצור שתיכף יבוא.

באותה עת, התגורר בירושלים זקני הרה"ח ר' דוד בטלמן זצ"ל, מנקה הדעת שבירושלים. גם הוא ידע על המלחמה המתקרבת, גם הוא הבין כי יש להיערך לה. הפרוטה לא היתה מצויה בכיסו, אך גם הוא השתדל לחסוך מפת לחמו ככל שיוכל, כדי לאפשר רכישת מוצרים שישמשו את בני הבית בימי המלחמה.

ביום מן הימים, העירה לו סבתי - רעייתו ע"ה, כי המצב הולך ומחמיר, והגיעה העת לצאת לשוק, ולרכוש מוצרי מזון משומרים למען המשפחה והילדים, מוצרים שישמשו אותם בימי המלחמה. רבי דוד נענה והסביר לה כי בעצם הוא היה מסכים לדבריה, אך יש לו הסתייגות חשובה:

'לדעתי, חשוב יותר לקחת את מעט הכסף שחסכנו ולרכוש בו ביגוד. הן כתוצאה מהמלחמה, לבטח גם חנויות הבגדים יסגרו את שעריהן, בעוד ילדינו יוסיפו לגדול, ויצטרכו בגדים ארוכים יותר, רחבים יותר, צנועים בהתאם למידותיהם. אם לא נרכוש כעת ביגוד מתאים, ייאלצו הילדים ללבוש בגדים שאינם צנועים מספיק ואינם הולמים את מידות גופם בצניעות מספקת, וזה הרבה יותר כואב לי...'

מזון לפי הטף, אל דאגה, הם לא ירעבו ללחם. אולי נצטרך להסתפק ממש במינימום, אבל בורא עולם לא ישאיר את ילדיו רעבים. מנגד, המזון לנשמה, ההתלבשות בצניעות, השמירה על ביגוד הולם לילדים הצדיקים שלנו - זה הלא זה המפתח לצדקותם וקדושתם של ילדינו, על כך לא נוכל להתפשר, עם סוגיא זו לא נוכל להתמודד בעת המלחמה!'

רבי דוד סיים את הסברו, והרבנית הנהגה בהסכמה. אכן כן, עניין הביגוד הצנוע לילדים הוא לא צורך רגיל, הוא קריטי. הלבוש הצנוע הוא המפתח לחינוך הילדים בדרך של קדושה וטהרה, הוא המפתח לזכות לראות ולרוות מהם נחת, ולכן הוא ביקש להקריב ולהתאמץ למען צניעות ילדיו!

סיפור זה, אותו שמעתי מבתי - סבתי הרבנית קובלסקי תל"ט"א, מחדד עד כמה חשוב להקריב למען הצניעות, עד כמה כדאי ליחד תשומת לב והשקעה לצניעות המשפחה והילדים, ולהיות מוכנים לשלם בגין הערך הזה כל מחיר. מאיתנו זה לא דורש מחיר שכזה, רק קצת מחשבה ותשומת לב, לוודא שאנו לבושים כבני מלכים. כך נזכה להעניק לילדינו חוויות צניעות חיוביות, חוויה שתרום אותם, תוטמע בליבם לדורות עולם, וכך נזכה לרוות מהם רוב נחת דקדושה!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשרא) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

ה'תשפ"ג תשרי
4:41
ה'תשפ"ג תשרי
5:41
ה'תשפ"ג תשרי
6:25

פרשת בא

בזכות נשים צדקניות נגאלו – כחה של צניעות

כידוע בנות ישראל במצרים היו מאד צנועות לכן מהמראות הצובאות נעשה הכיור ובזכות נשים נגאלו ישראל ממצרים ובזכות צניעותם עתידים להגאל נביא כמה סיפורים על ישועות בזכות קבלה קטנה של צניעות

סיפר הרב אריה שכטר: "ילד בן 8 הלך עם אביו ואחיו לים המלח. היה שם חבל שעד כאן אפשר לשחות ואחר כך זה איזור סחיפה. הילד לא שם לב והוא עבר את החבל ונסחף... עד שאביו ואחיו לא ראו אותו. הם מיד הזעיקו הצלה לחפש את הילד. במשך 8 שעות (!!!) הם חיפשו את הילד ומצאו אותו וקיים ובריא. באותן 8 שעות הילד לא סובב את הפנים למים, אחרת היה שורף לו העיניים, הייתה לו סייעתא דשמיא. הוא אמר משניות בעל פה, הוא אמר הרבה תהילים בעל פה, ואפילו נרדם על המים מרוב עייפות. שם התגלה לנו סוד ההצלה... אמא שלו שהייתה חסידת סאטמר מהקבוצה שהלכו מאוד צנוע, סיפרה: שיום אחד היא החליטה שלבושה זה יותר מדי יאכנע שבילה וצריכים לשנות קהל, להיות יותר מודרנית כמו כולן. היא שינתה את הכובע... את הנעליים... את הביגוד. כשהיא שמעה שהילד שלה נמצא במים ולא מוצאים אותו היא רצה לביתה הוציאה את כל מה שהיה לה וזרקה את הכל לאשפה. היא פנתה אל הקב"ה בדמעות ואמרה: "ברונו של עולם שלחת לי טלגרמה, קיבלתי! אני עשיתי את שלי! עכשיו הכדור אצלך!". בזכות המעשה הזה הילד שלה נשאר חי וקיים באותם שעות גורליות עד שניצל".

לפני כמה שנים שמעתי הרצאה מרב גדול שמוסר הרצאות לצניעות באנגליה והוא סיפר: "פעם מסר הרצאה לפני נשים על הצניעות. אחת הנשים הבינה מההרצאה שהבגדים שלה לא כשרים, לא החולצות לא החצאיות לא הגרביים לא הנעליים ולא הכיסוי ראש... הכל לא טוב.

מה עשתה? אחרי ההרצאה הלכה וקנתה בגדים חדשים לשבת וליום חול, חזרה הביתה וזרקה את כל הבגדים הישנים לפח... והשארירה רק את החדשים שהיו צנועים. כאשר חזר בעלה בצהריים מהכולל, אמרה לו: "תגידי לי תתחדשי!" "תתחדשי... למה מה קרה?" קניתי בגדים חדשים, בוא תראה" בגדים יפים קנית תתחדשי... אבל מאיפה היה לך כסף?" היא אומרת לו: "מה פירושי? מהספק שלנו?" "מה זה כסף שלנו?" הוא חוקר. כל שבוע הוא היה מביא 400 דולר ובאותו שבוע היו צריכים לשלם כל פעם מחדש: גם מכולת, גם ירקות, גם דגים, גם בשר, קופת חולים, מים חשמל טלפון גז וכו' ככה היו משלמים כל שבוע. מה היא עשתה, לקחה את כל הכסף הזה וקנתה בו בגדים. הוא אמר לה: "אני לא מבין אותך, כשאלך למכולת במה אני אשלם, החולצות שלך?" היא עונה, "הבגדים שלי לא היו כשרים! אני אלך ברחוב ואני אעשה חטאים!! מה רצית שאני אחטיא את הרבים!!!" "כן, אבל מה נאכל?" "אז מה אתה רוצה שאני לא אצא החוצה?" "אז מה נשתה?" "מה אתה רוצה שאני אעשה..." הוא ראה שהיא לא עונה לו לעניין. הוא אמר לה בכעס: "תשמעי, אני לא יכול לאכול ארוחת חזריים אני חוזר לכולל!" הוא ירד במדרגות ויצא החוצה. פתאום הוא רואה שהגיע מכתב חדש בתיבת הדואר (מה שקודם לא היה). הוא פותח את המעטפה ומה הוא מוצא... צ'ק על סך 4,000 דולר!!! לפקודת אשתו. ועוד מכתב שלם שמפרט על מה זה מגיע... הוא קורא ולא מבין. הוא קיבל מצב רוח טוב. הוא חזר בריצה, קופץ במדרגות שתיים שתיים יחד... משנף לאשתו בציק: "תשמעי... תשמעי... קיבלנו אוצר גדול, 4,000 דולר!! תסבירי לי מה זה פה?" היא לוקחת את הציק, מסתכלת מה כתוב במכתב ואומרת לו בחיך: "תשמעי, מה שכתוב פה זה הפרשי דרגה, פעם עבדתי בדרגה נמוכה יותר אחר כך עשיתי השתלמות וניהלתי דרגה גבוהה והם לא שלמו לי לפי הדרגה הגבוהה... עכשיו הם מחזירים לי שנה שלימה של עבודה ששילמו לי פחות". "איזה יופי", הוא שמח, "תגידי, היית יודעת לדרוש מהם את זה אם לא היית מקבלת?" היא אמרה: לא, מאיפה שאני אדע... זה כתוב במחשב שלהם, אם הם רוצים נותנים, אם הם לא רוצים הם לא נותנים" "ברור לי שקיבלנו את זה בזכותך", אמר לה, "חבל שלא קנית ב-500 דולר! היינו מקבלים יותר... אני מאוד מעריך אותך שהיית כל כך חזקה ותיקנת את הבגדים!". הבעל הלך אחר כך לאותו רב, שמסר את ההרצאה, ונתן לו מעשר כספים 400 דולר! הוא לחץ את ידיו ואמר: "זה בזכותך! בזכות שלימדת את אשתי על חשיבות צניעות הבגדים... תודה רבה

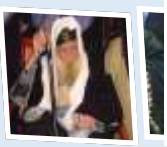
היה נראה צנוע וטוב. חזרתי הביתה והראיתי לבעלי את החצאית, התיישבתי על כסא... ואז ראינו שהחצאית מתקצרת... והיא לא כל כך ארוכה על פי דין. "חבל, זה לא כל כך צנוע... אני לא רוצה אותה, אלך להחליף את זה". חזרתי שוב לחנות עם החליפה. אמרתי להם: "תחליפו לי, החליפה לא מתאימה לי, קניתי את זה בטעות" אמרו לי: "לא! מה לא שמת לב שזאת הייתה מכירת סוף העונה?! אין החזרות! ואין החלפות! לא רוצים לקחת את זה!" "טוב אז תתנו לי זיכוי" "לא! גם זיכוי לא תקבלי!" "אבל זה לא טוב לי..." "זה לא מעניין אותנו"... אמרתי להם בכעס: "אני לא אחזיק בבית שלי חצאית לא כשרה שמחטיאה את הרבים! קחו את החצאית!". לקחתי את החצאית וזרקתי אותה להם על הריצפה בחנות והלכתי. קניתי לי בד בצבע העליונית, שלחתי לתופרת שתתפור לי חצאית אחרת... הפסדתי 200 שקל בגלל זה. באותו חודש ממש, אני לא יודעת איך, קיבלתי 2,000 שקל!!! ממקום שלא האמנתי בכלל שאקבל".

עובדות קצרות ממה שסיפרו נשים. על כוחה של צניעות

את רוצה סגולה טובה ובטוחה? את רוצה ברכה וישועה? דבר שיש בו הצלחה וסייעתא דשמיא מרובה...? צניעות אמיתית כפי רצון ה' יתברך, היא ההזדמנות שלך!!! למה לך לחכות? תנסי ותראי. נשים מספרות, שביום שקיבלו על עצמן להתחזק בצניעות ואפילו במשחו קטן - לכבוד הקב"ה - הן ראו סייעתא דשמיא מדהימה מכל הכיוונים! מאידך היו נשים שהתאמצו מאוד בתפילות, בתהילים, בחסד, בהפרשת חלה... וכו' ולא ראו ישועה עדיין. אבל כשקיבלו על עצמן להעלות את עובי הגרביים או לחזק את כיסוי הראש... מיד ראו הצלחה אדירה ועזרה ממרום בכל התחומים!!! נציין לך כמה עובדות קצרות (מתוך אלפי מקרים!!) שסיפרו נשים על עצמן: הייתה אשה אחת שהלכה מאופרת בצורה המושכת את העין. פגשה אותה רבנית חשובה והעירה לה בעדינות כי היא מאופרת מדי חזק וזה לא צנוע. אותה אשה התנצלה ואמרה לרבנית, שהיא חוזרת בתשובה והיא לא ידעה שזה אסור. היא הבטיחה לרבנית שכשתיגע לביתה היא תוריד את האיפור. לרבנית היא ביקשה ברכה מהרבנית כי היא גרושה ובעלה התחייב לתת לה דירה אך הוא מתחמק מכך, כך שעכשיו היא נודדת ממקום למקום... הרבנית ברכה אותה שתזכה להגיע למנוחה ולנחלה. וכך הן נפרדו. חלפה תקופה. אותה רבנית עוברת ברחוב, ופתאום נישתה אליה אשה לא מוכרת, ומחבקת אותה. "שליחה, מי את...?". מתפלאת הרבנית. והיא עונה: "רבנית יקרה, אני אותה חוזרת בתשובה שראית אותי לפני כמה חודשים, מצאת אותי מאופרת והערת לי על כך, ואכן כשהגעתי לביתי מחקתי את כל האיפור. המעניין הוא שכל הכספים שנתתי לעורכי דין יקרים, עדיין לא קיבלתי בזכותם דירה, אך אחרי שתיקנתי - בזכותך - את עצמי ומחקתי את האיפור, זכיתני!! בעלי נתן לי את מה שהתחייב לי! וכעת יש לי דירה משלי... הכל בזכותך...! תודה רבה".

על אשה אחרת מסופר שבנה גוייס לצבא, ונקבע מקומו להיות בחזית במקום די מסוכן. אימו שדאגה לו מאוד החליטה לנסות כל אמצעי אפשרי ובלבד שבנה יועבר לעורף. היא פנתה למפקד שלו, לראש הישיבה שלו מיישיבת ההסדר, לגורמים שונים שאולי יוכלו לפעול בדבר... אך כל המאמצים שעשתה עלו בתוהו. לאחר בירורים רבים היא שמעה שחייל אחד אכן הועבר מהחזית לעורף. היא פנתה לאימו של אותו חייל, להתייעץ איתה וללמוד ממנה איך תוכל להעביר את בנה מאותו מקום מסוכן. אותה אם הייתה תושבת ראש העין, אשה תמימה מאוד. היא אמרה לאם שבאה אליה: "התפללתי לה, זה הכל!" "גם אני התפללתי", השיבה האם השניה, "ובינתיים... הכל כרגיל?" אז אמרה לה האשה מראש העין: "תראי, אצלי ענייני הצניעות אינם נמצאים בחזית. בחזית הכל גבולי, השרוול בדיוק במרפק ובכל תנועה מתרומם... הצווארון סגור בערך ולפעמים הוא נפתח... חצאית קצת צמודה וקצת קצרה נכלה עליה מרים את הבד יותר מדי... כל אלו אצלי אינם נמצאים בחזית אלא מוצפנים היטב בעורף, והם שגרמו שהבן שלי יהיה בעורף! תנסי גם את להתלבש כך בביגוד לא גבולי אלא צנוע בכל המצבים". האם השניה הקשיבה לה בדממה והחליטה שהיא מנסה. עברו ימים. אצלה לא הציצה מכיסוי הראש. הכפתור העליון שבחולצה נסגר. אפילו גרביים אטומות 70 דניר כמו ש צריך רכשה לה. ואין לדבר על השסע שנסגר. והנה כעבור כמה שבועות, הבן מתקשר מהצבא, ביקשו ממנו לסגת מהחזית היות והוא מומחה בתיכונות מחשבים ובזה הם רוצים שיעבוד עד גמר השירות וזה גם יועיל לקידומו בעבודה קבועה בעתיד... לא הייתה לה הפתעה כל כך מאושרת מזו!!!

שבת שלום ומבורך

לזכות להרגיש את קדושת השבת כמו רב העיר הרב חיים בכח הצדקה

מוטל, היה סוחר יהודי העמל במשך ימות השבוע לפרנסתו. ביום שישי היה עובד עד שעה הסמוכה לשבת, ולאחר מכן סוגר את תורתו, מתכונן בחפזה לשבת, ומעביר את השבת - בעיקר בשינה מרובה, "להשלים" את כל השינה של ימות השבוע. את הסעודות היה עורך כלאחר יד, כמעט בלי זמירות ודברי תורה, כי היה ממהר לישון. תפילות השבת נאמרו אף רק בחטף, ודבר "לצאת ידי חובה". מידי שנה היה נוהג מוטל לנסוע ליריד שוורים שהתקיים בעיר צירנוביץ. שנה אחת, כשנסע מוטל ליריד, הרוויח סכום נאה של 5,000 רובל. כאשר הסתיים היריד, היה זה סמוך לשבת, והוא הוצרך לשבות בעיר. התלבט מוטל היכן לשמור את צרור הכסף שלו, ואנשי המקום המליצו לו להפקידו אצל רב העיר, הצדיק רבי חיים, מחבר הספר "באר מים חיים". נגש מוטל אל בית הרב, והנה בעומדו לנקוש על הדלת, שומע הוא מבפנים את קולו של הרב הקורא ומנגן בפרשת השבוע "שניים מקרא ואחד תרגום" במתיקות נפלאה. הניגון משך את ליבו, והוא נעמד להטות אוזן. צר היה לו להפריע ולקטוע את הצדיק מן הלימוד המתוק. בעומדו כך ליד הדלת, שומע הוא לפתע קול נקישות מדלת אחרת של הבית. מישוה נכנס, ואחר כך - קולות בכי חרישי. ליה אוזנו והנה הוא שומע אישה מספרת לרב בקול בוכים כי אלמנה היא, ובת בוגרת יש לה. לצורך שידוכיה נטלה על עצמה התחייבות כספית גבוהה, ועתה מתקרב מועד החתונה ואין בידה את הסכום שהתחייבה. היא חוששת מאוד שתאלץ לבטל את השידוך. בעודה בוכה מרות, שאל אותה הרב מהו הסכום שהיא זוקקה לה, והיא ענתה: "חמשת אלפים רובל". ענה הרב בצער שאין לו סכום כזה, אלא רק כמה עשרות רובלים. הוא ניסה לעודדה בדברים, ומקולו ניכר היה כי הוא מצטער מאוד על צערה ועל כך שאינו יכול לעזור לה. מוטל הרגיש כי צרור הכסף שבידו בוער. בדיוק חמשת אלפים רובל יש לו - סכום הכסף שהרוויח בעמל בימי היריד! אולם כאן מעבר לדלת ישנה אישה האומללה המבכה את מר גורלה, והכסף הזה יכול להאיר את כל חייה! מתוך התגברות פנימית עצומה, החליט שהוא מוסר את כל צרור כספו, כמות שהוא, לילי האלמנה!

כעת נקש מוטל בדלת, וביקש לדבר בצד עם הרב. בלב שלם ובנפש חפצה מסר לילי הרב את צרור הכסף שימסרהו לאלמנה. עיני הרב אורו. הוא שמח שמחה רבה שיזכה עכשיו להרנין את לב האלמנה ולא להשיב פניה ריקם. מסר לה הרב את הכסף והיא יצאה מן הבית מאושרת עד אין קץ.

ענה, פנה הרב אל מוטל וביקש ממנו שיואיל להתארך בביתו בשבת קודש. מוטל הופתע והתרגש מן ההזמנה. להיות במחיצתו של הרב במשך השבת - לזאת לא ציפה ולא מילל. מבלי שהייתה שהות בידו להרהר בדבר - כבר הוכנס פנימה. למרות שהייתה זו שעת צהריים מוקדמת, זרח הבית באור השבת. מפה לבנה הייתה פרושה של השולחן, פמוטות השבת ניצבו בוהקים במקומם, וניחוח התבשילים נישא באוויר. מוטל זכה לחזות כיצד הרבי מתכונן לשבת קודש ברגש עמוק של קדושה וגעגוע וציפייה. השבת כולה עברה על הרבי בהתרוממות הרוח. הרבי היה כולו שלהבת קודש, ניכר היה שהשבת שוכנת עמוק בנשמתו, ומלחטת את כל ישותו. הסעודות, הזמירות, דברי התורה, תפילות השבת - הכל נעשה ברגש ובשמחה עצומה. מוטל חש שהוא נישא אל עליו. רגש מתוק, שכמותו לא חווה מעולם, של רוממות וקרבת ה', הציף את ליבו. טעם גן עדן, "מעני עולם הבא".

בצאת השבת, לאחר ההבדלה, כאשר פנה מוטל לשוב לדרכו, פנה אליו הרבי ואמר: "מוטל, זכית לקיים מצווה עצומה, להרנין לב אלמנה ולהכניס כלה יתומה לחופה. עשית זאת במסירות נפש, מסרת את כל כספך לשם כך. לכן כעת זוהי "עת רצון", עבורך, ואוכל לבקש ולהתפלל בשבילך ביתר שאת, ובעזרת ה' התפילה תתקבל. אמור נא לי מה משאלתך ובקשתך".

מוטל הרבה - מה ישאל ומה יבקש. בחסדי ה', יש לו אישה וילדים הגונים, אף פרנסה יש לו ברוך ה' ברווח. לאחר מחשבה נענה ואמר: "מבקש אני לזכות להרגיש בכל שבת קדושה ושמחה וקרבת ה' כמו שהרבי הרגיש בשבת זו! נוכחתי לראות שזוהו התענוג הגדול ביותר מכל התענוגים וההנאות!" הרבה הרב ואמר: "אוכל לבקש זאת עבורך. אולם חוששי שהדבר אינו טוב בשבילך". "מדוע?" לא הבין מוטל והרב הסביר: "במשך כל ימות השבוע אתה עובד לפרנסתך, ראשך טרוד רבות בענייני החולין ולא בעסק התורה, לכן יהיה קשה עבורך לשאת קדושה והתרוממות כה רבה. זהו דבר גדול מכפי מידותיך". אבל מוטל לא השתכנע, "בכל זאת, כבוד הרב, אני רוצה בכל לבבי את הברכה הזאת!". הסכים הרב, בירכו, ומוטל פנה לדרכו.

הגיע לביתו, חזר לשגרת יומו הרגילה, כשראשיתו ורובו מונחים בפרנסה ובמסחר, וזמן מועט ביותר מוקדש לתורה ולתפילה. כך חלפו הימים - ראשון, שני ושלישי. והנה ביום שלישי בערב - חש לפתע מוטל כי ליבו נמלא ציפייה והתרגשות וגעגוע לקראת השבת ההולכת ומתקרבת. כי הרי בעוד שלושה ימים יהיה מוזמן להסב לשולחנו של מלך מלכי המלכים, הקדוש ברוך הוא! הוא לא היה מסוגל לכלוא את התרגשותו, ושיפת אף את בני ביתו בציפייה העמוקה לשבת המתקרבת. בבוקר יום הרביעי ארכה תפילתו זמן רב מהרגיל. הוא חש דבקות ומשוקה להקב"ה, ושפך כמים ליבו נוכח פני ה'. ענייני המסחר נעשו תפלים בעיניו, והוא עסק בהם כלאחר יד, כשראשו נתון אל השבת המתקרבת. ככל שחלפו השעות, הלכה התרגשותו וגברה. ביום חמישי כבר לא היה מסוגל לעסוק כלל בענייני החולין והמסחר. תפילתו ארכה זמן ממושך מאוד, ולאחר מיהר בהתרגשות להתכונן לכבוד השבת. הוא שפך וניקה את הבית, הבריך וקורץ, הכין מאכלי שבת, כשכל כולו ציפייה והתלהבות. עד שעה מאוחרת בלילה לא עלה על יצועו, אלא המשיך להכין את עצמו לכבוד השבת. ביום שישי כבר האירה כל דמותו של מוטל באור השבת. הוא ישב ועסק בתורה בהתרוממות הרוח, קרא במתיקות "שניים מקרא ואחד תרגום", והכין יחודשים לשולחן השבת. כאשר נכנסה השבת - היה מוטל כלפידי אש. כאילו לא מצא מקום לעצמו מרוב התרגשותו ושמחה. התפילות נאמרו בהתלהבות עצומה, סעודות השבת ארכו שעות ארוכות, כשמתוך לבבו פורצים ומשתפכים שירי שבת ודברי תורה. הוא כלל לא היה מסוגל לישון, כי בער כל כל כולו בשלהבת קודש. כך עברה כל השבת - ובמוצאי השבת, עם סיום ההבדלה, נפל ארצה והתעלף! תשובה היה עד כלות

כוחותיו. בני ביתו העירוהו מעלפונו, והוא עלה על יצועו לשנת לילה ארוכה. וביום ראשון - חזר הכל להיות כרגיל! תפילות חפוזות וקלושות, וכל כולו שקוע במסחר ובטרדות החיים והזמן. חולפים יום ראשון, יום שני, יום שלישי... ושמוע ליל רביעי שוב אוזות את ציפייה והתרגשות לקראת השבת המתקרבת, ושוב חוזר הכל על עצמו... לאחר שחלפו כמה שבתות כאלו, הבין מוטל כי צדקו דבריו של הרבי. התרוממות עצומה זו, כמו של הרבי, אינה לפי כוחותיו, אינה תואמת את מידותיו הרוחניות. הוא חש אל ביתו של הגאון רבי חיים וביקש שיקח ממנו את הברכה. הסכים הרב לדבריו, ואולם בירך אותו כי לזכות מצוות הצדקה שקיים, יזכה כל ימיו לחוש עונג ומתיקות וערבות מיוחדת בשבת קודש.

הכדורגלן שויתר על מקצועו בשביל שבת למרות ההפסד הכלכלי הגדול
התארחתי בחודש אייר בשנה זו באשקלון ביום השבת אצל משפחת בעלי תושבה, כדי לתת כמה דרשות בעיר זו. ואלתי את מארחי, הכיצד היה מהלך חזרתך בשבועה? וסיפר לי סיפור מדהים, וכה היו דבריו:

שמי רמי הלוי. עד לפני שנתיים הייתי שחקן כדורגל באשקלון. יום אחד, איני יודע אפילו למה ומדוע, גמלה בליבי החלטה: "די! לא בשבילי לגרום חילול שבת המוני לתושבי אשקלון והסביבה על ידי משחק הכדורגל!", והתעוררות זו נקרה במוחי ובליבי על אף היותי חילוני, וכנראה היה זה משום שלא יכולתי לסבול בראותי המוניים באים לחלל שבת - ואני אחד מהגורמים. אמרתי זאת לאשתי, וייאמר לזוכתי, כי לתשובתה הייתה: אתה מחלטי! ובאשר לחלטי - אלך! פניתי להנהלה, והודעתי על התפטרותי בזמן האפשרי הקרוב ביותר, שהיה לעוד כחודשיים. ומה אומר! היצר הרע "שיחק לי אותה", פשוטו כמשמעו. במשך חודשיים אלו שנותרו לי בעל כורחי להמשיך במשחק הכדורגל, כאילו השטן נכנס לרגלי ושיחק עבורי את המשחק. "הצלחתי" לאין שיעור, בעיטות כדור לגובה 20-30 מטר, הפקעות שיערים וכדומה. כפי שאני הכרתי את עצמי - זה היה אני. כל בני הקבוצה התרשמו והתפלאו: רמי, איפה אתה מתאמן? מאיפה התקדמת בצורה כזו? זה לא אתה! רמי, תגלה לנו את הסוד. ובאמת לא היה כאן שום סוד לגלות. לא התאמנתי אצל אף אחד!

היצר הרע "שיחק לי אותה". פשוט שיחק לי בין הרגליים את משחק הכדורגל. הוא שיחק - לא אני. הוא שיחה לי בבעיטות ומדיקות ובהכנסת ה"גולים". מאמן הקבוצה פנה להנהלה: לתת לרמי ככל אשר יבקש, נצחון הקבוצה תלוי בו, הוא המוביל! תאר לך, כבוד הרב, מה עברתי במשך חודשיים אלו, איזו מלחמה פנימית! לא עוד, אלא שאף פנו אלי מהנהלת האצטדיון בהצעות תוספות של משכורת, דירה במתנה, נסיעות לחו"ל. ובאותה תקופה הייתי בתהליך של קניית דירה, כך שהכסף היה נחוץ לי מאוד. ובנוסף לכך התחילו לחצים מצד אשתי והורי לשכנעני לחזור בי. והמלחמה מתעצמת כחודשיים תמימים - מיום ליום, וככל שמתקדם זמן חתימת הפיטורין - הנסיונות הולכים ומתגברים. בהגיע היום האחרון, ואני בעיצומת המלחמה הפנימית - ברגע האחרון גברתי על יצרי ותתמתי על התפטרותי! חזרתי לביתי ושמחה בליבי על שניצחתי את יצרי ולא התפתיתי, אולם לדאגתי בפני - מה יהיה? מה עושים עם פרנסה? כיון הלכתי ללשכת העבודה באשקלון וביקשתי מהם להציע לי עבודה, כיון שחתמתי על התפטרות מטעמי דת. כמוכן שחשבתי למחליף פרה בחמור, וברחמנות שריחמו עלי הציעו לי להיות גנן ולשתול פרחים... ולא די בכך, אלא גם מקום הצעת העבודה היה לא אחר מאשר - האצטדיון שבו הייתי משחק כדורגל... ובכן, מעתה - אני וחברי למשחק היינו מגיעים מדי יום לאצטדיון. שחקן למגרש הכדורגל - ואני לשתול פרחים ולעשות ערוגות לגפנים. ממשך רמי לספר: כבוד הרב, מעתה משכורתי כנגן הייתה למשך חודש שלם כערך משכורת שעה וחצי של זמן היותי שחקן כדורגל. אולם - מצהיר רמי - אני לא מתחרט! חס וחלילה. אני גאה ושמח, זכיתי להקים משפחה יהודית כשרה. עד כאן סיפורו של רמי. ובאמת אומר, התארחתי אצלו וראיתי שכנה ממש בביתו, וקויים בו הפסוק: "אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך, בניך כשתילי זיתים סביב לשולחןך". איזו הארת שבת! איזו שמחת שבת שורה בביתם! שמחה מיוחדת שקשה לתארה! וזכה רמי בגבורתו זו ללידתו של השבת לא רק אצלו - אלא אצל חמיו וחמותו, גיסותיו, הוריו, אחיו. כולם כולם נעשו שומרי שבת בהשפעתו. כי רמי לא היה צריך כאן להשפיע, עצם גבורתו ואומץ ליבו ובטחונו בה' - היו ההשפעה הטובה ביותר מכל מילה אחרת! (הרב יעקב ישראל לוגסי שליט"א, "מקור הברכה" עמוד 76)

להציל מילון שבת

סיפר הרב באקשט זצ"ל, כי בעת ביקורו של ה"חפץ חיים" בעיירתו, זכה הוא להתלות אליו ולחזות במעשיו ופעולותיו בקודש. נודע לחפץ חיים כי בעיירה ישנו יהודי, בעל בית חרושת ללבנים, המפעיל את המפעל גם בשבתות, כשהוא מנמק זאת בכך שאי אפשר לכבות את הכבשן, כי אם מכבים אותו לשבת, לא יוכלו לעבוד שם גם בימי ראשון ושני, עד שיתחמם כראוי. פנה החפץ חיים לאותו יהודי ואמר לו: "הכרתי את אביך, הייתי בחתונתו, וגם הייתי בברית המילה שלך. אני איש זקן מאוד, וכשאבוא לעולם האמת, בודאי יבוא אביך לשאול אותי לשלומך. ומה אמסור לו? תגיד לי אתה" - שאל החפץ חיים כשהוא מתייפח בבכי - "האם אספר לו שאהר עובד בשבת? האם אוכל לגרום צער נורא כל כך לאביך?"! היהודי לא היה מסוגל לעמוד מול בכו של החפץ חיים, ומיד הבטיח לפרוש מאותו עסק ולמכור אותו. אבל החפץ חיים עוד לא נרגע, והאיץ בו: "אל תדחה זאת למחר, שמא לא תיפנה, אלא עכשיו מיד תעשה את כל הסידורים הנצרכים!" מספר זאת הרב באקשט ומוסיף: "עד עכשיו רועדות כל עצמותי בהיזכרי בבכיו של החפץ חיים!"

מעשה שאירע בעיר חולון. בערב שבת בין השמשות יצא יהודי בשם הרב סלוביטצקי לפקח על סגירת החנויות, והגיע לחנות אחת שהייתה פתוחה, ולקוחות רבים נדשו את מבואותיה. הרב סלוביטצקי נגש אל בעל החנות וניסה לשכנע שינעל את חנותו, אך זה סירב בעקשנות. בשלב מסוים נגש הרב אל המזוזה שהייתה בפתח החנות, ואמר בקול רם לעיני כל הנוכחים: "אני פונה אלייך המזוזה, כדי שתהיי עדה לאחר מאה ועשרים שנותי, שקיימתי את מצוות התוכחה שלי, וניסיתי בכל כוחי לשכנע את בעל הבית שסגור את החנות, ואת גם תמשיכי להעיד לפני ריבון העולמים שהוא, החנווני, לא סגר את החנות!"! המאהה עשתה בתקיפות רבה, ומיד לאחר מכן יצא מהחנות. ומה היה הסוף? מיד בתום דבריו של הרב הפך המוכר את עורו וציוה על כל הלוקחות שהיו בחנות לעזוב את המקום וסגור את החנות. ללמדך שלעולם אסור להתייאש מנשמה של יהודי, שנצטבה ממרומים. ותשוקתה להקים את רצונו בוראה.

[א] יטול ידיו בכלי ג' פעמים בסירוגין ויש מקפדים שיד שמאל מעבירה לימין להניח על הכיור ויד ימין תיקח מהכיור אבל יד שמאל לא תעביר לימין
 [ב] צריך ליטול כל האצבעות והכף עד פרק הזרוע
 [ג] אחר הנטילה ג' פעמים בסירוגין, תשפשף את הידים זה בזה ג' פעמים:
 [ד] אחר השפשוף תיכף תגביה אצבעותיך עד הראש, ולפחות על כנגד הפנים, ותברך על נטילת ידיים תיכף כאשר תזיק ידך כדי שלא תהיה הגבחה ידך לבטלה, כנז' בזוהר הקדוש שאסור להגביה ידיו בחינם, ותהיינה ידך גבוהות וזקופות עד סיום הברכה, ותזהר כשתגביה שתי ידך כנגד הראש שתכניס קשרי הזרועות (שהם אצילי הזרועות) לפניך מן הגוף על פי הסוד, ויפשוט שתי כפות הידים בעת הברכה כמי שרוצה לקבל בהם איזה דבר
 [ה] צריך לברך תכף קודם הניגוב
 [ו] כשמתעורר משנתו תיכף יטול לפני שיגע במלבושיו ולא ילבשם רק לאחר נטילה ה"ע - מתיר לנגוע בבגדים וללובשם והמחמיר תבוא עליו ברכה והישן לאחר חצות אין צריך להחמיר], אסור לילך ארבע אמות בלא נטילה, לכן יכין הכלים סמוך למיטתו שלא יצטרך לילך ד' אמות: [א.ה הישן אחר חצות אין צריך להחמיר]

[ז] אם קם משנתו ולא מצא כלי הנטילה סמוך לו, ואין אדם שביאנו אליו, ילך פחות פחות מארבע אמות, ואם כלי הנטילה הקרוב אין בו שיעור הראוי ליטול ג' פעמים על כל ידיו, ומוכרח לילך רחוק להביא מים, אם יש במים המועטין לנטילה, עד קשרי אצבעותיו יטול עד קשרי אצבעותיו, ואחר כך יטול שנית כראוי, ועם כל זה ילך פחות פחות מארבע אמות: [ילקוט יוסף - יבדך מיד בנטילת עד קשרי אצבעותיו אם המים רחוקים]
 [ח] נטילת ידיים של שחרית אין נוטלין על גבי קרקע אלא בכלי, ואסור לשפוך מי הנטילה במקום שעוברין בני אדם כי רוח רעה שורה עליהן, ולכן ישפכם בבית הכסא ואם נזדמן שנשפכו מי הנטילה בקרקע אז ישפוך על הקרקע ההיא מים טהורים הרבה לבטל מי הנטילה שנשפכו שם
 [ט] לא יברך ולא ילמוד כנגד כלי הנטילה שבו מי הנטילה עד יוציאנו או יכסנו כדון מי רגלים [ילקוט יוסף - מעיקר הדין מותר ללמוד כנגד מי הנטילה ומידת חסידות להחמיר]

[י] יזהר כל אדם לצוות את אשתו שתעשה כל יום נטילת ידיים לילדים הקטנים ואפילו שהם קטנים מאד, מפני שפעמים פרשטים ידם ונוגעים במאכלים ויטמאום שתשרה סטי"א על המאכל ההוא, וגם הוא סגולה טובה לקטנים כדי שיגדלו בטהרה ויהיו גדולי הקדש:
 [יא] יזהר לרחוץ פניו בכל יום, וגם ידיו פיו להעביר הרירין שבפיו, שמלבד שזה טוב לרפואת הגוף, יש בזה מצוה לכבוד קונו:
 [יב] לא יטול ממי שלא נטל ידיו עדיין, וכן לא יטול משרתת נדה, ולא ממשרת גוי או גויה, מי שנטל ידיו ואחר כך נגע בידיו של אחר שלא נטל ידיו, צריך לחזור ליטול פעם שנית:

[יג] הישן ביום וכן הישן אחר חצות לילה צריך נטילת ידיים ג' פעמים בסירוגין, אך אין צריך ליטול לתוך כלי, אלא יכול ליטול על הקרקע אם אין כלי לפניו, ואין צריך לברך על נטילת ידיים, ובשעת הדחק אין צריך נטילת ידיים. אם ישן בחצות הראשון של הלילה שנת קבע שלו על מטתו, והקיץ קודם חצות יעשה נטילת ידיים ויברך [ה"ע - בלי ברכה והמברך יש לו על מה לסמוך] ואם היה ער עד אחר חצות לילה כגון שהיה בשמחה, גם זה כשנעור יטול ידיו ויברך. אם אחר חצות קודם שישן בירך ברכות השחר ואמר תיקון חצות ועסק בתורה בבוקר יעשה נטילת ידיים ג' פעמים, אבל לא יברך על הנטילה ואם לא ברך ברכות השחר ורק עסק בתורה הדבר ספק אם יברך על נטילת ידיים ומנהג העולם לברך:

[יד] אם ישן רק לאחר חצות, אף על גב שיכול הוא לברך ברכות השחר אחר חצות מכל מקום כיון שדעתו לישן אחר חצות מנהגו הוא שלא לברך ברכות השחר אלא רק בזמן שאנו נעורים כל הלילה כמו ליל הוש"ר וכיוצא דאז אנו מברכין ברכות השחר וכן ראוי לנהוג: [ה"ע - כן המנהג לברך בבוקר]
 [טו] לא יגע בידיו קודם נטילה לא לפה ולא לחוטם ולא לאוזניים ולא לעינים ואפילו שהם סגורות ונוגע מבחוץ, ואם בא לו חכוד בכל הנזכר לעיל בתוך שינה יחכך על ידו בנד, אבל בשינה לא היום או שינה אחר חצות לילה אין צריך להזהר בכל הנזכר לעיל, אף על גב דכתבנו דיטול ידיו ג' פעמים:
 [טז] אלו דברים שצריכין נטילה ג' פעמים בסירוגין משום רוח רעה, הקם מן המטה מן השינה, והיוצא מבית הכסא אף על פי שלא עשה צרכיו, ואם הכניס רק את ידיו, מסיפק פעם אחת, והמחמיר לרחוץ ג' פעמים תבא עליו ברכה, וכל המשמש מטתו, וההולך בבית הקברות, וההולך בתוך דבי"א של מת, וכל שכן נוגע במי טיול ג' פעמים, והמנהג לא לנגב ידיים כשיוצאים מבית עלמין הוא לא מעיקר הדין, אלא כדי שלא יסיחו דעתם מן זכרון המות, ולכן מי שקשה לו הדבר מאד ומצטער, ינגבם במגבת: [ילקוט יוסף - מצד הדין מותר ובפרט בחורף]

אין צריך להזהר בכל הנד ליטול לתוך כלי, וכן ללכת פחות מארבע אמות אלא רק בקם משנת לילה אבל צריך שיטול ג' פעמים בסירוגין, וגם שיטול שיעור רביעית:
 [יז] ואלו דברים שצריכין נטילה מפני נדנוד רוח רעה, דדי להם בפעם אחת ואין צריך ג' פעמים בסירוגין, ואלו הן היוצא מבית המרחץ, והנוטל צפרניו ואפילו לא נטלן כולן, והיכא דצפרניו עודפין על הברש יטול ג' פעמים, והמחמיר גם במרחץ ליטול ג' פעמים תבא עליו ברכה: אלו דברים שאין צריכין נטילה כי אם רחיצה כל דהו, דהיינו שיטול ידיו פעם אחת משום נקיות, ואלו הן החולץ או נועל מנעליו בידיו שנגע בהם, והוא הדין אם נוגע בהם אחר שלבשם, או אחר שחלץ אותם, ונוגע בנעלים חדשים אין צריך נטילה, וכן עוד נמי צריך רחיצה

פעם אחת משום נקיות אם נגע ברגליו [ה"ע - נכון שיטול ג' פעמים] או בשאר מקומות המכוסים שבגופו, אבל במקומות המגוללים כגון פנים ועורף וצואר וכן הידים עד סוף הזרוע אין צריך רחיצה, ויד שמאל אפילו אם נוגע בפרק הסמוך לזרוע שמניח שם תפילין עד אחר שני שלישי הפרק ההוא חשיב בכלל מקומות המגוללים, אבל יד ימין שאין מניחין בה תפילין ש"י, אם נגע באותו פרק שאחר פרק הזרוע צריך רחיצה דחשיב ממקומות המכוסין, וכן האשה גם כן חשיב הפרק ההוא בשתי ידיה בכלל המכוסים, אם נגעה רחיצה רחיצה. ובמקום שדרך הנשים לכסות פקדי זרועותיהם הסמוכים לכף שדרכם להניח לולאות סמוך לכף בראש הכתונות שתייהם הכתונות מכסה כל הזרוע, אז גם אם נגעה בזרוע צריכה רחיצה משום נקיות, וכן הדין בזמן שמנקת את בנה שדרכן להיות מגולין תמיד אם נגעה בהם אין צריכה רחיצה, אבל אם אינה מנקת שדרכן להיות מכסות אותם לגמרי אז הם בכלל מקומות המכוסים, וצריכה רחיצה אם נגעה בהם, וכן החופץ בראשו והמפלא כלי אפילו לא מצא בהם כינה וכן הנוגע בכינה צריך רחיצה פעם אחת משום נקיות:

פרשת ויצא - דיני אשר יצר ועוד

[א] המששה נקביו עובר משום בל תשקצו בין בגדולים בין בקטנים, אך בקטנים יש גם חשש סכנה ועקרות ח"ו, ואם מרגיש צורך אפילו באמצע הלימוד ילך להתפנות ואם לא עושה כן הוי מצוה הבאה בעבירה, והמקל בזה מונע ממנו טהרת המחשבה, ומי שהוא בעל נפש ורוצה להדבק בקונו צריך להיזהר שיהא גופו נקי בכל שעה: [ה"ע - אם עוסק בתורה או בקריאת התורה, ההלל וכו' ויכול להחזיק עצמו שיעור פרסה (שעה וחומש) ואפילו אם מסופק אם יכול להחזיק עצמו שיעור פרסה רשאי להתמין עד שיסיים הבעינין ואם אינו יכול להחזיק עצמו פרסה נכון שיפסיק אלא אם כן חושש לנטילת תורה או שהוא למלמד תלמידים]

[ב] וכן כשיושב על מיטתו לא יתעצל מחמת הקור להתפנות ויטול לפני כן ידיו ויתפנה ואחר כך יטול שנית ויברך על נטילת ידים ואשר יצר ולא ידבר עד הנטילה השנית

[ג] אם יכול העמיד את עצמו שיעור הילוך פרסה אין בו משום בל תשקצו, ולא משום סכנה בין בגדולים בין בקטנים, ויש אומרים שאפילו פחות מזה אם כח הדוחה אינו יכול להיות גובר על כח המחזיק, אלא רק על ידי סיוע שידחוק האדם את עצמו מעט כדי להוציא הפסולת, אין נקרא זה משהה נקביו בידים כדי שיעבור על בל תשקצו, כיון שכח הדוחה צריך לסיוע שלו שידחוק את עצמו מעט, וזה שאינו דוחה אינו אלא שב ואל תעשה הוא, אבל אם נתגבר תאוותו מאד עד שכח הדוחה גובר על כח המחזיק להוציא הפסולת מבלתי שיצטרך לסיוע הדוחק שידחוק האדם את עצמו אפילו מעט הרי זה עובר על בל תשקצו אם משהה נקביו:

[ד] יסגור דלת בית הכסא אפילו בלילה בחושך משום צניעות, ומכל מקום במקום צורך גדול והוא בחושך, ואין רואהו יש להקל. אזהרת הצניעות בבית הכסא הוא כדי להכניע הרוחות רעות:

[ה] לא יגלה עצמו עד שישב, והנכון הוא לגלות אלא מלפניו טפחיים ולאחוריו טפח, אך אם המקום מטונף יגלה כפי הצורך לפי המקום, וכל מה שאפשר למעט בגלוי ימעט, וכן נמי כל שיש חשש טינוף יש להקל בבית הכסא שיש בו מחיצות ודלת סגור, ולכן בזמן הזה דעל הרוב כלל בתי כסאות יש בהם מחיצות ודלת סגור אין מקפידין בענין הגילוי כל כך:

[ו] לא יכנסו שנים ביחד לבית הכסא, אלא יכנס אחד לבדו ויסגור הדלת בעדו ואפילו השני הוא קטן

[ז] כשנפנה בבית הכסא במקום מגולה יתרחק עד שלא יוכל חבירו לראות פירועו מה שמגלה מבשרו אבל אין איסור שיראה גופו המכוסה, אבל אחורי הגדר נפנה גם קרוב לחבירו ששומע חברו קול עטושו של מטה, דשמיעת עיטוש של מטה היא בזה איסור צניעות, אלא כבוד האדם, ומי שאינו מקפיד אינו מקפיד, וכן בימי חכמי התלמוד לא היו מקפידין על זה
 [ח] וכל זה הצניעות לא נאמר אלא בעושה צרכיו בגדולים, אבל להטיל מים התיירו אפילו בפני רבים וביום משום חשש סכנה שלא יהא עקר, ולכן אסור לנהוג צניעות ולהמתין אם צריך לכך:

[ט] במקום שאין מוקף מחיצות אסור לפנות גדולים בין מזרח למערב, אלא יפנה בין צפון לדרום, ובמקום שיש מחיצות מותר אפילו בחצר גדולה, ואפילו בין רק מחיצה אחת במערב, יושב סמוך למחיצה ונפנה ואחוריו למערב כלפי המחיצה, ואם היא במזרח יושב בצידה ואחוריו לנפנה ושעור המחיצה בזה אין צריך שתהיה גובה עשרה אלא כל שאין פירועו מגולה שרי, ולכן אם היא קטנה יפנה סמוך לה ממש באופן שתגין שלא יתגלה פירועו, ויש אומרים דאפילו במקום מחיצות צריך לדקדק בזה שלא לפנות בין מזרח למערב אלא בין צפון לדרום, ונכון לחוש לדבריהם, וכן מנהג בגדד

[י] לא ידבר שום דיבור בבית הכסא אפילו דברי חול אך מותר לנחור דאינו מוציא אותיות מפיו: [לצורך הפסד ממון או חולי או להשיב לקריאה טלפונית יש לו על מה לסמוך אבל יקצר כמה שאפשר - ה"ע]

זוהר הקדוש מתורגם - הגר בין הצדיקים מתברך

משום כף שנינו, לעולם אל ידור אדם אלא במקום שאיננו מעשה דרים בתוכו. מה הטעם? משום שאין לזה שמדורו בין הרשעים, משום שהיה נתפס בהטעמים, ואם ידורו בין הצדיקים, יבטיבים לו הגלגלים. שריה בין חסדיה הנה ידורו בראשונה בין קפויקאים, והלשעה היתה דחוקה לו ומחלות רודפות אחריו. נסע ושם מדורו בין בעלי מגינים של צפורי, ועלה וזכה לקמה טובות, לקמה עשרה, לקמה תורה, ואמר: כל זה זכיתי על שפניתי בין אותם שהקדוש ברוך הוא משגיח להיטיב להם. [זוהר בא דף מב:]

אמרי חז"ל שבת ר"ת שנתבשר בשורות טובות כתוב בפרשה "ולמען תספר באזני בןך וכן בןך וגו'" למה כתוב **באזני בןך** היה צריך לומר ולמען תספר באזני בןך? אלא שכאן הקב"ה רוצה שנספר את סיפור יציאת מצרים, ונאם שזה יכנס לאזניים של הבן ולא יצא לעולם, וממילא אם תספר יפה לבנך הדברים יקלטו יפה לאוזניו ויחדרו עמוק לתוך ליבו לאורך זמן. **וכן התורה אמרה ולמען תספר**, ולא למען תלמדו או תשגן. לרמוז לנו שאם אתה רוצה שהבן שלך יבין את דבריך וישמח לשמוע תעביר את זה בצורה סיפורית שיהיה ערב לאוזן כיון שאדם מטבעו נמשך לסיפורים ולא משנה מהי רמתו השכלית והרוחנית של שומע הסיפור כל יהודי מגדול ועד קטן פיסית או רוחנית או שכלית כולם אוהבים לשמוע או לקרא סיפורים. ומי לנו גדול מהמגיד מדובנא רבי יעקב שהיה גדול הדרשנים ויותר מחצי דרשה היה רק סיפורים ומשלים. כתב הבן איש חי שאדם שהדרשן צריך לשלב שליש סיפורים שליש אגדות ושלש הלכות. וכך היה דורש רבי מאיר בעל הנס. כתוב למען תספר לבנך וכן בןך מכאן שהסבא חייב לספר גם לנכדיו

ראובן הזמין לחברו שמעון מחו"ל מחברה אינה יהודית ארבע מגבות קטנות לחברו והם שלחו לו בטעות חמש מה הדין המגבת החמישית ומי זכה בה... תשובה : לגבי המגבת החמישית טעות הגוי מותרת כפי שנספק בשו"ע סימן שמח סעיף ב ברמ"א וגם אם ירצה לקדש שם שמים הבנתי שהחברה בחו"ל יאמרו : להשאיר את המגבת אצלו ולא להחזיר... ערוך חושן משפט סימן קפג סעיף ז שלח שלוחו לקבל מעות מהעובד כוכבים, וטעה העובד כוכבים ונתן לו יותר, הכל לשלוח ומוסיף הרמ"א : ודווקא שידע השלוח בטעות קודם שבאו ליד המשלח, אבל אם לא ידע בטעות הוא ונתנו ליד המשלח, הכל של המשלח לכן לפי שולחן ערוך זכה בזה המזמין ולא המשלם אבל אם נתן לו את הכל כתב הרמ"א זכה בזה המשלם... **שאלה :** משה מסר חפץ ללוי לשומרו ולוי נתן את החפץ לאשתו שתשמור עליו ונגנב האם לוי פשע בזה שנתן לאשתו **תשובה :** כל המפקיד חפצים על דעת אשתו ובניו של השומר מפקיד שיוכל לתת להם לשומרם ולכן פטור ושונה הדין משואל שאסור להחזיר לאשת המשאל כיון ששואל כל ההנאה שלו החמירו בו (סמ"ע ש"מ ס"ח)

כשיש אמונה ובטחון בה' זוכים לישועות גדולות

לכאורה מדוע היה צריך כל כך הרבה מכות היה מספיק לתת למצרים מכה אחת ולשחרר את עם ישראל ובפרט שבחמש מכות אחרונות פרעה רצה לשחרר אלה שהקב"ה הכביד את ליבו מדוע היה צריך להכביד את ליבו... התשובה היא שהמכות לא נועדו בשביל המצרים אלא בשביל עם ישראל כיון שאם היתה מכה אחת היו אומרים מקרה אבל שרואים מכה אחרי מכה איך הקב"ה משדד את מערכות הטבע אם כן ודאי זהו רק מעשה ה' והסיבה שהקב"ה השתמש במצרים לחזק את אמונתם של ישראל כיון שהם קלקלו את אמונתם של ישראל בשעבודם הם יגרמו לעם ישראל להאמין בה' וכן משום שנתחייבו על שיעבוד ישראל אדם שמאמין שהכל מה' ואין עוד מלבדו ואין שום שום הכל מבלעדיו אלא הכל מה' יתברך והכל אחדות פשוטה והכל מכוון ויתברך זוהי סגולה לבטל מעליו את כל הדינין... **כותב נפש החיים שער :** ג פרק יב וז"ל ובאמת הוא ענין גדול וסגולה נפלאה להסיר ולבטל מעליו כל דינין ורצונות אחרים שלא יוכלו לשלוט בו ולא יעשו שום רשע כלל. כשהאדם קובע בלבו לאמר הלא ה' הוא האלקים האמתי ואין עוד מלבדו יתברך שום כח בעולם וכל העולמות כללוהכל מלא רק אצדוהו הפשוט ית"ש. ומבטל בלבו ביטול גמור ואינו מוריק כלל על שום כח ורצון בעולם. ומשעבד ומדבק טוהר מחשבתו רק לאדון יחיד ב"ה. כן יספיק הוא יתב' בידו שממילא יתבטלו מעליו כל הכחות והרצונות שבעולם שלא יוכלו לפעול לו שום דבר כלל. עכ"ל

מסופר על הרב מבריסק שעבר את כל גרמניה בזמן השואה ללא דרכון והיה אם היה תופס אותו חייל גרמני אחד דתו למוות והוא כל הזמן קיים את דברי נפש החיים שאין עוד מלבדו ולא קרה לא כלום והיה לזמן קצר הסיח דעתו פתאום בא אליו חייל גרמני ואמר לו פספורט הוא לא התייחס לחייל אלא שוב חשב באין עוד מלבדו והחיל לא התייחס אליו יותר והמשקי הרב כך עד שחצה את כל גרמניה... **וכן הסיפור של הרב גלינסקי** שהיה נידון למוות ברוסיה ה' ישמור הוא ועוד כמה אסירים ביניהם היה כומר פרובסלבי שראה את הרב גלינסקי שהיה אז צעיר רגוע ושלו לעומת כל האסירים והכומר ביניהם שנידונו למוות שהיו מפוחדים מאד אמר לו הכומר אתה תנצל בזכות האמונה שלך הרב גלינסקי נפטר בישראל מעל תנעם

ויש סיפור על אברך שאשתו ל"ע דיממה לאחר הלידה ולא הפסיקה לדמם הרופאים נותנים מנות דם ולא מצליחים לעצור את הדימום אמרו לו הרופאים שאם המצב ימשך כך לא נשאר הרבה מה לעשות הוא התחזק בנפש החיים דלעיל ה"ס קרה הדימום נפסק בפתאומיות וכן היוולדת ניצלה הכל אך ורק מכח האמונה

בטחון בה' ענינו כמו שאדם בוטח באביו אם הוא עשיר גדול ולא דואג כלל על הפרנסה כך אדם צריך להרגיש כלפי הקב"ה שהקב"ה הוא ברא את כל העולם המופלא ואין סוף בחכמה ובינה אין סופית ודאי יכול לדאוג לך ולפרנסתך רק אומר הקב"ה תבטח בי כמו בן שבן שבוטח באביו עשיר מופלג **לפנינו מעשה המוצא** בגליון השגחה פרטית על כוחו של בטחון בה' על אביו של הרב פלדמן, אביו היה מפזר את כספו לצדקה בעין יפה מאד הוא היה במחנה עבודה ברוסיה ולא הסכים לעבוד בשבת במוצאי שבת היכו אותו נמרצות וכולו היה שבר כלו וכך פטרו אותו כמה חודשים מהעבודה ולבסוף גם קיבל שחרור הוא זי"ף הרבה אישורי יציאה מרוסיה ואמר בנו שהרבה חייבים לאביו את חייהם משום כך אביו התחייב לחתונה עבור דירה 150 אלף לירות בנו שואל אותם מנין הכסף להתחייבות אמרו לו שיש לו פנסיה שאמורה לצאת בסך 150 אלף לירות בנו ביקש שיעביר אליו את הכסף כיון שידע שאם

הכסף יהיה אצל אביו הוא יעביר הרבה מכסף לצדקה אביו קיבל את ה-150 אלף לירות מיד חלק 50 אלף לצדקה ונתן לבנו את ה-100 אלף לירות אמר לו בנו ומה עם ה-50 אלף לירות שחסר אמרו לו אביו זאת לא בעיה בנו החליט לקנות דולרים בסכום זה הצד של הכלה אומרים שאנו קונים דירה ומחכים לסכום ההתחייבות הבן סיפר לאביו אמר לו אביו זה לא בעיה אמר לו בנו מנין עוד 50 אלף דולר אמר לו אביו זו לא בעיה שלך ומספר הבן אני מפאת כבודו של אבי שתקתי, הבן אמר לצד הכלה שהכסף יגיע מוצאי שבת ביום שישי משרד האוצר החליט ליקר את הדולר בעוד 50% וכך לפני מוצאי שבת הסכום עלה ממאה אלף לירות למאה וחמישים אלף לירות כשאבא לא ידע כלום אף שקנה בנו דולרים וזה גרם שעלה לו הסכום אלא היה לו בטחון גמור בה' יתברך

וכן הסיפור עם האברך בארצות הברית שאמר שיש לי אבא עשיר. היה אברך בארצות הברית שהבת שלו לא התפתחה הרופאים לא עלו על הבעיה לקראת סוף גיל שנתיים של הילדה עלו על הבעיה שחסר לה כרומוזם מסוים המסייע להתפתחותה הרופא אמר לו שישנה זריקה שיכולה לרפאות את הילדה אבל היא עולה 2.2 מיליון דולר והזריקה מועילה עד גיל שנתיים ונשאר רק כשבוע וחצי לסיום גיל שנתיים אמר אותו יהודי תכין את הזריקה אני אשלם לך את הכסף שאל אותו הרופא מנין אמר לו יש לי אבא עשיר שאל הרופא מיהו אמר לו אבא שבשמים הרופא שמע כך אמר לו אני רוצה את כל הכסף מזומן לפני הזרקת הזריקה האברך היקר פירסם את עצמו בכל אפשרות המדיה וגייס תוך שלושה ימים 2.5 מיליון דולר תרמו לו 124000 אנשים ואמר לרופא הנה הכסף, הבת קיבלה זריקה והבריאה, סיפור זה הגיע לנשיא ארה"ב דונלד טראמפ, שאל הנשיא את שר הבריאות כמה מקרים כאלה יש בכל ארצות הברית אמר לו השר 4 מקרים אמר לו הנשיא אם כך הכל על קופת המדינה אם כן האברך קיבל את כספו בחזרה 2.2 מיליון דולר וישנה הלכה שאם אספו לאדם כסף ולבסוף לא היו זקוקים לכסף כיון שהתבזה שאספו לו זכה בכסף אם כן אותו יהודי זכה גם בזריקה בחינם וגם קיבל 2.5 מיליון דולר הכל בזכות אמונתו הפשוטה יש לי אבא בשמים עשיר והאמין בכך בכל ליבו שה' ישלח לו את הכסף עד שאמר זאת לרופא למרות שנראה כך כחסר שכל בזכות אמונתו קיבל גם את הזריקה וגם 2.5 מיליון דולר

הנה הגאון הגרי"ח זוננפלד זצ"ל, כשהגיע המצב הכלכלי בביתו לחיות קשה מנשאו ובר מזמן אזלה פרוסת המלח האחרונה, רק אז יצא הרב לחפש פרנסה. הוא עלה במדרגת הרחבות של השכונה, פנה לצאת בעד השער שליד ביה"ח "משגב לדך" והנה לפתע נצצו לעיניו שני "נפוליאון" זהב, מטבע שערכה היה עצום בימים ההם. אמר הגאון זצ"ל: "אפשר כבר לחזור. יש לי, ברוך ה', כבר פרנסה".

כן סיפרו על הסבא מנוברדוק, שפעם היה יושב ביער עם נר דולק ולומד תורה. לפני שהנר כבה אמר: "ריבונו של עולם, אני מאמין באמונה שלמה שתמציא לי נר דולק להמשיך ללמוד תורה." פתאום ראה צורת יד שהושיטה לו נר דולק ונעלמה.

באגרות חזו"א (סימן קסא) כתב: הפרנסה שלי בנסים תדריים. **ובאגרות מרן הרב שך** (ח"י דף עט), כתב: אני, ב"ה, מקיים מצות חומש (אני מפריש לצדקה 20% מכספי) ולא חסר אצלי כלום. **יודוע מה שהרב מבריסק זצוק"ל היה** נזהר שלא להשאיר בכלל לחם בבית. זאת על מנת לחיות למחרת את הצריפה למה שכתוב: "ברכת ה' היא תעשיר" ו"ברוך ה' יום יום יעמס לנו". כך היה חי כאוכלי המן במדבר. ובפרוץ מלחמת העולם השנייה, כשהיה הרב בורשא שבפולין, ושרר מחסור גדול בלחם, תמך בו עשיר אחד וסיפק לו מדי יום לחם לפי הטף. רק רב בתשרי השאיר אחד למחרת היום, מפני שהוא ערב כיפור ויש, כידוע, מצוה לאכול לחם בתשיעי (ברכות ה:). בבוקר יום התשיעי בא העשיר והביא לו לחם ומיני תבשיל. לפתע, נבלו פצצות בקרבת מקום ומן ההדף והאבק הרב התקלקל האוכל. אמר אז הרב מבריסק: "כנראה שגם בערב כיפור היתיי צריך לבטוח בה' ולא להכין מאומה, כפי באופן הזה אפשר שלא היה ניזוק האוכל ע"י ההפצצה".

אחד רצה להתגרש בא לעורך דין ואמר לו אני רוצה לנקום באשתי על כל מה שעשתה לי לפני שאני מתגרש מה אהה מציע אמר לו עפשומו תהיה שלושה חודשים בעל מצוין תחמאי לא פחות מעשר מחמאות ליום תעניק תקנה תעריך תעורר בבית תהיה בעל למפות שתדע מהי הפסידה זוהי נקמה הכי טובה לאחר שלושה חודשים תעורר דין מתקשר ואומר לו נני מחנה לך אמר לו למה להתגרש יש לי אישה הכי טובה בעולם. כשהאדם משנתה לטובה גם האישה משנתה לטובה וכל הטובה משנתה ונהיה יותר נעים והחיים יותר טובים ונעימים **רבה לפני שלימד לחכמים אמר מילתא דבדיחותא ובדחי רבנן לסוף יושב באימה ופתח בסוגיא (שבת ל:)**

העלון מוקדש להצלחת יוהנתן ושילת חדד ובני ביתם : שה' יתברך יצילם במאד מאד ויתקיים בהם הפסוק ימלא ה' כל משאלות ויקיים בהם הפסוק והיה כעל ששול על פלגי מים אשר פרו יתן בעתו וכל אשר יעשה יצליח ויזכו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ותלמידי חכמים

אופק חדרה

כניסת שבת	16:38	לוח מקומי
יציאת שבת	17:48	
רבינו תם	18:22	
אור החיים	16:50	
	17:42	
	18:16	

ל'חבוד שבת קודש
 התע"ט
 זכריה, סעידה בת יהודה, רוזינה בת מרטונה.
 פועל ב' שנה, מיכאל ח'י' בי בן סעידה, לזכות אריה ח'י' בי בן שושנה, שלעת בת טאוס, צדוק בן סעידה הינדי, ציון נגר בן סעידה, אסתר תוהמי בת סעידה, נפתלי ברזילי בן עזר, זיקלה בת אסתר וישראל, חביבה בת צביה, נחש ששון בן רבקה, אסיה (אילנה) בת הלה, סעידה בת יהודה, חנה מנצור בת יוסף, רחל שון בת שולמית, כלנית בת אסתר ורפאל, רותי בת לאה, אילנית בת שושנה, נוה בת מרים, אביבה אסתר בת שלום, עופר בן רוזה, חיים בן דוד בן ארי, בן ציון בן יפת וימימה יששכר, יאיר בן שמואל, אייל בן ניסים וחנה, נגריאל בן זכריה, סעידה בת יהודה, רוזינה בת מרטונה.

השליכו אחרי גוום את כל התורה כולה, והפכו למחללי שבת רחמנא ליצלן. הם העדיפו חיים קלים על פני קושי העבודה בקיום התורה והמצוות.

הרי לנו ששמחה בעבודת ה' והתייחסות לעול תורה ומצוות כאל 'חג' היא הבסיס לחינוך הדורות הבאים על אדני התורה והמצוות!

(ומתוק האור)
"והיה לך לאות על ידך ולזכרון בין עיניך...": (יג, ט)

סיפר הגאון הרב אריה לוי זצ"ל מעשה מופלה על מצוות תפילין עם מוסר השכל בצידו. רבי אריה לוי שימש כרב האסירים בתקופת המנדט, וכשהוציאו להורג את הקדושים ברזני ופינשטיין הי"ד, ביקשו הנידונים להכניס את הרב אריה לוי לחדרם. כשנראתה דמותו של ר' אריה בתא האסירים, ביקשו ממנו שיניח להם תפילין בפעם האחרונה בחייהם. ההתרגשות בחדר היתה נוראה, ותיאר את הצמרמורת שאחזה באסירים בעת קיום המצווה, כיוון שידעו שזו היא המצווה האחרונה שהם מקיימים עלי אדמות. **ועכשיו נתבונן, אמר ר' אריה, וכי בגלל שהקב"ה נותן לנו עוד הרבה שנות חיים, אין אנו צריכים לקיים את מצוות התפילין בהתרגשות ובשמחה? ובאמת הלא זו תמיהה גם על אלה המגיעים לבית הכנסת ממש ברגע האחרון ומניחים תפילין במהירות רבה, ואינם שמים על ליבם את הכוונות המונחות במצווה זו.**

מספר עוד הרב מתוך הספר 'מורשת אבות' על יהודי בשם רבי בנימין בינוש פרנקל הי"ד שנפטר בפתח-תקוה לפני כעשר שנים שהתמסר מאוד לקיום מצוות תפילין וגם בשנות השואה הקשות ביותר לא עבר עליו יום ללא הנחת תפילין. פעם, תפס אותו חייל נאצי כשהוא עטור בתפילין, וברוב זעמו הוריד הרשע את התפילין מראשו של רבי בנימין והיכה עם התפילין על קודקודו פעמים רבות עד שנפל ארצה מתעלף. הגרמני יימח-שמו היה בטוח שקורבנו נפח את נשמתו ועזבו לנפשו לא לפני שהוציא את סכינו וחתך את התפילין. לא יהודי כרבי בנימין ייכנע לשלטון הרשע.

כשהתעורר מעלפונו גזז את התפילין הקרועות, ומששמע שבמחנה הסמוך, מעבר לגדר, יש יהודי נוסף המצוייד בתפילין, חצה מידי יום את הגדר - תוך חירוף נפש אמיתי - והניח את התפילין ההם. **נזכור כולנו, סיים הרב, שכיום לא דורשים מאף אחד מאיתנו לעבור גדרות ולסכן את עצמנו בקיום המצוות, אבל מצווה עלינו לפייס את בוראנו ולהראות לו שאנחנו עבדיו ומקיימי מצוותיו בשמחה, ללא השתמשות.** (טובך יבעו)

"ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה" (י, א)

הסבא מקלם זצ"ל אמר, שהנס הגדול ביותר ביציאת מצרים היה, שמשא ואהרון עמדו לפני פרעה, העריץ האכזר ששיעבד עם שלם בלא הצדקה, שבהבל פה ציווה להשליך תינוקות בני יומם ליאור, שכסגולה גרידא רחץ בכל יום בדמם של שלוש מאות תינוקות, והניפו משה ואהרון את נס המרד, והנחיתו עליו ועל ממלכתו מכה אחר מכה, עד "הטרם תדע כי אבדה מצרים", ולא נגע בהם לרעה!

כיצד באמת לא פחד משה לעמוד לפני פרעה?
 ומי אומר שלא פחד!! אמרו בוחר הקדוש שמשא ודאי פחד (ח"ב ד, א) {ובעיקר מהבחינה הרוחנית, להיכנס להיכלות הטומאה שפרעה מושרש בהם, כמבואר שם}, והקב"ה אמר לו: **"בא אל פרעה"** (שמות י, א). **"לך אל פרעה"** ראוי היה לומר, ומהו **"בא"**, אלא בא עימי, נלכה יחדיו, ואז: **"גם כי אלך בגיא צלמוות לא אירא רע, כי אתה עמדי"** (תהילים כג, ז)

"ויאמר משה בנערינו ובזקנינו נלך בבנינו ובבנותנו... כי חג ה' לנו" (י, ט)

במילים אלו משיב משה על הצעתו של פרעה: **"לכו נא הגברים ועיבדו את ה' כי אותה אתם מבקשים"**, אשר הוצגה קודם לכן: **"לכו עיבדו את ה' אלקיכם מי ומי ההולכים"**. הוויכוח בין משה לפרעה - אומר הרב שלמה זאיד - לא היה ויכוח בעלמא, כי אם ויכוח עקרונותי, שבו טען פרעה את טענותיו והציג את עמדתו, ומשה הסביר לו מהי עמדת היהדות בעניינים הללו ובמה שונה היא מכל דת אחרת.

פרעה מתייחס לעבודת ה' יתברך כאל עבודה ומשימה שיש בה קושי, ממש כמו הבן הרשע מההגדה של פסח ששואל **"מה העבודה הזאת לכם"**. פעם בשבוע יש יום חופש - טוען הבן הרשע - מדוע אי אפשר ליהנות ממנו אלא צריכים לקום להתפלל בבית הכנסת? אחת לכמה חודשים יש חג - הוא ממשיך בטענותיו - וכמה עבודת הכנה הוא דורש מכם? כמה צריך להתאמץ כדי לחוג אותו כהלכתו: בפסח - בהכשרת הבית לפסח ובאפיית מצות, בסוכות - בבניית סוכה וקניית ארבעה מינים - לשם מה כל העבודה הזו? משום כך, טוען פרעה: **"לכו נא הגברים ועיבדו את ה'"**, עבודה קשה כזאת מתאימה לגברים ולא לנשים ולילדים, ולכן אין טעם שתוציאו את כולם ממצרים!

לעומתו, טוען משה רבינו: **"בנערינו ובזקנינו נלך בבנינו ובבנותנו בצאננו ובבקרנו נלך כי חג ה' לנו"**. כלומר, את מה שאתה רואה כעבודה, כעול ומשא כבד - אנחנו רואים כחג, ומאחר ששמחה גדולה היא לנו, גם נשים, גם ילדים וגם זקנים חוגגים ושותפים בשמחה.

כדי לדאוג שעבודת ה' תיהפך להיות משהו שמח ולא כבד, נדרשת מכל אחד ואחד מאיתנו עבודה אישית, שתגרום לנו להתייחס לכל מאמץ באופן חיובי ולא לראות בו עול כבד. כאשר יש בבית לחץ עבודה לקראת החג, עלול הדבר לגרום להתפרצות רגשות, אשר ממנה יכולים הילדים להבין שקשה לנו עם העבודה ועם העול.

וכדי להמחיש זאת נספר: באמריקה בשכונתו של רבי משה פינשטיין זצ"ל התגוררו שתי משפחות ששמרו שבת במסירות נפש, ומדי יום שישי פוטרו האבות מעבודתם ונותרו ללא מקור מחיה, אך בעוד שבמשפחה אחת יצאו כל הילדים שומרי תורה ומצוות, במשפחה השנייה - פרקו כולם את עול המצוות והפכו לחילוניים גמורים.

אביהם בא לפני רבי משה ושטח לפניו את כאבו: כיצד יתכן שכך ארע לי? הלא שמרתי שבת במסירות נפש, ממש כמו שכני... מדוע הוא זכה שכל ילדיו ימשיכו את דרכו, ואני נותרתי כך? נענה רבי משה ואמר לו:

שכך בא הביתה מדי יום שישי שמח ומאושר ואמר: **"ילדים, ברוך ה', גם השבת זכינו למסור את נפשינו! הבה נעשה קידוש בשמחה ונודה לבורא עולם, על שהסכים לקחת מאיתנו את הקורבן שהקרבנו לו!"**

נקל לשער את התרוממות הרוח שאותה חשו בני הבית למשמע הדברים, הם חשו כי השבת אינה אלא זכות עצומה, וכדאי להם לשומרה בדקדוק רב, אף מתוך מסירות נפש והקרבה עצמית. אבל אתה לעומת זאת חזרת הביתה שבור ורוצץ, כתפיד שחוחות, ובשפל קול הודעת לילדיך: **"מי יודע מה יהיה אתנו? בגלל השבת שוב אני מפוטר! ואין לנו פרנסה... ואין לנו אוכל..."**

ילדיך אשר הבינו כי השבת היא מקור הבעיה, הירהרו בינם לבין עצמם: **"מי צריך את השבת הזו?... אבא המסכן חונך כך, אבל אנחנו, למה שלא נוותר על הכל?..."** ואכן, בהזדמנות הראשונה

הפכות

ברכה אחרונה - המשך

- מי שאכל עוגה שיעור כזית, ואכל פרי משבעת המינים שיעור שבין שמונה עשר גרם לבין עשרים ושבעה גרם רשאי להוסיף לברכת "על המחיה": "על העץ ועל פרי העץ", ובחתימה יאמר: "על המחיה ועל פירותיה". והוא הדין אם מלבד העוגה שתה יין משיעור כזית ופחות משיעור רביעית, יכול לכלול "על הגפן ועל פרי הגפן", בברכת "על המחיה", ויחתום "על הארץ ועל המחיה ועל פרי גפנה".

- בשבת ובמועדים ובראשי חודשים צריך להזכיר מעין המאורע כברכת "מעין שלוש", ואם שכח ולא הזכיר מעין המאורע:
א. אם נזכר לפני שהזכיר שם ה' שבסוף הברכה - חוזר ומזכיר מעין המאורע.

ב. אם נזכר לאחר שהזכיר שם ה' - אינו חוזר.

- בחנוכה ובפורים לא מזכירים מעין המאורע בברכת "מעין שלוש", ובדיעבד אם עבר והזכיר אינו חוזר לברך.

- כשם שצריך לשבת בשעה שמברך ברכת המזון, כך צריך לשבת בשעה שמברך ברכת "מעין שלוש", ובדיעבד אם בירך מעומד או כשהוא מהלך, יצא. ובאמצע ברכת "מעין שלוש" אינו רשאי להפסיק כדי לענות דברים שבקדושה, כגון קדיש וקדושה וכיוצא.

- האוכל מפירות שבעת המינים אינו צריך לברך ברכה אחרונה במקום שאוכלם. אבל האוכל מחמשת מיני דגן צריך לברך ברכה אחרונה במקומו. שחשובים הם שנקראים מזון. ומכל-מקום, אם היה לו צורך ללכת למקום אחר והלך, רשאי לברך ברכה אחרונה במקום האחר. (אורות ההלכה)

פנינים

"פטר כל רחם בבני ישראל באדם ובבהמה לי הוא" (יג, א)

רבי מנחם מנדל פירש פסוק זה על דרך הדרוש והחסידות:

"פטר כל" - קודם כל ("פטר" הכוונה ראשון).

"רחם בבני ישראל" - תרחם על בני ישראל.

ואם תטען: אני מוכן לרחם רק על יהודי שהוא בר דעת, אך יהודי פלוני הלא בהמה הוא, מתנהג בגסות ובחוסר דעת... אומר הקב"ה: **"באדם ובבהמה - לי הוא"** - מה שנוגע לשאלה מיהו בגדר אדם ומיהו בהמה - זה תשאר לי, אני אחליט, ואתה מצידך תרחם על כולם ללא יוצא מן הכלל. (ומתוק האור)

"וגם צידה לא עשו להם" (יב, לט)

לפני שנסע **רבי אהרון לייב שטיינמן שליט"א** לארצות הברית הכינו בביתו את המזוודה לנסיעה. כשראה ראש הישיבה את התכונה הרבה, כמה מחשבה משקיעים בני הבית באירגון תכולת המזוודה, אמר: "אני נוסע לארצות הברית, שהיא ארץ מלאה כל טוב, ואם יחסר לי משהו אוכל לקנות שם, ואני נוסע רק לעשרה ימים, ובכל זאת כל כך טורחים לקחת מזוודה ולמלאה בדברים הנצרכים לדרך. אם כן כמה צריכים לטרוח ולהכין את 'המזוודות' של המצוות שהן הצידה לדרך לעולם הבא. ועל כן צריך כל יהודי לדאוג שהמזוודות שהוא מכין לעולם הבא תהיינה מלאות!" (ומתוק האור)

מסופר שכאשר התמנה הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, אז רבה של וידז' כרבה של פוניבז', עמד והפכה למטרופולין של תורה ומרכז חינוך למחוז כולו: תלמוד תורה וישיבה קטנה וגדולה וכולל אברכים ומוסדות חינוך לבנות, כאלפיים חניכים הוציאו שם העיירה לתהילה, והקהילה נשאה בעול החזקתם.

רוחות חדשות חדרו לעיירה, ובבחירות היוו הפשרנים והחילוניים את הרוב. קראו לרב, והורו לו להכניס לימודי השכלה לישיבה, מעט שבמעט (ממש לייב"ה), לימודי חשבון ורוסית. על פחות מזה נסגרה ישיבת וולוז'ין. והרב כמובן סירב ואמר: **הישיבה קודש ללימודי הקודש** הבהירו; אם לא תסכים למעט שאנו דורשים - ויודעים אנו היטב, כי גם את המעט הזה תשתדל להמעיט - נדיח אותך מהרבנות ונבחר תחתך רב "מתקדם" שזו משאת נפשו, ומרצונו יוסיף לימודי חול כהנה וכהנה!

בא הרב במיצר. אוי לו אם יסכים, ואבוי אם לא. אמר: "תנו לי יממה, לשקול ולהחליט". מה יעשה ביממה זו? ייסע לרבו, ה'חפץ חיים' זצ"ל, ויקבל הכרעתו.

ה'חפץ חיים' שמח לראותו, ולא שמח לשמוע את החדשות הרעות. אמר לו: "טוב עשית שבאת, אבל לא תמיד יהיה לך ה'חפץ חיים' להיוועץ בו. לכן אומר לך כלל, ולארו תפעל.

דע, שכאשר שני כוחות מתגושים, דוגמת 'הצבא הלבן' ו'הצבא האדום' במלחמת האזרחים, מסתגרים התושבים בבתיים עד יעבור זעם, ואחד הצדדים ינצח. אך מה קורה, וזה קרה, כשהצבא מחליט שעל כל התושבים להניף את דגל הצבא שעומו הם מזדהים, שיידעו הלנו הם או לצרינו? או אז אין ברירה, מבררים מי הצד החזק ומנצחים את דיגלו!"

הרב מפוניבז' היה המום. לתשובה כזו לא ציפה.

"הבנת?": שאל ה'חפץ חיים'.

"כן", ענה.

"מה הבנת?": נשאל.

אמר: "לפשרנים ולחילוניים הרוב בקהילה, הכוח בידם, ויש להיענות לדרישתם, ולנסות למזער את הנזקים".

"אז לא הבנת", אמר לו ה'חפץ חיים'. "להם יש אומנם רוב בקהילה, אבל הקב"ה לצידנו, אז אנו החזיקים! ליוונים היו גדודי צבא לרוב, חמושים ומיומנים, אבל הקב"ה היה לצד החלשים והמעטים, הם שניצחו!"

שמע **הרב מפוניבז'**, סבר וקיבל. חזר לעיירה, התייצב בפני הנהלת הקהילה והכריז בגאון: "אני מנהיג את המוסדות בדרך התורה הצרופה. ואם אתם מבקשים מלחמה, אשיב מלחמה!"

"לא, למה, לא הבנת אותנו? ענו, רק הצענו, ההחלטה בידך..."

ונבין, מדוע בשעת היציאה למלחמה מספרת התורה שערכו סלקציה, ניפו את הלוחמים. לא את החלשים החולים ובעלי המומים, אלא "כל הירא ורך הלבב" מעבירות שבידו "ילך וישוב לביתו" (דברים כ, ח סוטה מד ע"א). ומדוע, **"כי אין מעצור לה' להושיע ברב או במעט"** (שמואל א', יד, ו).

"כי ה' אלוהיך מתהלך בקרב מחניך להצילך ולתת אויביך לפניך, והיה מחניך קדוש. ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך" (דברים כג, טו).

עלינו לראות רק שלא נגרש את השכינה. ואז ניצחנונו מובטח!

(והגדת)

מצפה האדולפיס

התארחתי פעם בשכונה רחוקה באמריקה, פתח רבי שבתאי יודלביץ זצ"ל בדרשתו השבועית. ירדו אז שלגים כבדים. ישבתי בבית הכנסת ולמדתי, ניגש אלי הגבאי של בית הכנסת וביקש: "רבי, אולי תלמד קצת עם הבן שלי לפני בר מצווה, למד איתו משהו". נתתי את הסכמתי. התחלתי ללמוד עם הנער. ובין הדברים אמרתי לו לילד: "שמע נא ילדי, אם תניח טלית ותפילין רק ביום בר המצווה ולמחרת תטמין אותם בבית, והפעם השניה שתלבש את הטלית תהיה בשעת הלוויה שלך, בדרך לבית העלמין, אז אינך נקרא 'בר מצווה' אלא 'בר עבירה'... ילד יקר, אם רצונך להיות 'בר מצווה' אמיתי תניח מידי יום טלית ותפילין ותשמור את שאר ההלכות וכו'". חגיגת בר המצווה היתה אמורה להתקיים לאחר כשבוע. ערב אחד נכנסתי לבית הכנסת והבחנתי שהגבאי אבי הילד, לא אומר לי שלום. ניגשתי אליו ושאלתי: "מיסטר ג'ייק, האם אתה רוגז עלי?". "כן, בהחלט". "מה עשית לך, מיסטר ג'ייק?" "הילד שלי שאל אותי שאלה, ומאוד התביישתי בה". האם אתה חושב שאני אמרתי לו לשאול את השאלה?" "לא אמרתי לו לשאול, אבל די לי מה שהוא שאל לבד". הוא שאל: **אבא'לה, אבא'לה, מתי יהיה לך בר מצווה?**" (להגיד)

שבת שלום ומבורך

המשגיה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

גליון מס' 72

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

בא - תשפ"ג

פְּנִינִים מִשְׁלַח מַלְכִים

"ויאמר משה בנעריו ובזקנינו נלך בבנינו ובבנותנו... כי חג ה' לנו" (י, ט')

במלים אלו משיב משה על הצעתו של פרעה: "לכו נא הגברים ועבדו את ה' כי אתה אתם מבקשים" (שם יא), אשר הוצגה קודם לכן: "לכו עבדו את ה' אלוקיכם מי ומי ההלכים" (שם ח). הויכוח בין משה לפרעה - ואומר הרב שלמה זאיד - לא היה ויכוח בעלמא, כי אם ויכוח עקרוני, שבו טען פרעה את טענותיו והציג את עמדתו, ומשה הסביר לו מהי עמדת היהדות בעניינים הללו ובמה שונה היא מכל דת אחרת. פרעה מתיחס לעבודת ה' יתברך כאל עבודה ומשימה שיש בה קושי, ממש כמו הבן הרשע מההגדה של פסח ששואל: 'מה העבודה הזאת לכם?'. פעם בשבוע יש יום חופש - טוען הבן הרשע - מדוע אי אפשר להנות ממנו אלא צריכים לקום להתפלל בבית הכנסת? אחת לכמה חדשים יש חג - הוא ממשיך בטענותיו - וכמה עבודת הכנה הוא דורש מכם? כמה צריך להתאמץ כדי לחג אותו כהלכתו: בפסח - בהכשרת הבית לפסח ובאפיק מצות, בסוכות, בבניית סכה וקניית ארבעה מינים - לשם מה כל העבודה הזו?! משום כך, טוען פרעה: "לכו נא הגברים ועבדו את ה', עבודה קשה כזאת מתאימה לגברים ולא לנשים ולילדים, ולכן אין טעם שתוציאו את כלם ממצרים! לעומתו טוען משה רבנו: "בנעריו ובזקנינו נלך בבנינו ובבנותנו בצאננו ובבקרנו נלך כי חג ה' לנו", כלומר, את מה שאתה רואה כעבודה, עול ומשא כבד - אנחנו רואים כחג, ומאחר ששמחה גדולה היא לנו, גם נשים, גם ילדים וגם זקנים חוגגים ושותפים בשמחה. הוכחה לכך הביא הרב מרדכי חילו מהמשך הפסוקים: פרעה נכנע לבקשת משה והסכים לשלוח את הנשים והטף, אולם עדין מתקשה לשלוח את הצאן, ומודע למשה: 'רק צאנך ובקרם יצג' (י, כד). משה משיב לו: 'גם אתה תתן בידנו זבחים ועלת' (שם כה), ומנמק את הסיבה לכך: 'ואנחנו לא נדע מה נעבד את ה' עד באנו שמה' ומפרש רש"י: "כמה תכבד העבודה". האם יעלה על הדעת שעבודת ה' היא ענין כבד, אשר משה מתבטא עליו 'תכבד העבודה' - מקשה הרב מרדכי חילו, ומתרחק כי כל זאת נאמר רק בהתאמה לעמדת פרעה, ותו לא. לשיטתו של פרעה עבודת ה' היא ענין כבד, ולכן השתמש משה בביטוי הזה. כדי לדאוג שעבודת ה' תהפך להיות משהו שמח ולא כבד, נדרשת מכל אחד ואחד מאתנו עבודה אישית, שתגרום לנו להתיחס לכל מאמץ באופן חיובי ולא לראות בו עול כבד. כאשר יש בבית לחץ עבודה לקראת החג, עלול הדבר לגרום להתפרצות רגשות, אשר ממנו יכולים הילדים להבין שקשה לנו עם העבודה ועם העול.

בשכנותו של רבי משה פיננטיין זצ"ל התגוררו שתי משפחות ששמרו שבת במסירות נפש, ומדי יום ששי פוטרו האבות מעבודתם ונותרו ללא מקור מחיה, אך בעוד שבמשפחה אחת יצאו כל הילדים שומרי תורה ומצוות, במשפחה השנייה - פרקו כולם את עול המצוות והפכו לחילוניים גמורים. אביהם בא לפני רבי משה ושטח לפניו את כאבו: כיצד יתכן שכך ארע עלי? הלא שמרתי שבת במסירות נפש, ממש כמו שכני... מדוע הוא זכה שכל ילדיו ימשיכו את דרכו, ואני נותרתי כך?... נענה רבי משה ואמר לו: שכנך בא הביתה מדי יום ששי שמח ומאושר ואמר: "ילדים, ברוך ה', גם השבת זכינו למסור את נפשנו! הבה נעשה קדוש בשמחה ונודה לבורא עולם, על שהסכים לקחת מאתנו את הקרבן שהקרבנו לו!" נקל לשער את התרוממות הרוח שאותה חשו בני הבית למשמע הדברים, הם חשו כי השבת אינה אלא זכות עצומה, וכדאי להם לשמרה בדקדוק רב, אף מתוך מסירות נפש והקרבה עצמית. אבל אתה לעומת זאת חזרת הבית השבור ורצוף, כתפיק שוחחות, ובשפל קול הודעת לילדיך: "מי יודע מה יהיה אתנו? בגלל שבת שוב אני מפוטר! אין לנו פרנסה... אין לנו אוכל..." ילדיך אשר הבינו כי השבת היא מקור הבעיה, הרהרו בינם לבין עצמם: "מי צריך את השבת הזו?... אבא המסכן חונך כך, אבל אנחנו, למה שלא נותר על הכל?...", ואכן, בהזדמנות הראשונה השליכו אחרי גיוסם את כל התורה כולה, והפכו למחללי שבת ר"ל. הם העדיפו חיים קלים על פני קשי העבודה בקיום התורה והמצוות. הרי לנו ששמחה בעבודת ה' והתייחסות לעול תורה ומצוות כאל "חג" היא הבסיס לחינוך הדורות הבאים על אדני התורה והמצוות! (ומתוק האור)

עניין של חינוך

"ולמען תספר באזני בנך וכן בנך..."

וידעתם כי אני ה'

חכמה רבה נדרשת מהמלמד, שדבריו ישפיעו על נפשות תלמידיו וייכנסו לאזניהם. חז"ל גילו כי דברים היוצאים מן הלב נכנסים ללב. והרי התלמידים מרגישים מהיכן הדברים יוצאים.

מספרים על רבינו החפץ חיים, שבצאתו מבית המרחץ שאלו הבלן האם מי המקוה היו חמים דיים. ענה הח"ח שבקושי פגה צינתם.

התפלא הבלן, ואמר "הרי העמדת חבית מים על האש עד שהיו פושרים, ויצקתים למי המקוה! ענה הח"ח "בכדי לחמם את המים הקרים, עליך לצקת מים רותחים!!!"

בפסוק בכותרת דברינו דורשים, שלא נאמר "למען ידעו" הבנים בלבד, אלא "וידעתם" גם עליכם לדעת כי אני ה'. כפי שאתם חדורים

התלהבות של קדושה, כך תספרו באזני בניכם ובני בניכם, וכך יקבלו התלמידים מכם, לשעה ולדורות.

"יותר ממה שהתלמיד שומע מה נאמר - הוא שומע איך נאמר".

שבת שלום - מערכת שיעורי לב ארי

מעשה שְׁתִּיה... ספרים פסולים

ספור על מרן רבי ישראל אבוחצירא זיע"א

האיש הצעיר שנכנס אל חדרו של הבבא סאלי, נראה שבור ומדכא. "רבנו" פתח ואמר, "אני ואשתי נשואים זה מספר שנים, ועדין לא זכינו להפקד בילדים". האיש מחה את דמעותיו. "רבנו" התחנן, "אנא, ברח אותי שאזכה לילדים..."

הבבא סאלי שקע בהרהוריו. ידו הטהורה נחה על מצחו, ונראה היה כי הוא מפליג אל מחוזות אחרים.

לפתע התנער ואמר לאיש: "דע לך, כי בביתך יש כמה ספרים פסולים, וזו היא הסבה לכך שאינך נפקד!"

"ספרים פסולים?!" נדהם האיש, שמראהו היה כשל בן תורה, "והלא אני מקפיד עד מאד, לבל יבנסו ספרים או עתונים פסולים אל ביתי!" אלא שהבבא סאלי שב וחזר על דבריו. "אולי אינך יודע, אך בביתך יש כמה ספרים פסולים, וזו היא הסבה לכך שאינך נפקד!" היה קולו נחרץ.

בצר לו שב האיש אל ביתו, ספר לרעייתו על דבריו של הבבא סאלי, ויחד החלו שניהם לחפש אחר הספרים הפסולים. שאבדה, או אחר סכום כסף גדול שנעלם. ברם, החפוישים הארפים לא העלו דבר. בסיומו של יום החפוישים, נראתה הוראתו של הבבא סאלי תמוהה עוד יותר. בבית לא היה אפילו רמז לספר פסול כלשהו...

"אסע מחר אל הבבא סאלי", אמר הבעל, "ואשאל אותו לפשר הענין". ואכן, למחרת היום הגיע שוב האיש אל חדרו של הבבא סאלי. הוא ספר על החפויש המדקדק שערכו הוא ורעייתו, ובקש להתברך בילדים...

והנה, למרבה פליאתו, חזר הבבא סאלי על דבריו מאמש. "בביתך יש כמה ספרים פסולים! חפש אחריהם חפויש מדקדק!" הורה לו. באותו יום ערכו בני הזוג חפויש כפול ומכפל. ואז, לקראת סיומו של החפויש, באשר הזיוזו את אחד הארונות, נגלה לנגד עיניהם ארון סמוי, בקיר הדיירה בלב הולם פתח הבעל את הארון, ולנגד עיניו נגלו כמה עתונים פסולים. ככל הנראה השארו שם על ידי הדייר שהתגורר בדיירה לפניהם...

בידים רועדות בער האיש את העתונים מן הבית. וכעבר שנה חבקו הוא ואשתו בן זכר... זכותו יגן עלינו אמן

הילולא דצדיקייא

**הילולת רבנו
סידנא בבא
סאלי (נלב"ע
בד' שבט
תשמ"ג)**

מרן רבי ישראל נולד בעיר ריסאני שבמרוקו בשנת תר"ן, למשפחת אבוחצירא הנודעת כשושלת רבנים מקובלים ובעלי מופתים, אביו של רבי ישראל הוא רבי מסעוד אבוחצירא בנו של מרן רבי יעקב בעל האיבר יעקב. אחיו של רבי ישראל הם רבי דוד הי"ד המכונה עטרת ראשנו ורבי יצחק הידוע בכינוי היבבא חאקיי.

רבי ישראל הרגיל את עצמו בסיגופים שלא לאכול בשר וכמו כן לצום בימי החול. בגיל 13 התחתן ונולדו לו מספר ילדים אשר המוכר בהם הוא היבבא מאיר, לאחר שאשתו הראשונה נפטרה נשא רבי ישראל אישה אחרת אשר גם ממנה נולדו מספר ילדים. עם פטירתה, נישא רבי ישראל בשלישית עם הרבנית סימי תחיי.

בגיל 18 החליף את אביו שנפטר, בראשות הישיבה. לאחר מספר שנים עלה לארץ אך חזר למרוקו בעקבות המצב הרוחני ששרר שם. בשנת תשכ"ד עלה שוב פעם לארץ שם גר עד יום פטירתו בד' שבט תשמ"ג.

ת.נ.צ.ב.ה.

זכותו יגן עלינו ועכ"א אמן

בא תשפ"ג גלין קמ שנה ד

מליצי יושר

זרע שמשון

רבי שמשון חיים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלא רבא
מן שמיא ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתלי זיתים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אריה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי דוד הכהן
מלובלין וז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אחיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקוה"גלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימינים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמוד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמכם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמכם
לשוב להם כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכי.

אתון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שישיע בהפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

בן לאשרי

רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הורמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נזר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב,
וכל הלומד בספרי יזכה ליר"ש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

חזון יחזקאל

רבי יחזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייון זצ"ל בעת
הספדו בשעת הלויה הכריז:
נצטוותי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רבבות אפרים או"ח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך בפיזו פרק מ"ב).

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב? פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה? פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען? פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב,
און ר' יחזקאל אברמסקי זצ"ל, וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר

פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס ז"ע

כי אני הכבדתי את לבו. במדרש (שמו"ר יא:ז) איתא, דבחמשה מכות הראשונות נאמר "ויחזק לב פרעה", ובחמשה אחרונות נאמר "ויחזק ה' לב פרעה", שהקב"ה חיזק את לבו שלא ישלח את ישראל. והנה אי אפשר להבין זה כפשוטו, שאם כן יש כאן משוא פנים לפניו ח"ו, והאיך היה שולח אליו שליחות "שלח את עמי" אם היה יודע שאין פרעה יכול לשלחם, והרי אין זה נחשב התראה אלא צחוק ולעג, והקב"ה הוא אל אמונה ואין עול. וז"ל דמה שהקב"ה הכביד וחיזק את לבו היה זה רק אחר גמר המכה, דהקב"ה רצה שישלחם פרעה מחמת יראתו מה' או קודם המכה מחמת רוב פחד שלא תבוא אליו המכה, או בזמן שהמכה עדיין ממשעת בן, שאז היה נודע לכל שמחמת יראתו מה' משלחם, ואכן קודם בוא המכה ובשעת המכה היה ברשות עצמו, אבל הכביד הקב"ה את לבו ונטל ממנו את הבחירה רק לאחר המכה, כי אז לא יהיה ניכר כל כך גבורת ה' ופחדו של פרעה מה'.
ועוד י"ל, שהקב"ה לא הסיר מפרעה את הבחירה כלל, והכל היה תלוי בלב פרעה, ומה שאמר הכתוב "ויחזק ה' את לב פרעה", היינו דבחמשה מכות הראשונות היו מכות קלות, ופרעה לא שת לבו אליהם ולא הקפיד עליהם כל כך, אך החמשה מכות האחרונות היו מכות קשות, אשר לפי דרך הטבע לא היה יכול לסבלם, וממילא היה צריך שלא בטובתו ושלא ברצונו לשלוח את ישראל ממצרים בכדי שיפסקו המכות, אלא שהקב"ה נתן לו כח לסובלם. וכעין מה שאמרו (סנהדרין ק:) שהקב"ה נותן כח לרשעים בגיהנם לקבל עונשם, וע"י הכח שהקב"ה נתן לו, לא היה מכות אלו קשים בעיניו כל כך, ולא הקפיד עליהם כמו שלא הקפיד על הראשונות, אך ודאי שאף בזמן ששלח אליו הקב"ה מכות קשות אלו, עדיין נשאר בעל בחירה, ואם היה רוצה היה יכול לשלח את ישראל. (זרע שמשון סוף אות א').

לע"נ הג"ר רפאל ב"ר ברוך מקענסטער זצ"ל י"א צ"ג כ"ט טבת

ויתן ה' את חן העם בעיני מצרים וגו' גם האיש משה גדול מאד בעיני פרעה. אפשר כי אמרו (נדרים פד): עה"פ "לך שוב מצרים כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך", דהיינו דתן ואבירים שירדו מנכסיהו ואין דבריהם נשמעין עוד. הרי שמשה פחד שלא ילשינו עליו דתן ואבירים, והנה עתה שכולם העשירו, יעלה מורא על ראשו ממלשינות דתן ואבירים. לזה אמר הכתוב שאז לא היה הפחד לנגד עיניו, כי אחר שכבר הראה מופתים במצרים, אז "גם האיש משה גדול מאוד בעיני פרעה", לכן לא היה לו פחד מפרעה.

והיה הדם לכם לאות על הבתים וגו' ופסחתי עליכם ולא יהיה בכם נגף. היתורים רבו, אמנם יראה להיות כי נודע מחסדי ה' על האדם, שאם נגזר עליו מיתה ועשה תשובה, כשהביא קרבן היה מתכפר בבהמה, נפש תחת נפש. והנה בשעת יציאת מצרים אשר התעוררה מדת הדין להכות בכורי מצרים, וגם הדור לא היה ראוי להנצל כל כך שהיה ערום ועריה, נתן להם מצות הפסח, ודם הפסח היה במקום נפש האדם, לכן "הדם לכם לאות", ו"לכם" היינו להנאתכם וטובתכם. ולהיות שפעמים נגזר על האדם מיתה, ומתכפר לו בקצת דמים, בחבלה וכדומה שזה מקצת נפש, לזה אמר הכתוב "וראיתי את הדם ופסחתי עליכם ולא יהיה בכם" אפילו "נגף", היינו נגיפה בעלמא, שדם הלזה יכפר עליכם אפי' מנגיפה בעלמא בעת הכותי בארץ מצרים.

לע"נ הג"ר משה ב"ר חיים סאלאוויצקי זצ"ל י"א צ"ג א' שבט

ולקחתם אגודת אזוב. הטעם שרק פסח מצרים טעון הזאה באגודת אזוב ולא פסח דורות, כי ישראל במצרים היו כעובר במעי בהמה, ולא היו נחשבים בריה בפני עצמם, אלא נכנעים לפרעה ולמצרים, ועל זה נצטוו להגביה את ההכנעה הזאת להיות נכנע לשמים, כי כל 'לקיחה', היא לשון 'הגבהה', אבל לדורות שנתגדלו ישראל בשכל ומידות, וצריכים להגביה את הכל להשלי"ת, שוב אין ענין לאגודת אזוב. (נאות הדשא ח"ב עמוד קמ"ד).

מכת בכורות. יש לעיין למה הוצרכו כלל ישראל לקרבן פסח כדי שלא ימותו בכורי ישראל ביחד עם בכורי מצרים, הלא כבר היה זה מקודם בכל המכות, דרק במצרים היתה המכה, ולא בישראל, כדכתיב "והפלה ה' בין מקנה ישראל ובין מקנה מצרים".

אך הענין הוא, דישראל היו במצרים כעובר במעי בהמה (ילקוט שמעוני ואתחנן אות תתכ"ח), והדין הוא (תמורה ל:): דאם נתעברה האם ולבסוף נטרפה, אז הולד ג"כ טריפה למ"ד עובר ירך אמו. אבל אם נתעברה ואח"כ נעשה האם בעל מום, אין הולד נאסר משום בעל מום. והחילוק הוא, משום דבעל מום אין הפסול אלא בחיצוניותו, ואין חיבורו ויניקתו של הולד אלא מפנימיותו, לכן דווקא כשנטרפה שאירע הפסול בחיות הבהמה, וחיבור הולד ג"כ בחיות אמו, אז גם הולד טריפה.

לכן דוקא במכת בכורות שניטלה חיות המצרים, כי עיקרם הבכורות, שמזלם הוא טלה ראשית המזלות, לכן כשהיתה מכת מות בבכורות, כאילו ניטלה כל חיותם, ולכן היתה מזיקה לישראל, מאחר שישראל היו אצל המצרים כעובר במעי בהמה.

ועוד, כי כל ראשית יש לה קדושה (ע' גבורת ה' פרק מ"ח), ולכן אחיזת המצרים בקדושה ע"י שמזלם טלה ראשית המזלות, ומשם עיקר חיותם, ושם יש להם צירוף אל ישראל שנקראו "בני בכור", לכן כשהיתה המכה במקום חיבור ישראל אל המצרים, היתה יכולה להזיק לישראל.

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$180 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי און חזון יחזקאל** - הר המנוחות אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!
gilyonmy@gmail.com 732-510-0560

תולדות בעל הבן לאשרי ז"ע

דרכו היה לייעץ שכאשר האשה נכנסת לבית החולים ללדת, שיאמר הבעל ע' פעמים מומור כ' בתהלים. פעם בא לפניו בעל תשובה אשר היה קשה לו למצוא זיווג, ובירכו שבמהרה ימצא זיווג אשה חסידה וצדקת, לאחר חודש התארס הנ"ל עם אשה חסידה.

פעמים רבות כשבאו עבור מעוברות שעברו ירחי לידה, ושאלו האם לרוז הדבר או לחכות זמן מה, היה אומר לא לרוז, ואמר הלידה תהיה ביום פלוני, וכן היה. כשבאו פעם עבור ילד שמספר ימים אחרי לידתו קרה סיבוך מסויים, והרופאים היו מבהילים מאד, התפלל והתחנן רבינו ז"ע לרפואת הילד במשך כשלוש שעות, ואח"כ אמר שהברית מילה בעזרת ה' יהיה בזמנו, וכשאמרו לרופאים דבר זה, לענו לדבריו, אבל בסוף נתקיימה ברכת רבינו ז"ע.

ולזה באה מצות פסח שעיקרו לאכילה משולחן גבוה, ומאז ניתנו לישראל שפע וחיות שלא ע"י המצרים, בשגם כי הפסח עונש המבטלו כרת, כענף הנכרת משורש, ממילא שכר המקיימו שמתחבר אל השורש, דע"י מצות הפסח נתחברו ישראל אל שורש נשמתם, ומשם חיותם. (נאות הדשא).

לע"נ הג"ר צבי ב"ר זאב מילנר זצ"ל י"א צ"ג א' שבט

והיה לך לאות על ידך ולזכרון בין עיניך. יש לומר רמז בדבר שתפילין של יד הוא רק בית אחת, ושל ראש נחלק הבית לד' בתים. דהנה כל פעולה צריך לקיים גם עם המחשבה והכוונה, ואז המצוה הוא בשלימות. אמנם המחשבה לבד אינו די, רק צריך פעולה וקיום מצוה במעשה, ולא כדעת הפוקרים האומרים כי די במחשבה בדברים רוחנים. ועל דרך שפירש העקרים (מאמר ג פכ"א) הפסוק (תהלים ק"ט): "כרו לי זדים שיחות אשר לא כתורתך, כל מצותיך אמונה שקר רדפוני עזרני, כמעט כלוני בארץ ואני לא עזבתי פקודיך", דהיינו שהזדים כורים שיחות ואומרים "כל מצותיך אמונה", שעיקר המצוות הוא האמונה בלב בלא פעולה, אמנם "שקר רדפוני", "ואני לא עזבתי פקודיך", ד"פקודיך" הוא קיום המצוות בפועל המעשה, ע"ש.

אמנם נחלק המחשבה מהמעשה, דמחשבת המצוה וכוונתה תלוי אצל כל אחד לפי מדינתו, אבל בנוגע גוף הפעולה, שזה פעולת המצוה אצל כל איש מישראל. והנה תפילין של יד ירמוז על פעולת המצוות הנרמזת ב"ד", ואילו תפילין של ראש ירמוז על מחשבת המצוה והכוונה התלוי ב'ראש'. וישראל נחלקו לד' כתות כפי שנועד מאמר חז"ל בענין ד' מינים, דרומז על ד' כתות בישראל שקושרים אותם לאגודה אחת. ועל כן תפילין של יד הרומז על המעשה והפעולה, הוא בית אחת, ואילו תפילין של ראש הרומז על המחשבה, מחולק לד' בתים הרומז על ד' כתות בישראל, שאצל כל אחד נשתנה עבודת המחשבה לפי ערכו ובחינתו.

לע"נ הג"ר משה אהרן דוד ב"ר שלמה זלמן פרידמאן זצ"ל י"א צ"ג א' שבט

ויאמר משה כן דברת לא אוסיף עוד ראות פניך. פירש"י: יפה דברת בעתו ובזמנו דברת. שמעתי ממ"ר הגאון רבי חיים סופר נ"י בעל מחנה חיים בשם מרן רבינו משה סופר ז"ל בשם בעל ההפלאה ז"ל, כי הטעם אשר הרבה הש"ת לשלוח את משה אל פרעה היה, כי מובא בשם הא"י הקדוש ז"ל, שהסתכלות הצדיק על צדיק מוסיף קדושה להמסתכל, והסתכלות צדיק על רשע, אם אינו רשע גמור, אז יונק הצדיק ניצוצי קדושה של הרשע עיד"ז כנר הבטל לאבוקה. אמנם ברשע גמור שאין חלק קדושה בו, באמת אסור להסתכל בו. ועל כן הרבה ה' לשלוח את משה אל פרעה כדי שיהיה יונק משה מפרעה ולהוציא ממנו חיות הקודש וניצוצי קדושה שבו, ועל ידי כן יהיה שב לעפרו אח"כ. והסימן לידע מי שעוד חלק קדושה בו, דמי שיש לו עדין חלק קדושה, אז הוא שמח בראות הצדיק ועובד ה', אמנם מי שאין בו עוד רוח חיות הקודש, הוא שונא לעובדי ה'. ולכן עד עתה שהיה עוד חלק קדושה, לא היה מגרש את משה. אמנם אחרי שנסתלק כל חלק הקדושה שהיה בו, אז "ויגרש אותם". ולזה אמר משה: "לא אוסיף עוד ראות פניך", שאין לו עוד רשות לראות את פניו ולהסתכל בו, כיון שכבר נעשה רשע גמור".

ושמרתם את המצות. במכילתא: אל תהי קורא את המצות, אלא את המצות. ויש לפרש [ומסופקני אם שמעתי ממ"ר הגאון (ר') הלל

א בתורת משה כאן מובא הדברים בקיצור, וז"ל: בשם הפלאה" כי אסור להסתכל בפני אדם רשע, כי ע"י גודל טומאתו מזיק בראות פניו, אך משה היה בחינת פנים נגד פרעה שהיה בחינת עורף אמיתות פ'רעה" המה "הערף", וה' מוציא ממנו הניצוצות הקדושות שהיו בו אשר ע"ז היה לו חיות (כי כל דבר יש בו ניצוץ קדוש שמחיה אותו אשר בלעדו אי אפשר לחיות אפילו רגע אחד, וזה שמצינו (ברכות י"ח ע"א) נתן עיניו בו ונעשה גל של עצמות, שע"י הראיה בו יצא ניצוץ קדוש מאותו אדם ונתדבק בהצדיק חת"ח הזה, ולא נשאר בו קדושה המחיה אותו וממילא נעשה גל של עצמות, ועכשיו שהוציא ממנו כל קדושה באמת אסור לראות פניו, לכן אמר לא אוסיף עוד.

מקאלמאי), כי ע"י ששומר את המצות כראוי, מובטח הוא שיכול לקיים את כל המצות ושינצל מהיצור כדאיתא מהאר"י ז"ל, הדנהור ממשהו חמץ בפסח, מובטח לו שלא יחטא כל השנה, ע' באר היטב (תמ"ז סק"א).

ולטוטפת. וברש"י: על שם שהם ארבעה בתים קרויין "טטפת", "טט" בכתפי שתיים, "פת" באפריקי שתיים. והקשה בשפתי חכמים, דלפ"ז יש לעשות י"ב פרשיות, דהרי כתיב ג' פעמים "טטפת", ע"ש.

ונראה, דבש"ת מן השמים (סימן ג') כתב וז"ל: שאלתי על סדר פרשיות שבתפלין [אם הלכה כרש"י או כר"ת], וכך היתה שאלתי: אנה המלך הגדול הגבור והנורא חכם הרזים מגלה נסתרות מגיד נעלמות שומר הברית והחסד, הגדל נא חסדך עמנו היום וצוה למלאכך הקדושים להודיעני את אשר נסתפקנו בסדר פרשיות של תפלין, כי יש מהחכמים (ר"ת) האומרים היות באמצע ואם החליף פסולות, ויש מחכמים (רש"י) האומרים היות כסדרן ואם החליף פסולות, ועתה מלך מלכים צוה למלאכך הקדושים להודיעני הלכה כדברי מ', ודברי מי אתה מחבב.

והשיבו: אלו ואלו דברי אלהים חיים, וכמחלוקת למטה כך מחלוקת למעלה. הקב"ה אומר היות באמצע, וכל פמליא של מעלה אומרים היות כסדרן וכו' עכ"ל. ובפרי עץ חיים (דף נ"ה) בשם מהר"ח ויטאל, ובמגלה עמוקות (אופן קע"ב) נתנו סימן לשיטות סידור פרשיות התפלין, בלשון הכתוב (תהלים ל"ז) "שמור תם" (תפלין דר"ת), וראה ישר' (תפלין של רש"י, אותיות ישר') כי אחרית לאיש 'שלוש', היינו תפלין שמושא רבא של רב שר 'שלוש', ע"ש.

וא"ש, דכלפי ג' תפלין אלו, כתיב ג' פעמים "טטפת", דאלו ואלו דברי אלקים חיים.

לע"נ אדמו"ר מקאלוב הרה"ק ר' מנחם שלמה ב"ר משה זצ"ל י"א צ"ד ש"ב

ואכלו את הבשר. בש"ת תשב"ץ (ח"ג סימן ס"ה) כתב וז"ל: שאלת, מוהל שמל ובירך על הכוס בורא פרי הגפן, והטעים לתינוק הנימול, והמוהל לא טעם כלום, אם ברכה זו הוי ברכה לבטלה או לא. תשובה: אפשר לומר שכיון שהברכה נעשית בשביל המצוה שנעשית בגופו של התינוק, לכן מספיק להטעימו, ואע"פ שהוא אינו בן דעת וא"כ אינו ראוי לחינוך, אבל כיון שהתינוק טועם היין, סגי, דלא גרע מקטן שיכול לאכול כזית צלי, שאביו שוחט עליו את פסחו כדאמרו בסוכה (דף מב:). עכ"ל.

וכתב הגר"י ענגיל (גליוני הש"ס שם) וז"ל: אינו מובן הראיה שהביא התשב"ץ מקטן שיכול לאכול כזית מקרבן פסח, דלא מיבעיא למ"ד 'שה לבית אבות לאו דאורייתא', דאין הבן צריך להיות מנוי כלל על הקרבן כדי

שיכול לאכול מקרבן פסח, אלא אפי' למ"ד ד'שה לבית אבות דאורייתא, שפיר יכול להיות מנוי על הקרבן פסח, כיון שהקטן ראוי לאכילה. דאילו לא היה ראוי לאכילה, א"כ הרי זה 'שלא לאוכליו', אבל כיון שראוי לאכילה, שפיר יכול להיות מנוי.

ואם תאמר דהרי אין הקטן מקיים מצוה בשעת אכילתו, זה אינו, דאין צריך כאן שיקיים האוכל מצוה, רק שבעלי הפסח צריך שיאכילוהו לאוכלים מנויין. וראה לזה דאין צריך שיקיים האוכל מצוה, דאילו היה צריך שיקיים האוכל מצוה, א"כ הרי אפי' היה הבן מגיע לחינוך, לא היה מועיל בזה דבר, דחייב חינוך רק דרבנן, ואילו מצות אכילת הפסח הוא מה"ת, וא"כ אין מצות החינוך מועלת דבר בקיום מצות אכילת הפסח, אלא על כרחך דאין צריך כאן קיום מצוה של האוכל.

משא"כ לענין ברכה דבאה רק להוציא המחויב, וכיון שאין בקטן הנימול חיוב כלל, דגם חינוך ליכא ביה, א"כ הרי היתה הברכה להוציא את הפסח, והוי ברכה לבטלה, ומה ראייה בזה מכאן.

והנה מה שכתבתי מצות הפסח הוא רק שיהיה נאכל, אבל לא שהאוכל יקיים מצוה, כן הוא גם בשאר קדשים קלים, דנאכלים לנשיהם ולבניהם והיינו בנים הקטנים, דאילו היה צריך שתהיה האכילה עצמה קיום מצוה, היה המאכל כזית קודש לקטן דלאו בר מצוה היא, מבטל מאותו הזית מצות אכילתו, ועל כרחך דהמצוה רק שיהיה נאכל, ולכן גם קטן שהוא ראוי לאכילה מקיים בעל הקודש המאכילו מצוה בראותו שיהיה הקודש נאכל, כנלענ"ד.

לע"נ הרה"ק ר' יש"ר אל ב"ר מסעוד זצ"ל י"א צ"ד ש"ב

דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו וגו'. ואמרו רז"ל (ברכות ט:): דבר נא וגו', שלא יאמר אותו צדיק ועבדום וענו אותם קיים בהם, ואחר כך יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם. והנה ידועה תמיהת המפרשים, דהלא הקב"ה צדיק וישר, וגם בלי שיאמר אותו צדיק צריך לקיים הבטחתו, גם יש לבאר כפל הלשון "קיים בהם" ו"לא קיים בהם". ולי עוד קשה מאי דאמרה הגמ' שם "בעל כרחם דישאל משום משא", דזכי יש שוטה שבעולם שינתנו לו כסף וזהב וימאן לקחתו בשביל שצריך לטרוח למשא.

ויש לומר, דבאמת ביציאת מצרים לא היתה עדיין הגאולה, דהרי רדפו אחריהם אח"כ, ואז היו באמת נתונים בני ישראל בסכנה גדולה כמבואר במדרש (שמות רבה כא:): דטען שר של מצרים הללו והללו עובדי עבודה זרה, "הממים להם חומה", אל תקרי "חומה", אלא "חומה" (מכילתא יד:כח) מפני פסל מיכה. גם המצרים הביאו עמהם להים כל האוצרות, כאומרם ז"ל דגדולה ביזת הים מביזת מצרים, ולכן מובן שלא רצו בני ישראל ליקח הכסף וזהב משום משא, דהרי סו"ס יביאו המצריים הכל לים סוף, ולמה זה יקילו עליהם בני ישראל עכשיו זה החלק וישאוהו הם, וגם הקב"ה היה מקיים הבטחתו אז ביציאה הגמורה בבזית מצרים המתים על הים. אך כדי שלא יאמר אותו צדיק ועבדום וענו אותם "קיים בהם" - ע"י המצריים, שהם שעבדו בבני ישראל בעבודת הפרך, ואחר כך יצאו ברכוש גדול "לא קיים בהם" - בהמצריים, דהרי כבר היו המצריים מתים בקריעת ים סוף, ולא הרגישו בצער נטילת בני ישראל הרכוש גדול מהם, לכן ביקש הקב"ה "דבר נא" שלא יהיה תרעומת לאותו צדיק, והבן.

ליל שמורים הוא לה'. חז"ל אמרו שליל יציאת מצרים היה מאיר כשמש בתקופת תמוז. וחקר החיד"א, מאי טעמא היה כך. ולענ"ד על פי אומרם ז"ל (ראה כעין זה דברים רבה ו:ב), כל מה ששינה הקב"ה בעולמו, חזר והשלימו. עשה במבול מיבשה ים, חזר ועשה ביציאת מצרים ים ליבשה, קיצר היום במיתת אחז, האריכו ברפואת יחזקיהו. נמצא כעין שהחשיך למצרים ועשה להם אז מיום חשכת לילה, חזר ועשה בעת יציאת מצרים מלילה אור יום, וכמו שיהיה לעתיד לבוא כדכתיב (ישעיה ל:כו) "והיה אור הלבנה כאור החמה".

ב'ע' בארוכה בגליון ק"ב (בחקותי תשפ"ב, במדור 'אבני נזר'), שביארנו דברי האבני נזר (א"ח ס' ת"י) ובית הלוי (ח"א ס' ב'), דמקיימים הכהנים מצות אכילת קדשים גם בפחות מכוית, אע"ג דאין אכילה בפחות מכוית. משום דאכילת קדשים שאני מאכילת מצה וכדומה, דדוקא היכא דהמצוה הוא על הגברא שיאכל גוון מצה, אז בעינן כזית, אבל באכילת קדשים המצוה היא שהקרבן יהיה נאכל, ואין זה המצוה על הגברא לבד, לכן אפשר לצאת גם בפחות מכוית. דלכאורה אינו מובן, דאח"כ דבקדשים המצוה הוא שהקרבן יהיה נאכל, אבל סו"ס בעינן לזה **אכילה**, דהרי בעינן אכילה כדי שחשב שהקרבן נאכל, ואילו פחות מכוית לאו אכילה הוא. ונראה דהאבני נזר סובר דבאמת גם פחות מכוית חשיב אכילה, ורק במקום דהמצוה היא על הגברא שיאכל, בעינן שיאכל כזית, ולא במקום שהמצוה הוא שהקרבן יהיה נאכל, ע"ש עוד.

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהדרכת הרה"צ מ'ארדא זצ"ל

ארייברענגען יראת חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

- א ת"ח ויר"ש וואס טוהט עס שוין אסאך יאהרן צו העלפן אידן. וועט עס טוהן פאר אייער ישועה פריחוט, באנאמנט, קאנפידענעלע.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין. באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט. אלעס ווערט געטוהן מיט גרויס איבערגעגעבענקייט. מיט כוונה, במתינות, אזוי האט עס די ריכטיגע כח.
- משרייבט די גאנצע נוסח אויפן שטיין. באזונדערע עבודה און תפלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיטות. די שטיין בלייבט אין דעם אויווען פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין. ביי די ריכטיגע צייטען.

דוקא אויך דעם מקובלדיגע אופן פון מכן דורות ישרים זעהט מען ווי עס ווערט מקיים די ווערטער פון אריה"ק אויפן האר: **יבער הלב - אנצייגן זיין הארץ צו אידשקייט**. שיתקשר לבו לשמים לטובה (ד"ר שטיינש ו'ד' גאנצע מענטש). ונראה מלאים (וועט זעהן וואונדער). מקען עס געבן פון מענער.

פאר פרטים רופט-טקסט מכן דורות ישרים

dorosyesharim@gmail.com 917-635-3883

צופרידענע עלטערען פון מכן דורות ישרים זאגן:

"מיין קינד איז געווארען א אנדערע מענטש עד לערנענט מוסר, עד וויל ענדגען א מסכתא"

"מיין ווהן בעהת מ'ך זועק מ'ך אויך 5 מינוט פאר סוף זמן קריאת שמע"

"מיין יצחק האט ארויפגעלייגט א פילטער"

"אייך האב נישט געהאט קיין מנוחה פארדעם נישט וויסענדיג וואס מיין בחור טוהט"

"כיהאב אנגעווייבט זעהן הצלחה מיט מיינע קינדער נאכען מנדב זיין פאר מיין חברים קינד"

לע"נ הרה"ק ר' יוסף ב"ר מנחם מאמשינוב זצ"ל יא"צ ג' שבט

ולמען תספר באזני בנך וכן בנך את אשר התעללתי במצרים. במכת ארבה כתיב "ולמען תספר באזני בנך וכן בנך את אשר התעללתי", ולא נאמר כן בשאר מכות, יען שבמכה זו כתיב "ואחריו לא יהיה כן", וממילא לא ידעו רק מזה שיסופר להם.

ולמען תספר באזני בנך וכן בנך וגו' וידעתם כי אני ה' צ"ב דהקב"ה אמר "ולמען תספר באזני בנך וכן בנך", כלומר שהאותות נועדו בשבילם, א"כ היה צריך לסיים הפסוק "וידעו" כי אני ה'. ולא "וידעתם". אלא בא ללמדנו שאין אף אחד שאינו צריך חיזוק באמונה, ואף כאשר הקב"ה מדבר אל משה רבנו, הוא אומר לו "וידעתם", דהיינו גם לך יהיה חיזוק באמונה.

כי בחזק יד הוציא ה' אתכם מזה, ולא יאכל חמץ, היום אתם יצאים בחדש האביב, והיה כי יביאך ה' אל ארץ הכנעני וכו' ועבדת את העבודה הזאת בחודש הזה. יש לעיין למה נאמר "ולא יאכל חמץ" באמצע, בין גאולת מצרים ובין "והיה כי יביאך". אלא הכתוב מלמדנו "כי בחזק יד הוציא ה' אתכם מזה", דהיינו דבר שלילי, ביטול שעבוד מצרים, לזה זכיתם בשכר שקיימתם מצוה בשלילה של "ולא יאכל חמץ", אבל לזכות לדבר חיובי, לכניסה לארץ ישראל, ל"כי יביאך", לזאת נדרש ממך שתעשה גם אתה מצות בחיוב, וזה "ועבדת את העבודה הזאת".

לכבוד ידידי עורך הגליון 'מליצי יושר' שליט"א בנוגע מה שכתבנו (מכתב לגליון קל"ב - פרשת ויצא) שיש לדון אם מזבח הגדול שבירושלים שעליו הקריבו אדם ונח, ועליו נעקד יצחק (פרקי דר"א פרק לא), האם יש לו דין 'במה' או דין 'מוזבח'. מצאתי בספר המפתח לרמב"ם פרנקל הלכות בית הבחירה (ב:ב) שציין שדנו בזה בספר מעשי למלך, והגאון רבי מנחם זמבא הי"ד. והוכיחו דס"ל לפרקי דרבי אליעזר הנ"ל שיש לו דין מוזבח. ולעומת זה הראני ידידי הרה"ח ר' בערל קליין שליט"א ממונטריאל, שהחזקוני כתב (פרשת ויצא) שהיה לו דין 'במה'. דעל הפסוק 'ויקח מאבני המקום' (כח:יא), כתב החזקוני, דהיינו מאבני המזבח שנעקד יצחק עליו. ולקמן בפסוק 'והאבן הזאת' (כט:כב) כתב ח"ל: ואם תאמר, איך עשה יעקב מוזבח מן האבנים, הא אמרינן בשילהי זבחים (קטז:): מוזבח שלא נשתמש בהן הדיוט. אלא יש לומר דבבמת יחיד אין להקפיד.

בברכה. יאיר כהן - קנדה
ג. ב. בהזדמנות זאת אבקש מלומדי ומעיני הגליון להיות שותפים בהחזקתו והפצתו, ולהיות שותפים בברכות והישועות שהבטיחו רבותינו זיע"א.

חדש ויצא לאור

חדושי רבנו חיים הלוי

על הרמב"ם
עם מורשת הגר"ח

• כרך ראשון •

ירל מחדש בתוספת מבוואות ציונים. עיונים. כותרות מקורות ומילואים

מהדורה מושקעת ומורחבת
בעריכת מכון מורשת הגר"ח לאחר
הרכה שנים ביגיעה עצומה

המחבר ז"ל פסקו הנהלים המעליף שנים שנים
למילתו כמנהגו באהלות מלמדת פשוטת
קטנתו

מכון מורשת הגר"ח
moreshet@achiv@gmail.com
הפצה ראשית
עם הספר "לעושי"
לחיות בכל
אשר
הוא

לכבוד מערכת מליצי יושר

רציתי להודיע לכם שגם הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע הבטיח קודם פטירתו להיות מליץ יושר למי שיפרסם דבריו, כדאי לכם להוסיף גם ספר זה, ובפרט שלא הניח אחריו זש"ק ל"ע. כל טוב.

הק' ז.ל. וו. קרית יואל

תגובת המערכת

יש עוד איזה ספרים מלבד ספרי הרה"ק רבי צדוק מלובלין, שרצונו להוסיף כשירחיב ה' לנו:
(א) **יסוד ושורש העבודה** - כתב בצואתו למי שיקבע שיעור בספרו בכל יום "מבטיח אני אותם שאהיה מליץ טוב בתמידות בעדם בעולם העליון".
(ב) **פנים יפות** - כתב בהקדמתו "כל המעיין ועוסק בספרי, יתברך מאל עילאה, בברכת ה' הרחבה והמלאה, וינצל מכל עמל ותלאה".
(ג) **פלא יועץ** - להג"ר אליעזר ב"ר יצחק פאפו, כתב בהקדמתו "אחלה פני כל יודעי דת שיקראו בספרי וידרשו מלי ברבים בבתי כנסיות ובתי מדרשות וכו', ואם אזכה לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, אשלם במיטבא לכל מאן דלימטי לי מיניה הנאה".
(ד) **שמן רוקח** - להג"ר אלעזר לעוו, כתב בצוואתו "כל מי שיזכה אותי וישים עין עיונו בחיבורים שלי יתברך מן השמים וכו', ואם ירצה אחד להדפיס ספרים שלי, הנני להחזיק לו כל ימי מלא חפנא טיבואת ויבורך בברכת השמים ממעל, ויחולו עליו כל הברכות הכתובים בתורה".
(ה) **מגן אברהם** - להרה"ק מטריסק, כתב "מגן יהיה כל ההוגים בו".

אבל דא עקא, אין בידינו לעת עתה להרחיב הגליון מפאת גודל ההוצאה

ומי יתן כי ישמעו נדיבי עם בקול צדיקי עולם, ויקנו בכסף מלא מליצי יושר שרפי מעלה, שיעמדו הכן בתמידות לפני ב"ד של מעלה, לבטל מהם כל משטין וקטיגור, ולהגן עליהם שינצלו מכל צרה וצוקה, ולהמליץ יושר בעדם שיפתחו להם שערי הצלחה ואושר ונחת וקדושה מיו"ח, וכל מילי דמיטב.

בשורה טובה

שוב יצא לאור הספר המבוקש ביותר
חלת לחם על הלכות חלה - ברכת הבית על מסכת חלה
במהדורה מפוארת בתכלית ההידור והיופי

ע"י מכון עבודה כרוזה
אפשר להשיג הספר בארה"ב: הרב יצחק מיטניק שליט"א 4733-987-732
בירושלים: מכון עבודה כרוזה 02-6576577

לתגובות הערות: שניא 054-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 16:49

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 17:48

ר"ת: 18:23

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 586 27.1.2023 - ה' שבט תשפ"ג

וְהוּא הַשְּׁמַעַן לְהוֹרֵא עַד יְמֵי קִיּוּם יִבְרָא בְּנֵי

פְּרִשֶׁת - בַּא

לְמַעַן רְבוֹת מוֹפְתֵי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם (יא,ט)

המהרשד"ם, מורנו הרב רבי שמואל די מודינא ע"ה, היה חי בסלוניקי. יום אחד ביקש מהקב"ה, שיזכה ליראת שמים של רבן יוחנן בן זכאי. אמרו לו משמים: "לא תוכל". אמר: "אם כן, אבקש יראת שמים כמו של רבי שמעון בר יוחאי, או כמו של רבי עקיבא". אמרו לו: "לא תוכל לקבל יראת שמים כמו של התנאים". המתין חודש, שבו התעלה והתקדש ביתר שאת, ואז התפלל וביקש לקבל יראת שמים כמו של אביי ורבא.

ענו לו משמים: "לא תוכל לעמוד בזה, לא תוכל להגיע למדרגות יראת שמים של האמוראים". המתין עוד חודש, קידש עצמו בתורה ובתפילה, וביקש שיזכה לקבל יראת שמים שהיתה לרמב"ם. ענו לו: "לא תוכל, אבל מכיוון שאתה מפציר כל כך, לא נסרב לך. מחר, כאשר תקום בעלות השחר לעבודת ה', תרחץ את עצמך מכל לכלוך וכתם, תלבש בגדי פשתן טהורים, ותשב ותלמד ללא הפסקה".

המהרשד"ם עשה כן, ובעת שהיה עוסק בלימוד בקדושה ובטהרה, אחזוהו חיל ורעדה, ידיו ורגליו רתחו, והוא נפל על הרצפה חסר אונים מחמת הפחד שתקפו. אף ניטל ממנו כח הדיבור, ולא היה יכול להוציא מילה מפיו. התפלל המהרשד"ם וביקש מהקב"ה שיקח ממנו את יראת השמים הזו של הרמב"ם, מאחר שהוא אינו יכול לחיות עימה.

מעשה זה כותב המהרשד"ם בעצמו, כדי שיהיה לנו שמץ של מושג על גדלותו העצומה של הרמב"ם. הרמב"ם נפטר במצרים, ולאחר פטירתו הספידוהו במשך שלושה חודשים. המצרים סירבו לשחרר את ארונו, עד ששיחדום היהודים בממון רב, והסכימו לשחררו.

הניחו את ארונו על גמל. הגמל הגיע לארץ ישראל. ניסו לעצרו במקומות שונים בארץ, ולא עצר, עד שהגיע לטבריה, ועצר ליד קברו של רבן יוחנן בן זכאי. ניסו לזרוזו ללכת, אך הגמל נותר נטוע במקומו. הבינו כולם, שזהו המקום המיועד לרמב"ם לקבורתו, וקברוהו בכבוד גדול ('דורש ציון').

ויבא משה (יג)

מסופר על ר' אריה לוי זצ"ל – שהיה אחראי על העליות ובקריאת שמותיהם של העולים לתורה. באחד הימים אחד מהמתפללים בבית הכנסת שמע שמעלה ר' אריה לוי לתורה את אחד מהאנשים שיש לו ויכוח איתו. הוא כעס על הרב, תפס את טליתו וזרק אותה מעליו, הוא אף הרים את קולו וצעק עליו: "מי שמך לאיש מחלק עליות כאן?"

אך ר' אריה לוי שותק ומבליג ואינו עונה. יותר מכך חשש ר' אריה לוי שמא תיווצר בשל כך מחלוקת בין המתפללים, וכבר ביום המחרת התחיל להתפלל בבית הכנסת "זהרי חמה" שליד שוק מחנה יהודה, שם אף אחד לא מכיר אותו. והנה לא עברו ימים רבים ואותו אדם שביזה את ר' אריה, חלה ואושפו בבית החולים...

אחד מראשוני המבקרים אותו, היה ר' אריה לוי ששאל בשלמו וברכו ברפואה של מה והחלמה מהירה... כמובן שהרב לא הזכיר בשום מילה את אותה השפלה שעבר לא מזמן... אך הפוגע שראה את אצילותו ואת טוהר מידותיו של הרב, ממש לפני שהרב יצא מהחדר, פנה אליו וביקש את סליחתו!

הרי לנו מוסר לחיים, כיצד צריך אדם להתנהג עם הזולת שפגע בו והזיק לו... יכול היה ר' אריה לוי להצטדק ולפטור את עצמו מלבקר את אותו פוגע, ויותר מזה הנה הקב"ה אף העניש את הפוגע. אך ר' אריה לא 'שובר את הכלים', הוא יעשה הכל למען השלום הגם שהצדק עמו.

כמה חבל שישנם כאלה אשר על דברים קטנים וטיפשיים כבר לא מדברים עם פלוני, ואף מחרימים אותו. וישנם שעושים זאת ל בני המשפחה הקרובים אליהם, וממש מפסידים חיים טובים ומאושרים שנים על גבי שנים... שנזכה להיות תמיד סלחנים וסבלניים, ולדעת שהמרויח הגדול ביותר מכך זה האדם עצמו שיודע לסלוח ולוותר. ('מתיקות ועריבות התורה').

והיתה צעקה גדלה בכל ארץ מצרים אשר פמהו לא נהיתה וכמהו לא תסף (יאו)

אומר ה'זרע שמשון' יש לדקדק מדוע נכתב 'והיתה צעקה' בלשון יחיד, הרי במכת בכורות מתו מכל בית בכוריי מצריים, ולכן היה ראוי לכתוב בלשון רבים 'והיו צעקות גדולות בכל מצרים'. ויש לתרץ עפ"י מה שכתב האלשיך הקדוש שבמכת בכורות היה נס גדול ומובהק שידו של הקב"ה הוא שמכה בהם יותר משאר המכות, שבשאר המכות המכה היתה משמשת שבעה ימים, ובאמצע המכה היתה יכולה להיפסק מחמת תפילתו של משה, כפי שאכן ארע בחלק מהמכות, מה שאין כן במכת בכורות, שהכל היה ברגע אחד, שכולם מתו ברגע אחד.

ולפי זה מדוקדק מאוד מה שאמר הכתוב 'והיתה צעקה' בלשון יחיד, ללמדנו שהמכה תהיה אצל כולם באותו רגע ממש, וכולם יצעקו באותו רגע ממש, שאילו יהיו מתים זה אחרי זה במשך זמן, יהיו נשמעים הרבה צעקות, שכל אחד עד שהיתה המכה באה אליו אינו צועק, אולם עתה שכולם ימותו באותו רגע, כולם יצעקו יחדיו באותו זמן ממש ויהיה נראה כמו צעקה אחת. ועוד אפשר לומר שעשה הקב"ה שכולם ימותו יחדיו, משום שרצה שלא יהיה להם רוח להתחרט, מחמת פחד המכה ולעשות תשובה, שאם היו רואים שהבכורות מתחילים למות, יתכן שהיו שבים בתשובה והיה נפסק המכה מהם. ('זרע שמשון פרשת קדושים אות ב')

כַּחצַת הַלֵּילָה, אֲנִי יוֹצֵא בְּתוֹךְ מְצָרִים (יא,ד)

מספר הרב דניאל זר שליט"א: היה בירושלים צדיק יסוד עולם, רבי רחמים זצ"ל, הייתי אצלו הרבה מאוד. הייתי בחור, היה זה לפני כארבעים וחמש שנה, והוא סיפר לי שארבעים שנה קודם, זאת אומרת לפני כשמונים וחמש שנה התארח הבבא סאלי אצלו בבית, (הבבא סאלי לא הלך לכל אחד, ויגיד עליו רעו), ואמר לי ר' רחמים זצוק"ל: רציתי להציע מיטה לבבא סאלי, והוא לא הסכים, הוא שכב על מזרון על הרצפה, חשבתי שיישן אבל לא, הוא מוציא ספר ולומד בשכיבה, והנה השעה שתים בלילה הבבא סאלי קורא לי ואומר, בוא נלך למקוה.

שתים בלילה, אין נפש חיה ברחוב, הבבא סאלי יוצא החוצה הצעיף על הפנים ואני מחזיק לו את היד, למה הצעיף? אין אף אחד ברחוב, אלא שהנהגה זו הנהגה, גדר זה גדר! איזו קדושה וטהרה! ראשי ישיבות היו באים לבנו המנורה הטהורה הבבא מאיר זיע"א ושואלים אותו איך אפשר להחדיר יראת שמים לתלמידים, והיה אומר להם תחנכו אותם לשמירת העיניים, אם יש שמירת עיניים יש יראת שמים, אין שמירת עיניים אין יראת שמים.

אין יצר הרע נכנס באדם אלא דרך העיניים, העיניים קדושות כל הגוף קדוש וטהור. וזה שכתוב "ותרא האשה כי תאווה הוא לעיניים", אם העיניים רואות הלב חומד אבל אם אין העיניים רואות הלב לא חומד. אדם קדוש הוא מי שעניו שמורות, אדם שעניו זרוקים בכל מקום, ה' ירחם עליו. ('אור הפרשה')

וְהִיְתָה צְעָקָה גְדֹלָה (יא,ו)

להלן סיפור מופלא, המעובד מתוך 'הלמות עמלים'. יש בו כדי ללמד אותנו מה רבותינו חיפשו בבת הזוג בטרם נישאו. הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל סיפר: "לפני שהתארסתי, חמי לעתיד בחן אותי על ידי שנשא ונתן עימי במשך שלושה ימים בדברי תורה. לאחר שחמי היה מרוצה מידיעותי בתורה ורצה לגמור את השידוך, ביקשתי לפגוש את המדוברת". אמרתי לחמי לעתיד: "הנה בחנתם אותי במשך שלושה ימים. אולם לא סיפרתם לי כלום אודות מידותיה ומעלותיה של הבת. אני רוצה לתהות על קנקנה ולהכיר את מידותיה ותכונותיה". חמי לעתיד הסכים לבקשתי וקבע זמן לפגישה עם המדוברת.

בני הבית התרגשו לקראת בואי (רבינו נודע כ'בחיר עולם' הישיבות והמשודכת חפצה בכל מאודה להינשא לרבינו). הם הכינו את השולחן עם כלי הזכוכית היפים והיקרים ביותר שהיו ברשותם". ברגע שנקשתי על הדלת אירע לפתע דבר בלתי צפוי: אחד הילדים הקטנים משך בשגגה וללא תשומת לב את המפה שעל השולחן. כל הדברים שהיו מונחים על המפה, כולל הצלחות והכוסות, נפלו על הרצפה. כמובן שכל כלי הזכוכית התנפצו לרסיסים בקול רעש גדול. ראיתי מבעד לדלת כיצד המדוברת ניגשת מיד אל הילד הקטן בנחת וברוגע. היא אחזה בידו בחביבות והרגיעה אותו בעדינות מופלאה למרות מה שעשה.

היא לא הראתה כל סימני כעס או קוצר רוח, למרות שזה היה ברגע הכי קריטי בשבילה. כשראיתי זאת, החלטתי מיד כי אין לי שום צורך בפגישה איתה. הסכמתי לגמור את השידוך מיד. הודעתי לחמי לעתיד על מפתן הדלת, כי כאשר ראיתי כיצד היא התנהגה ברוגע ובנחת, למרות שהיתה בשעה לחוצה ואיך למרות כל מה שקרה היתה כל כך רחוקה ממידת הכעס, שוב אני לא צריך להיפגש כדי לבדוק האם אנחנו מתאימים.

הרב אברמסקי הוסיף בדרך צחות: "כבר אין צורך לשבור צלחת, משום שכבר נשברו הרבה צלחות..."

למען תהיה תורת ה' בפיך (יג,ט)

כולם מכירים את המשניות המחולקות... האברך שהמציא את זה, היה צריך לגייס הרבה כספים כדי להוציא את זה לאור, וכל מגמתו היתה לזיכוי הרבים... מאחר והאברך הזה היה מאוד מוכשר, פנו אליו ממוסדות שלמדו שם אלפי בעלי תשובה, לערוך דינר לגיוס כספים. חודשיים עבודה, להזמין את כל העשירים נדיבי העמים ואת כל גדולי התורה... הוא הרים את האירוע! הדינר הצליח מאוד, ושילמו לו בהתאם...

שנה הבאה, שוב פעם טלפון ממנהל המוסדות... בהצלחה! בינתיים האברך הזה התחיל להגיד שיעור בדף היומי... הוא היה מתבל את האגדות, מפלפל בתוספות והציבור נהנה! כל יום אחרי השיעור הוא היה אומר להם קצת מוסר כמה חשובה הקביעות של השיעור, ושאסור להפסיד אפילו פעם אחת... שיעור זה חוק ולא יעבור... והציבור היה מגיע בכל מחיר, אפילו יוצאים באמצע החתונות המשפחתיות, כדי להשתתף בשיעור... אחרי כמה חודשים, התפרסם שהמוסדות הולכים לערוך פעם שלישית דינר... מה הוא יעשה עכשיו?

אם הוא יקח את העבודה, הוא יעדר מן השיעור במשך חודשיים בזמן שהוא מטיף על הקביעות... מצד שני, הם משלמים ממש טוב, והרי כל המטרה של הכספים הללו היא לא בשביל עצמו, אלא בשביל להוציא לאור את המשניות המחולקות לזיכוי הרבים... מה עושים? הוא החליט עם עצמו, שאם המנהל יתקשר אליו, זה יהיה אות מן השמיים כי עליו לקבל את העבודה. ואם לא אז הקב"ה רוצה שהוא ימשיך את השיעור...

המנהל התקשר, הוא קיבל את העבודה, ובערב כשהוא מסר שיעור, שוב פעם הוא דיבר על הקביעות... אבל הוסיף שיש איזה עניין חשוב של זיכוי הרבים, ולכן הוא יאלץ להיעדר מן השיעור במשך חודשיים, ושמישהו אחר יחליף אותו... לבו נקפו, והוא החליט ללכת לשאול גדול בישראל.

אמר לו הרב: הדינר יצליח, המשניות יעשו זיכוי הרבים, אבל אני חושב שלך אישית זה לא משתלם!... הוא התקשר למנהל לבטל. אבל מה יהיה עם המשניות?... הוא החליט לנסות להתקשר לאחד הנדיבים שדחה אותו בפעמים הקודמות, ולהציע לו את הרעיון של המשניות... מצא חן בעיני העשיר, והוא נתן לו צ'ק של 6,900 דולר! בדיוק מדוקדק אותו הסכום שהיה צריך לקבל מהדינר. ('אפריון שלמה')

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן שירה בת גילה.
לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי.
לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה,
שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן
יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת
עזיזה.

לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל,
בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל,
מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה
ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן
רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה
רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, זקלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה
ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת
ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר
בן אסתר ז"ל.

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 717 במדרשת "ברנינה יקצור", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, השבוע יתקיים השיעור ביום ד' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 607 שנה י"ג העלון מוקדש לע"נ מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף זצ"ל ב' שבט תשפ"ג

בא - תוכן ענייני הפרשה

999 תפ"ג

המשך המכות שהביא הקב"ה על המצרים בְּמִצְרַיִם:
ארבה - ההתראה והמכה (י', א-כ). **חושך** - המכה (י', כא-כט).
בכורות - התראה על מכת בכורות, וסיום דברי משה רבינו לפרעה (יא, א-ו).

א. תחילת ציווי המצוות למשה בארץ מצרים:

- א. בא' ניסן, הראה ה' למשה ואהרן את מולד הלבנה.
- ב. ציווי קידוש החודשים והשנים ע"י הסנהדרין.
- ג. מצוות פסח מצרים: לקחת ב'י- ניסן שה לקרבן פסח.
- ד. ביום י"ד בניסן "בין הערבים" לשוחטו, ולסמן את פתחי בתיהם בדם השה, ובליל ט"ו לאכול את בשרו הצלוי באש, עם מצות ומרו, בעוד שהם מוכנים ליציאה ומאיך מצווים לא לצאת מביתם כל הלילה.
- ה. מצוות פסח לדורות: לחג את היום (ט"ו ניסן) באיסור מלאכה, וחג - קרבנות לה' שבעת ימים, ושלא יאכל ושלא ימצא חמץ בבתי בני ישראל.

ב. עם ישראל קיבל על עצמו לקיים את מצוות הפסח, ולקיים מצות סיפור הצלתם ע"י חמשה דברים [הגדה של פסח, פרשת ציצית, ברכות אמת ויציב, ואמת ואמונה].

ג. מכת בכורות: בליל השימורים, ליל ט"ו ניסן, ה' עובר בכל ארץ מצרים וכל בכורי מצרים מתו, ולאחר שפרעה עצמו והמצרים - מתחננים לעם ישראל שיצאו, ואף נתנו לישראל כסף זהב ושמלות - ב-"עצם היום הזה", בדיוק 430 שנה מברית בין הבתרים - יוצא עם ישראל ממצרים.

ד. דיני אכילת קרבן פסח: כדרך מלכים, בחבורה אחת, אסור לשבור עצם, ואין להותיר מהקרבן, ואסור לגוי, ולישראל מומר או ערל - לאכול ממנו.

ה. פרשת 'קדש לי כל בכור': דיני הקדשת בכור אדם, בכור שור ושה, ופדיון פטר (בכור) החמור - זכר למכת בכורות, מצות תפילין של יד ושל ראש.

ו. פרשת 'והיה כי יביאך': מצות זכרון יציאת מצרים, ומצוות פסח - אכילת מצה, איסור חמץ, והגדה בליל הסדר, ומצות קדושת בכורות, ומצוות תפילין של יד ושל ראש, זכר ליציאת מצרים (יג).

"וראה את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות ופסח... ולא יתן המשחית לבא אל בתיכם לנגף" (יב, כג)

כתב הצדיק בעל ה"זרע שמשון" - רבי שמשון חיים נחמני זצ"ל: המילה "המשקוף" היא בגימטריה 531, וגם המילים "מילה - מות" הן בגימטריה 531, לרמז שבזכות דם ברית המילה ניצלו ישראל ממוות.

וכן המילה "מזוזות" היא אותיות "זז - מות", להורות שבזכות דם הפסח שהניחו על מזוזות הבית זז המוות מביתם ויצאו לחירות עולם, ובעבור סימנים אלו, שהיו מצויינים על פתחי בתיהם, ניצלו בני ישראל ממוות במכת בכורות.

פותחת הפרשה (י, א-ב): "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה בֹּא אֶל פְּרַעֲהַ כִּי אֲנִי הִכְבַּדְתִּי אֶת לְבוֹ וְאֶת לֵב עַבְדֹּו לְמַעַן שְׁתִּי אֶתְּתִי אֵלָהּ בְּקַרְבּוֹ. וְלִמְעַן תִּסְפָּר בְּאָזְנֵי בְנֵךְ וּבֶן בְּנֵךְ אֶת אֲשֶׁר הִתְעַלְלֹתִי בְּמִצְרַיִם וְאֶת אֶתְּתִי אֲשֶׁר שְׁמַתִּי בָם וַיִּדְעֲתֶם כִּי אֲנִי ה'.

פסוקים אלו מבארים את הסיבות למכות שהכה הקב"ה את פרעה ואת מצרים הראשונה - "למען שתי אתתי אלה בקרב", הסיבה השנייה - "ולמען תספר באזני בןך ובן בןך", והסיבה השלישית והעיקרית - "וידעתם כי אני ה'!" אומנם הייתה לה' אפשרות להוציא את בני ישראל ממצרים ללא עשר המכות, אלא שהיו למכות מטרה עיקרית, והיא: "וידעתם כי אני ה'" - כלומר, ידיעת ה' והכרת כוחו של הקב"ה. ומכאן יש ללמוד אומר הרב מרדכי אליהו זצ"ל שאנו מצווים תמיד להגיע למטרה הזו של ידיעת ה', ואחת הדרכים המביאות את האדם לכך הינה ההקפדה באמירת הברכות, וכלשון הרמב"ם (הלכות ברכות א, ג): "וברכות רבות תיקנו חכמים, דרך שבח והודיה ודרך בקשה, כדי לזכור את הבורא תמיד, אף על פי שלא נהנה ולא עשה מצווה". הרי שמטרת הברכות היא הכרת הבורא וידיעתו. הרמב"ם מציין את הטעם הנזכר לעיל לאמירת הברכות בהלכה נוספת, וזו לשונו (שם הלכה ד): "נמצאו כל הברכות כולן שלושה מינים, ברכות הנאה, ברכות מצוות וברכות הודאה, שהן דרך שבח והודיה ובקשה כדי לזכור את הבורא תמיד וליראה ממנו".

ויש לבאר, כי ישנם שני סוגים של הכרה: האחד ידיעה, והשני הבנה. ההבנה היא שטחית, שהתיישב העניין על ליבו של האדם ותו לא, אבל הידיעה היא עמוקה, מוחשית והחלטית. ולכן כופל הרמב"ם את דבריו, כדי ללמדנו שמטרת הברכות היא לדעת את ה' ממש, ולא באופן שטחי. ואין נפקא מינה בזה אם הברכות הן של שבח או של הודיה, כי הכול לשם אותה מטרה. וראיה לכך במה שאמר הקב"ה למשה רבינו: "וידעתם כי אני ה'", ולא אמר: "והבנתם כי אני ה'", משום שהידיעה צריכה להיות מוחשית.

ובדרך רמז בהתבוננות קצת יותר עמוקה מביא ה'חתם סופר' (דרשות) על הפסוק:

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה בֹּא אֶל פְּרַעֲהַ כִּי אֲנִי הִכְבַּדְתִּי אֶת לְבוֹ וְאֶת לֵב עַבְדֹּו לְמַעַן שְׁתִּי אֶתְּתִי אֵלָהּ בְּקַרְבּוֹ", כתוב: "אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים אני ה' אלקיכם". דע, כי 22 האותיות הקדושות שבהן נברא העולם, שהן אל"ף עד תי"ו, כשכותבים אותן במילוי יש בכל אות שלוש אותיות, כגון אל"ף, ב"ת, גמ"ל, דל"ת וכן כולן, חוץ מחמש אותיות שאין במילואן אלא שתי אותיות, וסימנן מהופך, היינו האותיות: מ"ם, ה"א, ו"ו, פ"א, כ"ף. והנה, אם נצרף 17 פעמים 3 אותיות ו-5 פעמים 2 אותיות - עולה 61, שהוא בגימטריה השם הקדוש "אני", שרמז עליו הרמב"ן כמה פעמים, וככתוב (דברים לב, לט): "אני אמת ואֶחָדָהּ מִחֲצֵי וְאֲנִי אֶרְפָּא וְאִין מִיָּדִי מִצִּיל", וכן אומרו (יחזקאל א, א): "וְאֲנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה".

לכן נאמר כאן: "כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אתתי אלה בקרב", היינו כל האותיות, המהוות את כל העולם וההורסות אותו, וזהו "וידעתם כי אני ה'".

ללמדנו, עיקר חיות האדם היא לדעת באופן מוחשי את מציאות ה' יתברך בכל דבר, ואז דרגת האמונה והבטחון של האדם תעצים, ועל כגון זה נאמר אל תקרי חרות אלה חרות על הלוחות ואז הוא הופך להיות בן חורין.

שבת שלום

”וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה וְהָ הָפָה כָּל בְּכוֹר בְּאָרֶץ

מִצְרַיִם” (יב, כט)

איתא במדרש רבה (”ח ב): **’וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה’** - זהו שכתוב (תהלים קיט, סב): **”חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך”** - חצות לילה אקום להודות לך על המשפטים שעשית במצרים, ולנו עשית צדקה. היאך? אלא כיוון שאמר משה, **”וַהֲפִיטִי כָּל בְּכוֹר”** (יב, יב), התחילו מהם יראים ויש מהם שלא היו מתייראים. מי שהיה מתיירא, היה מוליד בכורו אצל ישראל, ואומר לו: **’בבקשה ממך! טול את זה וילין עמך’**. כיון שהגיע חצי הלילה, הרג הקב”ה את כל הבכורות. ואותן שהיו נתונים בבתיהם של ישראל - היה הקב”ה פוסע בין ישראל ובין המצרים, והיה נוטל נשמתו של מצרי ומניח נשמתו של ישראל. והיה היהודי מתעורר ומוצא את המצרי מת בין כל אחד ואחד. התחילו ישראל אומרים: **”חצות לילה אקום להודות לך”**, לכך נאמר: **”על משפטי צדקך”**. ועוד מובא בפתיחה למס’ ברכות: אמר ר’ יוחנן: אף-על-פי שהכה אותם מכת מוות בחצי הלילה, היתה נפשם מפרפרת בהם עד הבוקר. מנין, שכן כתיב: **”כִּי אָמְרוּ פָּלְנוּ מִתַּיִם”**, **’כלנו מתנו’** אין כתיב כאן, אלא **”מתים”** - מתים והולכים. משל הדיוט אומר: נתת פת לנער - הודע את אמו. אף הקב”ה אמר, היאך אודיע לבני במיתה המשתקת הזאת, ששונאיהם מתים בה? אלא תישמר נפשם עד הבוקר, כדי שיראו בני בשונאיהם.

”וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לַיְלָה, וַיֹּאמֶר, קוּמוּ

צֵאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי...” (יב, לא)

פרעה היה קורא בלילה בכל שוק ושוק ואומר: היכן הוא משה? והיכן הוא אהרן? והיו נערים קטנים של ישראל עומדים על גזוזטראות בתיהם, כי לא יכלו לצאת איש מפתח ביתו עד בוקר, ומשחקים בפרעה ואומרים לו: להיכן אתה הולך ואת מי אתה מבקש? והוא אומר להם: את משה אוהבי אני מבקש. והם אומרים לו, זה כאן וזה כאן, עד שמצא הבית בו היה משה. והיו פרעה ושריו עומדים על ביתו של משה, והם למטה ומשה בביתו למעלה. פרעה קורא: **”משה, משה, צא אליי! ומשה משיבו: ”הרי גזרת עלי: ביום ראותך פני תמות”! אמר לו פרעה: ”והרי לילה עתה ולא יום... לפיכך כתיב ’וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לַיְלָה’.** השיבו משה: **”כבר נצטוינו מפי ה’ וְאַתֶּם לֹא תִצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בֹּקֶר”**, היאך אני יוצא אליך? חזר ואמר לו: **’הבט אליי מהחלון’**. וכן עשה משה. היה פרעה מתחנן ונופל על פניו ומבקש: **”קוּמוּ צֵאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי! א”ל משה: ”וכי גנבים אנו שנצא בלילה? לא נצא אלא לאחר שיאיר הבוקר, בעיצומו של יום. שמוזהרים אנו שלא לצאת אלא בפרהסיא”**. ראה משה שפרעה מפחד ביותר, אמר לו: **”למה אתה מטריח הרבה?”** אמר לו: **”שאני בכור, ומתיירא שמא אמות”!** אמר לו משה: אל תתיירא מהדבר הזה, לגדולה מזו אתה מתוקן” (להיאבק על גלי ים-סוף).

אמר לו משה לפרעה: **”אם תרצה - אלמדך דבר ותינצל ולא תמות. הרם קולך ואמור כך: ”קוּמוּ צֵאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי! ואמר רבי לוי: כשם שניתן כח בקולו של משה, כך ניתן כח בקולו של פרעה. והיה קולו מהלך בכל ארץ מצרים: ”לשעבר הייתם עבדי פרעה, מעתה עבדי ה’”**. באותה שעה אמרו (תהלים ק”ג, א): **”הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ עַבְדֵי ה’”** ולא **’עבדי פרעה’**. [אליהו כי טוב]

”הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים רִאשׁוֹן הוּא

לָכֶם לְחֹדְשֵׁי הַשָּׁנָה” (יב, ב)

ישראל מונים ללבנה, ואומות העולם מונים לחמה. מה ההבדל? מסביר ה”שפת אמת”: לאומות העולם כשזורחת החמה הם מצליחים, הם מתפתחים. כשמחשיך עליהם - הם נעלמים. לעומת זאת, ישראל גם כשהם בגלות, הם ממשיכים להאיר, כמו הירח המאיר בלילה. אדרבא, דווקא מתוך חשכת הגלות אנו מאירים יותר! הנה התלמוד הבבלי חובר בגלות, ובתקופות הקשות של עם ישראל חוברו היצירות התורניות הגדולות, כש”ך שגרדף בפרעות שנת ת”ח-ת”ט. המהר”ם מרוטנבורג רבו של הרא”ש, היה כלוא במבצר. שוביו דרשו כופר עבורו, אך הוא סירב שישלמו עבורו, ד”אין פודין שבויים יותר מכדי דמיהן” (גיטין מ”ה). לבסוף הרא”ש היה ערב לו, וכשהמהר”ם נפטר, הרא”ש ברח מאשכנז לספרד, ושם נקבר עם בנו **”בעל הטורים”**. לרא”ש לא היה מה לאכול. בנו **”בעל הטורים”** הביא בהליכות שבת שאלה שהפנה לאביו: אבי מורי אני שאין לי כסף לקנות אוכל לשבת, מהו שאעשה שבתותי כחול, או להזדקק לבריות? ולא השיב לי תשובה מספקת בדבר. ו”הנתיבות” ו”קצות החושן” שחברו חיבוריהם מתוך עוני ודחקות.

על **”נתיבות המשפט”** מסופר שהיה כותב חידושו כשהוא ספון מתחת לשמיכה שלא יקפא הדיו, דלא היה לו לחמם ביתו. [עלון אש דת]

המאבק התמידי על החינוך

לאחר כמה מכות (לאחר המכה השביעית) נראה פרעה כנכנע והתחיל לשאול (י, ח): **”מִי וְמִי הַהֲלֹכִים”**, **”וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּנִעְרֵינוּ וּבְנִעְרֵינוּ נִלְךְ בְּבָנֵינוּ וּבְבָנוֹתֵנוּ בְּצֹאֲנוֹנוּ וּבְבָקְרֵנוּ נִלְךְ כִּי חָג ה’ לָנוּ”** (שם ט). משיב פרעה למשה ואומר: **”לֹא כֵן לָכוּ נָא הַגִּבֹּרִים וְעַבְדוּ אֶת ה’ כִּי אֵתָה אַתֶּם מְבַקְשִׁים וַיִּגְרַשׁ אֶתֶם מֵאֶת פְּנֵי פְרִיעֵה”** (שם, יא).

ויכוח זה נטוש גם בימינו בין שומרי התורה לבין אותם שאינם שומרי התורה. שומרי התורה והמצוות מבקשים לחנך את הבנים לעבוד את ה’, כדברי משה רבינו עליו השלום: **”בְּנִעְרֵינוּ וּבְנִעְרֵינוּ נִלְךְ בְּבָנֵינוּ וּבְבָנוֹתֵנוּ”**, ואילו אותם שאינם שומרי תורה ומצוות אומרים: **”לֹא כֵן לָכוּ נָא הַגִּבֹּרִים וְעַבְדוּ אֶת ה’”**, אבל הבנים והבנות לא! ממש כדברי פרעה! ויכוח זה נטוש מאז ועד היום, ולבסוף ראינו שמשה רבינו עליו השלום ניצח וכולם יצאו לחירות, חירות הגוף וחירות הנפש, גם הבנים וגם הבנות.

מזה נלמד שעלינו לתת לבנינו ולבנותינו ולכל העם לעבוד את ה’, ואז תהיה חירות אמיתית, חירות משעבוד, חירות מתאוות, חירות ממתחים...

”לֹא רָאוּ אִישׁ אֶת אָחִיו וְלֹא קָמוּ אִישׁ

מִתְחַתֵּיו” (י, כג)

החושך הגדול יותר הוא כשאין איש רואה את רעהו ואינו משתתף בצער הזולת - **”לֹא רָאוּ אִישׁ אֶת אָחִיו”**. והתוצאה מכך: כשאין האדם מרגיש בצערו של חברו, הרגש נעשה קהה ומשותק - **”וְלֹא קָמוּ אִישׁ מִתְחַתֵּיו”**, אין לו תקומה.

[חידושי הר”ם]

"אסור לתת לזה לקרות", אמר קיהן. "צריך להיכנס לחדרו של המפקד ולקחת את התפילין!"

יהודי שהופקד על עבודות העץ במחנה הציע להכין שתי קוביות עץ דומות לבתי התפילין, בתנאי שמישהו יתנדב לחדור לחדרו של מפקד המחנה ויחליף את התפילין האמיתיות בקוביות העץ.

קיהן נדהם מאומץ ליבו של היהודי, שלא היה שומר תורה ומצוות. גאוותו היהודית מילאה את ליבו של קיהן וחיזקה אותו. הוא החליט ללכת בעצמו לביצוע המשימה. בתוך דקות הכין היהודי שתי קוביות עץ וצבע אותן בשחור, עד שדמו מאוד לתפילין המקוריות.

כל האירוע היה במוצאי יום ראשון בשבוע, כאשר מפקד המחנה היה שיכור מעט לאחר שתיה מרובה ביום השבתון הנוצרי. בעקבות זאת שנתו היתה עמוקה.

שקט שרר במחנה. מדי פעם בפעם נשמעו נביחות כלבי האס-אס האמיתניים. אל קיהן הצטרפו שני יהודים, לסייע לו לחדור לחדרו של המפקד.

ואכן הצליחו בחשאי לקחת את התפילין ולהחליפם בזוג דמי שעשוי מעץ.

"וְהָיָה לְאוֹת עַל יְדְכָה וְלְטוֹטְפַת בֵּין עֵינֶיךָ"

כתב **מרן בש"ע** (סימן ל"ז סעיף א') גדול שכר מצות תפילין וכל מי שאינו מניחם הוא מפושעי ישראל בגופן רחמנא ליצלן וכתב ה'משנה ברורה' שכל המניחן מאריך ימים ומובטח לו שהוא בן עולם הבא ואין אש של גהינם שולט בו וכל עוונותיו נמחלין לו, עיי"ש.

בשעת הנחת התפילין אין להסיח בהם ובדאי לא בדברי חולין.

וידוע המעשה ברבנו חיים בן עטר זיע"א - ה'אור החיים הקד', שלפני שנפטר פנה לרעייתו הצדקת ואמר שפרנסתה מובטחת (לאחר מותו) כי תוכל למכור את התפילין שלו בסכום כסף גדול, אך תזהיר את הקונה שלא יסיח דעתו מהן בהנחתן ולא ישיח בהן אף בשיחה קלה.

וכן היה. עשיר אחד שילם תמורת התפילין 300 מטבעות זהב וחש התעוררות מרובה ורגשי קודש בהנחתן.

פעם ישב העשיר בבית המדרש והגה בתורה כשהוא עטור בתפילין נכנס אחד ממשרתיו והטרידו בדברי חולין. בתחילה לא ענהו אבל אחר כך נגרר לשיחה בסיימה חש שרגשי הקודש פגו וחלפו. נרעש ונפחד מה זאת ארע. חלץ את התפילין ומסרן לבדיקה פתחן הסופר הוציא מהן את הפרשיות והנה הקלף חלק ריק אין בו ולו אות אחת.

וכאשר רבי **יצחק מסקוירא** זצ"ל סיפר סיפור זה קם מכיסאו ואמר אין כל ספק בדבר שכאשר העשיר סח בתפילין דברי חולין אירע בהן. מה שאירע בלוחות שנשברו האותיות פרחו באויר ועלו למרום. עד כאן המעשה.

ומזה נלמד כמה צריך להזהר מאוד לא לדבר שום דיבור חולין ואפילו בעניני פרנסה כשיש עלינו תפילין וגם לא לחשוב מחשבות של חולין וכל שכן מחשבות רעות.

ו'הבן איש חי' כתב (פרשת לך לך שנה א' סעיף ו) שהוא מקפיד לא לתת לאחרים שיניחו את התפילין שלו ואפשר שזה מהטעם הזה שלא ידברו איתם דברי חול ולא יחשבו מחשבות חול שזה פוגם בקדושת התפילין. ומי שנזהר לא לדבר דברי חול ומחשבות חול הוא מעלה בזה את קדושת התפילין. ויהי רצון שנזכה לשמור על קדושת התפילין.

"וְהָיָה לְאוֹת עַל יְדְכָה וְלְטוֹטְפַת בֵּין עֵינֶיךָ"

(יג, טז) - תפילין באמצע הלילה

וברש"י: "וְלְטוֹטְפַת בֵּין עֵינֶיךָ". תפילין, ועל שם שהם ארבעה בתים קרוין טטפת, טט בכתפי שתיים, פת באפריקי שתיים (סנהדרין ד:). ומנחם חברו עם והטף אל דרום (יחזקאל כא, ב.), אל תטיפו (מיכה ב, ו.), לשון דבור, כמו ולזכרון בין עיניך האמורה בפרשה ראשונה, שהרואה אותם קשורים בין העינים, יזכור הנס וידבר בו. עכ"ל.

חושיו של ר' ישראל-יצחק קיהן נדרכו. הלחשושים בתוך הצריף הצפוף באמצע הלילה העירו אותו משנתו. הוא אימץ את אוזניו, מתקשה להאמין לקול הלוחש: "יש לי תפילין!"

בתוך דקות התאספו רבים מיהודי הצריף סביב רב הונגרי, שהחזיק בידיו זוג תפילין. הם הקשיבו בהתרגשות רבה לסיפורו כיצד הוברחו התפילין אל המחנה תמורת שוחד רב, וזאת אחרי כמעט שנתיים שבהן לא זכו לקיים מצווה חשובה זו.

זו הייתה התחלת הלילה. במקום החל להתפתח דיון הלכתי. על-פי ההלכה אי-אפשר להניח תפילין בברכה אלא כשמתחיל להאיר מעט, או בדיעבד מעט מוקדם יותר, קצת אחרי עלות השחר.

קיהן, מחסידי האדמו"ר מפיאסצ'נה, הקשיב לדיון וליבו סער. יהודים כחושים, מושפלים עד עפר, שלא הניחו תפילין כמעט שנתיים, עומדים מול זוג תפילין ודנים אם מותר להניח תפילין בברכה או לא.

הוא התפרץ לתוך המעגל והכריז: "אני מעדיף שכאשר אעלה לשמיים יבוא מלאך וילקה אותי על שהנחתי תפילין בלילה, בתוך ימי התופת של המלחמה הנוראה, לאחר שלא הנחתי תפילין כבר כמעט שנתיים, ושלא אהיה מאלה שלא הניחו תפילין לאחר שנקרתה לפנייהם הזדמנות יקרה כזאת!"

בלי לחשוב פעמיים חטף את התפילין מידי הרב, בירך עליהן בהתלהבות וכרכן סביב זרועו וראשו.

היהודים הביטו בו נפעמים. אחרי כמה שניות התייצבו בשתי שורות והחלו להניח תפילין, מתוך התעלמות מהשאלה ההלכתית בעניין הנחת תפילין בלילה.

התברר שהמלאך שעליו דיבר קיהן לא איחר מלבוא. ההתלהבות וההמולה חוללו רעש חזק בצריף, וזה עורר את חשדם של הזקיפים.

"מה קורה פה"? שאלו השומרים שנכנסו לצריף, כשהם מדליקים את האור. "מה זה? מה יש לך ביד"? פנו אל הרב ההונגרי.

הרב ניסה לקמץ את התפילין אל תוך ידיו, אך המאמץ היה לשווא. השומר הנאצי תפס את ידיו של הרב והחל להכותן. גם קיהן שעמד לצידו ספג מכות רצח.

כעבור כמה דקות הופיע במקום מפקד המחנה. הוא היה גבה קומה, בגדיו נקיים והפליא ונעליו מצוחצחות ומבריקות. שנאה יוקדת ניבטה מעיניו.

"הביאו אלי את התפילין!" דרש. בפקודתו חטפו השומרים את התפילין מידי הרב ומסרו אותן למפקד. "מחר עם שחר", הכריז המפקד, "אשרוף את התפילין לעיני כל יהודי המחנה. זה יהיה העונש הראוי לכם, יהודים ארורים."

דממה השתררה במקום. המפקד עזב את הצריף. קיהן שכב על הרצפה כאוב מהמכות שספג, ולצידו הרב שהבריח את התפילין. לפתע נמרח חיוך גדול על שפתיו והוא אמר: "הנה, זה המלאך שהיכה אותי על שהנחתי תפילין בלילה..."

"איזה ביזיון יהיה מחר", החלו להישמע קולות בצריף. "היתכן שהתפילין יישרפו מול עינינו ולא נעשה דבר"!?

"אֲשֶׁר יַפְלֶה ה'... לְמַעַן רְבוֹת מוֹפְתָי" (יא,

ז, ט) - מאת ה' היתה זאת - סיפור לשבת

למשפחה חשובה בירושלים היו שבעה בנים מוצלחים ומוכשרים. ששה מתוכם למדו בישיבה חשובה מסיימת. הם התקבלו לישיבה זו בקלות והצליחו מאוד, ובהמשך גם נישאו לבנות ממשפחות חשובות.

הקטן מביניהם, מוצלח ומוכשר לא פחות מאחיו הגדולים, היה מעט עדין לעומתם. במבחן הקבלה הוא התרגש והתקשה להתבטא בבהירות, ולמרבה הצער קיבל תשובה שלילית מהנהלת הישיבה... ההורים הפעילו את כל הקשרים, אך לתדהמתם סירבה הנהלת הישיבה לשנות את החלטתה החד-משמעית: אין לדיין אלא מה שענינו רואות, והם מסרבים לקבל את הבחור.

בלית ברירה פנו ההורים לאפיקים נוספים, ועד מהרה סודר הבחור בישיבה מצוינת אחרת, אך הבחור נשבר מן העניין. הסירוב שקיבל והמציאות בה במקום ללמוד בישיבה בה לומדים כאלף בחורים הוא יאלץ להסתפק בישיבה בה לומדים כמאה וחמישים בני עליה, דכדכה אותו ביותר. הוא הלך ברחוב שבור, מרגיש את עצמו שונה מכל אחיו, ותוהה מה יהיה אתו.

בעודו צועד, ניגשה אליו אישה מבוגרת בעלת חזות חרדית, ושאלה: "אתה בחור ישיבה?" כשהשיב בחיוב המשיכה: "אני רוצה לפתוח שיעור בפרקי אבות בבית שלי, האם תסכים למסור לנו שיעור מדי שבת?" הבחור הרהר מעט, ואחר כך החליט: למה לא? בין כה וכה אני לא אצא כמו אחיי הגדולים, לפחות אעשה משהו אחר שהם לא עשו...

כך קם השיעור השבועי בפרקי אבות. האישה הצליחה לאסוף קבוצה של כמה קשישים, ובשבת אחר הצהריים, הוא היה מוסר בקביעות שיעור קצר.

הקשישים נהנו מאוד מן השיעור, וכשסיימו פרקי אבות - ביקשו ממנו להמשיך לנושאים נוספים. כך החל למסור להם שיעור בפרשת השבוע ובנביאים, ולפני המועדים הכין רעיונות מיוחדים.

השיעור התקיים במשך שש שנים, כל זמן לימודיו בישיבה. והנה הגיע מידענו לגיל שידוכים. בנישואיהם, קיבלו אחיו הגדולים סכומי כסף יפים, כיאה לבחורים מהישיבה החשובה בה למדו. הסכומים אפשרו להם לרכוש דירות בירושלים בעזרת משכנתא שלקחו על עצמם, אלא שאצלו התנהל הכל אחרת. הוצעה לו הצעת שידוך של בחורה כלילת מעלות ממשפחה מיוחדת, דא עקא שכסף נעדר מן התפריט... הם התארכו למזל טוב, אך למרות השמחה הגדולה העיקר על לבו העניין הכספי.

'ריבונו של עולם, למה?' - שאל בכאב - 'למה אתה מוביל אותי במסלול פחות מוצלח? לישיבה שרציתי - לא התקבלתי, ובשונה מכל אחיי - לא אקבל דירה. למה? האם אני פחות טוב מכולם?' הוא הבין כי עליו להתחזק באמונה, אך למרות זאת עדיין חש כשווה פחות...

והנה מתקשרת אליו אותה אישה שבביתה היו נערכים השיעורים, ומבקשת ממנו לבוא לביתה, מאחר שברצונה לספר לו דבר מה.

משהגיע, סיפרה האשה את סיפורה המדהים: מתברר כי האישה היא בתו של מפקד נאצי שהרג יהודים רבים בשואה. כשעמדה על דעתה והבינה מה עשה אביה, התביישה באכזריותו וברשעותו עד אין קץ, עד שהחליטה להצטרף לאותו עם נרדף, ולהתגייר!

משפחתה היתה משפחה עשירה מאוד, והיו לה די אמצעים לבוא ארצה ולרכוש לעצמה דירת יוקרה בת ארבעה חדרים בשכונת רחביה שבירושלים.

'במהלך השנים' - סיפרה - 'הרגשתי כי עליי לכפר במעט על מעשי אבני, והחלטתי שאת הדירה היפה שקניתי, אני מייעדת לבן תורה אמיתי. במשך שש שנים מסרת בביתי שיעורי תורה ללא קבלת תמורה, לכן החלטתי שאתה הוא הראוי להיות אותו בן תורה שיקבל את הדירה.'

האישה חתמה בפני עורך דין על מסמך המאשר זאת, ואותו בחור ישיבה קיבל דירה יוקרתית בשווי הון עתק.

כשיצא משם הבחור, מבולבל ומתקשה להאמין, הבין שמאת ה' יתברך היתה זאת, ונסע ישירות לכותל, ופנה אל הקב"ה: "ריבונו של עולם, אנא, סלח לי! במשך שש שנים אני שואל אותך - 'למה עשית לי את זה? למה רק אותי שלחת ללמוד כאן, ולא את אחיי?' ופתאום אני מבין, שרצית לזכות אותי במסירת שיעורי תורה ובחיזוק אנשים, ובכך גם אקבל ביטחון בדיבור בפני ציבור. ויתרה מזאת - ידעת שהבחורה המיועדת לי תגיע ממשפחה בעלת יכולות כספיות מצומצמות מאוד, לכן דאגת מראש לארגן לי על ידי כך דירה ברחביה, מבלי שום משכנתא - שלא כאחיי הגדולים... הראית לי שאתה יכול לסדר את העניינים בצורה הטובה ביותר. אנא סלח לי על שהקשיתי על המאורעות אשר הבאת עליי, שנדמו בעיניי כקללות, ואשר התבררו כעת כברכות גדולות..."

אותו בחור משמש כיום כרב שכונה מצליח, ותולה חלקים גדולים מכושר הדבור שלו באותו שיעור שבועי, שהכין אותו לחיים. [שש באמרתך]

ברכת התורה

רינה

"לְאֲדָם מְעַרְכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מ"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק

מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוח: סמי בן שמחה: גורלי בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיאל: דוד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוחה בת שמשון מרים בת עזיזה: כתון בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמסיה: ורד בת אידה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה בנימין בן צילה.

זיווג הגון: זהבה בת אטו:ג'ימי שמואל בן אסתר:נעמה בת אסתר:יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: לאה רחל בת איריס: בתיה בת אסתר

ברכת מול טוב שלוחה למאיר יעקב ולרעייתו דינאלה לרגל חתונתם.

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עווד בן הגר: גולן בן דינה אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולטי בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קין בת רבקה אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה רחל בת נוארה: רות בת לינה: נורית בת רחל לימור הודיה, ושרונה בנות תוך יפה

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה מיטל בת לולו: לאית בת ויקטוריה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: עדי בת מוזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ. 47209

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ. 4741102

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר בשבתורה

שַׁבַּת אוֹרֵה

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים. נעליו נשמט ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

בא

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

כתב המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל: "כאשר יביט אדם בתקופתנו מעבר לר' אמותיו, יראה בעליל משפטי שמים, כי רבים הם. אין לך יום שאין בו הזונים ופצועים, וכמעט אין בית שאין בו מקרה אסון רח"ל, המשכיל היה יכול לראות שיש בורא ומנהיג לבריאה, כי הרי לא יתכן לומר שהכל מקרה, שהלא כלל גדול שאין המקרה מתרבה, וריבוי המקרים הוי הוכחה ניצחת שאין זה מקרה, אלא הכל מונהג בהשגחה... ואילו אנו עוברים לסדר היום ואיננו מתפעלים ומתעוררים, ואף אין מרבים באמירת תהילים ובבקשת רחמים ותחנונים..." אנו להתבונן ברעות הגדולות שקרו בעת חורבן אירופה, שלפני המלחמה לא עלתה ברעת איש שיתכן והאסון יגדל כל כך, ואף אלו שחששו שמא תקרה מלחמה, סברו שתהא כשאר המלחמות שחלק יסבלו ויגלו, אך לשאר יהיה שלום וישארו הכל בחיים, ועלינו אף עתה לחשוש שמא תהיינה צרות רבות ורעות, שלא עלו על דעת איש, ורק כשנתעורר בדרך זה שנתבאר לעיל, שלא נמות כדרך שמת פלוני, אזי נוכל לשוב בתשובה".

(אור יחזקאל, אמנה)

בשנת תשי"ב החליטה הסוכנות לנטוע פרדסים בכמה ישובים, וביניהם גם בישוב קוממיות. אנשי קוממיות התנו תנאי, שבשנת השמיטה הפרדס לא יעובד. אנשי הסוכנות לא הסכימו לתנאי זה ולכן התעכבה נטיעת הפרדס על אדמת קוממיות. במשך הזמן נעשו נסיונות להגיע להסכם לנטיעת הפרדס, אך התנאי של שמירת שמיטה, עמד כאבן נגף ולא הגיעו לכלל הסכם. בשנת תשי"ח היתה לרבה של קוממיות שיחה ארוכה עם המנהל האחראי מטעם הסוכנות על נטיעת הפרדסים. הרב הסביר לו את גודל קדושת השמיטה, עד כמה חביבה מצוה זו, מה רבה חשיבותה ועד כמה היא קשורה לביאת משיח. צדקנו. מר ויגודסקי, האחראי על הפרדסים, נסחף בשטף והתלהבותו של הרב ואישר נטיעת פרדס על אדמת קוממיות שבו ישמרו כל דיני שביעית לפי הוראות הרב. ההשקעה בנטיעת הפרדס היתה כחצי מליון לירות. שנת השמיטה היתה השנה השניה לנטיעת הפרדס, כשהשתילים עדיין קטנים וזקוקים לטיפול מתמיד. הטיפול ניתן רק לפי הוראות הרב. האחראים מטעם הסוכנות הזהירו את הרב שהוא מסכן את הפרדס, וכל ההשקעה עלולה לדרת לטמיון, אך הרב התחוק בבטחונו בה' יתברך, בזכות המצוה. בחודש מנחם אב לקראת סוף השמיטה, בא מנהל הפרדס בהתרגשות רבה לרב וסיפר, כי מתוך שנים עשר הפרדסים שבפיקוחו, באחד עשר מהם עברו בשמיטה כרגיל, ורק באחד מהם, בפרדס של קוממיות, נשמרה השמיטה ודוקא הפרדס של קוממיות הצליח יותר משאר הפרדסים. מנהל הפרדס שאל את הרב, כיצד הוא מסביר את הדבר. הרב ענה לו בלהט אמנותו: "אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו, הוא לבדו עשה, עושה ויעשה לכל המעשים - וגם את הפרדס. ולפי שאנו עשינו את רצונו, שלח ה' יתברך את הצלחתו לפרדס". שנות הערלה של הפרדס עברו, העבודה התנהלה כמו ביתר הפרדסים, היבול השנתי הרגיל היה כשבע מאות מיכילי פרי הדר מידי שנה בשנה. הגיעה שנת תשל"ב - ערב שמיטה - ואנשי הסוכנות לא יכלו להאמין לרישומים שהגיעו אליהם. הפרדס של קוממיות הניב למעלה מאלפיים מיכילי פרי הדר. בתחילה חשב שאולי נפלה טעות בספירה, בדקו וחזרו ובדקו, ואכן היבול היה פי שלוש מכל שנה. כאשר באו אל הרב לבקש הסבר על התופעה, חייד הרב חייד רב משמעות, פתח לפניו חומש ויקרא. והקריא: "וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית, הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו וצוית את ברכתי לכם בשנה הששית ועשת את התבואה לשלש השנים". (מדרש אבות)

ומן הנסים הגדולים המפורסמים אדם מודה בנסים הנסתרים שהם יסוד התורה כולה, שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכולם נסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם, בין ברבים בין ביחיד, אלא אם יעשה המצות יצליחנו שכרו, ואם יעבור עליהם יכריחנו עונשו, הכל בגזרת עליון... (רמב"ן פרשת בא)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

בא אל פרעה פי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו: שח מרן הרב שך זצ"ל: אצלנו יש הנחה שפרעה היה כסיל ושוטה, אינו יציב ברעתו, היום אומר כך ולמחר חוזר בו ואומר ההיפך. וממילא, כשקוראים בתורה שבשעה שהיתה הרוחה - חזר בו פרעה מכל דבריו, אנו מבינים ע"ז כסיפור על אדם מסויים שהתנהג כשוטה. אולם, אין זאת האמת. התורה אומרת "כי אני הכבדתי את לבוי - הקב"ה הוא זה שהכביד את לבו כשהיתה הרוחה. נמצא, כי סיפור התורה על הכבדת לבו - אין זה סיפור על התנהגות של אדם שוטה, אלא לימוד על התנהגות שהשיית מתנהג עם מי שמתנהג כמו שהתנהג פרעה עד שהכביד השיית את לבו. גוראים הדברים למתבונן, כי אף חכם גדול עד מאד, יתכן שיכביד השיית את לבו ויכריחו להתנהג כשוטה לעין כל, על אף כל חכמתו המרובה. אם כן, הרי נוגע סיפור זה לכל יחיד ויחיד, ליתן מורא בלבבו, להזהר מלהגיע לידי מצב שיתנהג עמן השיית בהנהגה זו, (טללי אורות)

ועתה שא נא חטאתי אך הפעם והעתירו לה' אלוהיכם ויסר מעלי רק את המות הזה: ייש להבין מדוע רק במכת הארבה אומר פרעה "ויסר מעלי רק את המוות הזה" הרי שאר המכות היו כואבות לא פחות? ויש להתבונן מה שכתב "בעל הטורים" על הפסוק (ויי) "וינה בכל גבול מצרים" שלומדים משם שהארבה נח בשבת כיוון שגם בשבת כתוב "וינה ביום השביעי" ולפי הנ"ל יש לומר שאת כל המכות יכל פרעה לסבול אך את מכת הארבה שהתנהג בצורה "יהודית" ונח ביום השבת, תכונה יהודית כזו הייתה בלתי נסבלת (המגיד הירושלמי: שבטאי יודליין זצ"ל-לבט יוסף)

לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו: החושך הגרוע ביותר הוא, כאשר איש אינו רוצה לראות את אחיו בצערו ולהושיט לו עזרה. ברם, התוצאה היא, שכאשר אדם מתעלם מדחקו של חברו אין הוא עצמו יכול למוש ממקומו "ולא קמו איש מתחתיו". (החידושי הרי"ם)

ויחוק ה' את לב פרעה ולא אָבָה לשְׁלֹחַם: כשישב רבי אהרון בקשט זצ"ל על כס רבה של לומז'ה, נהגו תלמידי ישיבת לומז'ה להכנס אליו מידי ליל שבת לשמיעת שיחה מוסרית. פעם אחת שעה שנכנסו לביתו בשבת פרשת בא, ראוהו מתהלך בחדר הלוך וחוזר, ומדבר אל עצמו... מה חשב פרעה שעה שראה את הנסים הגדולים במו עיניו... תמה בפליאה. לפתע עמד מלכת, פנה אל הבחורים ופשט: הוא לא חשב מאומה! רק בהעדר מחשבה יכול אדם לעבור נסים גדולים, מבלי שישיפיעו עליו אפילו משהו. (פנינים משולחן גבוה)

ויקם פרעה ליליה: ממתו. (רש"י) לכאורה מה משמעו רש"י בזה, מה חשיבות יש בדבר אם קם מכסאו או ממתו? אמנם דבר גדול בא רש"י להודיענו. המשכילים שבימינו מתפארים כי אפקורסים הם, אולם אך שוא יהנה לשונם, כי אם רק יחוש בראשם מיד ירבו בתפילה ואמירת תהלים או יפנו להבדיל אל מכשפים ואובות. למעשה אינם אלא פורקי עול ולא אפקורסים. לא כן פרעה מלך מצרים, רק הוא היה אפקורס אמיתי. במו עיניו נוכח לדעת, כי כל המכות שמשו רבנו הזהיר עליהן, באו, אחת לא נעדרה. והנה בו ביום התרה שוב משה: "ומת כל בכור בארץ מצרים מבכור פרעה היושב על כסאו עד בכור השפחה אשר אחר הרחים וכל בכור בהמה והיתה צעקה גדולה בכל ארץ מצרים אשר כמוהו לא נחיתה וכמוהו לא תוסף" פרעה עצמו בכור היה ובכל זאת לא הסס לעלות בו בלילה בלב שקט על מ ש ת ו ורק למשמע הצעקות הנוראות, שהדהדו בכל מצרים קם ממתו, עליה ישן מקודם שנת ישרים. (מאיר עיני ישרים)

סיפור מההפטרה

ועל הכל...

"פרפראות"

סיפר הרב חיים יוסף טורצ'ין שליט"א שבילדותו [כאשר היה בן ארבע] ניגש לרבי אברהם גניחובסקי זצ"ל ואמר לו פירוש על פרשת השבוע. רבי אברהם הביע קורת רוח מרובה ושאלו מה הוא רוצה בתמורה, כוס משקה, חתיכת עוגה, או פירוש אחר. הילד העדיף כמובן את אחת מן האפשרויות הראשונות אך התבייש לומר שאינו רוצה פירוש, ולכן שתק ולא אמר דבר. רבי אברהם התכופף אליו באמרו: איני שומע, אתה אומר בשקט. אך לאחר רגע עשה כאילו שמע ואמר: אמרת שרוצה אתה פירוש, אם כן, מגיע לך את שלושתם... (אגן הסדר)

"ענין של טעם"

טעם שמדליקים נרות בבית הכנסת, כתב בספר "כד הקמח" לרבינו בחיי, לפי שהמקום ההוא מיוחד לתפילה שהוא מפועלות הנשמה והנשמה נמשלת לנר, שכך אמר שלמה המלך ע"ה "אור צדיקים ישמח" (משלי י"ג) ועל כן הנשמה נהנית ושמחתה מרובה באותה האור ומתרחבת ומתפשטת באותה שמחה. לפי שהאור מינה, וכל מין הוא מתקרב אל מינו ונהנה, ומתוך שמחתה עוברת את השם יתברך בשמחה, כי אין שלימות העבודה אלא בשמחה.

"מפי כתבם"

ובדברנו על דבר התשובה המתחייבת מאתנו בעת הזאת, ברצוני לומר לכם דבר. באים לפני הרבה פעמים בעלי תשובה שמאחריהם עבר אשר קופה מלאה עוונות תלויה בו. והם שואלים אותי - מה יהיה עם העבר שלי? מה לעשות עם זה? הריני אומר להם - אל תדבר על העבר, שכח מן העבר, מהיום והלאה קבל על עצמך להתנהג בדרך טובה, וזוהי התשובה. התחל מהיום להתפלל כראוי, קבל על עצמך דבר אחד או שנים, אשר ברי לך שתוכל לעמוד בקיומו, כי תפסת מרובה לא תפסת. אם יודע אתה בעצמך שהגך פרוץ בענין התפילה או בברכת המזון, קבל על עצמך לברך ברכת המזון כראוי, וקבע לעצמך שאינך מברך ברכת המזון ללא סידור, ואינך מתפלל אלא מתוך סידור, או קבע לעצמך איזה דבר מצוה אחר שאתה מבין שתוכל לקיימו, כך תלך שלב אחר שלב, ועל ידי זה תגיע לקיים את כל התורה כולה. אל תקבל על עצמך מתחילה את כל הענינים בבת אחת, כי בדרך זו לא תוכל להשיג מאומה, ויקשה עליך לקיים אפילו פרט אחד, אלא הדרג הדרג, לילך שלב אחר שלב ב"קבלות" מעשיות. וזוהי דרך התשובה, והוא המתחייב מאתנו עתה. אין לי את הכוחות לעודד את העם בבכיה, במדה אשר שמעתי וראיתי בצעירותי, כאשר היו נאספים להתעוררות בקיבוץ תלמידים של רבי איצ'לה פטרבורגר או אצל רבי איסר זלמן זצ"ל, והיו זועקים יחדיו בתפילה "השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם", וכולם בכו בבכיות נוראות, מתוך רגשי צער אשר מילאו את הנפש. אין זאת בכוחי, אבל יש לעודד על דרך התשובה, להיות מקבל להבא מן היום והלאה, שכל אחד יזהר וישגיח על מעשיו הוא, וידע שהוא אחראי גם על אחרים הרואים את מעשיו ולמדים מדרכיו. (מרן הרב שך זצ"ל, מחשבת מוסר)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן שיצטרפו להוסיף בברכת המזון "רצה והחליצנו" אפילו לא בשבת?

תשובה: אם התחילו את הסעודה בשבת והסעודה נמשכה לאחר צאת השבת אפילו זמן רב, עדין אומרים "רצה והחליצנו" כיון שהולכים לפי התחלת הסעודה, והיא היתה בשבת. (שו"ע סימן קפ"ח סעיף י' ובמ"ב שם)

ואתה אל תירא עבדי יעקב ואל תחת יש'אל כי הנני מושעך מרחוק ואת זרעך מארץ שב'ים ושב יעקב וישקט וישאנן ואין מחריד: כך כתב הרב דוד שאול גרינפלד שליט"א בספרו "בנאות דשא": "את הסיפור הבא שמעתי מבעל המעשה עצמו, כאשר נקלעתי לסעודת הודיה שערך בעיר פריז שבצרפת, בעבור נס פרטי שהיה לו בניה ההריגה שבטרבלינקה. זהו זה בשלהי מלחמת העולם השנייה, כשכוחות הברית פלשו לשטחה של גרמניה, וימים ספורים נותרו לקץ המלחמה, שמשמעותה: שחרור מעט אסירי מחנות המוות שנתרו לפליטה. מאן דהו, שזהותו אינה ידועה, פנה אל רב המרצחים שהיה אחראי על מחנה ההשמדה טרבלינקה, בהצעה, שיקבל ממנו הון עתק אם יענה לבקשתו, והיא: שבימים האחרונים שנתרו לפני שחרורם של האסירים היהודים, שיכלכל אותם במזון משובח ועשיר כמאות למי רעב. כמובן שהרוצח הנ"ל לא סרב להצעה מפתה זו, ונטל ממנו את כספו הרב. והנה כבר באותו יום, לאחר הצהרים, הגיע משלוח של לחמניות טריות אל המחנה. בעל המעשה שהיה אסיר באותו המחנה מספר, שניהח לחמניות הוציא אותם מאדישותם העמוקה שהיתה נחלתם. ובפרט כאשר נקראו כל האסירים להתיצב בתור ארוך לקבלת הלחמניה, שהיה נראה בעיניהם כחלום תענועים. כך לא נותר זמן רב למחשבה, והחלוקה התחילה. ומתוך שק גדול נשלפו הלחמניות בזה אחר זה, כשקצין נאצי מפקח על החלוקה, אני כשעמדתי כמעט בסוף התור, מספר בעל המעשה: הייתי מאד פסימי. ולא האמנתי שאכן אזכה לחמניה, מקוצר רוח. "והאמונה" כבר היתה ממני והלאה, ולא נותר בי אפילו שביב של תקווה, ובכל רגע שהתקרבותי קמעה בתורי, חלפה בי המחשבה שוודאי, עד שאגיע אל השק הוא יתרוקן סופית מהלחמניות הגואלות. והנה קרה הנס קבלתי גם אני לחמניה טרית וריחנית. החלטתי שאשמרו אותה לשעות הערב, כדי שסוף סוף אלך לישון עם קיבה מלאה, ולא מתוך רעב פזיז. בשביל התענוג הזה כדאי לסבול עוד קצת. המציאות החדשה נטעה בי מעט בטחון, ואחרי שקלול קצר, אמרתי בליבי: מה יקרה אם אעמוד בתור פעם נוספת ואתנגב ליטול עוד לחמניה? והרי אחד מן השניים! או שאתפס כנגב ואחטוף כדור בראשי, ממילא אין לי מה להפסיד. כי טוב מותי מחייו ואם אצליח, הרווחתי עוד לחמניה. ובלא מחשבה נוספת עשיתי מעשה וזכיתי בלחמניה נוספת. הפעם חששתי שזו משהו במוחי, ושככל זאת יש במי להאמין. אולי בכל זאת הקב"ה אוהב אותי. נטלתי את זוג הלחמניות והסתרתים בתוך חולצת הפיג'מה שהייתי לבוש בה. הפעם באופטימיות זהירה, נפניתי אל אחת הפניות כדי לאכול לחמניה אחת. בטרם התישבת על הרצפת המחנה חשתי בתבטה קשה על כתפיי. ראיתי אותי! נגבת שתי לחמניות, הא? מיד תביא אותן בטרם אפרק את גווד. כמובן שמסרתי אותן מיד לאכזרי זה. בתחילה חשבתי שזוהו חייל נאצי, אך התברר לי שהנ"ל היה חייל רוסי שנפל בשבי הגרמני, ופשוט שרד אותי. מאותו רגע שקעתי ביאוש ודכאון עמוק, ואמרתי בליבי: כי אינני מאמין יותר ואפסה תקותי. וכל מאווי היה למות! פשוט למות. שבתאי אל הדרגש הקשיח, כדי לנזם את שנת הלילה, אך הפעם עצוב יותר ומיואש יותר. השחר הפציע, ומעט אור חדר אל הבלוק בו ישנתי. אם אפשר לקרוא לזה שינה והעירני משנתי. אך הפעם הזו היה שונה מתמיד. שקט תעשייתי אפך את הבלוק כולו. לא שאגות של חיות הטרף הנאציות, ולא אושת השותפים שלי לבלוק. מקומי לראות מקורב יותר, והנה כולם עדיין לא מגלים סימני קימה, למרות השעה המאוחרת. ניסיתי להעיר את שכני אך לשווא. אין קול ואין קשב. ניסיתי לנענע מעט בידי, אך חשתי שהן קרות ואינן מגיבות. בדרךתי אצל שאר השכנים, אך לפתע נגלה לפני מחזה נוראי. כל אנשי הבלוק שבקו חיים לכל חי. מיד רצתי כאחוז אמוק אל עבר הבלוק השני, והנה גם שם כולם מתים. נפש חיה לא מתהלכת במחנה. לא אסיר ולא קצין נאצי. מה קרה? שאלתי. האמריקאים כבר התקרבו למחנה וכל הנאצים ברחו. אבל למה מתו כולם? התברר לי לאחר מכן ע"י הצבא האמריקאי, כי כל הלחמניות היו מורעלות בידי השטן הגרמני הימלר ימ"ש. למרות שקיבל תבין ותקליק, הוא לא היה מסוגל להשאיר יחודי חי. אז בעצם, רק אנכי נותרתי לבדי חי. ובאורח ספונטני נפלט ממני המילים בצעקה אדירה שפילחה את דממת המוות. אני מאמין באמונה שלימה בהקב"ה. ומני אז, בכל שנה עורך אני סעודת הודיה על הנס הגדול שעשה לי ה'.

מפתגמי אוריתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

עיקר כוונתו של היצר, לאמת השקר. (רבינו בחיי)

כשתראה אדם מספר בך טובה שאין בך, אל תבטח בו. (אבן גבירול)
מדרך התורה להחזיק שלום עם כל אדם, ולהעביר על המידה. (חזון איש)

פניני הפרשה

בא

עלון מס' 1174

שנה כ"ד התשפ"ג

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216
כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

סיפור האמונה

ולמען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים וגו' וידעתם כי אני ה' – צריך להבין אם סיפור יציאת מצרים הוא רק סיפור מעשיות שיעניין את הילדים, אוי סיום הפסוק היה צריך להיות "וידעו כי אני ה'" שזה מכוון לילדים. האור החיים הקדוש עמד על שאלה זו, והוא מוסיף ושואל, לאיזה ענין צריך להוסיף טעם לעשר המכות, הרי מספיק הטעם הראשון שה' חפץ להראות לפרעה ולעולם כולו מי בעל הבית בעולם? אלא, מבאר האור החיים הק' שבאה התורה להודיע, כי אין תכלית הבאת האותות לעשות נקמה בפרעה, את זה הקב"ה יכול לעשות בכל דרך וצורה שהיא, אלא המטרה היא כדי לחזק את עיקר האמונה בלב ישראל, שיהיה להם זכרון לעולם ועד ע"י הפלאות שנעשו במצרים. ע"י סיפור הדברים באוזני הבנים והנכדים נחקק הדבר בזכרון המספר, ולשם כך נאמר "וידעתם כי אני ה'", שהוא מכוון על כל האבות המספרים סיפור יציאת מצרים בהתפעלות כאילו יצאו ממצרים.

אמנם הקב"ה מנהיג את העולם בדרך הטבע כדי שתהיה לאדם בחירה, אך בכל זאת המתבונן יראה הרבה נסים על כל צעד ושעל, כמו שאומרים בתפלת העמידה "מודים אנחנו לך... על נסוך שבכל יום עמנו". המציאות מוכיחה את מציאות בורא עולם, למשל כידוע העולם מסתובב במהירות אדירה ומי יכול לסובב כזה כדור עצום. אך דא עקא שהאדם מתרגל ולא מתפעל מזה, ולכן הקב"ה הוציא את טבע העולם מגדרו פעם אחת, ביציאת מצרים, כדי ללמדנו על הכלל כולו שיש מנהיג לבירה.

*

מסופר על רבי ישראל סלנטר זצ"ל שהתאכסן אצל בעל אכסניה אחד, וראהו מזלזל מעט במצוות. לפליאתו, שח לו בעל האכסניה כי התערערה מעט אמונתו משראה יהודי העושה עבירות ככל העולה על רוחו ולא קורה לו מאומה. שתק רבי ישראל, אך לעת ערב כאשר הגיעה בתו של בעל האכסניה ובידה תעודת לימוד נגינה, קרא לה רבי ישראל וביקש שתנגן בפניו ולא רצתה, אלא הסתפקה בהראותה לו את התעודה. בעל האכסניה אשר הבין לרוח בתו הסביר לרבי ישראל את פשר סירובה של בתו: היא כבר עברה את כל המבחנים וקיבלה תעודה, ודי בזאת כדי לאשר ידיעותיה. וכי כל עובר אורח יבקש כי תנגן לפניו! הייך רבי ישראל והשיב בנעימות: זו התשובה לשאלתך, מדוע עובר עברה אינו נענש ולא קורה נס להענישו, כי אין הקב"ה נזקק לעשות נסים לכל שוטה ופתי. התעודה היא, יציאת מצרים! כל הלומד סיפור יציאת מצרים, יודע שיש בעל הבית שהוא נומל לאיש חסיד כמפעלו, ונותן לרשע רע כרשעתו, העיקר הוא לשנן את הדברים ולהכניסם אל תוך הלב.

עצה טובה	מָבֵל מְלֻמְדֵי הַשְּׂפִלְתִּי
<p>שורש העצלות נובע מעצבות המביאה את האדם לכבדות. לכן הסובל מעצלות עליו לטפל קודם בעצבות. (ע"פ בעל התניא, הובא בספר "חובת האדם בעולמו" ח"א).</p>	<p>מַח לִזְמַדִּים מְ – אַרְבָּה אֵין לָהֶם מִנְהִיג שְׂמֵאֲחָד אוֹתָם, וּבְכָל זֹאת כָּלֵם בְּאִים בְּיַחַד בְּגִדוֹד, כָּל אֶחָד בְּמִסְלָתוֹ וּשְׂבִילוֹ יִחְלָה, וְאֵינָם דוֹחֲקִים זֶה אֶת זֶה, כְּפִתּוּב "מִלֶּךְ אֵין לְאַרְבָּה וַיֵּצֵא הַצֵּץ כְּלוֹ" (מִשְׁלֵי ל, כז). אֲסִיפְתֶּם יַחַד מְבִיֵּאֵה לָהֶם תּוֹעֵלַת מְרָבָה, שֶׁכֵּן אִם לֹא חָיו יוֹצֵאִים בְּקִבוּץ רַב, חָיו בְּנֵי הָאָדָם צְדִים אוֹתָם. כְּשִׂישְׂרָאֵל בְּגִלּוֹת וְאֵין לָהֶם מִלֶּךְ וּמִנְהִיג – הַצְּלָחָתָם תִּבּוֹא רַק אִם יִקְפִּידוּ עַל אַחֲדוּתָם, וְאִישׁ אֶת אָחִיו יַעֲזֹרוּ. (רַבְּנֵי יוֹסֵף חַיִּים זצ"ל בְּסִפְרוֹ "בֵּן אִישׁ חֵיל")</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סערון זצ"ל

"אנו רואים בעוונות הרבים איך הדור הצעיר הולך ואובד מן היהדות, ואין איש שם על לב. האבות שראוי להם לדאוג על אחרית ילדיהם להיותם נאמנים לדתם ולאבותיהם יהודים כשרים, הם עומדים מנגד ורואים בכסלות לדיהם ושותקים, ותולים הדבר במלמדי התינוקות או במנהיגי הדור...". (מגיד חדשות "ח"י עמ' ש').

החודש הזה לכם ראש חודשים ראשון הוא לכם (י"ב, ב')
 "לכם" אותיות "מלך", רמז למ"ש בירושלמי ר"ה (פ"א ה"א) דא' בניסן ר"ה למלכים ולרגלים, דאמר קרא "החודש הזה
 לכם ראש חודשים ראשון הוא לכם" ע"כ. (הרח"ג ר' רחביה חדוק שליט"א).

נקודת חן / עובדיה חן

בדמיון – חיי

אפשר לומר שהתיידדנו."

כעבור ימים מספר, אותו יהודי הגיע לבקרני בקיבוץ. הצגתי אותו בפני רעייתי, שוחחנו מעט, ואז היה עלי לשוב לעבודה. התנצלתי וביקשתי מהאורח לבוא פעם אחרת בשעות הערב, אז נוכל לשוחח בנחת. ואכן, כעבור שבועות מספר, הוא הגיע. ישבנו - אני, אשתי ושלושת ילדינו - לשוחח עמו. כך התהדקו הקשרים, עד שפעם אמר לי: "מתאים לכם להיות דתיים... אם מה שמונע אתכם זה שאתם רוצים להיות חברי קיבוץ, מה בכך, הלא יש גם קיבוצים דתיים...". הרעיון חלחל ונקלט, ויום אחד עברנו לקיבוץ דתי ושינינו את אורחות חיינו. כמה שנים לאחר מכן קבלנו שילומים מגרמניה בגלל אשתי שהיתה פליטת שואה, ואז עברנו להתגורר בירושלים. ובאמת, זכינו לילדים לתפארת, דתיים ומסורים עד מאוד...".

החולה סיים את סיפורו, והרב שקע במחשבות. לאחר רגע ארוך אמר: "מקרה מופלא הוא. אני רואה בו את יד ההשגחה העליונה. לא לחנם החלטת לערוך טיול לירושלים. והילדים שהתגרו, והאיש שהגיע בדיוק באותה שעה, והציע אירוח, ושמר על קשר כה הדוק וממושך... לא, אין זה מקרה! שמורה לכם איזו זכות בשמים. אמור נא לי, איזו זכות עומדת לך, שבגינה זכית לכזו השגחה?".

"קלעת למטרה!", חייך האיש, "אכן זכות גדולה עמדה לנו. אשתי ניצולת שואה, הגיעה לקיבוץ כנערה צעירה ושם הכרנו. כאשר ביקשתי שתינשא לי, אמרה: 'יש לי סוד גדול, ועלי לגלותו לך'. היא סיפרה שהיתה בת שבע כשהנאצים באו ולקחו את אמה לדרכה האחרונה. לפני שנפרדו לנצח, חיבקה אותה אמה, נשקה לה ואמרה: 'בתי, אביך כבר איננו. אני הולכת, ואת תישארי לבד. אך זאת זכרי, בתי. זכרי שבקשתה האחרונה של אמך היתה, שלא תינשאי אלא עם מי שישכים שתשמרי על טהרת המשפחה!'. 'מה זה, אמא?' היא שאלה בקול חנוק, והאם אמרה: 'כשתבגרי, תלכי לרב, הוא יסביר לך. תשמרי על כך במסירות נפש, כי זה יסוד המשפחה היהודית'. ואז נשקה לה שוב, והלכה לבלי שוב.

"כעבור שנים פגשה ברב, וקיבלה הסבר. 'ועתה, אם תסכים לשמור על טהרת המשפחה, אנשא לך' - אמרה לי. עכשיו הייתי אני זקוק להסבר. אמרתי שעלי לחשוב על כך, וכעבור כמה ימים הודעתי על הסכמתי. בכל חודש מצאנו איזו אמתלה ונסענו לתל אביב, כדי שתוכל לטבול. אני חושב, שזו הזכות..."

בזוהר הקדוש (ח"ב דף ג' סע"ב) אמרו שבשביל שלושה דברים ששמרו ישראל, התקצר זמן שיעבודם ונגאלו ממצרים. והם, ששמרו גדרי טהרת המשפחה, ולא פרצו בעריות, ולא המיתו עופרים.

ומבאר הגאון רבי יעקב אבוחצירא זצ"ל בספרו "פתוחי חותם" (שמות יב, ז) ששלושה אלו שייכים לדם, הן איסור נדה ועריות והן שפיכות דמים. ולכן נצטוו לתת הדם בשלושה מקומות - על המשקוף ועל שתי המזוזות - להראות שבגלל שלשה מיני דמים אלו ניצולו. ונרמז זה בפסוק: "והיה הדם לכם לאות על הבתים" (שמות יב, יג), וכמו שאמרו בריש יומא "ביתו זה אשתו".

ומכיון ששלש מצוות אלו ב"שב ואל תעשה", היו ישראל בושים שאין בידם מצוות להגאל בהן אלא בשמירת הדמים. וזהו שנאמר (יחזקאל טז, ו): "וְאָעֲבֹר עָלֶיךָ וְאֶרְאֶךָ מִתְבוֹסֶסֶת בְּדַמֶּיךָ", לשון בושה, ובישרם שדבר גדול הוא בעיניו יתברך, "וְאָמַר לְךָ בְּדַמֶּיךָ תִּי", וראוי שבגינה יגאלו.

*

על הזכות הגדולה לה זוכה השומר על טהרת המשפחה, הובא סיפור מרגש בספר "מחשבת הטהרה":

תלמיד-חכם אחד אושפז בבית הרפואה וולפסון שבחולון. לחדרו הוכנס חולה נוסף: אדם בגיל העמידה. בניו סעדוהו במסירות וממש לא משו ממיטתו. שומרי מצוות היו, נעימי הליכות ואצילי מדות, ואותו ת"ח ציין אותם לשבח באזני אביהם - "בנים לתפארת", אמר לו, "זכות גדולה היא!". נהרו פניו של החולה, ואמר: "אכן כן, מי שיער שכך יהיה?! מבית חילוני אני, נולדתי בקיבוץ חילוני!". השתאה הרב, והחולה שהבחין בתמיחתו הגיב "סיפור ארוך הוא, אבל בבית חולים יש פנאי למכביר...".

"בהיותי בקיבוץ" פתח וסיפר את סיפורו "התחשק לי שבת אחת לנסוע לירושלים. לקחתי טנדר מהקיבוץ, ונסעתי. ירדתי ברחוב שטראוס - ונקלעתי אל "ככר השבת". לפתע הותקפתי בילדים שהתגרו בי וצעקו 'שבת!', 'שבת!'. עצרתי את המכונית והתחלתי לרדוף אחריהם. הם נעלמו בסמטאות, ואני שבתי אל הרכב, רוטן וזועם. לפתע ניגש אלי יהודי לבוש שחורים, ואמר לי בנועם: "למה אתה מגדף את כל הדתיים, הלא אני יהודי ואתה יהודי. מהיכן אתה?". נקבתי בשם הקיבוץ, והוא אמר: "דרך ארוכה עשית. בוא לביתי, תנוח מעט, תשתה דבר מה". התלוויתי אליו. שוחחנו מעט,

זיספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

ריהוט עם ריח טומאה

נפעם נטל רבי דן גוגנהיים את צרור הכסף והשיבו לתורם. הלה לא ידע את נפשו מרוב זעם וקצף. "על אפו וחמתו", קרא בנחישות, "כסף זה ישמש את הרב בבית מדרשו!".

לא נתקררה דעתו של זה עד שנטש את עסקיו ועזב את ארצו, ובעוד מהרי"ט אלגאזי אוסף כספים בקהילות הגולה, עלה ארצה ושם פעמיו לירושלים. נכנס לישיבת המקובלים "בית אל" שמהרי"ט אלגאזי עמד בראשה, והציע לגבאים להחליף את כל הריהוט הישן והשבור בריהוט חדש ויקר. מובן ששמחו על ההצעה, ולשמחתו לא היה גבול.

כעבור זמן לא רב, שב מהרי"ט אלגאזי משליחותו, ועלה לבית המדרש. בעומדו על הסף, סקר את הרהיטים החדשים ואמר: "הוציאום מכאן! ריח של טומאה נודף מהם, ולא נוכל ללמוד עליהם תורה בטהרה!".

החובות הכבדים שרבעו כמשא כבד על יהודי ירושלים בשנת תק"ל, לא הותירו ברירה כי אם לשגר לגולה את שני המאורות הגדולים שהאירו בה, רבי יום טוב אלגאזי ורבי יעקב חזן זצ"ל, לאסוף כספים לכיסוי החובות ולביסוס הקהילה ולומדי התורה שבה.

בכל מקום שהגיעו, התקבלו בהערצה רבה. גדולתם וגאונתם בנגלה ובנסתר הלכו לפנייהם ועשו להם שם. כך היה גם בביקורם בפרנקפורט, בה דאגו הגאון הקדוש בעל החתם סופר זצ"ל והפרנס רבי דן גוגנהיים ז"ל להצלחת שליחותם, ובצאתם מן העיר יצאו עמם ללוותם.

רגע לפני שנפרדו, הושיט מהרי"ט אלגאזי זצ"ל ידו לחיקו והוציא סכום כסף נכבד: "כסף זה קבלתי מאדם בשם לילנטאל, וכיון ששמעתי שהלה עושה את הונו מהלוואות בריבית, אין ברצוני לטמא בו את ירושלים הקדושה, השיבו לו את כספו".

ראשון בקודש

השיעור הראשון

השיעור הגדול אותו היה מוסר משה רבנו במדבר. הגמרא במסכת בעירובין (דף נ"ד ע"ב) מתארת כיצד היה שיעור זה נמסר: "ת"ר כיצד סדר משנה? משה למד מפני הגבורה. נכנס אהרן ושנה לו משה פירקו. נסתלק אהרן וישב לשמאל משה. נכנסו בניו ושנה להן משה פירקו. נסתלקו בניו, אלעזר ישב לימין משה ואיתמר לשמאל אהרן וכו'. נכנסו זקנים ושנה להן משה פירקו. נסתלקו זקנים, נכנסו כל העם, ושנה להן משה פירקו וכו'. נסתלק משה, ושנה להן אהרן פירקו. נסתלק אהרן, שנו להן בניו פירקו. נסתלקו בניו, שנו להן זקנים פירקו".

תמיד רצית להפוך את כתיבתך למקצועית ומרתקת? בעת הדבר בהישג ידך!

הספר הנפלא

הכתב והמכתב

שני חלקים

פרקי הנחיה והדרכה באמנות הכתיבה התורנית
יחד עם אוצר מליצות וביטויים לשימוש בכתיבה עם פירושם ומקורותיהם

הספרים כוללים הדרכה בכל סוגי הכתיבה:
מאמרים, שאלות ותשובות, חידושי מקרא, חידושי ש"ס, פסקי הלכה, סיפורים,
ביוגרפיות, מכתבים, מודעות ושירים, כתיבת הערה, קושיא ותירוץ, כללי פיסוק ור"ת,
טיפים והדרכה בהוצאת ספר לאור וההדרת ספרים ועוד ועוד.

ניתן להשיג בחנויות הספרים

הפצה ראשית "אור החיים", לביירוים - 052-7654216

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאוזו שליט"א

שאלה: אני נוהג כפי לוח "כסא רחמים" שמאחרים את זמן הנץ בשתי דקות יותר משאר הלוחות (כדעת מרן האי"ש מצליח בשו"ת אי"ש מצליח כרך א' האו"ח סי' ט"ו). אם אני מתפלל במנין שמקדימים הנץ כמו שאר הלוחות, האם אתחיל עמם עמידה או שעדיף להמתין?
תשובה: אם אתה מתפלל במנין שמקדימים, ואם תאחר לא תספיק לקדושה, תוכל להקדים כמנהגם ויעיין בירחון או"ת שבט תשמ"ו סי' מ"ד].

שאלה: האם נטילת ידיים לפני התפלה צריך דוקא מכלי או שיש בזה משום יוהרא (כמו שכתב כת"ר שליט"א בשו"ת "מקור נאמן" ח"א סי' ט"ז לגבי נטילת ידיים למי שיוצא מבית הכסא)?
תשובה: אפשר מכלי, ועדיף מפי. כיון שכל ענין נטילת ידיים לפני התפלה מדת חסידות (עיין בכף החיים סימן צ"ב אות כ"ו בשם שיירי כנסת הגדולה). מה שאין כן נטילת ידיים של בית הכסא ליטהר מטומאה.

שאלה: האם מותר להכניס לבית הכסא כתב יד עברי בעניני חול?
תשובה: אם אין שם דבר שקשור לקדושה כגון פסוקי תנ"ך ודקדוק וכדומה, מותר מן הדין. והמחמיר בכתב אשורי תע"ב. אבל בכתב יד רגיל אין טעם להחמיר.

שאלה: האם מותר לשמוע בבית הכסא שירי קדש?
תשובה: אסור.

שאלה: האם מותר לאשה להניק בבית הכסא (כגון שאין לה מקום אחר משום צניעות וכדומה)?
תשובה: אם אין אפשרות אחרת, מותר, כי זה פיקוח נפש לתינוק, וטוב לכסות את האסלא. אבל לכתחילה אין להניק בבית הכסא כי שורה רוח רעה על החלב, וכמ"ש הפוסקים לענין מינקת גויה. והעירני חתני הרד"ך יצ"ו שלכאורה יש מקום להקל, כיון שהחלב לא מתגלה כלל, כי יוצא הוא הישר לתוך פי התינוק. עכ"ד. והשבתי לו שזה דומה למי שנכנס לבית הכסא ואוכל בפיו, שכתבו האחרונים שאין נכון לעשות כן.

שאלה: האם מותר ללמוד חשבון בבית הכסא?
תשובה: כן.

שאלה: האם הגופיה או הציצית נחשבים כיסוי לקמיע, או שצריך לעשות שני כיסויים נפרדים?
תשובה: יש לעשות שני כיסויים נפרדים. ואע"פ שמן הדין אם הקמיע מכוסה עור מותר ליכנס בו לבית הכסא, כמ"ש מרן בש"ע יו"ד (סי' רפ"ב ס"ו), מ"מ לא יכנס בו בגילוי, אלא מניחו בכיס והוי כלי בתוך כלי. וכן משמע בכה"ח (סי' מ' אות ח"י) בשם החס"ל. ע"ש. אבל מה שהקמיע נמצא מבפנים לגופיה לא נחשב כיסוי, דא"כ החולצה והגופיה נחשבים שני כיסויים.

שאלה: האם מותר לדבר בבית הכסא או במקלחת?
תשובה: בבית הכסא – אסור (ועיין בשו"ת יביע אומר ח"ח סימן א' שהתיר לצורך גדול לענות בטלפון בקיצור כמה שאפשר). במקלחת – מותר לפי הצורך (עיין שבת דף מ"א ע"א).

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ יוסף יצחק ז"ל בן שושנה תבלח"ט

להצלחת פסח יוסף בן מלכה הי"ו

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

לקיי
שעון חורף!

הדלקת נרות: 16:50
יציאת השבת: 17:42
רבינו תם: 18:16

ע"פ אופק תל אביב
ו' בשבט התשפ"ג

טוב להסות בה'

825

תפילות או מכות?

בא התשפ"ג

לאחר שלוש מכות קשות שמקבלים המצרים – דם, צפרדע וכינים, אירע דבר פלא מיוחד במינו אותנו מגלה המדרש (שמות רבה יא,א): "ויאמר ה' אל משה, השכם בבוקר והתייצב לפני פרעה, הנה יוצא המיידמה". ה' פונה למשה רבנו ומבקש ממנו להתציב מוקדם בבוקר על היאור, בעת שמגיע פרעה אף הוא למקום. מדוע? מה היה בוער כל כך להריץ את משה מוקדם בבוקר אל פרעה? אומר המדרש דבר פלא: "היה פרעה רוצה לעסוק בתפילה, אמר הקב"ה למשה: 'עד שלא יצא – לך והתייצב לפניו'". לא יאומן! בורא עולם רואה שפרעה מחליט לאחר מכת כינים לפנות ישירות לה' בתפילה ולבקש ממנו רחמים על עצמו ועל עמו. על כן, מיד מבקש ה' ממשה רבנו להגיע מהר אל פרעה טרם יחל להתפלל ולהפריע לו. ומדוע? כי אם יתפלל פרעה הרשע, אשר שיעבד 60 ריבוא יהודים, שחט, טבח והרג בוקר וערב – תפילתו תצילהו מהמכות לחלוטין".

עוצר הרב בידרמן שליט"א ואומר: "כמה מבהיל המדרש הזה, שאם אדם רשע מרושע כפרעה יתפלל – תפילתו נשמעת לפני ה' ותעצור את המכות, על אחת כמה וכמה עושה רושם ומרעישה עולמות תפילה של יהודי הכי רחוק, הטוב יותר מפרעה פי כמה וכמה. כמה עלינו להעריך את כח התפילה בפינו, אשר כל פניה לבורא עולם מכל הלב – מרעישה שערי שמיים ויכולה להחיש את ישועתו.

את המעשה המדהים הבא סיפר הרה"ג יצחק זילברשטיין שליט"א: "באחת מבתי הכנסיות ב'מנהטן' ישנו יהודי בעל לב חם ואוהב – ר' מנשה שמו. מנהטן הינה, בין היתר, עיר בעלת מרכזי רפואה גדולים, המושכת אליה מאות ואלפי אנשים הנזקקים לטיפול רפואי. ר' מנשה הצדיק לקח על עצמו הנהגה קדושה וחשובה והיא – להתעניין בכל אורח יהודי שיגיע לקהילה אם צריך מקום לאכול וללון. במידה ואכן יצטרך לכך, הוא יפתח את ביתו לרווחה וידאג לו לכל מבוקשו בזמן שהותו במקום.

והנה, בוקר אחד, מסתיימת התפילה כשכל המתפללים מקפלים את הטלית והתפילין ועושים את דרכם לביתם. ר' מנשה מביט לכל עבר, ולפתע הוא מזהה יהודי שאינו מכיר. הוא ניגש אליו ושואלו בהארת פנים מהיכן הוא, ומה מעשיו הנה. "הנני תושב ארץ ישראל, והגעתי הנה בעקבות טיפול רפואי דחוף ובהול שעליי לעבור", הוא סיפר, "לאחרונה גילו כי אני נושא מחלת לב נדירה, ובעצת עסקני רפואה הפנו אותי למרכז הרפואי כאן במנהטן בתקווה שהניתוח יעבור בשלום וחיי ינצלו".

רבי מנשה עודדו וחזקו, ולסיום שאל אותו האם יש לו מקום ללון ולאכול. "תודה רבה על אדיבותך", השיב היהודי, "אך יש לי מקום מסודר ללינה ואוכל". "אז אולי לפחות תתן לי את שמך, בכדי שאוכל לפחות להשתתף איתך בתפילה, ואתפלל לרפואתך השלימה בעזרת ה'". היהודי התרגש מאד ומסר לרבי מנשה את שמו המלא ושם אמו, כשהוא מודה לו מעומק ליבו על ההשתתפות בצערו. רבי מנשה אף התעניין אמר לו כי הוא מקבל על עצמו לקרוא בכל יום מזמור נא' (51) כנגד גילו של היהודי – 51, כמנהג החסידים. השניים נפרדו בחמימות, כשמיד לאחר מכן התיישב רבי מנשה והחל לקרוא את מזמור נא' לרפואתו של היהודי החולה. אלא שהלא יאומן אירע...

– ההמשך המיוחד בעמוד 4 –

לרפואה פרנסה
והצלחה: מ"א מיכאל וציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורשל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. רחל בת מרים ובעלה וכל יוצאי חלציהם. ישעיהו בן מרים. גאולה בת דבורה. דביר בן רויטל. ליאור בן פרידה. אריאל בן רויטל. ניסים חיים רפאל בן לטיפה. שרה חיה רפאלה בת רחל.

זיווג הנזר: ניר ואודליה בני ציפורה.

זשב"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. הדר בת נחמה. אליס בת פרידה. בת-חן בת גילה רותמה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גלילה. יחזקאל בן גורג'יי. גבריאל בן סמינה. שלום בן מנחם שמריהו. יוסף בן גייה. פרחת בת טובה. עליזה בת מזל טוב מלכא. פנחס בן דינה. שרית שרה בת מריאן. גלילי הכהן בן כוכבה. שלמה בן סעדיה זנדאני. רוני אהרון בת מזל מלכה. עמרון יוסף בן סאלם ומרים. שרה בת קמר. רבי עובדיה בן יפת. מרים בת ר' שמריהו. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. סוזן שושנה בת חביבה.

ברכת מצל טוב
לבורים פאריים
אביר ועל כהן
לפולת הפן.
שרלטה נחנת לתורה
לחופה ונאמנא אמן!

זהירות בענייני 'אמן'

מצוה רבה לעורר המון העם להקפיד לענות אמן אחר ברכת 'המחזיר שכינתו לציון' בתפילת יח', מפני שהציבור עונה מיד לאחריה 'מודים' ושוכח לענות אמן על הברכה.

וכן ישימו לב כשעונים את ה'אמן', שצריכים להפסיק מעט קודם אמירת מודים, שלא יהא נראה כאומר 'אמן מודים'. ולכן, גם על השליח צבור להמתין מעט בסיום ברכת 'המחזיר שכינתו לציון', כדי שהציבור יוכל לענות אמן כדוין, ורק אחר כך יתחיל 'מודים', כמו כן יקפיד החזן בסיום ברכת 'מחיה המתים' לחכות שהקהל יענו אמן ורק אחר כך יתחיל באמירת 'נקדישך' כדי לא להפסיד את האמן.

וכבר כתב השל"ה הקדוש (מס' תמיד): "גדול העונה אמן יותר מן המברך". ולכן יש להפקיד בעיקר באמירת אמן בברכה זו המיוחדת על הגאולה וחזרת

מסופר על בתו של רבי נחמן מברסלב, הרבנית אדל, שהיתה חולה מאד. רבי נחמן היה בצער גדול, העם שנרדם וראה בחלומו את זקנו הבעש"ט זצ"ל ששאלו: "למה אתה כך בצער על בתך? והרי כתוב בתהלים: "מגדיל ישועות מלכו ועושה חסד למשיחו לדוד ולזרעו

רפואת הצדיקים

עד עולם', שפירושו: 'מגדיל ישועות מלכו' - ה' מגדיל הישועות למלכו, הם החכמים הקרויים מלכים, 'ועושה חסד', למי? - 'למשיחו' - למי שמשיח ומספר מעשיות מהצדיקים".

ומיד הקיץ רבי נחמן ורץ לספר לבתו החולה מעשה שהיה אצל רבנו המהרש"א, והתרפאה תוך זמן קצר. וכך גם כתב ב'חיי מוהר"ן' (סי' תע"ט): "ע"י שמספרין מעשיות מצדיקים ומגדלים ומפליאים אותם, על ידי זה נמתק הדין ונמשך חסד, וה' עושה חסד למי שמשיח מעשיהם של צדיקים". (דרשו')

השכינה לכלל ישראל.

בספר 'זו"י העמודים' (בנו של השל"ה הקדוש, בסוף פרק עשרים) הביא מעשה נורא בחסיד שנגלו אליו בחלום ואמרו לו כי בגלל שהציבור לא מקפיד לענות 'אמן' על ברכת 'המחזיר שכינתו לציון', שהיא ברכת הגאולה - נגרם אריכות הגלות, והעולם אין נזהרים בזה, ה' ישמרנו.

וכבר כתב החיי אדם (כלל ו' ס"א) כי השומע ברכה ואינו עונה אמן - עונשו גדול מאוד, רח"ל. ***

כמו כן יש להיזהר בענייני 'אמן' אחר המברך ברכת הגומל, שרבים מהקהל טועים ועונים מיד: "האל שגמלך", ומדלגים על ענייני אמן לברכתו. כיוצא בזה, בברכת 'הפורס סוכת שלום וכו' ועל ירושלים' בליל שבת, שרבים מתחילים מיד אחריה 'ישמר' ולא זוכרים לענות עליה אמן. גם בסוף ברכת 'משמח החתן עם הכלה' שעונים 'זמצליח' ושוכחים אמן.

הרב פנחס ברייער

Chofetz Chaim, אגודת חסידי חב"ד
GMAIL.COM@5706567

'אתה ילד צדיק!'

הם יגדלו טוב יותר. ילד ששומע כל היום עד כמה הוא צדיק וירא שמים, בסוף יהיה כזה! ברור שלא צריכים להיות נאיביים ותמימים, וכשיש בעיה עלינו לטפל בה, אך ברמת העיקרון - הניסיון מוכיח שדווקא ההורים התמימים יותר, שהאמינו בילדיהם ולא הוכיחו להם שוב ושוב שהם יודעים הכל - הצליחו יותר! אסיים בדבר נכון וכואב, ששמעתי מהרב יחיאל יעקבזון שליט"א: ישנם צעירים רבים שהביטוי "יראת שמים" מעורר

בהם רגשות של השפלה, של לחץ וכדומה. הוא טוען כי הסיבה לכך פשוטה - תמיד הם שמעו את צמד המילים "יראת שמים" בשילוב הערות, כמו: "איפה היראת-שמים שלך?!", "זה לא מתאים לנער ירא שמים", "כך מתנהג ירא שמים!?" - משפטים המוכרים לכולנו... הוא מציע הצעה נכונה: למה לא נתחיל

להשתמש בצמד המילים "יראת שמים" בהקשרים חיוביים? למשל, כשהילד או הבחור השכימו לתפילה, כדי לא להפסיד את זמן קריאת שמע, נאיר: "אח, כמה אני נהנה מיראת השמים שלך"... כשהבת נוטלת ידיים בדקדוק לפני האכילה, נשבחה: "יפה! כך מתנהגת בת יראת שמים". הדברים יעוררו ויחברו נימים של הערכה ושל כבוד למושג "יראת שמים". הדברים פשוטים וברורים. צריכים רק להתרגל להשתמש בהם הלכה למעשה... (וכמובן תמיד להתפלל לה' שיעזרנו!)

הורים יקרים וצדיקים שעברו תהליך התחזקות מסוים במובן הרוחני (כמו בעלי תשובה וכדומה) יכולים בלא שימת לב לעשות טעות גדולה בצורת החינוך עם ילדיהם.

היות והם בחרו דרך זו מתוך בחירה ורצון, עזבו את כל הבלי העולם ובאו לשכון באוהלי השם, הם עלולים לטעות חלילה, ולשכוח שהילד שלהם הוא ילד חרדי לכל דבר. לילד שלהם אין בראש את הזיכרונות שיש להם, את הקשיים שהיו להם, וגם לא את היכולת לבחור כפי שהם

בחרו. לפעמים, מתוך חוסר ניסיון, ומכיוון שהם לא חוו ילדות חרדית רגילה, נדמה להם כי כל הפרת משמעת, כל חוסר של חשק ללמוד או להתפלל - הינם טרגדיה וכישלון נוראיים.

על הורים אלו לקבל את הילד, ולדעת כי התהליך שהוא עובר הינו נורמלי ביותר וחינוכי להתפתחותו התקינה.

חשוב שהם יתארחו אצל משפחות המהוות דוגמה אישית, שיראו שגם שם הילדים לא תמיד יושבים יפה סביב שולחן השבת, ולא תמיד יש להם חשק ללמוד ולהתפלל. שיקבלו שם השראה וכלים, כיצד יש לנהוג וכיצד להגיב. העיקר - לא להיכנס להיסטריה, ובוודאי לא להתבלבל ולאבד כיוון. בילדים יש חיישנים וחושים רגישים במיוחד, והם צריכים אותנו, ההורים, חזקים והחלטיים. ככל שנאמין יותר בילדים ונעלים עין מהמעידות שלהם,

שובו בנים טובים

הרה"ג ב"ר ז"ל

נמצאים אנו באמצע ימי השובבי"ם הקדושים – ימים המתחילים עם פתחת ספר שמות למשך ששה שבועות ועד פרשת משפטים, ימים קדושים ונעלים שכותבים הספרים הקדושים שבכוחם לתקן את כל הפגמים והחטאים שחטא האדם בענייני הצניעות והקדושה. הצדיק הקדוש, בעל ה'פני שאול' לרבי אבא שאול חדאד זצ"ל כותב: "כי בימי השובבי"ם – התשובה בהם גדולה ויקרה מאוד, וימצא השב עזר כנגדו שמסייעים אותו מן השמים". כל מאמץ וכל התחזקות בימים אלו בענייני הקדושה, שמירת העיניים, חיזוק לנשים בצניעות – יכול לתקן את כל מה שחטא האדם מיום היוולדו, אומר הרב בן ציון מוצאפי שליט"א, ואף את כל הגלגולים הקודמים שלו. ואם יחשוב אדם שלשם כך צריך לעשות תיקונים גדולים ומורכבים, עליו לדעת את דברי בעל 'חובת הלבבות' (חשבון הנפש פ"ה): 'ואל תמעט בעיניך שום טובה שתעשנה לשמו אפילו במילה או בראיה (אחת), כי המעט ממך – רב אצלנו'. כל פעולה 'קטנה' – גדולה היא ומשפיעה בשמיים. ואחד התיקונים הגדולים בימים אלו הוא להרבות ולהתחזק בלימוד התורה המכפרת על כל החטאים. סיפר הרה"ג הרב דניאל זר שליט"א, ראש ישיבת 'אור דוד': 'יום אחד הגיע אלינו לישיבה הזמר 'משה גיאת' המפורסם. אומר לכם את האמת, שלא הכרתי אותו עד אותו יום. אמרו לי שהוא מופיע בחתונות מעורבות וכעת הגיע לשיעור לשמוע כמה מילים ממני. פניתו אליו בסוף השיעור ושאלתי אותו: 'תגיד לי משה היקר, האם אתה מוכן ללמוד איתי ביחד פעם בשבוע מוסר וחיזוק בעבודת ה'?'.

"בשמחה", השבתי. הוא הגיע שבוע אחר שבוע, כשהוא מבקש ממני אפילו ללמוד פעמיים ושלוש בשבוע אחד. הוא הרגיש את האור האלוקי ורצה עוד ועוד. רבותי, לאחר כל השיעורים הוא קיבל על עצמו תשובה שלימה ונעשה מדקדק בתורה ובמצוות, שאינו מוכן בשום פנים ואופן להופיע יותר בחתונה מעורבת. פעם אחת הוא הוזמן להופיע בחתונה. הוא הגיע למקום, ראה שהחתונה מעורבת ומיד חזר בחזרה לבית. זה אדם אמיתי, נתן לתורה להאיר לו את הנשמה, שמע מוסר והלך בדרך האמת. אדם כזה הקב"ה מקבל אותו בזרועות

פתוחות ומוחק את עברו, כי הוא הבין שעשה טעות, הבין שהכל חושך ובלבול, וכמה עלינו להתבייש מהבורא הגדול והנורא המחייב אותנו, ולעיתים אנו לא זוכים לעשות את רצונו. לכן, ישנו אדם הקונה עולמו בשעה אחת של לימוד תורה, בהחלטה אחת של חיזוק ותשובה, ובפרט בימים נעלים אלו. הוסיף הרב דניאל זר וסיפר: "לאחר פטירתו של רבנו יוסף חיים, הבן איש חי זצ"ל בבגדד, החליפו בנו הקדוש – ר' יעקב. רבי יעקב עמד על משמר העם, והנהיגם בדרך התורה והקדושה. יום אחד, שומע רבי יעקב הקדוש כי ישנה אשה אחת יהודיה בבגדד, אשר קולה ערב, ולמרבה הצער היא משתמשת בקולה להחטיא בני אדם ומופיעה באירועים מעורבים המגרים את היצר הרע ומפילה חללים רבים. הוא שלח לה מכתב בה הוא מבקש ממנה שלא ליפול ברשת היצר הרע, ולהפסיק

להופיע במופעים המחטיאים את נשמות ישראל ומביאים עליהם צרות וייסורים קשים מהשמיים ל"ע. האשה קיבלה את המכתב והתעלמה. היא המשיכה להופיע ולהחטיא את הרבים. הרב שלח שלה שוב מכתב בשנית, ושוב היא מתעלמת וממשיכה לעשות ככל העולה על רוחה. הרב שלח לה בפעם השלישית מכתב בה הוא מפציר ומתחנן שתפסיק עם ההופעות המעורבות, הגורמות לכל הצרות על הקהילה היהודית. היהודיה שוב סירבה לבקשת הרב. ראה רבי יעקב כי אין ברירה ואסף את כל הקהל הקדוש בבית הכנסת המרכזי בבגדד בעיצומו של יום השבת. כולם היו סקרנים לדעת על מה ביקש הרב מכל הקהל להיות נוכחים. שקט שרר בקהל, ואז פתח הרב בזעקה: "רבותי, דעו לכם כי האשה הזו מעוררת את המקטרגים בשמיים ומורידה דינים קשים לעולם בגלל חטאי הקדושה שהיא גורמת. התראתי בה שלוש פעמים והתחננתי שתפסיק, אך היא לא מקשיבה. האם אתם מסכימים כאן ברשות בית דין של מטה שהאשה הזו תיפטר מן העולם בשביל לעצור את הדינים והצרות?". הקהל ההמום מחרד מהדברים והסכים. מספרים אנשי בגדד כי באותו רגע, הגיע שליח לבשר שהאשה השיבה את נשמתה ליוצרה. כמה קשה לפני ה' חטאי הקדושה, שבכל מקום שאתה מוצא חוסר קדושה – אנדרמלוסיא (צרות) באה לעולם ל"ע. והנה בימים אלו, ימי השובבי"ם, יכול האדם למצוא גאולה לנפשו, אם ינצל את קרש ההצלה שנותן בורא עולם לכל ילדיו להתחזק יותר בגדרי הצניעות והקדושה, שמירת העיניים והמחשבה, ולהתחזק בלימוד התורה ובשמירת הפה בקדושה המעיד על קדושת אותו יהודי ויהודיה.

אמר הרבי מקאברין זי"ע על נוסח התפילה בברכת מגן אבות: 'קונה הכל' – שבורא עולם 'קונה' כל דבר קטן וכל תנועה קלה שיהודי עושה לכבודו ית' ומשפיע עליו אור גדול בזכות כך. ומה טוב ומה נעים לנצל גודל קדושת ימים אלו בהתחזקות בענייני הקדושה, שמעשה אחד – מנקה עוונות רבים!.

נאה דורש

פנינים ממיטב המגידיים בהוצאת "יפה נוף"

ולמה הביא עליהם חשך?

ויט משה את ידו על השמים ויהי חשך אפלה בכל ארץ מצרים שלשת ימים (כ)
במכת חשך שואל רש"י שאלה שלא שאל באף מכה אחרת: "ולמה הביא עליהם חשך? - שהיו ביישראל באותו הדור רשעים, ולא היו רוצים לצאת, ומתו בשלשת ימי אפלה, כדי שלא יראו מצרים במפלתם ויאמרו: 'אף הן לוקין כמונו'. ועוד, שחפשו ישראל וראו את כליהם, וכשיצאו והיו שואליו מהו, והיו אומרים: 'אין בדינו כלום', אומר לו: 'אני ראיתי בביתך ובמקום פלוני הוא'" (שמות, כ). מקור הדברים בשמות רבה ובתנחומא.

הקשו המפרשים: מי שיפתח מדרש רבה, מדרש תנחומא, ילקוט שמעוני או תנא דבי אליהו - יראה כי חז"ל פראו לנו כל מכה ומכה למה היא באה, כגון: מפת דם - כיון שלא נתנו לבני ישראל לטבל להשהה מפת צפרדע - שהיו אומרים לישראל לקפץ אחרי צרצרים וכו'.

רש"י בשום מכה אינו מביא את דברי חז"ל למה באה אותה מכה, רק כאן - במכת חשך - עומד רש"י על השאלה: "ולמה הביא עליהם חשך", ומביא לכך שתי סבות.

מבאר ה"שפתי חכמים", שלרש"י היה קשה, שלכאורה המכה הזו חורגת מכל המכות הקודמות: מפת דם נמשכה שבעה ימים וחצריה היו שלשה שבועות הפסקה. צפרדע - שבעה ימים ושלושה שבועות הפסקה, וכך היה גם בשאר המכות. מכת חשך, לעומת זאת, התחלקה לשנים: בשלשת הימים הראשונים יכלו המצרים לשוטט, רק היה להם חשך, לא ראו זה את זה, ובשלשת הימים האחרונים של המכה הכבד החשך ["וימש חשך"], ולא יכלו המצרים לזוז ממקומם. מצרי ששכב לא יכול לקום, מי ששכב לא יכול לזוז.

שואל רש"י: שאר המכות לא היו חצויות. לא מצינו למשל במכת צפרדע שבשלשת הימים הראשונים הצפרדעים רק קרקרו, ובשלשת הימים האחרונים נכנסו לבטן המצרים. הן קרקרו ונכנסו לבטן כל שבעת הימים. במכת כנים לא היה חלקה שבשלשת הימים הראשונים התגרדו, ובשלשת הימים הבאים סבלו מרעש באזניהם. המצרים התגרדו במשך כל שבעת ימי המכה.

מפת חשך היא המכה היחידה שהתחלקה לשתיים - שלשה ימים חשך ואפלה, ואחרי שלשה ימים לא זזים. מדוע חלק הקב"ה מכה זו לשנים? על זה עונה רש"י תשובה נפלאה: ג' הימים הראשונים של המכה נודעו כדי לקבור את היהודים שלא רצו לצאת מצרים. בזמן שקברו אותם, לא רצה הקב"ה שהמצרים יסתובבו שם ויראו זאת. לכן היה חשך למצרים, ובינתיים יכלו ישראל לקבור את מתייהם.

החלק השני של המכה נודע למטרה אחרת לגמרי. שיוכלו היהודים לשוטט בבתי המצרים ולפתח ארונות. לשם כך לא די היה בחשך גרידא, כי אם היה המצרי שומע שמישהו פותח לו ארון בביתו - היה קופץ עליו ותופסו. לכן בשלשת הימים הללו עשה הקב"ה שהמצרים לא יוכלו לזוז ממקומם, וכך יוכלו היהודים להסתובב בבתייהם באין מפריע.

בספר "פרחי שושנה" הוסיף תוספת נפלאה בדברי ה"שפתי חכמים": בכל מכה מעשר המכות שבאו על המצרים היו שני רבדים: רבד אחד - המצרי הבה, ורבד נוסף - הוא רואה שהיהודי לא הבה. היה בכך סבל נוסף למצרי, שהוא סובל והיהודי לא.

הקשה לרש"י: "ולמה הביא עליהם חשך?" כלומר במכת חשך לכאורה לא ראו המצרים שהיהודים אינם סובלים מהמכה,

מבחינתם גם ליהודים היה חשך. אם המצרים אינם רואים שהיהודים לא סובלים, מה השעם במכה הזו? הלא חלק חשוב מהמכה היה להראות למצרי שהוא סובל והיהודי לא סובל!

מסעם זה - אומר רש"י - היתה מכה זו מחלקות: בג' הימים הראשונים של החשך באמת לא ידעו המצרים אם היהודים סובלים או לא. אבל בחציה השני, כשהיהודים הסתובבו בתוך בתייהם ופתחו מגרות, נודע למצרים שהיהודים אין חשך. הם רואים הכל ונעים בחפשינות, בעוד שהם - המצרים - נשועים במקומם מבלי יכלת לזוז.

מלבד זאת, אחרי המכה הזו כל יהודי בא אל המצרי ואמר לו: "תשאיל לי כלי כסף וגלי זהב", וכשאמר המצרי "אין לי", אמר היהודי: "יש לך כלי זהב נאים בחדר הימני במגרה מספר שלש..." שואל המצרי: "אין אתה יודע?" והיהודי מספר: "בזמן שהיה חשך הייתי כאן..."

מזה ידעו המצרים שלבני ישראל היה אור במושבבתם. כלומר, אחרי המכה נודע למצרים שמפת חשך היתה רק אצלם, ואלו היהודים לא סבלו כלל ממכה זו, כפי שהיה בשאר המכות.

(רבי ברוך רוזנבלום שליט"א - נאה דורש שמות)

יודע יום מותו

וברכתם גם אתי (יב, לג)

התפללו עלי שלא אמות (רש"י)

במכת בכורות אנו מוצאים את פרעה חרד לחייו ומבקש שיברכו אותו. רש"י מבאר שהוא לא בקש רק ברכות, אלא הפציר בהם להתפלל עליו שלא ימות כשאר הבכורות.

יום המות הנו, בדרך כלל, אחד מן הדברים הנסתרים מן האדם, אולם יש צדיקים אשר זכו להארה מן השמים ולגלוי יום מותם, ומהתבטאותיהם בענין זה, נרמזו גם הסוכבים אותם.

רבי דוד פרנקל היה יהודי ערירי, מדמיות ההוד של העיר בני ברק, אשר זכה לשמש הרבה מגדולי ישראל בדורו.

באחד הימים נדרש לעבור נתוח פלשה, ורצה מאד שהאדמו"ר מגור, ה"בית ישראל" יברך אותו. הוא יצר קשר עם השמש ונקבע לו תור לשעה ארבע לפנות בקר.

הוא הגיע לביתו של ה"בית ישראל" מלוא בגיסו, רבי רפאל סולוביצ'יק. האדמו"ר עמד במרפסת ביתו ושוחח עם אברך בלתי מכר להם. כשראה אותם, הזמין אותם לעלות, דבר אתם במשך חצי שעה על הנתוח, ולאחר מכן נפרד מהם לשלום בברכת "רפואה שלמה".

כשפנו ללכת, קרא אחריהם האדמו"ר "וברכתם גם אותי", הם סבו על עקבותיהם וברכו אותו, ושוב פנו ללכת.

יומים מאוחר יותר נפטר האדמו"ר מגור, רק אז הבינו את הלשון שבה בחר לבקש מהם ברכה "וברכתם גם אותי", שאודותיה מפרש רש"י "התפללו שלא אמות".

נראה, כי האדמו"ר חזה בעיני קדשו את פטירתו... רבי יצחק ברנשטיין שבצעירותו למד בברנוביץ אצל רבי אלחנן וסרמן זצ"ל, ספר בענין זה בספר "הלילה איננו אפלי", מעשה מפלא:

בברנוביץ התגורר צדיק גדול ותלמיד חכם מפלג, רבי משה מידנר שמו, אשר שמש כמנהל ישיבת "תורת חסד" של חסידי סלונים, והיה מתקרב ביותר לרבי חיים מבריסק, אשר העריך אותו ביותר, עד כי עדי ראיה מסרו, שפעם אמר לו רבי חיים חדוש, ומשהבחין שרבי משה אינו מקבלו, הורה להוציא קטע זה מכתביו. רבי

איזן מצוה 'לקבר' את הרשע...

וְשִׁחַטְנוּ אֹתוֹ כָּל קָהָל עַדַת יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעֲרֻבִים. וְלָקְחוּ מִן הַדָּם (יב, ו-י)

אָמְרוּ בְּמִטְרָא (יומא ט ע"ב): "מִקֻּדֶשׁ שְׁנֵי שְׁהִי עוֹסְקִין בְּתוֹרָה וּבִמְצוֹת וּגְמִילוֹת חֻסְדִּים, מִפְּנֵי מָה חָרַב? מִפְּנֵי שֶׁהִיָּתָה בּוֹ שְׁנָאת חֲנָם".
יְדוּעָה הַשְּׂאֵלָה, אִיךְ מִתְקַיְּמוֹת גְּמִילוֹת חֻסְדִּים וְשְׁנָאת חֲנָם בְּכִפּוּיָהּ אַחַת?
הֲלֹא לְכַאֲרֹה סוּתְרוֹת הֵן זֶה לְזֶה!

אָלָא, הַמְצִיאוֹת מוֹכִיחָה, כִּי יִכּוֹל אָדָם לומר: "מִקְנִים מְצוֹת אֲנִי, מִקְפִּיד עַל קִלְיָהּ בְּחִמּוּנָה, וְאֶפְלוּ גוֹמֵל חֻסֵּד, אֲבָל פְּלוּנִי - מְצוּה לְרַדְפוּ עַד חֲרָמָה!"...

יְדוּעִים דְּבָרֵי הַ"אֲמָרֵי חַיִּים" וְצ"ל: "יֵשׁ מְצוֹת שְׂאֵינִי רוֹצֵה לְקַנֵּם, וְיֵשׁ עֲבֻרוֹת שְׂאֵינִי מְשִׁתַּקֵּם לָהֶן. הַכִּיָּצֵד? כְּשְׂאוֹמְרִים לִי - שְׁעֲבַרְהָ לְעַזְר לְפִלוּנִי, וּמְצוּה לְרַדְפוּ!"...

מְסַפֵּר עַל יְהוּדֵי שְׁחָר פְּנִדָק מִפְּרִיץ וְהַתְּפָרְנֵס מִמֶּנּוּ. בְּכָל שָׁלֹשׁ שָׁנִים הָיָה הַפְּרִיץ מוֹצִיא אֶת הַפְּנִדָק לְמַכְרָו, וְאִישׁ לֹא הִתְמוּדָד מוֹל הַיְהוּדֵי הוּא, כִּי לֹא רָצוּ לְפָגַע בְּמִטְהָ לְחִמּוֹ. פַּעַם הִצְעָה הַחֲכִירָה לְמַכְרָו, וְהִנֵּה לְרֵאשׁוֹנָה בָּא מֵאֶן-דְּהוּ וְהִגִּישׁ הִצְעָה גְבוּהָה יוֹתֵר וְזָכָה. בְּעַקְבוֹת זֹאת הוֹדִיעַ הַפְּרִיץ לְחוֹכֵר שְׁעֵלֵיו לְפָנוֹת אֶת הַפְּנִדָק בְּתֹאֲרֵי פְלוּנִי.

נְחָרַד הָאִישׁ, הוּא בְּרַד מִי הָאִישׁ שֶׁהָעוֹ לְהַסִּיג אֶת גְּבוּלוֹ וְגַלְהָ שְׁמַדְבָּר בִּיהוּדֵי שׁוֹמֵר מְצוֹת, מִחֲסִידֵי הַ"דְּבָרֵי חַיִּים" מְצַאָנּוּ. הַחוֹכֵר הִרְאִישׁוֹן לֹא נִמְנָה עַל הַחֲסִידִים, וְחֻזוֹתוֹ הִעִידָה עֲלָיו שְׂאֵין בּוֹ רִיחַ שֶׁל תּוֹרָה וְיִרְאָת שְׁמַיִם, וְכִלְלֵי אֵינוֹ מִקְפִּיד עַל הַמְצוֹת... כְּשֶׁשָּׁמַע הָאִישׁ שֶׁהַחוֹכֵר הִחְדִּשׁ הוּא מִחֲסִידֵי הַרְבֵּי מְצַאָנּוּ, קָם וְנָסַע לַ"דְּבָרֵי חַיִּים", כְּדִי לְקַבֵּל בְּפָנָיו עַל חֲסִידוֹ שֶׁהָעוֹ לְהַסִּיג אֶת גְּבוּלוֹ.

שָׁמַע הַרְבֵּי אֶת קְבֻלָּתוֹ שֶׁל הָאִישׁ. לֹא הָיָה צְרִיךְ לְהִיוֹת בּוֹחֵן כְּלִיּוֹת וְלֵב כְּדִי לְרֹאֹת שֶׁהָאִישׁ הִנְצִיב לְפָנָיו אֵינוֹ יָרָא שְׁמַיִם גְּדוֹל... אָמַר לוֹ הַ"דְּבָרֵי חַיִּים": "הִסֵּר דְּאָגָה מְלַבָּה. עוֹד מַעֲט יְבוֹאוּ הַיָּמִים הַנּוֹרָאִים, וְדַאי יְבוֹאוּ לְכַאֵן הַחֲסִיד לְהַתְּבַרֵּךְ בְּבִרְכַת הַשְּׁנַיִם, וְאֲשׁוּחַח עִמּוֹ בְּעֵינָיו".

כְּשֶׁבָּא הַחֲסִיד אֶל רַבּוֹ, חִקְרוּ הַרְבֵּי בְּעֵינֵי פְרִנְסוֹתוֹ, אָמַר הַחֲסִיד: "הִיוּ לִי שְׁנַיִם קְשׁוֹת, רַעֲבֵתִי לְחֶסֶם. אֲבָל בְּקִרְוֹב בְּעוֹזֵר ה' עוֹמֵד מְצַבִּי לְהַשְׁתַּנּוֹת לְטוֹבָה. לְאֲחִירוֹנָה חֲכֵרְתִי פְנִדָק מְשִׁגֵּג וּמְצַלִּיחַ, וְאֲנִי מְקוּה לְעִשׂוֹת חֵיל". תַּמָּה הַרְבֵּי: "אִם הַפְּנִדָק מְשִׁגֵּג וּמְצַלִּיחַ, מַדּוּעַ נִטְשׁוּהוּ הַחוֹכְרִים הַקּוֹדְמִים?"

אָמַר: "לֹא נִטְשׁוּהוּ. הוֹסַפְתִּי עַל דְּמֵי הַשְּׂכִירוֹת, וְזִכִּיתִי בּוֹ".
הַתְּמִיהָה גְּבָרָה: "הִרִי זֶה הַסֵּגַת גְּבוּלוֹ!"
אָמַר הַחֲסִיד בְּזוּחִיחוֹת: "כְּנִרְאָה שֶׁהַרְבֵּי לֹא רָאָה... עֲבָרְוֵן הוּא, קַל דַּעַת וְחוֹטֵא. מְצוּה לְקַבְּרוֹ!"

הַזְדַּעְזַע הַרְבֵּי וְאָמַר: "אוֹכִיחַ לָךְ, שְׂאֵין מְצוּה לְקַבֵּר עֲבָרְוֵן רָשָׁע. הִנֵּה אָמְרוּ חַז"ל (רִש"י שְׁמוֹת יב, ו) שֶׁלֹּא הָיוּ לְיִשְׂרָאֵל מְצוֹת לְהַגְאֵל בָּהֶן. נִתְּן לָהֶם הַקְּבֻרָה דָּם פֶּסַח וּמִלָּה. וְקִשְׁיָה, שֶׁהִרִי כֶּתֶב רִש"י (שם י, כב) שֶׁהָיוּ בְּיִשְׂרָאֵל רִשְׁעִים שֶׁלֹּא רָצוּ לְצַאֵת מִמְצָרִים וְהִמְיִתֵם הַקְּבֻרָה בְּשִׁלְשֵׁת יָמֵי הַאֲפֵלָה, וְקַבְּרוּם בְּחֻסוֹת הַחֲשֵׁכָה, כְּדִי שֶׁלֹּא יִרְאוּ הַמְצָרִים וְיִאֲמְרוּ שְׂאִיךְ הֵם לּוֹקִים כְּמוֹנֵה. וְכֶתֶב (רִש"י שם יג, יח) שֶׁאַרְבַּע חֲמִישִׁיּוֹת מֵתוֹ, וְחֲמִישִׁיּוֹת אַחַת נִגְאָלָה. הִרִי שֶׁכָּל יְהוּדֵי קִבְרָ אֲרַבְעָה רִשְׁעִים. אִם יֵשׁ מְצוּה לְקַבֵּר רִשְׁעִים, הִרִי הָיוּ בְּיָדָם מְצוֹת לְמַכְבִּיר..."

"אֲלָא מְכָאן רִאָיָה" - אָמַר הַרְבֵּי - "שְׂאֵין שׁוֹם 'מְצוּה' 'לְקַבֵּר' רָשָׁע. וְעַתָּה, אִם תְּשִׁיב לוֹ אֶת הַזְּכִיּוֹן - מוֹשֵׁב, וְאִם לֹא - מֵרָה תִּהְיֶה אַחֲרֵיךָ, חֲלִילָה וְחַס"י..."

כְּמָה נְכוֹנִים הַדְּבָרִים כַּיּוֹם, בְּדוֹר שֶׁל עֲקֻבְתָּא דְּמִשְׁחָא, שְׁנֶאֱמַר עֲלָיו: "וְתִהְיֶה הָאֲמֶת נִגְדֶרֶת" (יְשַׁעְיָה נט, טו) - "מִלְמַד שְׁנַעֲשִׂית עֲדָרִים עֲדָרִים וְהוֹלְכֶת לָהֶן" (סְנִינְדְרִין צו ע"א), כָּל 'עֲדָר', כָּל עֵדָה וְחוּג, בְּטוֹחִים שֶׁהָאֲמֶת אֲתָם, וְאֵין בְּלִתָּה, הֵם וְרַק הֵם הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ הַיִּשְׂרָאֵל וְהַאֲחֵרִים תּוֹעִים וּמְטַעִים.

מִסְתַּמָּא גַם בְּמַצְרִים הָיָה כָּךְ. גַּם אִם שְׁקוּעִים הָיוּ בְּמ"שׁ שְׁעָרֵי טְמָאָה, הִרִי "כָּל דְּרָךְ אִישׁ יִשְׂרָאֵל בְּעֵינָיו" (מְשַׁלֵּי כ"א, ב), וְאֶפְלוּ 'דְּרָךְ אוֹיֵל יִשְׂרָאֵל בְּעֵינָיו' (שם יב, טו). אֵין אָדָם רוֹאֶה חוֹבָה לְעַצְמוֹ (שְׁבַת ק"ט ע"א), וְאֵינוֹ רוֹאֶה מוֹמִין לְעַצְמוֹ (בְּבוֹרוֹת לח ע"ב), כְּפַתְגֵם הַיְדוּעַ שְׂאֵין גְּמַל רוֹאֶה אֶת חִטּוֹשְׁתּוֹ, וְרַק אֶת דְּבֻשֶׁת חֲבָרוֹ. כָּל אֶחָד רָאֶה שֶׁהִשְׁנִי שְׁקוּעַ בְּמ"שׁ שְׁעָרֵי טְמָאָה. עַם זֹאת כְּרָתוֹ בְּרִית לְעִשׂוֹת חֻסֵּד זֶה עִם זֶה, וְהָיָה הַדְּבָר חֲשׁוֹב לְקַבְּרוֹ יוֹתֵר מְכַל, וְנִגְאָלוֹ!

מִשָּׁה נִרְפַע מִתְּגוּבָתוֹ וְנִסָּה לְהַתְּנַצֵּל, אוֹלָם רַבִּי חַיִּים שָׁעַן לְעַמְתּוֹ שֶׁהַעֲבָדָה שֶׁהוּא אֵינוֹ מְקַבֵּל אֶת הַחֲדוּשׁ מְעִידָה כִּי דְבַר מָה אֵינוֹ כְּשׁוֹרָה בּוֹ...

עוֹד מִיָּמֵי נַעֲרֻיו הַתְּפָרְסֵם רַבִּי מִשָּׁה כְּעֵלְיוּ מְפַלֵּג, וְכָל מַכְרָיו נִבְּאוּ לוֹ גְּדוּלוֹת וְנַצְרוֹת. כָּל יָמָיו הָיָה מִתְּבוּדָד, שְׁקוּעַ בְּתוֹרָה, חֲסִידוֹת וְקַבְּלָה, וְעַם זֹאת מַעוֹלֵם לֹא הִרְשָׁה לְכַנּוֹתוֹ בְּתֹאֲרָ כְּלִשְׁהוּ, נִפְךְ בְּמֵי שְׁקָם לְפָנָיו וְהַתְּרַחַק מִכְּתָל הַמְּזוֹרָח.

לִילוֹת שְׁלָמִים יוֹשֵׁב הָיָה בֵּין שְׁנֵי נְרוֹת חֶלֶב גְּדוּלוֹים, שְׁקוּעַ בְּעִיּוֹ, אוֹחֵז בְּזֻקְנוֹ הָאָרְךְ וְהַלְבָן, וְעֵינָיו הַשׁוֹבוֹת מְשׁוֹת לוֹ מְרָאָה שֶׁל אִישׁ אֲלָקִים, וְגוֹרְמוֹת לְכָל הַמְּבִישׁ בּוֹ לְרַצוֹת לְהִיוֹת טוֹב יוֹתֵר.

הַמְּסַכֵּת שְׂאוֹתָה לְמַד תְּדִיר הִיָּתָה מְסַכֵּת יְבָמוֹת, וְלַצְדָּה תְּמִיד הָיָה פְתוּחַ סֵפֶר הַ"מְאִירִי" עַל יְבָמוֹת, אֲשֶׁר מֵתוֹכּוֹ לְמַד אֶת הַמְּסַכֵּת הַקְּשָׁה.

בְּאוֹתָם יָמִים הָיוּ הַסְּפָרִים נְדִירִים וְיִקְרֵי הַמְּצִיאוֹת, וְכֹאֲשֶׁר הִחַל רַבִּי אֶלְחָנָן וְסָרְמֵן לְלַמֵּד אֶת מְסַכֵּת יְבָמוֹת הוּא פָּנָה אֶל יִצְחָק ל', שֶׁלֹּהָ אוֹתוֹ לְבִיתוֹ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, וּבִקְשָׁה מִמֶּנּוּ שֶׁיִּלְךְ לְרַבִּי מִשָּׁה מִדְּבַר וְאָמַר לוֹ שֶׁהוּא מְבַקֵּשׁ לְשַׂאֵל אֶת סֵפֶר הַ"מְאִירִי" שְׁלוֹ, כִּיּוֹן שֶׁהוּא מִתְּחִיל לְלַמֵּד יְבָמוֹת.

כַּחֲזַק מְקֻשָּׁת רַץ הַנַּעַר לְבִיתוֹ שֶׁל רַבִּי מִשָּׁה, מְרַחֵק חֲמֵשׁ דְּקוֹת מְשָׁם, כְּדִי לְהִבְיֵא לְרַבּוֹ אֶת מְבַקְשׁוֹ. לִיד פְּתַח בֵּיתוֹ שֶׁל רַבִּי מִשָּׁה נִעְצַר וְנִקְשַׁע עַל הַדְּלֵת.

כְּשֶׁנִּכְנַס הַבַּחֲיוֹן כִּי רַבִּי מִשָּׁה יוֹשֵׁב וְלוֹמֵד אֶת מְסַכֵּת יְבָמוֹת עִם הַ"מְאִירִי"! הוּא בָּלַע אֶת לְשׁוֹנוֹ בְּמִבּוּכָה, וְלִבְסוּף הַתְּגַמְגֵּם וְאָמַר כִּי הוּא לּוֹמֵד אֲצֵל רַבִּי אֶלְחָנָן וְהַרְבֵּי בִקְשָׁה לְשַׂאֵל אֶת הַ"מְאִירִי".

תְּגוּבָתוֹ שֶׁל רַבִּי מִשָּׁה הִיָּתָה בְּלִתֵּי צְפוּיָה לְגַמְרֵי. הוּא הַחּוּרִי מְאֹד וְהַחֵל לְחַשֵּׁב וְלְחַשֵּׁב, בְּעוֹד הַנַּעַר שְׁמוּלוֹ עוֹמֵד נְבוֹךְ.

לְאַחַר דְּקוֹת אֲרֻכוֹת שֶׁל מַחֲשָׁבָה, פָּנָה אֶל יִצְחָק ל' וְאָמַר לוֹ: "אֲתָה, הֲלֹא רוֹאֶה שְׂאֵינִי לּוֹמֵד עֲכָשׁוֹ בְּמַסַּכֵּת הַזֶּה וְזָקוּק לְ"מְאִירִי", אוֹלָם אֲנִי מוֹכֵן לְהַשְׂאִילוֹ לְרַבִּי אֶלְחָנָן בְּתַנְאֵי אֶחָד - שֶׁלְאַחַר שְׁבֻעִים בְּדִיּוּק... לֹא, לֹא... לְאַחַר שְׁלֹשָׁה עָשָׂר יוֹם וְחָצִי - יִחְזִיר לִי רַבִּי אֶלְחָנָן אֶת הַסְּפָרִי".

יִצְחָק ל' שׁוֹכַח כִּי הַעֲנָן בְּנַפְשׁוֹ, חֲשֵׁשׁ שְׂמָא יִשְׁנָה מִמְלוּתוֹ, וְלָכֵן בִּקְשָׁה עַט כְּדִי לְרַשֵּׁם אֶת הַדְּבָרִים בְּדִיּוּק, בִּידְעוֹ, כִּי כֹאֲשֶׁר מְדַבֵּר בְּאֲנָשִׁים גְּדוּלוֹים - כָּל מְלָה חֲשׁוּבָה.

לְאַחַר מִכֵּן נִטַּל אֶת הַ"מְאִירִי" הִיקָר תַּחַת בֵּית שְׁחִיּוֹ, יָצָא מִבֵּיתוֹ שֶׁל רַבִּי מִשָּׁה וּמָהַר לְבִיתוֹ שֶׁל רַבִּי אֶלְחָנָן כְּדִי לְהִבְיֵא לוֹ אֶת מְבַקְשׁוֹ.

הוּא הוֹצִיא אֶת הַפֶּתַח שֶׁכְּתַב וְקָרָא מִן הַכְּתָב אֶת בִּקְשָׁתוֹ שֶׁל רַבִּי מִשָּׁה לְפָנָיו רַבִּי אֶלְחָנָן, כְּשֶׁסִּים הָרִים אֶת עֵינָיו, וְהִנֵּה מְבַחֵן הוּא שְׁפָנִי רַבּוֹ חוֹרוֹ כְּסִיד.

הָאֵם נִפְגַע רַבִּי אֶלְחָנָן מִן הַתְּשׁוּבָה? - תַּהֲרָה - אוֹלֵי רוֹצֵה הוּא אֶת הַסְּפֶר לְפָרֵק זְמַן אָרְךְ יוֹתֵר?

הוּא לֹא הִיָּן הַלְעָלוֹת אֶת הַשְּׂאֵלוֹת עַל דֵּל שְׁפָתָיו, וְרַק עַמֵּד וְהַמְתִּין לְמוֹצָא פִּיו שֶׁל רַבּוֹ, אֲשֶׁר לְבִסוּף אָמַר לוֹ: "לָךְ לְרַבִּי מִשָּׁה בַּחֲזָרָה עִם הַ"מְאִירִי" וְשַׂאֵל אוֹתוֹ מַדּוּעַ אֵינוֹ יִכּוֹל לְהַשְׂאִיל אוֹתוֹ עַד תִּאֲרִיךְ מְאֹד יוֹתֵר..."

שׁוֹב מֵהַר הַנַּעַר לְבִיתוֹ שֶׁל רַבִּי מִשָּׁה, פָּנָה אֶל הַצְּדִיק וּמַסַּר לוֹ אֶת שְׂאֵלְתוֹ שֶׁל רַבִּי אֶלְחָנָן. "יוֹתֵר מְאֹד כִּבְרָ לֹא אֲזַדְקֵק לוֹ", הִשִּׁיב הַצְּדִיק מִיָּד, וְהוּא אָץ-רַץ כְּדִי לְהַשִּׁיב אֶת הַתְּשׁוּבָה לְרַבּוֹ.

הַפַּעַם הַחּוּרִי רַבִּי אֶלְחָנָן שְׁבַעֲתִים, בְּשִׁתְּיָקָה נִטַּל אֶת הַמְּסַכֵּת מִיָּדֵי תַלְמִידוֹ וְשׁוֹב לֹא הוֹסִיף לומר דְּבַר בְּעֵינָיו.

יִצְחָק ל' חָזַר לְמַוְדָּיו, כּוֹבֵשׁ בְּתוֹכוֹ אֶת כָּל הַשְּׂאֵלוֹת הַבְּלִתֵי פְתוּרוֹת שְׁצַצוּ בְּלָבוֹ.

שְׁלֹשָׁה עָשָׂר וְחָצִי יָמִים מְאַחַר יוֹתֵר - נִפְתְּרוּ כָּל מְאָלֵיהֶן - רַבִּי מִשָּׁה מִיְדֵי נְפִטְרָ לְבֵית עוֹלָמוֹ...

כָּל יְהוּדֵי בְּרוּבִיץ' יָצְאוּ לְחַלֵּק לוֹ כְּבוֹד אַחֲרוֹן. בְּמַהֲלָךְ הַהַלְוִיָּה הַהִמּוֹנִית לֹא נִשְׂאוּ הַסְּפָדִים, כִּפִּי שֶׁהוֹרָה רַבִּי מִשָּׁה, אוֹלָם כְּשֶׁהַכְּנִסָּה הַמְּטָה לִיד אֲרוֹן הַקְּדוֹשׁ שֶׁל בֵּית הַחֲסִידִים, אָמַר רַבִּי אֶלְחָנָן: "רוֹאֶה אֲתָה אֶת מְסַכֵּת יְבָמוֹת בְּאֶה מוֹלָה, וְהִיא תִלְוָה אוֹתָךְ וְתִגַּן עֲלֶיךָ בְּהַמְשָׁךְ דְּרָכָה... בְּרַצוֹנִי גַם לְבַקֵּשׁ מִמֶּךָ מְחִילָה בְּגַלְל הַסְּפֶר, אֲבָל הַחֲזוֹרְתִי אוֹתוֹ כִּבְרָ הַבְּקָה לְפָנָי תָּם שְׁלֹשָׁה עָשָׂר וְחָצִי יָמִים, וְלָכֵן עֲלֶיךָ לְמַחַל לִי..."

(רַבִּי שְׁלֵמָה לוֹנֶשְׁטֵיין שְׁלִיט"א - מְתוּק הָאוֹר)

אֵלֶּזְנֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֵבֶת

פְּרֻשֵׁת כּוֹס

כּוֹס"ז, אֵלֶּיּוֹן קַע"ב

בְּלֹא עֵינֵי מַסְפִּיק. הַנְּעָר הַרְגִישׁ אֶת עֲצָמוֹ נֶעְלַב וְאָמַר: כִּיֹּן שְׂרָבִי חוֹשֵׁשׁ שְׁלֹא לְמַדְתִּי הֵיטֵב, יָכוֹל הוּא לְבַחֵן אוֹתִי. שְׂאֵל אוֹתוֹ רַבּוֹ: אִם כֵּן, אָמַר לִי כִּמְהָ פְּעָמִים נִזְכָּר רַבָּא בְּמַסְכַּת סָפְהָ? שָׁקַע הַנְּעָר בְּתוֹךְ עֲצָמוֹ וְכַעֲבַר דְּקוֹת מַסְפָּר הַשִּׁיב: חֲמִשִּׁים וּשְׁתַּיִם פְּעָמִים!

הַתְּשׁוּבָה הַמְהִירָה וְהַמְדִיקָתָה הַזֹּאת שֶׁל הַתְּלָמִיד הַדְּהִימָה אֶת רַבּוֹ, שֶׁהֵלֵךְ מִיַּד אֶל סָבוֹ שֶׁל הַנְּעָר וְהוֹדִיעַ לוֹ שֶׁאֵין הוּא דְרוֹשׁ עוֹד לְנִכְדוֹ הָעֲלוּי. אַחֲרֵי שֶׁגַם הַמְּלַמֵּד הִזָּה לֹא מֵצֵא מֵהָ לְלַמֵּד אֶת תְּלָמִידוֹ, צִוָּה הַסָּב לְמִצָּא עֲבוּר נִכְדוֹ חֶבֶר לְלַמּוּד וּשְׁגַם יִשְׁגִּיחַ עָלָיו בְּעִנְיַי בְּרִיאוֹת וְכַדוּמָה, כִּי הִזָּה ר' מְרֻדְכִי דֵב נַעַר חָלֵשׁ. חֶבֶר כִּזָּה נִמְצָא וְהוּא הִיָּה קָשִׁישׁ בְּשָׁנִים אַחְדוֹת מִמְרֻדְכִי דֵב. הַשָּׁנִים לְמַדּוֹ בִּיחַד וְגַם יִשְׁנֵנוּ בְּחֶדֶר אַחַד. לִילָה אַחַד הַתְּעוֹרֵר הַחֶבֶר בְּאַמְצַע הַלַּיְלָה וְרָאָה אֶת ר' מְרֻדְכִי דֵב יוֹשֵׁב עַל הָאָרֶץ וְעוֹרֵף תְּקוּן חֲצוֹת. הַדְּבָר אָרָךְ כִּמְהָ שְׁעוֹת. נַחֲלִי דְמַעוֹת שִׁפּוֹ הַנְּעָר בְּתַפְלוּתוֹ וְרַק לְפָנוֹת בִּקְרָה עָלָה עַל מִשְׁכָּבוֹ.

חֶבֶרוֹ הַזֶּהִירוּ לְבַל יַעֲשֶׂה עוֹד כְּדָבָר הַזֶּה לְהַדִּיר שָׁנָה מְעִינִי, מִפְּנֵי הַנֶּזֶק שֶׁנִּגְרַם לְגוּפוֹ הַחָלֵשׁ. אוּלַם מְרֻדְכִי דֵב לֹא שָׁמַע לְעֲצוּתוֹ וְלֹאֲזִהְרוֹתוֹ וְהַמְשִׁיךְ לְנַהֵג כִּךְ מִדֵּי לִילָה בְּלַיְלָה, עַד אֲשֶׁר אִים עָלָיו חֶבֶרוֹ שִׁסְפָּר עַל כֵּן לְסָבוֹ. לֹא רָצָה מְרֻדְכִי דֵב שֶׁהַדְּבָר יוֹדַע לְסָבוֹ וְאָמַר לְחֶבֶרוֹ: שְׂאֵל מִמְּנֵי אֶת אֲשֶׁר תִּשְׂאֵל, בְּקִישׁ אֶת אֲשֶׁר תִּבְקֶשׁ מִמְּנֵי, וְבִלְבַד שְׁלֹא תִסְפָּר לְאִישׁ אֶת אֲשֶׁר אֶתָּה רוֹאֶה. עָנָהוּ חֶבֶרוֹ: אִם תִּבְטִיחַ לִי שֶׁתִּמְנַנֵּי לְגַבְאֵי כְּאֲשֶׁר תִּהְיֶה רַבִּי, אֲזִי אֲשַׁמְרֵם עַל סוּדָךְ. אָמַר לוֹ: הַקְּשִׁיתָ לְשִׂאֵל, וּמִנֵּי לָךְ שְׂאֵהִיָּה רַבִּי? הַשִּׁיב לוֹ: רוֹאֶה אֲנִי הַבְּטִיחַ לוֹ ר' מְרֻדְכִי דֵב: אִם אֶהְיֶה רַבִּי, תִּהְיֶה אֶתָּה הַגַּבְאִי וְכִךְ תִּקְעוּ כִּפּוֹ עַל תְּנַאי זֶה לָךְ.

וְאַמְנָם הִיָּמוּ שְׁנִיָּהִם אֶת הַבְּטָחָתָם. כְּשֶׁנֶּעֱשֶׂה ר' מְרֻדְכִי דֵב לְרַבִּי, לְקַחוּ לְגַבְאֵי, וְאֵלּוֹ הוּא שְׁמֵר הַבְּטָחָתוֹ וְלֹא גָלָה דְבָר לְאִישׁ כֹּל יְמֵי חַיָּו שֶׁל ר' מְרֻדְכִי דֵב. רַק לְאַחַר פְּטִירָתוֹ נִודַע מִפִּי שֶׁל הַגַּבְאֵי עַל תְּקוּן חֲצוֹת שֶׁהַרְבִּי הִזָּה עוֹרֵף בְּהִיּוֹתוֹ עֲדִין נַעַר בֶּן עֶשְׂרִי.

בְּהִיּוֹתוֹ בֶּן שְׁתַּיִם עֲשָׂרָה כְּבָר נִהַג מַעֲשֶׂה

אֲשֶׁרֵי יְלֻדוֹתוֹ שְׁלֹא בֵיטָה אֶת זְקֻנוֹתוֹ
כְּבָר בְּיְלֻדוֹתוֹ הִיָּתָה לוֹ לְהַרְהִיק רַבִּי מְרֻדְכִי דֵב מְהוֹרְנוֹסְטִיפֵל זִיע"א עֶסֶק עִם דְּבָרִים שְׁבַמְסַתוֹרִין. בְּבֵית סָבוֹ הַרְהִיק רַבִּי יַעֲקֹב יִשְׂרָאֵל מְטַשְׁעֶרְקָאס זִיע"א מִצָּא הַרְבֵּה סְפָרֵי קְבֵלָה, וְאָף שְׂאָסֵר עָלָיו סָבוֹ לַעֲיֵן בְּסַפְרִים הָאֵלֶּה, לֹא עֲצַר הַיְלָד בְּרוּחוֹ וְהִיָּה מִתְעַמֵּק בָּהֶם בְּאֵין רוּאִים. בְּהִיּוֹתוֹ כְּבֶן שְׁמוֹנָה, נֶעְלַם בְּאֶחָד הַיָּמִים מְעִינִיָּהֶם שֶׁל אֲנָשֵׁי הַבֵּית וְלֹא יָדְעוּ הֵיכָן הוּא. הַשְּׁמַשִּׁים חִפְּשׂוּ בְּבֵית הַמְּדַרְשׁ וּבְחֶצֶר הַגְּדוּלָה וְלֹא מִצְאוּהוּ. בְּהִלָּה גְּדוּלָה קְמָה, כִּי הַיְלָד הִיָּה בֶּן יָחִיד לְהוֹרָיו.

סָבוֹ שֶׁל הַיְלָד, הַרְבִּי יִצְחָק מַחְדָּרוֹ לְדַעַת עַל מָה וְלָמָּה קוּל הַרְעַשׁ וְהַבְּהִלָּה, וְכִאֲשֶׁר נִודַע לוֹ שֶׁנִּכְדוֹ הָאֵהוּב מְרֻדְכִי דֵב נֶעְלַם, הֵלֵךְ בְּעֲצָמוֹ לְחַפְּשׂוֹ בְּלוּיָת שְׁמֵשׁוֹ. חִפְּשׂוּהוּ בְּכָל הַסְּבִיבָה וְהַיְלָד אֵינְנוּ. בְּעֶבְרָם לִיד מְדַרְגוֹת בֵּית הַמְּדַרְשׁ צִוָּה הַרְבִּי לְשַׁמְשׁוֹ לְהַסְתַּכֵּל מֵאַחֲוֵי הַמְּדַרְגוֹת שְׂמָא יִמְצְאוּהוּ שֵׁם. וְאַמְנָם לְגַדֵּל תְּמַהוֹנוֹ מִצָּאוֹ שֵׁם הַשְּׁמֵשׁ רְכוּן עַל סֵפֶר קְבֵלָה שְׁבִידוֹ וְכִלּוֹ שְׁקוּעַ בּוֹ עַד שְׁלֹא הַרְגִישׁ וְלֹא שָׁמַע כְּאֲשֶׁר קְרָאוּ בְּשִׁמּוֹ. בְּאַפְלָה, מֵאַחֲוֵי הַמְּדַרְגוֹת, מִצָּא לוֹ מְקוֹם סֵתֵר לְהַתְעַמֵּק בְּסִתְרֵי הַתּוֹרָה. כְּשֶׁהוֹצִיאוֹ מִמְּקוֹם מַחְבֹּאוֹ, נִטַּל סָבוֹ אֶת הַסְּפָר מִיָּדוֹ וְאָמַר אֵלָיו בְּנַחַת: לֹא, בְּנִי! עֲדִין לֹא הִגִּיעָה שְׁעַתְךָ לְעֶסֶק בְּסַפְרִים אֵלֶּה. כְּבָר אֲמַרְתִּי לָךְ וְהִנְנִי חוֹזֵר וְאֹמֵר לָךְ, כְּשִׁיגִיעַ הַזְּמַן אֲלַמְּדֶךָ אֲנִי בְּעֲצָמֵי בָּהֶם.

בְּגִיל עֶשְׂרִי כְּבָר גָּמַר כְּמַעַט רַבִּי מְרֻדְכִי דֵב אֶת כָּל הַשִּׁ"ס כִּלּוֹ וְזָכְרוֹ בְּעַל פֶּה. כְּשֶׁשְׁלֹא נִמְצָא עֲבוּרוֹ עוֹד מְלַמֵּד בְּעִירוֹ, הִבִּיא סָבוֹ עֲבוּרוֹ וְעֲבוּרֵי שְׂאֵר נִכְדָיו מְלַמֵּד מְפֻלָּג מְמַרְחָקִים. הִיָּה זֶה רַב גְּדוֹל וּמְפָרְסָם בְּתוֹרָה, ר' שְׁנִיאֹר וְלָמָּן מַעִיר טְרִילִים. אוּלַם גַּם לְרַבּוֹ זֶה לֹא נִזְדַּקַּק זְמַן רַב וּמַעֲשֶׂה שְׂהִיָּה כִּךְ הִיָּה: בְּהִגִּיעַ יוֹם הַשָּׁנָה הַרְאִשׁוֹן לְפְטִירַת אִמּוֹ רָצָה הַנְּעָר לְעֲשׂוֹת סִיּוּם מַסְכַּת לְזָכְרָהּ. תוֹךְ שְׁנֵי יָמִים הוֹדִיעַ הַנְּעָר לְרַבּוֹ שֶׁכְּבָר סִיּוּם אֶת מַסְכַּת סָפְהָ. הַתְּפִלָּא רַבּוֹ ר' שְׁנִיאֹר וְלָמָּן עַל כֵּךְ שְׁגָמַר מֵהַר כָּל כֵּךְ וְחֹשֵׁשׁ שְׂמָא עָבַר עַל הַמַּסְכַּת

דמותו של מרדכי דב מתחת למים. נבהל מאד הכפרי, כי חשב שבטעטיו קרה חלילה מקרה רע עם נכד הרבי. רצה הוא לרדת לתוך המקוה כדי להוציאו מתחת למים, אבל איזו יד נעלמת מחזיקתו ואינה נותנת לו לזוז ממקומו. בינתים עוברת שעה אחרי שעה. הכפרי כמעט ודעתו נטרפה עליו מרב פחד ואימה. ומסביב דממת מות. והנה הוא שומע תנועות בתוך המים. הרבי הצעיר מופיע על פני המים ואומר אליו: סעו לביתכם ואל תיראו, הפריץ לא יעשה לכם כל רע. נרגע היהודי ונסע לביתו.

עם בקר הגיע לכפר. והנה בא הפריץ לקראתו ובקש ממנו מחילה על הצער שגרם לו וספר שכל הלילה לא יכול היה לעצם עין ומישהו החזיק בגרונו וחנקו. אז העלה בדעתו שכל זה בא לו על אשר התעלל בחוכר היהודי בהפקירו אותו ולא ילדיו לקר ולשלג, וצוה מיד להחזיר את הזוגיות לחלונות ולא לתבע עוד ממנו את דמי החכירה. רק לאחר ששעה כל אלה הניחה היד המסתורית מלחנקו. כן ספר הפריץ עצמו. והי הדבר למופת בפי כל הסביבה.

מאותו יום ואילך לא יסף עוד הפריץ להתעלל בחוכר היהודי וחי אתו בשלום ובאהבה. כאשר חזר הסבא האדמו"ר ר' יעקב ישראל לביתו וספרו לו את המופת של נכדו אמר: יותר מדי מקדם הוא מתחיל לספן את נפשו.

יין ישן הוא טוב רק אם בצעירותו היה כן

על הפסוק (שמות י ט): 'ויאמר משה בנערינו ובזקנינו נלך' היה אומר הרה"ק הלב שמחה זיע"א בדרך רמז: כפי שהאדם בנעירותו כן הוא גם בזקנותו, וזה 'בנערינו ובזקנינו נלך'. והיה מסמיק לזה את דברי דודו הרה"צ רבי שלמה זצ"ל, אחיו של הרה"ק השפת אמת זיע"א, שהיה סוחר יין, והיה רגיל לומר שיין ישן הוא טוב רק אם בצעירותו היה כן.

(מתוך הספר ספיר ויהלום להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

רבי ממש. הדבר קרה בעת העדרו של סבו מן הבית, והנה בא יהודי כפרי חוכר אחד אל בית הרבי לבנות לפניו ולבקש ישועה מפני הפריץ הנוגש בו, יען פי אין לו לשלם את דמי החכירה. וכבר הגיעו הדברים עד כדי כך שהפריץ הוציא את הזוגית מחלונות ביתו והקר והשלג חודרים פנימה, ואין לו לאן ללכת עם אשתו וילדיו.

כיון שהרבי לא היה אותו יום בביתו, שפך היהודי את כל לבו לפני הרבנית שהיתה מפרסמת לאשה חכמה וצדקנית. כששמעה את צרתו של היהודי אמרה לו: שמע נא בקולי, הכנס אל נכדנו ר' מרדכי דב והוא יכול להושיעך. נכנס היהודי לחדרו של ר' מרדכי דב אשר ישב כדרכו שקוע בלמודו. חזר לפניו היהודי על כל המעשה מתחלתו ועד סופו. שמע ר' מרדכי דב את הספור הקורע לב, נאנח ואמר: אלו היה סבי בבית בודאי היה מושיעך! התחנן לפניו הכפרי, ואמר: והלא גם אתם יכולים להושיעני! והוסיף: סבתכם הרבנית שלחתני אליכם.

נענה העלם ואמר בענוה: טועים אתם בי! לא אוכל לעשות דבר קטן או גדול זולת סבי. רק הוא יכול להושיעכם. קם היהודי ואמר מתוך יאוש: אם באמת אינכם יכולים להושיע לי, אזי אין לי שום טענות אליכם. אבל אם יש בידיכם להצילני ואינכם עושים זאת, אני מוחל לכם על זאת לא בעולם הזה ולא בעולם הבא! רגע נשאר ר' מרדכי דב יושב נדהם ונבהל. לפניו עמד היהודי האמלל אשר כל גורל חייו היה נתון עתה בידי. חש את גדל צערו של היהודי. ואז קרא ר' מרדכי דב: לא לבנות! הדליקו את הפנס ונלך אל המקוה!

הדבר היה כבר לאחר חצות הלילה. כאשר נכנסו לבית הטבילה נשאר היהודי עם הפנס למעלה ור' מרדכי דב ירד לטבל. עבר זמן רב ור' מרדכי דב טרם עלה חזרה. המתין הכפרי בקצר רוח ותמה מדוע מתמהמה העלם לצאת מן המים. מחשבות ממחשבות שונות הבהילוהו, ובלב דופק ירד לראות מה קרה לו, והנה הלבנה לעיניו

**חידון אֶלְזָנוֹת - נושא פרסים
שְׁמָה שֶׁל אִיזוֹ מְכָה מְפָרֶשֶׁת וְאָרָא
מִזְכָּר גַּם בְּפָרְשָׁה זוֹ?**

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני למספר פקס: 077-470-26-81 או למייל: magdenot@gmail.com נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון. בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":
פרשת חיי שרה:
ה' אברהם עמנואל הורוויץ מירושלים.

פתרון החידה - פרשת חיי שרה:
ש. היכן מוזכר בפרשתנו תבן?
ת. רבקה אומרת לאליעזר שיש למשפחתה תבן רב לגמליו (בראשית כד, כה).

שו"ת קטר

מהתיקון הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי חיים צבי טייטלבוים ה"עצי חיים" מסיגעט בנו של הרבי הקדוש רבי חנניא יום טוב ליפא ה"קדושת יום טוב" נסתלק ו' שבט (תרפ"ו)

ביתו של הרב הצדיק רבי מאיר יוסף מנדל בעיר ביסטריץ, היה בית ועד לחכמים כפשוטו, גדולי תורה מכל רחבי המדינה היו באים לביסטריץ עיר המרכזית, ובה התקיימו האסיפות הגדולות של רבני המדינה, ובזמן שהייתם בעיר היו מתאכסנים בביתו של מנסי האורחים - רבי מאיר יוסף.

אורה קודרת ידה באחת על הבית, רבקה הפעוטה בת הארבע, בתו של רבי מאיר יוסף, חלתה פתע במחלה אנושה, המצב הלך והדרדר מרגע לרגע, עד שהגיסיה החלה רח"ל. לב לב שבור התאספו בני הבית ליד מיטת הפעוטה, וגם אנשי החברא קדישא שרבי מאיר יוסף עמד בראשה הגיעו, כשהנצות כבר מזומנות איתם כדי לקבוע את רגע המוות.

אחד האורחים הקבועים בביתו של רבי מאיר יוסף, היה הרבי הקדוש העצי חיים, אכסניה קבועה היתה לו שם, פעמים שהה שם ימים ספורים, ופעמים כמה שבועות רצופים. בכל פעם לפני שהגיע, היה הרבי משגר מברק בו הודיע על בואו הצפוי, אך הפעם התגלגלו הדברים מן השמים, שהרבי הגיע בפתאומיות.

בעוד בני הבית ואנשי החברא קדישא עומדים סביב למיטת הגוססת, נשמעו נקישות בפתח הבית. אחד הילדים נשלח אל הדלת, וקריאת הפתעה נשמעה: הרבי הגיע! הרבי הגיע! מייד נגש אחד הנוכחים אל הרבי, וסיפר לו על רבקה הפעוטה הגוססת ועל יציאת הנשמה הקרובה...

היכן שוכבת הילדה? - שאל הרבי, הראו לרבי את החדר. הרבי לא התמהמה אפילו שניה, בזרזות גדולה נכנס לחדר ומיד קרא: הוציאו כל איש מעלי! בעין בשר היה נראה כי הרבי איחר את המועד. זמן רב היה הרבי סגור בחדר, איש לא ידע מה מתרחש באותם רגעים גורליים.

פתאום נפתחה דלת החדר, הרבי יצא החוצה ופניו להבים. הוא פנה לסובבים ובמיוחד אל רבי מאיר יוסף ואמר: "היא תבריא, ועוד תשלם את כל שנות חייה!"

הם לא האמינו למראה עיניהם, הילדה הגוססת פקחה את עיניה, וסומק קל כבר עלה בלחיה! דמעות היגון התחלפו חיש בדמעות של שמחה. הבת הקטנה התאוששה מיום ליום עד שהחלימה לגמרי. ברכת הצדיק התקיימה במלואה, היא השלימה שנות חייה, בגיל שבעים נפטרה. נס תחיית המתים!

את מי כיבד קדוש ה' מבעלזא זצוק"ל באמירת תורה בטיש

ההבדל התורני בין פעמיים לשלושה פעמים

השבוע בדף היומי (נידר ז) נלמד בסייעתא דשמיא את המילים, וְהָא אָמְרוּהָ בֵּית שְׁמַאי חָזָא זִמְנָא? - הלא כבר אמרו בית שמאי דבריהם פעם אחת, ולמה כפלו דבריהם? אָמַר רַבָּא, תְּרַתֵּי תַלְתָּא - התנא הוצרך להשמיענו דברי בית שמאי שנים שלש פעמים.

נספר סיפור נפלא על הרבי הקדוש גדול מרבן שמו, הרבי רבי אברהם אביגדור נחום מסטריקוב זצוק"ל. זכרתי ימים מקדם כשראיני את הרבי הקדוש מסטריקוב, חשתי שאני עומד לפני רבי שדומה למלאך ה' צבאות כמו שהגמרא אומרת בחגיגה (טו:), אם הרב דומה למלאך ה' צבאות תורה יבקשו מפייהו.

מי עוד בדורינו זכה לזכה קירבה גדולה ממרן רבי מאיר שפירא זצוק"ל כמו הרבי מסטריקוב, מי עוד בדורינו זכה לזכה קירבה יתירה ממרן הבריסקער רב כמו הרבי, והכל בהצנע לכת עם אלקיך. מי עוד בדורינו זכה לזכה קירבה גדולה מהרבי הקדוש מבעלזא ז"ע כמו הרבי.

הרבי היה גר בתל אביב כידוע, כמו הרבה צדיקי עולם קדושי עליון שהיו גרים בתל אביב באותם השנים, והרבי הרבה להשתתף בטיש של כבוד קדושת הרבי קדוש ה' הַיְיָ לְיַגְעַר בְּעֶלְזָר רַב ז"ע בליל שבת קודש, חוץ ממה שהיה בא גם באמצע השבוע לדבר עם מרן הרבי מבעלזא.

וסיפר הרב החסיד רבי חיים יהושע וייכלדר שליט"א, שכשסיימו את הבניה של הבית המדרש של בעלזא ברח"א גאריפס בירושלים, אחרי שהרבי מבעלזא זצוק"ל הסתלק, הפציר מאד המשב"ק הרב החסיד רבי שלום פויגל זצ"ל ברבי מסטריקוב, שיבוא לראות את הבנין. בסוף הרבי מסטריקוב הסכים, ובא לבית מדרש בליווי החסיד הנאמן רבי בן ציון וייכלדר.

למשב"ק המיתולוגי רבי שלום פויגל היה רצון מאד גדול במשך כל הביקור לכבד את הרבי מסטריקוב באופן בלתי רגיל, דבר שלא היה בשיגרה. והוא הסביר להרב החסיד רבי בן ציון וייכלדר, שפעם אחת כיבד הרבי הקדוש מבעלזא את הרבי מסטריקוב להגיד תורה בטיש בליל שבת, אחרי מספר דקות גדול הדור בענוה, הוא שתק ולא אמר כלום. אחרי מספר דקות פנה הרבי מבעלזא שוב וביקש, ושוב שתק הרבי מסטריקוב. הוסיף המשב"ק הרב החסיד רבי שלום פויגל, מעולם לא היה דבר כזה בבעלזא, שהרבי יכבד מישוהו אפילו מגדולי הדור, להגיד תורה בטיש מלבד הפעם ההיא, ועל כן הוא מכבד כל כך את רבינו.

אחרי זה אמר הרבי מסטריקוב, שאם הבעלזער רב היה מכבד אותו פעם שלישית, הוא כן היה אומר תורה. והוא כמו שרואים בדף היומי שלנו, שלפעמים לא מספיק לומר חָזָא זִמְנָא - פעם אחת, רק צריכים לבקש תְּרַתֵּי תַלְתָּא - שנים שלש פעמים, ואז מתקבלים הדברים.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם נידר דף ט, י"ז אלול תשע"ה)

במילת החוד"ש מרומזים חמשת הדברים הפוסלים את השחיטה

בדף היומי שלנו השבוע (נידר ז) לומדים דרשה מפסוק בפרשת השבוע פרשת בא (שמות יב, ב), החודש הזה לכם ראש חודשים ראשון הוא לכם "לחודשי השנה". נספר סיפור עם ווארט נפלא על פסוק זה.

הרבי הקדוש הצמח דוד מדינוב ז"ע, הביא פעם את בנו הרבי הקדוש הצבי לצדיק הבלאז'ובער ז"ע, אל הרבי הקדוש איש אלוקים מרן הדברי חיים מצאנז ז"ע, כשהבלאז'ובער עוד היה ילד בגיל שלש או ארבע שנים.

זה היה בפרשת השבוע פרשת בא, הרבי בחן אותו, ושאל אותו, למה לא נמצא שום הוראה מענייני שחיטה בפרשה, הרי זה מאד נחוץ לשחיטת הקרבן פסח. ענה הילד על המקום, שבפסוק החודש הזה לכם, במילת החוד"ש נרמז בראשי תיבות כל חמשה הלכות שחיטה. כמבואר ברמב"ם (הלכות שחיטה פ"ג) בזה הלשון: חמשה דברים מפסידין את השחיטה, ועיקר הלכות שחיטה להזהר בכל אחת מהן, ואלו הן: ש'הייה, ד'רסה, ח'לדה, ה'גרמה, ו'עיקור. הראשי תיבות של חמשה דברים אלו, הם החוד"ש.

ונבאר קצת מה הם החמשה דברים הפוסלים את השחיטה:

(א) **שהיה**, הפסקת פעולת השחיטה למשך זמן מסוים, פוסל את השחיטה. ש'היה מרומז בש' של החודש'.

(ב) **דרסה**, לחיצת הסכין אל הצוואר תוך הפעלת כח, ולא חיתוך באמצעות הולכת והבאת הסכין קדימה ואחורה, פוסל את השחיטה. ד'רסה מרומז בד' של החודש'.

(ג) **חלדה**, החדרת הסכין מצד של הצוואר בין הקנה והוושט וחיתוך כלפי חוץ, או להסתיר את הסכין על ידי הכלי במהלך השחיטה, פוסל את השחיטה. ח'לדה מרומז בח' של החודש'.

(ד) **הגרמה**, שחיטה מעל או מתחת למקום השחיטה בין קנה לוושט פסולה. ה'גרמה מרומז בה' של החודש'.

(ה) **ועיקור**, עקירת הקנה והוושט ממקום חיבורם בלסת, או קריעתם ממקום חיתוכם, פוסלת את השחיטה, וכן סכין פגומה גורמת לעקירת הסימנים, ולכן שחיטה בסכין פגומה פוסלת את השחיטה. ו'עיקור מרומז בו' של החודש'.

זהו חמשה הלכות השחיטה שמרומזים במילה החוד"ש. צדיקים קדושי עליון יודעים בגיל קטן מה שלפעמים אנשים מבוגרים לא יודעים... מרוב התפעלות מהתשובה של הילד הרבי הקדוש הבלאז'ובער, נישק אותו מרן הרבי הקדוש הדברי חיים מצאנז במצחו.

את הסיפור הנפלא סיפר מרן הגאון הצדיק רבי אלחנן הלפרין זצ"ל רבה של קהילת גולדס גרין ועוד, שהיה כידוע מגדולי מעתיקי השמועה בדורינו.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם נידר דף ז, ט"ו אלול תשע"ה)

מעולם
לא היה
דבר כזה
בבעלזא

ביום שישי אחרי צהרים, דקות לפני שרציתי להתחיל את השיעור, בורא עולם האיר לי ווארט נפלא על פרשת השבוע פרשת ויגש. הפסוק (בראשית מז, לב) **כי עבדך ערב את הנער**, חשבתי בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא בדרש, ואולי זה גם קרוב לפשט, הגמרא הידועה (סנהדרין טז), כל המלמד את בן חבירו תורה כאילו ילדו, אתה רוצה להצליח עם תלמיד, אתה רוצה להצליח עם ילד, אך רוק על ידי מתיקות ועריבות - **ערב את הנער**, אם יש מתיקות ועריבות, יהיה הצלחה. מאיפוא אנחנו ידעיים ש'ערב' זה לשון מתיקות, הרי אנחנו מתפללים כל בוקר בברכת התורה 'הערב' נא, ובדואי אתם זוכרים את האור החיים הק' הידוע בפרשת כי תבוא (דברים כו, ח), "ואין טוב אלא תורה, שאם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה", אז אנחנו רואים להדיא גם בדברי האור החיים הק', שעריבות הולך ביחד עם מתיקות. אם כך חשבתי שזה מתאים הפלא ופלא מה שאנחנו שרים בבידי נפש, **ידי נפש אב הרחמן משוך עבדך אל רצונך**, האבא רוצה למשוך את הילד אליו, שיהיה לו קשר של קיימא עם הילד, המלמד רוצה שהתלמיד יפרח ויגדל, איך עושים זאת, איך מושכים את העבד אל רצונך של האבא, של הרבי, רק על ידי **עבדך ערב את הנער**, במתיקות ועריבות, **ירוך עבדך כמו איל**. ובזכות שאנחנו נתנה במתיקות ועריבות, נוכח לבנים עוסקים בתורה ובמצוות, ושיהיה לנו נחת מהילדים והתלמידים, אמנן.

בצילם של גדולי ישראל שליט"א

כ"ק מרן הרבי משומרי אמונים שליט"א

מי שטעם ולו פעם אחת בחייו "שבת קודש" בצילו של הרבי הקדוש רבינו ה'חוקי חיים' משומרי אמונים זצוק"ל, לא ישכח זאת לעולם. אודה ה' מאד בפי, שזכיתי לזה עשרות או מאות פעמים, מגיל ילדות מתי שיכולתי נכנסתי לטיש ברח' שפת אמת בבני ברק, ובחודש תשרי, בירושלים עיר הקודש ברח' מאה שערים. אתמול בלילה הוזמנתי לבוא לחצר הקודש שומרי אמונים לתת שיחת חיזוק לבחורי החבורות בעיני חנוכה. כמה תפילות וקדושה ספוג במקום קדוש זה. לפני זה זכיתי להיות בהדלקה אצל מרן הרבי שליט"א בהיכל בית המדרש הגדול פה עיר הקודש. זכרתי ימים מקדם כשהרבי היה גר בבני ברק ברח' בעל שם טוב, די גאנצע גאס האט געווקט ווען מאכט דער רבי קידוש - כל הרחוב ידע מתי הרבי עושה קידוש. זכרתי לשמוע את ה'ויהי נועם', את הניגונים, לפגוש את זקני החסידים, משפחת אברהם, את שאר בשרי הקרוב הגאון רבי אלחנן רבינוביץ שליט"א, ואת בנו בעל "גם אני אודך", הגאון רבי גמליאל שליט"א, מעין עולם הבא. לפני השיחה נכנסתי לקודש פנימה אל הרבי שליט"א, להתברך באותו חדר שקיבל אביו הרבי הקדוש ה'חוקי חיים' משומרי אמונים, והסבא קדישא בעל ה'שומר אמונים'. הרבי מעיין בגליון "מתיקות הדף היומי" ומספר לי סיפור נורא על אבי מורי הצדיק רבי שמואל צבי בן רבי בנימין זצ"ל, סיפור שעוד לא הכרתי. שאבא שכידוע היה מהמקורבים לרבינו פאר הדור החזון איש זצוק"ל, היה לו מנהג לנקות את ספריו לפני חג הפסח, הספרים שרבינו החזון איש למד בהם כל יום ויום, ואחד הספרים היה הספר הקודש "שומר אמונים"! הרבי מברך אותי, להמשיך להפיץ את ההייליגע תורה.

מכאן עליתי כמה קומות תרתי משמע, להתוועד עם הבחורים בחנוכה. שרנו בדביקות את השירים קה אכסוף וקה רבון, היו אלו רגעים של התעלות. דברתי על המושג מי שטרם ערעב שבת יאכל בשבת, על ההכנה דרבה לשבת חנוכה, על שינוי הרגלים בחנוכה, וסיפורים על חשקת התורה. באתי לחזק ויצאתי מחזק, קשה לתאר במילים את היראת שמים שרואים על פניהם של הבחורים משומרי אמונים. ביקשתי מהנהלת החבורות לבוא להתוועד איתם שוב ושוב, בסיומי מסכתות וכו' וכו'. נסיים את הפתיחה בסיפור נורא שסיפר לי ידידי מאנטווערפן, הגראמער ומשמח אלקים ואנשים, הרב הערשל גרוס, וכך הוא סיפר: היה לי הזכות להזמין את הרבי משומרי אמונים ה'חוקי חיים' זצוק"ל, למצוה טאנץ אצל חתנו האדמו"ר מנעשכי זצוק"ל, ואמרתי בעת הגראמער, שבאותו שנה היה ראש השנה שלש ימים, צמוד לשבת שלאחריו, ואחרי יומיים רצופים של עבודה, התחיל הרבי משומרי אמונים לשיר בליל שבת קודש שעות ארוכות, זמירות לשבת וריקודים לשבת קודש. כשזה הסתיים אמר הרבי, "מה שלא פעלנו בימי ראש השנה עם התפילות והתקיעות, פעלנו כעת עם השירה והזמרה והריקודים".

אמרתי אז, שאפשר לומר אותו דבר על "מצוה טאנץ", מה שלא פעלנו בתפילות ביום החופה, בחופה, ובחנותה, אפשר לפעול כעת עם השירה וזמרה וריקוד במצוה טאנץ.

שיהיה זכותו של מרן הרבי ה'חוקי חיים' משומרי אמונים יגן עלינו, ובנו הרבי שליט"א ילווה אותנו בקרוב לקבל פני משיח צדקנו, אמנן.

צילום: אברהם ברוך

בתמונה מרן הרבי הקדוש בעל החוקי חיים משומרי אמונים זצוק"ל בעידן חדותא

מקולמוסם של הקוראים

בס"ד

לכבוד ידידי ורעי, מרביץ תורה לעדרים, בנש"ק מגזע תרשישים, הרב החסיד ר' אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

אחדשה"ט

להלן התחלת לימוד המחזור האחד עשר של התלמוד הירושלמי ביום שני כ' מרחשוון שנה זו. עורר כב"ת מדוע נשתנה הבבלי מן הירושלמי בדף הראשון. דהלא בתלמוד הבבלי הדף הראשון הוא דף ב', ואילו בתלמוד הבבלי מתחיל מדף א'.

והנה אמנם מה' מצעדי גבר כוננו, ויש בזה הרבה עניינים, [במאמר מוסגר, ארץ ישראל מתחיל בא' ו'בל בב']. אך האמת יורה דרכו, והאמת פשוטה, כי התלמוד בבלי שנדפס באירופה במהדורות רבות, ובעיקר במהדורות המצויות בידינו, נדפס בבתי דפוס אשר נהגו למנות את דף השער כדף א, וממילא דף הגמרא החל בדף ב. למשל הר"ף שהדפס בדפוס סלאוויטא, מכיוון שיש שני דפי שער מתחיל בדף ג. ואילו התלמוד הירושלמי דפוס ווילנא, הוא רק שכפול של דפוס פיטרקוב, בו לא נהגו כך.

וע"ד הסוד התגלגל הענין כך. כי תלמוד ארץ ישראל מסמל את

מאוצרות הפרשה

מי ומי ההולכים (י, ח).
אמר פרעה למשה, מה אתם מבקשים כל כך ללכת, וכי אתם סבורים ליכנס לארץ, הרי כולם ימותו במדבר, ורק מי ומי ההולכים, אלו יהושע וכלב. מי ומי ההלכים בגימטריא כלב ובן נון. והשיבו משה, בנערינו ובזקנינו נלך, כי לא נגזרה גזירה לא על פחות מבן כ', ולא על יתר מבן ס'.
(בעל הטורים)

האיתערותא דלעילא, כמופיע באגרת (סח) מבעל הסולם זצ"ל, שהוא ענין קבלת האורות מלמעלה ללא מאמץ והשתדלות. וכן איתא בזוהר הקדוש (ז"ח א"ה נז): "והאור - זה תלמוד ירושלמי, נהיר נהורא דאורייתא". ולפיכך גם לימודו הוא קל בקוצר המילים. והמבין את הארמית הארץ ישראלית יכול ללמודו על נקלה, ואין בו כמעט קושיות ותירוצים כדאיתא בבבלי.

לעומתו התלמוד הבבלי הוא כולו איתערותא דלתתא, שהוא מאמץ ושבירת הקליפות. זהו המאמר בסנהדרין (כד), "במשכים הושיבני כמתי עולם אמר ר' ירמיה זה תלמודה של בבלי".

וכן איתא שם, א"ר אושעיא מאי דכתיב (זכריה יא, ז) ואקח לי שני מקלות לאחד קראתי נועם ולאחד קראתי חובלים, נועם אלו ת"ח שבארץ ישראל שמנעימין זה לזה בהלכה, חובלים אלו ת"ח שבבבל שמחבלים זה לזה בהלכה. (שם ד, י) ויאמר אלה שני בני היצירה העומדים וגו' ושנים זיתים עליה יצרה, אמר רבי יצחק אלו ת"ח שבא"י שנוחין זה לזה בהלכה כשמן זית, ושנים זיתים עליה אלו ת"ח שבבבל שמרויחין זה לזה בהלכה כזית.

ולכן עשרת הדיברות שקבלנו מה' מתחילות בא' - א'נכי ואילו התורה שמיועדת עבורנו ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים, מתחילה באות ב' - ב'ראשית.

ועל אף דוחק השעה, אמרתי לא אמנע טוב מבעליו, בבחינת תן לחכם ויחכם עוד.

הדורש שלומו וטובתו
הק' יצחק הלוי פריי

החידושי הר"מ זי"ע אמר בשם הרבי מקאצק זי"ע, שהאדם צריך לייגע את עצמו בפרשה של יציאת מצרים כמו בהלכה ותוספות, עכ"ל.ק.

נקודה
למחשבה:

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

פְּנֵינֵי קִדְשׁ

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יוצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

לעילוי נשמת הרבני הסידי המפואר מוה"ר ר' מנחם שמואל חיים בן הרה"ח ר' אפרים ז"ל פריעדמאן

א ווארט אויף די פרשה

סיבת חיוב ההודאה להשי"ת דייקא ממכת ארבה ואילך

ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אותותי אלה בקרבו. ולמען תספר באזני בנך וכן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אותותי אשר שמתים במ וידעתם כי אני ה' (שמות י, א-ב).

יש להסתפק אודות המכות שהכה הקב"ה את מצרים, האם סיבתם היתה כעונש למצריים על שכפרו בעיקר במשך כל שנות השעבוד ("לא ידעתי את ה'", שמות ה, ב), או שמא הסיבה היתה כעונש על שמררו את חיי בני-ישראל במצרים והשתעבדו בהם בפרך. הנפקא-מינה בין שתי סיבות אלו היא, כי לפי הסיבה השניה, בני-ישראל חייבים להודות ולהלל להקב"ה על המפלה דייקא, לפי שכל עיקר מפתל המצריים היתה בגינם - כעונש על שהצרו והציקו להם, ואילו לפי הסיבה הראשונה, אין להם חיוב הודאה מיוחד על המפלה דייקא, כי כל עיקר המפלה אינה קשורה אליהם, כי המצריים מצד עצמם (מצד שכפרו בעיקר) היו כדאיים לעונשים אלו.

עד מכת ארבה עמד הספק בעינו, אולם, לאחר שבמכת ברד הודה פרעה ואמר (שמות ט, כז) "ה' הצדיק, ואני ועמי הרשעים", ובכל זאת המשיך הקב"ה להכביד את לבו כדי להכותו, מזה הוכח בהדיא שהמכות אינן עונש למצריים על שכפרו בעיקר (שהרי עכשיו כבר חזרו בהם במקר), אלא המכות הן עונש על השעבוד ששעבדו את ישראל, וממילא שפיר יש להם חיוב הלל והודאה להקב"ה על מכות אלו.

הוא אשר דבר הכתוב: **"בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו... למען שתי אותותי אלה בקרבו"**, ומהכבדת הלב בפעם הזאת מוכח שהמכות הן עונש על הצרות שהצרו לישראל (ואינן עונש על כך שהמצריים כפרו בעיקר), ומשום הכי שפיר יש עליך חיוב **"למען תספר באזני בנך וכן בנך את אשר התעללתי במצרים"** וגו', כדי להרבות שבח והודיה לא-ל ב"ה על מכות אלו שכל עיקרן לא היו אלא בגלל בני א-ל חי.

(סעודה א' תשמב)

צעקת המצריים - כי ירגישו שהם עומדים רגע לפני איבוד חיותם לגמרי

ומת כל בכור בארץ מצרים... והיתה צעקה גדולה בכל ארץ מצרים אשר כמוהו לא נהיתה וכמוהו לא תוסיף (שמות יא, ה-ו).
יתבאר בהקדם דברי הרה"ק ר' יצחק מראדוויל ז"ע עה"פ (שמות יב, ב) "ותחזק מצרים על העם למהר לשלחם מן הארץ כי אמרו כולנו מתים", ולכאורה אומרם "כולנו מתים" תמוה מאד, שהרי רק הבכורים מתו?!

וביאר בקדשו, כי הנה בני-ישראל היו שקועים במצרים רק במ"ט שערי טומאה (כידוע מהאר"י ז"ל עה"פ שמות יב, לט "ולא יכלו להתממה"), ולכן היתה יציאתם ע"י משה רעיא מהימנא שהיה לו אחיזה במ"ט שערי קדושה (נדרים לח, א), כי כל שער של קדושה מכניע את השער של טומאה שכנגדו, וממילא מ"ט שערי קדושה של משה הכניעו מ"ט שערי טומאה שהיו ישראל שקועים בהם, ואילו את השער ה' דטומאה לא הכניעו, כי לא היה ביכולת ביד משה להכניעו, וגם לא היה צורך בכך, מאחר שבנ"י לא שקעו בשער זה.

והנה, יניקת המצריים היתה מנו"ן שערי טומאה, וגם לאחר שהכניע משה מ"ט שערי טומאה, עדיין נשאר להם קורטוב של חיות מצד השער הנו"ן, ומעתה אתי שפיר מדוע **"ותחזק מצרים על העם למהר לשלחם מן הארץ"** טרם ישתקעו בשער הנו"ן דטומאה, **"כי אמרו"** שאם ישתקעו בני ישראל בשער הנו"ן יצטרך הקב"ה בעצמו להכניע גם שער זה על ידי הארת שער הנו"ן של קדושה, ואז **"כולנו מתים"**, כי לא ישאר להם חיות כלל. ובאמת בעקבתא דמשיחא תהא הוזהמא גדולה כל כך, עד כדי שבני ישראל ישתקעו גם בזוהמת שער הנו"ן ח"ו, ואז יצטרך הקב"ה להאיר עליהם אור חדש מכל נון"ן שערי

קדושה, כדי להכניע את כל נון"ן שערי טומאה, ובכך יפסקו ויתבטלו לגמרי כל כוחות הסטרא אחרא. עכתו"ד הרה"ק מראדוויל ז"ל ע.

והנה, הלשון "צעקה" נופלת על מצב שאדם רואה שהוא הולך להפסיד את רכושו וכדו', והוא עומד וצווח על כך מפחד ובהלה, וככל שהוא מתקרב יותר להפסד הריהו צווח יותר, ואילו לאחר שכבר הפסיד הכל, הריהו סותם את פיו, כי מה לו לצעוק על חלב שכבר נשפך.

מעתה, כשהמצריים רואים ששערי הטומאה - מקור חיותם - נכנעים ומתבטלים בזה אחר זה, הרי הם עומדים וצווחים צווחות גדולות, וככל שמתבטלים יותר שערים משערי הטומאה, הרי הם צווחים יותר, ואולם, לאחר הכנעת כל השערים, אין להם עוד מה לצעוק.

זהו שאמר הקב"ה: **"ומת כל בכור בארץ מצרים"**, ואז יהיה ביטול והכנעת מ"ט שערי טומאה, ומתוך כך **"והיתה צעקה גדולה בכל ארץ מצרים"**, כי ירגישו שהם עומדים רגע לפני הכנעתם וביטולם לגמרי (כי נשאר להם רק שער אחד של טומאה להאחו בו), **"אשר כמוהו לא נהיתה"**, כי עד אז עדיין לא היו אף פעם במצב קרוב כ"כ להכנעה וביטול גמור, **"וכמוהו לא תוסיף"** לעתיד לבוא, שאז תתבטל גם שער הנו"ן, וממילא כבר לא יהיה להם מה לצעוק.

(קידושא רבה תשמח)

החיזוק שנותנת התורה לאביו של בן הרשע

והיה כי יאמרו אליכם בניכם מה העבודה הזאת לכם. ואמרתם זבח פסח הוא לה' אשר פסח על בתי בני ישראל בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל ויקוד העם וישתחוו (שמות יב, כז-כ). וברשי": **"ויקוד העם וישתחוו - על בשורת הבנים שיהיו להם"**.

ידועה הקושיא, הרי "מה העבודה הזאת לכם" היא שאלת בן הרשע, ואם כן איך שייך לשמוח עם בשורה שיהיה להם בן רשע?!

ונראה ליישב, בהקדם ביאור שאלת בן הרשע **"מה העבודה הזאת לכם"** עפ"י מה שמצינו שעיקר נס יציאת מצרים היה עבור הילדים והנערים, שהרי לאחר מכת ארבה כבר נתרצה פרעה לשלח את הגברים, ומשה רבינו התווכח אתו ואמר לו (שמות י, ט) **"בנערינו ובזקנינו נלך"**, כי הנערים קודמים לזקנים מחמת שתי סיבות: א. כי עליהם אני חושש יותר פן ושמא יטמעו בין המצריים ויאבדו לגמרי ח"ו. ב. כי "אם אין גדיים אין תיישים" (כ"ד מב, ג), ולכן רק כשגם הם ייצאו ממצרים יהיה "חג ה' לנו".

לאור זאת שואל הבן הרשע את אביו ואת אמו: **"מה העבודה הזאת לכם"**, הרי עיקר הנס היה עבור הילדים והנערים, ומאחר שבמשפחתנו לא הועיל הנס כלל, כפי שאתם רואים שאני עדיין מצוי בתוך קליפת זוהמת מצרים, אם כן מה החגיגה הזאת ומה טעם יש בה?!

על כך אומרת התורה: **"ואמרתם"** תאמרו לעצמכם דברי חיזוק ונוחם, כי הנה **"זבח פסח הוא לה' אשר פסח על בתי בני" בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל"**, ופירש ה"ספורנו": "זה הזבח נעשה בשביל הפסיחה שהיתה עתידה להעשות בחצי הלילה שלאחריו", וממילא כמו שקרבן פסח נעשה בערב פסח לאות שמחה והודאה להשי"ת על שם הנס **שבוודאי עתיד להיות בליל פסח**, כך גם אתם תוכלו להתחזק ולשמוח מתוך אמונה ובטחון **שבוודאי בעתיד יגדלו הנערים ויתחילו להתבונן קצת בדרכיהם וישובו לשרשיהם**.

דברי נחמה אלו יהיו כמים קרים על נפש עייפה לאבות השבורים מהתנהגות בניהם, ומתוך כך **"ויקוד העם וישתחוו"** מחמת הבשורה הטובה שבניהם עתידים להתנער מאשפתות ולשוב אליהם.

(סעודה ג' תדשם)

הסיבה מדוע לא היה חשש כ"ח הפועל בנפעל" בביזת מצרים

יאמר ה' אל משה עוד נגע אחד אביא על פרעה... אחרי כן ישלח אתכם מזה כשלחו כלה גרש יגרש אתכם מזה. דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב (שמות יא, ג-א). וברש"י: "דבר נא, בבקשה ממך הזהירם על כך, שלא יאמר אותו צדיק אברהם 'ועבדום ועינו אותם' קיים בהם, 'ואחרי כן יצאו ברכוש גדול' לא קיים בהם".

תמוה לשונו הזהב של רש"י "בבקשה ממך הזהירם על כך", וכי ללא הזהרה והתראה לא היו שמחים לקחת שלל מהמצריים!?

ונראה בהקדם דברי כ"ק מרן מהרי"ד ז"ע שהקב"ה עשה נס ופלא לישראל בכך שהמצריים גרשו בעל כרחם, כי אם היו מוציאים אותם מרצון, היו נשארים עם זיקה של הכרת הטוב כלפיהם, ולא היתה יציאתם יציאה גמורה, עכ"ת ד.

הנה כי כן יוקשה, מדוע הורה להם הקב"ה לקחת מהמצריים כלי כסף וכלי זהב, הרי לקחת כלי המצריים עלול לגרום שטבע המצריים (המוטבע בכלים) יכנס בתוך נפשות בני"י (ככלל הידוע של "כח הפועל בנפעל", עי' "אגרא דכלה" פ"ר שופטים), ואז יהא המצב שלא די שלא התנתקו מהמצריים, אלא הטביעו אותם ואת זוהמתם בתוך נפשם פנימה!?

אמנם, כבר קבע ה"אגרא דכלה" (ספ) יתדות בענין, ש"אם האדם אינו משתדל, רק השי"ת שולח לו ממון על ידי איש פרטי, הנה מתת אלקים הוא, והשי"ת נקרא בעליו של הממון, הוא יופיע ומוזמין לו את הנאות לו ולנשמתו", ואז אין חשש של "כח הפועל בנפעל".

עתה יובנו מקראי קודש בטוב טעם ודעת: "עוד נגע אחד אביא על פרעה" ואז יצטרך להוציא אתכם בעל כרחו, בלידת ברירה, ומתוך כך "כששלחו כלה גרש יגרש אתכם מזה", היציאה תהא יציאה גמורה, ולא תשאר בקרבכם שום זיקה ושייכות עם המצריים.

ומאחר שאתם רוצים יציאה גמורה, משום כך יש מקום לומר שלא תרצו לקחת מהם כלי כסף וכלי זהב, מחשש שממונם ורכושם ישפיעו עליכם לרעה, ותשארו קשורים ושייכים במדת מה עם זוהמת מצרים, ולכן אמר לו הקב"ה "דבר נא באזני העם" 'בבקשה ממך הזהירם על כך', שעל אף החשש האמור לא ישתמשו מהוראה זו, אלא אדרבה, "וישאלו איש מאת רעהו" המצרי "ואשה מאת רעותה" המצרית "כלי כסף וכלי זהב".

ואם אמור יאמרו שהם חוששים מ"כח הפועל בנפעל" תאמר להם שהלקיחה היא כדי "שלא יאמר אותו צדיק... ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם", וממילא לקיחה זו נחשבת כנתינתה מאתו יתברך (מצד הבטחה קדומה), ובכי האי גוונא "מתת אלקים הוא" ללא חשש "כח הפועל בנפעל", כדברי ה"אגרא דכלה" הנזכרים.

(סעודה א' תשלח)

בעת שהותם של האחים הקדושים בגיטו באכניא, כשהגיע חג הפסח, הסתפקו באי-הבית האם יערכו האחים הקדושים את הסדר-נאכט לבדם מחמת סכנת השהייה בלילות בבית זר ללא רשות, או שיערכו את הסדר עם מנין מצומצם. בסוף החליט כ"ק מרן ז"ע שיבואו מנין אנשים להשתתף בעריכת הסדר במעון הקודש.

בסוף הסדר שמעו מבחוץ את קול אנשי הגסטאפו שמתחילים להסתובב בגיטו, ונפל פחד גדול על האנשים, ורצו לנוס לבתיהם במהירות, אולם, כ"ק מרן ז"ע הורה להם להתעכב עוד רגע, היות והמנהג הוא לרקוד לאחר הסדר.

האנשים נתנו יד זה לזה, ושרו ניגון במשך כמה רגעים, ואז פטרם כ"ק מרן ז"ע לשלום במאור פנים, תוך כדי שהוא אומר להם בשמחה: "אה, ב"ה, אז מיר האבן מקיים גיווען אויך דעם מנהג..."

לאחר הבריחה הניסית מגיא צלמוות עברו את הגבול להונגריה בשעה טובה, ונכנסו תחלה לעיר אונוואר הסמוכה לגבול. בכניסתם לעיר שלח כ"ק מרן ז"ע את המשמש רבי דוד שפירא ז"ל לבדוק היכן מתגורר בעיר איזה בעלזער חסיד. בלכתו ברחוב פגש את רבי זונדל ברגר ז"ל, ואמר לו, שהרבי מבעלזא הגיע לעיר. הלה התרגש מאד לשמוע את הבשורה, ושמח לארח את כ"ק מרן ז"ע במעונו (על אף הפחד הגדול שהיה באותם זמנים מהכנסת פליטי מלחמה הביתה), אולם, כשיצאו כ"ק מרן ז"ע וכ"ק מהר"ם ז"ע מהמכונית, מגולחי זקן, החל הלה לצעוק לעברם: "פויילישע גנבים, איך אינכם מתביישים להשתמש בשמו של הרבי מבעלזא כדי להציל את עצמכם?!"

כ"ק מרן ז"ע נכנס הביתה, ופתח ספר תהלים, והחל לומר "הודו לה' כי טוב... יאמרו גאולי ה'" וגו' בנעימה מיוחדת, ואז זיהה ר' זונדל את קולו בקודש של כ"ק מרן ז"ע, כפי שזכה לשמוע בשנים עברו כשלקחו אביו עמו לבעלזא, והתבושש מאד מפני הקודש, וביקש מחילה בתחנונים ובדמעות, ודאג לכל צרכיהם ביד רחבה.

האחים הק' לא יכלו להתעכב בעיר זו, מחמת היותה עיר-גבול, ולכן תיפק לאחר השבת דאגו להעבירם באמבולנס (שנסכר במיוחד מארגון "הגלב האדום") לבית החולים בפעסט, שם שהו (כביכול לצורך סיפול רפואי) עד להשגת האישורים הנדרשים כדי לשהות בעיר באופן ליגאלי.

בשהותו בפעסט התבטא כ"ק מרן מהר"א ז"ע, שהצלתו היתה ממש כמו יציאת מצרים, כי כמו שיציאת מצרים היתה בשעה מכוונת, ולא היתה יכולה להיות לא רגע קודם לכן (כי עדיין לא יתיקנו את התיקונים שהוצרכו לתקן במצרים), ולא רגע לאחר מכן (כי אז היו משתקעים בשער הנירן ח"ו), כך גם הצלתם מהגיטו היתה באופן כזה, שההצלה לא היתה יכולה להיות רגע קודם לכן, ואף לא רגע לאחר מכן.

בעת עריכת השלחן הטהור בליל שב"ק פר' פנחס תש"ג, כשהגיעו לכ"ק מרן ז"ע את הדגים, היה אחוז שרעפים, והחזיק את ראש הדג בידו, וסובבו זמן רב, ולאחר מכן זרקו תחת השלחן, וכך נשנה גם בסעודת צמרא דשבתא. הדבר היה לפלא בעיני החסידים, ובעיני כ"ק מרן מהר"ם ז"ע גדלה הפליאה כאשר שמע את כ"ק מרן ז"ע אומר בלחשיה בשעת זריקת הדג: "השי"ת יעזור שהרשע ינחל מפלה".

לאחר השבת הגיעו הידיעות המרעישות, שהצורך האיטלקי מוסוליני ימ"ש - בן בריתו של הצורך הגרמני ימ"ש - הודח מתפקידו והרגוהו במיתה משונה.

כאשר סיפר כ"ק מרן מהר"ם ז"ע את הדברים לכ"ק מרן ז"ע, נרעש ביותר ואמר: "השי"ת יעזור שגם הרשע הוא ינחל מפלה, הרשע הוא אינו אדם, הוא כלב משוגע, הוא הלשין עלינו אצל כל השבעים שרים בעולם הזה, ואצל כל שבעים שרי מעלה, השי"ת יעזור שיהיה לו מפלה במהרה".

בבעלזא הקפידו רבוה"ק להתפלל בר"ה חלק מהנוסחאות והתפללות דייקא מתוך סידור האר"י, וכאשר שהה כ"ק מרן ז"ע בפעסט רצו להשיג עבורו סידור זה, אולם, לא היה במציאות להשיגו, כי בהונגריה לא היו מצויים כלל סידורים אלו. כ"ק מרן ז"ע שלח לשאול את רב העיר ריסקווא האם יש לו סידור כזה. הבקשה היתה נראית מוזרה ביותר, כי הרב הנ"ל גופיה היה פליט-מלחמה, ומניין יהיה לו סידור האר"י?! אולם, לאחר רגע נזכר בפליאה, שאתמול נכנסה אליו אלמנה עם חבילת ספרים מעזבונה של בעלה, והעניקה לו אותם במתנה, באמרה: "אתם הרי רבינו ומסתמא יהיה לכם מה לעשות עם ספרים אלו", ולמרבה הפלא היה בין הספרים גם סידור האר"י ז"ל.

בשמחה רבה העניק הרב את הסידור לכ"ק מרן ז"ע, ואצל כ"ק מרן ז"ע היה הדבר בחשיבות יתירה על שזכה לשמור אף מנהג זה בימים טרופים אלו.

(סעודה ג' תשסג)

מחור זה נודב ע"י יחידיו הרה"ח ר' יצחק אייזיק פיינר שליט"א לעלוש נשמת אביו החסיד הנפואר הנפטרם רבולת נשכה, אש קודש לבעלזא ר' אלכסנדר בר אברהם צבי ר' פיינר

הודעה משמחת!

בעז"ה אנו מקוים לפתוח מדור חדש של שאלות ותשובות בעניני עבודת ה' מתוך משנת קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א. יתן לשלוח שאלות לפקס: 077-318-2150 או למייל: penineik@gmail.com ובעז"ה בעתיד יפורסמו השאלות יחד עם תשובות בשפה ברורה מתוך אוצרות קדשו של כ"ק מרן רבינו שליט"א.

תורתנו והוקרתנו נתונה לידידינו שתרמו מהונם להצלחת הוצאת גליון זה

Table with 4 columns and 4 rows listing names and contributions of donors. Columns include names like הר"ח ר' ברוך מילר שליט"א, הר"ח ר' יוסף אשר שפרונג שליט"א, הר"ח ר' דוד שטרן שליט"א, הר"ח ר' נחמן זיגלמן שליט"א, הר"ח ר' שמואל טרויבע שליט"א, הר"ח ר' שלמה אברהם ברלינר שליט"א, הר"ח ר' הרשל לוינגר שליט"א, הר"ח ר' אליעזר לוי שליט"א, הר"ח ר' שמואל ווייס שליט"א, הר"ח ר' שמואל טרויבע שליט"א, הר"ח ר' יוסף אולמי "אחוזת פרידמן" אשדוד, הר"ח ר' שמואל ווייס שליט"א, הר"ח ר' יוסף אולמי "אחוזת פרידמן" אשדוד, הר"ח ר' שמואל ווייס שליט"א, הר"ח ר' יוסף אולמי "אחוזת פרידמן" אשדוד.

עלון שבועי על
פרשת השבוע.
ועוד נושאים.

העלון נכתב לעילוי
נשמת סבינו מורינן
הרב ששון הכהן ב"ר
ישעיהו ומרת מרים
זצ"ל

תענוג הפרשה

שבת קודש פרשת: **בא**. ו' שבט ה'תשפ"ג (28/01/2023) שנת 'הקהל'

כניסת שבת : י-ם: 16:33. ת"א: 16:47. חיפה: 16:37. ב"ש: 16:51

צאת השבת : י-ם: 17:48. ת"א: 17:49. חיפה: 17:47. ב"ש: 17:51

תענוג בפרשת השבוע:

לכו נא הגכרים ועבדו את ה' (ס"ג) הרבי מליובאוויטש מסביר שזוהי 'שיטת פרעה'. אך 'שיטת משה' (ואתפשטותיה דמשה בכל דרא ודרא) היא אשר **כנערינו**, בשנים או בחכמה, **וכזקיננו נלך, ככנינו וככנותינו** – ודווקא על ידי זה **חג ה' לנו**. וכדאיתא בזהר על הפסוק **"נודע כטערים כעלה"** 'בעלה' דא קודשא בריך הוא "דאיהו אטידע לכל חד לפום שיעורא דיליה, לפום מה דמשעיר בליביה" והיינו שכולם צריכים לדעת את ה', כל אחד לפי שיעורו. (אגרות קודש. ב עמוד שלב)

כמה גדולה כוחם של צדיקי אמת שמרחמים כל ישראל. ולא מוכיחים אותם ומכים בהם בשבט אפילו כשלא רוצים לעשות מה שצריך. כשמשה רבינו אמר לבני ישראל שהם צריכים למול את עצמם כדי שיוכלו לאכול מקרבן פסח. הם לא הסכימו למול. כי פחדו לצאת כך חלושי כוח למדבר המזרחי. מה עשה משה רבינו? צלה את פסחו על האש, ויצא הריח בכל ארץ גושן מקום מושב בני", וכולם הריחו את הריח הנפלא ולא יכלו לעמוד בו. ומיד רצו למשה וביקשו לטעום מהפסח. ואמר להם שאין לו כל בעיה להביא להם, אבל כתוב: **וכל ערל לא יאכל בו**. ולכן הוא לא יכול להביא להם. ומיד רצו כולם ומלו עצמם. ואכלו מקרבן הפסח שעשו.

וזה כוח הצדיקים. כשרואים שהעם לא מסוגל לקיים משהו. הם לא מכים אותם על הראש ולא משפילים ומאיימים עליהם. אלא מעוררים בהם את הריח הטוב של המצווה ואז הם רוצים מאליהם לעשות את המצווה.

תענוג לספר מהצדיקים:

אחד שיצא לנהר: **עד שאחי ר' אלימלך יגע ועבד כל כך להוציא ממך את כל הקליפות והרע שהיה דבוק בך, החזרת על עצמך את הכל בבוקר אחד שהלכת עד הנה בלי נטילת ידיים של שחרית.**

בעת גלותו של הרבי ר' זושא מאניפאלי זצ"ל. והיה מסתיר עצמו מאוד. פעם באיזה אכסניא נגנב פמוט מכסף. וחשדו ותפסו אותו, והכחיש כל קשר לסיפור כמובן. והביאו אותו לרב העיר... שלא היה מי יודע מה... והתחיל ל"הוכיח" את ר' זושא: על גנות הגזל. וחומרת הגזל. ענה לו ר' זושא: **אני לא צריך את כל הדרשות שלך. ה"לא תגנוב" שלי יותר גדול מכל מה שאתה למדת ומנסה להסביר. זה בסדר...**

תענוג מעניני דיוגא, הידיעה והבחירה :

במלאת שנה לאישפוז שלי ב"שערי צדק". בו הייתי מונשם ומורדם, מחובר למכשיר 'אקמו' כחודשיים. וכהודיה לרופא כל כשר. ומכיוון שרבים הם השואלים: **מה ראית למעלה? מה עשית בחודשיים האלו? האם באמת יש חיים לאחר המוות? אם תספר אתה לא יודע כמה אנשים יחזרו בתשובה...**

אין בעיה ואין כל מניעה לכתוב כל מה שראו אנשים שעלו למעלה ונשמתם שוטטה במרחבי מעלה. ויש כמויות של ספרים, כתבות, וסרטי וידאו מלאים של אנשים שמספרים על עצמם ועל כל מה שהם חוו וראו. והעניין כאן הוא לא התוצאה של מה שיקרה מהסיפור וההתעוררות שתצא מכך. יכול להיות שיהיו שיתעוררו ויתחזקו. אבל לא זו הנקודה של כל הסיפור. אנחנו נמצאים בדור שהוא הכי קשה מכל הדורות. ולא. אני לא אומר את זה כהקלטה שכולם אומרים. ברור שבכל דור ודור מבריא העולם היו

המשפיע הרב יוסף יצחק פרידמן שליט"א אומר: למה הרבי אומר בכל פעם: **"דורינו הוא הדור האחרון לגלות, והדור הראשון לגאולה?"** למה צריך לומר את 2 הלשונות? מספיק לשון אחת ונבין ממנה את השניה? אם תאמר רק שזה הדור הראשון לגאולה, נבין שזה הדור האחרון של הגלות. ואם תאמר שזה הדור האחרון של הגלות, נבין שמתחיל הדור הראשון לגאולה. אלא שהרבי אומר את שני הלשונות, כדי לחזק אותנו ולומר לנו: נכון שאנחנו רואים את כל ההתמודדויות של הדור האחרון הזה של הגלות, התמודדויות שלא היו מעולם... נסיונות ותאוות מזעזעים... הסט"א פותחת את כל הקלפים שלה... אבל תדע גם שבאותה נשימה הרבי אומר לך שזה הדור הראשון לגאולה. **שזה אומר וכולל את כל הטובות והניסים והפלאות שמובטח לנו בגאולה ושרואים אותם לעיני בשר בדורינו הזה. כאלו ניסים והארות פנים מה' כאלו קירובות ה' לאין קץ של גאולה.**

הרבי ר' זושא האריך ימים רבים יותר מאחיו רבי אלימלך זצ"ל. ולאחר פטירת אחיו ר' רבי אלימלך החליטו שניים מחסידיו שייסעו לר' זושא לקבל את מרותו והנהגתו. ובדרך נסיעתם העריב הלילה ועצרו בפונדק בבעלות של גוי מקומי. וביקשו ממנו מים. וכששאל מה השימוש שלהם במים? ענו לו: לנטילת ידיים בבוקר. והוא אמר שאין לו מים בשביל זה, והשירות במלון לא כולל מים. ושיסגרו את עצמם בחדר שלהם ולא ייצאו עד הבוקר. אחד החסידים התייאש ואמר שהוא יקום בבוקר וייצא לנהר הסמוך ויטול שם ידיים, כי זה אונס שהרי אין להם איך להשיג עכשיו מים. והשני לא הבין איך אפשר לקום מהמיטה וללכת ועוד לצאת מהבית עד לנהר בלי נטילת ידיים? ולכן קנה בטבין ותקילין מבעל הפונדק ספל ענק מלא ב'וודקה' ובבוקר נטל את ידיו מוודקה, כשחבירו צוחק עליו שבזבז את כל כספו בשביל זה. וחבירו יצא לנהר ונטל שם את ידיו. וכשהגיעו לר' זושא, מיד כשראה אותם אמר לאותו

התמודדות מיוחדות לאותו דור בלבד שלא היו בדור קודם, וגם לא יהיו בדור הבא. אבל ההתמודדות של דורינו הוא עם נקודה מאוד בעייתית ומלאה סתירות שאי אפשר לקיים ולהשיג אותם ביחד.

אנחנו חיים בדור ה'אינסטנט' דור המהירות. דור שמשיגים ורוצים את הכל כאן ועכשיו. בלחיצת כפתור אתה מחמם מנה שלימה של אוכל. בשיחת טלפון אחת אתה מזמין תוך חצי שעה ארוחה חמה ולוהטת... למאה איש. והכל מיד ועכשיו. מאות פעולות שהיו צריכים להתאמץ בשבילם שעות וימים עד לפני מאה שנים, נהיו היום מושגים ברגעים אחדים. ואין כאן מה להביא דוגמאות שמוכרות לכולנו מכל פעולה הכי קטנה ביומיום... אז יש בדבר זה מן הברכה שהשם נתן לדור שלנו דור של הגאולה, והכל הכנות לגאולה, אז יגדל הכל על עצים, והכל יהיה מוכן לאדם רק כדי שיוכל להתענג על ה'. מצד שני יש בזה גם הרבה מן ההרס הנפשי. כי זה מרגיל אותנו שכל דבר שאנו רוצים צריך להיות מוכן בלי מאמץ. והכל צריך להיות נגיש ומושג. וכאן הכל מתחיל להתבלבל ברוחניות בפרט. אבל גם בגשמיות. כאחד שנמצא בתהליך רפואי ארוך ומתמשך, אני רואה וגם כל אחד מאיתנו בתחומי יכול לראות כמה הבירוקרטיה השלטונית והסחבת של כל המשרדים הם בצורה של זוועה מתמשכת... פתאום אין טכנולוגיה... תגיע למשרד בכוחות עצמך עם כל החולשה והניידות שלך. ואתה צריך להביא את המסמכים המקוריים בצורה פיזית... פתאום אין מייל... ועוד כל מיני צורות שליחה מהירות... לפתע אני צריך להתנייד ולבקש אישורים בדיוק כמו סבא שלי בקום המדינה שהיה צריך לנסוע מצפת לתל אביב... כדי להשיג אישור מסויים... כי לא היה אפשרות אחרת... והיו צריכים לבזבז על פעולה כזו יומיים... וזה בהרבה תחומים של אישורים והזזת דברים. פתאום אין מענה מייד... ואין "טכנולוגיות מהירות"... אבל נשאר הפעולה הישנה... של לחכות שעות על הקו עד לקבלת מענה שגם הוא לא יעיל... ומפנה אותך להשגת עוד אישורים... זה הקונפליקט שלנו בגשמיות וברוחניות. אין פתרונות קסם!!! זה לא יעזור לאף אחד. אתה לא תוכל בחיים ובשום פעולה לעקוף את מסלול חיך שנרשם לך משמים שאתה צריך לעבור. ואם תנסה לברוח ממנו, תמצא אותו בצורה יותר קשה במסלול העוקף שפנית אליו... שיוביל אותך למסלול ארוך ומסובך ועם כביש ללא מוצא... אל תחשוב שאם תשמע סיפורים מפחידים מאנשים שהיו מורדמים וראו דברים למעלה, אז אתה תשתנה. לא ולא!! זה אולי יעורר אותך לכמה שעות או ימים... ואתה תחזור להיות שוב אותו אדם עם אותם התמודדות ונסיונות שאתה ורק אתה צריך לעמוד בהם בכוח המלחמה והרצון שלך להיות דבק באלוקות. יש ספרים רבים שמתארים את מה שקורה בשמים, יש ספרים שלמים עם הפחדות של עונשים ותוצאות של כל מה שנברא מעבירות ואיסורים. וכי זה שינה את העולם? לא! זה כן עורר ועזר לאנשים. אבל זה לא שיטה ולא דרך של הדרכה והובלה של אנשים דרך סיפורים אלה. רבי נחמן מברסלב אומר: שאפילו הרופאים הכי גדולים שבקיימים ומומחים בגוף האדם, ויודעים הכי טוב מכולם כמה מסוכן כל מיני עבירות ואיסורים יודעים שאנשים נופלים בהם בתאוות אסורות, הם יודעים את זה שכלית! הם יכולים להסביר לך את זה בצורה

לוגית. לא באמונה. לא שהם מפחדים. הם יודעים ברור כמה זה מזיק לגוף, ואעפ"כ אחרי שהם גומרים לנתח גופה ורואים את כל מה שקרה לה מכל מה שהיא הייתה מכורה... הם חוזרים גם לכל מה שהם מכורים... כי התאוות והנסיונות נשארים לאדם להתמודד איתם. ולא יעזור כלום.

כל גיל, כל תקופה בחיים והנסיונות שלה. ילד קטן וחסר דעת, מתאוה לפי קטנות מוחו. בחור ונער צעירים, מתמודדים עם תבערת התאוות כתנור בוער מאופה. (תניא פרק ל) אדם בוגר מתמודד עם דאגות החיים והשרידות... זקנים מתמודדים עם כבוד מדומה ודמינות... זה לא נגמר. כי יש לנו כאן מסע חיים אישי, שנכתב ותוכנן עבור כל אחד מאיתנו להתמודד איתו. ואין מי שיוכל לעצור את זה. הבנת טוב? לעצור. לעזור? כן! תוכל ללכת לצדיקים ולשמע סיפורים כדי לקבל דחיפה ועזרה להתמודד, אבל בסוף זה אתה ורק אתה לבד עומד מול עצמך והנסיון ורואה איך לתמרן. ההחלטה האם להתגבר או לא תלויה רק בך. ואף אחד לא יהיה אתך בנקודה הזאת.

וזו הסיבה למה אני לא מעוניין לספר ולהרחיב ולדבר על מה שראיתי למעלה. כי אני יודע שזה לא מה שצריך לעשות. אם אתה באמת מחפש את ה' יש לנו דוגמא אמיתית של חיפוש ה'. וזה דוד המלך בתהילים. הוא עבר מה שעבר, ולא חיפש קיצורי דרך.

אלא זעק וביקש מה: "הורייני ה' דרכך אהלך כאפיתך"

תדריך אותי תהיה איתי. "אל תסתר פניך פניני"

"הקיצה אל תזנח לנצח" "למה פניך תסתיר"

אתה מתמודד? אתה לא לבד! כולם מתמודדים! אתה יודע מה הבעיה שלך? שאתה מחפש קיצורי דרך. שאתה מחפש כביש עוקף. שאתה חושב שיש מישהו עלי אדמות שיכול לעשות איזה קסם... ולהשמיע בפניך את מה שיוכל להוציא ממך את כל מה שאתה לא רוצה להיות. אז תתחיל להבין שזה לא קיים. אתה יודע מה כן קיים? כל מה שאתה צריך לדעת כדי לעבור את העולם הזה בשלום, כתוב ומוסבר בספרי החסידות. הררים של ספרי חב"ד וברסלב נכתבו על כל מצוקה וכל התמודדות אפשרית של דורינו. רק תפתח ותשקיע לקרוא ולהבין ולהפנים ותראה שיש דרך ישר לפני איש. כי הבחירה היא רק בידך ובבחירה שלך אין איש שיכול להתערב. וזה מנסתרות סוגיית "הידיעה והבחירה" שהיא סוגיא עמוקה ולא פשוטה כלל.

המפרשים שואלים איך יכול להיות שמשה רבינו מתרה בפני פרעה על כל מכה, וה' באותו זמן מקשה את ליבו? איזה מין משחק זה? הרי מה רוצים מפרעה? ולמה מענישים אותו? הרי ה' מקשה את ליבו? ומתרצים: שנשאר לו קצת בחירה שכן יכל להחליט לבד לשנות את דרכו. וכמו שכתוב על אלישע בן אבויה-אחר. שאפילו שמע בת קול שאומרת: "שובו בנים שובבים חוץ מאחר" אם היה חוזר בתשובה היו מקבלים אותו. כי לא נלקח מאף אחד הבחירה החפשית. אחד מהמפרשים טוען שמה שהקשה את ליבו של פרעה היו הקושיות שהיו לו על ה'. שלא הבין את משה רבינו שמגיע ומסביר לו על ה' שהוא שליט על כל האלילים ומעל כל העולם ועושה

מה שהוא רוצה ופרעה חייב לציית לו. אז פרעה לא הבין, אם ה' כזה גדול ויכול לעשות כאלו אותות ומופתים, אז למה הוא שולח את משה להתחנן כל פעם מחדש לפני פרעה שיוציא את בני ישראל? למה ה' צריך את פרעה בשביל זה? למה הוא לא יכול להוציא את בני ישראל ממצרים מיד בשינוי הטבע? אבל את זה פרעה לא ידע: שאם הנס יהיה מיד בשינוי הטבע בפעם אחת. אז לא יהיה לעם ישראל כלים לקבל את זה. וגם פרעה יתרץ את זה כמקרה מוזר חד פעמי. אבל כשזה קורה שוב ושוב. עוד שינוי טבע ועוד שינוי טבע. ועוד שידוד מערכות. זה כבר נכנס לכלים של ההבנה שלנו כייצורים מוגבלים. ואנחנו מסוגלים להתחיל לקלוט את גדולת ה' וניסיו.

אחד שאל פעם את ר' שמואל שפירא זצ"ל מזקני חסידי ברסלב בירושלים. מה זה ברסלב? ענה לו רבי שמואל: אם לא טעמת אף פעם אבטיח האם אני יוכל להסביר לך מה זה אבטיח? אפילו אם אני ינסה שבעים שנה להסביר לך מה זה אבטיח, זה לא יעזור ולא יטעים ויבין לך את המרקם והטעם של האבטיח. כי לא טעמת. חבל על המאמץ. תטעם חתיכת אבטיח ונחסוך את כל המאמץ. כל זה גם בהבנת דברים אלוקיים. כמה שתנסה לחפץ מרצים ובעלי סיפורים... כל זה רק יעזור לך. **אבל לא יעצור לך.** בסוף זה רק אתה שתתמודד עד הקבר. כן כן! עד הרגע האחרון של החיים מתמודדים כאן. נגמרה ההתמודדות הזאת? מגיעה חדשה. אין מה לעשות, רק להתמודד. ויש דרכים יצירתיות וחומרי עזר שהכינו לנו הצדיקים בהרחבה בספרים שלהם, רק תתאמץ באמת לקרוא ולהבין וללכת לפי ההוראות. תגיע ליעד. ואם זה לא עובד לך? סימן שאתה לא באמת מחפש.

באחת ההתוועדויות לאחר י"ט כסליו. בו כל החבדניקים מסיימים שנה של לימוד ספר ה'תניא'. שכל כולו מיוסד להסביר את הפסוק: **"כי קרוב אליך הדבר מאוד נפיק ונלכנך לעשותו"**. החלטתי להתחיל לשאול כל חסיד חשוב שאני רואה שיסביר איך בדיוק כל התורה ומצוות זה נמצא בפי ובלבי? רק אני צריך לעשות? אני לא רואה שזה בדיוק כך? והיה לי טענה כלפיהם למה הם לא עונים לי ברור? הרי הם כל שנה מסיימים את ספר התניא שמסביר בדיוק את זה? אז איך הם לא שולפים לי תשובה מיידית וברורה? ובהתוועדות שאלתי את המשפיע הרב **איתי גבאי שליט"א**, והוא ענה לי תשובה ששינתה לי את החיים מהקצה אל הקצה. הוא הסתכל עלי במבט חודר ואמר לי: **"אם היית באמת רוצה לדעת את זה, היית לא הולך לישון הלילה ולא עוזב את התניא עד שמוצא תשובה לדבר"** ואם אתה ממשיך ככה שבועות שלמים ללכת ולשאול את אותה שאלה ולנסות לקבל איזה תשובה מיידית סימן שאתה לא באמת רוצה לדעת תשובה. וסיפר לי שיש לו חבר **שתופס מאמר של הרבי ולומד אותו איזה 100 פעמים! ועד שכל העולם סביבו לא משתנה לגמרי הוא לא מפסיק ללמוד את המאמר.** זה נקרא לחפש ולרצות באמת. הלוואי שנצליח. בוא נתחיל לפחות....

תענוג לדעת !

באבות דרבי נתן כתוב **"כל מה שיש בעולם יש באדם"**. האדם הוא עולם קטן. ומסמל את העולם הגדול והמתרחש בו. לדוגמא: היערות, זה השערות בראש האדם. הנהרות האגמים והמעיינות, זה מי הפה והאף. ומחקרים הראו שהתקררות לגמרי של השערות, מראה על אי יציבות וחוסר רוגע השולט על האדם. על דאגות, ועל לחץ שהאדם שרוי בו. היערות המלאים בצבע הירוק המרגיע. והמנקים את כדור הארץ ואת הסביבה שלנו, וממלאים אותו באופטימיות וברוגע ושלווה. כמו שאין טיול ויציאה לחופשה בלי יערות ועצים וצמחייה מסביב... והעולם היום מלא בתופעת הריסת היערות וחיתוך העצים בצורה בלתי מבוקרת המשפיעה על איכות החיים והסביבה. וכך גם באדם המתקרח, זה מראה על חוסר רוגע ושלווה, והשתלטות של גורמי לחץ ואי שוויון גופני ונפשי המשתלטים על האדם. אחד מגדולי המטפלים בתורת הנפש התחיל את דרכו כבחון כללי של בתי ספר בכיתות י"ב מטעם משרד החינוך. והיה מסתובב בהרבה בתי ספר בכל שבוע. והוא שם לב לתופעה שישנם הרבה ילדים שמלבינים בשערם כבר בגיל הזה. והחליט לחקור את הנושא. ועבר על המבחנים שלהם וצורת הכתיבה. וגם ניסה לברר את צורת החיים שלהם וגילה שצורת המחשבה וסגנון חיים של האדם קשור הרבה לשערות הראש. ילד שחי בפחדים ומפחד מהלא נודע וגם מהנודע. וחי בפחד תמידי. ודואג כל הזמן על החיים. שערותיו מלבינים, והוא מתחיל לראות הידלדלות בשערות והתקררות מוקדמת.

אדם לחוץ ודואג לא יכול להיות במצבי מבין ומצבי התמודדות. הוא לא יכול להיכנס ליער צפוף עצים ולנסות לצעוד בשביל המפותל והארוך עד ליציאה מהיער בעוד כמה קילומטרים. הוא צריך כל הזמן לראות את האופק... לראות מרחב פנוי ופתוח סביבו. מכל הצדדים והכיוונים. ואם הכל לא בהיר ופנוי הוא מאבד את הביטחון ואת היציבות שלו. ולכן הוא לא מעוניין ביער עבות ומלא עשבים בכל מיני הצבעים והצורות. הוא לא יכול לראות יותר מידי מול העיניים. הוא צריך רק לראות את הכל ריק וחסר כל. כי ככה הוא מרגיש.

גדור חדש, שאלות ותשובות

שאלה: מה נשתנה נס יציאת מצרים מכל הניסים שנעשו לנו שלא הוזהרנו עליהם להזכירם כל כך ?

תשובה: בספר "תורה אור" לאדמו"ר הזקן. פרשת וארא, עמ' נז. דיבור המתחיל: לכן אפיר לפני ישראל.

לפענ תהיה תורת ה' נפיק כי ניד חזקה הוציאך ה' ממצרים.

שאלה: לכאורה תמוה, מה ענין התורה ליציאת מצרים, כדי להזכיר אותם?

תשובה: בספר "תורה אור" לאדמו"ר הזקן. פרשת בא. עמ' 120. דיבור המתחיל: לפענ תהיה.

תענוג לילדים בפרשה

העלון נכתב לעילוי נשמת סביו מורי הרב ששון הכהן ב"ר ישעיהו ומרת מרים. דצ"ל

איך כתוב בפסוק ?

תענוג לענות

- 1) פרק י פסוק ב: "עשיתי להם צרות"?
- 2) י-ה: "שמש" ?
- 3) י-ו: "מהיום שנולדו" ?
- 4) י-ח: "רשימה מדויקת" ?
- 5) י-י: "לא הולך להיות לכם טוב" ?
- 6) י-יג: "רוח מזרחית" ?
- 7) י-כב: "חושך מורגש" ?
- 8) י-כט: "כדיוק כמו שאמרת" ?
- 9) יא-ג: "חשוב מאוד" ?
- 10) יא-ז: "לא פצה את פיו" ?
- 11) יא-ט: "לעשות הרבה" ?
- 12) יב-ג: "אחד למשפחה" ?
- 13) יב-ד: "להלק לפי מנות" ?
- 14) יב-ט: "בקושי מבושל" ?

- 1) המשך של 3 מתוך 10 ?
- 2) נעשה פשרה, במקום כולם כולם, אז רק הגברים ?
- 3) מה עשתה הרוח המזרחית? ומה הרוח המערבית ?
- 4) הוא קורא לו לבוא אליו כל פעם, פתאום הוא מזהיר אותו שלא יעז יותר לבוא אליו ?
- 5) אותו אחד שלא רצה ולא הסכים בשום אופן. בסוף הוא יהיה הראשון שיעשה את מה שלא הסכים ?
- 6) סימן ברור להבדיל בין מצרים לישראל ?
- 7) מי נבחר להיות הראשון בשנה ?
- 8) הוראות מדויקות איך ובאיזה צורה לאכול ?
- 9) אסור להשאיר כלום לבוקר ?
- 10) מה אסור שיימצא בבית בשום אופן? מתי? ולכמה ימים ?
- 11) אם הילדים שואלים יש מה לענות להם ?
- 12) מה קרה בדיוק באמצע הלילה ?
- 13) למה לא יכלו לומר שזה יקרה בדיוק באמצע הלילה (רש"י) ?
- 14) עושים איתם החלפות ? (רמז: חמור ושה)

בין הפותרים נבונה יוג'ל 50 ש"י. וכן מי שיכתוב שקיבלו שבת: 10 דקות לפני הזמן לעילוי סביו. למייל: tbvib2586@gmail.com

רעיל רעיל

בפרשתנו מסופר על בני ישראל שחיכו כבר לצאת מצרים בכל רגע כי כבר ראו את הסוף של גלות מצרים. הנביא יחזקאל מספר לנו על חלק גדול של שבט אפרים שמעו בחישוב של הקץ וחשבו שהגיע הזמן לצאת מצרים. ויצאו בכוח מצרים על אף שבני שבט לוי הזהירו אותם שעדיין לא הגיע הזמן. הם דחקו ועלו בכוח מצרים ובדרך בהיותם במדבר פגשו בהם יושבי המדבר והרגו אותם. וה' אומר לנביא יחזקאל ללכת למקום בו עצמותיהם פזורים והנה הוא רואה את העצמות מתקרבים אחד אל אחד, ומתחברים יחד לגופות שלמים ועצמותיהם מעלים בשר וגידים ונעשים לבני אדם רגילים. וכל זה היה לעתיד לבוא לימות המשיח ותחיית המתים. בהם יקומו כל גיטי עם ישראל לדורותיהם. דחיקת הקץ ודחיקה בביאת המשיח נערכה כמה פעמים בגלות האחרונה וברוך ה' שלא הצליחה. בכל פעם שקמו מתחיים והטעו את העם, בורא עולם גילה את פרצופם הזדוני והם הוקנו על ידי העם. היה זה לפני כ 400 שנה והנוכל שבתאי צבי ניסה להראות את עצמו כמשיח, ובתחילה נהרו אחריו רבים, אך מיד עלו על רשעותו גדולי ישראל שהחרימו אותו ולבסוף הוא בעצמו התאסלם ועזב את היהדות. הרשע המרושע משה מנדלסון ימ"ש התחיל את כל מעללי ההשכלה האחרונה בטענה שצריך לגאול את היהודים מהגלות ולהתחיל עידן של גאולה. וגם את פרצופו הנכלולי עם ישראל גילה מיד.

מאיר, איצי, בנין פרק 17

חבורת תו"ת

תורת, תורה ותפילה

אנחנו יודעים שכולכם בנותח לדעת מוה עוד בערל סיפר לנו. אבל אנחנו יודעים שהמתח כבר עלה על גדותיו כי אתם רוצים לדעת מוה קורה אצלינו בשכונה? ולכן תשארו בנותח עם בערל, כי אנחנו המשכנו לבוא אליו ולשאול אותו ולשמוע מומונו על הסיפורים הגדולים של החיים שלו שהם סיפורי עלילה מרתקים שיכולים למלא כמה ספרים עבים. ויהיה לנו עוד הרבה מוה לספר לכם מומונו. אז תזכרו איפה עצרנו איתו ועוד תקופה נמשיך לכם איתו. רק נקפוץ להמושך מוה בערל ייעץ לנו לעשות כרגע עם הבעיה השכונתית. ועכשיו לשכונה שלנו. קיבלנו מובערל הצעה מועניינת לעשות מגדלי מועקב לתוך היער ולבחור בבניין הכי קרוב ליער והכי גבוה, ויכולים לבנות על גגו מצלמות מועקב טובות שעובדות עם טכנולוגיות לראיית לילה. (וואו וואו מוה בערל סיפר לנו על שיטות המעקב של פעם לראיית לילה, עוד לפני שפותחו של הטכנולוגיות שיש היום... אבל תשארו בנותח)

ובחרנו בבניין הנכון ודיברנו עם הוועד בית שבמקרה התוודע לנו שאחד מוהדיירים הכי רציניים שם בבניין והוותיק ביותר הוא גם לומד בחברותא כל לילה עם אבא של איצי. והוא הסכים שנמוך חשמל לכל המערכת על הגג מוהבית שלו. ואפילו סידר לנו מפתח של הדלת בגג. והתרמנו את החנויות למוצרי חשמל בשכונה וגם בשכונות לידינו, וכמוכן שרחמים מוהמכולת תרם לנו סכום גדול. לקניית כל המיכשור. בל נשכח שרחמים לא מוותר לעזור ולתרום לכל פעילות שלנו למוען השכונה ואנחנו תמיד מתפללים עליו ולומדים לזכותו.

ויהושוע לוינשטיין הטכנאי והחשמלאי מוהבית הכנסת שגם גר בשכונה. הוא הגיע לגור כאן מוהרצליה, אחרי שחזר בתשובה. הוא היה חשמלאי ראשי בצבא הרבה שנים ואחר כך עבד בחברת החשמל, וכשחזר בתשובה הוא החליט לעבור לירושלים, והוא כל יום הולך להתפלל וותיקין בכותל. ואח"כ לומד בשיעור דף היומי עם אבא של מאיר בבית הכנסת שלנו עם הרב. ומיד יוצא לעבודה כל היום. והוא גם מוטרד מאוד מכל מוה שקורה לנו כאן ביער מותחת לאף של כל השכונה על ידי אותם ברנשים לא ידועים לבנתיים. כן רק לבנתיים כי הם כבר על הכוונת של "חבורת תו"ת" ואנחנו לא נסכים לרדת מוהם לרגע. עד שנעלה על כל מוה שקורה כאן. והוא מסכים לבוא ולהתקין את כל המערכת החשמלית הזאת ולהדריך אותנו איך להשתמש בזה. ואנחנו ממש מועריכים אותו שהוא תורפ מומונו האישי וזה זמן שהוא יכול לעבוד ולקבל כסף ולהרוויח יפה בזמן הזה. אבל הוא אומר שמוכחנתו לעשות חסד ועוד כזה חסד עם כל השכונה זה הכי רווח נקי בשבילו. כי הוא היה באותו ערב השקה של הפרוייקט שלנו על לימוד בעל פה והוא מאוד התרגש וככה הרבה באותו לילה ונזכר בילדות שלו כחילוני, איך לא היה לו את כל המושגים הטהורים האלו שיש לנו. וכל כך בכה למוה הוא עבר ילדות כה אומללה בלי תורה ומוצוות, בלי לימוד של מושניות בעל פה, ודיברנו איתו שהוא יכול גם עכשיו לנסות לשנן בעל פה מוה שהוא מסוגל. וסיפר לנו שבחשמל עובד איתם אברך חרדי, שהוא שונה מכולם, הוא לא מדבר שטויות ולא מתבטל סתם בזמנו הפנוי, וכשהוא נמוץ על המנוף הגבוה ומתקן עמודי חשמל, הוא מומלמל בפה שלו כל הזמן מילים שקטות. והוא פעם שאל אותו עוד לפני שהוא חזר בתשובה: מוה הוא אומר שם לעצמו? והוא ענה לי: משנית בעל פה. ואז לא הבנתי מוה הוא מתכוון? אבל עכשיו בערב שלכם נזכרתי בו והתמלאתי קנאה.

נקודה למחשבה

106

Nekuda52@gmail.com

0527-696-749

Nekuda52@gmail.com

אוהב חידות?
איזו חיה אוכלת
נחשים? מה המקור
לכך?

הידוע?

לפעמים מביא הקב"ה
עניות לאדם בכדי שיסכים על
שידוך מסוים שאילו היה עשיר
לא היה מסכים
(ספר חסידים
סי' תקל)

להצלחה
כל התורמים
הם ובני ביתם
שיזכו לבני חיי
ומזוני

שונות, מה ששום אדם אחר בכל
הבריאה כולה לא יכול לפעול... לכן
אל תזלזל בעצמך...

כמו כן, אל תזלזל בשום מעשה טוב,
ולו הקטן ביותר... כמו שמצינו (גיטין

מ:ו) באותו כנעני שרק סימן לעוברי אורח באצבעו על מקום
הכניסה לעיר, וזכה מכח זה להצלה לו ולזרעו עד סוף כל הדורות,
בכך שבניו ניצלו מהמלחמה, והלך ובנה את העיר לזו בה גרו
צאצאיו, אותה עיר היחידה שסנחריב לא בלבל, אותה העיר
הבודדה שנבוכדנצר לא החריב, אותו פלך בו אפילו למלאך המוות
אין רשות לעבור, עד כדי כך שכאשר זקני אותה העיר קצים
בחייהם, ורוצים למות, הם יוצאים מחוץ לחומה ומתים. דוגמא
נוספת, מצאנו אצל פרעה, שבשכר ארבע פסיעות שליווה את
אברהם אבינו זכה שכל בניו של אברהם אבינו יעבדוהו ארבע
מאות שנה...

וגם אם נשאר בדעתך שאתה אדם קטן, נעבעך, מסכן, זאת עליך
לדעת... הנסיונות והמבחנים אינם נמדדים בשמים לפי טבלה
מסודרת, אלא כל נסיון נמדד לפי האדם, לפי הזמן, לפי המצב,
ולפי דרגת הקושי האישי... כך שכל התגברות של אדם קטן שווה
הון תועפות בשמים... כפי שמסופר במדרש (ויקרא רבה ג, ה) על אגריפס
המלך שרצה להקריב אלף עולות ביום אחד, ובכדי שיהיה פנאי
ויספיקו להקריב את כולן, ציווה לכהן הגדול שבימיו שלא יקבל
קורבנות משום אדם, שיהיה 'יום סגור' אישי בבית המקדש. והנה,
בעיצומו של יום ההקרבה, הגיע עני ובידו שני תורים, וביקש
מהכהן להקריבם, הכהן דחה אותו באומרו שהמלך ציוה שביום
הזה יקריבו רק את קורבנותיו. אלא שהעני הפציר וטען "אדוני כהן
גדול, בכל יום אני צד רק ארבעה תורים (יונים), שניים מהם אני
מקריב ובשניים אני מתפרנס, אוכל או מוכר אותם, וזה מקור
ההצלחה שלי, כעת אם לא תקריב לי אותם אתה חותך את
פרנסתי". תמימותו של העני, שמתחלק חצי חצי עם הבורא, נגעו
לליבו של הכהן, ולקחם ממנו והקריבם. והנה, בו בלילה, בחלומו
של המלך אגריפס הראו לו "קרוב עני קדמך", שני עופות בשווי
ארבעים שקל שהקריב עני חשובים יותר מאלף פרות שנאמדים
בכמה מיליונים שאתה אגריפס הקרבת היום. נרעש המלך וניגש
לכהן הגדול ושאלו לפרש הענין, והכהן אישר את הדבר, והתוודה
שאכן הגיע עני, שבכל יום מפריש חצי מהרווחים לבית המקדש,
ואם לא יקריבו לו אותם, הוא לא יעמוד בשותפות וזה יפגע
בפרנסתו. מששמע המלך כך, אמר לו "יפה עשית!"... וממשיך
המדרש ומספר, מעשה בשור אחד שסירב והתנגד שלא יוליכו
וימשכו אותו לקרבן. עני שעמד בסמוך וראה זאת, שלף מכיסו
מעט עלי פטרוזיליה והניח בפי השור, השור לעס, אכל, נרגע,
וניגש להקרבה ברצון. וגם בחלומו של מקריב השור בישרו לבעל
השור "קרבונו של עני קדמך"... וכן מעשה באשה שביקשה להקריב

להיות תינוק

"הנני מאחל לבני הזוג שיזכו ל -
במבה, ביסלי, צ'פס, טופי, בייגלה,
קרמבו, שוקולד ועדשים!" זהו
הנוסח שנכתב על אחת המעטפות
שניתנו בחתונת בתו של הרב שלמה
לוינשטיין שליט"א. הרב כמובן

התפלא על הנוסח, שכן אף אם נבין למה מאחלים להם טופי
קרמבו ושוקולד, לרמזו שיהיו להם חיים מתוקים ומאושרים, אבל
מה הקשר לבייגלה מלוח, או לביסלי שמצוי גם בטעמים חריפים.
הרב ניסה לפתור את התעלומה עד שהגיע לפאתי הפתק, בו נכתב
"זה ביאור האיחולים שנאמרו בראשי תיבות: במבה - ברכה
מרובה בבית הזה. ביסלי - בת יתחיל סימן יפה לבנים. טופי - ילדים
טובים פרנסה ובריאות. בייגלה - יזכו לראות ילדיהם גדלים בדרך
התורה. קרמבו - קול מצהלות רינה וישועה באהליכם. שוקולד -
קול ששון ושמחה ללא דאגות וטרדות. עדשים - עד יבול
שפתותיהם מלומר די" (אפיריון). אין ספק שכל זוג טרי צריכים את
הרעפת הברכות בתחילת החיים המשותפים. כי אמנם החתן
והכלה נושעו ובאו בברית הנישואין, אך הנסיונות לא הסתיימו,
שכן עתידים הם לקראת נסיונות שונים ומשונים...

ופעמים שאף התגשמות החלום ומימוש הישועה מהווה בעצמה
נסיון, לראות אם אתה לא מפסיק להתפלל ולהיות בקשר רציף עם
הבורא... יש המבארים את המאמר "קשה זיווגו של אדם כקריעת
ים סוף" (סוטה ב) ואומרים שה'קוש' הוא לבורא עולם, לזווג את
האדם, מאחר ומטרת הנסיון הוא לגרום לאדם להתפלל ולעלות
דרגה, התפילה היא העיקר ואילו הנסיון והחוסר הוא האמצעי, לכן
'קשה' להקב"ה להביא את 'זיווגו של אדם', שכן הוא חושש שלאחר
מימוש הישועה הבחור ימעיט את כמות ואיכות התפילות... לפי זה
ניתן להבין את בקשת דוד המלך ע"ה שהתבטא בלשון עתיד ואמר
"חנני ה' כי אליך אקרא כל היום", שכן היה לו לדבר בלשון עבר,
ולומר, בבקשה 'חנני ה' בעבור ש'קראתי אליך כל היום' והרביתי
בתפילות, אלא כוונתו של דוד המלך לומר, בורא עולם תושיע
אותי 'חנני ה' ואל תהסס, כי אני לא אפסיק להתפלל אליך, אלא
אמשיך ו'אליך אקרא כל היום'...

בכל מצב שיהיה, אסור לאדם לזלזל... לא בכישוריו ולא במעשיו...
כידוע, הרבה בני אדם מצויים בעולם ולכל אחד מהם עשרה
אצבעות בידיים [לפחות לרובם]. מחמת כן, הסבירות היא שמתוך
מיליון איש יהיו לפחות שתי טביעות אצבע זהות, והנה, המציאות
היא שבכל העולם אין שתי טביעות אצבע השוות זו לזו! מידיעה
זו, למדו הדרשנים את עוצמתו של הבורא הכל יכול, שגם
במיליארדי אפשרויות הוא לא יטעה וייצר דבר זהה. אך
בהתבוננות מזווית אחרת, נראה שבורא עולם רצה לרמז לנו דבר
אחר והוא, שכל אדם ידע שביכולתו להטביע את חותם אצבעו
בעולם, במעשים טובים, בהשפעה טובה, בכל מיני נקודות וזוויות

קומץ סולת, והכהן המקריב לעג לה "האם כמות כזו ראויה לקרבן?! הרי גם אם נאפה את זה, אין בזה שיעור שמספיק לחצי עוגיה", וגם למיודענו הראו בחלום "אל תבזה אותה, שהרי **נחשב לה כאילו הקריבה נפשה**"... ומסיים המדרש "וַיְהִי הַדְּבָרִים קֵל וְחֶמֶר, וַיְמַה אִם מִי שֶׁאֵינּוּ מְקַרְבֵי נֶפֶשׁ [אלא סולת] קָתִיב בּו נֶפֶשׁ, מִי שֶׁהוּא מְקַרְבֵי נֶפֶשׁ, עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה פְּאָלוּ נֶפְשׁוֹ הַקְּרִיב", דהיינו, אדם שמקריב את רצונו, ומתאמץ בכל יכולתו, הרי זה כאילו הקריב את נפשו... רואים אנו את חשיבות המצוות שאדם עושה לפני קונו, אם כן מה לנו להקשיב ליצר הרע שמכניס לליבנו מחשבות יאוש, כגון "איזה ערך יש בכלל למעשים הטובים שלי?!" מה אני שווה בכלל?!..."

נכון שהאדם נתון בתוך גוף חומרי, שכולו אפוף בתאוות ורצונות כדברי רבי ישראל מסלאנט זצ"ל שאמר "מעט השכל טובע בים הרצונות והתשוקות", אלא שהכל הולך אחר המחשבה, כלשון השומר אמונים "כי אין שתי מחשבות שולטות בפעם אחת, כי כשזה קם זה נופל, כידוע, ועל ידי זה יכול בהמשך הזמן להתקרב אל ה', בבחינת מה שאמרו חז"ל (בריש פתיחת איכה רבת) 'המאור שבה היה מחזירן למוטב', שכיון שמכריח המוח והדעת לקדושה, מכריח על ידי זה כל קומת נשמתו בהכרח לקדושה, וזה יקרבהו לה' יותר מכמה וכמה סיגופים..."

בברכות השחר אנו מבקשים "ואל תביאני לידי נסיון". ולכאורה קצת קשה, הלא עיקר תכלית האדם היא הבחירה החופשית, ואם כן מה הוא שווה ללא נסיונות? מתרץ הפלא יועץ' (עוד נסיון), לעולם האדם מונח בנסיון, ויצר הרע מנסה להתגבר עליו, אלא "הכוונה [בבקשה זו] הוא, שאל יגרה בנו את הדב, הוא יצר הרע, להסיטנו הסתה כפולה להעבירנו על דעתנו ועל דעת קוננו, כמו שניסה לדוד המלך ע"ה, או שלא ינסנו בייסורים קשים ודקדוקי עניות וכדומה, כמו שניסה את איוב..."

ואם כבר שאלנו, נוסף ונשאל על הפסוק שאנו מזכירים מידי בוקר "לְהִטּוֹת לְבַבְנוּ אֵלָיו לְלֶכֶת בְּכָל דְרָכָיו וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְחֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו" (מלכים א' ח, נח), שהרי תכלית האדם הוא לבחור בטוב, אם כן איך אנו מבקשים שהבורא יטה את לבבנו ויטול ממנו את הבחירה החופשית? נקדים בדוגמא, אם לפנינו שני שולחנות, על

שולחן אחד מונח משחק לגו ועל השולחן שלצידו מונח משחק פאזל, כעת נושיב ילד בין שני השולחנות כאשר פניו אל מול הלגו, ונאמר לו לבחור במה לשחק, אין ספק שהוא ייטה יותר לשחק במה שלפניו, במקום להסתובב. עתה נשים לב מה עשינו? אמנם גירינו אותו והיטנו אותו לעבר בחירה מסוימת, אך מכל מקום לא ניטלה ממנו הבחירה החופשית. מה שעשינו הוא רק להטות אותו לבחור. כך בקשתנו מבורא עולם, שיטה את לבבנו אליו, שיכוון את הלב שלנו לכיוון המצוות והמעשים הטובים, שיהיה לנו נוח ונעים לקיים את תורתו, ולא יניח אותנו במקום הממוצע בין הטוב והרע... וכולי האי ואולי... (נקודה למחשבה)

כאשר תינוק צריך ליטול תרופה, מביאים לו סירופ מתוק, ערב לחיך, בכדי להמתיק לו את הסם המרפא, לעומת זאת, כאשר הוא מתבגר וגודל, הרופא רושם לו ברצפט (מרשם) כדורים מרים. הסיבה לשינוי היא, משום שלתינוק אין שכל ואינו מבין את הצורך בתרופה, לכן מנסים לעודד אותו ומוהלים לו את הסם בטעם מתוק בכדי להקל לו את נטילת התרופה, מה שאין כן ברבות השנים, לאחר שהוא מתבגר ויש לו קצת שכל, הוא כבר מבין שהתרופה לטובתו, ולכן מעדיפים שיקבל כדורים קשים או כמוסות מרות, קשים - כי הוא כבר יודע לבלוע, ומרים - כי הוא לא צריך עידוד. כן הדבר בנסיונות שהבורא שולח לאדם, לאדם חלש וקטן-אמנה נותנים חיים קלים שהכל זורם ומתוק, לעומת זאת לאדם חזק ומחוסן שולחים נסיונות קשים מרים וחזקים, וככל שהוא חזק יותר מגבירים לו את עוצמת הנסיון, מפנצ'רים לו את הגלגל, מורידים לו את האויר, סוחטים אותו ומביאים אותו למיצוי היכולת, והניסיון נמשך ומתעצם עד שהוא נאחז באמונה בשיניים, ואף מרגיש שאם זה ימשיך כך עוד רגע הוא נופל ומתרוסק. ככל שהנסיונות שלך גדולים יותר, כך אתה גדול יותר. לחייל ג'ובניק נותנים משימות קלות, ולחייל קרבי מציבים מסע כומתה... (נקודה למחשבה)

אמנם לפני הנסיון נתפלל "אל תביאני לידי נסיון ולא לידי בזיון", אך לאחר שהנסיון כבר שוגר לכיוונך, לפחות תאזור כח ותאמין בעצמך שתוכל להתמודד כראוי. שכן הבורא המשגר מאמין בך וסומך עליך, תתנחם, אל תבכה, אל תנסה להתנער, אל תחפש להיות תינוק..."

השקעה לדורות

הלילה שבו השליכה לפח כמות עצומה של דגים - זכור לה היטב, זה לא היה נסיון קל בכלל. היא טרחה עליהם זמן רב. כעת גם היא ביקשה לספר, מנין היה לה הכח שלא לכעוס? היא סיפרה שכשהיתה ילדה צעירה

התרחש עמה מקרה דומה. אמא שלה, שהיא הסבתא רבה שלכבוד התכנסו כולם, ביקשה ממנה לארגן את המטבח, אך הילדה נתקלה בטעות בכתפה בסיר הענק שעל השיש, הסיר היקר התהפך וכל המרק שבו נשפך לכיור. למרות הצער, הסבתא לא צעקה ולא התפרצה אלא הרגיעה את בתה ושוחחה עמה על השגחה פרטית! מובן שהנהגה זו חדרה עמוק לתודעתה של הבת וכך היא קבלה כח להגיב באיפוק ובאופן נכון כאשר הייתה היא עצמה אם בישראל. הסבתא רבה, כלת יום ההולדת, סירבה ליטול עטרה לעצמה וסיפרה את שהתרחש עמה בהיותה ילדה. בעיירה בהונגריה לפני מלחמת העולם השנייה, בעת כניסת שבת היא יצאה לטייל עם אחותה הפעוטה והגיעה לפינת רחוב בה פגשה בחברותיה. מרוב שיחה, היא לא הבחינה שהקטנה נעלמה. שעות ארוכות חיפשו עד שנמצאה בריאה ושלימה. אמא שלהן מנוחתה עדן לא צעקה ולא התפרצה, רק הפטירה בחיבה שבפעם הבאה יש להיות זהירים יותר. כח של התגברות אחת גדולה, של הימנעות מכעס, שהובילה לתוצאות של התגברות לאורך הדורות עד ימינו... (ציור לירך)

מעשה שהיה בשיכון סקווירא שבארה"ב. משפחה אחת גדולה שהיו לה שלוחות וענפים רבים התכנסה לכבוד יום ההולדת של הסבתא הגדולה שחגגה תשעים שנה. והנה בתוך שיחת הנשים, אחת הנכדות שיתפה את בנות משפחתה

באשר ארע לה באותו יום. הנכדה מספרת שהיא ביקשה מהבת שלה לפנות ולהוריד את הכלים מהשולחן. הבת עשתה זאת בפזיזות, ונשמט מידיה קערת קריסטל יקרה והתנפצה לרסיסים. ברגע הראשון, עמדה האמא להתפרץ ולגעור בביתה, אך אז היא נזכרה במעשה שהתרחש עמה עצמה כשהיתה ילדה. אמא שלה, שהיא הבת של הסבתא הגדולה, בישלה לקראת שבת שבע ברכות בבית. היה עליה לצאת מהבית בחמישי בערב לצורך השלמת קניות, והיא נאלצה להשאיר על הכיריים סיר ענק ובו נמצאים הדגים לכבוד שבת, וביקשה מבתה לכבות את האש לאחר כשעתיים. הבת שהיתה עסוקה בהכנות לשבע ברכות, שכחה מהסיר, והכל נשרף. כשהאמא חזרה וראתה את עשרות הדגים השרופים, שדין להיזרק לאשפה, היא לא כעסה ולא איבדה את עשתונותיה, היא אפילו לא גערה בילדה, אלא רק ביקשה שלהבא תהיה אחראית יותר. "מכח זה" אמרה הבת הנכדה, "גם אני לא התפרצתי ולא הטחתי עלבונות, אלא רק הערתי שבפעם הבאה אפשר וכדאי להזהר". האמא, שלא כעסה על שריפת סיר הדגים שהתה אף היא בכינוס המשפחת, והודתה שאותו

קול תודה

עלון ההתחזקות החודשי בענייני השבת וההודאה לבורא עולם

בס"ד גיליון מס' 102 שבת התשפ"ג
נא לשמור על קדושת הגליון

לעולם אודך

קול תודה
ארגון להפצת ההודיה לה'

מאמר של הודיה

פירות מאירי ומשמחי לב!

לנו להתבונן במעשיו של הקב"ה, לשים לב למתנותיו הרבות הסובבות אותנו - כולל המציאות הנפלאה של מגוון הפירות ששם בעולמנו להנאותינו.

עולם מלא חסד ואהבה!

המפתח לרכישת היבט מואר זה, הוא להתעורר מטרדמת השגרה ולשים לב שאנחנו נמצאים

בעולם מופלא ביותר, מלא חסד ואהבה. כמה חישובים רבים השקיע הקב"ה בתכנון העולם לטובתנו ולהנאתנו. אם היינו מגיעים לעולם ורואים אותו בפעם הראשונה בתור אנשים מבוגרים, היינו נדהמים מטובת העין הניכרת משכלול העולם.

בשביל לחיות בעולם מואר זה, יש להתרגל להביט על העולם בעיניים של מי שרואה אותו בפעם הראשונה. לחשוב איך שהכל היה יכול להיות אחרת: הדשא היה יכול להיות שחור; השמים חום קודר; העולם היה יכול להיות לגמרי חסר צבעים ואנחנו בלי הבחנת צבעים; להסתדר היינו יכולים בלי היופי המרשים של הפרחים ובלי ניחוחם הערב, וכן בלי פירות. למה יש פירות בכלל? הרי בשביל התועלת הבריאותית שבהם, גלולת "מולטי-ויטמין" הגדלה על עץ, בלי טעם ובלי ריח, היתה מספיקה? -ננסה

המנהג לאכול פירות בט"ו בשבת החל בארץ ישראל בתקופת האריז"ל.

טעם המנהג מוסבר על ידי תלמידי האריז"ל, שהוא לומר עליהם שירות ותשבחות לה'. שכן הקב"ה ברא סוגי פירות רבים, המגלים את טובו ואת רצונו להטיב לנו אף בדברים שאינם הכרחיים כלל. על כן יש קיטרוג בשמים על מי שאינו משתמש באמצעים אלו להגיע לתוספת הכרה בטובו הנפלא של השי"ת. לכן, ראוי לאכול פירות ולשבח ולקלס להשי"ת עליהם, כדי להעלות את הפירות לתכלית שלשמה נבראו, כי חביבה מצווה בשעתה ביום זה שהוא ראש השנה לאילן.

מטרת חיינו

הרב אביגדור מילר זצ"ל (אור עולם ח"ח) היה מדגיש, שהכרה זו איננה הידור בלבד, אלא היא עומדת בראש משימות חיינו. שכן תכלית היותנו כאן בעולם הזה היא לרכוש הישגים נצחיים של הכרה בטובו המופלא של בורא העולם, על ידי ההתבוננות בחסדים הרבים שגומל איתנו יום יום.

חידוש זו גילה הרמב"ם בהלכות תשובה (ח', ב') וכתב, שמה שכתוב שלעתיד לבוא "צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנין מזיו השכינה", "עטרותיהם בראשיהם" הוא משל על ההכרה של הצדיקים בטוב ה', הכרה שהשכילו להשיג בשחותם בעולם הזה. על כן, כמה חבל הדבר שאנשים מעבירים ימיהם באתגרים שטחיים, ומתעלמים ממטרת חייהם האמיתית. חשוב

פנינים של הודיה

אמרה שגורה היא בפי בעלי אמונה: "ישועת ה' כהרף עין". דרש על כך רבי נטע ציינבורט זצ"ל (מובא בספרו "חיים שיש בהם"): כאשר העין עצומה, מתעוררות תמיהות רבות: היכן השולחן, ואיה הכסא? מה יש בבקבוק הזה, והיכן מדליקים כאן אור? ברגע שהעין נפקחת, הכל הופך להיות ברור ומובן, בבת אחת. כהרף עין.

בעת שתבוא הגאולה, מיד תתורצנה כל הקושיות. כביכול תפקחנה העיניים והכל יהיה מובן במבט לאחור, ואז האדם יכלם ויבוש, איככה לא האמין ולא בשח בהקב"ה ובטובו הגדול.

למה איפה להמתין, כשאפשר כבר עתה לחזק את הלב באמונה? יודעים אנו, ש"כל מאן דעביד רחמנא לטב עביד", אף אם עדיין איננו מבינים כיצד ומדוע. דווקא מחמת טובו הגדול של הקב"ה מתעכב השידוך הנכון, או מצומצמת הפרנסה, וכאב הגב מציק... עוד יגיע הרגע, שתפקחנה העיניים, אך כבר עתה אנו משבחים את הבורא יתברך, כפי שנאמר בתהלים (מו): "רבות עשית אתה ה' אלוקי, נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערוך, אליך אגידה ואדברה, עצמו מספר". כך פירש ה"מצודות" פסוק זה: "רבות עשית" - נפלאות רבות עשית, והכל למעננו. "אגידה" - אם אמרתי אגיד נפלאותיך לא אוכל, כי רבו מלספר."

מעידים תלמידיו של הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, שרגיל היה לעורר על כך שאין הבריות מרגישים את חסדי ה' אשר בשלילה ובהעדר, דהיינו בכך שאין להם לבני האדם מפריעים ומצרים. והיה אומר: הן כל עשרה ניסים שנעשו לאבותינו במקדש (אבות הנה) היו ניסים שבשלילה: לא כבו הגשמים וכו', לא נראה זבוב בבית המטבחים וכו', ולא נמצא פסול בעומר וכו'. ואף אנו צריכים להתבונן בניסים המקיפים אותנו בכך שלא באו אלינו חלילה כל מיני מפריעים ומציקים, שהרי למעשה בכל רגע בחיים אנו בסכנה מוחשית, כאותו כבש בין שבעים זאבי טרף המבקשים לכולעו, ורק חסדי המקום ברוך הוא מחזיקים אותנו בנס ממש!

להנצחות או הקדשות: 055- 6789852	מרים בת זיוה מחבובה לשלום עם הבריות ובריאות גוף ונפש	שהמשיח יבוא בקרוב ללא עיכוב	לעילוי נשמות אליהו מני בן רוזה ויעקב רוזה מני בת עזיזה וחיים ת.נ.צ.ב.ה	לעילוי נשמות יוסף בן מרגלית ת.נ.צ.ב.ה	החפצים בעילום שמם לפרנסה ברווח ובנקל	יהודית בת שרה זוהרה לרפואה שלמה
--	---	-----------------------------------	---	---	--	---------------------------------------

מהנסיין הזה יצמח רק טוב!

שקיבלנו מתנה ממנו ית', על אוכל ושתיה שבאופן פלאי אף פעם לא חסר לנו...

פתאום הכל היה נראה אחרת. הודיתי באמת מתוך לבי והרגשתי בטחון חזק שמהנסיין הזה הולך לצאת רק טוב. הבטחתי לומר 100 מזמורים לתודה 101 פעמים 'נשמתי' וגם לפרסם בקול תודה את ישועותי ית'.

האמת היא שהסיפור יכול היה להגמר כאן, כי זוהי בעצם הישועה שלי: זכיתי להשתחרר מכבלי הנסיין שחנקו אותי ולהדבק בהקב"ה בכוח האמונה ובכוח ההודיה בכל לבי. אך אני שמח לשתף אותכם גם בסוף המתוק של הסיפור. יום למחרת, ה' שלח לנו סכום כסף נכבד וכך זכיתי לפרוע את כל חובותי למשכיר, לחיידר ולמטפלת, ובנוסף, באותו יום הגעתי לבנק לסדר משהו בחשבון הבנק. ציפיתי שהבנקאי יגיד שאי אפשר לבצע את הפעולה כיון שהחשבון שלנו מעוקל, אך להפתעתי העצומה הבנקאי אומר אין שום בעיה, הפעולה בוצעה, אין לכם עיקול בחשבון.

פתאום כל העניינים התחילו להסתדר על הצד היותר טוב גם עניינים שחיכינו להם זמן רב הסתדרו לפתע. אני מודה לה' על רחמי וחסדיו האינסופיים, ולוואי שנזכה להמשיך ולהודות לו ית' מתוך כל טוב ושפע לנו ולכל עם ישראל. ■

הנייד שלי צלצל. הצצתי בצג ו... הלב החסיר פעימה... זהו שוב המשכיר שלי, אשר רוצה להזכיר לי שהוא מחכה לדמי השכירות. פעם ביום או יומיים הוא טורח להתקשר ולנדנד, אבל אין לי... אין לי... חשבון הבנק שלנו מעוקל. כבר 3 חודשים שאין לנו אפשרות לשלם שכירות, ואין אפשרות לשלם לחיידר ולא למטפלת. החוב בבנק מעיק. מצד אחד הרגשתי חושך, מחנק, אין אוויר לנשימה. ומצד שני, שמעתי קול חלוש מתוכי, אשר קורא לי לקום, להתחזק באמונה, בתודה, בהודיה... ניסיתי להודות לה', התחזקתי ונפלתי. אני מודה ומודה, אך שוב נופל... קשה לי, אני לא מסוגל... ואז הקב"ה השמיע לי ברחמי שיחה, שגרמה לי למהפך בחשיבה ולשינוי גדול בהסתכלות על החיים.

בשיחה דיבר הרב על העניין, שכל כאב שאדם עובר זה נסיון מהבורא, והכל תלוי במחשבה של האדם: אם הוא חושב שמהנסיין הזה יצמח בוודאי רק טוב והכי טוב, כי כל מה שהקב"ה עושה, לטובה הוא עושה - אז באמת בשמיים הופכים הכל לטובה. כל ישועה שמגיעה לאדם, אפילו הקטנה ביותר, צריך להודות ולהודות בלי סוף, כי שום דבר לא מובן מאליו. מהרגע ששמעתי את השיחה הרגשתי גאולה. הפסקתי לצפות שמהו יקרה והתחלתי להודות על פנסי האור שה' שולח לי בחושך. הודיתי על מיטת תינוק שהקב"ה שלח לנו, על מעילים חדשים לילדים

תזכורות משמיים

כשמשהו לא הולך כרגיל מבינים, נזכרים: יש מנהיג לבירה, מה שהיה עד היום זה הכל חסדים! וכך אני ממשיך לחשוב, יש לי ילד מתוק בן 7 חודשים בבית חולים מחובר לחמצן, איפה ההודיה? הרגליים כמו הולכות מאליהן. אני תופס מסמך מזדמן, הופך אותו, ומתחיל לרשום לה' תודות על הילד המתוק, שמאז שנולד היה בריא, שהוא רואה, שומע, תודה שנשם מצויין עד עכשיו, ותודה גם על האשפוז הפתאומי (שהוא בטוח לטובותינו אף שאנו לא מבינים) ועוד... דף מלא בתודות, בנוסף אני מקבל על עצמי לומר 'מזמור לתודה' בכוונה, 3 פעמים ביום לעצור ולהודות לה' מילה במילה. ביום רביעי אני מקבל טלפון נרגש, אנחנו חוזרים! נתי משוחרר מבית החולים! הודו לה', הוא נושם בכוחות עצמו ונראה חיוני להפליא. ואני חשתי, כי ה' פשוט מחכה שנודה. הרי הוא ית' עושה עמנו אין סוף חסדים בכל רגע ורגע. אין לנו אפשרות להודות על הכל, ולכן, עלינו לפחות להשתדל, להשקיע כמה שאפשר בהודיה לה', כדי שחלילה לא נצטרך תזכורות משמים. ■

ליל שבת. הסעודה כבר הסתיימה ואני יושב עם החומש. הבית חמים ונעים, הקור שבחוץ לא חודר פנימה והכל רגוע ושלו. לפתע אני שומע מהחדר הסמוך קולות נשימה מקוטעים. אני ממחר אליו, אל נתי, התינוק המתוק שלנו ומגלה תינוק חיוור, רפוי ונשימות לא סדירות. נבהלתי מאוד, מעולם לא נתקלתי במחזה שכזה... אני מניח את נתי בזהירות בעגלה וממחר למוקד הרפואי של טרם. הרופא שבדוק אותו מבהיר כי זהו קוצר נשימה והילד חייב להתחבר לחמצן בהקדם. אנו ממחרים להגיע לבית החולים, בלב פועם ולחץ נוראי. בבית החולים נתי חובר לחמצן וכבר לחייו החלו להצבע בסומק עדין. נרגעתי מעט, ובליבי חשבתי, תוך יום-יומיים ואנחנו בבית חזרה. יום ראשון, שני ואנחנו עדיין בבית החולים, המצב סטטי, אין הטבה והשחרור לא נראה באופק... אני יושב ומקשיב לקול הנפלא "קול תודה" ונדלקת בי הארה: למה לחכות לתזכורות משמים? למה לחשוב שהכל מובן מאליו? אנשים נושמים ללא עזרה, ללא חמצן, ללא אנהלציה, זה הרי כל כך לא ברור מאליו, ואז

מהו ט"ו בשבט?
הופיע ויצא לאור הקונטרס הנפלא "פירות הילולים"
והוא פתיחת שער להבנת תוכנו ומעלתו של יום ט"ו בשבט.
ניתן להשיג בעמדות "לעולם אודך": 079-5420539 שלוחה 22

חדש ב"קול תודה" נשים!
מהיום תוכלי להקדיש את השיעור היומי ב"קול תודה" לעילוי נשמה או לישועה בתרומה של 100 ש"ח לארגון
לפרטים: 055.6789852

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
**"ובעל הגמול ישלם בזכות זה שכר טוב לגומלי חסד של אמת
במותב תלתא בני חיי ומזוני טבי דבזכותא תליא"**

"עליזנק'ה"

"הורי התחננו לפני השואה" מספר ד"ר מרק (שם בדוי), רופא מפורסם ומומחה בתחום "נולדה להם בת: "עליזנה". כינוי החיבה שלה היה: "עליזנק'ה". פרצה לה המלחמה הנוראה שהפרידה בין ההורים. אמא נשארה לבד עם עליזנק'ה בת השנתיים. חיות הטרף הללו לקחו את עליזנק'ה והעלו אותה על המוקד בעשן המיתמר השמימה, יחד עם מילוני היהודים, הי"ד. אמא ז"ל התעוררה בבוקר למחרת כשכל שערות ראשה הלבינו כזקנה. כה עמוק היה הכאב על רציחת אחותי עליזנק'ה. לאחר המלחמה, דודי שהיה חייל בבריגדה הבריטית בקש וקיבל ממפקדו אישור מעבר חופשי עם גייפ כדי לחפש את אחותו, אמי ז"ל, ובעלה, אבי ז"ל, שאיבדו זה את זה במלחמה. דודי החייל חיפש אותם בדרך לא דרך, והורי היגרו לאיטליה ערש הולדתי.

התחנתי בישראל, טובבה ההשגחה שיום הנישואין שלי נפל מבלי משים בתאריך יום ההולדת של עליזנק'ה אחותי. אבי ז"ל ראה בזה סימן שהשולת שלו ממשיכה למרות ניסיון הנאצים ימ"ש לגדוע אותה. לכל ילדי נתתי שמות ישראלים והוספתי גם את שמות הסבים, כך שהיה לי ברור שאם תיוולד לי בת אאלץ לתת לה את שמה של אחותי: עליזנק'ה הי"ד. ידעתי כי אם לא אנציה את שמה הדבר יכאב להורי שהפעל לא הגלדי בנפשם, מצד שני אם אקרא לבתי עליזנק'ה הכאב של הורי בכל מפגש אתה יגדל בכפלים. נשאתי תפילה חרישית מספר הרופא גלוי הראש כי ה' יתן לי רק בנים כדי שאוכל לכבד את הורי. ואכן, אני אבא לכמה בנים אך לא נולדה לנו בת. אני לא דתי במוצהר אך אני מניח תפילין מידי יום בביתי. כשהורי נפטרו הקפדתי להגיד עליהם קדיש שלוש פעמים ביום בבית כנסת במשך כל שנת האבל, ואל תדמה בנפשך שהיה זה קל. באותה תקופה, אחרי שאמא נפטרה, השתלמתי באוניברסיטה בצפון ארה"ב, שם יש שלג גבוה במשך רוב השנה. כל בוקר השכמנו קום, אשתי ואני, עם אתי חפירה פינינו את השלג בעמל רב. נסעתי כל בוקר דרך של שעה וחצי למניין האורתודוקסי הקרוב כדי להגיד קדיש על אמא ז"ל... עד כאן השיעור המדהים בכיבוד הורים בן זמננו מאדם שחזות פניו לא מוכיחה שהוא שייך למחנה שומרי התורה והמצוות. כמה כואב שאת סיפורו הוא מסיים בנימה של כאב: "מדוע בני לא למדו ממני את הוריהם לכבד..."

"ולמען תספר באוני בניך" זו מכת הארבה וכן הוא אומר עליה: "לבנים ספרו". את דברי המדרש בפרשתנו מביא רבנו ה"זרע שמשון" זיע"א ושואל מה המסר החשוב במכת הארבה אותו דווקא יש לספר לבנים? מתרץ רבינו כי במכה זו יש הבטה על עומק הקשר בין אבות ובנים, בין ישראל לאביהם שבשמים וכדלהלן:

מובא בש"ך עה"ת בפרשתנו שהסיפור התחיל עם פרעה הראשון שהיה בזמן אברהם אבינו ונתן אז את בתו הגר לשרה לשפחה, פרעה קבל אז ברכה שלא יבוא ארבה בגבולו. ורבינו מוסיף בזה רמז ש"הגר" גימ' - "ארבה".

ויש להקשות, שואל רבינו: למה נתחכם פרעה על ישראל שלא ירבו, הרי ידע שהקב"ה כבר הבטיח לאברהם "והרבה ארבה את זרעך", ומה יועיל "הבה נתחכמה לו פן ירבה"?

אלא שפרעה חשב שהבטחת הקב"ה לישראל תתקיים רק אם ילכו בדרך טובים, והרי ישראל הפרו אף את המילה, בריתו של אברהם אבינו. ממילא סבר שלא תתקיים הבטחת ה' לאברהם.

מנגד, פרעה חשב שהבטחה לסבו, פרעה הראשון, שלא יגיע ארבה למצרים מגיע לו שתתקיים. ומשמע שה' הולך להכותו בארבה, אמר לישראל: "ראו כי רעה נגד פניכם" - הרי גם אם תהיו טובים הקב"ה, חלילה. לא מקיים הבטחות.

אך הקב"ה אמר לפרעה: "אני אוהב את ילדיי בכל מצב, ויותר מכך: אם אתה מרע לבניי אוהבי, אינך ראוי שתתקיים בך ברכת הארבה שנתתי לפרעה הראשון ולכן הנני מביא מחר ארבה בגבולך.

כך במכת ארבה יש מסר וגילוי על עומק האהבה והקשר בינינו לאבינו שבשמים האוהב את בניו בכל מצב.

"ולמען תספר באוני בניך" - זו מכת הארבה עליה לבנים ספרו. ע"כ.

סיפורו האישי של ר' יואלי ליבוביץ הי"ו מוכר לרבים וטובים. שש עשרה שנה היה יואלי מנותק מאביו ולא זכה לברכתו. ר' יואל שמשמש היום כבדחן באירועים ובחנותות רואה שליחות חיים להשיב לב אבות על בנים ולחבר בין לב בנים אל אבותם

בהופעתו בארגון "וקרבתנו" הוא שיתף בשיר ואומר ולקול הצלילים פרט על מיתרי הלבבות

"הזמנתי פעם ללוות מעמד 'מצווה טאנץ', ריקוד ה"מצווה טאנץ" המסיים

שיעור מס' 125 | פר' בא תשפ"ג

כל חתונה חסידית. הודרכתי הדרכה מפורטת את מי יש להספיד בדמעות, והיכן לעגל פינות... יומיים לפני החתונה אני שם לב שהעיקר חסר מן הספר: יש לי את הפרטים של הסבים, הדודים והגיסים, אבל על בעל השמחה, אב החתן, שכחו לתת לי פרטים. התקשרתי לברר ואמרו לי: "ר' יואל, עזוב! זה סיפור כואב ומורכב, את אב החתן אין להזמין כלל לרקוד! אמרתי להם לא אני!" תמצאו בבקשה בדחן אחר שיסכים לעמוד בדרישותיכם", הם טענו לעומתי שאי אפשר כעת, יומיים לפני החתונה, למצוא בדחן אחר, ובליית ברירה הם מסכימים שאזמין גם את אב החתן, אבל: בקיצור נמרץ! אמרתי להם שאראה מה ניתן לעשות בחכמה, בלי לשפוך דם ולבייש.

לפני ה"מצווה טאנץ" ניגשו אלי עסקנים, באזהרה מפורשת, אסור לגרום צער לחתן ביום חופתו, וכיון שיש נתק מוחלט בין החתן לאביו, את אב החתן (המממן את כל הוצאות החתונה המפורטת...) יש להזכיר בשקט, במהירות ובצנעה כעין וידוי הנאמר בין התקיעות... בשקט בין שפתותיו וקולו לא ישמע.

נשכתי שפתותי בכאב ובדממה, אך מה לעשות: זה תפריט הזמנה. הכנתי חרוזים קצרים אך מכבדים, מעט מן הכבוד הראוי לאב החתן, וכשקראתי: "יעמוד יעמוד אבי החתן" קם לו בלאט יהודי שבור, מהפינה, ליד המחיצה, לא נראה כלל כבעל השמחה. בני המשפחה לא נעמדו לכבודו, ולאחר ריקוד קצר עם הכלה הושיט את ידו לחתן שקם מולו כמי שכפאו שד, בבריים כושלות, ועיניו משוטטות אול מול פני העסקנים המכתיבים כדת מה לעשות. תהום פעורה ביניהם, ואינם מביטים כלל זה בזה נכוחה. סיבוב וחצי והסיוט נגמר. האב צעד, נורק חזרה למקומו, לפינתו, לשקו ותעניתו, כצל אדם מבויש וכואב ממשיך ר' יואל ופורט על נימי הלב "ליבי כמעט התפוצץ מכאב, אך המשכתי לחרוז חרוזים לכבוד אבי הכלה, הרגשות גאו, הדמעות ולגו, פלאי פלאים: מלך בגדוד. "יעמוד יעמוד..." במעגל הקיפו אותו ורקדו בעוז סביבו. כאב חד פילח את ליבי: יחי ההבדל בין שני המחנותים. אי מה היה לנו בין אבות לבנים. איך נמזקה הדיברה החמישית מהלוחות, ואין איש שם לב לזאת. כשהגיע העת התור להושיט, לתת לזוג את השרביט, להזמין את החתן והכלה לריקוד הנעלה, יראתי מלהביט, עצרתי מלספרה. במקום לספר בשבח החתן והכלה, הבאתי את דברי הזוהר ברעדה, ראו נא מי מגיע מלמעלה: הורים וסבים מדורות קודמים, שבאו לראותמה פעלה תפילתם במרומים. הרי מובא בשם צדיקים, שאל נשמות ההורים והסבים מצטרפים, כבני לוויה נשמות הילדים, שלזוג הצעיר להוולד עתידים.

חתן וכלה יקרים ונעימים, ילדיכם מביטים כעת נוכחה, באו לראות את תפילותיכם, תפילות של אבא ואמא, למה אתם שואפים, ומה בפיכם המשאלה, האם אתם מבקשים שאת השי"ת נעבוד בשמחה, האם אתם מתחננים שביטינו יהיה מעון לשכינה, האם אתם דמעות כמים שופכים שביטינו תשרור אהבה, שבכל מצב ועונה, בכל עת ושעה, על פשע תכסה אהבה, אהבה של הורים לילדים, ואהבת וכבוד בנים לאמא ואבא, האם אתם מייחלים שבייתכם יהי לנו קן ומעון ופינה חמה... נא בקשו פני שוכן מעונים, כי ברכת השם תרד ממרומים, בצינור השפע של ברכת אב לבנים, כך השכינה תשפיע ברכתה. בזה הבית ההולך ונבנה.

הסכיתו ושמעו את שארע ממשיך ר' יואל בקולו הערב בנועם ובמנגינה: "כשאני מכריז: "יצא חתן לקראת כלה" והזוג קם לקיים מצות ריקדה, מבקש החתן בנועם ובענווה: "כלתי היקרה, המתני רגע בבקשה", פונה החתן לאביו הזרוק שם בפינה: "הבה נרקוד" הוא מזמינו בחיבה, האב מולו מזדקף בבטחה, לא מביט לצדדים דבוק במטרה, החתן ואביו משלבים יד ברקידה, מביטים זה אל זה באהבה וחיבה, עין לא נותרה שם יבשה, פרצו גבולות ההתרגשות והשמחה, ולסיום התחבקו האב ובנו באהבה גמורה. ישמחו השמים ריח ניחוח משם עלה".

פורט יואלי בהתרגשות על נימי הנשמה: "אולי כך אנחנו, אל מול השכינה הקדושה, הקשר שבין ישראל ואביהם עמוק בתוך הנקודה, תמיד בכל מצב שורת בינינו אהבה גמורה. ניישר מבט אוהב אל אבא אוהב "הקב"ה אנחנו אוהבים אותך" וגם על פשע תכסה אהבה".

ר' יואל קורא ומעורר לדבוק במטרה: לעורר אהבת אבות אל בנים ואהבת לב הבנים אל אבותם. זוהי החובה היהודית, הדיברה החמישית, כי קשר וכבוד להורים הוא הצינור לשפע וברכה ממרומים.

{ אז נדברו }

פרשת בא תשפ"ג | לסדר: "למען תדעון אשר יפלה ד..." | גליון מספר: 590

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

מי מבוהל...?? מי שמובל!!! כיצד נהיים מובילים??

לפניך שני אנשים שנרדמו בקלות וישנו טוב בלילה... תנחש מי??
 הראשון הוא: פרעה!!! בלילה של מכת בכורות כתוב "ויקם פרעה לילה..." משמע שעד עכשיו הוא ישן... (ואפילו עם פיגימה לפי המסורת שקבלנו בגן...) אתה קולט?? משה רבינו מודיע לפרעה בפירושו: למחר חצות "הרי אנוכי הורג את בנך בכורך..." ופרעה כבר יודע שמה שמשה מבטיח הוא מקיים! אבל זה לא מפריע לפרעה ללכת לישון ואפילו להירדם... רק בחצות הלילה... רק אז "ויקם פרעה לילה" (שכידוע: עד חצות זה נקרא ליל, ומחצות נקרא לילה)
 אז הנה... זה **האיש הראשון שישן טוב בלילה...** נו... ומי האיש השני שישן טוב??
 לא תאמינו!!! **אברהם אבינו...** הקב"ה מתגלה לאברהם אבינו "קח נא את בנך יחידך אשר אהבת... והעלהו לעולה..." ומה כתוב?? "וישכם אברהם בבוקר"!!! מה טמון בזה?? שעד אז הוא ישן... כן... אברהם אבינו הצליח להירדם גם בלילה האיום והנורא שהוא יודע ש"למחר ירצה דמו (של יצחק) ולא יוותר ממנו עד בוקר" (מתוך הסליחות)
 שים לב: מדובר בשני אנשים שיודעים שהם הולכים לאבד את בנם בכורם!! ושניהם נרדמים בלילה... איך?? איך הם מצליחים לישון בלילה כשהם יודעים מה מחכה להם למחרת??

והתשובה חדה כתער:

יש מכנה משותף אחד ויחיד בין אברהם אבינו לבין- להבדיל- פרעה...

שניהם נחושים!! שניהם שלימים לגמרי עם המהלך שלהם!!!

שניהם לגמרי יודעים מה הם רוצים מעצמם... וממילא לא נותר להם אלא ללכת לישון בלילה וגם להירדם... **כמובן יחי ההבדל הקטן:** כשמדובר בפרעה... פרעה שלם עם עצמו ש... שמה? שאני לא שומע בקול ה' ויהי מה!! אני לא מוציא את עם ישראל... ואני שלם עם המחיר היקר שאני יודע שאשלם על זה... גם כשמאיימים עלי "ומת כל בכור בארץ מצרים..." ואילו כשמדובר באברהם אבינו... גם הוא שלם עם עצמו!! אבל עם מה? עם זה שאני כן!!! כן עושה רצון ה' בכל מחיר!! גם אם הוא ה' יבקש ממני קח נא את בנך יחידך...

מי ששלם עם עצמו מסוגל ללכת לישון בשלווה וגם להירדם בלילה...

אז אכן כן, גם אברהם אבינו וגם פרעה... שניהם ישנים טוב בלילה!!!

על מי נותר לנו לרחם?? עלינו!!! אנחנו שנפלנו בין הכסאות... כשהיינו במצרים היינו מובלים ולא מובילים... ממילא, גם כשפרעה ישן טוב בלילה... אנחנו סבלנו מנידודי שניה... תבין: פרעה מוביל!!! מוביל מהלך של 'מי ה' אשר אשמע בקולו', הוא ישן טוב בלילה... אברהם אבינו כ"ש מוביל... אני הולך אחרי ה' בכל מצב... ממילא אברהם ודאי ישן טוב בלילה... (זיידע אברהם כבר ניצב מחוץ למצרים והוא מחכה לראות אותנו מטופחים ומצויידים כדבעי... (אפילו הקב"ה מוזר אותנו להתלבש יפה לקראת המפגש עם סבא שלא יאמר אותו צדיק וכו'...) נ... ואנחנו?? מה איתנו?? אל תשאל... לא פה ולא שם... רגע אחד רוצים לצאת רגע אחד לא... ושלא תבין: אנחנו כעת לא מדברים על ה-80% שנשארו שם... אנחנו מדברים על ה-20% אחוז שכבר כן רוצים!! אבל גם הם... משה רבינו כל הזמן צריך לשכנע אותנו ולדרבן ולהוביל אותנו... וברגע האחרון פתאום לא רוצים למול ואז הכל נתקע... ומשה שוב צריך להתחכם ולגרום לנו לרצות... ואז סו"ס יוצאים וגם אז כל הזמן פוזלים אחורה... "המבלי אין קברים במצרים וכו'" "וימרו על ים בים סוף..." בקיצור: **לעם ישראל לא היה קל בתקופה הזו!!!** הם לא היו מובילים אלא מובלים!!! כשעם ישראל קושרים את הכבש למיטה זה לא קל להם!! כי הם לא מובילים כאן מהלך!! הם לא שלימים לגמרי עם הצעד הזה!! סו"ס הם עדיין קצת מצריים... והם לא רוצים לשבור את הכלים מול המצריים... ממילא כל דבר מבהיל אותם... כן... מי שמובל- מבוהל!!! כי ברגע שאני מובל ולא מוביל... אז מישהו פה מבצע דרכי כל מיני מהלכים ואני לא לגמרי רגוע איתו... בקיצור: אם פרעה ישן טוב בלילה הסדר... הרי עם ישראל לא ישנו באותו לילה!! ממש לא!!!

עד כאן תיאור מפסח מצרים!!! והנה כעת אנחנו חוזרים הבייתה... אלפי שנים לאחמ"כ, וכמידי שנה ומידי יום יש לנו ציווי: "חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא מצרים"!!!! והרמב"ם מוסיף מילה אחת: כאילו הוא **בעצמו!!!** בעצמו יצא ממצרים... מה פירוש **בעצמו**???

העניין הוא כך: כעת בימים אלו... אין לך את משה רבינו... אין אותות ומופתים... אף אחד לא גורר אותך ומשכנע אותך לצאת... ו... ובכל זאת ה' רוצה שתצא ממצרים... אבל הפעם שזה יגיע מעצמך!!! שתהיה אתה היוזם!! תהיה אתה המוביל... אני הוא זה שיוזם ורוצה להתנתק מכל מיני דברים לא טובים... והיות וזה מגיע ממני אז אני שלם עם כל המחירים שאני מודע לכך שאולי ידרשו ממני... אני לא כל היום מבוהל וחושש מה אני עלול להפסיד אם אני אלך בדרך הנכונה... אני שלם עם זה!!! זה המהלך חיים שלי... זה מה שה' מצפה מאיתנו לקראת הגאולה: תצא מעצמך ממצרים!!! זה מה שכתוב בשיר השירים: דודי שלח ידו מן החור ומעי המו עלי... הקב"ה שולח לנו כל מיני רמזים בתדר עמום... ה' לא אומר במפורש אבל יש תחושת בטן עמומה... מעי המו עליו... איזה רמז ה' שולח מן החור??

ה' רוצה שהפעם זה יגיע מצידוי! שלא הוא ידפוק על הדלת פתחי לי... אלא אני אזום... אני אסכים להשקיע ולעמוד מאחורי הדלת הנעולה ולבטא: ה', הפעם זה מגיע מצידוי!!! אני חפץ בך... אני משתוקק להתקרב אליך... נא להקשיב לתחושות בטן האלו... ש... שקט... תקשיב...

ניתן לקבל את הגיליון בפקס
 באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

נודה להשתתפותכם

בהוצאות הגדולות!!

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא

(ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת

להחזר מס (ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

טיסה קצרה בשמי מסכת נזיר...

אז ככה: תזכורת לכל הבכורים ואבות הילדים הבכורים... הסיום של מסכת נזיר יוצא סמוך ונראה לחג הפסח (בח' בניסן...) אותי זה מאוד תופס... כי די לבושות... היות ויש לי בן בכור אני מסתובב בערב פסח כמו פרעה בפיג'מה מבקש מאיזה "משה" עושה סיום שישחרר אותי מלצום... ומה אני אגיד לך... זה לא כ"כ מרגיש לי טוב... אני מנסה לפטור את עצמי בסיום כזה חפוז בערב פסח... ש. נו... כבר תגמור... לכן לאחורונה התחלתי לשלם כסף... שבוע לפני פסח אני תופס בחור ואני אומר לו: אתה עושה סיום?? אני משותפת איתך במאה שקל... אבל השנה בעזה"ש לא יהיה פה שונר... אני בעזה"ש אעשה סיום על נזיר!!

(אגב: יש מסתמא קשר בין ערב פסח לרקיקי נזיר... יום י"ג בניסן היה יום החלות תורה העולמי ולמחרת בערב פסח עצמו היה יום הרקיקי נזיר העולמי... א"ה עוד נדבר על זה בחודשיים הקרובים במדור "בקרוב ממש")

נצא לדרך: דבר ראשון: אחת המעלות של מסכת נזיר שמבחינה מסוימת היא כמו המשך לנדירים... ס"ו שניהם שייכים לשפראך המאוד מסוים של ספר "הפלאה..." אבל!! עדיין יש הבדל מאוד דומנטי בין נזיר לנדירים שאת הבדל הזה אנחנו הולכים לפגוש כחוש השני לאורך כל המסכת... שנדרים זה בבחינת **בין הזמנים...** ואילו בנזיר אנחנו חוזרים למסגרת... למסדס... לשיבה... לעבודה... **מה פירוש??** בנדירים יש לך מרחב תמרון בלתי מוגבל... אתה ממציא איסור... מתכנת אותו איך שבא לך כחומר ביד היצר... נדרים זה איסורים שאתה בונה לעצמך בהתאמה אישית... אתה מחליט מה אתה רוצה לאסור על עצמך... למי... כמה... איך... ממת ועד מתי... כמעט בלי הגבלות... (חוץ מכמה הסתייגויות ספציפיות, דבר הנדור וכו'...) וממילא גם מאוד נצמדים אליך... בנדירים הלך אחר לשון בני אדם...

משא"כ בנזיר!! נזיר זו חבילה מוגדרת ונוקשה שהתורה היא זו שמכתיבה את ההגדרות שלה... מדובר במכלול של פרטים של פרישות מיין, מחרצן, זג, מתגלחת, מטומת מת... ויש גם הגבלה ברורה שלא פחות מ' יום!! ואתה צריך להחליט: או הכל או כלום... זה אחד הנושאים הדומיננטיים בתחילת המסכת... עכ"פ בגדול: תחילת המסכת היא עדיין בשטאנץ של נדרים... תוכל למצא דימויים והשוואות בין נדרים לנזיר וכמובן במקביל את ההבדלים שבכל זאת יש... זה פחות או יותר השני פרקים הראשונים של נזיר... עד ט"ו בשבט בערך.

וכעת מתחיל פרק ג'... כעת שים לב: גם אם עד עכשיו חלמת!! נרדמת... ישנת... **כעת מתחיל משהו חדש...** הנושא כעת הוא: **פסילה מהמירון ותחילת סיבוב מחדש...** ובכן: בניגוד ללימוד דף היומי שגם אם למדת את הט"ז דפים הראשונים של נזיר ואז פתאום נאלצת להיעדר שבוע לא נורא... אתה עדיין יכול להצטרף בפרק רביעי... (כן... מסכת נזיר היא נדיבה... יש בה מגוון מאוד נרחב של תחומים לא קשורים שגם מי שהפסיד כמה ימים... זה לא מפריע לו לקפוץ תמיד על הרכבת...) אבל בפרק שלישי עצמו אתה תגלה שבנזירות עצמה זה לא עובד ככה!! בניזירות זה מירון קשוח שאתה יכול להפסיד את הכל בדקה התשעים... הנה... המשנה מספרת על הילני המלכה שנדרה בנזירות שבע שנים... ובסוף השבע היא נטמאה במת... ואויס!! סתרה הכל והתחילה מהתחלה... וזה הנושא של פרק ג'... וכמובן שברגע שהנזיר נטמא הוא צריך להביא קרבנות טומאה... אגב: לא להתבלבל... אצל נזיר יש שתי סריות שונות של קרבנות!!

אם הכל הלך כשורה זה עולה, שלמים, וחסות, ומנחה, ואם הוא נטמא ואז הוא סתר את כל הנזירות אז לפני שהוא מתחיל שוב, יש לו קרבנות אחרים לגמרי... איל אשם, ושתי תורים או בני יונה אחד לעולה ואחד לחטאת... בקיצור: נא לא להתבלבל ביניהם!!

וכעת אנחנו עוברים לפרק רביעי... והסתכלתי בלוח... אנחנו כבר לקראת שבת שקלים... ובהשגחה פרטית באותו שבוע אנחנו מתחילים להיכנס לסדר קדשים... אבל לא סתם אלא לסוגיה של "מעות מפורשים" "מעות סתומים..." זה ממש פרשת שקלים... אבל זה לא רק זה!! מי שמחפש סגולה לזש"ק זה הכתובת... יש איזשהו מפגש בין נזיר טמא לקרבן יולדת... פשוט שניהם מקריבים קנינים... וממילא הסוגיות שלהם זה אותם סוגיות... ותכל"ס... כעת... בשבוע שלפני ר"ח אדר אנחנו כבר מתחילים להריח את הניחוח של עבודת הקרבנות... לך על זה!! אגב: זה יוצא טוב... כי בד' פרשיות יש גם קדשים וגם טהרות... שקלים זה קדשים ופרה זה טהרות... ובמסכת נזיר יש ממש תיאום לפי התאריך!!

וככה במשך שבוע וחצי אנחנו זוכים לטעימה של סדר קדשים... עד שב"ק ד' באדר... שאז אנחנו מתחילים פרק ששי!! פרק שלושה מינים!! מה הנושא של הפרק הזה??

כשמו כן הוא!! שלושה מינים אסורים בנזיר, יין, תגלחת וטומאת מת... וזה בדיוק שלושת הסוגיות המרכזיות של פרק זה... תחילת הפרק מדבר על איסור שתיין יין, בהמשך זה עובר לסוגיה של התגלחת... (גם כאן חשוב להזכיר: לנזיר יש שתי סוגי תגלחת, יש תגלחת ביום שהוא מסיים את נזרו, ויש תגלחת טומאה, שאם הוא נטמא והוא צריך להתחיל הכל מחדש... הוא צריך לגלח ואז להתחיל)

ואז בסוף הפרק חוזרים לסדר קדשים... תיאור נמרץ ומקוצר של כל עבודת הקרבן של נזיר.

ואז!! בדיוק כשמימיים פרק שלושה מינים... והגענו לך מ"ז... הלכתי מהר והסתכלתי בלוח... מה מתברר?? שנזיר דף מ"ז חל בדיוק בשבת פרשת פרה!! הוי... כמה שהעיתוי מתאים... כעת מתחילים סדר טהרות!! ולא סתם אלא טומאת מת... ממש ההנהקודה של פרשת פרה... פרק כהן גדול מדבר על המושג שנקרא "אלו טומאות שהנזיר מגלח עליהם..." זו הזדמנות פז לרכוש בקיאות כללית במושגים יסודיים בטומאת מת... תקפוז על זה!! גם אם ביומיים הראשונים אתה תשבור את השיניים... אבל זה יהיה פעם אחרונה שהם נשברות... לא כדאי? יש לך כעת עשרה דפים על טהרת סדר טהרות!! רוי על זה...

ואז אנחנו מגיעים לעשרה דפים האחרונים... ואל תשכח שזה כבר ר"ח ניסן... מתחילים כבר כל הסקנדל של ערב פסח... ובאמת הדפים האלו מדברים בגדול על כל הספקות שעלולות להתעורר בנזיר... אוי אוי אוי... אתה יודע מה זה שני נזירים שהלכו בשני דרכים... ובכלל... מה קורה אם יש לנו שילוב מנצח בין נזיר למצורע... כלומר: הוא גם נזיר וגם מצורע... ותחשוב שלשניהם יש דין של גילוח... ולא סתם אלא פעמיים... אוה... זה אמנם גישמאקע סוגיה... אבל זה באמת הולך טוב עם הסקנדל של ערב פסח... כן... לעשות סדר עם כל הספקות האלו זה ממש להתחרות עם הבית ההפוך שגם אותו צריך להסתדר...

ובעזה"ש בח' בניסן יש סיום!! אבל אל תעשה לנו את זה... תחכה עם זה לערב פסח...

גם בשבוע זה של ימי השובבי"ם, ניתן לרכוש את יומן המסע - "וימאן!"

הנכתב מתוך חזית הקרב, והעוסק בתעצומות השליטה והחוסן הפנימי הנדרשים ל'בן ישיבה' בדורנו הרדוד והנסחף, ו'עד מה שתשיב' בכל בעיניינים אלו, ספר זה בין הייתר משמש כמנת דחף ל'גיבור הכח' של דורנו שנאבק ללא ליאות להוביל מנהיגות אסרטיבית מול הדחפים ורוחות זעף הנושבות גם במחוזותינו,

ניתן להשיג בפלא:

0527683095 0548446691

כמו כן ניתן להשיג אצל הנציגים בישיבות, ובמוקדי המכירה של גיליון זה (גם בארה"ב ונתרה כמות מצומצמת, במוקדי המכירה המפורטים)

הרבה עקשען בחוץ... אבל אסור לצאת...

יש התם סופר מאוד מאוד מעניין שנוגע אלינו... החתם סופר אומר: שאחד מהזכויות שבזכותם עם ישראל ננאלו ממצרים זה לא פחות ולא יותר העיווי "ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בוקר..." תקשיבו... זה לא היה קל...

אני זוכר את זה כמו אתמול...

אני יושב לי בבית... ואני שומע צעקות מכל הכיוונים... וצעקות מוכרות... איזה עקשען... אתה לא מבין... הייתי חייב לצאת ולהריח את השטח... אתה אולי לא מכיר אותי...

גם אם בשעה 1.00 בלילה יש כמה סירנות של מכבי אש... אני אתלבש... ארד... אבדוק את השטח... אי אפשר להשאיר את העוילים לבד... אני חייב לסקור את האירוע... להגיד חוות דעת... משהו... והנה!!! בדיוק בלילה הזה... שיא העקשען... הקב"ה אומר לעם ישראל: ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בוקר!!! אל תצאו... תשארו בפנים... אבל רגע... אני רוצה לדעת אם זה נתן או טיפול נמרץ... תן לי לראות האם זה הגיע למספר 22 או 26... שום דבר!!! ואתם לא תצאו!!!

אני לא ראיתי בפנים אבל שמעתי שהחתם סופר אומר: שזה היה ניסיון קשה מאוד לעם ישראל... וזכוות שהם עמדו בגבורה בניסיון... הרי בבוקר הדלת נפתחה היישר לגאולה... ו... ומסיים החתם סופר ואומר: כך גם יהיה באחרית הימים... לקראת הגאולה השלימה הקב"ה שוב יכניס את עם ישראל לאיזה בית... ובחוזן יהיה המון המון עקשען... והקב"ה יגיד להם ואתם אל תצאו איש מפתח ביתו עד בוקר...

זה יהיה לנו מאוד קשה!!! אבל ברגע שנבין את הרקע... ברגע שנבין שהסיבה!!! הסיבה למה אסור לצאת כי כעת המשחית מסתובב... וכיון שנתנה לו רשות אינו מבחין... בקיצור: לא כדאי לך לצאת!!! כשמבינים את הרקע זה נותן כח...

כן... אנחנו בהחלט נמצאים במקום הזה... על פניו זה נראה שיש הרבה עקשען ברחובה של עיר... ולרגעים מסוימים יש תחושת מחנק לא לצאת מהפתח... ולפעמים זה אפילו כרוך בהזאת הדם כדי לשמור את הסף ועל המשקוף ועל שתי המזוזות... אבל מובטחים אנחנו שברגע שהדלת תחזור ותפתח היא תפתח היישר לגאולה השלימה במהרה...

מתמודדים בלאו הכי!! וממילא כיום מוכרחים וחיוביים לפרסם את הזוה"ק שרבותינו שבדורות הקודמים אולי העדיפו להעלים אותו...

וממילא!!! כיום זה עוול לצטט חצי זוה"ק!!! זה עוול להגיד שאין לזה תשובה כי יש תשובה ויש כפרה... רק אוי ואבוי... אל תתחיל עם זה... כי התשובה היא קשה!! אוהו... זה לא קל... יעידו כל אלו שיוקרים דם בשביל זה... אבל ה' מכפר וה' אוהב וסולח ותנוח דעתך... עליך נאמר: אמש היה זה שנואי ומשוקץ ותועבה, צועק ואינו נענה, והיום הוא אוהב נחמד קרוב וידיד, מודבק בשכינה, צועק ונענה מיד, עושה מצוות ומקבלים אותם בנחת ובשמחה... (ואגב: מצוה להעיר תשומת ליבם של אלו שגם כיום דואגים לפרסם את הזוה"ק בלי לכתוב שוברו ביצדו. כי כיום כבר כל רבותינו מדברים על זה... אפילו הראשית חכמה בשער הקדושה פרק י"ז, ובעל התניא באגרת התשובה, וכמדומני שגם הנפש החיים מזכיר שיש תיקון ע"י תשובה עילאה, אם ככה: אז איזה היתר יש "לשבור בחור" ולהביא להם חצי ציטוט מהזוה"ק... בו בזמן שהזוה"ק נמצא בארון והניסיונות והתמודדות חגים על נשמתם בכל פינה ברחוב ואפילו בתוך הישיבה...)

עד כאן ברור?? עכ"פ לי באופן אישי היה חשוב מאוד להביא את הבשורה הזו... להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים, ולבשר לנשמות יקרות שיש ארוכה!!! יש ארוכה גם לחטא הזה...

קעת נעבור לשאלה אחרת בנושא הזה:

למה דווקא פגם יסוד... דווקא עליו יש כ"כ הרבה תיקונים?? בדרך כלל כשאומרים את המילה תיקון... זה בדרך כלל תיקון היסוד, כל מצוה או מקווה או להזיע באפיית מצות ואומרים לך שזה תיקון... אתה כבר יודע שתיקון זה מילה נרדפת לפגם היסוד... למה?? מה עם פגם של חילול שבת?? פגם של לשון הרע?? חסר עבירות אחרות??

אז בלק"א (פ"ח) נוגע בשאלה הזו **והוא עונה תשובה מעניינת:**

אני אמתיש את זה במשל: יש לי חידה... נהג רכב נסע בכביש ללא ביטוח ובשגגה גמורה הוא דרס הולך רגל ופגע בו אנושות...

קעת אני מבקש סליחה מראש על השאלה האכזרית... תכנס רגע לראש של הנהג הפוגע... מה קעת יותר נורא מצידו?? שהפצוע חלילה ימות מפצעיו או שהוא ישאר בחיים... אבל סו"ס הפגיעה היא רב מערכתית... והוא יצטרך לעבור סדרות שלמות של ניתוחים... ושיקום של שנה ויותר... והוא ישאר נכה לכל החיים... תגיד לי: מה יותר גרוע??

זו שאלה מביכה... כי מצד אחד: כמובן שעדיף שהפצוע ישאר בחיים... גם אם הוא ישאר נכה ואומלל לכל החיים... אבל לפחות ישאר חי... כי אם הוא מת אז זה נורא... זה לגדוע חיים באיבם... **זה צד אחד!!! זה מה שאומרים בקול... אבל יש גם מה שחושבים בשקט...** ואולי גם בשקט לא מעיזים לחשוב... ליידער ליידער... אחרי שזה המצב... שהפצוע כבר שוכב במצב כ"כ קשה... נשאר ללא רגל וללא יד... קעת בלב מתעוררת מחשבה... עדיף כבר

אז התשובה היא כך: (זה קצת חשוב... כדי לקבל מפה איפה אנחנו)

לדוגמא: ראיתי פעם בבין הזמנים בחור שנכנס למסלול ארוך ומסוכן במדבר יהודה... זה היה בשעות אחרי צהרים... אמרתי לו: ההלו... זה סכנת נפשות... אתה עלול להיתקע שם בלילה... הוא עונה לי: אני מקווה שאני כן אספיק לסיים עד הערב... אבל מקסימום ? ! ? מקסימום... במקרה הגרוע ביותר... יש מסוקי חילוץ!! יש כזה שירות!! הרמתי עליו צעקות: אדוני היקר... מסוק חילוץ זו לא אופציה!!! נפלת על הראש??

רגע... בעצם למה הוא לא צודק...? מה... באמת אין כזה שירות?? הרי זאת ידוע לכולם... שמי שנתקע במסלול באמצע הלילה מביאים לו מסוקי חילוץ... אפשר אם רוצים גם פצצות תאורה להגדיל השמחה...? מה... זה לא נכון? לא אפשר?? התשובה היא: כן... בטח שאפשר!!! השאלה האם זה הנפק לאופציה... תבין: גם אם אותו בחור יתייבש ח"ו והכליות שלו יקרוסו רח"ל... אפשר גם להשתיל לו כליה... הכל אפשר... לכן מה... לכן זו אופציה??? **לא כל מה שאפשר לעשות נהפך להיות אופציה שעומדת על השלחן!!!** יש אופציות יותר מידי רחוקות ויותר מידי הזויות שאנחנו לא מציעים אותם כאופציה... זה לא סתירה שאחרי שח"ו קרה מה שקרה... קעת יש כל מיני אופציות שעומדות על השלחן... כי מה לא עושים בשביל להציל חיים... אבל לתת לבחור להיכנס לדרג'ה אחה"צ... כי מקסימום יבא אליו מסוק חילוץ... זה לא אופציה!!

על אותו משקל כאן: רבותינו הק' שבדורות הקודמים... שכיהנו כרבנים על מדין בעיירה היהודית הנקיה והשמורה... תחשוב שלפני מאתיים שנה לא היה חילוני אחד בעיירה היהודית!! היה פה ושם איזה משומד או מוסר (שמי שמצא אותו שוחה בנהר היה חובה קדושה לצמצם עליו את היד ולהטביע אותו שם למוות מדין 'מורדין ולא מעלין') וחוף ממנו כולם היו יראים ושלימים והעסק היה בשליטה!!! מי שהעז לפרוץ את גדר הקדושה והצניעות היו מחרימים אותו לאלתר (עיין בתשובות היוטור קדמוניות שהרב והציבור היו מנדים ומחרימים על ימין ועל שמאל כל מי שחרג בכהוא זה ופירש מדרכי ציבור... היה שליטה מאוד חזקה והרמטית על טוהר המחנה...) ממילא כשאחד מגורי האר"י מגיע לכהן כרב בעיירה יהודית ונדרש ממנו להוכיח את הצורבים הצעירים שם להיזהר בקדושה... הוא לא רואה צורך להציע בפניהם אופציה שאם ח"ו קרתה איזה נפילה אז דע לך שיש דרך חזור!!! זה לא נושא... אסור ודיי!!! זה מאוד מאוד חמור וזהו!!! בדיוק כמו שסדנת גמילה מסיגריות זה לא אופציה למי שעדיין לא התחיל לעשן...

אבל!!! מה נעשה שאנחנו לדאבוננו הרב נמצאים בדור אחר לגמרי שהניסיונות הם כאן!!! אנחנו מתמודדים עם זה יום יום!! היום הרחוב הרבה יותר רעשני והכל פה... זה לא כמו הסיגריות שניצבת לה אצל הקופאי ואתה יכול לבחור האם להתחיל עם זה או לא... (תבין: אותו בחור רוצה להתחיל לעשן... והוא רק בא לסגור אצלי את הפינה האם אח"כ אפשר לצאת מזה באמצעות סדנה של גמילה... נו... שאני אגיד לו שאפשר?? שתי סטירות לחי!! אמרתי לו: אי אפשר לצאת מזה לעולם למרות שאני יודע שאפשר... אבל בשלב הזה זו לא אופציה) אבל בהתמודדות מול קדושה הניסיונות הם כאן! אנחנו כבר

פסקת ההתגברות!!!

לב חכם לימינו...

בימים אלו- ימי השובבי"ם... זה הזמן לסלק מוקש מוכר... שאני באופן אישי פוגש אותו הרבה מאוד... יוצא לי לדבר מידי פעם עם בחור בן עליה שיש לו ניסיונות בקדושה... והוא אומר לי בפנים נפולות: ראיתי שכתוב בספרים הקדושים שאין תשובה וכפרה ולא תיקון לעוון המר!!!

כן... לא הייתי בכלל פותח את הנושא הזה כי תכל'ס, בשורה התחתונה יש כפרה ויש... אבל מה נעשה שסו"ס זה כתוב בזוהר הקדוש!!! ובחלק מספרי היראים מצטטים את הזוהר הזה ככתבו ללא כחל ושרק... ואם כך כתוב בפירוש אז בהחלט זה מאוד עגום!!! יצא לי לדבר עם כמה בחורים בני עליה עגמומיים ביותר בגלל המידע הנוראי הזה...

אז ככה: שמעתי בכלי ראשון (בהקלטה נדירה) ממרן המשגיח הרב וולבה זצ"ל שפתח את הנושא... והוא סיפר כך: לא סמכתי על אף שמועה!! הלכתי במיוחד למרן החזו"א לשאול את השאלה הזו... האם זה נכון שמי שפוגם בעוון המר אין לו תשובה וכפרה לעולם??

ומרן החזו"א ענה לו בזה הלשון: כן!! ככה כתוב בזוהר הקדוש ואת זה כולם יודעים... **אבל יש עוד משהו שלא כולם יודעים!!!** שהזוה"ק ממשיך הלאה ושם כתוב שע"י עסק והדיבור בתורה אפשר לתקן גם את פגם הברית ויש לזה כפרה ותיקון... ואגב: במאמר המוסגר הייתי מאוד סקן... פתחתי את הזוה"ק בפרשת ויקהל (רי"ד): והרקע שם בקצרה הוא כך: ר' אבא וג' החברים הלכו בדרך ולנו באיזה כפר ואז הם התעוררו בחצות לילה לעסוק בתורה ואז ר' אבא פתח ודרש בסתרי תורה ושם הוא מדבר בחריפות מופלגת על פגם יסוד שאין לו תשובה... זהו!! כאן נגמר הקטע הראשון!! וכעת מתחיל הקטע הבא... כשנהיה אור היום ר' אבא והחברים הלכו לבוצינא קדישא רשב"י והירצו בפניו את הסתרי תורה שנאמרו בדרך... פתח רבי שמעון ואמר: ואורח צדיקים כאור נוגה!!! שיש חילוק בין דרך לאורח!! דרך זה שביל ישן ואילו אורח זה מסלול ודרך חדשה שכל מי שהולך שם לראשונה מרגיש כמו אורח... אומר רשב"י: גם הרשעים שעליהם דרך רשעים באפלה ואין להם תקנה... אבל שכשעוסקים בתורה זה נהיה אורח!! דרך חדשה וסלולה שדרכה יכולים להתקן גם אותם הרשעים שעליהם דברתם בלילה... ועל זה נאמר: ואורח צדיקים כאור נוגה... כאן רשב"י בפירוש אומר: שע"י עסק וחינוכי תורה ניתן לתקן את פגם הברית!! והוא אומר זה בייחס למה שנאמר שאין לזה תקנה... וממילא תנוח דעתך בחור בן עליה... אחרי עזיבת החטא באופן ענייני ואולי אפילו מקצועי... יש גם כפרה ותיקון... והעיקר באמצעות עסק התורה ובפרט בשקיעות וחינוכי תורה.

עכשיו!!! תרשה לי לשאול שאלה פשוטה: אם באמת הזוה"ק מוסיף עוד משפט נוסף ואומר: שע"י עסק תורה אפשר לכפר גם על העוון המר... אז למה כל הספרים הקדושים לא ציטטו אותו?? למה החזו"א צריך לגלות בסודי סודות למשגיח הרב וולבה שתדע לך שיש עוד כמה שורות בזוה"ק שאת זה הסתירו... למה חלק מהספרים הק' הסתירו??

זו אופציה אחת!!! אופציה פשוט להתנהל אחד על אחד מול בית המשפט השמאלני שמחמת עוונותיו הוא נאלץ להיות נשלט על ידיהם...

אבל באותה מידה!!! יש כיום שיטה חדשה... עזוב... בא נשנה ראש!!!

במקום לנהל משא ומתן מתיש מול בית המשפט השמאלני... בא נעשה פסקת התגברות!!! בא נלך על "לב חכם לימינו..." נפעיל ונגייס המון המון כח ימני ונעשה פה רוב ימני... אני אתחיל לעסוק בתורה ולמלאות את הראש שלי רק בעסק התורה ובחידושי תורה ובשמחה ובגישמאק... ואז לב חכם לימינו... כעת שיש רוב ימני... כעת אפשר להתגבר!! לנטרל את השמאל ולנטרל את כל התיקים ולנקות את כל השטח...

העוון לא מתנקה בגלל שראש הממשלה רצה שנתיים בכלא... זה לא בגלל שהוא פרש מהחיים הפוליטיים... אלא בגלל שהתגברנו על עצם התביעה... השלטנו שם את הימין!! ברגע שאתה ממלא את הנשמה שבמוח בתורה... זה מה שמנקה ומנטרל את כל התיקים שנפלו עליך משליטת השמאל... הבנת את התרגיל?? כעת הבנת מה הקשר בין עסק התורה לפגם הברית?? אתה צודק... זה באמת לא קשור באופן ישיר... אבל אם יש פה כן משהו ישיר זה עניין של שליטה!! מי שולט על המוח שלי? איזה מחשבות משוטטות הכי הרבה במוח שלי? תבין: אין לנו בעיה שפה ושם נכנסים שמאלנים סוררים לתוך המוח... הרהורים זה דבר שאין אדם ניצול מהם בכל יום... אבל העיקר שהתורה תשלוט!!! שהמוח יהיה תפוס בלימוד... תפגז את עצמן בחקירות עסיסיות בלימוד... תפצח סוגיות מסובכות... תעצבן את המוח שלך בסיכומי סוגיות הכי מסועפות שיכולות להיות... תעשה טרור ימני!!! עם הרבה מצב רוח... עם הרבה אוכל... כמו שהימנים יודעים לעשות... **תבצע הפיכה מוחית!!!**

עד עכשיו המוח שלי היה פנוי מן החכמה... ולכן נכנסו לשם כל מיני מפגינים שמאלנים... והם התמקמו שם יפה כי אף אחד לא הפעיל נגדם פיזור הפגנות בכח... אבל עזוב... מה שהיה היה... אנחנו כעת עם הפנים קדימה!!! כעת בשיטתיות אני מתחיל להכניס כוחות ימניים למוח... אני לא נגרר להפגנות מצד השמאל... לא מנסה להתכתש עם השופטים... אני פשוט מתגבר עליהם!! אני מפעיל את רוב המחשבה שלי בתורה וזהו... כך נעשית פסקת התגברות!! כך מכפרים עם העוון המר בלי להיכנס לגופו של עניין... זו הדרך המומלצת ביותר!! הותיקה והאמינה ביותר... ותסלח לי: היא הדרך שמשום מה אנחנו הכי פחות מנסים אותה כי היא נשמעת לנו נדושה מידי... תשמע לי... כאחד שמתעסק בנושא... עזוב!! שקיעות בלימוד... בעיון בבקיאות ועם המון מצב רוח ועם קצת רוגלך...

בימים אלו יש לנו דוגמא ממש חיה... כידוע: כל המערכת הפוליטית כעת גועשת ורועשת סביב הנושא שנקרא **"פסקת ההתגברות!!"** (אגב: אם שמת לב... משתמשים שם הרבה עם המילה חוק יסודי!! כי זה ממש יושב על אותה נקודה...)

לדוגמא: יש ראש ממשלה שיש עליו תביעות על סיגירות שהוא לקח... ועל העריגה שהוא אכל עם הידיים... יש עוד שר בממשלה שיש עליו תביעות משפטיות על מס ועל שאר ירקות... בקיצור: יש פה שלל תביעות בשלל נושאים מגוונים... נו... כעת איך מתמודדים מול כל התביעות האלו??

אז ישנם שני דרכים: יש את הדרך השגרית והמוכרת שכל נאשם לוקח לעצמו את העורך דין האישי שלו וכעת מתחילים לעשות עבודת נמלים... מה טענתם?? שהוא לקח סגריות? לא... לא ראיתם טוב... אה... יש עדים?? טוב... אז מביאים עדים שמזימים אותם - עמנו הייתם... וככה הלוך חזור... על כל תיק דנים בנפרד לגופו של עניין... על כל תביעה מתקשקים וכבר שנים זה לוקח... זו דרך אחת!!!

אבל הדרך השניה היא דרך עוקפת... מה עושה ראש ממשלה שתובעים אותו על סיגירות?? עושה קמפיין בחירות... מה הקשר?? חכה... עוד מעט תראה מה הקשר... תכל'ס... הוא עוזב את הזירה המשפטית והוא עסוק בעיקר בלהבעיר את השטח ולהכניס את העוילים למצב של ממשלת ימין... שכולם צריכים להצביע וכו' וכו'... ואז יש בחירות... והנה כעת לימין יש ב"ה רוב בממשלה... הופה!!! כעת תראה מה זה קשור לסיגירות... כעת אנחנו - ממשלת הימין מחליטים לבצע הפיכה ולהתגבר ולנטרל את כל המערכת המשפט... הבנת מה קרה פה??

אני כבר לא הולך לענות לשופטים איפה סיגירות ואיפה ההעריגה...

אני פשוט מתגבר מעליהם!! מנטרל אותם!! משנים את הקדקוד!!!

זה הרעיון של פסקת ההתגברות!!! במקום לריב עם השופטים על כל מקרה לגופו של עניין... אנחנו פשוט מגייסים את העם ומנטרלים את כל הרשות התובעת... בבחינת "ויפדו העם את יונתן ולא מת..."

על אותו משקל בעוון המר... מי שחטא בעוון המר... הרי לב כסיל לשמאלו... בזה שהוא חטא הוא העניק סמכות בלתי מעוררת לכוחות השמאל והרע וכעת יש עליו קלסרים שלימים... יש נשמות ורוחות אין מספר שנולדו מחמת העוונות שלו וברגע שהם שייכים לכוחות הרע... הרי זה דמעות העשוקים ואין להם מנחם... הנשמה שבמוחו לא יכולה להושיע אותו כי היא שבויה לגמרי בידי כוחות הרע... אין לה מילה... כל מערכת המשפט והדין מסורה לגמרי לשמאל הקיצוני!!! וכעת כוחות הרע מהלכים אימים על הנשמה ומייחסים אליה המון המון פשעים ותיקים... נו... מה עושים כעת?? אז יהודי פשוט... אין לו הרבה ברירה... יש כ"כ הרבה תיקים... וצריך להתחיל לכבות שריפות... הוא שוכר עורך דין... ומתחילים לעשות תיקונים... תעניות... סיגופים... כן... יש עונש כלא... יש קלון... יש קנסות כספיים... יש הרבה מה לתקן!!!

שהוא ימות!!! אם הוא ימות זה אמנם יהיה טרגדיה... זה יהיה עצוב... אבל לפחות זה יגמר שם!! אבל אם הוא נשאר בחיים!!! אז נכון שהוא לא מת... אבל הוא נשאר עם כ"כ הרבה בעיות... כ"כ הרבה תיקונים וניתוחים ושיקומים והוצאות... (אוי... כמה הוצאות!!! אל תשכח שאין ביטוח... זה יכול להסתכם בהוצאות של מיליונים... משא"כ אם הוא מת... הכי גרוע זה מסתכם בעבודות שירות במשך כמה חודשים...)

כמובן שאף אחד לא אומר את זה... אבל אלו הם התחושות!!!

אז הנה!! זה בדיוק ההבדל בין כל האיסורים האחרים שיש בתורה לבין פגם הברית... כל איסור וכל לאו שבתורה זה **אסור!!** אסור מלשון אסור באזיקים!! אסור בידי החיצונים... חיללת שבת?? זהו!! זה מת!! זה מה שיש... אין פה את מי לקחת אותו לבית חולים... אין פה מה לצנח ולשקם... החילול שבת לא נהיה נכה... זה מת!! זה אובייקט של איסור!! מה שנקרא "מעוות לא יוכל לתקן"!! אתה לא יכול לחדור אליו... (הדבר היחיד שאפשר זה ע"י תשובה מהאהבה להפוך זדונות לזכויות אבל אין גישה לאיסור עצמו) לעומת זאת פגם הברית יש בו משהו שונה... שהפגם הוא לא בבחינת אסור!! הוא לא סגור... הוא פתוח... כלומר: יש פה פצוע קשה... אבל חיי!! הוא שוכב בבית חולים מדמם ויש!! יש מה לעשות!! אבל דא עקא שיש הרבה מה לעשות... מצד אחד זו בשורה טובה... העסק חיי!! לא מת!! אבל הוא זועק לשמים... יש פה המון עבודה... המון כבדת דרך... הרבה "הוצאות", ולכן!! לכן דווקא על פגם יסודי יש תיקונים יותר מכל שאר האיסורים!!! ולמה?? כי זה כמו אותם 45 נספים שנהרגו באסון מירון... זה היה נורא ואיום!!! אבל אם תשאל בבתי חולים... לא מכירים שם את השמות שלהם... אבל יש כמה פצועים בודדים שאדבר... אתה לא מכיר את התמונה שלהם והם גם לא ברשימה של הנספים... אבל חלקם עדיין בבית חולים... יש כאלו שלאט לאט חזרו לעצמם אבל הם נשארו עם אחוזי נכות... אצלם יש הרבה עבודה... הרבה מה לשקם... (ה' ישלח להם החלמה מהירה ושלמה) ולמה יש הרבה תיקונים?? רק בגלל שהם נשארו בחיים!! למה השיקום שלהם כ"כ יקר? רק בגלל שהם ב"ה חיים!!

הבנת את ההבדל??

הפגם של העוון המר הוא פגם חיי!! הוא מורגש גם במובן הפרקטי והיומיומי... יש פה דחפים שעדיין מושכים וצריך הרבה עמל ויגיעה להתנתק מהם וזה לא קורה ביום אחד... זה קשה!! אבל לפחות לדעת שהקושי היומיומי הזה זה התיקון האמיתי ביותר!! כלומר: זה כמו הפיזיותרפיה זו אימון מאוד מפרך וקשה, אבל המשוקם יודע שזה דרך הריפוי, גם אתה... המלחמות היומיומיות זה למעשה התיקון ובה תתביית... אל תעשה שום תיקון אחר!! תתמקד רק בפיזותרפיה והאימונים ליצור חומות של גבורה שבלאו הכי מעייפים אותך כהוגן...

כעת: תכל'ס: איך בדיוק מכפרים על העוון הזה באמצעות עסק התורה? מה העוון הזה בכלל קשור לעסק התורה?? מה הקשר בין שור שנגח את הפרה לזה? **והביאור בזה הוא כך:**

פרק ג': עמוס החבר ומלכה הצדקנית באים בקשרי אירוסין...

בשבו עשבר נעצרו בעמוס העם הארץ שהתגלה כת"ח מופלג ואצילי... אבא מפעיל עליו לחץ שישאר אצלנו בבית... אמא חושבת שהוא מתאים למלכה שלנו... ובכן: מי היא זו מלכה שלנו? אז ככה: האמת היא שמלכה היא לא הבת שלנו, מדובר בנערה מיוחדת שיש מאחוריה סיפור מרתק... מלכה גדלה במשפחה מודרנית... אבא שלה רפי הוא מסוג האנשים שיש להם ריאקציה מ'עומס דת...' אבל הוא זכה בבת צנועה ויראת שמים ובעלת מידות... הלא היא מלכה... והנה!!! הגיע התאריך המרגש... חגיגת בת המצווה של מלכה!!! כולם מתכוננים... גם אבא השקיע וקנה למלכה מתנה יחודית... והנה הגיע הרגע של פתיחת המתנה... כולם עם המכשירים... מצלמים... מסריטים את הרגע... ואז!!! מלכה הוציאה את המתנה ו... וחשכו עיניה... אייפון!!! מלכה לא הצליחה להסתיר את הזעזוע... אבא... למה? למה קנית לי את זה? אתה הרי יודע שאני לא אוהבת את זה! היא לא הצליחה להמתין לסיום האירוע והיא כבר הודיעה... אבא... אני לא אגע בזה... היום זה בת מצוה שלי ולא בת עבירה שלי... התגובה הצוננת שלה מאוד לא מצאה חן בעיני אבא... ה'פאנטי' והקנאות הזו... זה לא היה בשבילי... הוא צעק: את כן תשתמשי בזה... זה מכשיר טוב! יש פה ברהמ"ז שאת מקפידה להגיד מתוך סידור... אפשר להתעדכן במידע נסיעות... וגם לעשות פעולות בבנק... עברו יומיים והנה רפי רואה את מלכה מול השפופרת של הטלפון הביתי... מה... מה זה? אני מחכה לבנקאי שיחזור אלי... רפי כעס: לא הבנת! למה לא דרך המכשיר? שם אפשר לעשות הכל תוך רגע... מלכה ענתה בשקט ובנחישות... בדיוק היום נדרתי שאני לא עושה פעולות בנק דרך קישור וואצפ... אבא כעס מאוד... מה? נדרת??? אה... הגיע גיל 12 והתחלת לנדור...?? שום דבר!!! אני אבא ויש לי זכות להפר... מופר לך מופר לך... למחרת מלכה הייתה צריכה לצאת מהעיר... ושוב אבא שומע את הפלאפון מתנגן... מה קרה עכשיו? התקשרתי למידע בזמן אמת... אבל למה? אפשר לקבל את זה ישירות למכשיר. כן אבא... אבל נדרתי שאני לא רוצה להתעדכן בזמני נסיעות דרך הרשת... כי... כי אני לא רוצה חיבור לרשת!!!! לא רוצה! לא!!!

אבא התרחת... מה? שוב נדרת... מופר לך מופר לך... אני מכריח אותך לשלוח קישור דרך האינטרנט... אמא חזרה הבייתה מהעבודה והיא רואה את רפי אחוז שרעפים... מהלך בבית בעצבנות הלון חזור... מה קרה? תקשיבי... אנחנו מוכרחים לחתן את מלכה וכמה שיותר מהר!! הספירה לאחור החלה!!! אני לא רוצה שהבת שלי תהיה כזו פאנטית... ואין זמן... כעת היא עדיין נערה ויש לי חצי שנה מגיל נערות עד בגרות... שבזמן הזה יש לי סמכות עליה... אני גם יכול להפר לה נדרים שהיא נודרת לי כל שני חמישי... והכי הכי: אני גם יכול לקדש אותה לאיזה בעל שאני רוצה!! לפי הטעם שלי!!! אבל בעוד חצי שנה פחות שבוע זהו... היא בוגרת והיא ברשות עצמה ואז היא חוסמת ממני... ואז היא תתחנן לי עם איזה תלמיד חכם פרוש שלשניהם יהיה פלאפון של הצדיקים... זה לא מתאים לי... אין לי זמן!! אני מוכח להזדרז... רפי נכנס לסוגיה של שידוכים בקדחתנות... בירורים... וסו"ס הוא מצא בחור כארזים! את קובי שלנו... הוא בירר עליו שתי וערב... וב"ה זה בסדר... אין לו אפילו טיפת יראת שמים... קדימה... אבא קורא למלכה... יש לי מתנה בשבילך... אוי... מלכה נחרדת... רק זה חסר לי... אבא שוב מגיע עם מתנות... עוד מתנה אחת כזו ואבדנו... והיא אכן צדקה... אבא הודיע חגיגית שהיום מתקיים בבתינו מעמד האירוסין בשעט"מ... רגע... אבא: הוא בחור טוב?? מממזה טוב... אוהו... הוא מבין עניין... לא פראייער... את תהני ממנו מאוד... עוד באותו ערב החתן דיבר עם אביה רפי... החתן נתן לאבא שלה דמי קידושין ומזל טוב... יצאנו לדרך... (אגב: אני מוכרח לעצור ולהבהיר: הסיפור הזה לא רק שלא היה ולא נברא אלא הוא גם לא יכול להיות... כל יציורי שזה היה יכול להיות... ה' לא היה מספיק בת ישראל בידים של אבא כה רע שיש לו סמכות להסיר את בתו מאחרי ה'... ואכן העובדה המוקדמת היא שגם הסודני המופקר ביותר... ברגע שהוא זכה לבת יראת שמים יש לו כבוד אליה והוא בשמחה יתן לה להינשא לבן תורה... וגם במקומות שמצינו שהורים מערימים קשיים... זה רק במקומות שלא מקובל לתת להורים סמכות לקדש חתן לביתם ללא הסכמתה)

אבא לקח את החתן קובי והסתודד איתו בשקט: תקשיבי... הבת שלי עדיין נערה!! וכעת שהיא מאורסת לך... אז כעת אנחנו שותפים בייחס לנדרים שלה... ותזהרי!!! היא כעת מאוד בקטע של הנדרים... ממילא אנחנו צריכים להיות מסוכרנים און לייין כי שנינו צריכים להפר ורק עד השקיעה- ביום שמעו!! לכן תעדכן מיד... למחרת עעל הבוקר... רפי מקבל ציוץ בוואצפ... אל תשאל... אתמול בלילה היא כבר הודיעה לי שהיא נדרה שהיא לא תסתכל בתמונות האירוסין מתוך המכשיר... אני כבר הפרתי לה... כעת אתה צריך להפר... וככה הלון חזור כל הזמן... מלכה החליטה לפתוח במלחמת התשה!!! כל כמה שעות היא מאתגרת בעוד מטח נדרים... פעם אבא שולח וואצפ... פעם קובי שולח... ואז יום אחד זה התפוצץ!! היא שוב פעם נדרה... וקובי אכן הפר לה אבל באותו מעמד הוא גם החליט לתת לה גט לחיים ושלומו... די... אין לי כח לזה... הוא שלח ציוץ לרפי... מעדכן שהיא שוב נדרה והפרתי לה! אבל מצורף בזאת גם הסריקה של הגט... רפי היה בהלם!!! הוא שלח לקובי תגובה נזעמת... השתגע?? הפרת לה ואח"כ גרשת אותה?? סיבת לי את החיים... מילא היית מחליט לגרש ולא להפר... בסדר... הרשות של הבעל הייתה מתרוקנת לאבא ואני הייתי הנפקר הבלעדי... אבל כעת שהפרת ורק אח"כ גרשת... אני את הנדר הזה לא יכול להפר לבד... כי היה בעל... ואילו ההפרה שלך כבעל לא שווה ש"אין הבעל מפר אלא בשותפות" וכשאני התעדכתי אתה כבר גרשת... בקיצור: סבכת אותי!! עד הערב אני חייב למצא לה חתן אחר... אחרת הנדר חל... אבא החליט שהוא לא מוותר... הוא ילך עם מלכה עד הסוף!!!! כל היום הוא נבר בוואצפ... הוא חיפש בגוגל "חתן" נבר בכל הפחי האשפה... וסו"ס הוא מצא איזה פרוץ... ההלו... בא... בא תהיה חתן של הבת שלי... העיקר תבא מהר... לפני השקיעה... אני צריך שמישהו יפר לה... קדימה... תביא שקל קידושין ותגיד מופר לך... אוה... סו"ס אנה רווחה נשמעה מרפי... הצלחתי לטרפד לה גם את הנדר המתאגר הזה...

החתן הטרי לא הסיפק להתעדכן בשום פרטים... מה מדובר... מי... מה הבהלה... הוא רק ידע שצריך להפר... ואז רפי התחיל הסביר לו... תשמע... זוהי צדיקה... נודרת... אתה שומע אותה נודרת... אתה מיד שולח לי ציוץ... אותו חתן חזר לנבור ברשת... ולפתע... הוא שומע את מלכה ממלמלת: הרי הסתי והמאוס הזה אסורים עלי בקרבן... הופה... הוא קפץ ו... והפר לה!!! ומיד שלח הודעה לרפי... ההלו... הבת שלך שוב נדרה... אין תגובה!! שוב שולח... ואין תגובה!! אחרי חצי שעה הגיע מבול של עדכונים והודעות בקבוצה... רפי ירדו קיבל דום לב פתאומי שבוע וחצי לאחר אירוסיו בתו... אוה... מה אתה אומר... מה שלא נכתב שם שה' ראה את עלבון בתו מלכה שרצתה כ"כ לשמור על נהרותה... ולכן ה' פירק את החבילה... ברגע שאבא שלה מת... לא נתנוקה רשות לבעל... החתן החדש הבין מהר שאין לו מה לחפש פה... נתן לה גט וברח... ואז מלכה נהייתה רשות לעצמה, לא אביה ולא בעלה יכולים להפר נדריה... משם היא נקראה להתגורר בבית שלנו שכעת עמוס מתארח בו... והיא היא מלכה שאמא מהרגע הראשון לטשה עין על עמוס המסתורי וסימנה אותו שהאישיות הנפלאה שלו מתאימה למלכה... תוך ימים ספורים ולפתע הנרות דלקו וקול רנה וישועה נשמעה באהלי צדיקים ימין ה' רוממה... מי האמין... מלכה שכמעט נפלה בידיים של פוחזים וריקים הרי כעת בחיק יראי אלוקים נתן... זכתה להתארס לעמוס החבר!!! מביא עמיקתא של כל הסחי ומאוס... לחבר קדוש וטהור שאוכל חולין בטרהור ולא מסב בסעודת עם הארץ לא משתתף אותם בקבוצה... לא מהם ולא מהמונם... סוף!!!!

סקופ: הציבור לא מדבר!! דממה!!!

אני רוצה לגלות סוד לכל אותם אנשים שעושים זיכוי הרבים או חסד או כל דבר טוב... זה יכול להיות אחד שמוסר שיעורים או לקח על עצמו עול ציבורי וכו'... אני רוצה להרגיע אתכם: זה בסדר!!! אנשים נהנים... מודים... אבל לא מניעים לפרגן!!! אל תהיה בהלם... מסרת שיעור מוצלח... דאגת לצרכי ציבור ועשית מעל ומעבר וכמעט אף אחד לא ניגש להגיד תודה... אלא תבהל!!! אל תחשוש שאולי משהו לא בסדר... ככה זה!!! אנשים בדרך כלל לא יזימום לבא ולהגיד תודה ומחמאות... אני יכול לומר בנימה אישית: ארץ לי זמן להבין את זה!!! לפעמים יוצא לי לדבר במרחב הקולי או לכתוב בנושאים מסוימים ובהרכבים אחרים... ודממה!!! דממה אלוהית... אף אחד לא מגיב... אפס קופלמינט!!! בסידור... לא אז לא!!! אם זה באמת לא מעניין את אף אחד... אז אתה מבין לבד שיש פחות השק להשקיע... (כן... אנחנו בני אדם...)

ואז אני נוסע לירושלים ופוגש בן אדם במקרה ואז הוא אומר לי... תקשיבי... אני מקשיב לך כבר הרבה זמן... והיו... כמה זה מחזק אותי... ואני אומר לו: אה... אתה בכלל מקשיב?? יופי!! עכשיו אני יודע ששווה להשקיע!!! יש לפחות משהו אחד שמקשיב... ואח"כ אני פוגש אחד ועוד אחד... ואני מדבר על עשרות ומסתמא מאות... שמבחינתי אני רואה מולי את עולם הדממה... וברגע שאני פוגש את הבן אדם הוא משהור לי כמעט מילה במילה מה כתבתי ומה אמרתי... ועם הזמן קלטתי שאנשים לא מדברים!!! לא מתקשרים לפרגן... למה?? ככה... כי להתקשר או לשלוח מכתב או מילל ולהחמיא ולתת הכרת הטוב זה... זה לבא ולזיז... וביום יום אנשים לא מתחילים פתאום לזיז... ושלל תבין: אני כעת לא אומר את זה ממקום של מוסר... לא באתי פה בפניה לציבור... חברה ותחילי להגיד מילים טובות... לא!!! אולי בהודמנות אחרת... בא נגיד ככה: כשאני אתחיל להתקשר ולפרגן לאחרים... אז אני אוכל לתת מוסר לאחרים שגם הם יפרגנו... אז זהו!! שכעת אני בסה"כ מעמיד את זה בתור עובדה מוגמרת!! אלו הם הנתונים!!! ואני חושב שהנתון הזה מאוד חשוב לאלו שעושים דברים טובים ובאופן טבעי מצפים לאיזה משוג... לתגובה... תודה... יפה... התחזקתי...

אז זהו שלא!!! אל תצפו לזה... לא בגלל שאנשים באמת לא נהנים... אדרבה... אנשים נהנים... אנשים מתחזקים... אנשים חבים לכם הרבה הכרת הטוב ובכל זאת לא מדברים!!! תכניס את זה לראש... כשאתה עושה משהו לטובת הציבור... הציבור באמת מוקיר לך טובה ויש לו הכרת הטוב לך... רק מה? הציבור לא מדבר!!! כך שאל תסיק מזה מסקנות... אם אתה רואה שאהיה עושה משהו ועושה... ואף אחד לא אומר מילה ולא מחכה לך בדלת עם זר פרחים... אל תבהל!!! דווקא יש לו זר פרחים בלב... אבל הוא לא בשביל ללכת להגיד לך את זה... זה המסר שלי היום!!! וזה חשוב!!! אני מרגיש בזה קצת מאן דאמר... כי בס"ד אני כן מקבל קצת משוב וכן יש אנשים שמתחזקים ואומרים מילה טובה ואין להם מושג איזה השפעה יש להם עלי בנימה אישית... (ומה אתה חושב... אני לא אגיד להם את זה... כי... כי היא גופא... אני לא יודע לפרגן... גם לא לפרגן בעצמו) אבל עדיין!!! באחוזים זה אחד מאלף... זה מטפסף פה ושם... ולמה החלטתי להגיד את זה?? כי מידי פעם מיישהו זורק לי... אה... בטח אתה מוצף במחמאות... ואני עונה לו: תתפלא לשמוע שלא!!! והוא בהלם... מה? אבל אני רואה אנשים קוראים את העלון שלך והם מתלהבים?? ומה אני עונה לו?? אז זהו!! שמדויים תדע שגם את הספר שלך אנשים קוראים ונהנים... וגם את השיעור שלך בקול הלשון הם שומעים ומתחזקים והם לא מדברים כי לא מדברים!!!

ואתה יודע מה?? רוצה שאני ארגיז אותך קצת?? אם הבנתי נכון בוואצפ יש הרבה יותר משוב... כלומר: אם הייתי כותב ברשת... הייתי מקבל מבול של מחמאות או צעקות במקביל... למה?? כי להגיב ברשת זה לא נקרא לזיז!!! זה כמו מי שפוגש אותי ברחוב ומפרגן... וברחוב באמת מפרגנים לי... אבל תודה!!!! אני יותר עלל להתענוג... ואדרבה... אני מבין את הקושי לצבא ולהתחילי לפרגן... ולא נותר לי ולך אלא לקלוט שמישהו נמצא מאחורי הקור ויש... יש שכר לפעולתך... עכשיו: אם אתה הקורא הנלבב קראת את השורות האחרונות והחלטת לקחת את זה גם אליך ולהתחזק בלהחמיא לאחרים... אנחנו לא מתנגדים... תמיד טוב להתחזק בזה... אבל עזוב אותי... אני כבר איכשהו מסתדר... תקשרי למהבר הצעיר מהשכונה שנהנית מהשטיקל תורה שלנו... תקשרו לבעלי היוזמה השכונתית שכולם נהנים מזה רק יתכן שמילה טובה אתם תהיו הראשונים שתגידו... למילים יש כח!!!

ישנו נושא שלא הייתי כותב עליו... אבל היות ונתקעתי עם מאמר שכתבתי וחששתי ממנו והבאתי אותי למורי ורבי ואמר לי לגנוז אותו... לכן נשארתי עם חור... ובתור השלמת חור אפשר להעלות נושא זה...

הנושא של העליה להר הבית!!!!

הסיבה שאולי חשוב לדבר על הנושא הזה כי אני מנחש שמסתמא! בתקופה הקרובה פחות יצאו נגד זה בעיתון החרדי מסיבות פוליטיות של שיתוף פעולה... והיות ולי אין מה להפסיד... אז את האמת שהעיתון לא משמיע צריך שישמע מתוך בית המדרש... ובכן: בימים האלו הנושא שוב צף בייתר שאת... בפרט שיש מין גושפנקא מצד אנשי ימין שנמצאים בשלטון... וקדימה... עולים להר הבית... ויש כמובן "עניין בזה" וכו' וכו'...

אז ככה: דבר ראשון: אני רוצה לומר לך בכנות: תאמין לי שבא לי!!! בא לי מאוד לעלות להר הבית... ולא סתם... אני רוצה לגלות לך סוד: אותי מעניין הר הבית הרבה הרבה יותר מאיתמר בן גביר... כי אצלי הר הבית זה... זה חומת בית פאגי... אצלי העזרה זה לשכת הנזירים... תבין: שהר הבית שייך לבריסקערס הרבה יותר מאנשי ימין קיצוני...

הר הבית שייך לבית המדרש!!!! אני לא רוצה להביך אף אחד: אבל את כל אלו שעולים להר הבית וחשים מעצמם שהם הדוברים של הקודש והמקדש... תשאל אותם כמה שאלות: איפה המצורע היה מכניס את הבהונות... האם בשער טדי או בבית הניצוץ??? תשאל אותם מה הדין באילן שעיקרו בהר הבית ונופו נוטה לחוף להר הבית האם קלטוהו מחיצות לעניין מעשר שני? ותשאל גם האם צריך לאכול זרוע לחיים וקיבה דווקא בתוך העזרה או אפשר לאכול גם בתוך הר הבית...?

כמדומני חובשי בית המדרש שיודעים לענות על השאלות האלו... באופן טבעי הם הרבה יותר מחוברים להר הבית מכל מי שלא יודע מימינו לשמאלו ואם בכל זאת אותם ת"ח שעוסקים בהלכות עבודה כל ימי חייהם... בכל זאת לא ראו לנכון לחיבתם את חובתם להר הבית באמצעות עליה להר הבית... אז נא לקבל פרופורציות!!!

עכ"פ אני בתור יהודי שלמדתי קצת קדשים ואני מחובר לנושא בדיוק כמו כל אברך שלומד קדשים טהרות... באופן טבעי מאוד מתחשק לי לעלות להר הבית... אבל אני לא אעלה!!! ממש לא!!! אתה יודע למה לא???

אז כולם מתמקדים בזה שאסור!!! אסור לעלות להר הבית כי יש איסור כרת... זה נכון... אבל אותי דווקא הטיעון הזה פחות משכנע... כי סו"ס אנחנו בני תורה... בא נגיד שעם זה אני איכשהו יכול להסתדר... סו"ס הדתיים שנכנסים להר הבית מטפלים בבעיה הזו... הם טובלים גם במקוה וגם במים חיים... הם נזהרים ללכת רק במקומות שברור שזה לא ספק עזרה וטמא מת מותר להיכנס להר הבית... נו בסיידר... רק הפירצה החמורה פה זה אותו חילוני שהתלהב מהרעיון ומחר עולה להר הבית ללא טבילה וללא הערב שמש וזה באמת כרת!!!! ולכן זו פריצת גדר וזה אסור... (אהא... תגיד שאנחנו לא רואים להמציא תקנות חדשות? צא ולמד מר" זירא ההמירו על עצמם בד' נקיים... שלמרות ש-ד' בד' ימים ולאו דווקא נקיים... בכל זאת בגלל **הטעות** כולם מקפידים על 5/7... וזו אחת ההלכות הקשוחות ביותר ביו"ד... וזה לא תקנה אלא "החמירו על עצמם, וכ"ש כאן, שברגע שאתה נכנס לפי כל הכללים... הטועה שלצידך נכנס טמא גמור ומי ביקש זאת מידכם רמוס חצרי...)

אבל עזוב... בא נעזוב כעת את השיקול הזה... למרות שפורץ גדר ישכנו נחש נאמר על מי שמורד ופורש מדרכי הציבור ומגדרים שהסכים הציבור...

אז עזוב... אם היית שואל אותי ההסתייגות העיקרית שלי זה חשש רודף!!!! זה לא סוד... כולנו יודעים שהר הבית הוא אחד המקומות הנפיצים ביותר בעולם... כל פעם שמישהו מזיז שם אבן... זה מדליק את כל העולם... ואל תהיה מצומצם... תבין שאנטישמיות זה משהו גלובלי... מי שמעורר פרובוקציות בהר הבית... אחרי חמש דקות זה סכנה בפרץ ואפילו בארה"ב... וזה ישיר!!!! זה אחד ועוד אחד!!!!

הדברים נאמרים בצורה מפורשת... וזה לא משנה אם הערבים צודקים או לא צודקים... אבל אם בחור ישיבה נטבח למוות בתחנה מרכזית בירושלים בתואנה שאנשי הכיבוש מנסים להשתלט על הר הבית... מי שהיה קשור לזה באיזשהו צורה צריך לעשות חשבון נפש...

הייתי מציע לי שטעלע חדש... במקום ללכת להר הבית שילך לחפש נחל איתן ויארגן מעמד של עגלה ערופה ושיעמזו שם כהנים ויכריזו: ידינו לא שפכו את הדם הזה... זה גרמא כ"כ בוטה ש... שזה מפחיד...

עכשיו: שלא תבין לא נכון!!! אני לא שמאלני... אני בתור חובש בית המדרש... אני הרבה יותר ימני מבן גביר... מי שיודע את השקפת התורה בייחס למלחמת מצוה או מלחמת הרשות... התורה נותנת שאראי הרבה יותר תוקפני וחד צדדי מאנשי הימין הקיצוני...

וכאן אני רוצה להסביר בקצרה מה נקרא **כיבוש ע"פ תורה**!!!!

ע"פ דרך התורה, אנחנו בעד שיכריזו מלחמה רשמית מול הערבים!! (ולאו דווקא אלא אפשר גם מלחמת רשות מול יוון ואיטליה) ולפי כללי התורה זה עובד ככה: אתה צריך לבא בצורה מסודרת... לעשות מצור סביב עזה... להשאיר רוח רביעית פתוחה לכיוון מצרים נניח כדי לאפשר למי שרוצה לברוח... ואז אתה מכריז: או שאתם בורחים למצרים... או שאתם נכנעים לשליטה וההכתבה שלנו או שאנחנו הורגים את כל הזכרים לפי חרב... התורה מאפשרת כזה מהלך!!! אין בעיה להגיע בצורה מסודרת ולכבוש... אבל זה צריך להיעשות בצורה שיטתית!! לא לעשות פרובוקציות ולברוח ולהשאיר אדמה בוערת... זה לא!!! אתה רוצה לכבוש תכבושו!!! עד רדתה!!! אבל כל זמן שאתה לא יכול לעשות את זה ולא משנה למה... (ה-למה... פה מתחיל אולי הבדל בין הקנאים לציונים, הקנאים יטענו שיש ג' שבועות שאסור לעלות בחומה, והציונים יטענו שאין לנו מספיק כח צבאי מול 150 מיליון ערבים... בזה שייך ויכות- למה אנחנו לא יכולים לכבוש... אבל איך כובשים... בזה אין ויכות... זה פשוט) לעלות להר הבית... לעורר פרובוקציות ולחמם את האוירה ולהשאיר עם שלם חשוף לאנטישמיות זה

ספק רודף... **הבנת מה אמרת?!!?** לצורך העניין אני אתן לך **דוגמא מזוית אחרת לגמרי**: לפני כמה שנים היתה שמועה שע"פ הלכה מי שרואה אייפון... מותר לו לשבור אותו... מגיע אלי בחור ומספר לי כולו עזות דקדושה... שהוא עבר ליד חידר... והמאבטח החילוני הלך לרגע... ושברתי לו את האייפון!! אמרתי לו: אתה מושחת!! אתה מזיק!! אתה חייב לשלם לו...

הוא היה בהלם... מה קרה שנהיית כזה מודרני... כ"כ חס על האייפון של השני... מה הסיפור??? אמרתי לו: לא הבנת... אני הרבה יותר קיצוני ממך!!! אתה בסה"כ שברת לו את האייפון?? זה כלום!!!!

אני ואתה והאייפוניסט בעצמו מתפללים יום יום שבעזה"ש בקרוב ממש "השיבה שופטינו כבראשונה ויועצנו כבתחילה" ואז המשיח יעמיד סנהדרין והם יגזרו שמי שיתפס עם אייפון יוציאו אותו להורג!!! ברור שזה מה שיקרה... ללא ספק!!! (ושהאייפוניסט ידע שהוא בעצמו מתפלל על זה שלוש פעמים ביום...) פשוט וברור שזו תהיה ההתייחסות לכלי משחית הזה... כן... אני בעד שכבר עכשיו יכריזו בצורה רשמית שמי שמחזיק אייפון... לא רק שהשור יסקל והאייפון ישרב אלא גם בעליו יומת... עכ"פ זה מה שיהיה בקרוב כשציון במשפט תפדה... אבל!!!

כל זמן שלצערנו זה לא כך... כל זמן שאין לך את הסמכות ולא שרירים ולא שיניים לאכופך את זה בצורה כ"כ הרמטית... אז לתפוס סתם בן אדם באמצע החיים עם אייפון ולשבור לו את האייפון... זה סתם השחתה!! כי... מה... מה עשית? מה תקנת? מה פעלת? מה הועלת? סתם היצקת לבן אדם שגרמת לו לקנות חדש...

אותו דבר גם במחייית עמלק!! אנחנו מצויים למחות את כל זרע עמלק מאיש ועד אישה מעולל ועד יונק!! והנה מרדכי הצדיק בכבודו ובעצמו... בראשית הדרך הייתה לו הזדמנות פז להרוג את המן... המן כידוע היה במצוקה כלכלית... ומרדכי לא הורג אותו אלא קונה אותו לעבד... רבש"ע: יש לך פה עמלק עסיסי... אתה אפילו לא צריך להרוג אותו... רק אל תתן לו לאכול והוא כבר מת מעצמו... אז למה מרדכי ככה מחמיץ את מצות עמלק ועוד כזה דג שמן כמו המן? כי שוב!!! הציווי הוא לכבוש!! למחות!! לנקות!! את העולם מעמלק... בשביל לבצע כזה מהלך צריך להגיע בצורה שיטתית ויסודית... ברגע שמרדכי נהיה משנה למלך אחשוורוש הוא לוקח את החרב והוא עוזב אותה עד שהוא לא סיים להרוג שבעה וחמישים אלף ושמונה מאות גולגולות עמלקיים!!! רק שתקלוט את המספרים!!! מרדכי לא חשוד על רכרוכיות יתר... הוא דן בעמלקים מלא גוויות מחץ ראש על ארץ...

ואותו אדם שפיקד על כזה טבח אדיר בעמלק... זה לא סתירה שלהרוג עמלקי אחד בודד סתם באמצע החיים... הוא לא הרג!!! ולמה?? כי להרוג עמלקי אחד זה לא מביא אותך לשום מקום... ממילא גם עמלקי בודד לא הורגים סתם... הבנת את הרעיון???

אנחנו בעד לשרוף ולהכחיד את כל האייפונים שבגבול ישראל... שלא ישאר אפילו אחד... וזה לא סתירה שלשבור אייפון אחד זה השחתת המידות,

הבנת את התפיסה???

על אותו משקל: אם אותו בן גביר באמת רוצה לכבוש את הר הבית... מי יתן... הלוואי... אנחנו נעודד אותו לצאת למלחמה עיקשת ושיטתית נגד כככל הערבים... אבל הכתובת כעת היא לא הר הבית!!! לא!!! קודם כל תצא למלחמה מקיפה ויסודית נגד כל העם הערבי... עד רידתה... תסיים עם כל האויבים שלנו ותסגור את כל הפינות ואז תיכנס להר הבית ותכריז: עונים הגיע זמן גאולתכם... אבל להיכנס להר הבית ולהשאיר חמש עשרה מיליון יהודים מול אספסוף ערבי משולבה ומתקומם... ויש פעולות איבה ויש פיגועים קשים ואנשים מתים... זה שאלה של רודף!!!

ואם שמת לב: אני אומר את זה מאוד בעדינות... אני לא אומר שזה רודף גמור... אתה יודע למה?? כי אם אני אגיד שזה רודף גמור... זה יהפוך אותי לאדם עם דעות שמאלנית... ואז נו... נהיה פה ויכות... אתה מדבר כמו ימני ואני מדבר כמו שמאלני... בסיידר...

אז זהו שלא!!! אני מדבר כעת כמו הגמגומים והחצי משפטים שנאמרו אז באסון מירון שהיו כאלו שהיו שם ושאלו האם יש עליהם תביעה שאם אולי דחפ... ואז יש להם חליה דינא דגרמי בכל הנספים שם...

והתשובות היו כאלו מגומגמות... איך מיי... יש פה ספק... צריך לעשות תשובה... לתת צדקה... במילים אחרות: תמשיך להתבשל ביסורי מצפון שלך ולהבא לפחות תזכור שלא לדחוף סתם...

על אותו משקל כאן: אני לא הולך להגיד לך שזה ודאי רודף ואז זה יהפוך למין חילוקי דעות... אני מעביר את הקולר אליך... תקשיב... אפפס... היו כמה וכמה עשרות אנשים שאיבדו משפחות כתוצאה ישירה מההתלקחות סביב הר הבית... יש עדיין אנשים שסובלים מאוד בגלל פציעות שונות מפגיעים... ומי שהיה שם בזירה וגרם לתקשורת הערבית שיש לה מה להגיד ולהסית וליצור פרובוקציות שידע לו שהוא צריך לתת צדקה... איך ווייס... לחזור בתשובה... לא יודע... תסתבך עם זה!!! כי זה ככה!!! היה מספיק לי פעם אחת שעצתי מונית ביציאה מהכותל ובדיוק היה שם איזה משהו והנהג היה ערבי והוא התחיל לצרוח עלי... תפדתי על החיים שלי... אמרתי לו קח את הר הבית... קח את הכותל... קח את השקית מקווה שלי... מה שאתה רוצה... העיקר תשאיר אותי בחיים... תבין: אני מאמין לערבי שהוא רוצה להרוג אותך... אבל למה אתה עושה לי את זה?

שבת ו' שבט התשפ"ג

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
16:54	17:46	י-ם
16:50	17:42	ת"א
16:50	17:42	חיפה
16:53	17:45	ב"ש

כל הזכויות שמורות ©

הפטרה "הדבר אשר"
פרשת בא
המאור שבתורה
מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ"י 050-4194600

לע"נ רחל (רשל) אלבו בת קלרה

וישאלו איש מואת רעהו ...
אם בני ישראל גומלים **חסד זה עם זה** ועוזרים איש לרעהו בשעת דחק - אזי נתן להם השם יתברך חן אפילו בעני שונאיהם.
זה מעורר בשמים **שפע של חסד** על עם ישראל והם נושאים חן.
(מהה"ק ר"י מאוסטרובה ז"ל)

אלוהים נתן לאדם שתי אזניים ופה אחד כדי שנקשיב יותר ונדבר פחות.

אם תיראה אדם כעסן-אל תתעסק עימו, אפילו בדבר ריוחי

"יש בני אדם הקובלים על מיעוט התגלות ה' שבזמננו, המונע לדעתם את הכרת השי"ת, וטוענים, שאילו נראו להם גילויים יותר גדולים וידיעות מעולמות העליונים - היו מצליחים יותר בעבודת ה'. אכן טעות היא בידם. יתכן שהאדם יראה **ניסים גלויים**, תהיינה לו ידיעות נעלות מאוד, ואף על פי כן לא ילמד דבר ולא יתעורר, וישאר שרוי בטומאתו וחטאיו כמקודם לכן.
פרעה ראה מופתים גדולים ונוראים בגבורות השי"ת, ולמרות כל זה לא חזר בו מרשעתו. במכת בכורות וביום סוף היה **ראוי בדרך הטבע** שישבר לב פרעה מכובד המכה, ולכן הודיע הקב"ה שיחזק את לב פרעה כדי שלא יאבד ממנו משקל הבחירה ועדיין תישאר בו האפשרות לעמוד על דעתו על אף המכות הללו.
למדים אנו מזה, שאף אם יראה האדם ניסים גלויים, אין מזה כל הכרח שילמד מהם. וכן אם ישיג את ההשגות היותר גדולות. עדיין אפשר שיטעה. כי יצרו הרע יטעוהו."

בשלוזו כלה גרש יגרש אתכם
כיון שרצו מן השמים, שלא ישארו אצל בני-ישראל שום עקבות ורישומים מטומאת-הגלות, היה הכרח בגירושין. על-ידי זה שפרעה גירש את בני-ישראל, עקר אותם לחלוטין ממצרים, **עד שלא היה להם עוד כל קשר עם תועבת הגלות ומסוגלים היו להתרומם מיד.**
למדרגה גבוהה כזו, שייקראו "צבאות ד'". ואילו היה משלה אותם מתוך שלום ורצון טוב, לא היו מסוגלים לכך כל עיקר. לפיכך היה הכרח ב,,גרש יגרש."

החיוב לעבוד את הקב"ה בשמחה, הוא גם כאשר הצרות מציפות את האדם.

אחר ר' יהודה: שור כשהוא מהלך - בוכה, ובחזרתו אוכל חזיו מן התלם. (ילקוט שמעוני)
אמר הרבי מקוצק: שור בשעת החרישה **אינו מביט אחורה**, ואינו רואה תוצאות לעמלו, א"כ - בוכה הוא אך אח"כ כשהחזור, מוצא תלמים חרושים, וזוכה לאכול את פרי עבודתו. אף אדם החורש לבבו, **אל יחפש מיד** לראות התוצאות, אלא יתמיד בעבודה ובתפילה - אח"כ ימצא את לבו מוכשר ומוכן לעבודת ה', ושכרו בצידו.

נפשי, הכיני צידה לרוב, אל תמעטי, בעוד בחיים חייתיך ויש לאל ידך, כי רב ממך הדרך, **ואל תאמרי** למחר אקח צידה,
כי פנה היום, ולא תדעי **מה ילד יום**, ודעי כי תמול לעד לא ישוב, וכל אשר פעלת בו, שקול וספור והשוב.

תרנגול נכנס למים הוא חש שהוא הולך לטבוע, והחל לזעוק לעזרה: "הצילו!"
"אני טובע!" שמע העורב, התעופף ונעמד על עץ על שפת הנהר.
קרא לתרנגול: "חסר אחריות שכמותך הן אינך יודע לשחות, **ומדוע** התקרבת למים?" קרא התרנגול: "**קודם נסה להציל אותי**, ואחר כך תטיף לי מוסר כשאדם מצוי בצרה. הוא זקוק לעזרה. לא לנזיפות!"

כשאתה אומר אמת, אינך צריך לזכור את כל הפרטים.

פקודה לפהשטה
באיזור הקלאי גרו שני איכרים בעלי חוות סמוכות. באחד הימים. הביט אחד האיכרים ממרפסת ביתו. וראה את **סוסו של שכנו** לוחץ עשב באמצע שטח ששייך לחווה שלו. הוא רגז מאד. ניגש לסוס ומשך אותו ברתמות והוביל אותו אל המכלאה העירונית. כאשר ראה את שכנו מאוחר יותר. אמר לו: אתה יודע. היום הסוס שלך חצה את הגדר ופולש לשטח שלי. מצאתי אותו עומד ולוחץ מהעשב בשדה שלי. לקחתי אותו והובלתי אותו **במו ידי למכלאה העירונית**. ואני מודיע לך שאם אי פעם הסיפור הזה יחזור על עצמו. אני אעשה זאת שוב!"
ענה לו השכן? נו. טוב.. מה אניגד לך? אתמול אני הסתכלתי דרך החלון שלי. וראיתי שעדר הכבשים שלך פרץ את הגדר ועבר לשדה שלי. ניגשתי לשדה. **כניסתי את העדר**. הובלתי אותו חזרה לידר שלו.
וגם **תיקנתי** לך את הגדר, ואתה יודע מה. אם זה יחזור אי פעם על עצמו. אני אעשה זאת שוב השכן הראשון התבייש כל כך גם במעשהו.
ובתגובה רבה הלך אל המכלאה העירונית. שיחרר את הסוס. שילם את האגרה מכיסו. והחזיר את הסוס לבעליו...
אדם לפעמים ניכנס לכל מיני מריבות וצער. עוגמת נפש. עצבות והכל פשוט מיותר **עדיף לעקוף את הכל**, והכל נראה שונה. (העורך)

לא איש בלא אישה, ולא אישה בלא איש,
ולא שניהם בלא שניה.

המגיד מדובנה נודמן פעם לאחת הקהילות הרפורמיות בגרמניה, פנו אליו ראשי הקהל ואמרו לו: שמענו עליך שאתה ממשיך משלים גדול, ויש את נפשנו לשמוע ממשליך, אולם, עליך לזכור, כי אנחנו בני אשכנז **המתקדמים**, סולדים מן הדרשות המתובלות בפסוקים, אנו מתנים כי תשמיע לנו משלים צרופים, בלי שום פסוק. השיב המגיד ואמר: אמשול לכם משל למה הדבר דומה, למלמד דרדקי שיצא עם תלמידיו לטייל ביער מחוץ לעיר, **תוך כדי הליכה** אמר המלמד לתלמידיו: אם יתנפלו עליכם כלבים בדרך אל תיבהלו מפניהם, אלא אמרו מיד את הפסוק: "ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשוננו" ושוב לא תהיה להם שליטה עליכם עודנו מדבר וסיעה של כלבים הגיחה לעומתם מתוך חורשה סמוכה, המלמד נשא מיד רגליו ונמלט על נפשו, והתלמידים בעקבותיו, כשהגיעו למקום מבטחים שאלו התלמידים את רבם, מדוע ברח ולא אמר את הפסוק?
השיב להם המלמד: מה אעשה **והכלבים אינם נוטנים לומר פסוק זה...**

הגה"ק הצדיק המלוב"ן רבי **ישראל אבוחצירא**, הבבא סאלי זיע"א היה נוהג לקבל את השבת מוקדם, והקפיד שכל המזון שהוכן לשבת ייטמן לפני שהוא מקבל את השבת. שבת אחת, **כמה דקות** לאחר שקבל את השבת, ראתה הרבנית שאחד מסירי החמין לא הוטמן. הרבנית לא הטמינה את הסיר בעצמה, כיון שכבר קבלה את השבת בזמן שקבל הרב, אך כיון שעדין זרחה השמש, הרשתה לאחת העוזרות בבית להטמין את הסיר. **לאחר דקות אחדות** עבר מישהו ליד התנור, נתקל בסיר, וכל האכל התהפך. שנים מבני הבית אף נכוו. באותה שבת אכלו רק אוכל קר בבית הרב. הרב עצמו הגיע למסקנה שהכל קרה **מפני שנעשה** במטבח דבר **בניגוד** למדרגה הגבוהה של שמירת השבת שהנהיג בביתו, ולכן אסר לאכל מאותו אוכל...

לדני יש התקפי דיכאון כי הוא חושב שהוא קניבאל ובגלל זה המשפחה חשבה להציע לו ללכת לפסיכולוג... לאחר שדני חזר מהפסיכולוג, בני המשפחה שואלים אותו: "נו, איך היה, מה דעתך על הפסיכולוג? דני רגוע מאד ענה: טעים!"

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

חבקר נכנס לרבי **אריה ליון** זצ"ל, ותמה למראה דירתו הקטנטונת, שתקרתה דולפת, ורהיטיה מיושנים. ניסה רבי אריה להרגיע אותו ואמר: "הרי דירתי דירת לוקוסוס! קומתה **גבוהה** מקומתי, כך שאיני צריך להתכופף. איני צריך **לרוץ** להדר השלישי כשאני מחפש דבר מה- כי הכל קרוב אלי- בחדר הראשון והיחיד! אפילו חשמל ומים יש לי, ממש כמו לורד!"

להצלחה וישועה בכל התחומים יהודה בן בת שבע אבישלוס בן אורה רפאל ארז בן הדסה צביה

משולחן גבוה
דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז שליט"א**

בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו צריך להתבונן ולהבין, מדוע הקב"ה אומר אל משה **"בא אל פרעה"**, משמע שהיה כאן דין ודברים בין הקב"ה למשה, אחרת מדוע התורה כותבת **"כי הכבדתי את לבו"** הרי זה נתינת טעם שהקב"ה נותן לטענה של משה, אם כן יש לברר מה היתה טענתו של משה? ונראה לבאר זאת כך: שהרי הקב"ה אמר למשה: **"בא אל פרעה"** והתרה בו. אך משה רבינו השיב: הרי פרעה קיבל מכות שאין יכולת בן אנוש לסבול אותן, ועם כל זאת לא שילח את בני ישראל מארצו. כפי שראינו שפרעה מקבל מכה אחר מכה, מבטיח לשלוח את בני-ישראל ממצרים, חולפת לה המכה, ופרעה חוזר לסורו... וכך חוזר הלילה... **"ככלב השב על קיאז" -**

כך פרעה הכסיל שב באולתו... אם כל זאת, אומר משה: מה הטעם שאני אלך? מה תועיל ההתראה לפרעה? הרי אני מכיר אותו, יודע צדיק נפש בהמתו... (משלי יב, י), משה יודע את נפש פרעה, שלא ירצה לשלח את בני-ישראל ממצרים או למה לי לגשת אליו? וצריך להתבונן ולהבין, מדוע הקב"ה אומר אל משה **"בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו"**, משמע שהיה כאן דין ודברים בין הקב"ה למשה, אחרת מדוע התורה כותבת **"כי הכבדתי את לבו"** הרי זה נתינת טעם שהקב"ה נותן לטענה של משה, אם כן יש לברר מה היתה טענתו של משה?

ונראה לבאר זאת כך: שהרי הקב"ה אמר למשה: **"בא אל פרעה"** והתרה בו. אך משה רבינו השיב: הרי פרעה קיבל מכות שאין יכולת בן אנוש לסבול אותן, ועם כל זאת לא שילח את בני ישראל מארצו. כפי שראינו שפרעה מקבל מכה אחר מכה, מבטיח לשלוח את בני-ישראל ממצרים, חולפת לה המכה, ופרעה חוזר לסורו... וכך חוזר הלילה... **"ככלב השב על קיאז" -** כך פרעה הכסיל שב באולתו... אם כל זאת, אומר משה: מה הטעם שאני אלך? מה תועיל ההתראה לפרעה? הרי אני מכיר אותו, יודע צדיק נפש בהמתו... (משלי יב, י), משה יודע את נפש פרעה, שלא ירצה לשלח את בני-ישראל ממצרים או למה לי לגשת אליו?!

גזת אלס ומזרק אל זית ישראל

פעם אחת שהה בבית החזו"א, הגאון רבי שמריהו גריינמן זצ"ל, ולפתע נשמעה חבטה עזה מחדרו של רבנו. הוא סר במרוצה לראות מה אירע, ומצא את רבנו מוטל על הרצפה **בפישוט ידים ורגלים**. הגר"ש ניגש בבהלה אל רבנו, ושאל ברטט: מה אירע? ורבנו הרגיעו והשיבו: אל בהלה. כרגיל אני לומד עד אפיסת כוחות, ומשאיר אני לעצמי אומדן של כח בשביל להגיע למיטה לילך לשכב. **הפעם טעיתי בחשבון!!!**

רק המעמקים לקדוח מגיעים בסוף למים צלולים

בנערנו ובזקנינו נלך. בני הדור הצעיר לעומת בני הדור הישן תחילה צריך להציל ולהוציא משערי הטומאה, מגלות מצרים, את "נערנו" את הנוער, **שגדולה הסכנה** המאיימת עליו להיות נסחף בורם המצרי, ורק אחריהם צריכים לבוא "זקנינו" בני הדור הישן, המושרשים היהדות, ואפשר לבטוח בכוח עמידתם יותר.

אוטובוס מלא עיתונאים מתנגש בעץ ומתהפך לתהום. חוואי זקן שמתגורר בסביבה מגיע לשם ובתוך שתיים הוא חופר בור גדול וקובר את כולם. לאחר כמה ימים, עובר שם השריף. כשהוא רואה את שרידי האוטובוס, הוא בא לחקור את הזקן. "כולם היו מתים?" "אני מאמין שכן. היו כמה שאמרו שהם לא, אבל אתה יודע, **עיתונאים...**"

משוגע ניכנס לרכב שלו, ומרוב היסטריה הוא מטלפן למשרה: "מהר, הגנבים גנבו לי את הכל באוטו - את הגה, את ההילוכים, הם השאירו רק את מושבים!" לאחר כמה שניות הוא מתקשר שוב ואומר: "סליחה, התבלבלתי, נכנסתי **לחלק האחורי של האוטו...**"

החיד"א נסע פעם באוניה עם סוחר אחד בן בלייעל, שהביא עמו כמות גדולה של גבינה לא כשרה, אותה רצה למכור בקהילות איטליה. ביקש הסוחר מהחיד"א שיתן לו "הכשר" על הגבינה, משסירב החיד"א שכר הסוחר כמה מלחים שיאיימו עליו, ויוציאו ממנו **"הכשר בכוח**. ראה החיד"א ששקפת לו סכנה, ישב וכתב "הכשר" שסופו: "הכותב והחותם ביום ג' לסדר מותניכם חגורים בספר שמו"ת, תק"ח לפ"ק. הגיע הסוחר אל אחת הקהילות, וניגש אל הרב להראות לו את "הכשר" כמקובל, עיין הרב בכתב ה"הכשר" ותמה על סופו: מה ראה החיד"א לציין את ספר "שמות" ועוד בראשי תיבות? **לפתע אורז עיניו** של הרב: שמו"ת הרי זה ראשי תיבות: "שנים מקרא ואחד תרגום", עיין בתרגום אונקלוס, ומצא: "מותניכם חגורים" - "הרציכון יהון אסירין" כלומר: חריצי הגבינה אסורים הם. **התפעל הרב** מחכמתו של החיד"א והעניש את הסוחר הגנובל.

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת ובה, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולה, יחיא בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיזה, כרמלה בת סעידה, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד בן איהו, מרים בת זוהרה, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יהודה יאיר, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה, אליעזר בן רגינה, שלום בן אורה מור, הרב יורם אבגיל, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייא, שלמה בן דונה, **מרת הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**

השמחה בעניני ד'אמא

דבר השמחה

בברכה

**דבר כזה
בתולדות השמחה!
לא היה מעולם!
חדש! חדש! חדש!**

יצא לאור

.....

במחיר מצויק

של: ₪

פרטים בקרוב!

תזכרו דבר אחד:

דבר כזה לא

היה מעולם.

1. חבר שלי ראה בעיתון מודעה בזה"ל: דרושים נביאים לבית כנסת בבית וגן. מעניין שפרסמו רק טלפון ולא פקס לקו"ח.....
2. אני זוכר עוד לכדאי לדעת מה קורה בממשלה היו צריכים לקרוא בעיתון היום אני קורא את זה על האוטובוסים.....
3. למה תמיד הרוקחים בקופ"ח ערבים? כי תמיד מקללים ערבים שהכסף שלהם ילך לתרופות.....
4. רוב שופטי בג"צ מתריעים מפני עריצות הרוב.....
5. הצעת חוק: שוהים בלתי חוקיים יברכו אחד את השני בבוקר בברכת: 'שב"ח אל חיר.....'
6. איווט ליברמן מציג עצמו כמועמד לרב ראשי ומכריז "אין ראוי ממני". מר איווט למה שלא תציג מועמדות לנשיא בית המשפט העליון, לזה אף אחד לא יתיחס כבדיחה.....
7. לעולם אל תכעס אם הגישו לך שתיה עם גוף זר בפנים, זה סתם שערה בכוס מים.....

התודה והברכה:

לחוברת מבחר העלונים - שע"י דפוס 'ספיד'

המשך - בריתה

8. בשביל משכורת חודשית של 104,256 ש"ח אפשר היה לצפות מהגברת חיות לשיקול דעת יותר סביר, לא?.....

9. אמור לי מי הטיל עליך קלון ואומר לך מי אתה.....

פרשת שבוע!

10. "בא" ר"ת בכורות ארבה, ואיפה החושך? א. כי את החושך לא רואים. ב. וכן אפשר לומר שהיה "הרבה, חושך".....

11. לאחר מכת ארבה במצריים כמעט ולא נשאר מה לאכול, אנשים עמדו בתור ללחם במשך שעות ארוכות. לפתע מגיח מצרי מהצד, עוקף את התור ומתקרב למכולת, התעצבנו עליו כמה מצריים, תפסו אותו והעיפו אותו בבעיטות לסוף התור. קם המצרי, ניער את בגדיו, ושוב ניסה לעקוף את התור, ראו אותו כמה בחורים חמומי מח, תפסו אותו, העיפו אותו באוויר ונחת בפגיעה ישירה בסוף התור. בפעם השלישית ניסה המצרי להתקרב... עשרה בריונים הקיפו אותו במבט מאיים, ואז הוא צעק להם: "עוד מכה אחת, ואני לא פותח לכם את המכולת....."

12. "רוח ים חזק מאד" למה חזק? הארבה היה שמן מהאוכל שאכל ולא היה לו כח לעוף.....

13. הכלבים זכו "לכלב תשליכון אותו", א. למה הצפרדעים שנכנסו לתנור לא זכו? כי יותר קל ליפול לתנור, מאשר לשתוק ולא לנבוח, ואף אחד לא יודע שאתה שותק. ב. למה החמורים זכו לפטר חמור (עי' מח' רש"י ורמב"ן) והכלבים לא? כי החמורים עזרו לסחוב דברים והכלבים רק שתקו ולא עזרו בפועל, לא התערבו.....

הבדיחות הן באחריות הקורא בלבד.

יצא לאור חוברת הבדיחות

'לא נפסיק את השמחה'

חלק 4.

263 בדיחות || 32 עמודים.

ניתן לקנות ברחוב דוד 9

שכונת הבוכרים. ירושלים

להזמנות: 0534-135-183

תתחילו לקרוא! ולא תפסיקו לחייך

ניתן לקבל את

הגיליון במייל

ניתן לשלוח 'בקשה' למייל:

a0503210@gmail.com

לא נבס"ק אתה השמחה

יו"ל ע"י מערכת "לא נבס"ק את השמחה" לתרומות, חסויות וכדו' 0534-135-183
לשליחת בדיחות או הערות והארות: דוא"ל: a05832349@gmail.com
מו"ל: שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו | הפצה ראשית: א.ג. הי"ו

ווארט על הפרשה פנינים יקרים על פרשת בשלח.

וַיִּרְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָזְזִיו מִן הוּא וְגו' (פ"ז פט"ו)

בני ישראל ידעו מה שעשה אברהם אבינו ע"ה לאורחים כך הקב"ה יחזיר להם ולכן כשהיה את בארה של מרים זה היה ברור להם, כי אברהם אבינו ע"ה הביא למלאכים מים שנא' יוקח נא מעט מים, וכן כשירד השליו זה פשוט שמגיע להם כי אברהם אבינו ע"ה הביא למלאכים בשר שנאמר ויקח בן בקר רך וטוב וגו', אבל כשירד להם המן שזה לחם לא ידעו מה הוא? רוצה לומר שאע"פ שאברהם רצה להביא למלאכים לחם שאמר להם ואקחה פת לחם מ"מ נטמאה העיסה ע"י שרה אימנו ולכן אברהם אבינו ע"ה לא הביא להם לחם. וע"ז התפלאו ואמרו מה הוא הלחם? ענה להם משה הוא הלחם. עצם המחשבה והרצון של אברהם אבינו ע"ה להביא למלאכים לחם נחשב בשמים כאילו הוא באמת הביא. וכן המילה הוא זה ראשי תיבות הוה אמינא, רוצה לומר ההוה אמינא של אברהם אבינו ע"ה כאילו זה המסקנא ע"כ.

לע"נ האיש הכשר רבי משה בן שרה. הונצח ע"י נכדו ידידי היקר ר' נתן הי"ו ולהצלחתו בכל מכל, אמן.

רב מבר!

היום כבר כולם יודעים!

כדי להגיע לשבת חתן
ולשבע ברכות
ולשמח את כולם

מגיעים עם חוברת הבדיחות
'משמח חתן וכלה'
במחיר מצחיק של 5 ₪

להזמנות: 0534-135-183
אפשרות להקדשה אישית
לרגל השבת חתן.

מילתא דבדיחותא

1. אישה נכנסת בבהלה לחנות, ודרשה בקול רם את מבוקשה:
"תן לי בבקשה מלכודת עכברים, אבל תעשה את זה מהר, אני צריכה לתפוס את הרכבת" - "אני מצטער", אומר המוכר, "אין לי מלכודת כזו גדולה....."

2. רבי נפתלי מרופשיץ היה מגנה נמרצות את הצבועים למיניהם, שמתעטפים באיצטלא של צדיק כדי להוליך שולל אנשים תמימים. הוא היה אומר: "מפני מה נוהגים להדפיס מדי שנה בשנה הגדות חדשות לפסח? מפני שהרשע דאשתקד נעשה השנה צדיק....."

דבר כזה בתולדות השמחה לא היה מעולם!! - פרטים בקרוב.

מילתא דבדיהותא

3. מספרים על רבי שמחה בונים מפשיסחא, שהיה נוכח ליד שפת הנהר, והנה יהודי אחד החליק לנהר הגועש והיה עומד בסכנת חיים. זעקו הנוכחים בחרדה - הצילו! הצילו! היהודי טובע. התקרב רבי בונם לנהר, וקרא בצחוק לעבר היהודי: כשתפגוש את הלוויתן בקרקעית הים, מסור לו דרישת שלום ממני! הדבר שעשע את היהודי, ונתן לו כוחות חדשים, והחל שוב להיאבק במערבולת הים, עד שהצליח להיחלץ מהנהר בשלום. כשיצא מהנהר פנה מיד לרב ואמר לו: הצלת אותי ממוות, אלמלא אמרת את דבריך המשעשעים, ודאי הייתי טובע מרוב יאוש ובלבול שזרעו בי כל העומדים מסביב בצעקות השבר שלהם, ורק אתה בחוכמתך הצלחת לעוררני לשמחה ולרצון לחיות. אמר לו הרב: על זה נאמר "כי בשמחה - תצאו" כלומר, על ידי השמחה, אדם יוצא מכל הצרות.....

4. השוטר למציל: "מה קרה לבחור הזה?" המציל: "הוא ניסה להתאבד בטביעה בים" "ומה קרה אחר כך?" שואל השוטר. המציל: "הצלתי אותו" השוטר: "נו?" המציל: "ואחר כך הוא תלה את עצמו על עץ" השוטר: "אז למה לא הצלת אותו?" המציל: "חשבתי שהוא רוצה להתייבש....."

5. בחור אחד ביקש להתקבל לישיבתו של הגאון בעל "שאגת אריה" כמנהגו בחן הגאון את הבחור באחד מסוגיות הש"ס 'ומצאו בור ועם הארץ'. שאל אותו: "היכן אכלת עד כה?" "היכן אכלתי?" השתאה הבחור. "מדוע לא ישאלני, היכן למדתי?" השיב הגאון: "שאכלת, זאת יודע אני בוודאות, אבל אם למדת ספק הוא בעיני ובידוע שאין ספק מוציא מידי ודאי...."

6. אדם גס רוח שדעת המקום ודעת הבריות אינה נוחה ממנו, בא פעם לידי רתיחה והיה שובר ומנתץ כל מה שבא תחת ידיו. הגיב על כך חכם אחד: "מימי הייתי מתקשה להבין מה ראה שמשון הגיבור לטרוח לשים את הלפידים הבוערים דווקא בין הזנבות הקשורים של השועלים. הרי נקל היה לו לקשור את הלפידים על גבם? אלא יודע היה שמשון בטבעו של זנב, שכשהוא מתלקח הרי הוא מחריב והורס כל הנקרא בדרכו....."

7. פלוני חיבר ספר בשם "לכל הזמן" הראה את ספרו לרב אחד והתפאר לפניו, שהספר מכיל דברי חוכמה ושכל. עיין הרב בספר ולבסוף נענה ואמר: "מימרה שגורה היא בפי הבריות: מה שיעשה הזמן לא יעשה השכל... אמנם חיבורך עשוי 'לכל זמן' אבל אינו עשוי לשכל....."

הודעה חשובה ממלכת השמחה:

שר השמחה: מאיר פנחסי הי"ו, והפצה ראשית: א.י.

לא מסכימים לאף אחד למכור את העלון בכל צורה ואופן שהוא.

כמו כן אין להדפיס את העלון למטרות רווח וכדומה. ללא רשות המו"ל.

וכל הזכויות שמורות, למאיר פנחסי, ירושלים.

המעוניינים לקבל חבילה של עלונים כל שבועיים ולהפיץ (ללא עלות)

התקשרו עכשיו: 0534-135-183

כל הזכויות שמורות! ||| זהירות גזל!

מילתא דבדיהותא

8. הכלבים שלא חרצו לשונם במצריים קיבלו שכר 'לכלב תשליכון אותו', ולמה הצפרדעים לא קיבלו שכר על שקפצו לתוך האש? כי לשתוק יותר קשה מאשר לקפוץ לתוך האש.....
9. לאחר מכת ארבה במצריים כמעט ולא נשאר מה לאכול, אנשים עמדו בתור ללחם במשך שעות ארוכות. לפתע מגיח מצרי מהצד, עוקף את התור ומתקרב למכולת, התעצבנו עליו כמה מצריים, תפסו אותו והעיפו אותו בבעיטות לסוף התור. קם המצרי, ניער את בגדיו, ושוב ניסה לעקוף את התור, ראו אותו כמה בחורים חמומי מֶח, תפסו אותו, העיפו אותו באוויר ונחת בפגיעה ישירה בסוף התור. בפעם השלישית ניסה המצרי להתקרב... עשרה בריונים הקיפו אותו במבט מאיים, ואז הוא צעק להם: "שתלכו לכל הרוחות, עוד מכה אחת, ואני לא פותח לכם את המכולת....."
10. מצרי אחד אמר לחבירו: אתה יודע, מאז שמשה התחיל עם המכות האלו, אני ישן בלילה כמו תינוק! מה, באמת? שאל החבר, ...כן, כל שעה אני קם ומתחיל לבכות!....!

הודעה מטעם מחלקת המכירות בממלכת השמחה:

אל תגידו לא שמענו

ברוך השם! הולך ואוזל החוברות הבדיחות שיצאו לאור ע"י

ממלכת השמחה - לא נפסיק את השמחה.

ועתה נשארו רק 5 סוגים מתוך 8 שגם הם הולכים ונמכרים.

להלן החוברות שנשארו:

1. חלק 1 - במחיר של 10 ₪ - אזל.
2. חלק 2 - במחיר של 10 ₪ - אזל.
3. חלק 3 - במחיר של 10 ₪ - נשארו סך הכל 67 חוברות.
4. חלק 4 - במחיר של 10 ₪ - עד גמר המלאי.
5. משמח חתן וכלה - במחיר של 5 ₪ - נשארו סך הכל 82 חוברות.
6. חג פסח - במחיר של 5 ₪ - נשארו סך הכל 49 חוברות.
7. חגי תשרי - במחיר של 5 ₪ - אזל.
8. חג פורים - במחיר של 5 ₪ - נשארו סך הכל 39 חוברות.

אז... למה אתם מחכים. הזמינו עוד היום: 0534-135-183.

או ניתן לקנות בירושלים: רחוב דוד 9 שכונת הבוכרים.

למערכת אין שום אחריות אם לא נשאר לכם חוברות.

מילתא דבדיהותא

11. עני המחזר על הפתחים נקלע לביתו של עשיר קמצן וביקש נדבה. סירב העשיר ולא נתן לו כלום. בצאתו מלפניו בירך העני את העשיר: "מי ייתן ואתה וכל חבריך העשירים תחיו עד מאה ועשרים שנה" זקף העשיר עיניים תמהות ואמר: "הא לך נדבה יפה, בתנאי שתסביר לי, מה ראית לאחל לי אריכות ימים, אחרי שסירבתי לתת לך נדבה?" שילשל העני את המטבע לתוך כיסו ואמר: "איחלתי לך, שאתה וכל חבריך תחיו עד מאה ועשרים שנה. עתה עשה חשבון כמה יעלה בחלקך....."

12. בוחן בבחינה פסיכומטרית רואה משוגע שיושב בשורה ראשונה זורק מטבע כדי להחליט איזה תשובה לסמן. אחרי חצי שעה שהוא כבר סימן את כל התשובות הוא ממשיך להפתעתו לזרוק את המטבע. הוא ניגש אליו ושואל: "עד עכשיו הבנתי, בחרת את התשובה שתסמן לפי המטבע, ומה אתה עושה עכשיו?" עונה המשוגע: "אני בודק את התשובות....."

חלוקת העלונים המרכזית במרכז ירושלים.

כל יום שישי החל מהשעה: 12:05 בצהריים. ועד השעה: 13:15 בדיוק.

בחדר ג' בתוך בית הכנסת מוסאיוף שברחוב יואל 25.

בין העלונים המובחרים שיש בחלוקה:

אור החיים, אור חזקיה, אוצרות הפרשה, איש לרעהו, בית זכריה, בית נאמן, השגחה פרטית, השיעור השבועי, זרע שמשון, חוט של חסד, חסדי שמואל, יביע אומר, כל מאמינים, לא נפסיק את השמחה, מחנה אפרים, מנוחת אהבה לב אחד, מסילות אל הנפש, מעדני אשר, נר לשלוחן שבת, עונג שבת, עלה לתרופה, עלים לתרופה, פניני בית הלוי, פניני עין חמד, קול ששון, שמעו ותחי נפשכם, תהילה לדוד, תפארת ינון. ועוד.

כדאי לבוא אפילו מרחוק.

העלון בחסות!

גמ"ח הקלדות

דברי תורה | מסמכים

0534-135-183

הנחות לכמות

מכירה | התקנה | שירות

ברי מים / מערכות לסינון מים

טל: 0522775007

התפללתי בציון הקדוש

של חכם ששון מזרחי זיע"א

אמרתי פרשת הקטורת, נתתי פרוטה לצדקה.

קבלתי על עצמי לשוב בתשובה,

בקשתי בקשה

ולאחר כמה זמן נושעת.

הציון נמצא בבית החיים

סנהדריה בירושלים

חדש באזור הבוכרים - שמואל הנביא.

-צ'ונלט בייתי-

רמה גבוהה, אווירה טובה, מחירים טובים.

ליל שישי החל מהשעה: 20:00

עד השעות הקטנות.

רחוב: הרב שלמה מוסאיוף מאחורי אשפר בשר.

עושים נבוד

מגשים מעוצבים בסטייל יוקרתי ומכובד
בשילוב פירות, פרילינים, מוסים, פרחים
ובשילוב מתנות בהתאמה אישית

יוקרה בפרו
Just perfect

הצרכים לאילפי לקוחות אמצעים, שיוצרים להעריך ולהוקיר!

חייגו כעת: 0533-160-174

לקבלת קטלוג במייל: 3160174@gmail.com

www.ybe.co.il

אזהרה! בעלון משולבים קטעי הומור - אין בכוונתן לפגוע ולהעליב!

נכנס למסעדת "האוכל של אימא"
אני: שלום, שניצל בבקשה
היא: קח לבד! אני לא משרתת!
אני: מה
היא: פרויט... בול אבא שלו!
אני: מה

49.99
אם רמי לוי ידפיס שטרות

אני בטוח
שלממציא הרובה
היו כוונות טובות.

ציפיות ממבחנים:
שנה א': הלואי
שאני אקבל 100!
שנה ב': מקווה לעבור!
שנה ג': שהעט יעבוד לי!

רק בישראל זה
הגיוני שיש פקק כי
יש תאונה בכיוון
השני.

גם אם תקראו מה מכילה אריזה של טבק יהיה כתוב
עליה בסוף, המוצר עשוי להכיל בוטנים ושברי אגוזים.

- אבא בוא נשחק בטייס ומטוס.
- זה בישיבה?
- כן.
- אזבוא

**למה אחרים מקבלים
את העלון ראשונים
ואתה לא?!**

**בואו והצטרפו
לרשימת תפוצה
367korona@gmail.com**

כל פעם שחמאס משגרים לירוחם, אני מדמיין את הבוס של הבחור ששיגר אומר לו
"זה יורד לך מהמשכורת"

יש לי מצבי רוח קיצוניים
אני שונא את זה. סתם. מח
על זה. אוף לא יודע.

שוטרים סמויים שהתחפשו לחרדים
נתפסו בירושלים השוטרים העלו את
חשד הציבור מכיון שלא הלכו עם
שקית ביד

**הרגע הזה
שבסקוויט טובע
לכם בתה ואז
שולחים בסקוויט
הצלה כדי לחלץ
אותו מהתה**

**מאירים
את השבת**

**זכות קריאת
תהלים בנות**

בחסות:
גולדן האוס
(בית שמש)
ניהול ואחזקת מבנים
10 שנה חשבו לנו!
פרטים וייעוץ: 054-8568887
G0548568887@gmail.com

כשדלת אחת נסגרת, דלת
אחרת נפתחת. זו פעם
אחרונה שאני קונה ארון
מאיקהא.

יחפיים
אותגזי הנזלה
שם מקורי לחנות

100 ש"ח

**דברי הגאון הרב
ראובן אלבז שליט"א**

הנחלת הנסים לדורות הבאים לא בכל דור עושה הקב"ה נסים גלויים
קנסי יציאת מצרים וקריעת ים סוף, אולם את רשומם של נסים אלו מצויים
אנו להעביר לדורות הבאים.
תכלית כל הנסים היא, כדי שמהנסים הגלויים, שבהם יד ה' נכרת לכל, ילמדו
על הנסים החבויים בתוך הטבע. האדם התרגל לראות את השמש זורחת בכל
בקר, אבל כאשר מתרחש נס גלוי, ומתגלה לעין כל השגחתו המפלגה של
הבורא, הוא מתבונן סביבו במבט חדש, ומעתה הוא מתפעל גם מהתרחשות
שנראית טבעית. כמו כן, בכל תקופה במהלך הדורות התרחשו נסים גלויים.
ומעלה עצומה יש בספור הנסים ובהנחלתם.
תכלית הנסים היא שיספרו עליהם לבנים ולבני הבנים, כך שההתחזקות
באמונה שהם הביאו בשעתם תלוה את עם ישראל לדורי דורות. אבותינו ראו
את הנסים הגלויים וספרו עליהם לבניהם, והם לבניהם אחרים. ובכל דור
מחדש נגרם על ידי ספור הדברים חזק גדול באמונה. בכך אמונה זו מסגלים
הבנים בכל דור ודור לראות את הנסים הפחות גלויים, ואף את אלו הנסתרים
המתרחשים תמיד.
ספר לי ידיד שקבל ממוסדותינו תמונה של קדוש ישראל הסבא קדישא רבי
ישראל אבנחצירא - הבבא סאלי זצ"ל ותלה אותה בסלון ביתו. יום אחד
פרצה בביתו שרפה. האש אכלה במהירות מבהילה ארונות ורהיטים. אך
למרבה הפלא, כשהגיעה לתמונת הבבא סאלי נעצרה פתאום! שאלתי את
עצמי: האם האש מבחינה? האם הרגישה היא שפאן תלויה דמותו של צדיק
וקדוש?
נדאי היתה פה יד ה' שצויתה על האש: "עצרי!", ומדוע? כדי לגרם לנו
התפעלות שתעורר אותנו להאמין בהשגחתו התמידית עלינו. אנו בני ישראל
מאמינים בני מאמינים. האמונה בנסים הנסתרים
טבועה בנו, אולם כח ההרגל מפריע לנו להתפעל מהם.
עלינו להתעורר מכל גלוי של השגחה שה' ברחמי
שולח לנו ולחזק בלבנו אמונה זו.

סבת אלוס ולמורק!

שירות
מהיר
ואיכותי

מחירים
ללא
מתחרים

משלוחים

מדפיסים בדפוס הדיגיטלי החדש והמהיר 'ספיד'
ומקבלים את ההדפסות עד הבית*

בשירות משלוחים מהיר לכל חלקי העיר

שעות פתיחה:

ימים א'-ה לפנה"צ 10:00-14:00 אחה"צ 15:00-19:00, יום ו' 10:00-12:00

* בתוספת עלות משלוח

קצת לפני/אחרי/חזות מקדים למפגש/מהמירון/מלמילת/דפוס ספיד!

02-500-4569

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים

דוא"ל S025004569@Gmail.com

<< קווי תחבורה למקום: 3,9,16,51,52,57,59 >>

ספיד
דפוס
מהיר
ומתקדם